www.e-rara.ch

Demosthenis et Aeschinis principum Graeciae oratorum opera

Demosthenes

Basileae, [1571-]1572

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: https://doi.org/10.3931/e-rara-98668

Tertius Tomus Operum Demosthenis Qui Continet Orationes Forenses Publicas decem: Hieronymo Wolfia Oetingensi interprete

www.e-rara.ch
Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

Visual Library

TERTIVS TOMVS OPERVM DEMOSTHENIS, QVI CONTINET ORATIONES FORENSES PVblicas decem: Hieronymo Vuolfio Oetingensi interprete.

ORDO ORATIONVM.

I. *Aduersus Leptinem.*
II. *In Midiam.*
III. *In Androtionem.*
IIII. *In Aristocratem.*
V. *In Timocratem.*
VI. *In Aristogitonem prior.*
VII. *In Aristogitonem altera.*
VIII. *In Theocrinem.*
IX. *In Neæram.*
X. *Appellatio aduersus Eubulidem.*

HIERONYMI VVOLFII IN TERTIVM ORATIONVM

Demosthenis tomum Præfatio.

IAS decē orationes, à quinq; illis, quæ tomo secūdo attributę sunt, non aliud secuti, nisi enchiridiȝ cō moditatē, olim separauimus. Nā in his quoq; causæ aguntur, quæ ad rempub. pertinēt. Ordinē cum reliquimus, qui in plerisq; græcis codicib. habebatur. Nam cū de tēporū serie, quib. singulæ partim ab ipso Demosthene habitæ, partim alijs scriptæ sunt, nō satis constare nobis quidē possit: nihil temerè mutandū existimauimus, præsertim cū in ea re non tantū momēti sit. Neq; enim hinc Atheniē sis Reipublicæ integrā historiā contexemus: & satis est (quanquā ne hoc ipsum quidē necessariū) & genera causarū inter sese, & in forēsi genere, priuatas actiones à publicis, vtcunq; separasse. Quod si, vt quæq; oratio vel argumēti dignitate, vel sententiarū verborūq; ornatu cæteris præstat, ita primo loco statuenda esset: vereor vt vel meū vel cuiusquā alterius iudicium ex æquo oēs probaturi sint. Quare nobis non repugnātibus prima in hoc Tomo esto Leptinea, subtilissima, Cicerone iudice, oratio: in qua grauissimi loci tractātur, de honestate vtilitati præponenda, de gratia benemeritis referē da, de cauēdis iniquis legib. In Midiana, Demosthenes in hominē diuitē & insolentē, cuiusmodi Romæ fuit Ciceronis hostis P. Clodius, inuehitur: & quantū libertati discriminis ab istiusmodi mōstris impēdeat, demōstrat. Androtionea monet, homines flagitiosos à reipub. gubernaculis repellendos esse. Aristocratea & Timocratea periculosis decretis & legib. resistūt. Theocrinea vna, & cōtra Aristogitonē duæ, sycophātas detestātur. Oratio contra Neæreā, impudicæ mulieris exagitationē cōtinet, quemadmodū Cicero Clodiā olim suā in Cęliana tractauit. Vltimo loco ponitur appellatio Eubulidea, in qua homo pauper contra hominis factiosi calūnias defenditur. Atq; hæc dixisse breuiter, inuitādi lectoris causa, sufficiat. Nam singularū orationū argumēta copiosius à Libanio exponuntur.

ΑΡGVMENTVM LIBANII IN ORAtionem contra Leptinem, de immunitate.

Leptinæ lex.

ATheniēses benè de repub. meritos, cùm alijs reb. honorabāt, tū publicorū munerū immunitate. Qua cū multi donarētur, & qui munera obirēt, defuturi viderētur: Leptines rogationē tulit, ne quis esset immunis, néue populo in posterū liceret, cuiquā immunitatē dare: & quisquis eā petijsset, vt extremo supplicio afficeretur. Huic legi intercesserūt cùm alij prius (inter quos etiā Bathipp⁹, qui tñ ab actione destitit, siue largitionib. corruptus, siue morbo impeditus) tū nūc Phormio & Ctesippus, Chabriæ filius, & alij quidā cū eis, quib. Demosthenes patrocinatur. Ac Leptines vtilitatis loco prævalet: prætēdit enim necessitatē. Demosthenes verò nititur honesto & iusto. Ac iusto quidē, qd'æquū sit beneme

Intercessiones.

Firmamenta virtutis.

ritis referri gratiā: & eos qui rectè aliquid cōsecuti sint, nō spoliari datis. Honesto aūt, quòd cū alios dedeceat ea q̄ dederint, eripere: tū vel maximè Atheniēses, q̄ magnitudine animi excellere videātur, tanquā peculiari quadā nota. Præterea ostendit, Leptinē etiā cōtra leges eā tulisse legē. Recitat enim legē, quæ iubet in primis abrogare legē contrariā, & tum demū ferre ac substituere aliā: vt ne leges inter sese cōtrarię reperiātur.

Aliter

ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ ΒΟΛΦΙΟΥ ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

τόμον προοίμιον.

ΟΥΤΟΣ τὸς δέκα λόγους, ὃν πρώτην ἐποιησάμεθα τῶν ἐχωρίσαμεν δι' ἄλλο μέν τι οὐδέν, ἢ ἀφ' τὸ σωηρχή πως ἐκείνῳ τ πραγματείαν. ἐγὼ δ' ὅτι δημόσιοι ἀγῶνες ὄντες τυγχάνουσιν. τ δ' πόλιν τ μέχρι νῦν δε ὧνδε διοικοῦμεν ἐν τοῖς σκοπουμένοις τ αὐτηρεφῶν διεφθάρκαμεν. ἀδήλων γὰρ ὄντων ἡμῖν γε τ καιρῶν καθ' ὃς ἕκαστον ἢ αὐτὸς δημοσθένης εἴρηκεν, ἢ ἕτεροις συνεπάξαντ. οὐδὲν εἰκῇ ἐναλλάξαι δεῖν ὠήθημεν· ἀλλὰ σφόδρα πολὺ διαφέρον. ἔτι γὰρ ἐν τούτῳ ὁλόκληρον αὐτ τ ἀθηναίων πολιτείας ἰσορρέπειαν σωτάξαιμεν, καὶ ἱκανὸν αὐτῇ, ἡμῶν αἰαγκαῖον οὐδὲ ἕν τι, ὁπωσοῦν δήποτε, καὶ τὰ εἴδη τ ὑποθέσεων ἀπ' ἀλλήλων, καὶ τὰς ἰδιωτικὰς τ δημοσίων ἀγώνων ἀφορίσαιμεν. εἰ δ' ἑκάστοις τ λόγων καθάπερ ἦν κατ' τ ὑποκειμένων πραγμάτων ἀξίαν, ἢ κατ' τ τῆς διανοημάτων καὶ τ φράσεων κόσμον προσέχειν δοκῶσι, τ πρώτην ἀποπειρᾶσθαι χώραν προθυμηθείημεν· ὀλαβητέον αὖ ἐστιν, μὴ πολλοὶ μὴ δ' ἡμῖν, μὴ δ' ἑτέροις οἱστισοῦν ἐμεγνωμονήσωσιν. ἡμῶν πίνω οὐκ ἐναντιουμένων ὁ πρῶτος τότε δ' τόμος λόγος ἔσω ὁ πρὸς λεπτίνην λεπτότατος, μᾶλλον δ' ἀκριβέστερος ὢν, καὶ κικέρωνα τ λέγων. ἔχει δ' τόπους δύο τ σεμνοτάτων, εἷς μὲν, ὅπως τὸ καλὸν δ συμφέρον δοκοῦντες προτιμητέον ἑτέρου ἦ, ὅταν χάριν ἀποδιδόναι τοῖς εὐεργέταις· καὶ χρὴ τὸν ἦ πρὸς δ' ὀλαβεῖν τὰς πυκνὰς τ νόμων. ἐν ᾗ τῷ καὶ μισθίδη μοσθένης εἰς ἀνδρα ὠλόσιον ὑβρίζοντα ὄντα, οἷος καὶ τ τότε μὲν πάπλιος κλώδιος, ὁ κικέρωνος ἐχθρὸς ἐγγύτατα, ὅσπερ πίνει· καὶ εἰς ὅσους κινδύνους οἱ τοιοῦτοι τ δημοκρατίαν καθιστᾶσιν ἀποδείκνυσιν. ὁ δὲ κατ' ἀνδροτίωνος, τὰς αἰσχρῶς βεβιωκότας ἱερῶν δ τε βήματος, καὶ τ πολιτείας παραινεῖ. οἱ δὲ κατ' ἀριστοκράτους, καὶ τιμοκράτους τοῖς ἐπικινδύνοις τ ψηφισμάτων καὶ νόμων, αἱ θιγάδιν. ὁ δὲ κατ' νεαίρας ἀσυρμὸν ἔχει γυναικὸς ἀκολάστου, ὃν τρόπον ἐκ κικέρων τ πάλαι φίλλω κλωδίαν, ξηλοτυπέσπρεντίαν τῇ γυναικὶ παθοῦς, μεπεχείρησεν ἐν τῷ ὑπὲρ καιλίου. τ δ' ἐραστὴν χώραν ἐπέχει ἡ πρὸς δεύκαλίδην ἔφεσις· ἐν ᾗ ἀνθρώπῳ πένητι βοηθεῖ, ὑπ' ἀνδρὸς πασῶν δυσκολωτάτου καὶ πάνυ ὀλιγαρχικοῦ. καὶ πάνυ ὀλίγα δ' ἐπαγγέλλει τ ἀκροατ ἐπὶ τοσοῦτον εἰρηθω. τὰς γὰρ ἑκάστων τ λόγων ὑποθέσεις λιβανίος ὁ σοφιστὴς διεξοδικώτερον ἐξεθηκεν.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, ΤΟΥ ΠΕΡΙ ἀπολείας πρὸς λεπτίνην λόγου.

ΗΤῶν ἀθηναίων πόλις, ἄλλοις τε ἐπίμαν τὰς λειτουργίας, καὶ ἀπολείαι λειτουργιῶν. πολλῶν δ' ἐν λαμβανόντων ἀυτ, ἀπάντες ἐδόκει τ λειτουργησόντων δεῖ. διατ' τοι λεπτίνης νόμον εἰσήνεγκεν, δεῖ μηδένα ἀτελῆ, μήτε πλουσιὸν ἐξὸν δεῖ τῷ δήμῳ δοῦναι. τ δ' ἀτέλειαν αὐτήσαντα, πάσχειν τὰ ἔσχατα. ὅτῳ αὐτ τις ἐγράψατο τ νόμον, πρότερον μ' ἄλλοι, μεθ' ὧν καὶ βάθιππος. καὶ ἀπέφυγεν, ἢ χρήματα λαβὼν, ἢ νόθῳ φεισάμενος. νυνὶ δ' φερμίαν καὶ κλέοπτος ὁ χαβρίου πῶς, καί τινες μετ' αὐτ, οἷς συμβορος δημοσθένης γίνεται. ὁ μὲν λεπτίνης, πάλαι ἰσχύει τῷ συμφέροντι. τ δὲ χρεῶν πρόκειται. ὁ δὲ δημοσθένης, τῷ τε ἐνδόξῳ καὶ τῷ δικαίῳ. καὶ τῷ δικαίῳ μέν, ὅτι δίκαιόν ἐστι τοὺς εὖ ποιήσαντας, αὐτευπορεῖν. καὶ τοὺς ὀρθῶς ἀπολαβόντας, τ δ' ἐνδόξῳ μὲν ἀφαιρεῖσθαι· τῷ δ' ἐνδόξῳ, διότι πάντα μᾶλλοις ἄρχειν ἀ δεδώκασιν, ἀφαιρεῖσθαι· ἀθηναίοις δ' οὐχ ἥκιστα, οἷς αὐτ' ἄλλα γνωρίσματα, τὸ μεγαλόψυχον πρόσεστι δοκεῖ. ὅθεν καὶ νῦν δ' ὅτι καὶ παρανόμως εἰσῆνεγκε τ νόμον. λέγει δὲ νόμον, τ καλοῦντα αὐαιρεῖν πρῶτον τ ἐναντίον νόμον· καὶ τότε αὖ τ ἄλλον πρόσθεναι νόμον, ἵνα μὴ ἀλλήλοις ὦσι πολεμοῦντες νόμοι ἀλλήλοις.

Δλλως

Αλλως.

Ο πρὸς Λεπτίνην λόγος ὅδε γεγραφὼς ἔχει τοιοῦτον. ἐπειδή περ παρελθόν τι χρόνου, ἐν ᾧ κατεδέδυτο ὑπὸ κρίσεως καὶ τιμωρίας, γράψας τις νόμον ἐφαίνετο Λεπτίνης ἀνυπεύθυνος. ὅθεν πρὸς αὐτὸν, ἀλλ' οὐ κατ' αὐτὸν ὁ λόγος. ἦν δ' ὑποθέσεως, ὅτι ἔχει. Συνήδεσαν γὰρ τῇ πόλει τῇ Ἀθηναίων τιμῶν τοὺς εὐεργέτας μάλιστα πολλαῖς καὶ διαφόροις τιμαῖς, καὶ δὴ καὶ ἀτελείᾳ. πολλῶν δ' εἰληφότων, καὶ ἀσῶν καὶ ξένων, ἐπέλειψαν οἱ λειτουργήσαντες. καὶ διὰ τοῦτο ῥᾳδίως τῶν λειτουργιῶν πιεισαμένων εἰς τὰς χορηγίας, Λεπτίνης τις πολιτευομένων, ἀνὴρ ἀδόκιμος, ἔγραψε νόμον αὐτοῖς ῥήμασιν οὕτως ἔχουσι. Ὅπως ἂν οἱ πᾶσι τοῖς πώποτε λειτουργήσασι, μηδένα ἀτελῆ εἶεν, πλὴν τῶν ἀφ' ἑστίας καὶ ἀρίστου γένους, καὶ τῶν ἐννέα ἀρχόντων. μὴ δὲ τοῦτον ἐξεῖναι τῷ δήμῳ αἰτηθέντα δίδοναι, εἰ δέ τις ἄλλος αἰτεῖ, ἄτιμον αὐτὸν εἶναι, καὶ γῆς, καὶ οἰκίας, καὶ οἰκετῶν καὶ ἐνδείξασθαι. εἰ δέ τις καὶ ἐν τούτοις ἄλλοις, ἔνοχον εἶναι τοῖς αὐτοῖς οἷς ἂν οἱ δικάζοντες, ὅταν ὀφείλοντες τῷ δημοσίῳ δικάζωσι. Τῶν νόμων δ' ὄντων ἐχόντων, ἐχρήσατο μὲν τῷ πρώτῳ βάδιππος Λεπτίνου· ὃς ἀπέθανε πρὶν εἰσελθεῖν τὴν γραφήν. κατὰ δὲ διοχλίδη χρόνος, καὶ γέρων Λεπτίνης ἀνύπευθυνος. νόμος δὲ οὗτος τὴν γραφὴν τοῦ νόμου, ἣ φήσομεν, μὴ ἐνιαυτὸν, μὴ ἔτη ὑπεύθυνον. ὁμοίως ἐπειδὴ καὶ οὗτος τὸν νόμον ἐξῆν ποιεῖσθαι τὰς κατηγορίας, καὶ οἱ γράψαντες ἔξω κινδύνων ὦσι. μὴ ἐνιαυτὸν ἐπέσθω καὶ ἡ γραφὴ ἀφελέσθω, υἱὸς βαδίππου, Φορμίωνος ὀήτορος, καὶ κλησίππου, ὁ υἱὸς χαβρίου, Θησιφῶντος δημοσθένους. τούτων δὲ κατηγόρουν δύο ἀνδρῶν, τὴν τοῦ νόμου γραφὴν ἐποιείτην καὶ γραφὴν. ἡ μὲν στάσις, παραγραφικὴ ἐγγεγραπται. κεφάλαια δὲ τῆς γραφῆς, τὸ νόμιμον, τὸ συμφέρον, τὸ δίκαιον. ἀναγκαῖον δὲ εἰπεῖν τὰς διαφορὰς ἑκατέρου. καὶ ὁ μὲν Λεπτίνης ἰσχυρίζεται τῷ συμφέροντι, διὰ τὸ πεπεῖσθαι λειτουργίας ἀλλὰ καὶ τὸ δίκαιον, ὅτι ἐκεῖνοι δίκαιον, τοὺς μὲν ἀδεῶς πλουτεῖν, τοὺς δὲ λειτουργοῦντας ἀεὶ, πένεσθαι. ὁ δὲ Κτησίππου, ἰσχυρίζεται τῷ νομίμῳ, τῷ δικαίῳ, καὶ τῷ συμφέροντι. καὶ ἔστι τὸ νόμιμον, διπλοῦν, ἥ τε τὸ μεῖζον τοῦ, καὶ τὸ γράμμα. καὶ δεῖ μὲ τὸ μεῖζον πρᾶγμα, ἀφ' ὧν αὐτὸ ἔχειν πεποίηκε τὰ ποίησε. παρίδη γὰρ τὸ δεσμόν. δεσμὸς δέ ἐστι, νόμος παρακαλύπτων πῶς δεῖ νομοθετεῖν. εἰσὶ δὲ αὐτῷ γράψαντι, τιθέναι ἐμπροσθεν τὸ πανόμων, καὶ ἐν νομοθέταις κυρῶσαι. τοῦτο δ' οὐκ ἐποίησε. δεῖ δὲ τὸ πρᾶγμα, ὑπὲρ ὧν ὁ νόμος ἦν ὁ παλαιὸν νόμον, τὰς τοῦ δήμου χάριτας εἶναι βεβαίας, ὑπεναντίος ἦν τῷ νόμῳ ὅτῳ ἦν· ὅπου καλὰ ὄντων ἐκείνων ὁ δῆμος δέδωκε δωρεὰς κυρίας εἶναι, ἦν τινος ἀφαιρεῖται τὰς δεδομένας βιαίως. τῷ δὲ δικαίῳ ἰσχυρίζεται, ὅτι οὐ δεῖ τοὺς διεργάτας ὑποτιμᾶσθαι* δωρεῖσθαι. τῷ δὲ συμφέροντι τοιχῶς ἰσχυρίζεται. πρῶτον μὲ ὅτι ἀσύμφορον ὑμῖν ἔσται, ἐὰν τοὺς διεργάτας ἀφαιρεῖσθε τῆς δωρεᾶς. ἀκέπη γὰρ ὁ λαὸς ἀκούων πάντα ὑμῖν εὐεργέτας τοὺς βοαύρους, δεύτερον δὲ, ὅτι ἀσύμφορον ὑμῖν ἔσται. ἀκέπη διεργάτης τις τὴν πόλιν, στερημένος τῆς δωρεᾶς ὁρῶν τοὺς ἄλλους βίαν τινὰ δὲ, ὅτι ἀδοξήσετε. δόξετε γὰρ ἀγνώμονες εἶναι. ἔστι δὲ ὁ λόγος οὗτος δευτερολογία. ὁ ἀφελόμενος γὰρ ὡς πρεσβύτερος, ἔλαβε τὴν πρωτολογίαν. ἀκέπη ὁ λεπτίνης στηγημένος τῷ συμφέροντι χρῆ), φάσκων, ἐν ἀπαντι καθεστάναι τὴν πόλιν τῶν λειτουργούντων. δευτέρῳ δὲ τῷ δικαίῳ. ὃ περ ἀπὸ τῆς ἰσότητος συνορᾶ). παύσαιμ' ἂν φησι δεινὸν ὄν, πινὰς μὲ πλουτεῖν ἀτελείας ἐπλημμέλησε, τὴν δὲ πόλιν τῶν λειτουργούντων ἀπορεῖν. πρεβαλλε δὲ ὁ ῥήτωρ, τῷ μὲ δοκεῖν, τὴν κατηγορίαν τοῦ νόμου· σωματοδύ) δὲ καὶ καταισχύνει καὶ τὴν σύνταξιν τοῦ οἰκείου νόμου. ἐν δὲ τῷ νομίμῳ κεφαλαίῳ καθίστησιν αὐτὸ αὐτοναγινώσκων, καὶ αὐτοθεὶς καὶ αὐτεξετάζων ἀμφοτέρους τοὺς νόμους, καὶ τὸ διάφορον δοὺς δεικνύς. ἵνα δὲ μὴ ἐξαίφνης, μηδ' ἀνομόσως παρέχῃ· τοὺς νόμων τὴν σύνταξιν ἐκ πολλοῦ παρεσκεύασε. καὶ ἡ πρώτη γε αὐτοῦ ἔνδειξις τοῦ λόγου, τοῦ μὲ δοκεῖν, ἔστι παρὰ Λεπτίνου· τῇ δ' ἀληθείᾳ, πρὸς σύνταξιν τοῦ οἰκείου συμφέροντος ἐξόρκη). ἵνα φαίνη) ὁ αὐτοδίκαιος τοῦ δημοσθένους εἰσάγων νόμον. τῇ δὲ ὁ δημοσθένης βούλε) νόμος; τὰς δωρεὰς ὅσας ὁ δῆμος ἔδωκε, κυρίας εἶ) τοὺς ἔχοντας κρίνεσθ' ἵν' εἰ μὲ ἄξιοι, ἔχωσιν. εἰ δὲ ἀναξίως ἔχειν δοκεῖν ἐλεγχθέντες ἀφαιρεθῶσιν. ἀκέπη αὐτὸς ὁ Λεπτίνης τοῦ δημοσθένους νόμου κακύφωνον. ἔπη δὲ, αἰπᾶ) καταρχὰς δ' ὅτι πολλοὶ τῶν εἰληφότων εἰσὶν ἀναξιοι, ὅκέπη ἔχῃ τοῦ δημοσθένους νόμου τὰς ἀναξίους ἐκκεινοντα. καὶ τὸν διὰ πάντων κατέπαυρ). ὁ δὲ πολὺς περὶ αὐτοῦ λόγος, ἐθιζει τὰς δικαστὰς περὶ τοῦ νόμου μικρὸν ἀνάγνωσιν, ἰδὼν δὲ ὅτι Λεπτίνης ἐκεῖνον ἔχει τὸν ἰσχυρότατον λόγον. ὡς ἂν οἱ πλουσιώτατοι λῃτουργῶσι. μηδένα ἀτελῆ εἶ), ἐαυτὸν ἔδωκε παρηγμένον ἀντίθεσιν· ἀλλὰ τοῦ λυσιτελοῦσαν αὐτῷ, καὶ τοῦ μέλλουσαν εἰσφέρειν τοῦ πρὸ αὐτοῦ νόμον· ὅταν δὲ λέγῃ, καὶ τοῦ πλείστου χρόνου πρὸς λόγῳ· σοφίζε) τοὺς ἀκούοντας. ὑπὸ δὲ τῷ δεῖ τοῦ ἀναξίων πολλῷ χρόνου πρὸς λόγῳ, ἀλλὰ τῷ δημοτικὸν παρανίζειν τοῦ πόλιν τοῦ λειτουργούντων, καὶ τῷ συμφέρειν μεταθέναι τὰς λειτουργίας ἀπὸ τῶν πόρων εἰς τοὺς ἀπόρους. ἔστι δὲ τὸ μὲ εἶδος τοῦ λόγου, δικανικόν· εἰ γε κρίσις ἐστὶν* ὅτι τοῦ νόμου. ἢ δέ γε

ALITER.

Oratio ad Leptinem, ita inscribitur, quòd elapso eo tempore, quo legis autor iudicio & pœnæ obnoxius erat, Leptinēs extra periculum esse videbatur: vnde ad eum, non contra eū, orationi titulꝰ est. Argumentū aūt est huiusmodi: Athenienſiū ciuitati cū primis familiare fuit, afficere benemeritos multis & varijs honorib. atq; etiā immunitate. Quā multis & hoſpitib. & ciuib. cōſecutis, deerāt qui munera obirēt: eaq; de cauſa onerib. in pauperes ferè inclinatis, Leptines vnus ex magiſtratibus, vir nō contēnendus, legē rogauit in hāc ſentētiam. Vt ditiſſimi quiq; munera obeāt, nemo eſto immunis, p̄ter Harmodij & Ariſtogitonis poſteros, & nouēuiros: neq; in poſterū ius eſto populo, ſi petatur, dandæ immunitatis. Si quis aūt petijſſe cōuictus fuerit: ignominioſus ipſe eſto, & genus eius & familia: iſq; tū violatę reip. accuſator, tū vt infamis deſertor. Quòd ſi reus peragetur: eaſdem luito pœnas, quas ij qui mulcta reip. nō ſoluta, ius dicūt. Cū igitur lex ita ſe haberet: primùm Bathippus Leptinē accuſauit: iſq; antequā cauſa in foro ageretur, obijt. poſteaq; mora interiecta, Leptines factus eſt indēnis. Lex enim erat, q̄ iuberet, autorē legis aut decreti poſt annū eſſe indemnē. Tū quoniā & ſic ex lege licebat accuſare, tametſi autores legis indēnes eſſent: poſt annū accuſauit Aphepſion Bathippi filius, Phormione oratore, & Cteſippus Chabriæ F. Demoſthene aduocato. Hi igitur accuſatores actionē cōtra legē inſtituerūt. Statꝰ negocialis eſt, ſcripto conſtās. Capita orationis ſunt, legitimū, vtile, iuſtū. Sed neceſſe eſt, vtriuſq; partis argumēta vt explicemꝰ. Leptines igitur vtili nititur, quòd eos qui munera obeāt, reip. cōparet, atq; etiā iuſto: nō æquū eſſe, vt alij diuitias ſecurè teneāt: alij munera obeūtes, perpetua miſeria cōfiiciantur. Accuſatoris firmamēta ſunt, legitimū, iuſtū & vtile: ac legitimū duplex eſt, partim in perſona poſitū, partim in re. In perſona, ex eo, quòd q̄ faciēda fuiſſent, nō fecerit, theſmo violato. Theſmos aūt lex eſt, ferendarū legū rationē præſcribēs. Scriptā enim legē eum ante ſtatuas Heroū, à quib. cognomina tribus acceperūt, proponere, & apud legūlatores cōfirmare oportebat: id quod nō fecit. *In re, quòd ea lex veterē legē violarit, qua populi donationes ratæ eſſe iubeātur. Hæc igitur lex illi cōtraria eſt, cū illa iubeat, quæ dona populus dederit, rata eſſe: hæc, ea quæ data ſunt, vi eripere ſtudeat. Iuſto ſic vtitur: nō eripiēda eſſe dona benè meritis. Vtili porrò trifariā nititur. Primùm inutile, inquit: vobis futurū eſt, ſi patiemini benè meritis dona eripi. neq; enim poſthac Leucō è Boſphoro frumētū vobis mittet. Deinde inutile erit, quia nemo benè de rep. mereri volet, cū alios dono ſpoliatos viderit. Poſtremò ignominiā ſubibitis: videbimini enim ingrati eſſe. Eſt aūt hæc ſecūdo loco habita oratio. Nā Aphepſiō, vt natu maior, primas cauſę partes egit. Leptines itaq; præcipuè vtili nititur, aſſerēs deeſſe reipublicę, qui munera obeāt. ſecūdò iuſto, idq; ex æqualitate ſpectatur. Nequaquā enim, inquit, ferendū eſt, vt aliqui arrepta immunitate opibus abundēt. reipublicę aūt, qui munera obeāt, deſint. Etſi aūt oratori legis accuſatio propoſita eſſe videtur: illud tñ etiā interim agit, vt ſuā quoq; legē tractet & cōfirmet, Nā eius in legitimo capite fundamēta iacit, ex aduerſo legendo, & opponēdo vtranq; legē, & quantū interſit, oſtēdendo. Ne verò ſubitò & incōuenienter leges ingereret, eā rē multo antè inſtruxit. Ac prima quidē orationis obiectio videtur à Leptine oriri: ſed reuera inuēta eſt ad Demoſthenis vtilitatē: vt videatur aduerſarius, eius ſancire legē. Quid enim vult Demoſthenis lex? vt dona q̄ populus dedit, rata ſint: ea verò qui cōſecuti ſunt, in ius vocētur, vt, ſi digni ſint, teneāt: ſin immeritò tenere videātur, cōuictis adimātur. Ipſe igitur Leptines Demoſthenis legem confirmat. Nam quòd ſtatim initio queritur, multos immeritò eſſe donatos: habet Demoſthenis legem, indignos ſecernentem. idque per omnia ſparſum eſt. Multa enim ea de re verba facit, idque eò, vt aſſuefaciat iudices recitationi legis paulò pòſt ſecuturæ. Cum autem vidiſſet, eā orationē Leptinæ eſſe validiſsimā, vt ditiſſimi munera obeant, neminē eſſe oportere immunē: non hāc poſuit principaleobiectionē, ſed eam q̄ ſibi cōducibilis, & ferēdæ à ſe legi patrocinatura eſſet. Cū enim dicit, & ea ratione plurimum vtetur: decipit auditores. Neq; enim de indignis multa verba faciet: ſed de eo nimirū, deeſſe reip. qui munera obeant: & eſſe è repub. vt à pauperibus onera in diuites trāsferantur. Genus orationis iudiciale quidē eſt, cum de lege iudicium fiat: ſed vniuerſa ma-

Inſcriptio.

Argumētū.

Interceſſiones.

Status & fundamenta.

Legitimum.

Theſmos.

Oratio ſecundaria.

Suæ legis cōmendatio.

Iuſtum & vtile.

Impoſturæ.

Causæ genus.

teria est duplex, partim iudicialis, partim suasoria. Inuenias etiã demõstratiui generis nõ expertẽ, vbi singulos qui benẽ meriti sunt, ornare studet. Etenim hic reperies laudes dignas illis viris, & verba illorum reb. gestis cõgruenter attemperata: veluti, cũ sein Cononis & Chabriæ rebus gestis iactitat, & Epicerdis, & Thasiorum & Corinthiorum, & Leuconis.

A ὕλη πᾶσα, ἔστι δὲ παλῆ καὶ πανοῦργος, ἡ μὲν δεῖ δικανικὴ, ἡ δὲ συμβουλευτική. ἔνεστι δ' ἐν οὐδὲ πανηγυρικῆς ἰδέας ἀμοιροῦν τὰ τοῦ λόγου, ἐν οἷς πειρᾶται σημαίνειν ἕκαστον τῶν διεργῶν. καὶ γὰρ ἐνταῦθα διῆρηται ἄξια τοῦ ἀνδρὸς ἐγκώμια, καὶ λόγος διῆμεν ἁρμόττοντας τοῦ ἐκείνων πράξεσιν· οἷον, ὡς ὅταν ἐμπομπεύῃ τοῖς κόνωνος καὶ χαβρίου κατορθώμασι καὶ τοῖς ἐπιπλέρδυσι, καὶ τοῦ ἐκ θάσου, καὶ κορίνθου, καὶ λεύκωνος.

ORATIO DEMOSTHENIS
ADVERSVS LEPTINEM DE immunitatibus, I. Hieronymo Vvolfio interprete.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Ο ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΕΠΤΙΝΗΝ λόγος.

Commendatio sui, & eleuatio præsidiorum aduersarij.

EGO, Iudices, tũ q̃ è republica esse iudicaui, vt ista lex abrogaretur, tum ppter Chabriæ filiũ, recepi, me hisce, pro virili parte, patrocinaturũ. Neq; verò, obscurum est, Atheniẽses, Leptinẽ, aut si qs alius legẽ tuebitur, iusti nihil de ea dicturum. Illud quidẽ prætexet, indignos quosdã homines immunitatẽ cõsecutos, excussisse onus publicorũ munerum: ac in ea oratione potissimum se iactabit. Enimuero ne dicã quantopere cum omni æquitate pugnet, vt, dum vnũ accusas, oẽs suis donis spoliatos velis (nã hoc prius etiã partim dictũ est, & fortasse vobis pbatum) illud libẽter admodũ ex eo quærerẽ: si maximè nõ pauci aliqui, sed prorsus oẽs, indigni honorib. essent: cur etiã vos velut in ordinẽ cogendos iudicasset? Cum enim scripsit, Neminẽ oportere immunẽ esse: immunitatẽ cõsecutos suo præmio spoliauit. Dum verò adijcit, in posterũ non licere vobis id honoris cuiquam tribuere: munificẽtiæ ius vobis ademit. Nec enim est, vt dicat, se, quẽadmodum illos dono spoliauit, q̃ eo fruebãtur, ꝑ indignos iudicarit: sic populũ Atheniẽsem indignũ cẽsuisse, penes quẽ esset, liberalitate vti erga quẽ ei videretur. At illud ad hæc fortasse reſpõdebit, qa populus facilè decipiatur, ppterea legẽ seita tulisse. Quid igitur obstat, quo minus omnia vobis eripiãtur, & ipsa denig; administrãdæ reipublicæ functio, ista quidẽ ratione? Nec enim quicquã est rerũ omnium, in quo vobis hoc vsu nõ venerit: sed sæpe decepti, multa senatusc̃osulta vestris suffragijs cõprobastis: atq; aliquã do adducti estis, vt, omissis potẽtiorib. societatẽ cum his, quorũ minores essent opes, coiretis. Et quidẽ in tãta mole negociorum ppè necesse est etiã tale aliqd vobis vsu venire. An verò ppterea legẽ feremus, vt deinceps neq; senatui, neq; populo liceat, vel decernere, vel iubere quicquã? Equidẽ non opinor: nec enim æquũ est, vt quibus in rebus decepti sumus, ea nobis eripiãtur. Illud quidem decet, moneri nos, ne posthac in eãdem fraudẽ incidamus: legemq; ferri, non q̃ muneris ius nobis adimat: sed talẽ, cuius auxilio puniamus impostores. Quòd si quis, his omissis, illud saltẽ accuratè perpẽdat, vtrũ præstet, penes vos esse ius largiendi, & aliquãdo fieri, vt decepti, etiã indigno alicui honorẽ hũc habeatis: an verò prorsus amissa autoritate vestra, ne eũ quidẽ honore vobis afficere liceat, q̃ dignus videatur: prius illud longè ꝑstare cõperietis. Quamobrẽ? quia dum honoratis plures q̃ decuerat, multi ad benefaciendũ vobis inuitãtur. Si verò aduersus neminẽ, etiãsi mereatur, liberalitate vtemini: oẽs deterrebitis à studio bene de vobis merendi. Præterea q̃ indigno alicui honorẽ habẽt, fortasis vt simplices reprehenduntur: qui autẽ bene meritis parẽ gratiã non referunt, ingrati animi crimen incurrunt. Quanto igitur simplicem q̃ ingratũ videri præstat: tanto etiã præstabilius est hanc legẽ abrogari q̃ perferri. Mihi porrò cogitãti, ne illud quidem consentaneum videtur, Atheniẽses, vt, dum certos quosdam criminatur ob accepta munera, etiã eos honoribus spoliet, qui reipublicæ profuerunt. Nam si manentibus hisce præmijs, improbi & indigni quidam (id quod ipse iactat)

Per contẽtionem & exẽplis maiorũ ostendit, præstare, indignis honorẽ haberi, quàm negligi dignos.

ΑΝδρες δικασταί, μάλιστα μὲν ἕνεκα τοῦ νομίζειν συμφέρειν τῇ πόλει λελῦσθαι τὸν νόμον εἶναι καὶ τοῦ παῦσαι ἕνεκα τοῦ χαβρίου, ὁμολογήσαι τάχ' ἂν οἶός τε ὦ, σωφρεῖν. ἔστι δ' οὐκ ἄδηλον, ὦ ἄνδρες ἀθλωταῖοι τοῦτ' ὅτι λεπτίνης, κἂν τις ἄλλος ὑπὲρ τοῦ νόμου λέγῃ, δίκαιον μὲν οὐδὲν ἐρεῖ πρὸς αὐτόν. φήσει δ' ἀναξίους τινὰς ἀνθρώπους δωρεᾶς ἀτέλειαν, οὐκ εὐσεβοῦντας τὰς λειτουργίας· καὶ τοῦτο πολλοῦ ποιήσεται τοῦ λόγου. ἐγὼ δὲ ὅτι μὲν τινῶν κατηγορουῶτος, πάντως ἀφαιρεῖσθαι τινὰ δωρεὰν, τῶν ἀδικουμένων ἐστὶν, ἐάσω. καὶ γὰρ ἴσως ἔρηται πρόπου τινὰ, καὶ ὑφ' ὑμῶν ἴσως γιγνώσκεται. ἀλλ' ἐκεῖνο ἀποδείξω * ἡδέως αὐτὸν, τίνος ἕνεκα, εἰ τὰ μάλιστα μὴ ἦσαν, ἀλλὰ πάντες ἦσαν ἀνάξιοι, τῶν αὐτῶν ἠξίωσεν ὑμᾶς τε καὶ τούτους· ὧν μὲν γὰρ τῷ πράψαι, μηδὲν ἂν εἶναι ἀτελῆ· οὓς δ' ἔχοντας ἀφεῖλετο τοῦ ἀτέλειαν. ἐν ᾗ τῷ πρεσβεύσαι μηδὲ τολοιπὸν ἐξεῖναι δέκα. ὑμᾶς τὸ δ' ἔχειν. ἐγὼ δὲ ἐκεῖνό γ' ἔστιν εἰπεῖν, ὡς τὸν αὐτὸν τρόπον, ὃν περ οὓς ἔχοντας ἀφείλετο τοῦ δωρεᾶς, ἀναξίους ἐποίμιζεν· ἅτω καὶ τὸν δῆμον ἀνάξιον ἡγεῖτο, κύριον εἶναι δ' ὃ δοῦναι τὰ ἑαυτῷ, ἐὰν τῷ βέλῃ. ἀλλὰ νὴ δία ἐκεῖνο ἂν ἴσως ἄποι πρὸς ταῦτα, ὅτι διὰ τὸ ῥᾳδίως ἐξαπατᾶσθαι τὸν δῆμον διὰ τοῦτ' ἅτως ἔθηκε τὸν νόμους τι ἂν κωλύει πάντα ἀφῃρῆσθαι καὶ ὅλως τὸν πολιτείαν ὑμᾶς, καὶ τοῦτον τὸν λόγον; ὃ γάρ ἐστιν ἐφ' ὑμῖν τοῦτο ὃ πεπόνθατε τὸ πάντων. ἀλλὰ καὶ ψηφίσματα πολλάκις ἐξαπατηθέντες κεχειροτονήκατε, καὶ συμμάχους ἤδη τινὰς ἥτησθε, οὐδὲ κρείττονων ἐπείσθητε ἐλεῆσαι καὶ ὅλως ἐν οἵᾳπερ πολλοῖς οἷς πεφύκατε, διὰ τοιοῦτό τι συμβαίνειν οὐκ ἀνάγκη. ἆρ' οὖν φησόμεθα νόμον θετὸν εἶναι, μηδὲ τολοιπὸν ἐξεῖναι τῇ βουλῇ μηδὲ τῷ δήμῳ, μήτε πρεσβεύειν μήτε χειροτονεῖν μηδὲ γράψειν μηδὲν ἐμοὶ δοκεῖ οἵᾳπερ. ἐγὼ δ' ἔσμεν ἀφαιρεθῆναι δίκαιοι, πρὸ ὧν οὐκ ἐξαπατηθῶμεν· ἀλλὰ διδαχθῆναι ὅπως τοῦτο μὴ πάσομεθα· καὶ δεδόχθω νόμον, ὃν ὃς ἀφαιρήσεται τιμωρίας ὑμᾶς ἕνεκα τοῦ δωρεᾶς· ἀλλὰ διὰ τοῦτ' ἐξαπατᾶσθαι τιμωρησόμεθα. εἰ τοίνυν τὶς ἐάσας παῦσαι, αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἐξετάσατε, πότερόν ποτε λυσιτελέστερόν ἐστι, κυρίους μὲν ὑμᾶς εἶναι τοῦ δωρεᾶς, ἐξαπατηθέντας δέποτε καὶ φαύλῳ τινὶ δοῦναι διὰ τὸ παντελῶς ἀκύρους εἶναι, μή δ' αὖ ἄξιόν τινα εἰδῆτε, ἐξεῖναι τιμῆσαι εὑρόντ' αὖ μᾶλλον ἐκεῖνο λυσιτελοῦν. ἀφαιρεῖσθαι δὲ οὐκ μὲν τοῦ πλείονας, ἢ πρόσθεν ὑμᾶς. πολλοὺς εὖ ποιεῖν προκαλεῖσθε ὑμᾶς. οὐκ ἂν δέ μηδενὶ μηδ' αὖ ἄξιον ἢ διδόναι, πάντας ἀπείρξετε δὲ φιλοτιμεῖσθαι. πρὸς δὴ τούτῳ καὶ οἱ ἐκεῖνο, ὅτι οἱ μὲν ἀνάξιόν τινα τιμήσαντες, ἀληθείας τινὰ δόξαν ἔχοιεν ἄν· οἱ δὲ τοὺς ἀγαθόν τι πεπονθότας ἑαυτοὺς, μὴ τῆς ὁμοίας ἀμειβόμενοι, κακίας. ὅσῳ δὴ κρεῖττον ἀδικῆσθαι δ' ἐκεῖν, ἢ πονηρὸν εἶναι· ποσοῦτῳ λῦσαι τὸν νόμον κάλλιον, ἢ θέσθαι. ἀπίθανα μοι γε ἀδὲ ἐκεῖνο εὔλογον, ὦ ἄνδρες ἀθλωταῖοι, σκοπουμένῳ φαίνεται, καταμεμφόμενόν τινας δίκαι τὴν ὑπαρχόντως δωρεᾶς οὐ χρησίμους ὄντας, τοῦ ὑμῶν ἀποστερεῖν. εἰ γὰρ ὑπαρχόντων τούτων, φαῦλοι καὶ ἀνάξιοί τινες τὸν τόπου λέ-

iactat)

ἦν, εἰσὶ· τὴ χρὴ προσδοκᾶν ἔσεσθαι τότε ὅταν πάντελῶς πλέον μέλλῃ μηδὲν εἶναι τοῖς χρησοῖς ἔσιν; ἔτι τοίνυν ὑμᾶς κἀκεῖνο εὐλυμεῖσθαι δεῖ, ὅτι οὐκ τῶν νυῦ ὑπαρχόντων νόμων, καὶ πάλαι κυρίων, ὃς ἀδεὶ αὐτὸς ἕτερος αὐτίπαι αὖ, μὴ ἀχὶ καλῶς ἔχειν, ἐνιαυτὸν ἀφαλιπὼν ἕκας ἕκαστος λειτουργεῖ. ὥστε τὸν ἡμισυν ἐς ἀτιλὴς τὰ χρόνα. εἶπε οἷς πᾶσι μέτεσι τὸ ἥμισυ, καὶ τοῖς μηδ' ὁποιῶ ἀγαθὸν πεποιηκόσιν ὑμᾶς· ταύτης οὖν εὖ ποιήσαντας, ὃ προσθείκαμεν αὐτοῖς, ἕτο ἀφελώμεθα; μηδαμῶς. ἅτε γὰρ ἄλλως καλὸν, ἅτε πρέπον ὑμῖν. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν, ὦ ἄνδρες ἀθλιωταῖοι, κατὰ μὲν τὴν ἀγορὰν * ἀψοφεῖν νόμον γεγράφθαι ἐφ' οἷς ἀδικόν ἐστι δημοσίᾳ βλάβη ἅτις ψοῦσται· ἐν ᾗ τῷ κοινῷ μὴ χρῆσθαι τῶν νόμων τούτων τὴν πόλιν, ἣ αὐτὴν διετάξασεν τοις ἰδιώταις; ἀλλὰ δεῖ ἀγαθόν τι πεποιηκότας ἐξαπατῆσαι καὶ τῶν πεμικρὰν ζημίαν ὀφλήσειν μέλλοσιν. ἀγαθὸν εἰ μὴ χρήματα * ἀπόλλυτε μόνον σκεπτέον. ἀλλ' εἰ καὶ δόξαν χρηστὴν, πολλῷ μᾶλλον προσδάζετε ἢ περὶ χρημάτων. καὶ ἀ μόνον ὑμεῖς ἀλλὰ καὶ οἱ πρόγονοι. τεκμήριον δὲ, χρήματα μὲν γὰρ πλείω ποτὶ κτησάμενοι, πάντα ὑπὲρ φιλοτιμίας ἀπήλωσαν. ὑπὲρ δὲ δόξης, ἀδένα πώποτε κίνδυνον ἐξέσησαν ἀλλὰ καὶ τὰς ἰδίας ἀσίας προσαναλίσκοντες διετέλεν. νῦν τοίνυν ἅτε ὀνόμενον, παντὶ τῷ αὐτὶ καλῆς αἰσχρὰν τῇ πόλει πρειάπει· καὶ ἅτε τῶν προγόνων, ἅτε ὑμῶν ἀξίαν. πρεία γὰρ τὰ μέγιστα ὀνείδη κτᾶται, φθονερὸς, ἀπίστους, ἀχαρίστους εἶναι δοκεῖν. ὅτι τοίνυν ἀδίκ ἔστιν ὅλως, ὦ ἄνδρες ἀθλιωταῖοι, τοῦ ἤθους τὸ ὑμετέρου, κύριον ποιῆσαι τοιῶτον νόμον· καὶ τοῦτο πειράσομαι δεῖξαι ἀφ' βραχέων· ἐν τῶν πρώτερον πεπραγμένων τῇ πόλει διεξελθὼν. λέγουσι χρήματα οἱ τριάκοντα δανείσασθαι παρὰ λακεδαιμονίων ὅτι σὺν αὐτοῖς πειραιεῖ. ἐπειδὴ δὲ ἡ πόλις εἰς σὺν ἦλθε, καὶ τὰ πράγματα ἐκείνα κατέσχε * πρέσβεις πέμψαντες οἱ λακεδαιμόνιοι, τὰ χρήματα ταῦτα ἀπήτουν. λόγων δὲ γιγνομένων, καὶ τῶν μὲν, σὺν δανεισαμένων δοτὸν ἄναι κελδύοντων σὺν ἐξ ἄστεος. τὸ δὲ, τοῦτο πρῶτον ὑπάρξαι τὸ ὁμονοίας σημεῖον ἀξιάγλων τὸ κοινῇ ἀφαλῦσαι τὰ χρήματα· φασὶ τὸν δῆμον ἐλέσθαι συνεισενέγκειν αὐτὸν, καὶ μετοχεῖν τὸ δαπάνης; ὥστε μὴ λῦσαι τῶν ὡμολογημένων μηδέν. πῶς οὖν ἂ δεινὸν, ὦ ἄνδρες ἀθλιωταῖοι, εἰ τότε μὲν τοῖς ἠδικηκόσιν ὑμᾶς ὑπὲρ ἕ μὴ ψοῦσαι ἅ, τὰ χρήματα ταῦτα εἰσφέρειν ἠθελήσατε· νῦν δὲ, ἐξὸν ὑμῖν αὖ ἀπαίνης τὸ δίκαια ποιῆσαι τοῖς διεφθαρμένοις, λῦσαι τὸν νόμον, ψοῦσαι μᾶλλον αἰρήσεσθε; ἐγὼ μὲν οὐκ ἀξιῶ. τὸ μὲν τοίνυν τῆς πόλεως ἦθος, ὦ ἄνδρες ἀθλιωταῖοι, καὶ ἐπ' ἄλλων πολλῶν, καὶ ἐφ' ὧν εἶπον ἴδοι τις αὖ πιστὸν, ἀψοῦσες καὶ χρηστὸν, ἀ τὸ λυσιτελέσαιτον πρὸς ἀργύριον σκοπεῖν, ἀλλά τι καλὸν πρᾶξαι. τὸ δὲ θέλειν τὸν νόμον, τὰ μὲν ἄλλα ἔγωγε οὐκ οἶδα, ἀδὲ λέγω φλαῦρον ἀδὲν, ἀδὲ συμφοιδαίσκει δὲ νόμος σκοπῶν, ὃ μέσκω πολὺ τέτακεχωρισμένον. φημὶ τοίνυν ἐγὼ κάλλιον εἶναι, δὲ τὸν ὑμῖν ἀχθλιβῆσαι πρὸς δὲ λῦσαι τὸν νόμον· ἢ ὑμᾶς τοῦτο πρὸς τὸ θέλειν καὶ λυσιτελέστερον εἶναι ᾧ ὑμῖν ᾧ τοῦτο, τὴ πόλιν πεπτηκέναι λεπίνω, ὅμοιον αὐτῇ φυέλει δοκεῖν· ἢ αὐτὴν ὑπὸ τοῦτο πεπείσθαι, ὁμοίαν εἶναι τούτῳ. ἀδὲ γὰρ εἰ πάνυ χρησός ἐστιν (ὡς ἐμὲ γε οὔκα ἔσω) βελτίον ἐστὶ τὸ πόλεως τὸ ἦθος. νομίζω τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἄμεινον ἂν πρὸς τὸ παρὸν ᾧ βλάπτεσθαι, εἰ κἀκεῖνο μάθοιτε· ὅτι, ὧ μόνῳ μέλλες εἰσὶν αἱ πόλεις τὰ δήμων δωρεαὶ τῶν πολλῶν πλουτούντων διδομένων, δὲ ἕτο αὐαιρεῖται νυῦ τῷ νόμῳ. τῇ μὲν γὰρ ἀρχαίᾳ τῇ τὰ ὁριστομένων τὰς δωρεὰς, οἱ τύραννοι καὶ οἱ τὰς ὀλιγαρχίας ἔχοντες, μάλισα δωῶσιν ὑμῖν. πολύτιον γὰρ, ὃν

A iactat) extiterunt: qd quæso tũ expectandũ erit, quãdo hi, q̃ præclarè sese gerunt, nullum omnino virtutis suæ præmiũ ferent? Præterea illud etiã vobis cõsiderandum est, ex legum, quib. etiã hodie vtimur, quæq; per multos annos vigueriũt, instituto, quas ne iste quidẽ p̃claras esse negare ausit, singulos altero quoq; anno munera obire. Quare dimidiã tẽporis partẽ immunes sunt. Quo igitur cõmodo dimidia ex parte fruuntur etiã hi, q̃ nihil in nos cõtulerunt: id bene meritis, cũ ipsi antea dederimus, iterũ eripiemus? Minimè verò. Nam cùm p̃ se turpe fuerit, tũ nobis indecorũ. Nam honestũ esse quĩ potest, Athenienses, in rerũ vænalium foro, vbi, si qua fraus aut impostura intercesserit, Respublica nihil detrimenti capit, legẽ de vitãdo mendacio esse latã: publicè aũt, ciuitatem eam, q̃ priuatis ipsa id imperarit, eadẽ lege nõ vti, sed bene de se meritos circũscribere? idq; cũ magno dano suo. Nec enim hoc solum cõsiderandum est, an iacturã pecuniæ nullã faciatis: sed habenda etiã ratio bonæ existimationis, q̃ vobis est multo q̃ opes antiquior. Neq; id vobis solum, sed maioribus quoq; vestris: quod inde haud dubiè perspicitur, q̃ cũ olim maximas opes coaceruassent, easdẽ vniuersas honoris studio insumpserunt: tantiq; fecerunt gloriã, vt nullum vnquã periculum ob eam detrectarint. sed etiam priuatim de suo conferre non destiterint. Iam ista lex bonam vrbis existimationẽ tollit, & in illius locum malam reponit, neq; maioribus vestris neq; vobis dignam. Tribus enim probris, quæ grauissima sunt, vos contaminat: vt inuidi, vt promissa & conuenta non seruãtes, vt ingrati esse videamini. Omnino autem Athenienses, à moribus vestris alienũ esse, vt talem legem ratam habeatis, id quoq; paucis demõstrare conabor, si vnum prius nostræ vrbis exemplum attulero. Dicuntur triginta tyranni à Lacedæmonijs mutuò accepisse pecuniam, contra eos qui in Piræum secesserant. Reconciliatis autem inter se ciuibus, eoq; tumultu sopito, Lacedæmonij pecuniam illam per legatos repetierũt. Orta porrò ex ea re disputatione, cum hi eos qui in vrbe manserant, & æs alienum conflarant, idem etiam dissoluere iuberent: illi cõmuniter Lacedæmonijs satisfaciendum censerent, quo id primum concordiæ pignus esset: aiunt populum non recusasse, de suo contribuere, & sumptuum partem in se reclinare, ne quid ex ijs quæ cõ
C uenerant, violaretur. An non igitur absurdum fuerit, Athenienses, vos tum, ne mentiremini, conferre pecuniam in eorum vsum, qui vos afficerant iniuria voluisse: nunc verò, cum liceat, abrogata lege, sine sumptu ius suum tribuere his qui bene meriti sunt, malle fallere? Hoc mihi quidem indignissimum videtur. Ac mores nostræ ciuitatis, Athenienses, cùm ex multis alijs, tum ex his quæ recensui, perspici potest esse tales, vt ea à mendacijs abhorreat, & humana sit: vt non id solum spectet, quibus rationibus ærarium locupletetur, sed illud etiam, quid factu sit honestum. Legislator autem iste, quónam alijs in rebus ingenio sit, equidem nescio, neq; quicquam improbum (nihil enim illi tale conscius sum) de eo dico: sed legẽ eius intuẽs, video mores eius à morib. ciuitatis multũ dissidere. Quòd si me audietis, lõgè præstabilius videbitur, vt is in abrogãda lege, vestrã autoritatẽ valere patiatur, q̃ vt eam vestris suffragijs perfe-

rat. Etenim cùm ipsi, tum reipublicæ cõducibilius erit, vt Leptines à republica exemplũ petat, q̃ vt nostrã ciuitatẽ ipse sui similẽ esse velit. Nam etiãsi optimus sit (qualis sanè non obsto quo minus perhibeatur) eius tamen mores publicis institutis non erũt anteferendi. Verùm ego, Iudices, rectius vos de hoc negocio deliberaturos arbitror, si consideraueritis, quæ causa sit, cur honores qui aliquibus à libera ciuitate habẽtur, pluris fiant, quàm qui à cæteris imperijs: eã hac lege tolli. Nã si accipiẽtis cõpendium & vtilitates spectẽtur, cũ tyrannis & oligarchijs nemo liberalitate cer-

tate certauerit: cũ eis in prõptu sit, mox quẽuis locuple- A
tare. Liberarũ verò ciuitatũ honores, lõgè plus & digni-
tatis & cõstãtiæ habere cẽsendi sunt: qa & illud p̃clarũ
est, nullo cũ dedecore, aut assentationis suspicione accipe-
re: sed inter eos cũ quib. æquo & pari iure viuas, ob vir-
tutis p̃stantiã magni fieri, & æqualib. vltrò admiratio-
ni esse. id quod lõgè præclarius est, q̃ à domino quiduis ac
cepisse. Nã vt apud illos impendentiũ periculorũ metus,
vincit p̃sentis beneficij magnitudinẽ: sic apud nos, quic-
quid aliquis accepisset, securè tenere. superiore certè qui
dẽ tẽpore, licuit. Lex igitur ista, q̃ huiusmodi donationũ
fidẽ & securitatẽ tollit, id tollit, quo à nobis cõcessa dona,
Etiã perlata Leptinis lege, parũ consultum fore tenuioribus.
cæteris antecellere videbãtur. Enimuerò si ex vniuersis,
quocunq; regãtur imperio, ciuitatib. morẽ illũ & vetus
institutũ sustuleris, ne recepti status cõseruãdi studiosis
gratia referatur: maximũ earũ præsidiũ vnà sustuleris.
At illud fortasse Leptines afferre conabitur, vt vos ab
his aliò seducat: onera publicorũ munerũ nũc in tenues
homines inclinata esse: q̃ si sua lex rata habeatur, ad o-
pulẽtissimos reditura sint. Plausibiliter quidẽ hoc, et ſ-
ciosè dicitur: sed si pentius introſpiciatis, inane videbi-
tur, ac tralaticiũ. Duo enim omnino munerũ genera re- B
cepta sunt apud nos: vnũ inquilinorũ, alterũ id quod à
ciuib. oriri solet. Quorũ vtriusq; dari potest ea, quã iste
eripit, bene meritis imrunitas. Nã q̃ tributa in belli ne-
cessitatib. exigũtur, salutẽq; reſpublicæ cõtinent (ex quo
genere triremiũ instructioes sunt) eorũ tributorũ recto
veterũ legũ & iusto instituto, nemini datur vlla immu-
nitas: ne illis quidẽ quos Leptines excepit, ex Harmodij
& Aristogitonis familia oriundis. Videamus igitur, quõ
expleat munera illa, quibusq; præbitorib. & quot nã (si
ei nõ auscultauerim⁹) sit immunes dimissur⁹. Ditissimi
quiq; igitur semp occupati triremib. instruẽdis, nulla te
nẽtur parãdi ludos necessitate. Tenuiores, cum ab eis ob
inopiã exigi nihil posſit, extra hũc numerũ sunt. Quare
neutri p̃ter hãc legẽ, vestras opes augebunt. At enim in-
quilini suppeditare multa cogẽtur? Verùm si quinq; ex
illis demõstrauerit: ego nõ recuſo, quò minus deliberare di
car. Verùm vt concedã aliter hoc se habere, & lõgè maio
rẽ inquilinorũ esse munerũ, q̃ lege perlata, ꝑpetuo mune
ra obituri sint: neq; triremiũ instructionẽ cuiquã fore
p̃sidio, quò magis immunis sit: age cõsideremus q̃ hoc fu-
turũ sit è republica, si hi oẽs munera obibũt. Itáne dignũ
id erit, quod tãto dedecore pẽsetur? Enimuero nihil ab-
surdius fieri potest. Idq; hoc modo expẽdite. Immunes ex
hospitib. sint, decẽ sanè: quanquã equidẽ (id quod modò
dicebã) quinq; esse nõ opinor. Ciuiũ certè nõ quinq; aut
sex reperiẽtur. Igitur vtriq; sedecim erũt. Verùm vigin-
ti numerẽtur: aut triginta etiã, si vultis. Quótnã tandẽ
sunt, q munera quotanis in orbẽ redeũtia curẽt, siue ædi-
les, siue gymnasiarchi, siue cõuiuatores? Sexageni circi-
ter, aut paulo plures vniuersi hi. Vt igitur triginta homi-
nes, omne deinceps æuũ munera nobis obeãt: id efficia-
mus, vt nemo posthac fidẽ nobis habere ausit? Sed illud
obscurũ, p̃fectò nemini est, fore q munera obeant, incolu-
mi ciuitate, satis multos: neq; illorũ vllã fore penuriã. q
aũt vobis benefactum velit, vbi perspexerit iniuriã ijs
factã, q bene de Repub. meriti fuerunt, nemo reperietur.
Propter, reipublicæ inopiã nõ inuidendũ esse locupletibus, maiora tributa conferentibus.
Sed missa hæc faciamus, & illud videamus, si maximè q obirent munera deessent: vtrum p̃staret, ædilitia munera
collationibus, quẽadmodum instructiones triremium, fieri: an de republica bene meritis, illa eripi q̃ dedissemus? E-
quidẽ illud ego cẽsuerim. Siquidẽ nunc, quo tẽpore horũ quisq; ædilitia munera curaret, illis cessatio tantũ quadã
cõcederetur, pòst sumptus, p se cuiq;, nihilo minores facturis. Tum verò parua duntaxat collatione à singulis de re
sua familiari facta, nemo est q onerari se, meritò quereretur, quãtumuis re tenui esset. Enimuerò Athenienſes, tanta
est quorundã incogitãtia, vt hæc q̃ diximus, surdis velut auribus p̃tereant, & alia nescio q̃ inculcẽt. Per absurdum
(inquiunt)

αὐ βέλωνται), ὥσ ἀχρεῖημα ἐποίησαν. τῇ ἢ ἡμῇ κ τῇ βεβαιότη-
τι, τὰς ὥσ τ δημων δωρεὰς, ὧν ἡσεπε ἅπας βελτίας. τὸ, τ
γὰ μὴ μετ' αἰσχίνης ὡς κολακεύοντα λαμβάνειν, ἀλλ' ἐν ἴσῃ
χορεία, δοκοῦντα ἄξιόν τινος εἶναι, ἡμᾶς, τ καλῶν ἐστι τὸ, τ
ὑπὸ τ ὁμοίων ἐπαίνων ἡσυμάζεσθ, ἢ ὥσ τ δεσπότην λαμ-
βάνειν ὁ, τιοῦν, κρεῖττον εἶναι δοκεῖ. ὥσ μὲν γὰ ἐκείνοις μει-
ζων ἐστὶν ὁ τ μέλλοντος φόβος, τ παρόντος χάριτος. ὥσ δ'
ὑμῖν, ἁδεῶς ἃ, αὐ λάβῃ τις, ἔχειν ὑπῆρξε, τ γὰ ἄλλοις χρό-
νον. ὁ τοίνυν τ πίνειν ἀφαιρῶν τ δωρεῶν νόμος ἅπας· ᾧ μὲν ω
κρείττους εἰσὶν αἱ παὶ ὑμῶν δωρεαὶ, ἢ τ ἀφαιρεῖσθαι. καὶ τι
τ ἁπασῶν ἡσινοσῶν πολιτείας τὸ νομίζεσθαι τὰς εὐνοις τοῖς κα
θεσῶσι χάριν αὐ ἀφέλῃς· ὁ μικραὶ φυλακαὶ αὐτ ταύτῃ
ἀφῃρηκὼς ἔσῃ. τάχα τοίνυν ἴσως ἐκεῖνο λέγειν αὐ ἐπιχειρή
σει λεπίνης, ἀπάγων ὑμᾶς ἀπὸ τούτων, ὡς αἱ λειτουργίαι,
νῦν μὲν εἰς πάντας ἀνθρώπους ἔρχον⁹· ἐκ ἢ ἢ * νόμος λειτουρ
γήσουσιν οἱ πλουσιώτατοι. ἔστι ἢ ἢ τοῦτο, ὅτωσι μὲν ἀκοῦσαι λόγον
ἴνα ἔχον. εἰδέ τις αὐτὸ ἀκριβῶς ἐξετάσει, ψεῦδος ὂν ὂν
φανεῖται. εἰσὶ γὰ δήπου παὶ ἡμῖν αἵ τε τ μετοίκων λειτουργίαι,
καὶ αἱ πολιτικαί. ὧν ἑκατέρων ἐστὶ τοῖς εὖ ῥημένοις ἡ ἀτέλεια,
ὧν ὅπως ἀφαιρεῖσθαι. τ γὰ εἰς τ πόλεμον, κ τ σωτηρίαν τ πό-
λεως εἰσφορῶν κ τριηραρχιῶν, ὀρθῶς ἓ δικαίως, οὐδεὶς ἐ-
ατελὴς ἐν τ παλαιῶν νόμων. οὐδ' ἂς ἅπας ἔγραψε τὰς ἀφ'
ἁρμοδίας καὶ δεξιογείτονος. σκεψώμεθα δὴ ἵνας ἡμῶν ἀ-
σποιεῖ χορηγὰς εἰς ἐκείνας τὰς λειτουργίας, κ πόσας. ἐὰν μὴ
τούτῳ ᾧσεχώμεν, ἀφήσ. οἱ μὲν τοίνυν πλουσιώτατοι τριη
ραρχιῶν εἰσὶ, τ χορηγιῶν ἀτελεῖς ὑπάρχουσιν. οἱ σ' ἐλάτ
των τ ἱκανῶν κεκτημένοι, τ ἀναγκαίαν ἀτέλειαν ἔχουσι,
ἔξω ἓ τέλους εἰσὶ τούτου. ἀκῶν τούτων μὲν ἀδετέρων ἀδεὶς δια
τ νόμον ἡμῖν ᾧσέστηκε χορηγός. ἀλλὰ νὴ δία εἰς τὰς τ μετοί
κων λειτουργίας εἰσποιεῖ πολλούς; ἀλλ' ἐαὐ δείξῃ πότε, ἐγὼ
λήρειν ὁμολογῶ. ἤσω τοίνυν ἐγὼ μὴ τοιοῦτον εἶναι ἓν. ἀλ
λὰ κ τ μετοίκων εἶναι πλείονας ἢ τοσούτους, ἐαὐ ὁ νόμος πεῖ,
τὰς ἀεὶ λειτουργοῦντας ἔσεσθ, ἓ τ πολιτ μηδενὶ ἐκ τριηραρ-
χίας ὑπάρξειν ἀτελῆ. σκεψώμεθα δὴ τί τοῦτ' ἔσται τῇ πόλει,
ἐαὐ ἅπαντες ὅτι λειτουργῶσι. φανήσ ᾗ, δ' ἢ πολλοῦ δεῖ, τῆς
ᾐρημένης ἄξιον αἰσχύνης. ὁρᾶτε ἢ ὅτωσί. εἰσὶ τ ξένων ἀπ
τελ[illegible]ῆ. καὶ μὰ τοὺς θεοὺς ὅπερ εἶπον ἀρτίως, ὐκοῦν
μεν [illegible]αι, κ μὰν, τ γε πολιτ, ὐκ εἰσὶ πάνυ ἡ ἐξ ὐκῶν
ἀμφοτ[illegible]ων ἑκκαίδεκα, ποιήσωμεν αὐτοὺς ἑπτακοσίους. εἰ ἢ βέ
λεσθε, τριάκοντα, πόσοι δήπου εἰσὶν οἱ κατ' ἐνιαυτ τὰς ἐ-
κλήσεις λειτουργίας λειτουργοῦντες ἡμῖν, χορηγοὶ κ γυμνασιαρ-
χοι κ ἑστιάτορες; ἐξήκοντα ἴσως, ἢ μικρῷ πλείους σύμπαντες
ὅτου. ἵνα ἓν ἡλιάκωνται αὐθρωποι, ἢ * πλείους ᾧσῇ παντὶ τρι
νον λειτουργήσωσιν ἡμῖν, τοὺς * ἅπαντας ἀπίσω ᾧσεῖν ὑμᾶς αὐ
τοὺς διαθῶμεν; ἀλλ' ἴσμεν ἐκεῖνο δήπου, ὅτι λειτουργήσει
μεν, αὖ περ ἡ πόλις ᾖ, πολλοὶ κ ὐκ ὀπλείψουσιν. εὖ ἢ ποιεῖ
ἡμᾶς ὐδεὶς ἐθελήσῃ, τοὺς πρόσθεν ποιήσαντας ἐαὐ ἠδικημέ
νους ἴδῃ. εἶεν. εἰ ἢ δή τι μάλιστα ἐπέλιπον οἱ χορηγεῖν εἰσί πο
* τὲ δίος, πότερον κρεῖττον ὦ εἰς σωτέλειαν ἀγαγεῖν τὰς
χορηγίας, ὥσπερ τὰς τριηραρχίας ἢ τὰς λειτουργίας ἀφελέ
σθαι τὰ δοθέντας; ἐγὼ μὲν ἐκεῖνο οἶμαι. νυνὶ μέν γε τ χρόνον ὀν,
αὖ τούτων ἕκαστος λειτουργῇ, δι' ὃσι πολὺ αὐάπαυσιν αὐτῆς
μόνον. μεταπαῦσαι δὲ ὐδὲν ἐλάττον ἑκάστῳ αὐτῶν αἰσθό
σει. τότε δ' αὖ, μικρᾶς σωτελείας ὄσης τῶν ὑπαρχόντων.
ἑκάστῳ γιγνομένης, ὐδὲν ἔπαχθες δοκεῖν ὐδεὶς, ὐδ' εἰ πάνυ μι
κρὰ κεκτημένος ἦν. ὅτω τοίνυν ἵνες, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, σφό
δρα ἔχουσιν ἀλογίστως, ὥστε ὀπιχαίρουσι λέγειν, πρὸς μὲν πάν
τα ὀρθῶς, ἄλλα ἢ παιδί· ὡς ἄρα δεινὸν, εἰ ἐν κοινῷ μὲν μηδε-

ὧν ὑπάρξει τῇ πόλ. ἰδίᾳ δ' ἕλκυσι πλουτήσουσιν, ἀτελείας ἐ- A
πλημμελοῦσι. ἔστι γὰρ πῶς ἅμα ἀμφότερα, οὐχὶ δίκαιον λέ-
γειν. εἰ μὲν γὰρ ἔχει πολλὰ μηδὲ ὑμᾶς ἀδικῶν, οὐχὶ δεῖ δή
που τοῦτο βασκαίνειν εἰδ' ὑφῃρημένον φήσουσιν· ἢ ἵνα ἄλ-
λου οὐκ ὄν προσήκῃ τρόπον κεκλῆσθαι. εἰσὶ νόμοι καθ' οὓς προσή
κει κολάζειν. ὅτε γὰρ μὴ πιθανόν, οὐδὲ τὸν λόγον αὐτοῖς ἔστιν λε
κτέον. ἐμοὶ μὲν δεῖ γε μὴ εἶναι χρήματα κοινὰ τῇ πόλει, ἐκεῖ
νοις δεῖ σκοπεῖν· ὅπως ἀδικοῦντες ὑμᾶς πρώτερον, τοὺς ἀτε-
λείας ἕνεκα ἀφέλησθε. ἀγαθὸν γὰρ κοινωνεῖ τοῖς δημοσίαις πρόσοδοις
καὶ ἀτελείαις πολλοῦ ἀναλώματα ἀδικεῖ. χωρὶς γὰρ τούτων, νυ-
νὶ τῇ πόλει δυοῖν ἀγαθοῖν ὄντοιν, πλούτου τε καὶ τοῦ πρὸς ἅπαν-
τας προθύμου, μεῖζόν ἐστι τὸ τοῦ πίστεως ὑπάρχον ἡμῖν. εἰδέτις
εἴποι δ' ἂν, ὅτι χρήματα μὲν ἔχομεν, μὴ μὴν δόξαν ἔχειν ἡμᾶς
χρὴ λέγειν· ἀγαθὸν φρονεῖ. ἐγὼ μὲν γὰρ εὔχομαι τοῖς θεοῖς, μά
λιστα μὲν ἡμῖν καὶ χρήματα πολλὰ γενέσθαι. εἰ δὲ μή, τό γε πιστοῖς
εἶναι καὶ βεβαίοις δοκεῖν βουλόμενον. φέρε δὴ καὶ τὰς ἀτελείας
ἃς ἅπαντες ἔχουσι σκοπήσωμεν, εἰς μέσον
ὑμῖν γενομένας δείξω ἴσως γὰρ δῆπου, ὅτι τῶν τριηραρχιῶν ἀδεὶς
ἐστὶν ἀτελὴς, οὐδὲ τὰς εἰσφορὰς εἰς τὸν πόλεμον. ἀκούσῃ ὁ πολλὰ κε
κλημένος ἔτη, ὅστις οὐ, πολλὰ εἰς ταῦτα συντελεῖ, πᾶσα ἀ-
νάγκη, καὶ μοὶ ὅτι δεῖ τὰ ἀτέλειαν εἰς ταῦτα ὑπάρχειν πολεί-
ταις τῇ πόλει, πάντες ἂν ὁμολογήσειαν. ἀεὶ μὲν γὰρ τὰς ἐπὶ τὰ B
χορηγίας δαπάνας, μικρὸν ἡμέρας μέρος ἡ χάρις τοῖς θεω
μένοις ἡμῶν ἐστι. ἀεὶ δὲ τὰς εἰς τὸν πόλεμον ἀναγκαίους
ἀφορμὰς, πάντα τὸν χρόνον ἡ σωτηρία πάσῃ τῇ πόλει. ὥς δ'
ὅσον ἐν μέσῳ δείξω ἀφίστε· ἐκεῖ κομίζεσθε καὶ δίδοτε ἐν μέρει
ταῦτα, ἃ ζημία λαβοῦσίν ἐστιν ἔχειν τοῖς τριηραρχεῖν ἄξια
κεκλημένοις. ἀλλὰ μοὶ, ὅτι τῶν τριηραρχιῶν οὐδεὶς ἐς ἀτελής,
οὐκ ἐμοὶ μὲν ὑμᾶς εἰδέναι πάντας. ὅμως γὰρ καὶ τὸν νόμον ὑμῖν αὖ τὸν
ἀναγνώσει). λάβε τὸν τοῖς τριηραρχιῶν νόμον, καὶ λέγε τοῦτον
αὐτοῖς. λέγε. νόμος. ἀτελὴς μηδένα εἶναι τριηραρχίας, πλὴν
τῶν ἐννέα ἀρχόντων. ὁρᾶτε ὡς σαφῶς, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, μη
δένα εἶναι τριηραρχίας ἀτελῆ διείρηκεν ὁ νόμος, πλὴν τῶν
ἐννέα ἀρχόντων· οὐκοῦν οἱ μὲν ἐλάττω κεκλημένοι τριηραρ-
χίας ἄξια ἔχουσιν, ἐν τοῖς εἰσφοραῖς συντελοῦσιν εἰς τὸν πόλεμον.
οἱ δ' ἐφικνούμενοι τριηραρχεῖν, εἰς ἀμφότερα ὑμῖν ὑπάρ-
χουσι χρήσιμοι, καὶ τριηραρχεῖν, καὶ εἰσφέρειν. πάνυ οὖν ἀναγκαίως
τοῖς πολίταις ὁ σὸς, ὦ λεπτίνη, τιμᾷ νόμος, εἰ μιᾶς [illegible] φυ
λαῖς εἶναι χορηγὸν καθίστησιν. ὃς αὖθ' ἑνὸς ἄλλοις [illegible] παύ-
ρους, ἀπολλάττει· ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ. τὸ δὲ μεγαλοψύχους, ὅ-
λως ἀναπίμπλησι τὴν πόλιν καὶ τὰ ἀπίστως. οὐκοῦν ὅτε πολλῷ μεί
ζονα βλάπτει τὰ ὠφελειῶν ὧν ἔχει, προσήκειν λελῦσθαι τοῦτο
τοῖς αὐτοῖς, ἐγὼ γ' ἂν φαίην. ἔτι σοί, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, διὰ C
τὸ γεγράφθαι ἐν τῷ νόμῳ διαῤῥήδην αὐτοῖς· μηδένα μήτε τὴν
πλοῦτον μήτε τὸ ἱππικὸν, μήτε τὴν ξενίαν εἶναι ἀτελῆ· μὴ διειρῆσθαι
δ' ὅτου ἀτελῆ, χορηγίας, ἤπερ ἄλλο τέλος· ἀλλ' ἁπλῶς μη-
δένα, πλοῦτον τὰ φ' ἁρμοδίως καὶ δεξιοτεχνήτους· καὶ ἐν μὲν τῷ μὴ
δένα, πάντας ὠφελημβάνειν ἴσως ἄλλους· ἐν δὲ τῷ τὴν ξενίαν, μη
δενὸς τῶν οἰκείων ἀθυμίαν ἀφαιρεῖται καὶ δόκησιν, τὰ ἄρ
χοντα βουλόμενα καὶ τὰς πόλεις αὐξειν, δωρεὰν, οἷς ὑμεῖς ἔδο
τε αὐτοῖς. ἔστι δὲ ἥμισυ μὲν δήπου ὁ πολλῶν ξένος· τῇ δὲ πρὸ ὑ-
μῶν πόλει, πολίτης. κατ' ἄμφοτέρους δὲ αὐτοὺς ἀτέλειαν ἔσ' ἔ-
χειν ἐκτέτακε νόμος. καίτοι τὰ ἄλλων ἀνθρώπων, χρόνον ἵνα
ἕκαστος ὑμῶν χρήσιμον ἑαυτὸν παρέχῃ· ὅτος δ', ἂν σκοπῆτε
φανήσεται συνεχῶς ἡμᾶς εὖ ποιῶν· καὶ τοῦτο ὧν μάλιστα
ἡμῶν ἡ πόλις δεῖται. ἴστε γὰρ δήπου δὲ ὅτι πλείω τὰ ἀπαν-
των ἀνθρώπων ἡμεῖς ἐπιδαίλῳ σίτῳ χρώμεθα. πόθεν τοί-
νυν ἅπαντα τὸν ἐκ τῶν ἄλλων ἐμπορίων ἀφικνούμενον, ὁ ἐκ τῶ

(inquunt) fuerit, magnas esse immunitatũ malè partobe neficio, priuatorũ opes, et copias, ærario exhausto & vacuo. Verùm vtrũq; hoc nulla cũ ratiõe aut iure dicitur. Nã si qs re lauta est, sine iniuria reip. nõ pfectò est illi inuidẽdũ. Sin peculatus arguũt, aut alioq crimini dãt, nõ rectè & iurè posidere q̃ habeat: leges sunt, quib. in eũ animaduerti cõuenit. quã isti rationẽ si defugerint: ista oratione vti nõ debebũt. Iã quod ad illud attinet de exhausto ærario: cogitare debetis, vos nihilo copiosiores fore abrogatis immunitatib. Nec enim isti sumptus cũ publicis vectigalib. cõmune qcquã habẽt. Praterea cũ nũc respu. duob. pcipuè bonis floreat, opib. & side apud oẽs: maius illud est, q̃ de side nostra nemo dubitat. Si qs aũt in ea est opinione, vt existimet, qa pecunia nobis desit, etiã honestã famã esse negligenda: is lõgẽ fallitur. Nã ego quidẽ à diis immortalib. precor, vt etiã ærariũ habeamus locuples: qd̃ si fieri neq̃t, illud saltẽ retineamus, vt fidẽ constãtiãq; nostrã pdicent vniuersi. Age verò qd̃ isti dicũt, magnas esse copias eorũ q̃ immunes sint: has ipsas demõstrenus in cõmodũ cedere reip. Nec. n. vobis ignotũ est, teneri oẽs, & ad triremes instruẽdas, & ad tributa belli tempo B rib. cõferenda, nec vllã eius esse rei immunitatẽ. Quare iste opib. abundãs, quisq̃s sit, fieri omnino aliter nõ potest, qn multum ad eas res cõferat. Esse aũt reipublicæ maxima harũ rerũ subsidia necessaria, cõsitebuntur oẽs. Nã q̃ ex apparatiõe populariũ munerũ delinitio spectatorum oritur, ad breue exiguũq; tẽpus durat. copiæ verò bellicæ ppetuò toti reip. sunt salutares. Quare quicq̃d hic detrimẽti capitis, id illic lucro lõgè vberiore pẽsatur: & p honoris speciẽ ea tribuitis, q̃ vltrò sibi sumere ac vsurpare possunt hi, quorũ tantæ facultates sunt, vt triremib. instruẽdis pares sint. Vt aũt illo munere cõstet vacare neminẽ, etsi plerosq; vestrũ id antea satis scire arbitror, tamẽ ipsam legẽ recitandã curabo. Cape legẽ trierarchicã, & recita. VERBA LEGIS. Triremis instruẽdæ nemo sit immunis, nouẽtiuiris dũtaxat exceptis. Videtis Athenienses, quã pspicuis verbis lege sit cautũ, ne qs instruendarũ triremium immunis sit, nouẽtiuiris dũtaxat exceptis? Vnde apparet, quorum opes & copiæ minores sint, q̃ vt armandis nauib. sint pares: eos alioq tributa cõferre ad bellũ. Qui verò locupletiores sunt: ad vtrũq; vobis fo re vsui, & remp. cùm nauib, tũ aliis tributis adiuturos, Quæ sunt igitur, Leptine, legis tuæ cõmoditates, quib. tã tũ onus à ceruicib. tenuiorũ amoliri te dicitas, si vnius atq; alterius trib. vnũ aliquẽ pbitorẽ cõstitueris, q̃ p alio quopiã semel ædilitio munere functus, nihil amplius cũ ea re negociỹ habiturus est? Equidẽ nihil eiusmodi video. At ista ratiõe, vniuersa ciuit. xs, pfidiæ crimine ignominiosè passim traducetur. Hæc cũ ita sint, & ex ista lege plus malorũ q̃ cõmodi oriatur: mea quidẽ sententia primo quoq; tẽpore p hos abrogãda est. Præterea, Iudices, cũ in eius lege pspicuè scriptũ sit: neminẽ neq; ciuium, neq; municipũ, neq; hospitũ esse oportere immunẽ: neq; declaratũ, cuius rei immunẽ, vtrũ ædilitij an alicuius alteri munneris, sed planè neminẽ esse immunẽ, exceptis Harmodỹ & Aristogitonis posteris: dũ neminẽ ait, oẽs cõprehendit cæteros: dũ hospitũ adiicit, nõ distinguẽdo inter eos q Athenis habitãt: etiã Leuconẽ Bospori principẽ & libe-

Ad exaggerandũ dedecus & incommoda Leptineæ legis, arrepta occasione digreditur in commemorationẽ quorundã de repub. benemeritorũ, ac primum Leuconis Bosporitani.

ros eius donata à vobis immunitate spoliat. Est enim Leucon (quod satis cõstat) genere peregrinus, vestro autẽ beneficio in ciuitatẽ adscriptus. Quòd si legem istã amplectemur: neutrum istorum ei pderit ad immunitatẽ retinẽdã. Enimuero alij q̃ bene meriti sunt, ad tẽpus aliquod quisq̃ vobis cõmodarunt: hunc verò, si cõsideretis, apparebit, nunquã in vos cõferre beneficia destitisse: et eius generis beneficia, q̃ Reipublicæ maximè sunt necessaria. Nec enim hoc vobis obscurũ est, nos aliunde importato frumẽto omnium mortalium vti plurimo. Quòd si, quicq̃d frumẽti ex alijs emporijs omnib. aduehitur, in vnũ cõferatur: nõ tamen æquabit eas copias, q̃ ex vno Ponto aduehuntur. Neq; verò

verò id mirũ est. Fit enim non idcò solùm, qa locus ille frumẽti est feracissimus: sed hac quoq; de causa, ꝙ Leucõ, eius loci dominus, eos qui frumentũ Athenas aduehũt, immunitate donauit: ediciq; iussit, vt primis eis onerare naues liceret. Nã qua immunitate ipse cum liberis suis fruitur: eã vobis omnib. impertijt. Iã quantũ hoc sit cõsiderate. Ille ab eis qui frumentũ inde exportãt, tricesimã ꝙ vectigali partẽ exigit: frumẽti aũt myriades, q̃ ab illo huc pueniunt, sunt circiter quadraginta: id quod è cõmẽtarijs eorũ q̃ rei frumẽtariæ ꝓsunt, omnib. euidẽs est. Quare de triginta myriadib. decies mille medimnos largitur nobis: de decẽ verò myriadibus, circiter tria millia medimnúm. Tãtũ aũt abest, vt hoc Reipublicæ nostræ beneficiũ eripiat, vt nouo Theudosiæ emporio instituto, qd negociatores Bosporo nulla re cedere affirmãt, etiã illic immunitatẽ nobis cõcesserit. Ac quæ alia beneficia vir ille, maiores q̃; eius in vos cõtulerint, cũ multa cõmemorare possem, taceo. Illud aũt prætereundũ nõ est, ꝙ abhinc trienniũ, cũ vbiq; annonæ penuria laboraretur, nõ modò quãtũ satis esset, frumẽti huc misit: sed *tã vili, vt qnde cim talẽta q̃ à Callisthene tractabatur, supereßẽt. Quid igitur creditis, Atheniẽses, eũ cuius tãta in vos munificẽtia extitit, vbi audierit immunitatẽ sibi lege ꝙ vos ereptã, quã ne mutata qdẽ sentẽtia per aliud senatusco-
sultũ restituere liceat, facturũ esse? An dubiũ vobis est, quin eadẽ ista lex, si perlata fuerit, & illũ sit spoliatura, & vestros ciues immunitate, q̃ ab eo frumentum adue
hunt? Nec enim quisquã est tã puerili sentẽtia, vt existimet, illum æquo animo laturum esse, vestra sibi munera eripi: sua verò munera vobis nõ erepturum. Quare præter multa incõmoda, q̃ ista lex in posterum pariet, tã de præsentibus vtilitatib. aufert ac diminuit aliqd. Et vos tamẽ de ea abrogãda deliberatis adhuc, nõ iam olim deliberastis? ipsa decreta de Leucone facta, cape & recita.

DECRETA.

E decretis igitur perspicuum est, Iudices Leuconem iurè ac merito immunitatem à vobis esse consecutum. Ac earum rerum omniũ colũnas eiusdẽ sententia, & vos et ille erexistis, aliã Bosspori, aliã in Piræo, aliã ad tẽplum Argonautarũ. Cõsiderate igitur, in q̃ immẽsum dedecus lex ista vos cõijciat, q̃ effecit, vt minus fidei in toto populo, q̃ in vno viro esse videatur. Nec enim putandũ est alio nomine vobis erectas eas esse colũnas, nisi vt pactiones sint earũ rerũ omniũ, quas tũ dedistis, tũ accepistis. Eas igitur Leucon sanctè seruabit, vosq; alijs atq; alijs subinde beneficijs cumulare studebit: vos verò erectas & stãtes adhuc colũnas irritas facietis. id quod lõgè grauius est, q̃ si demoliremini. Nã, si ita fiet, hæ columnæ dum steterint, eorũ cõuicia, q̃ ciuitati nostræ maledictum volunt, suo quasi testimonio cõprobabunt. Age verò, si Leucõ missis huc legatis, vobiscũ expostularit, quódnã ob crimẽ aut delictũ se immunitate spoliaueritis: qd per deos immortales, respõdebimus? aut quid is, qui senatusconsultum ꝓ vobis faciet, prætexet? illud scilicet quosdã indignos frui immunitatibus? At si ad hoc ille respõderit: Fortasis etiã Atheniẽsium nõnnullos esse parũ frugi, se tamẽ ꝓpterea nõ pati, vt bonis viris id fraudi sit: sed qa populum Atheniẽsem bonum putet, nemini qcq̃ eripere an nõ æquiora dicet q̃ vos? omnino, mea quidẽ sentẽtia. Apud oẽs enim homines vsitatum est, ꝓpter bene meritos etiã alios quosdã potius, quorũ nullus vsus est, afficere beneficijs, q̃ ꝓpter improbos eripere, q̃ cõcessa fuerunt his, qui citra controuersiã digni sunt beneficio. Prætera, si quis fortè voluerit Leuconẽ ad permutationẽ facultatum adigere: quõ id caueri possit, nõ reperio. Sẽper enim opes illius aliquæ apud vos sunt. Hac igitur lege, si qs eas inuaserit: aut illis spoliabitur, aut obire publica munera cogetur. Neq; verò de sumptibus Leucon magnopere laborabit: sed id de-

πάντα σῖτος εἰσπλέων ἐστὶν, εἰνόητος. ἀ γὰ μόνον Δι' ὃ τὸν ξένον σῖτον ἔχειν πλείσιον ξένο γίνε). ἀλλα κ Δι' ὃ, κύριον ὄν τε τ λθκωνα αὐξ, τοῖς ἄγουσι τ σῖτον ἀθλιάζε, ἀτέλειαν δεδωκέναι, κ κηρύξαι, πρώτους γεμίζεσθαι τὰς ὡς ἡμᾶς πλέοντας. ἔχων γὰ ἐκεῖνος ἑαυτῷ ξ τοῖς παισὶ, τ ἀτέλειαν, ἅπασι δέδωκεν ὑμῖν. ξένο ἦ ἡλίκον ἐστὶ θεωρήσατε. ἐκεῖνος πρᾶξαι τὰς παρ' αὐξ σῖτον ἐξάγοντας, τριακοσιομεδίμνους. αἱ τοίνυν παρέκειναι δεῦρο ἀφικνέμεναι σῖτα μυριάδες, ὡὲι τεσσαράκοντά εἰσι, κ ξένο ἐκ τ ὧν Δὲ τοῖς σιτοφυλαξιν ὀπτορᾶσθαι αὐτοῖς ὁδοί. ἑκὸν ὧν Δὲ μὲν τὰς τριάκοντα μυριάδας, μυρίους διδωσι μεδίμνους ἡμῖν. ὧν Δὲ τὰς δέκα, ὡσπερανεὶ τριακοσίους ρ σῖτον τοίνυν δεῖ ταύτην ὀποστερῆσαι τ δωρεαν τ πόλιν, ὥστε ᾧ σκαπανικὸν ἐμπόριον θδοσίαισι, ὃ φασὶν οἱ πλέοντες * ἀ χεῖρον εἶναι ξ Βοσπόρ ἀδοῦσιν, κ εἰλαῦθα δέδωκε τ ἀτέλειαν ἡμῖν, κ τὰ ρ. ἄλλα σιωπῶ. πολλὰ ἂν ἔχων εἰπῖν, ὅσα διεργάσηται ὑμᾶς ξένος ὁ αὐὴρ κ αὐτὸς ξ οἱ ᾧ γενοι. ἀλλὰ προπέρυσι στρατείας παρὰ πᾶσιν αὐθρώποις γνωμοίης, ἀ μόνον ὑμῖν ἱκανον σῖτον ἀπέφλεν· ἀλλὰ τοσοῦτον ὥστε πεντακαίδεκα ἀργυρίω πέλαντο, ἃ καλλιστ' ἂν ἡ ὠνήσατο, πρόσαντες εὐθυέδ. τί ἂν οἴεσθε, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, ξένον, τ πιστὸν περὶ ὑμᾶς γεγνημένον, ἐὰν ἀκύρον νόμῳ τ ἀτέλειαν ὑμᾶς ἀφηρημένος αὖτ κ μήθ' ὑπομεῖναι πρὸ, ψηφισαμένους ἐξεῖναι δῆναι; ἆρ ἀγνοεῖτε, ὅτι ὁ αὐτὸς νόμος ἔστ ἐκεῖνον τ ἀφαιρήσε τ ἀτέλειαν, κύριος ἂν γένη, κ ὑμῶν τὴς παρ' ἐκείνῳ σιτηγοῦντας; ἀ γὰ δήπου ξ τό γε ὑπείληφεν ὀθείς, ὡς ἐκεῖνος ὑπομενεῖ, ἑαυτῷ μὲν ἀκύρους εἶναι τὰς παρ' ὑμῶν δωρεὰς, ὑμῖν Δὲ μένειν τὰς παρ' ἑαυξ. ἀπὸν ᾧ πῶς πολλοῖς ἐστὶν ὁ νόμος βλαψειν ἡμᾶς φαίνε), ξ πόσοις φαίρεται πόλις τ ὑπαχόλων ἤδη. εἶτ' ὑμεῖς ἐπισκοπεῖτε, ἐὰν ξ ξένον ἐξαλῶψαι, κ ἀ πάλαι βεβάλθωθε; ἀναγνῶθι λαβὼν αὐτοῖς τὰ ψηφίσματα αὐτὰ, τὰ ὡὲι ξ λθκωνος. Ψηφίσματα. Ὡς μὲν εἰκότως ξ δικαίως τετύχηκε τ παρ' ὑμῶν ἀπειλείας ὁ λθκων, ἀκηκόατε ἐκ τ ψηφισμάτων, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἅτινα δ' ἀπαίτων σήλας ἀντιχάφας ἐσήσατ' ὑμεῖς τὰ κἀκεῖνος τ μὲν, ἐν Βοσπόρῳ, τ δ' ἐν Πειραιεῖ, τ δ' ἐφ' ἱερῷ. σκοπεῖτε δὴ πρὸς ὅσης κακίας ὑπερβολὴν ὑμᾶς ὁ νόμος προάγοι, ὃς ἀπωτέρω τ δῆμον καθίσησιν ἑνὸς ἀνδρός. μὴ γὰ οἴεσθε ὑμῶν τὰς σήλας ἑστάναι ταύτας, ἢ τάτων ἀπαίτων ὧν ἔχετε, ἢ δεδώκατε σωθήκας· ἃς ὁ μὲν λθκων ἐμμενῶν φανεῖ), κ πᾶσιν ἀεὶ προθυμούμενος ὑμᾶς εὖ, ὑμεῖς δ' ἐξώσεις, ἀκύρους ἐσπόθε πεπικότες· ὁ πολὺ δεινότερον ξ καθελεῖν ἐστι. οὕτω γὰ ὑτωσὶ τοῖς βουλομένοις κ τ πόλεως βλασφημεῖν τὶ μήριον ὡς ἀληθῆ λέγουσιν, ἐσήξασι. φέρε, ἐὰν ᾖ δὴ πέμψαις ὑμᾶς λθκων, ἐρωτᾷ, τὶ ἔχοντες ἐγκαλέσαι, κ τὶ μεμφόμενοι, τ ἀτέλειαν αὖτ ἀφῃρῆσθε; τὶ πρὸς θεῶν ἐρεῖμεν. ἢ τὸ χάψει πότ' ὁ τὸ ψήφισμα ὑπὲρ ὑμῶν γράφων; ὁπηνίκα διαναυαίνες τ ὑμετέρων ἀνάξιοι; ἐὰν ἓν εἰπῇ πρὸς τοῦτο ἐκεῖνος, κ γὰ ἀθλιώτατοι ἐσμὲν φαῦλοι ἴσως, ξ ἃ Δι' ὧν ἐγὼ τὰς χρείας ἀφελόμεν· ἀλλὰ τ δῆμον νομίζων χρῆναι, πάντας ἐχθρὸν ἐᾶν, ἃ δικαιότερ ἡμῶν ἐρεῖ; ἐμοι γ' ἂν δοκεῖ. πρὸ γὰ πᾶσι γὰ ἀνθρώποις μᾶλλόν ἐστιν ἔθος, Δι' ὃ τὰς ἀνεργέτας κ ἄλλας ἑνὰς εὖ ποιεῖν, τ μὴ χρείας ὧν, ἢ Δι' ὃ τὰς φαύλας, τὰς ὁμολογουμένως ἀξίας χάριτος, τὸ δοθέντα ἀφαιρεῖσθαι, κἂν μικρὰ δ' ὅπως ἂν κτισθῶσι τῷ λθκωνίδης, ἐὰν βάλῃ, δύναμαι σκοπούμενος ὁρᾶν. χρήματα μὲν γάρ ἐστιν, ἀεὶ παρ' ὑμῖν αὐξ. κ ᾗ τ νόμον ξ τὸν, ἐάν τις ἐπ' αὐτὰ ἔλθῃ, ἢ στερήσεται τάτων, ἢ λειτουργεῖν ἀναγκασθήσεται. ἔστι δ' ἃ τὸ τῆς δαπάνης μέγιστον ὀκείνῳ· ἀλλ' ὅτι τιμᾷ δωρεὰν αὐτὸν ὑμᾶς

id de-

ἀφηρῆσθαι νομιεῖ. ἀ τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μὴ λεύκων ἀδικηθῆ μόνον δεῖ σκοπεῖν, ὦ φιλοτιμίας ἕνεκα ἡ πρὸς τὰ δωρεὰς πρόθυμοι γίγνοιτ' ἂν ἀ χρείας· ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἄλλος εὖ μὲν ἐποίησεν ὑμᾶς εὖ πράττων, εἰς δέον δ' οὐ γέγονεν αὐτῷ τὸ παρ' ἡμῶν λαβεῖν τότε τὴν ἀτέλειαν. τὶς ἂν οὖτος εἴη; ὁ πικέρδης ὁ * κυρηναῖος. ὃς εἰ πολλοῖς ἄλλοις τῶν εἰληφότων, δικαίως ἠξιώθη τούτου τῆς τιμῆς· ἀ τῷ μεγάλα ἢ θαυμάσια ἠλίκα δ' ἦν, ἀλλὰ τῷ παρὰ τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ καὶ τὰ εὖ πεπονθότων ἔργον ἐστὶ σκοπεῖν, ἐθέλοντά τινα, ὧν δέοιτ' ἔτυχε, μεμνῆσθαι. ἔτυχε γὰρ ἀνὴρ, ὡς τὸ ψήφισμα ἔτι δηλοῖ, τὸ τότε αὐτῷ γραφὲν, τοῖς ἄλλοις τότε ἐν συμμαχίᾳ τὰ πλεῖστα καὶ μεγάλα συμφορᾷ καθεστηκόσιν, ἑαυτὸν παρασκευάσαντα μικρὸν ἀπαναλῶσαι τὸ δημόσιον χρημάτων, πάλαι δὲ ἐπαγγειλάμενος. σκέψασθε δὴ πρὸς θεῶν καὶ θεῶν, ἄνδρες ἀθηναῖοι, πῶς ἂν ἄνθρωπος μᾶλλον φανερὸς γένοιτο εὔνους ὢν ὑμῖν, ἢ πῶς ἧττον ἄξιος ἀδικηθῆναι· ἢ πρῶτον μὲν εἰ παρὼν τῇ τοῦ πόλεως ἀτυχήματι, μᾶλλον ἔλοιτο τοὺς ἀτυχοῦντας καὶ τὰ παρὰ τούτων χάρεσθαι ἢ τίς ποτ' ἐμέλλεν ἔσεσθαι, ἢ τοὺς ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ κεκοσμηκότας καὶ πρὸς οἷς ἦν δίκαιον ἦν ἰδεῖν, εἰ φαίνοιτο διδοὺς καὶ μὴ ὅπως ἰδίᾳ τὰ ὄντα σώσειν προνοούμενος, ἀλλ' ὅπως τὰ ὑμέτερα μηδὲν ἐνδεᾶς ἕξοι τὸ καθ' αὑτόν; ἔχον μέν τοι τὰ τῷ μὲν ἔργῳ, ὥσπερ τοὺς μεγίστους κοινωνοὺς, ἅτοπον κοινὰ τὰ ὄντα τῷ δήμῳ κεκτημένον, τῷ χρήματα καὶ τῇ τιμῇ τὰ ἀτέλειαν ἔχοντα· ἀχὶ τὰ ἀτέλειαν ἀφαιρήσεσθε (ἀλλ' οὐ γὰρ ἔσθ' ἕξοντος φαίνεσθαι)· ἀλλὰ τὸ πιστεύειν ὑμῖν. ἆρ' ἔτι γένοιτ' ἂν ἀσφαλὲς τὸ τοίνυν ψήφισμα ὑμῖν αὐτὸ ἀναγνῶσαι), τὸ, τότε ψηφισθὲν τῷ ἀνδρί. καὶ θεωρεῖτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅσα ψηφίσματα ἄκυρα ποιεῖ ὁ νόμος, καὶ ὅσους ἀνθρώπους ἀδικεῖ, καὶ ἐν οἵοις καιροῖς χρησίμους ὑμῖν παραχόντας ἑαυτούς; ἐρήσεται γὰρ τούτους, ὃς ἤκουσε πρόσθεν, ἀδικοῦντα λέγειν. ψήφισμα τὰς μὲν δωρεὰς αὐτῶν ἕνεκα τὴν ἀτέλειαν ὁ δῆμος ἔδωκεν, ἀδικοῦντα δὲ λέγει. ψήφισμα τὰς μὲν δωρεὰς αὐτῶν ἕνεκα τὴν ἀτέλειαν ὁ δῆμος ἔδωκεν·

erit. Deinde malas leges etiã florentib. rebuspub. nocere. Nullæ enim rerũ vicissitudines esset, nisi cõstitutos in periculis, bonæ tũ actiones, tũ leges, tũ boni viri, & accurata ratio rerũ omniũ erigerẽt, & proueherẽt: ijs verò qui felicissimi videtur omnia hæc neglecta, paulatim effluerẽt. Nam plerique mortaliũ, rectis consilijs, & vigilãtia minimis etiã in rebus, opes parãt, sed eas ijsdẽ rationib. tueri nolunt. Quod ne nũc vobis vsueniat, cauendũ est: neq; existimandũ, talẽ legẽ ferendã esse, quæ nostrã vrbẽ & reb. secundis infamia repleat, & mutata fortuna efficiat, ne quisquã sit q nobis benefactũ velit. Neq; verò id solũ cauendũ est, Atheniẽses, ne iniuria ledãtur, q priuatim vobis benefacere voluerũt, & se talib. & tãtis tẽporib. vtiles præbuerũt, qualia paulò antè Phormio recensuit, et ego modò dixi: sed multi etiã alij, q totas ciuitates patrias suas, Laconico bello, societate nobiscũ coniunxerũt, tũ dicẽdo quæ reip. vestræ pdessent, tũ agẽdo. quorũ aliqui ob beneuolentiã erga vos, patria carent. Ac inter illos, Corinthiorum exules primi occurrunt. Cogor aũt ea dicere apud vos, quæ ipse è natũ maiorib. inter vos audiui: ac cætera in quib. nobis vtiliter inseruierunt, omittã. Sed cum magnũ illud cũ Lacedæmonijs præliũ ad Corinthũ cõmitteretur: deliberãtib. his q in vrbe erãt, post pugnã, de militib. intra mœnia nõ recipiendis, sed de caduceatorib. ad Lacedæmonios mittẽdis: hi cũ viderẽt, nostrã vrbẽ aduersa fortuna vsam, & Lacedæmonios iter nostris intercluisse: nõ pdiderunt eos, neq; seorsim suæ saluti cõsuluerũt: sed, quãuis vniuersi Peloponenses armati in propinquo essent, portas nobis, inuita & repugnante multitudine, aperuerũt: ac præoptarunt cũ vestris, q eo tẽpore militabant, si res ita ferret, quiduis potius perpeti, q extra periculũ sine vobis incolumes euadere: exercituq; in vrbẽ introducto, tũ vos, tum socios cõseruarũt. Deinde pace cũ Lacedæmonijs facta, duce Antalcida: ob hæc facta in exiliũ acti sunt à Lacedæmonijs. Vos verò susceptis eis, bonorũ virorũ functi estis officio. Decreuistis enim eis omnia quib. indigebãt. Nunc verò an ea rata esse debeant, deliberamus? Sed isthæc ipsa deliberatio turpis vobis futura est, vbicũq; auditũ fuerit, Atheniẽses cõsultare, vtrũ relinquẽda sint ea, quæ bene meritis data fuerint. Iã olim enim hæc & meditata & decreta esse oportebat. Sed hoc quoq; senatusconsultum recita.

3. Corinthiorũ exulum merita, exaggerata à temporibus.

SENATVSCONSVLTVM. Quæ corinthijs, propter vos in exiliũ actis decreuistis, Iudices, hæc sunt. Quòd si quis illatẽpora intuẽs (siue ipse interfuisset, siue aliquẽ rei gnarũ cõmemorantẽ audiuisset) nunc legem hãc illis tẽporib. data dona eripientẽ audiret: quãta malitiæ legis istius approbatores cõdẽnaret? Qui vrgẽte necessitate, tã humani essemus, ac nihil nõ faceremus: pòst verò votorũ omnium facti cõpotes, tã ingrati & malitiosi deprehenderemur, vt nõ cõtenti spoliasse eos, qui dona accepissent, etiã legem tulissemus, ne cui honorẽ habere liceret? Haud iniuria nimirũ. Nam indigni quidã donis fruebãtur. hoc enim in oratione sua passim inculcabãt. Age verò nũ nos illud ignorare dicemus, de dignitate, tũ cũ damus, esse iudicandũ, nõ lógo pòst tẽporis interuallo? Nã initiò nõ tribuere aliquid, prudentiũ hominũ est: eos aũt qui habẽt spoliare, inuidentiũ. Quã opinionẽ à nobis amotã esse decet. Præterea de iudicio dignitatis, ne illud quidẽ apud vos dicere verebor, aliã eius esse cõsiderationẽ apud ciuitatẽ, aliã apud hominẽ priuatum. Priuatim enim quisque consideramus, quis affinis, aut quis ad alias necessitudines adiungẽdas sit deligendus:

Refutatio, obiectiõis de indignis.

*quæ

A θεσπέσιος, ὦ πρόξεις χρηστὴ, καὶ νόμοι, καὶ ἄνδρες χρηστοὶ, καὶ πάντα ἐξητασμένα, ἐπὶ τὸ βέλτιον προῆγε. τὰς γὰρ ἐν πάσῃ καθεστηκυίας δικάζοντας δεδαιμονία, πάντα ταῦτα ἀμελούμενα, ὑπέρρες καὶ μικρόν. τὸ γὰρ ἀνθρώπων οἱ πλεῖστοι, κλῶν μὲν πεφύκασι, τῷ καλῶς βουλεύεσθαι, δὲ μηδενὸς καταφρονεῖν· φυλάττειν ἢ ἀκριβέλκουσι τοῖς αὐτοῖς τούτοις. ὃ μὴ πάθητε νῦν ὑμεῖς, μὴ γὰρ οἶεσθε, νόμον τοιοῦτον θεσθαι δεῖν, ὃς καλῶς τε πεφύλαξεν τὴν πόλιν ὑμῶν πυνθάνεσθε δόξεις ἀναπλήσαι· εἰ δέ τι συμβῇ ποτε, ἔρημον τὸ ἐξελέγχειν ἀγαθοὺς ποιεῖν αὐτὸ καταστήσαι. ἀ τοίνυν μόνον, ὦ ἄνδρες ἀθλιώταιοι, τὰς ἰδίας γνόντας εὖ ποιεῖν ὑμᾶς, καὶ τοὺς ἀφικνουμένους χρησίμους αὐτὰς ἐπὶ τηλικούτων καὶ τοιούτων κινδύνων, οἷον μικρῷ πρόπρον Φορμίων διεξελήλυθε, κἀγὼ νῦν εἴρηκα, ἄξιόν ἐστιν δύλαβηθῆναι ἀδικῆσαι· ἀλλὰ καὶ πολλοὺς ἄλλους, οἱ πόλεις ὅλας, τὰς ἑαυτῶν πατρίδας, συμμάχους ἡμῖν ἐπὶ τοὺς πρὸς λακεδαιμονίους πολέμους παρέσχον, καὶ λέγοντες ἃ συμφέρει τῇ πόλει τῇ ὑμετέρᾳ, καὶ πράττοντες. ὧν οἵδε Δᾳ τ πρὸς ὑμᾶς εὐνοιαν, εὑρον τ πατρίδος. ὧν ἐπέρχεταί μοι πρώτους ἐξετάσαι, τοὺς ἐκ κορίνθου φυγόντας. ἀναγκάζομαι δὲ λέγειν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα, ἃ παρ' ὑμῶν τ πρεσβυτέρων αὐτὸς ἀκήκοα. B τοῖς μὲν ἄλλα, ὅσα χρησίμους ἡμῖν ἑαυτοὺς ἐκεῖνοι παρέσχον, ἐάσω. ἀλλ' ὅτ' ἡ μεγάλη μάχη πρὸς λακεδαιμονίους ἐγένετο, ἡ ἐν κορίνθῳ. τ ἐν τῇ πόλει βουλευσάμενον μ τ μάχῃ, μὴ δέχεσθαι τοὺς στρατιώτας, ἀλλὰ πρὸς λακεδαιμονίους ὑπεκπνευκόσθαι· ὁρῶντες ἠτυχηκυῖαν τ πόλιν, καὶ τ παρόδ κρατοῦντας λακεδαιμονίους ἐκ πεφόβηνται, ἵνα ἐβουλεύσαντο ἰδίᾳ περὶ αὐτῶν σωτηρίας, ἀλλὰ κοινὸν ὅπλων μεθ' ὅπλων ἁπάντων πολεμιωτάτων, ἀνέῳξαν τὰς πύλας ἡμῖν, βίᾳ τ πολλῶν· καὶ μᾶλλον ἐβοήθουν μεθ' ὑμῶν τῶν τότε στρατευομένων, ἢ δέοι, πάσχειν, ἢ χωρὶς ὑμῶν ἀκινδύνως σεσῶσθαι· καὶ ἐσέφερον τὸ στράτευμα, καὶ διέσωσαν καὶ ὑμᾶς καὶ τὰς συμμάχους. ἐπειδὴ δὲ πρὸς λακεδαιμονίους εἰρήνη μετεπέμπετο· ἠξιοῦτο ἡ ἐπὶ ἀνταλκίδᾳ· ἀντὶ τ ἔργων τούτων ὑπὸ λακεδαιμονίων ἐξέπεσον. ὑποδεξάμενοι δ' ὑμεῖς αὐτοὺς, ἐπιήσατε ἔργον ἀνθρώπων καλῶν κἀγαθῶν. ἐψηφίσασθε γὰρ αὐτοῖς ἅπαντ' ὧν ἐδέοντο. εἶτα τοῦτο νῦν εἰς χρὴ κύκλα ἔτι σκοπεῖν; ἀλλ' ὁ λόγος πρῶτον αἰσχρὸς τοῖς σωπεμένοις, εἴ τις ἀκούσεν, ὡς ἀθλιώταιοι σκοπεῖσιν, εἰ χρὴ τοὺς εὐεργέτας ἃ ἂν τὰ δοθέντα ἔχειν. πάλαι γὰρ ἐσκέφθαι τοῦτο, καὶ ἐγνῶσθαι προσῆκεν. ἀνάγνωθι δέ μοι καὶ τὸ παλαιὸν ψήφισμα αὐτοῖς. Ψήφισμα. ἃ μὲν ἐψηφίσασθε τοῖς φεύγουσι δ' ὑμᾶς κορινθίων, ταῦτ' ἐστιν ὦ ἄνδρες εἰκαιρήκασι. σκέψασθε δ' εἴ τις ἐκείνους τοὺς καιροὺς ἰδὼν ἢ παρὼν ἤλπινος εἰσότος καὶ διεξίων τοὺς ἀκούσας, ἀκούσας δ' νόμον τοῦτον, τοὺς τότε δωρεὰς δοθείσας ἀφαιρουμένους ὅσην αὐ κακίαν τ θεμένων τ νόμον κατηγοίη; οἱ μὲν γὰρ τοὺς χρείας ἔτω φιλάνθρωποι, καὶ πάντα πιστοὶ· ἐπειδὴ δ' ἐπράξαμεν πάντα ὅσ' ἂν δύναίμεθα, ἵτως ἀχαριστοὶ καὶ κακοὶ φανησόμεθα, ὥστε τούς τε ἔχοντας ἀφηρήμεθα, καὶ τελοῦν μηδενὶ δ' ἄναι ταῦτ' ἐξεῖναι νόμον τεθείκαμεν. νὴ διὰ, ἀνάξιοι γάρ ἴσμεν τ δωρημένων ταῦτ' ἦσαν· ἵτι γὰρ πάντ' ἔχειν τ λόγον αὐτοῖς. ἐπὶ τ' ἐκεῖνο ἀγνοεῖν φήσαμεν, ὅτι τ ἀξίαν, ὅταν δίδωμεν, δεῖ σκοπεῖν· μετεταῦθ' ὕστερον χρόνῳ παμπληθεῖ. τὸ μὲν γὰρ ἐξαρχῆς τι μὴ δίκαιον, γνώμη χρησαμένων ἔργον ἀνθρώπων ἐστί. τὸ δὲ τὰς ἔχοντας ἀφαιρεῖσθαι, φθονερῶν. ἔστο δ' οὐχὶ δεῖ δοκεῖν ὑμᾶς πεπονθέναι, καὶ μὴν, ἀλλ' ἐκεῖνο οἰκήσω πρῶτον τ ἀξίας αὐτὸ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ἐγὼ γὰρ ὁ τ αὐτ τρόπον νομίζω πόλει τ ἄξιον ἐξετασθέν εἶναι, καὶ ἰδιώτῃ. ὁδὲ γὰρ πρῶτον αὐτῶν ἡ σκέψις. ἰδίᾳ μὲν γὰρ ἑκάστῳ ἡμῶν σκοπεῖ, τίς ἄξιός ἐστιν ἑκάστου κηδεστής, ἢ τῶν τοιούτων τι γίνεσθαι.

C

τοῦτο

τῶν τε ἐν νόμοις περὶ ἕκαστα διώρισται. κοινῇ δὲ ἡ πόλις καὶ ὁ δῆμος, ὅς τις αὖ αὐτὸν εὖ ποιῇ καὶ σώζῃ. τοῦτο δὲ ἂν ᾖ δῆλον ἕκαστον ἴδοι τις αὖ, ἀλλ' ἔργῳ. ὅταν μὲν γὰρ εὖ πάσχειν δέῃ, τί βουλόμενον εὖ ποιεῖν ἡμᾶς, ἐάσομεν. ἐπὰν δὲ αὖ εὖ πάθωμεν, τότε τὴν ἀξίαν ἐκ ποιήσεως σκεψόμεθα; οὐκ ἄρ' ὀρθῶς βουλευσόμεθα. ἀλλὰ νὴ Δία ἔστι μόνοι τοῦτο πείσονται, καὶ περὶ τούτων μόνων ποιήσομαι τὸν λόγον; πολλοῦ γε καὶ δέω. ἀλλὰ πάντας μὲν δὴ οὐ ἐγχειρήσομεν ἐξετάζειν, ὅσοι πεπληκότες ὑμᾶς εὖ, διὰ τὸν νόμον, εἰ μὴ λυθήσεται, τὰ δοθέντα ἀφαιρεθήσονται. οὐδ' ἡ δύο δείξας ἔτι ψηφίσομαι, ἀπαλλάτομαι δ' περὶ τούτων λέγων. τοῦτο μὲν τοίνυν θαυμάσιος τὰς μετ' ἐκφανίτου, πῶς οὐκ ἀδικήσετε, ἐὰν ἀφέλησθε τὰ ἀτέλειαν; οἱ προδιδόντες ὑμῖν Θάσον, καὶ τὴν Λακεδαιμονίων φρουρὰν μεθ' ὅπλων ἐκβαλόντες, καὶ θρασύβουλον εἰσαγαγόντες, οἱ προδόντες φίλην ὑμῖν τὴν ἑαυτῶν πολιτείαν, αἵτινες δὲ ξυνεξύμμαχον τὸν πρὸς Θρᾷκην τόπον ὑμῖν ἐγένοντο. τοῦτ' δὲ ἀρχεῖον καὶ ἡρακλείδην, οἳ Βυζάντιον προδόντες θρασυβούλῳ, κυρίους ὑμᾶς ἐποίησαν τῆς Ἑλλησπόντου, ὥς τε τὴν δεκάτην, ἀποδόσθαι χρημάτων ὑπερησείλατε, Λακεδαιμονίους ἀναγκάσαντι τοιαύτην, οἵαν ὑμῖν ἐδόκει, ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην. ὧν, ὦ ἄνδρες ἀθλοθέται, μεταπαῦσαι ἐκπέσοντας, ἐψηφίσασθε ἅπερ οἷμαι φεύγουσιν ὑπερέται ὑμᾶς, πρόξενον, προξενίαν, ὑπερεσίαν, ἀτέλειαν, ἀπάντων. εἶτα οὓς δι' ὑμᾶς φεύγουσας, καὶ δικαίως τὰ παρ' ὑμῶν ὑρμένους, ἐάσομεν ἀφαιρεθῆναι τὰ δοθέντα μηδὲν ἔχοντες ἐγκαλέσαι; ἀλλ' αἰσχρὸν αὖ εἴη. μᾶλλον ἢ τοῦτο μᾶλις' αὖ ἐκείνως, εἰ λογίσαισθε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς, εἴ τινες τῶν νῦν ἐχόντων πύδναν, ἢ ποτίδαιαν, ἢ τῶν ἄλλων χωρίων, ἃ φιλίππῳ μέν ἐστι νῦν κτῆμα, ὑμῖν δ' ἐχθρά· τὸν αὐτὸν τρόπον, ὃν περ ἡ Θάσος ἦν τότε καὶ τὸ Βυζάντιον, Λακεδαιμονίοις μὲν οἰκεῖα, ὑμῖν δ' ἀλλότρια· προδιδόσθην ταῦτ' ἐπαγγείλαιντο, αὖ αὐτοῖς τὰς αὐτὰς δ' ὦτε δωρεὰς, ἃς περ ἐκφανίτῳ τῷ Θασίῳ, καὶ δεχεδίῳ τῷ Βυζαντίῳ· καί τινες τούτων αὖ πλέοιεν αὐτοῖς, πῶς τε λέγοντες, ὡς δεινὸν, εἴ τινες μόνοι τῶν ἄλλων μετοίκων μὴ χορηγοῖεν· πῶς ποτ' αὖ ἔχοιτε πρὸς οὖν ταῦτα λέγοντας; ἢ δῆλον ὅτι φωνὴν οὐκ αὖ ἀκούοιθε, ὡς συκοφαντούντων. οὐκοῦν αἰσχρὸν, εἰ μέλλοντες μὲν εὖ πάσχειν, συκοφαντίαν αὖ τ' ταῦτα λέγοντα ἡγεῖσθε, δικὴν δὲ ἀφελέσθαι τὰς τῶν πρότερων εὐεργεσίων δωρεὰς, ταῦτα λεγόντων ἀκούσαισθε. φέρε δὴ κἀκεῖνο ἐξετάσωμεν. οἱ προδόντες τὴν πύδναν, καὶ τἄλλα χωρία τῷ φιλίππῳ, τῷ, ποτ' ἐπαρθέντες, ἡμᾶς ἠδίκηκεν; ἢ πᾶσι πρόδηλον τοῦτο, ὅτι πᾶς περὶ ἐκείνου δωρεᾶς, ἃς Δημοσθένης ἔστεφεν σφίσιν ἡγοῦντο πότερον ἂν μᾶλλον ἔδει σε, ὦ λεπίνη, οὓς ἐχθροὺς, εὐδοκίμησαι, πεῖσαι οὓς ὅτι πᾶς πρὸς ὑμᾶς ἀδικήμασι, γιγνομένης ἐκείνων δυσγενείας, μὴ τιμᾶν· ἢ θεῖναι νόμον ἡμῖν, ὃς τῶν τῆς ἡμετέρους δυσγενείας, ὑπαρχόντων δωρεῶν ἀφαιρεῖσθαι. ἐγὼ μὲν ἐκεῖνο οἶμαι. ἀλλ' ἵνα μὴ πόρρω γε παρέλθω, λέγω. λαβὲ τὰ ψηφίσματα, ἃ τοῖς Θασίοις καὶ Βυζαντίοις ἐγράφη, λέγε.

Ψηφίσματα.

Ἠκούσατε μὲν τῶν ψηφισμάτων, ὦ ἄνδρες δικασταί. τούτων δ' ἴσως οἵτινες τῶν ἀνδρῶν, οὐκ ἔτ' εἰσίν· ἀλλὰ τὰ ἔργα τὰ πραχθέντα ἐστίν, ἐπειδή περ ἅπαξ ἐπράχθη. στῆσαι οὖν κελεύω τὰς στήλας ταύτας τὰς κυρίας ἐάν τ' πάνυ χρόνον ᾖ, ἕως μὲν ἂν τινες ζῶσι, μηδὲν ὑφ' ὑμῶν ἀδικῶνται. ἐπὰν δὲ τελευτήσωσιν ἐκεῖναι τῆς πόλεως ἦθος μνημεῖον ὦσι, καὶ παράδειγματα ἔσωσι, τοῖς βουλομένοις τι ποιεῖν ὑμᾶς ἀγαθὸν, ὅτι τὰς εὖ ποιήσαισθαι ἡ πόλις αὐτῶν πε-

A * quæres & genere, & legibus quibusdam, & opinionibus definitæ sunt. Publicè verò, ciuitas & populus id spectat, à quonam beneficijs afficiatur & conseruetur. De eo, non genere, aut opinione, sed ex ipso facto iudicari solet. Cum igitur beneficijs indigebimus, neminem impediemus, quò minus nobis benefaciat: acceptis verò iam beneficijs, tum demum de dignitate eius qui ea dedit, disputabimus? Nonne præclarum consilium hoc erit? An verò his solis id accidet? an de his solis verba facio? Minimè verò, immò ne conari quidem ausim eos omnes conquirere, qui, cum benefici in vos fuerint, lege hac perlata suis præmijs spoliabuntur. Proferam tamen vnum duntaxat adhuc, aut alterum senatusconsultum: pòst his de rebus verba facere desinam. Primùm igitur Thasios, qui Ecphantum secuti sunt, an non afficietis iniuria, immunitate erepta? qui Thaso vobis tradita, & præsidio Lacedæmoniorum, armis eiecto, ac introducto Thrasybulo, & patriæ suæ amicitia vobis conciliata, in causa fuerunt, vt se & finitimi Thraces vobiscum coniungerent. Deinde Archebium & Heraclidem, qui cum Byzantium Thrasybulo tradidissent, vos Helleſponti dominos effecerunt, ita vt decimas venderetis: & magna pecunia coacta, Lacedæmonios cogeretis, talem facere pacem, qualis vobis expediat. Quibus deinde eiectis, decreuistis ea quæ decerni par est viris bene meritis, qui propter vos exulabant, hospitium,* beneficium, rerum omnium immunitatem. Eos igitur qui propter vos patria carẽt, & iure aliquid à vobis impetrarunt, spoliari sinemus, cum nihil sit in quo eos accusemus? Turpe id quidem fuerit. Idq; sic rectissimè perspicietis, si apud animos vestros considerabitis, si eorum aliqui, qui iam Pydnã, aut Potidæam, aut aliam vrbem aliquam, quæ nunc Philippo paret, vobis inimica est, eodem modo quo tum Thasus & Byzantium coniuncta cum Lacedæmonijs, à vobis aliena erant, se tradituros pollicerentur, vosq; ijs eadẽ dona daretis, quæ Ecphanto Thasio, & Archebio Byzantio dedistis: & istorum aliqui illis aduersarentur, hæc dictitantes, non esse ferẽdum, si q soli ex alijs inquilinis munera ædilitia nõ obirẽt: quomodo erga illos q ea dicerẽt, affecti essetis? non dubiũ est, vos eos tanq calumniatores exibilaturos. Turpe igitur

B

C fuerit, si, cũ accipiẽda beneficia essent, p calũniatorib. haberetis eos qui talia dicerẽt: ac ijsdẽ, cũ disputãt, olim bene meritos nũc esse spoliãdos, aures præberetis. Age verò illud etiã cõsideremus, q Pydnã cæteras q; vrbes Philippo p diderũt, quib. tandẽ rebus impulsi, nos affecerũt iniuria? An vlli dubiũ est, expectatione magnorũ à Philippo munerũ id esse factum? Vtrũ igitur Leptinetem magis decuit, hostib. si potes, suadere, ne honorẽ habeãt proditorib. q eo ipso quo nos læserũt, beneficij in hostes nostros extitẽrũt: an legẽ hãc nobis ferre, quæ aliqua data bene meritis de nobis præmia eripiat? Ego quidem illud potius esse censeo. Verùm ne longius ab instituto digrediar, cape senatusconsulta, quæ Thasijs & Byzantijs scripta sunt. Recita. SENATVSCONSVLTA.

Senatusconsulta quidẽ, Iudices, audiuistis. Fortassis autem ex istis nonnulli obierunt. At res gestæ adhuc extant, post quam semel gestæ sunt. Columnas igitur eas in perpetuum ratas esse sinitote, vt ne, dum vlli superstites fuerint, iniuria per vos afficiantur: & vt postquam obierint, moris ciuitatis nostræ monimentũ sint, & tanquam exempla proposita, bene de nobis mereri cupientibus, quæ moneãt, nostrã vrbẽ gratiã de se benemeritis

* 4 Thasiorũ, Archebij & Heraclidis beneficia, amplificata fœdere & à turpi, noxio, honesto.

retulisse. Atque illud etiam, Athenienses, vos ne lateat, turpissimum esse, cum omnes homines tum videant, tum audiant, calamitates in quas isti viri inciderunt, omni tempore ratas illis mansisse: præmia, quæ pro illis acceperunt, à vobis irrita esse facta. Multo enim conuenientius erat, manentibus, donationibus, infortunia minuere: quàm eripere præmia, calamitates relinquere. Nam quis est, Deum immortalem, qui vobis benefacere velit, si conatus non successerint, mox hostibus pœnas daturus: sin successerint, dubiam à vobis gratiam inituras? Molestissimum verò, Iudices, mihi fuerit, si hoc nomine duntaxat legem iurè accusarem, quòd multis benemeritis immunitatem eripiat: ciuium verò neminem proferre possem, cui meritò is honos contigisset. Nam cum aliarum opum maximam apud vos esse copiam optarim, tum præstantissimos viros, ac plurimos de republica benemeritos, ciues esse. Primùm igitur Cononem intuemini, vtrum æquum sit, vel illum virum, vel res ab eo gestas reprehendi, ac donationes illi factas abrogari? Is enim vt è vestrûm quibusdam, qui æquales illi fuerunt, audire licet, post populi è Piræeo reditum, vrbe nostra infirma, & nullam omnino nauem possidente, cum regi Persarum exercitum duceret, à vobis nulla re prorsus adiutus, nauali prælio Lacedæmonios superauit: & qui prius alijs imperare consuerant, eos vobis parêre docuit, & Laconum magistratus ex insulis expulit: deinde huc profectus, mœnia restituit: & primus effecit, vt nostra vrbs rursus de principatu cum Lacedæmonijs disputaret. In sola enim illius ex omnibus columna scriptum est, his verbis: POST QVAM CONON SOCIOS ATHENIENSIVM LIBERAVIT. Est autem ea inscriptio, Iudices, illi quidem apud vos honorifica, vobis verò apud Græcos vniuersos. Nam quisquis nostrûm in alios beneficia confert, eius facti gloria nomen ciuitatis fruitur. Quapropter illi tum non tantum immunitas decreta est: sed primus fuit, cui, quemadmodum Harmodio & Aristogitoni, ærea statua decerneretur. Putabant enim, eum qui Lacedæmoniorum imperium euertisset, non paruam tyrannidem destruxisse. Vt igitur maius apud vos pondus sit orationis meæ, ipsa senatusconsulta, quæ tum Cononi facta sunt, vobis legentur. Recita.

5 Cononis res gestæ p contētionem amplificatæ.

SENATVSCONSVLTA.

Neque verò à vobis solum Conon, Athenienses, tum honoratus est, illis rebus gestis quas recensui: sed à multis etiam alijs qui iurè putabant, gratiam illi pro acceptis beneficijs esse referendam. Quare turpe est, Athenienses, honores ab alijs ei habitos ratos esse, vestrûm verò solùm ei eripi. Nec illud honestum, viuentem eum tantifecisse, vt ita, quemadmodum auditum est, ornaretis: postquam verò mortuus est, oblitos eorum omnium, aliquid ex illis quæ tum ei data sunt, eripere. Nam cum ab eo multa laude digna gesta sint, propter quæ omnia non conuenit datas illi donationes tollere: omnium pulcherrimum est, instauratio mœnium. id quod inde cernitur, si quis conferat, quomodo Themistocles, vir omnium ætatis suæ celeberrimus, illud ipsum perfecerit. Eum igitur ferunt edixisse ciuibus, vt mœnia struerent, &, si quis Lacedæmone venisset, eum detinerent: ipsum ad Lacedæmonios legatum abijsse. Cum

A τοῦ πεπίηκε. καὶ μὲν δή, μήσ᾽ ἐκεῖνόγε ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθλιώταιοι, λανθανέτω, ὅτι τῶν αἰσχίστων ἐστὶ πάντας ἀνθρώπους ἰδεῖν καὶ ἀκοῦσαι, τὰς μὲν συμφορὰς, ὧς δ᾽ ὑμᾶς ἐχρήσαντο οἱ ἄνδρες ὅτοι, πάντα τὸν χρόνον κυρίας αὐτοῖς γεγενημένας· τὰς δὲ δωρεὰς, ἃς ἀντὶ τούτων ἔλαβον παρ᾽ ὑμῶν, καὶ δι᾽ ἣ λελυμένας. πολὺ γὰρ μᾶλλον ἥρμοττε, τὰ δοθέντα ἐῶντας, τῶν ἀτυχημάτων ἀφαιρεῖν· ἢ τούτων μενόντων τὰς δωρεὰς ἀφαιρεῖσθαι. φέρε γὰρ πρὸς Διός· τίς ἐστιν ὅς τις εὖ ποιεῖν ὑμᾶς βουλήσεται, μέλλων, αὖ μὲν ἀποτύχῃ. ὠφελήμα δίκαιον δώσειν τοῖς ἐχθροῖς· αὖ δὲ κατορθώσῃ, τὰς χάριτας παρ᾽ ὑμῶν ἀπίστους ἕξειν; πάνυ τοίνυν ἀχθοίμην ἄν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, εἰ τοῦτο μόνον δόξαιμι * δίκαιον κατηγορεῖν τοῦ νόμου, ὅτι πολλοὺς εὐεργέτας ἀφαιρεῖται τὴν ἀτέλειαν· τῶν δὲ πολιτῶν μηδένα ἄξιον δεκείοιν ἔχειν δεῖξαι τῶν δωρημένων ταύτην τὴν τιμήν, καὶ γὰρ καὶ πολλὰ ἀγαθὰ δοξάζω μὲν αὐτῶν ἔγωγε παρ᾽ ἡμῖν εἶναι πολλά· καὶ ἄνδρας ἀρίστους, καὶ πλείστους δεργέτας τῆς πόλεως, πολίτας εἶναι. πρῶτον μὲν τοίνυν κόνωνα σκοπεῖτε, εἰ ἄρα ἄξιον καταμεμψαμένους, ἢ τὸν ἄνδρα, ἢ τὰ πεπραγμένα αὐτῷ, ἀκυρόν τι ποιῆσαι τῶν ἐκείνῳ δοθέντων. ἔστι γὰρ αἰῆρ, ὡς ὑμῶν τινῶν ἐστιν ἀκοῦσαι, τῶν καὶ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν ὄντων, μεθ᾽ ἣν τὴν τῆς δήμου κάθοδον τὴν ἐκ Πειραιῶς, ἀσθενοῦς ἡμῶν τῆς πόλεως ἔσης, καὶ ναῦν οὐδεμίαν κεκτημένης, στρατηγῶν βασιλεῖ, παρ᾽ ὑμῶν οὐδὲν ὠφελούμενον λαβών, κατενανμάχησε λακεδαιμονίους· καὶ θ᾽ τερον τοῖς ἄλλοις ἐπιτάττοντας, ἔπαυσεν ἀκούειν ὑμῶν, καὶ τοὺς ἁρμοστὰς ἐξήλασεν ἐκ τῶν νήσων. καὶ μεταταῦτα δεῦρ᾽ ἐλθών, αὐξησε τὴν τύχην· καὶ πρῶτος πάλιν θεὶ τῆς ἡγεμονίας ἐπέβησε τὴν πόλιν τὸν λόγον θεὸς λακεδαιμονίοις εἶναι. καὶ γὰρ τοι μόνῳ τῶν πάντων αὐτῷ τοῦτ᾽ ἐν τῇ ξηλῇ γέγραπται, ἐπὶ δὴ κόνων φησὶν, ἠλευθέρωσε δεῦρ᾽ ἀθηναίων συμμάχους, ἔστι δὲ τοῦτο τὸ γράμμα, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἐκείνῳ μὲν φιλοτιμία πρὸς ὑμᾶς αὐτοῦ· ὑμῖν δὲ πρὸς ἁπάντας δεῦρ᾽ ἔλλειψις. ὅτε γὰρ ἄν τις παρ᾽ ἡμῶν ἀγαθοῦ τοῖς ἄλλοις αἴτιος γένηται· τοῦτο τῷ δόξαν τὸ τῆς πόλεως ὄνομα καρπώσασθαι. διόπερ οὐ μόνον αὐτῷ τῷ ἀπέλειαν ἔδωκαν οἱ τότε· ἀλλὰ καὶ χαλκῷ εἰκόνα, ὥσπερ δημοδίκῳ δεξιοτάτῳ ὄντι καὶ τοῦτον, τῷ λακεδαιμονίων ἀρχὴν καταλύσαντα, πεπαυκέναι. ἵν᾽ ἔν μᾶλλον οἷς λέγω πρόσεχητε τὰ ψηφίσματα ὑμῖν αὐτὰ ἀναγνώσεται, τὰ τότε ψηφισθέντα τῷ κόνωνι. λέγε.

B

C

Ψηφίσματα.

Οὐ τοίνυν ὑφ᾽ ὑμῶν μόνον ὁ κόνων, ὦ ἄνδρες ἀθλιώταιοι, τότ᾽ ἐπιμήθη πράξας ἃ διεξῆλθον ἐγώ· ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἄλλων πολλῶν· οἱ δικαίως, ὧν δυνατόν ἦν, χάριν ὤφθη δεῖν ἀποδιδόναι. ἀκὴν αἰσχρὸν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώταιοι, εἰ μὲν τοῖς ἄλλοις δωρεαὶ βέβαιοι μένουσιν αὐτοῖς· δὲ παρ᾽ ὑμῶν μόνης * τοῦτ᾽ ἀφαιρεθήσεται. ἐμὲ μὲν, ὃς ἐκεῖνο καλὸν, ζῶντα μὲ αὐτὸν ὕτω τιμᾶν, ὥστε πάντων ὅσων ἀκηκόατε ἀξιῶν ἐπιθῆναί σ᾽ ἐπελθόντα, μηδεμίαν πεισαμένους τούτων μηδενὸς μνείαν, ἀφελέσθαι τι τῶν δεόντων τότε. πολλὰ μὲν γάρ ἐστιν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώταιοι, τῶν ὑπ᾽ ἐκείνου πραχθέντων ἄξια ἐπαίνου· δι᾽ ἃ πάντα πρόσηκε μὴ λύειν τὰς ὑπὸ τούτοις δοθείσας δωρεάς· κάλλιστον δὲ πάντων, ἡ τῶν τειχῶν ἀνάστασις. γνοίη δ᾽ ἄν τις εἰ σωφρονεῖ, ὡς θεμιστοκλῆς ὁ τῶν καθ᾽ ἑαυτὸν ἁπάντων ἀνδρῶν ἐνδοξότατος, πρὸ τοῦτ᾽ ἐπῄνησε. λέγε πρὸ τούτων ἐκεῖνο τὶ χίζειν, εἰπὼν τοῖς πολίταις, καὶ ἀφικνῆταί τις ἐκ λακεδαίμονος, κατέχειν κελεύσας, εἰσελθεῖν πρεσβεύων αὐτὸς ὡς τοῦ λακεδαιμονίους.

λέγων

λόγων δὲ γιγνομένων ἐκεῖ, καί τινων ἀπαγγελλόντων, ὡς ἀβλωβαῖοι τειχίζουσιν, ἐρνεᾶδαι· καὶ πρέσβεις πέμπειν οὐ σκεψομένους κελεύειν. ἐπειδὴ ἦλθεν ὅτι πέμπειν ἑτέρους παραινεῖ. καὶ πάντες ἴσως ἀκηκόατε, ὃν τρόπον ἐξαπατῆσαι λέγεται λακεδαιμονίους. φημὶ τοίνυν ἐγώ, ὦ θεοὶ Διὸς, ὦ ἄνδρες ἀβλωβαῖοι, μηδεὶς φθόνῳ τὸ μέλλον ἀκούσῃ, ἀλλ' αὖ ἀληθὲς ᾖ, σκοπείτω· ὅσῳ τὸ φανερῶς ἢ λάθρα κρεῖττον, καὶ τὸ νικῶντας τῷ πρᾶγμα χρῆσθαι πράττειν ἢ, πᾶν ἐναργέστερον· τοσούτῳ καλλίον κόνωνα τὰ τείχη θῆναι Θεμιστοκλέα. ὁ μὲν γὰρ, λαθών· ὁ δὲ, νικήσας οὐ κωλύσαντας, ταῦτα τοῦτο ἐπέτρεψεν. ἃ τοίνυν ἄξιον τὸν τοιοῦτον ὑφ' ὑμῶν ἀδικηθῆναι, οὐδ' ἔλαττον ἔχειν τῶ ῥητόρων, τῶ διδάξοντος ὑμᾶς, ὡς ἀφελέσθαι τι χρὴ τῶν ἐκείνῳ δοθέντων. εἶεν. ἀλλὰ νὴ Δία τὸν παῖδα τοῦ χαβρίου ἀφαιρεθέντα τὰ ἀπολειφθέντα τῷ πατρὶ αὐτῷ δικαίως παρ' ὑμῶν λαβὼν καταλύσει; ἀλλ' οὐδένα ἀνθρώπων εὖ φρονοῦντ' ἂν οἶμαι ταῦτα φῆσαι καλῶς ἔχειν· ἴσε μὲν οὖν ἴσως καὶ ἄνευ τοῦ παρ' ἐμοῦ λόγου, ὅτι σφόδρα ἄδικος χαβρίου ἂν εἴη. ἐμοὶ μὲν καλύσει γε οὐδὲν κἀμὲ Διὰ βραχέων ὑπομνησθῆναι τῶν πεπραγμένων αὐτῷ. ὃν μὲν οὖν τρόπον, ὑμᾶς ἔχων, τοὺς ἅπαντας πελοποννησίους παρετάξατο ἐν Θήβαις; καὶ ὡς μορόπαν ἀπέκτεινεν ἐν Αἰγίνῃ· καὶ ὅσα ἐν Κύπρῳ τρόπαια ἔστησε, καὶ μεταπεμπόμενος ἐν Αἰγύπτῳ· καὶ ὅτι πᾶσαν ἐπελθὼν ὀλίγου δέω λέγειν χώραν, οὐδαμοῦ τὸ τῆς πόλεως ὄνομα οὐδ' αὐτὸν κατήχησεν· ὅτε πάνυ ῥᾴδιον καὶ τὴν ἀξίαν εἰπεῖν, πολλοῦ αἰσχύνη, λέγοντες ἐμοῦ, τοῦτο ἐλάττω φανεῖσθαι τῆς ἐν ἑκάστῳ νοῦ τοῖς ὑπαρχούσης. ἃ δ' ὀδαμοῦ ἂν εἴποιν οἶμαι μικρὰ ποιῆσαι, ταῦτ' ὑπομνῆσαι πειράσομαι. ἐνίκησε μὲν τοίνυν λακεδαιμονίους ναυμαχίᾳ. καὶ πεντήκοντα μιᾶς δεούσης, ἔλαβεν αἰχμαλώτους τριήρεις. ἔλε δὲ τῶν νήσων τούτων τὰς πλείστας, καὶ παρέδωκεν ὑμῖν καὶ φίλας ἐποίησεν, ἐχθρῶς ἐχούσας πρότερον. τριακοσίους δ' αἰχμαλώτους σώματα δεῦρ' ἤγαγε, καὶ πλέον ἢ δέκα καὶ ἑκατὸν τάλαντα ἀπέφηνεν ὑπὲρ τῶν πολεμίων. καὶ τούτων πάντων ὑμῶν τινες, οἱ πρεσβύτατοι, μάρτυρές εἰσί μοι. πρὸς δὲ τούτοις, ἄλλας τριήρεις πλείονς ἢ εἴκοσιν ἔλε, καὶ μίαν καὶ δύο λαμβάνων. ἃς ὑποίους εἰς οὖν ὑμετέρους λιμένας κατήγαγεν. ἐνὶ δὲ κεφαλαίῳ, μόνος τῶν πάντων στρατηγῶν, οὐ πάλιν, οὐ φρούριον, οὐ ναῦν, οὐ στρατιώτην ἀπώλεσεν οὐδένα, ἡγούμενος ὑμῶν· ὃ δὲ ἔστιν ὑφ' ἑνὶ τῶν ὑμετέρων ἐχθρῶν τρόπαιον οὐδὲν, ἀφ' ὑμῶν τε κἀκείνου· ὑμῖν δ' αὖ ὑπὸ πολλῶν πολλὰ, ὑπ' ἐκείνου στρατηγοῦντος. ἵνα δὲ μὴ λέγων παραλείπω τῶν πεπραγμένων αὐτῷ, ἀναγνώσεται γεγραμμένας ὑμῖν τάς τε ναῦς ὅσας ἔλαβε, καὶ ἃ ἑκάστῳ, καὶ τῶν πόλεων τὸν ἀριθμὸν, καὶ τῶν χρημάτων τὸ πλῆθος, καὶ τῶν τροπαίων, ἃ ἕκαστον. λέγε.

Πράξεις χαβρίου.

Δοκεῖ ἢ σὺν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες ἀβλωβαῖοι, ἄτοπος ὁ τοσούτας πόλεις λαβὼν, καὶ τριήρεις τῶν πολεμίων ναυμαχίᾳ νικήσας, καὶ τοσούτων καλῶν αἴτιος ὤν, αἰσχρῶς σ' ἀδένος τῇ πόλει, ἄξιος εἶναι δοτοσηθλιῶναι τ' ἀτέλειαν ἣν ὤρεται παρ' ὑμῶν, καὶ τῷ υἱεῖ κατέλιπεν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. καὶ γὰρ ἂν ἄλογον εἴη, μίαν μὲν πόλιν εἰ ἀπώλεσεν, ἢ ναῦς δέκα μόνας, ταῦτ' εὐθυδοσίας ἂν αὐτὸν εἰσήγγελλον οὗτοι· καὶ εἰ ἐάλω, τὸν ἅπαντα ἂν ἀπολώλει χρόνον. ἐπειδὴ ἢ τἀναντίον, ἐπτακαίδεκα μὲν πόλεις εἵλεν, ἑξήκοντα δὲ ναῦς ἔλαβε, τριακιλίους σ' αἰχμαλώτους. δέκα δ' ἢ ἑκατὸν τάλαντα ἀπέφηνε, τοσοῦτον ἢ ἔσησε τρόπαια· πῶς καὶ οὐ δικαίως ἢ ἂν ἔχοι κύριος αὐτῷ τὰ δοθέντα ὑπὸ τοῦ πίστις καὶ μοὶ, ὦ ἄνδρες ἀβλωβαῖοι, καὶ τῶν πάνυ ὑπὲρ ὑμῶν

A *Cum verò illic verba fierent, & quidam nunciarent Athenienses mœnia struere, negasse: vt legatos rei explorandæ causa mitterent, iussisse. Illis verò non reuertentibus, monuisse vt alios mitterent. Sed omnes fortasis audiuistis, quomodo Lacedæmonios decepisse dicatur. Ego igitur aio, Athenienses (quæso autem ne inuidiosa sit oratio mea, sed id spectetur, an vera sit) quantò aliquid apertè quàm clam, & victoria quàm fraude perficere, præclarius est: tantò pulchrius, Cononem condidisse mœnia, quàm Themistoclem. Hic enim ignorantibus, ille victis, iis qui prohibituri erant, hoc effecit. Non igitur decet, talem virum iniuria à vobis affici, aut minus apud vos valere quàm oratores, qui vobis persuadere volunt, aliquid auferendum esse, quod illi concessum sit. An verò permittemus, vt Chabriæ filio immunitas eripiatur, quam ei pater iurè à vobis acceptam reliquit? Sed neminem sanæ mentis hominem fore existimo, qui id rectum esse censeat. Scitis fortasis, etiam sine mea oratione, præstantem virum fuisse Chabriam: nihil tamen prohibet, me quoque res eius gestas breuiter attingere. Quem igitur ad modum, cum vos eius ductu militaretis, ad Thebas cum vniuersis Peloponnensibus dimicarit, quo pacto Gorgopam in Ægina occiderit, quot in Cypro tropæa erexerit, & deinde in Ægypto, & vniuersa terra propè dixerim peragrata, nusquam neque nomini ciuitatis nostræ, neque sibi ipsi dedecori fuerit: omnino facile non est pro dignitate dicere. & magnum dedecus fuerit, me hæc commemorante, minora videri ea opinione, quam apud animos quique vestros de eo concepistis. Quæ verò me dicendo nequaquam extenuaturum puto, ea vobis in memoriam redigere conabor. Prælio igitur nauali vicit Lacedæmonios, & vndequinquaginta triremes captiuas abduxit. Cepit & insularum harum pleraſque: & eas nobis amicas reddidit, cum prius infestæ essent. Ter mille captiua corpora huc misit, & amplius decem & centum talenta è præda redegit. Quarum rerum omnium, vestrûm quidam natu maximi testimonium mihi perhibebunt. Præter hæc, alias triremes vltra viginti cepit, singulis vel binis potitus, quas vniuersas in vestros* B *portus perduxit. Vnus denique omnium imperatorum, non vrbem, non castellum, non nauem, non militem vnum amisit, dum vobis imperaret. Nec vllus vestrorum hostium vllum tropæum de vobis & illo erexit: vos multa de multis, illo duce. Ne autem dicendo præteream vllum eius præclarum facinus, descripto vobis recitabuntur & naues quas cæpit, & quo loco singulas, & vrbium numerus, & pecuniæ multitudo, & tropæorum, quo quodq; loco sit erectum. Recita.*

6 Chabriæ res gestæ p præteritionem, occupationē & cōgeriem.

RES GESTAE CHABRIAE.

Num dignus vobis videtur, Athenienses, is qui tot vrbes cepit, tot hostiū triremes nauali prælio vicit, reipub. tantam gloriam & felicitatem peperit, nūquam vllam maculam aspersit, immunitate vt spolietur, quam à vobis cōsecutus, filio reliquit? Ego quidem non opinor. Etenim absurdum esset, vna vrbe & decē nauibus duntaxat amissis, eū abistis proditionis accusandum: & cōuictum, in perpetuū fuisse perituru. Quum verò vrbes sedecim, naues septuaginta cæperit, & ter mille captiuos, & decem ac centum talenta redegerit, quū tot tropæa erexerit: nunc tamen de his, quæ ob ista facinora accepit, illi facesſi negocium? Equidem, Athenienses, tū vtuus pro

C

vestris cõmodis omnia fecit Chabrias, tum non aliã ob A
*rem mortẽ oppetiit. Quare nõ tãtum ob res ab eo viuente gestas, filio eius fauere debetis, sed etiã propter obitum. Iam illud quoq; Athenienses, prouidẽdum est, ne gratitudine à Chij's superemur. Nãsi illi, quos armis hostiliter inuasit, nihil ei nũc, quod olim dederãt, ademerunt, sed plus valere passi sunt vetera beneficia, q̃ recentes offensas: vos verò, pro quibus apud illos occubuit, tantũ abest vt propterea maiores honores illi decernatis, vt etiã ob vetera beneficia factas illi donationes eripiatis: an non iure optimo vituperemini? Quin ea quoq; de causa iniquè agetur cum Chabria filio, si dono spoliabitur: q̃, cum sæpe duxerit exercitum Chabrias, propter eum neminis vestrũm filius pupillus factus est: ipse verò in prima ætate patre orbatus est, propter eius insigne studiũ erga vos. Nam quàm charã rẽpub. habuerit, verissimè cõstantissimeq; ex eo posse intelligi puto, q̃ cum & haberetur, & esset dux omniũ cautissimus, neq; quicquam temerè aggrederetur: ea sólertia, cũ nobis imperaret, q̃ vobis usus est. pro se ipso autem, * cum suum cornu periclitaretur, neglexit: atq; occũbere maluit, quàm honores sibi à vobis decretos dedecorare. Pro quibus igitur ille rebus vel oppetendũ, vel vincendũ esse censuit: eas nos eius filio eripiemus? Ecquid dicemus Athenienses, cum tropæa quidem vniuersis hominib. in cõspectu erũt, quæ ille, dũ vester imperator esset, erexit: præmiorũ autẽ quæ propterea illi data sunt, aliquid auferetur? An nõ illud considerabitis & perpẽdetis, Athenienses, nõ nũc de lege iudicium fieri, vtrũ ea valere an abrogari debeat: sed de vobis, vtrum in posterũ vobis benefieri debeat, nec ne? Age, cape & senatusconsultum quod Chabriæ factũ est: vide ac circũspice. nam id hic alicubi esse oportet. Ego verò etiã hoc amplius q̃ Chabriæ dicam. Vos, Athenienses, cum quodam tẽpore Iphicratem honoraretis, non eum solum honorastis, sed propter illum, Strabacem etiã & Polystratũ. Ac iterũ cũ donum daretis Timotheo, propter illũ etiam Clearchũ, & quosdã alios ciuitate donastis. Chabrias verò ipse apud vos honoratus est solus. Si tum igitur cum donũ consecutus est, petiisset à vobis, vt quemadmodum propter Iphicratem & Timotheum, quibusdam benefecistis: sic & sua causa benefaceretis aliquib. qui immunitatem cõsecuti, nunc ab istis ita exagitantur, vt propter eos immunitatem iubeãt omnibus eripi: annon similiter illi in eo gratificati essetis? Ego quidem id arbitror. Quibus igitur propter ipsum, donum hoc tum dedissetis: propter eos nunc illum ipsum immunitate spoliabitis? Absurdum id est. Nec enim de vobis sic existimari cõuenit, vt dum recentia & in conspectu adhuc sunt beneficia, promptissimè non tantùm ipsos beneficiorum autores, sed & eorum amicos honoretis: paulò post verò etiam ea quæ ipsis dedistis, eripiatis.*

SENATVS CONSVLTA DE CHABRIÆ honoribus.

Quos igitur, nisi legem istam abrogabitis, afficietis iniuria, præter alia multa quæ audiuistis, hi sunt iudices. Considerate autem apud vosmetipsos, si qui ex hisce defunctis aliquo pacto quid in præsentia ageretur, cognoscerẽt: quam iusta indignatione mouerentur? Nam quæ vnusquisq; re ipsa in vos beneficia contulit, de illis è sermone si fit iudicium, & res ab illis præclarè gestæ, si apud vos malè narrentur, frustra ab illis susceptæ, magnisque laboribus confectæ sunt: an non iniquissimè cum illis agitur? Vt autem videatis, Athenienses, nos

ὑμῶν φανήσεται πράξας χαβρίας, καὶ τὴν πλουτίνου B
αὐτοῦ βίᾳ πεπιημένος, ἆρ' ὑπὲρ ἄλλου τινὸς ὡς π
δικαίως ἂν ἐμόνον Δι' ἃ τὸ ζῶν πεπραγμένα, φαί-
νοιδ' ἂν οὐσίκως Δικαίμενοι περὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἀλλὰ
κ' Δι' ταῦτα. ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, κἀκεῖν
νο σκοπεῖν, ὅπως μὴ φανούμεθα φαυλότεροι χίων πε-
ρὶ σοῦ Δεργέτας γεγενημένοι. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι μὲν ἐφ' οὓς
μεθ' ὅπλων ἦλθεν ἐν ἐχθρᾶ τάξει, μηδὲν ὧν ἔδοσαν πρὸ
τερον, νῦν ἀφῄρηνται, ἀλλὰ τὰς παλαιὰς χάριτας, μει-
ζους τῶν νεωστὶ ἐγκλημάτων πεποίηνται· ὑμεῖς δ' ὑπὲρ
ὧν ἐκεῖνος ἐλθὼν ἐτελεύτησεν, αὐτὸ τοῦτο Δι' ἃ τοῦτο τε-
τιμᾶσθαι, καὶ τὰς περὶ τὴν Δεργεσίαν τὰ δοθέντων ἀφῃρημένοι φανήσεσθε· πῶς οὐκ ἀ-
νήτως αἰσχύνην ἕξετε; κ' μὴν κατ' ἐκεῖνο αὐάξια αὖ
εἴη πεπονθὼς ὁ παῖς, εἰ τὴν δωρεᾶς ἀφῃρεθείη, καὶ τὸ πλ
λάκις ὑμῶν στρατηγήσαντος χαβρίου. κ' ἀδένος πώποτε
ἧττος ὀρφανὸς δι' ἐκεῖνον ἐγένετο· αὐτὸς δ' ἐν ὀρφανικῇ
τεθραμμένος Δι' τὴν πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμίαν καὶ πατρός,
ὅτῳ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἔμοιγε φαίνεται βεβαίως, πῶς ἐ-
κεῖνος ἐγένετο φιλόπολις· ὡς τὸ δοκοῦν κ' ὢν ἀσφαλέ-
στατος στρατηγὸς ἀπέλιπεν, ὑπὲρ μὲν ὑμῶν ὁ πατὴρ ἠγω-
νίσατο, ἐχρῆτο πρὸς αὐτῷ, ἐπειδὴ τὸ καθ' αὑτὸν *
ἐπάσχετο κινδυνωδέστερον, παρεῖδε, κ' μᾶλλον εἵλετο μὴ ζῆν,
ἢ καταισχῦναι τὰς παρ' ὑμῶν ὑπαρχούσας αὐτῷ τι-
μάς. εἶτα ὑπὲρ ὧν ἐκεῖνος ᾠετο δεῖν ἀποθνήσκειν ἡ νι-
κᾶν· ταῦθ' ὑμεῖς ἀφελώμεθα τὸν υἱὸν αὐτοῦ; κ' τί φήσο-
μεν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅταν τὰ μὲν πρόπαλαι ἐφ' ἡμῖν ἦ
λα πᾶσιν ἀνθρώποις, ἃ ὑπὲρ ὑμῶν στρατηγῶν ἐκεῖνος
ἔσησε τῶν δι' ὀλίγην τύχης δωρεῶν ἀφῃρημένον τι φαί-
νῃ; ἀλλ' σκέψεσθε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ λογιεῖσθε, ὅτι
νῦν ἐστὶν ὁ νόμος κρίνεται, πότερον ἐστὶ δικαίως ἢ οὔ,
ἀλλ' ὑμεῖς δοκιμάζεσθε, εἶτ' ὀλίγοι πάσχειν ἐστὲ τὸν
ὀλίγιστον χρόνον, εἴτε μή; λάβετε δὴ καὶ τὸ καθεξῆς
ψήφισμα ψηφιοῦτε. ὁρᾶτε δὴ κ' σκοπεῖτε. δεῖ γὰρ αὐτὸ ἐ-
ταῦθα εἶναί που. ἐγὼ δ' ἔτι τοῦτ' εἰπεῖν ὑπὲρ χαβρίου
βούλομαι· ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τιμῶντες πολλοὺς
κράτιστα, οὐ μόνον αὐτὸν ἐτιμήσατε, ἀλλὰ κ' δι' ἐκεῖνον στρά
βακα κ' * πολύστρατον. κ' πάλιν τιμοθέῳ δι' ὃν τις τῶν
δωρεὰν δι' ἐκείνων ἐδώκατε κλεάρχῳ, καίπερ ἄλ
λοις τ' πολιτείαν. χαβρίας δ' αὐτὸς εἷς μόνος ἦν παρ' ὑμῖν
μόνος. εἰδὴ τότε ὅτε δέησκετο τ' δωρεαὶ, κ' ἔδοσαν ὑμᾶς
ὥσπερ δι' ἰφικράτην κ' τιμόθεον εὐλογίας πεποίηκαν,
οὕτω κ' δι' αὐτ' εὖ ποιῆσαι τούτων λογίας τ' δρηκέναι τὴν
ἀτέλειαν, ὃς νῦν ὅτι μεμφόμενοι πάντας ἀφαιροῦ
κελεύουσιν· ὁμοίως ἂν οὐκ ἐδώκατε ταύτην αὐτὴν
χάριν; ἔγωγε ἡγοῦμαι. εἰς οἷς δι' ἐκεῖνον αὐ ἐδώκατε
τὴν δωρεὰν, Δι' τούτους νῦν αὐτὸν ἐκεῖνον ἀφαιρή-
σεσθε τὴν ἀτέλειαν; ἀλλὰ ἄλογον. οὐδὲ γὰρ ὑμῖν ἁρμόττει
δοκεῖν, ᾧ μὲν τὰς δεργεσίας οὕτω προχείρως ἔ-
χειν, ὥστε μὴ μόνον αὐτοῦ τοῦ δεργέτας ὑμᾶς, ἀλλὰ
κ' τοῦ ἐκείνων φίλους. ἐπεὶ δ' ἂν ἦ χρόνος διέλθῃ βρα
χὺς, κ' ὅσα αὐτοῖς δεδώκατε, τοῦτ' ἀφαιρεῖσθε.

Ψηφίσματα τῶν χαβρίᾳ τιμῶν.

Οὓς μὲν τοίνυν ἀδικήσετε, εἰ μὴ λύσετε τὸν νόμον, πρὸς
πολλοῖς ἄλλοις εἷς ἀκηκόατε, εἰσὶν οὗτοι, ὦ ἄνδρες δι-
καστά. σκοπεῖτε δ' κ' λογίσασθε πρὸ ὑμῶν αὐτῶν, εἴ
νες τούτων τῶν τετελευτηκότων λάβοιεν τρόπῳ τιν' ἂ
νῦν γιγνομένων ὠφέλημα εἰσθησιν, * ὡς οὐκ ἂν ἀγω
νακλήσαι; εἰ γὰρ ὧν ἕργῳ πεποίηκεν ἕκαστος αὐτῶν
ὑμᾶς εὖ, τούτων ἐκ λόγου κρίσις γίγνοιτ'· κ' τὰ καλῶς
πραχθέντα ὑπ' ἐκείνων, αὖ ὑφ' ἡμῶν μὴ καλῶς γι-
νῇ τῷ λόγῳ, μᾶλλον τοῖς πονήσασιν εἴργασται· πῶς οὐ
δίκαια πάσχουσιν; ἵνα τοίνυν εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅτι

ὅπως ἀληθῶς ἅπαντι πᾶσι δικαίοις ποιήμεθα τοὺς λόγους πάντας, ὅσους λέγομεν πρὸς ὑμᾶς· καὶ οὐδὲν ἐσθ' ὃ πρὸς Δημοσθένους ἢ φενακίσαι λέγεται παρ' ὑμῶν εἵνεκα· ἀναγνώσεται τὸν νόμον ὑμῖν ὃν παρεσχόμεθα γράψαντες αὐτὸ τοῦτο, ὃν οὐκ ἀπιτήδειον εἶναι φαμεν. γνώσεσθε γὰρ οὐκ τοῦτο, προνοίαν τινὰ ἔχοντας ἡμᾶς, ὅπως ὑμεῖς μηδὲν αἰσχρὸν ποιῆσαι δόξετε, καὶ ὅπως εἴ τινάτις καταμέμφεται τῶν ὑφειμένων τὰς δωρεὰς, ἀνὴρ δίκαιον ἢ κρίνας παρ' ὑμῖν, ἀφαιρήσεται, καὶ ὅπως οὐδεὶς ἀν' αὐτεί ποτε, μὴ ἀδεῖν ἐχειν ἔξεστι τὰ δοθέντα, καὶ τούτων οὐδὲν ἔσθ' ἡμέτερον κομνὸν, ἀλλ' ὑφειμένα· ἀλλ' ὁ πάλαι γε, ἐν ᾧτῳ παρέβη, νόμος, οὕτω κελεύει νομοθετεῖν· γράφεται μέν, ἄν τις τινὰ τῶν ὑπαρχόντων νόμων μὴ καλῶς ἔχειν ἡγῆται· παρεσχόμεθα δὲ αὐτὸν ἄλλον, ὃν ἀνθυφῆ λύων· ὑμᾶς δ' ἀκέσαντας, ἐλέσθαι τὸν κρείττω. ἐχρῆτο δὲ τῷ νόμῳ ὁ σόλων ὁ τῶν τὸν τρόπον προσκέψας νομοθετῶν, οὗτος μὲν θεσμοθέτας, οὗτος δὲ νόμους κληρουμένους, οἷς δοκιμασθέντες ἄρχειν, εἴτε τῇ βουλῇ καὶ παρ' ὑμῖν ἐν τῷ δικαστηρίῳ· οὗτος δὲ νόμους αὐτοὺς καθ' οὓς καὶ τούτοις ἄρχειν, καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις πολιτεύεσθαι προσῆκεν, ἅπαξ ἡμροῦ τεθέντας ὅπως ἔτυχε, μὴ δοκιμασθέντας κυρίους εἶναι. καὶ γάρ τοι τότε μὲν τοιοῦτον τὸν τρόπον τῶν ἐνομοθέτουν· τοῖς μὲν ὑπάρχουσι νόμοις ἐχρῶντο, καινοὺς δ' οὐκ ἐτίθεσαν. ἐπειδὴ δή τῶν πολλῶν δυναμένων τινὲς, δυνηθέντες, ὥς ἐγὼ πυνθάνομαι, κατεσκεύασαν αὐτοῖς ἐξεῖναι νομοθετεῖν, ὅταν τοῖς βούληται, καὶ ὃν ἂν τύχῃ τρόπον· τοσοῦτοι μὲν οἱ ἐναντίοι σοφίσαι αὐτοῖς εἰσὶ νόμοι, ὥς τε χειροτονεῖται ὑμᾶς οὗτος Διοκλέους οὗτος ἐναντίους ἅπαντας πέμπτην ἤδη χρόνον, καὶ τὸ πρᾶγμα οὐδὲν μᾶλλον δύναται πέρας σχεῖν· ψηφισμάτων δὲ εὐδοκιμοῦσι διαφέρουσιν οἱ νόμοι· ἀλλὰ νεώτεροι οἱ νόμοι καθ' οὓς τὰ ψηφίσματα δεῖ γράφεσθαι τῶν ψηφισμάτων αὐτῶν ὑμῖν εἰσιν. ἵν' ὦν μὴ λόγον λέγω μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν νόμον αὐτὸν, ὃν φημι, δείξω, ἀναβάντες τὸν νόμον, καθ' ὃν ἦσαν οἱ πρότερον νομοθέται. λέγε.

Νόμος.

Σωίεπεκαθ' ὃν τρόπον, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, ὁ σόλων τοὺς νόμους, ὡς καλῶς, κελεύει τιθέναι; πρῶτον μὲν παρ' ὑμῖν * ἐν τοῖς ὁμωμοκόσι, παρ' οἷς περὶ τἄλλα κυροῦται. ἔπειτα λύοντα τοὺς ἐναντίους· ἵν' εἷς ἢ ὅτι τῶν ὄντων ἕκαστον νόμος, καὶ μὴ τοὺς ἰδιώτας αὐτὸ τοῦτο παρέχῃ ἐν ποιῇ * καὶ τἄπαντα εἰδότων τοὺς νόμους ἔλαττον ἔχειν· ἀλλὰ πᾶσιν ἢ πᾶσι ἀναγνῶναι, καὶ μαθεῖν ἁπλᾶ καὶ σαφῆ τὰ δίκαια. ἐκ τούτων γε ἐπέταξεν ἐκεῖναι πρόθεν τὰ ἐπωνύμων, καὶ τῷ γραμματεῖ προσδοῦναι. τοῦτον δὲ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀναγνώσκειν· ἵνα ἕκαστος ὑμῶν ἀκούσας πολλάκις, καὶ κατ' ὀλιγον σκεψάμενος, ἃ ἂν ᾖ καὶ δίκαια καὶ συμφέροντα, τούτων τοίνυν τοσούτων δικαίων ὄντων τὸ πλῆθος, οὐτοσὶ μὲν οὐδ' ὁτιοῦν ἐπῄνεσε λεπτίνης, ἀδὲ δὴ αὖ ὑμεῖς τοσοῦτόν γε ἐπείσθητε, ὡς ἐγὼ νομίζω, θεσμὸν τὸν νόμον· ἡμεῖς δ', ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, πάντα καὶ παρεισφέρομεν πολλῷ κρείττω, καὶ δικαιότερον τούτου νόμον. γνώσεσθε δὲ ἀκούσαντες. λάβε καὶ λέγε πρῶτον μέν, ἃ τούτου δὲ νόμου γεγράμμεθα· εἶτα, ἃ φαμεν δεῖν αὐτὶ τούτων τεθεῖναι. λέγε.

Νόμος.

Ταῦτα μὲν ἐστιν ἃ τούτῳ δὲ νόμῳ διώκομεν, ὡς οὐκ ἀπιτήδεια. τὰ δὲ ἐφεξῆς λέγε, ἃ τούτων εἶναι βελτίω φαμεν. πρόσεχετε, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τοῖς ἀναγινωσκομένοις τὸν νοῦν. λέγε.

Νόμος.

Ἐπιχες. τοῦτο μέν ἐστιν ἐν τοῖς ἅπασι νόμοις κυρίοις ὑπάρχον

A nos reuera nihil iniqui oratione noſtra complecti, neq; quicquam dicere, quò fucum vobis faciamus: recti abitur vobis ea lex, quam illius loco, quam repudiandam dicimus, ſubſtituendam cenſemus. Ex hac enim cognoſcetis, curæ nobis eſſe, tum ne quid vos admittere turpe videamini: tum, vt ſi quis immunem aliquem inſimulat, adductum in iudicium apud vos, ſi æquum ſit, mulctet: tum vt poteſtas immunitatis concedendæ veſtra ſit, quod æquum eſſe nemo negauit: tum vt bene meriti ſuis præmijs ſecurè fruantur. Nec horum quicquam noſtrum eſt, nuper à nobis excogitatum: ſed antiqua lex, quam iſte violat, ſic leges ferre iubet. Primùm ſi qua recepta lex mala videatur, eam vt accuſet: deinde, illa abrogata, vt ipſe aliam ſubſtituat, vos verò potiorem præferatis. Nec enim Solon à quo hæc ferendarum legum ratio propoſita eſt, cenſuit Sexuiros, qui legum gratia ſorte creantur, inire magiſtratum oportere, non priùs quàm bis probati eſſent, cùm in ſenatu, tum apud vos in iudicio: leges verò ipſas, ad quarum præſcriptum, & eis magiſtratum gerere, & alijs in republica verſari conuenit, temerè ac fortuitò latas, priuſquam examinentur, ratas eſſe oportere. Nam illis temporibus hæc ratio erat, vt latis antè legibus vterentur: nouas verò nullas ferrent. Poſtquam verò quidam è magiſtratibus, qui magnas opes habebant (vt ego quidem audio) perfecerũt, vt leges ſibi ferre liceret, quandocunque & quocunque modo libitum eſſet: tot inter ſe contrariæ leges extiterunt, vt vos deligatis aliquos, qui iam diu nihil aliud agunt, niſi vt contrarias ſeligant: & rei huius nihilo tamen magis exitus aliquis reperitur, neque quicquam prorſus à ſenatuſconſultis leges differunt: adeò vt leges, ad quarum præſcriptum ſenatuſconſulta ſcribi debent, ipſis ſenatuſconſultis ſint recentiores. Vt igitur non tantùm verba afferam, ſed legem ipſam, de qua loquor, oſtendam, cape legem, qua quondam legumlatores conſtituebantur. Recita.

Subſtitutio legis Demoſthenicæ, & cõtentio cum Leptinea.

LEX.

B Intelligitis, Athenienſes, quo pacto, & quàm præclarè leges ferre Solon iubeat? primùm apud vos, qui iurati eſtis, apud quos etiam alia confirmantur. Deinde contrarijs legibus abrogatis, vt ſingulis de rebus leges ſingulæ ſint: neque homines imperitos id turbet, & efficiat vt deteriore conditione ſint, quàm qui vniuerſas cognitas & perceptas habent: ſed vt iura ſimplicia & perſpicua legere & intelligere liceat omnibus. Quin etiam ante hæc, iuſſit ante ſtatuas heroum, à quibus cognominatæ tribus ſunt, proponere, & ſcribæ tradere, qui eam in concionibus legeret: vt vnuſquiſq; veſtrum ſæpe audita, & per ocium conſiderata, ea quæ iuſta eſſent & vtilia, ſuis ſuffragijs comprobaret. Quamuis igitur tot iura in promptu ſint: Leptines tamen nihil horum fecit (nec enim vobis vnquam perſuaſum eſſet, opinor, vt legem hanc iuberetis) nos verò omnia. legem item ſubſtituimus multò iſtius lege præſtantiorem, & æquiorem: id quod audita re cognoſcetis. Cape & recita primùm quæ in iſtius lege accuſauimus: deinde quæ illorum loco poni debere aſſerimus. Recita.

LEX.

C Hæc ſunt quæ in iſta lege damnemus, tanquam non conuenientia. Recita etiam ea quæ ſequuntur, quæ iſtis potiora dicimus. Animaduertite, Iudices, dum hæc leguntur, diligenter. Recita. LEX.

Deſine. Hoc igitur eſt in receptis legibus, Athenienſes,

pulchrum & perſpicuum, vt dona quæ populus conceſ-
ſit, rata ſint: iuſtũ hoc eſt omnino, medius fidius. Decuiſ-
ſet igitur, Leptinem non prius ſuam ferre legem, quàm
veterem hanc accuſatam abrogaſſet. Nunc verò cum
eam, ceu teſtimonium, contra ſemetipſum reliquerit le-
gum à ſe violatarum: nihilominus iſtam legem tulit,
idq́, cum alia lex iubeat, ob hoc accuſationi obnoxiam
eſſe, ſi veteribus legibus aduerſetur. Cape ipſam legem.

LEX.

Contrarium igitur eſt Athenienſes, rata eſſe dona, quæ
populus dederit: & neminẽ eorum immunem eſſe, qui-
bus populus id dederit, euidenter vtique. nequaquam
verò in hac lege quæ iam ſubſtituitur, idem vſuuenit:
ſed tum ea quæ vos dediſtis, rata ſunt, tum iuſta in eos
actio relinquitur, qui vel fraude aliquid impetrarunt,
vel deinceps iniuſtè agunt, vel prorſus indigni ſunt:
qua actione cuicunque vobis viſum erit, donum eri-
pietis. Recita legem. *LEX.*

Auditis Athenienſes, & intelligitis, cautum hic eſſe, vt
& digni, quæ data ſunt, teneant: & qui tales iudicati
non fuerint, ſi quid iniuſtè acceperunt, eo priuentur: &
deinceps in veſtra manu ſit, ſicut æquum eſt, quælibet
vel dare, vel non dare. Legem hanc igitur non præcla-
ram & æquã eſſe, nec dicturũ arbitror Leptinem: nec ſi
dixerit, poſſe demonſtrare. Quæ verò apud Sexuiros di-
xit, ea fortaſsis hic repetens, vos circũducere conabitur.
Aiebat enim, impoſturæ gratia legem hanc eſſe ſubſtitu-
tam: ſi verò ea quam ipſe tulerit, abrogetur, non perla-
tum iri. Ego verò iſta lege veſtris ſuffragijs abrogata,
ſubſtitutam illius loco ratam eſſe, antiqua lege perſpi-
cuè iuberi, ſecundum quam Sexuiri nobis hãc ſurroga-
rũt, omittam: ne quis mihi cõtroverſiam ea de re faciat.
Sed illuc venio: cum hæc dicit, nimirum cõfitetur, melio
rem & æquiorẽ eſſe hãc legem ea, quam ipſe tulerit: de eo
verò verba facit, quomodo ſit perferenda. Primùm igi-
tur multæ illi viæ propoſitæ ſunt, quibus ſubſtituẽtem, ſi
nolit, cogat ad ferẽdam alteram legem. Deinde ſponde-
mus ego & Phormio, ſi quem alium vult, nos legem latu-
ros eſſe. Cõſtat autem legẽ eſſe apud vos, ſi quis pollicita-
tionibus, vel populum, vel ſenatum, vel iudicium dece-
perit, eum capite mulctandum. Spondemus, pollicemur,
Sexuiri ſcribunto hæc: his conditionibus res peragitor.
Sic neq, vos quicquam vobis indignum facietis, neq, ſi
quis dono, quod conſecutus, indignus eſt, id tenebit: ſed
ſeorſim lege hac in iudicium adducetur. Si verò verba
hæc & nugas eſſe dicet: ille certè nugæ non ſunt: ipſe le-
gem ferat, neq, hoc dicat, nos eam laturos non eſſe. Præ-
clarius profectò eſt, vt eam legem, quã vos approbaueri-
tis, ferat: quàm eam valere, quam ipſe ſua autoritate
commentus eſt. Mihi verò videtur, Atheniẽſes (ſed quæ-
ſo te ne mihi iraſcaris: nam mali de te nihil dicam) Le-
ptines leges Solonis, aut non legiſſe, aut non intellexiſſe.
Nam cum legem Solon tulerit: licere cui legitimi liberi
non ſint, quem libitũ ſit, hæredem inſtituere (non vt ge-
nere proximos, iure propinquitatis fraudaret: ſed vt vti-
litate in medium propoſita efficeret, vt homines inter ſe
certarent beneficijs) tu cõtrà non dubites autor eſſe, ne
quicquã populo de ſuis opib. liceat alijs impertiri: quo-
modo quiſquã dixerit, te Solonis leges vel legiſſe, vel in-
tellexiſſe: cum efficias, ne quis populo ſtudeat: dũ præ-
dicis & oſtẽ[illegible] benemerentibus nullã omnino ſperandam
eſſe remunerationem? Quin illa etiam Solonis lex eſt è
laudatarum numero: Mortuo nemini maledicendum,
etiamſi

A χον καλὸν, ὦ ἄνδρες ἀθλωϊται, καὶ σοφὲς, τὰς δωρεὰς
ἃς ὁ δῆμος ἔδωκε, κυρίας εἶναι· δίκαιον, ὦ γῆ καὶ θεοί.
χρὴ τοίνυν λεπτίνην, μὴ πρότερον τιθέναι τὸ ἑαυτῶ νό-
μον, πρὶν τὸν πάλαι τοῦτον ἔλυσε γραψάμενος. νῦν δὲ
μαρτυρίαν καθ' ἑαυτοῦ καταλείπων ὅτι παρανομεῖ, τοῦ-
τονὶ τὸν νόμον ὅμως ἐνομοθέτηκε· καὶ ταῦτα, ἑτέρου κελεύοντος
νόμου, ᾧ κατ' αὐτὸ τοῦτο ἐνέχειν εἶναι τῇ γραφῇ, ἐὰν ἐναν-
τίος ᾖ τοῖς πρότερον κειμένοις νόμοις. λάβε δὴ αὐτὸν
τὸν νόμον. Νόμος.

Οὐκοῦν ἐναντίον, ὦ ἄνδρες ἀθλωϊται, τῷ κυρίας εἶναι
τὰς δωρεὰς, ἃς ὁ δῆμος ἔδωκε, τὸ μηδένα εἶ τούτων ἀ-
τελῆ οἷς ὁ δῆμος ἔδωκε σαφῶς γε ἅπαξ. ἀλλ' ἐπὶ τοῦ-
νῦν ὅδε αὖ τις φέρ' νόμου· ἀλλ' ἅπαξ δεδώκασι, κύριαι καὶ
πρόφασις δικαία καὶ τῶν ἢ πρόγκρυσαμένων, ἢ μεθ'
ὕστερα ἀδικηθέντων, ἢ ὅλως ἀναξίων· διὰ ταῦτα, ὃν αὐτοῖς
δοκῇ, κωλύσει ἔχειν τὴν δωρεάν. Λέγε τὸν νόμον.

Νόμος.

Ἀκήκοατε, ὦ ἄνδρες ἀθλωϊται, καὶ καταμεμαθήκατε, ὅτι
ἐνταῦθα μὲν καὶ σοὶ ἀξίους ἔχειν τὰ δοθέντα, καὶ σὺν
μὴ τοιούτους κεκλῆσθαι, ἐὰν ἀδίκως τι λάβωσιν, ἀφαι
ρεθῆναι· καὶ τελοιπὸν ἐφ' ὑμῖν εἶναι, πάντ' ὥσπερ ἐστὶ
B δίκαιον, δοῦναι καὶ μή. ὡς μὲν τοίνυν οὐχὶ καλῶς οὗ-
τος ἔχει καὶ δικαίως ὁ νόμος· οὔτ' ἐρεῖν οἶμαι λεπτί-
νην, οὔτ' ἐὰν λέγῃ, δεῖξαι δυνήσεσθαι. ἃ δὲ πρὸς τοὺς
θεσμοθέτας ἔλεγε, ταῦτ' ἴσως λέγων, ὡς ἀφέξειν ὑμᾶς
ζητήσει. ἔφη γὰρ ἐξαπάτης εἵνεκα τοὺς ἀναγεγράφθαι τὸ-
τον τὸν νόμον. ἐὰν δ' ὃν αὐτὸς ἔθηκε λυθῇ, τοῦτον ἀτιμή
σεσθαι. ἐγὼ δ' ὅτι μὲν τῇ ὑμετέρᾳ ψήφῳ τοῦτο τοὐνα
μα λυθήσεται, τὸν παρεισενεχθέντα κύριον εἶναι, σαφῶς
ὁ πάλαι κελεύει νόμος, καθ' ὃν οἱ θεσμοθέται τῶν ὑ-
μῖν παρέγραψαν, ἐάσω· ἵνα μὴ ταῦτά τις αὐτὶ λέ-
γῃ μοι· ἀλλ' ἐκεῖνο εἶμι ὅπερ ταῦτα λέγων δῆπου ὁ-
μολογεῖ μὲν εἶναι βελτίω καὶ δικαιότερον τόνδε τὸν νό-
μον, οὐ τέθεικεν αὐτός· ὑστέρᾳ δ' ἴσως ταθήσει, πειθέσθαι
τὸν λόγον. πρῶτον μὲν τοίνυν εἰσὶν αὐτῷ καὶ τοῦτο φέ
ροντι πολλοὶ τρόποι, δι' ὧν. ἂν μὴ βούληται, θεῖναι
τὸν νόμον αὐτὸν ἀναγκάσει. ἔστι δ' ἐγγυώμεθα ἡμεῖς ἐ-
γὼ, Φορμίων, ἄλλον εἴ τινα βάλεται φήσειν τὸν νόμον.
ἔστι δὲ δήπου νόμος ὑμῖν, ἐάν τις ὑποσχόμενός τι, τὸν
δῆμον, ἢ βουλὴν, ἢ δικαστήριον ἐξαπατήσῃ, τὰ ἐσχατα
πάσχειν. ἐγγυώμεθα, ὑπισχνούμεθα, εἰ θησομοθέται παῦ-
σαι γραφόντων, ἐπὶ τούτοις τὸ πρᾶγμα γιγνέσθω.
C μήθ' ὑμεῖς πείσησθε μηδὲν ἀνάξιον ὑμῶν αὐτῶν· μήτ'
εἴ τις φαῦλός ἐστι τῶν ὑπομενόντων τὴν δωρεὰν, ἐχέτω·
ἀλλ' ἰδίᾳ κατὰ τόνδε κεχρήσθω τὸν νόμον. εἰ δὲ πᾶσι
λόγους καὶ φυλακὰς εἶναι φήσει· ἐκεῖνό γε ὁ λόγος
αὐτὸς θέτω, καὶ μὴ λεγέτω τοῦτο, ὡς οὐ θήσομεν ἡμεῖς.
κάλλιον ἢ δήπου, τὸν ὑφ' ὑμῶν κεχρημένον καλῶς ἔχειν
νόμον ἐκφέρειν ἢ ὃν νῦν ἀφ' ἑαυτοῦ τίθησιν. ἐμοὶ δὲ, ὦ
ἄνδρες ἀθλωϊται, δοκεῖ λεπτίνης (καίπερ πρὸς θεὸς μη
δὲν ὀργισθῆς. οὐδὲν γὰρ φλαῦρον ἐρῶ σε) ἢ οὐκ αἰσχυ-
νέσθαι τοὺς σόλωνος νόμους, ἢ οὐ σωφρονεῖν. εἰ γὰρ ὁ μὲν σό
λων ἔθηκε νόμον, ἐξεῖναι δοῦναι τὰ ἑαυτοῦ ὅτῳ ἂν τις
βούληται, ἐὰν μὴ παῖδες ὦσι γνήσιοι· οὐχὶν ἀποστρέ-
ψει τὰς ἐγγύτατα τῷ γράψαντι τῆς ἀγχιστείας· ἀλλ' ἵνα εἰς τὸ
μέσον καταθεὶς τὴν ὠφέλειαν, ἐφαμίλλους ποιήσῃ τοὺς
πολίτας ἄλλους εὖ· σὺ δὴ τοὐναντίον, εἰσεισφέρων ἐὰν
ναι τῷ δήμῳ τῶν αὐτοῦ δοῦναι μηδενὶ μηδέν· πῶς οὐ
δὶς φήσει τοὺς σόλωνος ἀνεγνωκέναι νόμους, ἢ σωφρονεῖν
ὃς ἐρημον πολίτην τὸν δῆμον τῶν φιλοδεσποτουμένων, πε-
λέγων καὶ δίκνυς, ὅτι τοῖς ἀγαθόν τι πεποιηκόσιν ἔξεσται
τοῦτο. ἐγὼ μὲν κἀκεῖνο τῶν καλῶς δοκούντων ἔχειν
νόμων σόλωνός ἐστι· μὴ λέγειν κακῶς τὸν τεθνεῶτα
μηδέ.

μήσῃ αὖ τοῦτ' ἐκείνῳ τὶς ἀκούῃ πάλαι ὢν. αὐτὸς οὐ δὲ A
πεῖς, ἀλλ' λέγῃς κακῶς οὐδ' τεπλουτηκότας τ' Δεργείλων,
τῷ δεῖνι μεμφόμενος, ᾗ τὸν δεῖνα ἀνάξιον εἶναι φά-
σκων, ὧν ἀδέν ἐκείνοις προσῆκεν. ἆρ' ἀ πολὺ ᾗ σόλωνος
ἀποστρεφεῖς τῇ γνώμῃ; πάνυ τοίνυν ἀσμαδῇ τὶς ἀπήγγειλέ
μοι σοὶ ᾗ μηδενὶ δεῖν μηδὲν διδόναι, μήσῃ αὖ ἐ, πᾶν
πράξῃ, πείθειν τὸν τι λέγειν αὐτοὺς παρεσκευάσθαι· ὡς ἄρα
εἰ λακεδαιμόνιοι, καλῶς πολιτευόμενοι, ᾗ θηβαῖοι, ἀ-
δενὶ τ' παρ' ἑαυτοῖς διδόασι τοιαύτην ἀδεμίαν τιμήν.
καίτοι ᾗ παρ' ἐκείνοις τινές εἰσιν ἴσως ἀγαθοί. ἐμοὶ ᾗ δο
κοῦσιν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, πάντες οἱ τοιοῦτοι λόγοι, παρο-
ξυντικοὶ μὲν εἶναι πρὸς τὸ τὰς ἀτελείας ὑμᾶς ἀφελέ-
σθαι πεῖσαι· οὐ μέντοι δίκαιοί γε ἀδαμῇ. οὐ γὰρ ἀγνοῶ
τοῦθ', ὅτι θηβαῖοι, ᾗ λακεδαιμόνιοι, καὶ ἡμεῖς, ἅπερ νό-
μοις, ἅπερ ἔθεσι χρώμεθα τοῖς αὐτοῖς, ἅπερ πολιτείᾳ. αὐτὸ
γὰρ τῷ πρῶτον, ὃ νυνὶ οὗτοι ποιήσουσιν, ἐὰν τοῦτο λέγω
σιν, οὐκ ἔξεσι ποιεῖν ἀδενὶ τοῖς λακεδαιμονίοις, τὰ τῶν
ἀθηναίων *, ἢ ἐπαινεῖν νόμιμα, ἀδὲ τὰ τῶν δεινῶν. πολ-
λοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλ' ἀ τῇ παρ' ἐκείνοις πολιτείᾳ συμφέ-
ρει, τοῦτ' ἐπαινεῖν ἀνάγκη ᾗ ποιεῖν. εἶπε καὶ λακεδαι-
μόνιοι, τῶν μὲν τοιούτων ἐθῶν ἀφεστᾶσιν· ἄλλα δὲ τι- B
νες παρ' ἐκείνοις εἰσὶ τιμῇ ἃς ἀποδέχαιτ' ἂν * ἅπας ὁ
δῆμος ἐνταυθοῖ ᾠηθείη. τίνες ἔν εἰσιν αὗται; τὰς μὲν
καθ' ἕκαστον, ἐάσω, μίαν δ' ᾗ συλλαβὼν πάσας τὰς ἄλλας ἔ-
χειν διήμι. ἐπιδὰν δέ τις εἰς τιμὴν καλυμένην γερουσίαν ἐγ
κριθῇ, σωφρονῶν ἑαυτὸν οἴεσθαι χρὴ. δεσπότης ἐστὶ τ πολ-
λῶν. ἐκεῖ μὲν γάρ ἐστι τ ἀρετῆς ἆθλον, τῆς πολιτείας κυ-
ρίων ᾠηθέντ μᾶλλον τῶν ὁμοίων. σωφρονεῖν δ' ὑμῖν, τούτῳ μὲν
ὁ δῆμος κύριος, καὶ ἀρχαὶ, καὶ νόμοι, καὶ φυλα-
καί, ὅπως μηδεὶς ἄλλος κύριος ᾠήσεται· σέφα-
νοί τε, καὶ ἀτέλειαι, καὶ στήσεις, ᾧ τοιοῦτόν ἐστιν, ὧν αὖ τις
αὖτε ἀγαθὸς ὢν τύχοι. καὶ ταῦτα ἀμφότερα ὀρθῶς ἔ-
χει. καὶ τὰ ἐκεῖ, καὶ τὰ παρ' ὑμῖν. Δίφιλος δὴ τοῖς μὲν Δίφ
τῶν ὀλίγων πολιτείας, τὸ πάντας ἔχειν ἴσον ἀλλήλοις,
οὐ τῶν κοινῶν κυρίους ὁμονοεῖν ποιεῖ· τοῖς δὲ τῶν
δήμων ἐλευθερίαν, ἢ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἅμιλλαν, λῦ
σαι τῆς πρὸς τὸν δήμου δωρεάς, πρὸς ἑαυτοὺς ποι-
οῦντα, φυλάττει. καὶ μικρὰ πρὸς τὰ μὴ δὲ θηβαίους
μηδεναλιμᾶν, ἐκεῖνο αὖ ἔχειν εἰπεῖν ἀληθὲς οἶμαι. μεῖ-
ζον, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, θηβαῖοι φρονοῦσιν ἐπ' ὠμό-
τητι καὶ πονηρίᾳ, ἢ ὑμεῖς ἐπὶ φιλανθρωπίᾳ, καὶ τῷ
τὸ δίκαιον βλέπειν μήτ' ἂν ἐκεῖνοί ποτε πώσαιντο, εἰ
ἄρα εὔξασθαι δεῖ, τοὺς μὲν ἑαυτοὺς ἀγαθὸν ἀποιοῦντας,
μήτε ἁμαρτάνοντας, μήτε θυμαίζοντας· τοὺς δὲ συγγενεῖς (ἴστε
γὰρ τρόπον ὀρχομενίους διεθήκαν) οὕτω μεταχειρι-
ζομένους· μηθ' ὑμεῖς πείσαντες τούτους· τοὺς μὲν θερσί-
τας ἁμῶντες, τῶν δὲ τῶν πολιτῶν, λόγῳ μὴ τῶν
νόμων τὸ δίκαιον λαμβάνοντες. ὅλως δ' οἶμαι τότε
δεῖν τοὺς ἑτέρων ἐπαινεῖν νόμους καὶ ἔθη, τοῖς ὑμετέ-
ροις ἐπιθυμοῦντες, ὅταν ᾖ δεῖξαι βέλτιον ἐκείνοις πρά-τ-
τουσας ὑμῶν. ὅτε δ' ὑμεῖς καλῶς ποιοῦντες, καὶ κα-
τὰ τὰς κοινὰς πράξεις, καὶ κῇ τιν ὁμόνοιαν καὶ κατὰ
τὰ ἄλλα πάντα, ἄμεινον ἐκείνων πράττετε. τῷ χάριν
αὖ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν ἐθῶν ὀλιγωρήσαντες, ἐκεῖνα διώ
κετε; εἰ γὰρ καὶ κῇ τὸν λογισμὸν ἐκεῖνα φανείη βελ-
τίω· τῆς γε τύχης ἕνεκα, ᾗ ᾧ πᾶσι ἀγαθῇ κέχρη-
σθε, ὅτι τάττων ἄξιον μεῖναι. εἰ δὲ δεῖ ᾧ πάντα
ταῦτ' ἐᾶσαι, ὁ δίκαιον ἡγοῦμαι· ἐκεῖνο ἔγωγ' ἂν εἰπει-
μι· οὐκ ἔστι δίκαιον, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τοὺς λακεδαι-
μονίων νόμους, ἀδὲ τοὺς θηβαίων λέγειν, ὅτι τῷ τοὺς
ἐκβαδὲ λυμαίνεσθαι· ἀδὲ, δι' ὧν μὲν ἐκεῖνοι μεγάλοι
τῆς ὀλιγαρχίας καὶ δεσποτείας εἰσὶ, κἂν δοκτεῖναι
βούλεσθαι τὸν παρ' ἡμῖν τούτων τί καταστασιάσαντα·

Δίφ

etiamsi quis à liberis eius incessatur maledictis. tu verò non maledicis, sed malefacis mortuis bene meritis, illum nescio quem reprehendens, & illum indignum esse dictitãs: id quod ad illos planè nihil attinet. An nõ igitur à mente Solonis & sententia lõgissimè recedis? Quidam autem seriò mihi nũciauit, pro defensione eius, ne quicquam cuiquã detur, quicquid tãdem præstiterit, eos dicere paratos esse, neq; Lacedæmonios qui bene rempubl. gerãt, neq; Thebanos, cuiquã è suis, vllũ talem honorem decernere: cum verisimile sit, etiam apud illos præclaros aliquos esse viros. Mihi verò videtur ista verba, Athenienses, valere illa quidem ad vos mouẽdos, & eò adducẽdos, vt immunitates tollatis: sed à iustitia plurimùm abhorrere. Nec enim hoc ignoro, Thebanos & Lacedæmonios & nos, neq; legibus ijsdẽ, nec institutis vti, nec forma reipub. Nam idipsum quod nũc isti faciẽt, si hæc dicturi sunt, interdictũ est apud Lacedæmonios, ne vel Athenienſium, vel aliorũ quorũdã instituta recitẽt, aut laudent. Minimè profectò id conceditur. Sed quæ eorum in administrãda republ. rationi consentiunt, & conducũt, ea cùm laudare, tum facere necesse est. Deinde Lacedæmonij etsi à talib. institutis abhorrẽt: alij tamen quidam honores apud eos sunt in vsu: quos hic recipi, populus omnino detestetur. Qui sunt igitur illi? Singulos equidem non cõmemorabo, sed vnum tantum proferam, qui cateros in se cõtinet. Cum aliquis spectata virtute, in senatũ allectus fuerit, dominus est multitudinis. Nã illic virtutis præmium est, cum æqualibus in potestate ciuitatem habere. Apud vos autem, reipubl. dominus est populus: & magistratus & leges, & cautiones sunt, ne quis alius ea potiatur: & præstãtibus viris præmia sunt proposita, coronæ, immunitates, victus in curia, & eius generis alia. Et vtraq; hæc, tũ quæ ibi, tum quæ hîc fiũt, benè cõstituta sunt. Quãobrem? Quia oligarchias id ad cõcordiam prouehit, cùm omnes reipub. domini eodẽ iure sunt. populorũ autem libertatem custodiũt, præstantium virorum certamina, quæ inter se propter honores, qui à populo haberi solẽt, suscipiũtur. Iam quod ad Thebanos attinet, qui neminẽ honorent, illud verè mihi dicturus videor: maiori laudi, Athenienses, Thebani sibi ducũt crudelitatem & improbitatẽ, quàm vos humanitatem & iustitiam vobis. Neq; igitur illi (si quid optandum est) vnquam desinãt de se benè meritos, neq; honorare, neq; admirari, & cognatos suos (scitis enim quomodo cum Orchomenijs egerint) sic tractare: neq; vos his cõtraria studio habere, vt & benemeritis honores decernatis, & ius vestrum à ciuibus facta dicendi potestate, secundum legum decreta consequamini. Denique tum demum leges & instituta aliorum laudanda censeo, & nostratia reprehendenda, cum demonstrari poterit illos vobis esse feliciores. Quamdiu autem vos benignitate deũm magis quàm illi floretis, siue cõmunes actiones spectentur, siue cõcordia, siue cætera omnia: quæ causa est, cur vestris institutis neglectis, illa persequamini? Nam tametsi illa, si ratio spectetur, meliora viderẽtur: at fortunæ certè causa, quam hisce vsi, propitiam habuistis, nostra retinere conueniebat. Quòd si omissis his omnib. id dicendum est, quod iustum esse arbitror, sic ego dixerim: Non iustum est Athenienses, Lacedæmoniorum, aut Thebanorum leges prædicare, ad nostras h labefactandas. Neq; cõsentaneum est, cum eum qu. aliqd apud vos machinaretur, per quæ illi (oligarchiã dico, & dominationẽ) magni sunt, interemptum velletis:

Refutatio peregrinorum exemplorum, vt ab Atheniẽsium institutis abhorrentiũ,

vocẽ tamen eius sustinere, qui ea tolli & aboleri, iubet, in quibus populi felicitas cõsistit. In prõptu illis est etiam alia ratio, apud nos, maiorũ quoq; nostrorum tẽporibus, quosdam præclarè se gessisse, quibus tale nihil delatum sit: sed eos boni cõsuluisse inscriptionem aliquam in statuis Mercurialibus. & hæc fortasse vobis inscriptio recitabitur. Ego verò Athenienses, multis de causis hæc reipubl. inutiliter, atq; etiã inuste dici censeo. Nam si quis illos quoq; honore indignos fuisse dixerit: dicat, quis dignus sit, si neq; ante illos, neq; post quisquam. Quòd si neminem omnino dicet: equidẽ vrbis nostræ vicem doleo, neminẽ omnibus seculis beneficio dignum extitisse. at si præstãtes viros eos fuisse fatebitur, & nihil tamen esse cõsecutos ostẽdet: ciuitatẽ vtiq; accusat ingratitudinis. Plurimũ verò abest, vt hæc ita sint: sed si quæ malitiosè ac fraudulenter orationẽ in res nõ cõuenientes trãstulerit, aliter, pfectò fieri nõ potest, quin ea molesta & absurda videatur. Ego verò, quod æquum & verũ est, id ad vos dicã. Fuerũt superiori ætate multi viri præstãtes, et eos etiam tum respub. nostra honorauit. Honores igitur & cætera omnia fiebãt, pro illius ætatis cõsuetudine: nũc verò nostro more gerũtur eadẽ. Qua igitur hoc de causa dico? quia dixerim ego, illos nihil quod voluissent, à ciuitate non impetrasse. Quo argumẽto id colligo? quia Lysimacho, vni illius tẽporis, qui reipubl. profuerat, cẽtum in Eubœa iugera arborib. consiti soli, totidemq; nudi dederũt: prætereaq; cẽtum argenti minas, & quaternas drachmas in dies singulos. Ac de his Alcibiadis senatusconsultum extat, in quo hæc scripta sunt. Tunc enim nostra vrbs & pecunijs & agro abundabat: nunc verò abundabit. Sic enim loquendum est, & non conuiciandũ. Enimuerò quem non putatis nũc, tertiam illorum partẽ immunitati prælaturũ? Vt aũt hæc à me verè dici appareat, cape senatusconsultum istud. Recita.

SENATVSCONSVLTVM.

Fuisse igitur maiorũ quoq; nostrorũ moris, Athenienses, vt bonos honorarẽt, hoc senatusconsultũ indicat. Si verò nõ ijsdẽ reb. quib. nos nũc: id iã aliud quiddã est. Quòd si cõcederemus, neq; Lysimacho, neq; cuiquã alteri quicquã à maiorib. nostris fuisse cõcessum: ppterea ne iustũ esset, eos quib. nos aliquid nũc dedimus, eos spoliari? nec enim q nõ dederũt, quod visum eis nõ est, accusãdi sunt: sed hi, q quod antea dederãt, deinde sine iusta causa rursus eripuerũt. Si quis enim demonstrare potest, etiã illos aliquid quod dederãt, vlli eripuisse: nõ obsto, quo minus etiã nos id exẽplum imitemur. Quanquã id æquè inhonestum esset. Si verò nemo est, q vllo tẽpore factũ id esse demõstrare possit: cur nos primi talis exẽpli autores erimus? Illud aũt, Athenienses, quoq; cõsiderãdum est, & in cõspectu habendum, quòd iurati ad iudicium venistis, non legibus Lacedæmoniorum aut Thebanorum, neque ijs quæ olim apud primos maiores nostros in vsu fuerunt: sed ijs quibus illi, quos iste lege sua spoliare conatur, dona consecuti sunt: & quarum rerum leges nullæ sunt, de ijs vt ex æquo & bono quàm verissimè sanctissimeq; fieri potest, iudicetis. Rectè. Conferte igitur æquum & bonum cum vniuersa lege. Est ne Athenienses æquum, honorem benemeritis haberi? æquum: Quid porrò? est ne æquũ, vt quæ semel quis dederit, habere sinat? æquum. Vos igitur tum ipsi hæc facite, vt iurisiurandi religionẽ seruetis: tum ijs qui maiores hæc fecisse negant, succensete: tum istos qui talia exẽpla recensent, eos magnis beneficijs affectos nemini honorem habuisse, &

A Διὰ σὶ ὧν ὁ παρ' ἡμῖν δῆμος ὁ Ἀθηναίων, πῶθ' ὡς ἀνθρώπων δεῖ, λεγόντων τινῶν, ἐθέλειν, ἀκούειν. ἔστι τοίνυν τις πρόχειρος λόγος, ὡς ἄρα καὶ παρ' ἡμῖν ὅτι τῶν πρόσθεν πολλὰ ἀγαθὰ εἰργασμένοι τινες, οὐδενὸς ἠξίουν τοιούτου· ἀλλ' ἀκαπνῶς ὑπογράμματος ἐν τοῖς ἑρμαῖς ἐτύγχανον. καὶ ἴσως τοῦθ' ὑμῖν ἀναγνώσεται τὸ ὑπόγραμμα. ἐγὼ σὶ ἡγοῦμαι τοῦτον τὸν λόγον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ πολλὰ ἀσύμφορον εἶναι τῇ πόλει λέγεσθαι. πρὸς δὲ, καὶ οὐ δίκαιον. εἰ μὲν γὰρ ἀναξίους εἶναί τις φήσει κἀκείνους τιμᾶσθαι· τίς ἄξιος εἰπάτω, εἰμή τι τῶν πρόσθεν μηδεὶς, μήτε τῶν ὕστερον· εἰ δὲ μηδένα φήσει· συναχθεσθείην ἂν ἔγωγε τῇ πόλει, εἰ μηδεὶς ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ γέγονεν ἄξιος εὖ παθεῖν. καὶ μὰν ἔγε ὁμολογῶν ἐκείνους εἶναι ἀγαθοὺς, μὴ τετυχηκότας δίκης μηδενὸς· τὸ πόλεως ὡς ἀχαρίστου δήπου κατηγορεῖ. ἔστι δὲ οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχοντα. οὐδὲ ὀλίγου δεῖ. ἀλλ' ἐπιδὰν τις οἴηται κακηγορῶν ἐπὶ μὴ προσήκοντα πράγματα τοὺς λόγους μεταφέρειν· δυσχερὴς ἀνάγκη φαίνεσθαι. ὡς ἡ παλαιότης τ' ἔχει, καὶ δίκαιόν ἐστι λέγειν, ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς ἐρῶ. ἦσαν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλοὶ τὸ πρότερον ἀγαθοὶ· καὶ ἡ πόλις ὑμῶν ἐτίμα καὶ τότε οὐ ἀγαθούς. αἱ μέντοι τιμαὶ καὶ πάλαι πάντα, τὰ μὲν τότε ἐπὶ τοῖς τότε ἔθεσι· τὰ δὲ νυνὶ, ἐπὶ τοῖς νυνί· πρὸς ἃ τοῦτο λέγω, ὅτι φήσουμεν ἂν ἔγωγε ἐκείνους οὐκ ἔστιν ὅτε πρὸς τὸ πόλεως ἀτυχεῖν ὧν ἐβουλήθησαν. τίνι χρώμενος τεκμηρίῳ; ὅτι Λυσιμάχῳ δωρεὰν οἱ τῶν πολλοῦ ἀξίων, ἑκατὸν μὲν ἐν Εὐβοίᾳ πλέθρα γῆς πρώτης μένης ἑδόσαν, ἑκατὸν δὲ ψιλῆς. ἔτι δὲ δραχμὰς τὰς ἡμέρας ἀνὰ τέτταρας τὸ ἡμέρας δραχμάς. ἃ δὲ τούτων ψήφισμά ἐστιν Ἀλκιβιάδου, ἐν ᾧ ταῦτα γέγραπται. τότε μὲν γὰρ ἡ πόλις ἡμῶν καὶ χρημάτων. νυνὶ δὲ ἀπορεῖσθαι δεῖ γὰρ οὕτω λέγειν, καὶ μὴ βλασφημεῖν. καίτοι, τίν' οὐκ ἂν οἴεσθε νυνὶ τὸ τρίτον μέρος τούτων ἀντὶ τῆς ἀτελείας ἐλέσθαι; Ὅτι πίνυ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὸ ψήφισμα τουτί. Λέγε.

Ψήφισμα.

Ὅτι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τοῖς προγόνοις ὑμῶν ἐθέλω σὺν χρηστοὺς τιμᾶν, δῆλοί τὸ ψήφισμα τουτί. εἰ δὲ μὴ τοῖς αὐτοῖς οἷς περ ἡμεῖς νυνὶ, ἕτερόν τι τοῦτ' ἂν εἴη. εἰ τοίνυν μήτε Λυσίμαχον, μήτ' ἄλλον μηδένα μηδὲν ἀρήσθαι ὧν δὲ τῶν προγόνων ὑμῶν συγχωρήσαμεν· τί μᾶλλον οἷς ἔδομεν νυνὶ ἡμεῖς, δίκαιον ἀφαιρεθῆναι; οὐ γὰρ οἱ μὴ ὄντες ἀμὴ ὄχα, δανόν εἰσιν οὐδὲν εἰργασμένοι· ἀλλ' οἱ ὄντες μὲν πάλαι ὕστερον μηδὲν ἐγκαλοῦντες ἀφαιρούμενοι. εἰ μὲν γάρ τις ἔχει δεῖξαι κἀκείνους ὧν ἔδοσάν τῳ τι, τοῦτ' ἀφῃρημένους· συγχωρῶ καὶ ὑμᾶς πρὸ τοῦτο ποιῆσαι. καίτοι τό γε αὐχρὸν, ὁμοίως. * εἰ δὲ μηδεὶς ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ τοῦτ' ἔχει δεῖξαι γεγονὸς· τίνος ἕνεκα ἐφ' ἡμῶν πρῶτον καταδέχεται τοιοῦτον ἔργον; χρὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἀκεῖνο ἐνθυμεῖσθαι καὶ ὁρᾶν, ὅτι νῦν ὑμωμοκότες καὶ τοὺς νόμους δικάσειν ἥκετε, οὐχὶ τοὺς Λακεδαιμονίων, οὐδὲ τοὺς Θηβαίων, οὐδ' οἷς ποτε ἐχρήσαντο οἱ πρῶτοι τῶν προγόνων· ἀλλὰ καθ' οὓς ἐλάβετε τὰς ἀτελείας, οὓς ἀφαιρεῖται νῦν οὗτος τῷ νόμῳ. καὶ περὶ ὧν ἂν νόμοι μὴ ὦσι, γνώμῃ τῇ δικαιοτάτῃ κρίνειν καλῶς. τὸ τοίνυν τῇς γνώμης πρὸς ἅπαντα ἀναγκαῖόν τ' νόμου. ἆρ' ἂν δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰς δωρεὰς τιμᾶν; δίκαιον. τί δαί, ὅσ' ἂν δῶτις ἅπαξ δίκαιον ἔχειν ἐᾷν; δίκαιον. ταῦτα τοίνυν αὐτί τι ποιεῖ, ἵνα διορκῇτι κ τοὺς προγόνους, ὀργίζεσθε, ἐὰν μήτις φῇ ποιεῖν. κ τοὺς τὰ τοιαῦτα λέγοντας ὡς δαδείγματος, ὡς ἄρα ἐκεῖνοι μεγάλα εὖ παθόντες οὐδένα ἐτίμησαν καὶ

καὶ πονηροὺς καὶ ἀπαιδεύτους ἡγεῖσθε εἶναι. πονηροὺς μέν, διότι καλῶς ἔχοντας τῶν προγόνων ὑμῶν ὡς ἀχαρίστων ἁμαθεῖς δὲ, διότι ἐκεῖνο ἀγνοοῦσιν, ὅτι εἰ τἀναντία τούτῳ οὕτως εἶχεν, ἀρνεῖσθαι μᾶλλον ἢ λέγειν αὐτοῖς προσῆκεν. οἶμαι τοίνυν καὶ τοῦτον τὸν λόγον λεπτὸν ἐρεῖν. ὡς τὰς εἰκόνας καὶ τὰ σίτησιν οὐκ ἀφαιρεῖται τῶν εἰληφότων ὁ νόμος· οὐδὲ τῆς πόλεως τὸ τιμᾶν οὖσ' ὄντας ἀξίους· ἀλλ' ἐξέσται καὶ χαλκοῦς ἱστάναι, καὶ σίτησιν διδόναι. καὶ ἀλλ' ὅ, τι ἂν βάλησθε, πολλὰ τάπιτ'. ἐγὼ δ' ὑπὲρ ὧν μὲν τῇ πόλει καταλιπεῖν * φήσι, πόσων λέγω. ὅτι, ἂν ὧν ἐδώκατέ τῳ πρότερον τι τούτ' ἀφέλησθε. καὶ τοὺς ὑπολοίπους ἀπίστους ποιήσετε πάσας δωρεάς. τί γὰρ ἔσται πιστότερον τοῦ τῆς εἰκόνος, ἢ τοῦ τῆς σιτήσεως, ἢ τοῦ τῆς ἀτελείας, ἃ πρότερον πᾶσι δόντες ἀφῃρημένοι φανεῖσθε; ἔτι δ' εἰ μηδὲν ἔμελλε τοῦτ' ἔσεσθαι δυσχερές, οὐδ' ἐκεῖνο καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι, εἰς παντὸς ἄγειν ἀνάγκην τὴν πόλιν, δι' ἧς ἅπαντας ἐξίσου τῶν αὐτῶν ἀξιώσει τοῖς τὰ μέγιστα συνεργετοῦσιν· ἢ μὴ ποιοῦσα, χάριν πᾶσιν ἐοικότως ἀποδώσει μεγάλων μὲν οὖν συνεργεσιῶν, οὔθ' ἡμῖν συμφέρει συμβαίνειν πολλάκις κομιδῇ, ἴσως ῥᾴδιον αὐτῷ γένεσθαι· μερίσιον δὲ, καὶ ὧν εὐεξίᾳ τις καὶ πολιτείᾳ δικαίᾳ τ' ἀνθρώποις, δικαιοσύνης, ἐπιμελείας. τοιούτων, καὶ συμφέρειν ἐμοί γε δοκεῖ, καὶ χρῆναι δίδόναι τὰς τιμάς. δεῖ τοίνυν μεμερίσθαι καὶ τὰ τῶν δωρεῶν· ὧν ἧς ἂν ἄξιος ὢν ἔκας τις φαίνηται, τούτου τυγχάνειν τὰ δήμου λαμβάνῃ τ' δωρεάς. ἀλλὰ μὴν, ὑπὲρ ὧν γε τοῖς ὑπομένουσι τὰς ἀτιμίας καταλιπεῖν φησὶ οἱ μὲν, ἀπλᾶ πάντα καὶ δίκαια ἂν εἴποιεν, πάντ' ὅσα τ' αὐτῶν ἕνεκα αὐτοῖς ἔδοτε δωρεσιῶν ἀξιοῦντες ἔχειν· οἱ δὲ, φενακίζειν τ' ὡς καταλείποντα τί λέγοντα αὐτεῖς, ὁ γὰρ ἄξια τῆς ἀπλείας εὖ πεποιηκέναι δόξας, καὶ τούτου πρὸ ὑμῶν λαβὼν τὸν τιμὸν μένων, ἢ ξένος ἢ καὶ ἰδίας πολίτης ἐπιδοὺς ἂν ἀφανεῖ τοῦτον, ἵν' ἔχῃ λοιπὸν δωρεὰν λεπτύνειν· ἀθέμιτα δήπου. μὴ τοίνυν διὰ μὲν τὰ τῶνδε κατηγορεῖν ὡς φαύλων, ἐκείνους ἀφαιρεῖ· δι' ἃ δ' ἂν καταλιπεῖν ἐκείνους φῇς, τούσδε, ὁ μόνον λαβόντες ἔχουσι, τοῦτ' ἀφελεῖν· ὡς δ' ἁπλῶς εἰπεῖν, οὐκ εἰ τῶν πάντων ἀδικήσομέν τινα, ἢ μείζονα ἢ ἐλάττονα, δεινόν ἐστιν. ἀλλ' εἰ τὰς ὑμᾶς αὖ ἂν αὐτὸν ποιήσωμέν τινας, ἀπίστους καταφήσομεν· ὃ δὲ πλεῖστος ἐμοί γε λόγος ἐστὶ περὶ τῆς ἀτελείας, ἐστὶν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ μὴ πονηρὸν ἔθος τὸν νόμον εἰσάγειν, καὶ πιστὸν, διὰ παντὸς ὅσοι ὁ δῆμος δίδωσιν ἄπιστα ἔχειν. ὃν τοίνυν καιριώτατον οἴομαι λόγον εὑρηκέναι πρὸς τὸ τὰς ἀπλείας ὑμᾶς ἀφελέσθαι πᾶσιν, βέλτιόν ἐστι προειπεῖν. ἵνα μὴ λάθητε ἐξαπατηθέντες. ἐροῦσι γὰρ οὗτοι τοῦθ' ἱερῶν ἐστιν ἅπαντα τὰ ἀναλώματα, αἱ χορηγίαι, καὶ αἱ γυμνασιαρχίαι. δεινὸν ἂν εἰ τῶν ἱερῶν ἀπλῆς τις ἀφεθήσεται. ἐγὼ δ', τὰ μὲν ἄνευ, οἷς ὁ δῆμος ἔδωκεν, ἀτελεῖς εἶναι· τοῦτο δίκαιον ἡγοῦμαι. ὃ δ' ἐγὼ οἶδ' ὅτι ποιήσουσιν ἐὰν ἄρα τοῦτο λέγωσι τοῦτ' εἶναι δεινὸν νομίζω. οὐ γὰρ ἔχ' μηδένα ἄλλον ἔχουσι τρόπον δεῖξαι δίκαιον ὑμᾶς ἀφελέσθαι, πλὴ τοῦτ' ὀμόσαι περὶ τῶν θεῶν ὀμωμοκέναι τινὰ ζητήσουσι πῶς ἂν κάκιστα βέλτιστον ἔργον καὶ δεινότατον πρᾶξιν; ἐγὼ γὰρ ὡς ἔμοί γε δοκεῖ, πάντ' ὅσα τὰς πράξεις τὰς θεὰς δηλοῦν φημίζων, τοιαῦτα φαίνεσθαι, οἷα μήθ' ἂν ἑκὼν πραχθέντα, πονηρὰ φανείη. ὅτι δ' οὐκ ἔστι τῶν ἱερῶν ἀτέλειαν ἔχειν καὶ λῃτουργιῶν, ἀλλ' ἅπερ τὰ τῶν λῃτουργιῶν ὀνόματα δηλοῖ τὰ τῶν ἱερῶν μεταφέροντες ἐξαπατᾶν ζητοῦσι, λεπτύνω αὐτὸν ὑμῖν ἐγὼ ὡδί. ἀρχὴν τοῦ νόμου· λειτουργὸς ἂν ἀποφήνῃ τοῦτον, ἵν' ἔχῃ λοιπὸν δωρεὰν λειτουργεῖ

Enimuerò si idẽ est, sacrorum & publicorum munerum immunem esse: quid in mentẽ illi venit, vt hoc adscribe ret? Nec enim istis sacrorum immunitas data est. Vt autem sciatis hæc ita se habere, cape primùm exẽplum statuæ, deinde principium legis Leptinæ. EXEMPLVM STATVAE. Auditis Athenienses exemplum statuæ, quod eos immunes esse iubet, sacris exceptis? Recita igitur principium legis Leptineæ.

LEX.

Bene, desine, Cum scripsisset, vt ditissimi obirẽt munera, ascripsit, exceptis Harmodij & Aristogitonis posteris. Quod si ita esset, vt ipse videri vult: qua de causa? Siquidẽ obire munera ad sacra pertinet? Nam si hæc dixerit: statuæ cõtraria scripsisse cõuincetur. Libẽter autẽ ego, Leptine, interrogarim, cuius rei immunitatẽ, aut tu nũc illis te reliquisse dicas, aut maiores nostros olim dedisse: ædilitia munera si ad sacra ptinere dixeris? nã veterũ legũ autoritate, tributorũ, quæ ad bellũ pertinent, omniũ, & instruẽdarũ triremiũ nõ sunt immunes. Immunitatẽ porrò ædilitiorũ munerũ, siquidẽ illa ad sacra pertinẽt, nõ habẽt. Et tamẽ scriptũ est, immunes eos esse. Cuius igitur rei? Nũ tributi quod inquilini soluũt? hoc enim reliquũ est. Nõ certè. Sed eorũ munerum, quæ in orbẽ redeũt, quẽadmodũ & statua indicat, & tu initio legis definisti, & omnia superiora tẽpora testãtur: quæ cũ lõgissima interceſſerint, neq; trib. vnquã villa quenquã ex illorũ familia ædilẽ decernere ausa fuit: neq; si quis alius decretus fuit, ad permutationẽ facultatũ eos, puocare. Quare auscultãdũ illi nõ est, si his cõtraria proferre ausus fuerit. Præterea fortaſsis etiã hoc exagitabunt, quosdã qui se Megarẽses & Messenios esse dicãt, quorum maxima sit multitudo, immunes esse: & alios quosdam seruos, & verberones, vt Lycidã & Dionysiũ. nam eius generis homines elegerũt. Si igitur hoc dicẽt: iubete eos, si fidẽ sibi à vobis haberi velint, senatusc̃osulta ostẽdere, quib. isti immunes sint. Nec enim quisquã apud vos immunis est, nisi ei sit immunitas vel senatusc̃osulto, vel lege data. Hospites quidẽ publici, & procuratores, tales apud vos p magistratus facti sunt, quorũ vnus est Lycidas. Sed aliud est esse hospitẽ, aliud habere immunitatẽ. Ne igitur vos seducãt, nec quia seruus Lycidas et Dionysius, & alius aliquis, per eos qui mercede cõducti, talia scribũt, facilè hospites facti sunt: propterea alios dignos & liberos & optimè promeritos, donationib. quas iurè à vobis acceperũt, spoliare studeãt. Nã vel hac ratiõe cum Chabria iniquissimè ageretur, si isti, q rẽpubl. hoc modo gerũt, nõ cõtenti seruũ eius Lycidã, vestrũ hospitẽ fecisse: etiã propter illũ, aliquid ipsi cõcessum, rursus eripuerint, falsã p̃sertim causam prætexẽdo. Nec enim vel iste, vel quisquã alius, etiãsi hospes sit, ꝓpterea immunis est, nisi cui claris verbis, populus immunitatẽ dederit. Istis verò nõ dedit, nec id demõstrare poterũt. Sin impudẽter affirmabũt: nihil præclari faciẽt, aut laude dignũ. Iam quod omniũ maximè caucndũ vobis est, id adijciã. Nãsi quis omnia q̃ Leptines de lege dicet, & quib. ostẽdet, eam rectè latã esse, cõcedat, verè ab eo dici: vna tamen, etiãsi promouerit aliquid, turpitudo nõ tollitur, quæ lege ista approbata, reipubl. omnino vsuueniet. Quæ igitur illa est? q̃ bene meritos decepisse videbitur. Nemo autẽ opinor, erit, qn fateatur id esse turpe. Quãtò verò vobis turpius, q̃ alys, me audite. Est vobis antiqua lex è ꝓbatarũ numero: si quis aliqd pollicẽdo, verba populo dederit, vt adducatur in iudicium: cõuictus, vt morte mulctetur.

Propter indignos nõ spoliãdos esse dignos.

Vos

καί τοι, εἰ ὦ ἱερῶν ἀτέλειαν ἔχειν τοῦτο, ⸂λειτουργιῶν⸃ τί τοῦτο μαθὼν προσέγραψεν; ἀδὲ γὰρ τούτοις ἀτέλειά γε ἱερῶν ἐστι δεδομένη. ἵνα δ' εἰδῆτε ὅτι ταῦτα τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον· λάβε μοι πρῶτον μὲν τὴν στήλης τὰ ἀντίγραφα. εἶτα τὸν ἀρχὸν τὸν νόμον τὸν λεπτίνου. λέγε. Ἀντίγραφα στήλης. Ἀκούεται τῶν ἀντιγράφων τῆς στήλης, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἀτελεῖς αὐτὰς εἶναι κελεύοντων, πλὴν ἱερῶν; λέγε δὴ τὸν ἀρχὸν τὸν νόμον τὸν λεπτίνου.

Νόμος.

Καλῶς, καταθές. γράψας ὅπως ἂν οἱ πλεῖστοι λειτουργῶσι, μηδένα εἶναι ἀτελῆ· προσέγραψε, πλὴν τῶν ἀφ' ἁρμοδίου καὶ ἀριστογείτονος. *καί τοι εἰ ὦ τίνος εἵνεκα, εἴ γε τὸ τῶν ἱερῶν τέλος ἐστὶ λειτουργεῖν, αὐτὸς γὰρ ἀτοπώτατα πάντα τῇ στήλῃ γεγράφωκας, ἂν ταῦτα λέγῃ, φανήσεται). ἡδέως σ' ἂν ἐγώ γε ἐροίμην λεπτίνην, τίνος αὐτοῖς τὴν ἀτέλειαν, ἣν σὺ νῦν καταλιπεῖν φήσεις, ἢ ἐκεῖνος τὸ πρῶτον ἀπέδωκε τὰς λειτουργίας ὅταν εἴη) φῇς ἱερῶν τὰ μὲν γὰρ εἰς τὸ πόλεμον πασῶν εἰσφορῶν καὶ τριηραρχιῶν ἐκ τῶν πάλαι νόμων οὐκ εἰσὶν ἀτελεῖς. τὸ δὲ λειτουργιῶν, εἴπερ εἰσὶν ἱερῶν, ἀδ' ἔχουσιν· ἀλλὰ μὴν γέγραπταί γε ἀτελεῖς αὐτὰς εἶναι. τίνος; ἢ δῆμοτικίου. τοῦτο γὰρ λοιπόν. ἀ δῆπου ἀλλὰ τὰ ἐγκυκλίων λειτουργιῶν, ὡς ἅπαντ' ἐστὶ δῆλον. ἐν οἷς προσδιώρισας ἐν τῷ νόμῳ, καὶ μαρτυρεῖ πᾶς ὁ προτὸ χρόνος γεγονώς. ἐν ᾧ τοσούτῳ τὸ πλῆθος ὄντι, ὥστε φυλὴν ὅλην ποτὲ ἐνεγκεῖν ἐτόλμησεν ἀδημία ἀδένα τῶν ἐκείνων χορηγὸν, ὅτε *ἐνεγκεῖν αὐτοῖς ἄλλος ἀδεὶς ἀποδοῦναι, οἷς ἐκ ἀκριτον ἂν ἐναντία τολμᾶ λέγειν. ἔτι πίνυ ἴσως ὀπισύρονται ἐρῶσιν, ὡς μεταρεῖς καὶ μεστίαι τινες εἶναι φάσκοντες, ἔστι ἀτελεῖς εἰσιν ἅπαντες πάμπληθεῖς ἄνθρωποι· καί τινες ἄλλοι, ἀλλοι καὶ μαντίαι, λυκίδας, καὶ διονύσιος, καὶ τοιούτους τινὰς ἐξειλεγμένοι. ὑπὲρ δὴ τούτων, ὡς δὲ ποιήσαντες. ὅταν ταῦτα λέγωσι, κελεύετε, εἴπερ ἀληθῆ λέγουσι πρὸς ὑμᾶς ψηφίσματα, ἐν οἷς ἀτελεῖς εἰσιν ἄνδρες, ἀναγνῶναι. ἐγὼ γὰρ ἐς' ἀδεὶς ἀτελὴς παρ' ὑμῖν, ὅτῳ μὴ ψήφισμα ἢ νόμος ἀπέδωκε τὴν ἀτέλειαν. πρόξενοι μέντοι πολλοὶ καὶ τῶν πολιτευομένων γεγόνασι παρ' ὑμῖν τοιοῦτοι· ὧν εἷς ἐστιν ὁ λυκίδας. ἀλλ' ἕτερον πρόξενον ἐς' εἶναι, καὶ ἀτέλειαν δωρεᾶς. μὴ δὴ πολλῶν ὑμᾶς· μήδ' ὅτι δοῦλος ὢν ὁ λυκίδας, καὶ ὁ διονύσιος, καί τις ἄλλος ἴσως, διὰ τὰς μισθοῦ τὰ τοιαῦτα γράφοντας, ἑτοίμως πρόξενοι γεγόνασι· διὰ δὲ ἕτερος ἀξίους καὶ ἐλευθέρους, καὶ πολλῶν ἀγαθῶν αἰτίους, ἃς ἔλαβον δικαίως παρ' ὑμῶν δωρεᾶς, ἀφελέσθαι ζητοῦντων. πῶς γὰρ καὶ τοῦτο οὐχὶ δεινότατ' ἂν πεπνυμένως ὁ χαβρίας φαίη εἰ μὴ *ἐξαρκέσθε τοῖς τὰ τοιαῦτα πολιτευομένοις τὸν κάνυ δοῦλον λυκίδαν πρόξενον ὑμέτερον πεποιηκέναι· ἀλλ' εἰ καὶ διὰ τοῦτον πάλιν τῶν ἐκείνου τὰ δοθέντων ἀφέλοιντο· καὶ ταῦτ' αἰτίαν λέγοντες ψευδῆ; οὐ γάρ ἐστιν ὅστις οὗτος, ὅτ' ἄλλος δεὶς πρόξενος ὤν, ἀτελὴς, ὅτῳ μὴ διὰ ῥῆσιν ἀτέλειαν ἔδωκεν ὁ δῆμος. τούτοις ἢ κἀκεῖνος ἔδωκεν, δεῖ ἔχουσιν οὗτοι δεικνύναι. λόγῳ ἢ ἂν αἰσχυνθῶσιν, ἔργοις καλῶς ποιήσουσιν. ὃ τοίνυν μάλιστα πάντων οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, φυλάττεσθαι, τοῦτ' εἰπεῖν ἐπιβάλλομαι. ἐγὼ γάρ τις πάντα ὅσα λεπτίνης ἐρεῖ πρὸς ἅπαντα νόμον, δι' ἀσκῶν ὡς καλῶς κεῖται, συγχωρήσειν ἀληθῆ λέγειν αὐτόν· ἕν γε αἰσχρὸν δεῖ ἂν εἰ τι γίνοιτο αἰσθρεθείη· ὃ συμβήσεται διὰ τὸν νόμον, κυρίως νομιζόμενος τῇ πόλει. τί δ' ἂν τοῦτ' ἐστί; τὸ δοκεῖν ἐξηπατηκέναι τὰς ἀγαθόν τι ποιήσαντας. ὅτι μὲν τοίνυν τοῦτο κἂν τῶν αἰσχρῶν ἐστι, πάντες ἂν ἡγήσαιμι φῆσαι. ὅσῳ δ' ὑμῖν τῶν ἄλλων ἀδίκιον, ἀκούσατέ μου· ἔστιν ὑμῖν νόμος δεκαῶν, τῶν καλῶς δοκούντων ἔχειν, ἐάν τις ὑποσχόμενός τι τῷ δήμῳ ἐξαπατήσῃ, κρίνειν. κἂν ἁλῷ, θανάτῳ ζημιοῦν,

ἅτ'

εἰτ' οὐκ αἰσχυνεσθε, ὦ ἄνδρες ἀθληταί, εἰ ἐφ' ᾧ τοῖς ἄλλοις θάνατον τὴν ζημίαν ἐπάξατε, τοῦτ' αὐτοὶ ποιοῦντες φανήσεσθε; ἢ μᾶλλον, πάντα μὲν ὀλαβεῖσθαι δεῖ ποιοῦντ', ἢ τὰ δοκοῦντα καὶ ὄντα αἰσχρὰ μάλιστα ἢ ταῦτα, ἐφ' οἷς τοῖς ἄλλοις χαλεπῶς τις ἔχων ἐτύγχανεν. οὐδὲ γὰρ ἀμφισβήτησις ἔτι καταλείπεται * τὸ μὴ ταῦτα ποιεῖν, ἀλλὰ πονηρά τις αὐτὸς ἔκρινεν εἶναι πρότερον. ἔτι τοίνυν ὑμᾶς κἀκεῖνο ὀλαβεῖσθαι δεῖ, ὅπως μηδὲν ὧν ἰδίᾳ φυλάξασθ' αὖ, τοῦτο δημοσίᾳ ποιοῦντες φανήσεσθε. ὑμῶν τοίνυν, οὐδεὶς ἂν εἷς οὐδὲν ὧν ἰδίᾳ τινὶ δοίη, τοῦτ' ἀφέλοιτο πάλιν, ἀλλ' ὅσ' ἄν τις χρήσηται αὖ. μὴ τοίνυν μηδὲ δημοσίᾳ τοῦτο ποιήσητε· ἀλλὰ κελεύετε τούτους οὗτ' ἐρᾶν τοὺς ὑπὲρ τῶν νόμων, εἴ τινα τῶν εἰρημένων τοῖς δωρεὰν, ἀναίσχυντον εἶναι φασὶν, ἢ μὴ πεποιηκότα ἐφ' οἷς εὔρετο, ἔχειν, ἢ ἄλλ' ὁτιοῦν ἐγκαλοῦσί τινι· χρᾶσθαι δὲ τῷ νόμῳ, οὗ παρῳσφέρομεν νῦν ἡμεῖς· ἢ ξένων ἡμῶν, ὥσπερ ἐγὼ ὑμᾶς, ἢ φαμὲν θήσειν· ἢ ξένων αὐτῶν, ὅταν πρῶτον ἡδονὴν νομοθέτην. ἔστι δ' ἑκάστῳ τις αὐτῶν, ὡς ἔοικεν, ἐχθρός· τῷ μὲν διαφανῶς, τῷ δ' εὐβύλῳ· τῷ δ' ἴσως ἄλλῳ τις. εἰ δὲ τοῦτο φοβοῦντο, ἢ μὴ ἐθελήσουσι ποιεῖν σκοπεῖτε, ὦ ἄνδρες ἀθληταί, εἰ καλῶς ὑμῖν ἔχει, ἀ τούτων ἕκαστος οἰκεῖ σοὶ ἐχθρὰς ἀφαιρούμενος ὀφθῆναι, τοῦθ' ὑμᾶς τοὺς εὐεργέτας ἀφῃρημένους φανῆναι; ἢ σοὶ εὖ τι πεποιηκότας ὑμᾶς, οἷς ἂν δεῖς ἀντεγκαλέσαι, νόμῳ τὰ δοθέντα ἀπολωλεκέναι δι' ὑμᾶς ἀθρόα; πρῶτον, εἴ τις ἄρα ἐστὶ ἀνάξιος, εἷς ἢ δύο ἢ πλείους, χρὴ φῆναι πρὸς τούτων τοῦτο παθεῖν, κατ' ἄνδρα κρίναντας. ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ ἐπαινῶ ταῦτα καλῶς ἔχειν, οὐδέ γε ἀξίως ὑμῶν. σκοπῶ δὲ τοῦτο. ἐμοὶ, ὅσ' ἐκεῖνος ἐδόξατε τὸν λόγον, ὁμοίως τῆς μὲν ἀξίας τοῦτο, ὃ ἐδώκαμεν, τοῖς ἐξέτασιν ἴσως δίκαιον λαμβάνειν, ὃ πούτων οὐδεὶς αὐτεῖπε. μετὰ ταῦτα δ' ἐάν, εἴ μὴ πείσεται ὑπ' αὐτῶν ὕστερον κακόν. εἰ δέ ὅτι τοῦτο φήσει (δεῖξαι μὲν γὰρ οὐκ ἔχει) δεῖ κεκωλασμένους αὐτοὺς πρὸ αὐτοῦ τοῦ δικήματος φαίνεσθαι. εἰ δὲ μηδενὸς ὄντος τοιούτου, τὸν νόμον ποιήσετε κύριον· δόξετε φθονήσαντες, οὐχὶ πονηροὺς λαβόντες, ἀφῃρῆσθαι. ἔστι δὲ πάντα μὲν, * ὡς ἔπος εἰπεῖν, ὅσα ἐστὶ τοῦ ὀνείδη, φθονερὸν τοῦτο ἢ πάντων μάλιστα, ὦ ἄνδρες ἀθληταί. διαφέρει δὲ πάντα πάντως * φύσεως κακίας σημεῖόν ἐστιν ὁ φθόνος· καὶ καλῶς ἔχει φάσιν, δι' ὃ ἂν τύχοι συγγνώμης ὁ τοῦτο πεπονθώς. εἶτα, καὶ δέον ἐστὶν ὄνειδος, ὅτου πρότερον ἐστὶν ἡ πόλις ἡμῶν, ἢ τοῦ φθονερὰ δοκεῖν εἶναι), πάντων ἀπέχεσθαι τῶν αἰσχρῶν. τεκμήρια δὲ ταῦτα, θεωρήσατε. πρῶτον μὲν γὰρ μόνοι τῶν πάντων ἀνθρώπων, ὑπὲρ τοῖς πλούτησαι δημοσίᾳ τοὺς τάφους ποιεῖσθε, καὶ λόγους ὑπολαφίας, ἐν οἷς κοσμεῖτε τὰ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἔργα. καί τοι τοῦτ' ἐστὶ τὸ ὑπὲρ τῆς δόμα, ζηλωτῶν ἀρετὴν, ἃ τοῖς ὑπὲρ ταύτης ἠμωμένοις φθονεῖν. εἶτα μεγίστας δίδοτε ἐν πάντες τοῖς χρόνοις δωρεὰς, τοῖς τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας νικῶσι τοὺς στεφανίτας. καὶ ἔχ' ὅλη τῇ φύσει τούτων ὀλίγοις μέτεστιν, ἐφθονήσατε τοῖς ἔχουσιν, οὐδὲ ἐλάττους ἐνείμαντε τοὺς ἡμᾶς ὑμᾶς αὐτοῦς. τοὺς δὲ πύκτας τοιούτους ὄντας, οὐδεὶς πώποτε τὴν πόλιν ἡμῶν εὖ ποιῶν δοκεῖ νικῆσαι· τοσούτους ὑπερβολὰς τῶν δωρεῶν, αἷς αὐτοὺς ποιεῖ, περέχητε. ἔστι τοίνυν ἅπαντα ταῦτα, ὦ ἄνδρες ἀθληταί, δικαιοσύνης, ἀρετῆς, μεγαλοψυχίας ὑποδείγματα· μὴ τοίνυν δι' ἃ πάλαι πάντα τὸν χρόνον ἡ πόλις ἐδοξεῖ, τοῦτ' ἀνέλητε νῦν· μήσ' ἵνα λεπτίνης ἰδίᾳ πτὴν, οἷς ἀηδῶς ἔχει ἐπηρεάσῃ, τῆς πόλεως ἀφέλησθε καὶ ὑμῶν αὐτῶν, ἐᾶν πάντας ἀεὶ χρόνον δόξαν κεκτῆσθε καλήν· μήδ' ὑπολαμβάνετε εἶναι τὸν ἀγῶνα τόνδε ὑπὲρ ἄλλου τινὸς, ἢ τῶν

A *Vos igitur non pudebit, Athenienſes, ipſos ea palàm committere, quæ in alijs capitali vindicanda ſupplicio cenſuiſtis? Nam cùm omnia cauenda & fugienda ſunt, tam quæ turpia reuera ſunt, quàm quæ videntur inhoneſta: tum verò ea potiſſimum, quæ in alijs moleſtè feras. Nec enim vlla cõtrouerſia relinquitur, quin ea facienda non ſint, quæ ipſe antea turpia iudicaris. Ad hæc illud quoque cauendum, ne quid publicè admittatis, quod priuatim vitaretis. Veſtrûm autem nemo eſt, qui quod dediſſet alicui, rurſus auferret: imò ne conaretur quidem. Quare neque publicè hoc feceritis. Iubete potius patronos iſtius legis, ſi quem, qui conſecutus eſt hoc donum, indignum eſſe aiunt, ſiue quòd id teneat, cum non ea fecerit, propter quæ ſit datum, ſiue ob aliud crimen aliquod: accuſare ex lege, quam nos modò ſubſtituimus, ſiue nos eam tulerimus (id quod nos facturos eſſe ſpondemus & pollicemur) ſiue ipſi tulerint, cum primùm creati fuerint legumlatores. Sunt autem cuiq. eorum aliqui inimici, alijs Diophantus, alijs Eubulus, alijs alius quiſpiam.*

B *Quòd ſi hoc detrectabunt, & facere nolent, conſiderate Athenienſes, quàm vobis honorificum futurum ſit, vos bene meritis ea eripuiſſe, quæ iſtorum nemo inimicis eripere non vereatur: & eos qui vobis benefecerunt, quibus nemo quicquam obijcere poteſt: quæ data fuerant, per vos amiſiſſe vniuerſa: cum fieri potuiſſet, ſi quis ſanè indignus eſt, ſiue vnus, ſiue duo, aut plures, vt ab iſtis accuſati, & viritim adducti in iudicium, pœnas dediſſent? Equidem iſta nec laudo, nec digna vobis eſſe cenſeo:* cuius ego rei etiam rationem habeo. *Iam nec illa ratio prætereunda eſt, de dignitate eorum quibus dedimus, tum æquum fuiſſe iudicari, cum nemo ex iſtis contradixit: deinde verò miſſos eos fieri, niſi ab eis affecti ſitis pòſt iniuria. Quòd ſi iſti affirmabunt (demonſtrare nang. non poterunt) hoc requiritur, vt oſtendatur, eos mox admiſſis delictis pœnas dediſſe. Si verò tali re nulla prolata, legem approbabitis: opinionem afferetis hominibus, vos non ob vllum delictum, ſed ex inuidia immunitates ſuſtuliſſe. Cùm autem Athenienſes, probra, vt breuiter dicam, fugiẽda ſunt omnia, tum hoc maximè omniũ. Quare? Quia inuidia omnino prauitati naturæ tribuitur: nec vlla cauſa eſt, ob quam inuidus veniam mereatur. Deinde nullum vitium eſt, à*

Digreſſio, in laudatiõẽ liberalitatis Athenienſium: cũ inſectatione, ſordiũ aduerſarij, & machinatiõis.

C *quo noſtra vrbs tam aliena videatur, vt ab inuidia: quãuis ab omni alia turpitudine abhorreat. Cuius rei quãta ſint argumẽta, videte. Primùm ſoli ex vniuerſo genere mortalium, eos qui pro patria in bellis occubuere, ſepelitis publicè, ac funebribus orationibus ornatis facta fortiũ virorum. Hoc verò eiuſmodi eſt, vt indicet homines, qui virtutẽ magnifaciant, non qui virtutis honoribus inuideant. Deinde ab omni æuo, maximos honores habetis victoribus gymnicorũ certaminum, in quibus coronæ tribui ſolent: & non propterea, quia natura fert, vt eo honore pauci potiantur, eam felicitatẽ adeptis inuidetis, neq. honores diminuitis. Præterea quæ diximus, nemo videtur vnquam veſtrã vrbem viciſſe beneficentia: tanta eſt eius in remunerando liberalitas, & magnificentia. Sunt autem hæc vniuerſa iuſticiæ, virtutis, magnanimitatis indicia. Ne igitur ea nũc tollite, propter quæ noſtra vrbs omnib. ſeculis celebrata eſt: nec vt Leptines priuatim nõnullis, quib. infenſus eſt, inſultet, præclarã exiſtimationem, qua perpetuò floruiſtis abijcite: neq. exiſtimate, aliam rem agi nũc, q̃ dignitatem & exi-*

& existimationem ciuitatis, vtrum eam conseruatam & priori simile esse oporteat: an verò abolitam & immi nutam? Cum autem multa sint in hac lege, quæ in Leptine mira mihi videantur: vnum hoc maximè sum miratus, an ignorarit, quemadmodum is qui atrocissimas pœnas malefactis constituit, nihil malefacturus esse videtur, sic eum, qui bene meritorum honores tollit, non eo animo esse credi, vt reipublicæ benefacere stu deat. Vtrum igitur hoc ignorarit (fieri enim potest) mox ostendet. Vobis enim tollere concedet id, in quo ipse deceptus fuit. Sin rem vrgebit, & omni vi in legem stabiliendam incumbet: ego sanè quî eum laudem non inuenio, vituperare autem nolo. Ne igitur contenderis Leptine, neq; violenter quicquam tale constituere velis, quo nec tibi, nec ijs qui tibi paruerint, virtutis & bo nitatis opinio augebitur: præsertim cum ex hoc iudicio nihil tibi periculi metuendum sit. Quia enim Bathippus Aphepsionis pater obijt, qui istum, adhuc obnoxium, accusarat, exierunt iudicij tempora: nun mnis est de lege disputatio: isti verò periculi nihil est. Sed audio te paratum esse dicere, cum tres te prius accusarint, eorum neminem actionem esse persecutum. Quos si ob id culpas, quòd tibi creare periculum noluerunt: omnium hominum es audacissimus. Sin ita probari cen ses causæ tuæ bonitate... nptè facis. An enim propterea lex tua melior est, si quis accusatorũ, priusquam veniretur in iudicium, vel obijt, vel à te corruptus, ab actione destitit, vel denig; à te subornatus fuit? sed ista ne dici quidem merentur. Delecti sunt autem, qui legi patrocinentur, eloquentissimi viri, Leodamas Acharnensis, & Aristophon Axenien sis, & Cephisodotus Ceramensis, & Dinias Erchiensis. De quibus, quid nos sentire deceat, audite quæso: & considerate, an vobis iustum videatur. Ac primùm Leodamas Chabriæ donationem accusauit (est autem etiam immunitas inter alia quæ illi concessa sunt) & apud vos iudicio victus est. Leges autem vetant, ne bis cum eodem ijsdem de rebus vllo iudicio aut ratione agi liceat. Fuerit autem omnium absurdissimum, cùm Chabriæ facinora apud vos tum plus valuerint quàm eloquentia Leodamantis: nunc demum, cum & illa manent, & aliorum facta, qui bene de republica meriti sunt, accesserunt, istius eloquentia vniuersa superari. In Aristophontem puto me habere multa quæ iurè dicam. Is donationem à vobis consecutus est, qua etiam immunitas continetur: nec id ego reprehendo. Penes vos enim esse decet, vt vestra quibuscung; visum vobis fuerit, detis: sed illud iniquum esse dico, quòd eam commoditatem sibi tribui, æquissimo animo passus, nunc demum postquam eadem alijs concessa est, indignatur, & vobis suadet, vt eos spolietis. Et quidem hic autor fuit, vt Gelarcho quing; talenta numerarentur, quòd is ea commodasset ijs è populo, qui in Piræeum secesserant: nec id ego reprehendo, sed potius rectè factum esse censeo. Ne igitur, cum tu ea, quæ teste nullo probãtur, per causam populi dederis, suadeas vt hæc eripiãtur, quorum ipse populus testimonia, & in inscriptionibus tẽplorum, erexit, & omnes conscij sunt: nec qui debita reddenda esse decreuisti, idẽ horteris, vt aliquis ijs spolietur, quæ populo accepta retulit. Iam Cephisodoto tantum responsum esse volo. Is, Athenienses, cum eloquentia nemini oratorum cedat, plus laudis me retur, si ea facultate ad exigendum à fontibus supplicium, quàm ad lædendos bene meritos vteretur. Nam si*

In patronos legis.

quorum

ἢ τῆς πόλεως ἀξιώματος· πότερον αὐτὸ δεῖ σῶν εἶναι
καὶ ὅμοιον τῷ πρότερῳ, ἢ * μεθιστῆναι καὶ λελυμαῖνθαι.
πολλὰ δὲ θαυμάζων λεπτίνῃ καὶ τὸν νόμον, ἓν μάλιστα
τεθαύμακα πάντων· εἰ σκεῖνο ἠγνόηκεν, ὅτι, ὥσπερ ἂν εἴ-
τις μεγάλας τὰς τιμωρίας τῶν ἀδικημάτων, τιθείη, ἐκ
αὐτὸς γε ἀδικεῖν παρεσκευάσθαι δόξαι· οὕτως, ἂν
τις αἰρῇ τὰς τιμὰς τῶν εὐεργετῶν, οὐδὲν αὐτὸς ποι-
εῖν ἀγαθὸν παρεσκευάσθαι δόξει· εἰ μὲν ἴνα ἠγνόη-
σε ταῦτα (γένοιτο γὰρ ἂν καὶ τοῦτο) αὐτίκα δηλώσει συγ-
χωρήσεται γὰρ ὑμῖν λύσαι ὧν αὐτὸς ἥμαρτεν. εἰ δὲ
φανήσεται παροράζων, καὶ ὑπερβαλόμενος κύριον
ποιῆσαι τὸν νόμον· ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω πῶς ἐπαινέσω· ψέ-
γειν δὲ ἐβούλομαι. μηδὲν ἔν φιλονεικεῖ λεπτίνης, μὴ δὲ
βιάζῃ τοιοῦτον μηδέν, δι' ὃ μήτ' αὐτὸς δόξῃς εἶναι βελ-
τίων, μήθ' οἱ πεισθέντες σοι. ἄλλως τε καὶ γεγυμνασμένου πε
τῶν ἀγῶνος ἀκινδύνου. Διὸ γὰρ τὸ τελευτῆσαι βάθιπ-
πον, τὸν τούτου πατέρα ἀφεψιῶνος, ὃς αὐτὸν ἔτ' ὄντα
ὑπεύθυνον εἰσήγαγε, ἐξῆλθον οἱ τῆς κρίσεως χρόνοι·
καὶ νυνὶ πρὸς αὐτοῦ τοῦτο πᾶς ἐστιν ὁ λόγος· τοῦτο δ' ἀ-
δείας ἐστὶ κίνδυνος. καί τοι ἐγὼ τοῦτο ἀκούω σε λέγειν, ὡς ἄ-
ρα τρεῖς σέ τινες γραψάμενοι πρότεροι τοῦδε, οὐκ ἐπε-
ξῆλθον. εἰ μὲν ἓν ἐγκαλῶν αὐτοῖς λέγοις, ὡς σε εἰς κατά-
στασιν εἰς κίνδυνον· φιλοκινδυνότατος εἶ πάντων ἀν-
θρώπων. εἰ δὲ τεκμήριον ποιῇ τοῦ τὸ δίκαιον εἰρηκέναι
λίαν εὐήθεις ποιεῖς. τί γὰρ ἕνεκα τούτου βελτίων ἐστὶν ὁ
νόμος, εἴ τις, ἢ πεπεισθήκει τῶν γραψαμένων πρὸς εἰ-
σελθεῖν, ἢ πεισθεὶς ὑπὸ σοῦ διεγράψατο, ἢ καὶ ὅλως ὑ-
πὸ σοῦ παρεσκευάσθη; ἀλλὰ ταῦτα μέν. ἃ δὲ λέγειν κα-
λόν. ῥηθήσεται δὲ τῷ νόμῳ σώφρονι, * καὶ μάλιθ' εἰ
δεινοὶ λέγειν ἄνδρες, λεωδάμας ἀχαρνεύς, καὶ ἀρισι-
φῶν ἀξιωνεύς, καὶ κηφισόδοτος ὁ κεραμεύς, καὶ δεινί-
ας ἐρχιεύς. ἀδη πρὸς τοῦτους ὑπολαμβάνοιτ' ἂν ἀ-
κότως, ἀκούσατε· καὶ σκοπεῖτε, αὖ ὑμῖν δίκαια φαίνηται.
πρῶτον μέν, πρὸς λεωδάμαντα, οὗτος ἐγράψατο τὴν
χαβρίου δωρεάν, ἐν ᾗ τοῦτ' ἔνεστι τὸ τῆς ἀτελείας τῶν
ἐκείνῳ τι δοθέντων. ὁ πρὸς ὑμᾶς εἰσελθὼν, ἡττήθη. εἰ
νόμοι δὲ, ἀκριβῶσι δὶς πρὸς τὸν αὐτὸν * ὑπὲρ τῶν αὐτῶν,
ὅτε δίκας ὅτε ἀποφάσεις, ὅτε διαδικασίαν, ὅτ' ἄλλο τι
τοῦτον ἀδὲν ἔστι). χωρὶς ἢ τούτων, ἀτοπώτατον ἂν πᾶσιν
συμβαίη, εἰ τότε μὲν τὰ χαβρίου παρ' ὑμῖν ἔρρει, μεῖζον
ἴσχυε τοῦ λεωδάμαντος λόγων. ἐπειδὴ ἢ ταῦτά τι ὑπερ-
χεῖ, ἢ τὰ τῶν ἄλλων εὐεργεσιῶν πρόσγεγονε. πανικαῦτα
σύμπαντα ταῦτα, ἀσθενέστερα τούτου λόγων γίγνοι-
καὶ μὲν, πρός γε δρίσοφῶντα, πολλὰ καὶ δίκαια αὖ ἔ-
χειν εἰπεῖν οἶμαι. ὅτος εὗρεν τὴν δωρεὰν παρ' ὑμῖν, ἢ
τοῦτο ἐνῆν. κἀγὼ τοῦτ' ὀπτιμῶ· δεῖ γὰρ ἐφ' ὑμῖν εἶναι δι-
δόναι τὰ ὑμέτερα αὐτῶν οἷς αὖ βέλησθε, ἀλλ' ἐκεῖνό
γε οὐχὶ δίκαιον εἶναί φημι, τὸ, ὅτε μὲ τότ' ἔμελλεν ὑπεύ-
θυνον λαβόντι, μηδὲν ἡγεῖσθαι δεινόν. ἐπειδὴ ἢ ἑτέροις δέ-
δοται, πανικαῦτ' ἀναναικλεῖν, καὶ πείθειν ὑμᾶς ἀφελέσθαι.
κἀμὲ γελάρχου πέντε τάλαντα ἀποδοῦναι γέγραφεν
ὅτος, ὡς δῆθεν τοῖς ἐν πειραιεῖ τοῦ δήμου, ἃ καλῶς
ἐποίει. μὴ τοίνυν ἃ μὲν ἐμοὶ ἁμάρτυρα, ταῦτ' ὀπὶ τῇ τοῦ
δήμου πρόφασι Διὶ σοῦ δεδόσθω· ὧν δ' αὐτὸς ὁ δῆ-
μος μαρτυρίας ἔσησεν, ἐν πᾶσι ἱεροῖς ἀναγράψας, καὶ
πάντες σωίσασι, ταῦτ' ἀφελέσθαι παραίνει· μηδ' ὁ αὐτὸς
φαίνῃ, τότε ὀφλόμενα ὡς ἀποδοῦναι δεῖ γράφων, ἃ
ὥ τις πρὸς τοῦ δήμου κεκόμισται, ταῦτ' ἀφελέσθαι παρα-
νῶν. καὶ μὲν πρός γε κηφισόδοτον, τοσοῦτ' αὖ εἰπεῖν.
ὅτος ἐστιν οὐδενὸς ἧττον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῶν λε-
γόντων δεινὸς εἰπεῖν, πολὺ τοίνυν κάλλιον τῇ δεινό-
τητι ταύτῃ χρῆσθαι ὅτι τοὺς ἀδικοῦντας ὑμᾶς κω-
λάζειν, ἢ σοὶ ἀγαθοῦ τινος αἰτίους ἀδικεῖν. εἰ γὰρ

ἀπεχθή-

ἀπεχθάνεσθαί τισι δεῖ, τοῖς ἀδικοῦσι τὸν δῆμον, οὐ τοῖς ἀγαθόν τι ποιοῦσιν, ἐγω γε νομίζω δεῖν. πρὸς τοίνυν δεινίαν, οὗτος ἴσως ἐρεῖ τριηραρχίας αὐτὸς, καὶ λειτουργίας. ἐγὼ δ' εἰ πολλοῦ τῇ πόλει δεινίας ἄξιον αὐτὸν παρέχηκεν, ὡς ἔμοι γε δοκεῖ· μὴ οὖν θεοὺς μᾶλλον αὐ παραινέσαιμι αὐτῷ τινὰ τιμὴν ὑμᾶς ἀξιοῦν δοῦναι, ἢ τοῖς ἑτέροις πρότερον δοθεῖσαν ἀφελέσθαι κελεύειν. πολὺ γὰρ βελτίονος ἀνδρός ἐστιν, ἐφ' οἷς αὐτὸς εὖ πεποίηκεν ἀξιοῦν τιμᾶσθαι, ἢ ἐφ' οἷς ἕτεροι ποιήσαντες ἐτιμήθησαν, φθονεῖν. ὃ δὲ δὴ μέγιστον ἁπάντων, καὶ κοινὸν ἀρχὴ κατὰ πάντων τῶν συκοφαντῶν τούτων. πολλάκις εἷς ἕκαστος * πότερόν ποτε πράγματα συκοφαντικὸς γέγονεν· ἔστι δὲ καὶ μάλα ἔχων νόμος ὑμῖν καλῶς. οὐκ ἐπὶ τούτοις τεθείς. ἀλλ' ἵνα μὴ τὸ πρᾶγμα ὥσπερ ἐργασία πονηρὰ συκοφαντία· μὴ ἐξεῖναι * χειροτονηθέντα ὑπὸ τοῦ δήμου πλέον, ἢ ἅπαξ συκοφαντήσαι. οὗτος γὰρ σωφρονοῦντας νόμους, καὶ οἰκίαν ἀξιόλογος ὑμᾶς, ὡς ἐπιτήδειός ἐστιν· αὐτοὺς τοῖς ὑπάρχουσι νόμοις δεῖ πειθομένους φαίνεσθαι. εἰ δὲ μή, γελοῖον, νόμῳ μὲν σωφρονεῖν, νόμον δὲ αὐτοὺς βιάζεσθαι ἕτερον. Ἀνάγνωθι λαβὼν τὸν νόμον αὐτοῖς, ὃν λέγω.

Νόμος.

Οὕτως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ παλαιὸς ἔστ' ὁ νόμος, καὶ καλῶς ἔχων. ὃν ἐὰν σωφρονῶσι, φυλάξοντες οὐδὲν βαίνειν οὗτοι. ἐγὼ δ' ἐν μικρῷ πρὸς ὑμᾶς εἰπὼν, καταβήσομαι. ἔστι γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντας μὲν τοὺς νόμους ὑμῖν ὡς ἐγὼ νομίζω σπουδαστέον ὡς κάλλιστα ἔχειν· μάλιστα δὲ τούτους, δι' ὧν μικρὰν ἢ μεγάλην ἐς' εἶναι τὴν πόλιν. εἰσὶ δὲ οὗτοι τίνες; ὅστις τοῖς ἀγαθόν τι ποιοῦσι, τὰς ὑμὰς διδόντες, καὶ οἱ τοῖς τἀναντία πράττουσι, τὰς τιμωρίας. εἰ γὰρ ἅπαντες ὡς ἀληθῶς τὰς ἐν τοῖς νόμοις ζημίας φοβούμενοι, τὰ κακὰ μὴ ποιεῖν ἀσχολήσειν, καὶ πάντες τὰς ἐπὶ ταῖς εὐεργεσίαις δωρεὰς ζηλώσαντες, ἀεὶ τοῦ πράττειν προθέλοιντο· τί κωλύει μεγίστην εἶναι τὴν πόλιν, καὶ πάντας χρηστοὺς, καὶ μηδένα εἶναι τὸν πονηρόν; ὁ τοίνυν νόμος ὅστις ὁ λεπτίνου, ἀ μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἀδικεῖ, ὅτι τὰς ὑμὰς ἀναιρῶν τῶν εὐεργετῶν, ἀτελῆ τὴν ἐπὶ τοῖς φιλοτιμεῖσθαι βουλομένοις καθίησιν· ἀλλ' ὅτι καὶ * παρανομίας δ' ὅταν αἱρῆσθε τὴν πόλιν καταλείπει. ἴσως γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι, τῶν τὰ δεινότατα ἡμᾶς ἀδικούντων, ἓν ἑκάστῳ τίμημα ὑπάρχει * διὰ τὸν νόμον, ὃς διορίζει λέγων μηδὲν ὡς πλέον τίμημα ὑπάρχειν ὅτου κρίνει πλέον, ἢ ἔνι. ὁπότερον οὖν τὸ δικαστήριον τιμήσῃ, παθεῖν, ἢ ἀποτίσειν· ἀμφότερα; μὴ ἐξέστω. ἀλλ' ἀχθῆτω ἐπὶ τούτῳ τῷ μέτρῳ. ἀλλ' ἐάν τις ἀπαγορεύσῃ χάριν ὑμᾶς, ἄτιμος ἔστω φησὶ, καὶ ἡ οὐσία δημοσία ἔστω. δύο ἡμήματα τοῦτ' εἶναι ἦ σοὶ δείξεις καὶ ἀπαγωγάς. ἐὰν δὲ ἁλῷ, σῦκος ἔστω τῷ νόμῳ, ὃς κεῖται, ἐάν τις ὀφείλων ἄρχῃ τῶν δημοσίων, θάνατον λέγει. τοῦτο γὰρ ἐπ' ἐκείνῳ τὸ ἐπιτίμιον. ἀκήκοας τρία ἡμήματα τοῦτα. πῶς οὖν οὐ κέρδιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ χαλεπώτερον εἶναι δόξει παρ' ὑμῖν, χάριν εὖ ποιήσαντα ἀπαιτεῖν, ἢ τὰ δεινότατα ἐρχαζόμενον λῆφθῆναι; αἰσχρὸς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ κακῶς ἔχων ὁ νόμος, καὶ ὅμοιος φθόνῳ τινὶ καὶ φιλονεικίᾳ. καὶ τὰ λοιπὰ ἐᾶν. τοιούτοις δέ τισι προσέοικεν ὁ γράψας ἀνήσθαι. ὑμῖν δ' οὐχὶ πρέπει τὰ τοιαῦτα μιμεῖσθαι· οὐ δ' ἀνάξια φαίνεσθαι φρονοῦντας ὑμῶν αὐτῶν. φέρε γὰρ πρὸς θεῶν, τί μάλιστα ἂν ἀποδεξαίμεθα πάντες; καὶ τί μάλιστα ἂν ἅπασι διαπράσσειν τοῖς νόμοις; ὅπως μὴ γένηται οἱ πολῖται ἀλλήλοις φόνοι· πολῖ ὧν ἐξαίρετος ἡ βουλὴ φύλαξ ἡ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ τεταγμένη. ἐν τοίνυν τοῖς πολῖ τούτων νόμοις, ὁ δράκων

A *quorum odia suscipienda sunt: eorum inimicitiæ subeundæ sunt, qui lædunt populum: non qui eidem beneficiunt: mea quidem sententia. Dinias porrò fortassis commemorabit, se triremes instruxisse, & ædilitia munera exhibuisse. Ego verò, si Dinias, id quod & ipse existimo, bene de republica meritus est: potius autor ei fuerim muneris aliquid à vobis petendi quàm vt iuberet eos, qui prius accepissent, spoliari. Nam boni viri hoc potius officium est, pro suis beneficijs gratiam exigere, quàm habitos honores alijs inuidere. Quod verò omnium maximum est, & in genere contra istos omnes aduocatos facit: Vnusquisque eorum sæpè prius quibusdam in causis subscripsit. Est autem præclara lex apud vos, non ob huiusmodi viros lata, sed ideo, ne ea res quæstui esset sycophantis quibusdam, liceat, populi suffragijs * non delecto plus quàm semel subscribere. Decet autem patronos legis, cuius vobis æquitatem persuadere student, ipsos veteribus legibus obtemperare. Quod si negligunt: ridiculum est, eos, dum legi patrocinantur, aliam legem interim violare. Cape legem de qua dico, ac recita.*

B

LEX.

Hæc Athenienses & vetusta & præclara lex est: quam nec isti, si sapiunt, violabunt: & ego, vbi pauca addidero, descendam. Studio & magnæ curæ vobis esse debet, Athenienses, cùm vt omnes leges vestræ præclarissimæ sint, tum verò hæ in primis, quæ ciuitatem aut magnam aut paruam efficere possunt. Eæ verò quæ sunt? Hæ nimirum, quæ & bene meritis honorem habent, & improbos supplicijs cohercent. Nam si omnes, pœnarum metu, quæ legibus sancitæ sunt, maleficijs omnibus abstineant: & omnes præmijs beneficiorum inuitati, officium facere studeant: quid obstat, quò minus ciuitas florentissima efficiatur, & boni sint omnes, malus nemo? At ista Leptinæ lex, non id solùm, Athenienses, mali habet, quòd sublatis bene meritorum præmijs, efficit, ne qui sui erga vos studij & beneuolentiæ fructum percipiant: sed illud etiam, quòd nostræ ciuitati turpissimam violatarum legum opinionem conciliat. Neque enim vos profectò præterit, ea lege vnam tantum pœnam esse constitutam ijs etiam, qui grauissimè in vos deliquerunt, qua sancitum est, vnius iudicij non plus vna æstimatione esse debere, vtra in foro decreta fuerit, vel luenda esse, vel soluenda: vtrasque verò non licere. Hac verò mensura iste non vsus est: sed si quis gratiam referri sibi postulat, infamis, inquit, esto, & opes eius publicentur. Binæ pœnæ hæ sunt: Liceat porrò & deferre, & in carcerem abducere. Quòd si conuictus fuerit, obnoxius esto legi, quæ lata est contra ærarios, si magistratus gesserint: mortem dicit. nam id eius rei supplicium est. Tres igitur pœnæ sunt hæ. An non igitur miserandum & acerbum est, Athenienses, si grauius apud vos videbitur, gratiam pro beneficio repetere, quàm grauissimi sceleris reum peragi? Turpis lex est, Athenienses, & minimè probanda, & inuidiæ ac æmulationi cuidam similis, ne plura dicam. Et quidem his affectibus laborare videtur autor illius. Vobis verò non conuenit talia imitari, neq; virtute vestra quicquam indignum committere. Quid enim obsecro est, quod maximè deprecemur omnes, & quid omnibus legibus accuratissimè cautum est? Ne mutuæ cædes fiant, cuius rei custos eximius senatus Areopagiticus est constitutus. In legibus

Peroratio, qua Leptineæ legis prohra & mala coarguuntur, non ratione tantùm, sed etiam risu infertis.

igitur Draco quæ de homicidijs latæ sunt, cũ maximum terrorem incutere omnibus vellet, ne quis iugularet alterum, scripsit, homicidã arcendum esse à purgationib. libationibus, crateribus, fanis, foro: & cætera cõmemorauit omnia, quibus sẽ homines maximè repressurum opinatus est, ne quid tale auderent. nec tamen iuris ordinem sustulit: sed definiuit, propter quæ liceret cædem facere: & si quis eo modo cædem fecisset, purum fore pronunciauit. Occidere igitur iu[illegible]stris quidem legibus licebit: gratiam repetere, neq; iure, nec vllo modo licebit, per istius legem? Minimè verò Athenienses, minimè de vobis eam opinionem suboriri patiamini, vt hoc maiori studio vobis fuisse videatur, ne cui gratia referatur, quàm ne qua cædes in vrbe vestra fiat: sed recordati eorum temporum, quibus affecti beneficijs, gratiam retulistis, immunitate data: & Diophãti statuæ, de qua Phormio dixit, in qua scriptũ & iureiurando confirmatum est, si cui quid pro libertate populi propugnanti acciderit, eadẽ vos illi præmia daturos, q̃ Harmodio & Aristogitoni: condẽnate legem istam. quod nisi factum fuerit, iurisiurãdi vestri religionẽ violabitis. Præter hæc oĩa, etiã illud audite. Fieri negt, vt ea lex cõmodè lata sit, quæ de præteritis & futuris nõ eadẽ statuit. Ne quis, inquit, immunis esto, exceptis Harmodij & Aristogitonis posteris. Bene. Nec deinceps dare liceat. Ne tũ quidẽ, Leptine, si tales aliqui extiterint? Si anteacta reprehẽdis: cur non futurorũ etiam rationẽ habuisti? Ob id scilicet, inquies, quia tale nihil metuẽdũ vobis est. Vtinã quidem ita sit, Athenienses: sed cũ homines simus, ea tum dicẽda, tum legibus sancienda sunt, quæ nemo iurè culparit. Et bona quidẽ expectãda, & votis à dijs immortalibus exoptanda sunt: sed nihil humani tamen alienum à vobis existimare debemus. Nec enim Lacedæmonij vnquã sperarũt ita secum actũ iri: neq; fortè Syracusãni, qui populari sunt olim vsi republ. & tributa à Carthaginensibus exegerunt, & finitimis omnibus imperarunt, cũ nos nauali prælio superassent, ne ab vno, qui scriba, vt aiunt, & minister fuerat, tyrãnide opprimerẽtur. Neq; Dionysius, q̃ adhuc superstes est, vnquã fortassis opinatus est, fore vt à Dione rotũda naue, & paucis cum militib. aduersus se profecto, imperio spoliaretur, qui triremes multas & milites et vrbes possideret. Sed, mea sentẽtia, quid futurum sit, omnibus hominib. obscurũ est: & paruæ occasiones magnos motus mutationesq; pariunt. Quare modus in rebus secundis seruandus est, & prouidẽdum, quid accidere possit. Multa dici & commemorari possent ad istam legem euertendam, vt quæ nec probanda, nec vobis profutura sit: sed vt id paucis intelligatis, & ego tãdem dicendi finem faciam, sic agite. Conferte inter se, & cogitate cum animis vestris, quid vobis euenturum sit, si legem istam damnaueritis: quid, si approbaueritis. Deinde tenete & mementote, quæ ex vtraq; re vobis fore videbuntur, vt potiora præferatis. Si igitur eam dãnabitis, vt nos iubemus: & digni ius suũ à vobis cõsequẽtur: & si quis indignus est (sicut esto sanè aliqs) præterquam q̃ dono priuabitur, ex animi vestri sententia et iã à vobis punietur lege à nobis substituta: & nostra ciuitas fidelis, iusta, verax erga omnes videbitur. Sin approbabitis (quod absit vt faciatis) & boni propter improbos afficiẽtur iniuria: & indigni, calamitatis alijs autores erũt, nec vllas ipsi pœnas dabũt: nostraq; ciuitas, cõtrà q̃ dixi modò, vt perfida, vt inuida, vt mẽdax apud omnes traducetur. Quare non cõmittendum est, Athe-

Quæ res legis improbationẽ & approbationẽ secuturæ sint.

A δράκων φοβερὸν καταπολιάζων καὶ δεινὸν, τὸ, πρὸ αὐτόχθρα ἄλλου γίγνεσθαι, καὶ χράφων * χερνίβων ἐργεσθαι τὸν αὐδροφόνον, ἀποσδῶν, κρατήρων, ἱερῶν, ἀγορᾶς, πάντα ταῦτα διελθὼν, οἷς μάλιστα ἄν τινας ᾤετο ὀπιχεῖν τὸ τοιοῦτον τι ποιεῖν· ὅμως οὐκ ἀφεῖλετο τὴν τῆς δικαίου τάξιν· ἀλλ' ἔθηκεν, ἐφ' οἷς * ἐξεῖναι ἀποκλεννῦσαι. κἂν οὕτως δράσῃ, καθαρὸν διώρισεν εἶναι. εἶτ' ἀποκτεῖναι μὲν δικαίως, οὔτε τοῖς παρ' ὑμῖν νόμοις, ἐξέστω· χάριν δ' ἀπαιτεῖν, ὅτι δικαίως, οὐδ' ὁπωστιοῦν, ἀφ' τὸν τύπτυν νόμον; μηδαμῶς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ βούλεσθε δοκεῖν πλείω πεπιῆσθαι παρ' ἐμοῦ, ὅπως μηδενὶ τῶν εὖ τι ποιήσαντων ὑμᾶς χάριν ἐξέστω ἀπαιτῆσαι, ἢ ὅπως μηδεὶς φόνος ἐν τῇ πόλει γένηται. ἀλλ' ἀναμνησθέντες τῶν καιρῶν, παρ' οὓς εὖ πεπονθότες εὖ πεποιήκατε τοὺς δρομέους, καὶ τῆς διαφαύσης ἡλιος, ὡς ἧς εἶπε Φορμίων· ἐν ᾗ μέχρι παῖς καὶ ὁμόμοσχος· ἂν τις ἀμυνῶν τὶ πάθῃ τῇ δημοκρατίᾳ, τὰς αὐτὰς δώσειν δωρεὰς, ἅπερ Ἁρμοδίῳ καὶ Ἀριστογείτονι· καταψηφίσασθε τοῦ νόμου. οὐ γὰρ ὄψεσθε ἄλλον, εἰ μὴ τοῦτο ποιήσετε. ὧν ἐγὼ πάντα δὲ ταῦτα, ὑπὲρ ἀκούσατέ μου. οὐκ οἶδ τοῦτον ἔχειν καλῶς τὸν νόμον, ὃς ὠφελεῖ τῶν παρελθόντων καὶ μελλόντων οὐ ταὐτὰ λέγει. μηδένα εἶναι φησιν ἀτελῆ, πλὴν τῶν ἀφ' Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος. καλῶς. μὴ δὲ τοιοῦτον ἐξεῖναι δοῦναι. μηδ' ἂν τοιοῦτοί τινες γένωνται λεπτίνης εἰ τὰ πρὸ τοῦ * μὴ καταμέμφει· τί μὴ καὶ τὰ μέλλοντα ἤδη δῆλον οἷόν τε διαπέφευγεν τοιοῦτον ἐλπίζειν γενῶσεται καὶ εἰσιμένειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. ἀλλὰ χρὴ ἀνθρώπους γε ὄντας τοιαῦτα καὶ λέγειν καὶ νομοθετεῖν, οἷς μηδεὶς ἂν νεμεσήσαι. καὶ τἀγαθὰ μὲν προσδοκᾶν, καὶ τοῖς θεοῖς εὔχεσθαι διδόναι· πάντα δ' ἀνθρώπιναι γεῖσθαι. οὐ δὲ γὰρ ἂν λακεδαιμόνιοί ποτε ἠλπίσαν εἰς τοιαῦτα πράγματα ἀφίξεσθαι· οὐ δὲ γε ἴσως συρακούσιοι, τοπάλαι δημοκρατούμενοι, καὶ φόρους καρχηδονίους πραττόμενοι, καὶ πάντων τῶν πρὶ αὐτοὺς ἄρχοντες, καὶ ναυμαχίᾳ νενικηκότες ἡμᾶς, ὑφ' ἑνὸς γραμματέως, ὃς ὑπηρέτης ἦν ὡς φασι, τυραννήσαι. οὐ δέ γε ὁ [illegible] ὢν Διονύσιος. ἤλπισεν ἂν ποτ' ἴσως πλοίῳ τροχήλῳ, καὶ στρατιώταις ὀλίγοις δίωνα ἐλθόντα ἐπ' αὐτὸν, ἐκβαλεῖν τὸν τριήρεις πολλὰς, καὶ ξένους, καὶ πόλεις κεκτημένον. Ἀλλ' οἶμαι τὸ μέλλον ἄδηλον πᾶσιν ἀνθρώποις· καὶ μικροὶ καιροὶ, μεγάλων πραγμάτων αἴτιοι γίνονται, διὸ δεῖ μετρίαζειν ἐν ταῖς ἀξιώσεσι, καὶ προορωμένους τὸ μέλλον φαίνεσθαι. πολλά σ' ἄν τις ἔχοι λέγειν, καὶ διεξιέναι, περὶ τοῦ μηδαμῇ μηδὲ καθ' ἓν τοῦτον ἔχειν καλῶς τὸν νόμον, μηδὲ συμφέρειν ὑμῖν. ἀλλ' ἵν' ἐν κεφαλαίῳ τοῦτο μάθητε, κἀγὼ παύσωμαι λέγων, ὡδὶ ποιήσατε. σκέψασθε παράλληλα, καὶ λογίσασθε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς, τί τε συμβήσεται καταψηφισμένοις ὑμῖν τοῦ νόμου, καὶ τί μή; εἶτα φυλάττεσθε καὶ μέμνησθε, ἃ ἂν ὑμῖν ἐξ ἑκατέρου φανῇ; ἵνα ἕλησθε τὰ κρείττω. ἂν μὲν πίνυν καταψηφίσησθε, ὥσπερ ἡμεῖς κελεύομεν· εἰ μὲν ἄξιοι τὰ δίκαια παρ' ὑμῶν ἔχουσιν. εἰ δέ τις ἐστ' ἀνάξιος, ὡς ἔγωγε, πρὸς τῷ τὴν δωρεὰν ἀφαιρεθῆναι, δίκην λήψεται ἂν ὑμῶν δεινήν, ὥστε κατὰ τὸν παρακεκινδυνευμένον νόμον. ἡ δὲ πόλις, περὶ δικαίας, πρὸς ἅπαντας ἀψόφητος φανήσεται. ἐὰν δὲ καταψηφίσησθε, ὁ μὴ ποιήσητε, οἱ μὲν χρηστοὶ, πρὸ τοῦ φαύλους ἀδικηθήσονται, οἱ δ' ἀνάξιοι συμφορᾶς ἑτέρους αἴτιοι γενήσονται· δίκην δ' οὐδεὶς ἡπινοῦν αὐτὴ δώσει. ἡ δὲ πόλις ταναντία ὧν εἶπεν δρᾶσα, δόξει ἄπιστος, φθονερὰ, φαύλη πρὸς πᾶσιν εἶναι. ἐγὼ μὲν ἄξιον, ὦ ἄνδρες

ἀνδρες ἀθλιωτατοι πασῶν τῶν βλασφημιῶν, ἀντὶ καλῶν καὶ προσηκόντων ὑμῖν ἀγαθῶν, ἐλεσθαι. καὶ γὰρ ἕκαστος ὑμῶν ἰδίᾳ μεθέξει τῆς δόξης τῶν καινῇ γνωσθέντων. οὐ γὰρ ἀγνοεῖ γε τοῦτ' οὐδεὶς, οὔτε τῶν παρεστηκότων, οὔτε τῶν ἄλλων, * ὅτι ἐν μὲν τῷ δικαστηρίῳ λεπτίνης πρὸς ὑμᾶς ἀγωνίζεται· ἐν δὲ τῇ τῶν καθημένων ὑμῶν ἑνὸς ἑκάστου γνώμῃ, φιλανθρωπία πρὸς φθόνον, καὶ δικαιοσύνη πρὸς κακίαν, καὶ πάντα τὰ χρηστὰ, πρὸς τὰ πονηρὰ ἀντιπάσχεται. ὧν τοῖς βελτίοσι πειθόμενοι, καὶ ἅ τε πάντα ὑμῖν ἥμενοι τὴν ψῆφον, αὐτοί τε ἃ προσήκει δόξετ' ἐγνωκέναι, καὶ τῇ πόλει * τὰ κάλλιστα ἐσόμεθ' ἐψηφισμένοι· κἂν τις ἄρ' ἔλθῃ ποτὲ καιρὸς, ὃν ἀπορήσετε τῶν ἐθελησόντων ὑπὲρ ὑμῶν κινδυνεύειν. ὑπὲρ οὖν τούτων ἁπάντων οἶμαι δεῖν ὑμᾶς σπουδάζειν, καὶ προσέχειν τὸν νοῦν, ὅπως μὴ βιαθῆτε * ἁμαρτεῖν. πολλὰ γὰρ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πολλάκις οὐκ ἐδιδάχθητε ὡς ἔστι δίκαια, ἀλλ' ἀφῃρέθητε ὑπὸ τῆς τῶν λεγόντων κραυγῆς, καὶ βίας, καὶ ἀναισχυντίας. ὃ μὴ πάθοιτε νυνί. ἃ γὰρ ἄξιον· ἀλλ' ἃ δίκαια ἐγνώκατε, ταῦτα φυλάττετε, καὶ μνημονεύετε, ἕως ἂν ψηφίσεσθε· ἵν' εὕρωσιν ἥδεσθε τὴν ψῆφον, καὶ τῶν τὰ πονηρὰ συμβουλευόντων. θαυμάζω δ' ἔγωγε, εἰ τῆς μὲν τὸ νόμισμα διαφθειρούσης, θάνατος παρ' ὑμῖν ἐστὶν ἡ ζημία· τοῖς δ' ὅλην τὴν πόλιν κίβδηλον καὶ ἄπιστον ποιοῦσι, λόγον δώσετε. ἃ δὴ πάντα ὦ ξεῦ καὶ θεοὶ, σὺν οἶδ' ὅτι δεῖ πλείω λέγειν. οἶμαι γὰρ ὑμᾶς ἅδην ἀγνοεῖν τῶν εἰρημένων.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, ΤΟΥ ΚΑΤΑ μειδίᾳ λόγου. ὑπὲρ ξ' κονδύλου.

Ἑορτὴν ἦγον οἱ ἀθηναῖοι διονύσῳ, ἣν ἐκάλουν ὑπὸ τῶν θεῶν διονύσια. ἐν δὲ ταύτῃ τραγικοὶ, καὶ κωμικοὶ καὶ αὐλητῶν χοροὶ διηγωνίζοντο. καθίστασαν δὲ τοὺς χορεύσοντας αἱ φυλαὶ, δέκα οὖσαι τὸ πάλαι. χορηγὸς δ' ἣν ἑκάστης φυλῆς, ὁ τὰ ἀναλώματα παρέχων τῷ χορῷ. ὁ τοίνυν δημοσθένης, τῇ ἑαυτοῦ φυλῇ τῇ πανδιονίδι, ἐδεδώκει ὑπόθεσιν χορηγόν. ἐχθρᾷ δὲ κεχρημένῳ τῷ μειδίᾳ τὴν πλείστην ἐνὶ, φησὶ μὲ, ἀλλὰ περὶ τὴν χορηγίαν ὑπ' αὐτοῦ πεπονθέναι κακῶς τὸ δὴ τελευταῖον, ὅτι τὴν ὀρχήστραν κονδ * λαζεῖν, ἐναντίον πολλῶν τῶν θεατῶν· ὅτι τούτῳ κατηγόρησεν ἐν τῷ δήμῳ τῷ μειδίᾳ, ὡς ὑβρικότος εἰς τὴν ἑορτὴν καὶ τὸν διόνυσον. ἐκάλεσε δὲ ἡ τοιαύτη κατηγορία, προβολήν. ὁ μὲν οὖν δῆμος κατέγνωκε τῷ μειδίᾳ τιμῶν ἀτέλειαν. ἀγωνίζονται δ' νυνὶ ἐν δικαστηρίῳ, περὶ τῆς τοῦ δήμου καταψηφίσεως. ἐὰν δὲ καταγόντος τοῦ δήμου, τὸ δικαστήριον κρίνει δὶς τίμημα. ὅστις οὖν ὁ ἀγὼν περὶ τοιαύτης ἐστὶ τιμήσεως. ὁ μὲν περὶ τοῦ μὴ δοῦναι τὴν δίκην ἀγωνίζεται· ἀλλὰ περὶ τοῦ τιμήματος, πότερον ὕβρεως, ἢ ἀσεβείας ὀφείλῃ δίκην. ἔστι δ' οὗτος ὁ λόγος τῇ στάσει· τοῦ μὲν μειδίου λέγοντος, ὕβριν εἶναι τὸ πραχθέν, ἐπειδὴ ἔπαισεν ἄνδρα, ἀλλ' ἕτερον τῆς δημοσθένους ἀσεβείας, ἐπειδὴ χορηγὸς ὢν ὁ τυφθεὶς, καὶ ἐν διονυσίοις, καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ. διὰ δὴ τούτων καὶ ἡ σεβηκέναι τὸν μειδίαν φασὶν· ὡς ἔστι διπλοῦν ὅρον τῇ σύλληψιν *. ἔστι δ' ἕξις, ὅταν μὴ ἐκβάλλοντες τὸ ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου εἰσαγόμενον ὄνομα, καὶ ἕτερον αὐτῷ προστιθῶμεν, ὥσπερ ἐνταῦθα ὁ δημοσθένης, τοῦ μειδίου λέγοντος ὕβριν εἶναι, οὐκ ἐκβάλλῃ μὲν δὲ τοῦτο, προστίθησι δὲ αὐτῷ καὶ τὸν ἀσέβειαν.

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Διάφοροι παρ' ἀθηναίοις ἦγοντο ἑορταί. ἐν αἷς ἦν τὰ παναθήναια, ἅπερ ἦν μικρά τε καὶ μεγάλα. καὶ τὰ μὲν μεγάλα, πεντετηρίδα ἐτέλουν· τὰ δὲ μικρὰ τριετηρίδα. ἐν μὲν τοῖς μεγάλοις, γυμνασιάρχους ἕνα ἐλάγχανον· καὶ προὐβάλλετο ἀφ' ἑκάστης φυλῆς εἷς γυμνασίαρχος, λαμβάνων χρήματα εἰς τὸ γυμνάζειν τοὺς δώδεκα τελέσοντας τὴν ἑορτὴν, καὶ δώσων τοὺς τούτων δαπάνας τοῖς τῆς ἑαυτοῦ φυλῆς. ἦγετο δὲ παρ' ἀθηναίοις, καὶ τὰ διονύσια. καὶ τριετηρὶς μὲν κατ' ἔτος ἐν ἄστει· καὶ μεγάλα, διὰ τριετηρίδος ἐν τοῖς λιμναίοις· ἐν οἷς προὐβάλλετο χορηγὸς ἀφ' ἑκάστης φυλῆς

A *Athenienses, tantam ignominiam vt asciscatis, praclaris & vobis conuenientibus bonis repudiatis. Nam quisque vestrûm eius opinionis quæ de publicis decretis oritur, partem capiet. Non enim quisquam ignorat, vel eorum qui circumstant, vel cæterorum, Leptinem in iudicio nobiscum contendere: sed in singulorum iudicum animis, humanitati cum inuidia, iustitiæ cum improbitate, denique virtutibus omnibus cum vitijs certamen esse. Si igitur me[illegible]ous obtemperantes, nobis assensi fueritis: tum ipsi quæ decet detreuisse videbimini: tum quæ reipublicæ honestissima erunt, statuetis: tum, si quod fortè inciderit tempus, non deerunt qui pro vobis adire pericula non dubitent. Hæc igitur vniuersa curæ vobis opinor, ac studio esse debent: ac diligenter prouidendum, ne vi ad delinquendum adigamini. Sæpe enim factum est, Athenienses, vt multa vobis probata & persuasa non sint: sed erepta & extorta oratorum clamoribus & violentia & impudentia. Id quod nunc vos committere indignissimum fuerit. Sed quæ iusta esse intelligitis, ea tenete ac recordamini: vt in pronunciando ferendisq; suffragijs, quemadmodum iurisiurandi religio postulat, consultores improbos condemnetis. Miror autem, eos qui monetam adulterant, capite mulctari apud vos: ijs verò qui totam ciuitatem adulterinam & infidam reddunt, dicendi fieri potestatem. Nescio, mediusfidius, quorsum attineat plura dicere. Arbitror enim, vos omnia qua diximus, satis intellexisse.*

B

C

LIBANII ARGVMENTVM IN ORAtionem contra Midiam, de alapa.

Aedilitas Demosthenis.

FEstũ Bacchi celebrabãt Atheniẽses, qđ à deo illo Bacchanalia nominabãt. In eo festo tragici & comici & tibicinũ cœtus inter sese certabãt. Hi cœtus cõstituebãtur à tribubus, quæ numero decem erãt: & eligebatur præbitor ex vnaquaq; tribu q cœtui sumptus suppeditaret. Demosthenes igitur suæ tribus Pãdioniæ vltrò præbitor esse voluit. Cum autem haberet inimicũ Midiã, hominẽ locupletẽ: ab eo in ędilitate, cũm alijs malis se affectũ esse quæritur: tũ postremò in orchestra, in cõspectu omniũ spectatorũ, pugnis cęsum. Quã obrẽ Midiã apud populũ accusat impietatis, qui festũ & Bacchũ violarit. Vocabatur aũt ea actio προβολὴ. Populus Midiã impietatis cõdemnat. nũc in iudicio cõtendunt de populi Midiæ condẽnatione. Nã cũ populus aliquẽ cõdemnarat: necesse erat causam in iudicio retractari. Certamẽ igitur est de mulcta. Neq; enim Midias se iniustè fecisse negat: sed de litis æstimatione cõtrouersia est, vtrũ cõtumelię, an verò impietatis sit reus. Proinde finitiui status est oratio, cũ Midias dicat, id facinus esse cõtumeliã, quòd hominẽ liberum verberarit: cõtrà Demosthenes, impietatẽ, tũ quòd ædilẽ, tũ quòd Bacchanalib. tum quòd in theatro verberarit. His enim, etiã impiè fecisse Midiã ait. Vt ita definitio duplex sit per cõprehẽsionẽ, ea ratione, dum & nomen ab aduersario introductum admittimus, & aliud eidem copulamus: vt quum hoc loco Demosthenes, fatente Midia se contumeliosè fecisse: ne contumeliam quidem reijcit, sed eidem etiam impietatem adiungit.

Midiana alapa.

Accusatiõ.

Status finitiuus.

ALIVD ARGVMENTVM.

Panathenæa.

VAria apud Athenienses festa agebãtur, in quibus erãt Panathenęa tũ parua, tũ magna: quorũ hęc quinto, illa tertio quoq; anno celebrabãtur. Ac in magnis quidem exercitationes quædã fiebãt, & è singulis tribubus vnus gymnasiarchus decernebatur, eiq; dabatur pecunia ad exercẽdos eos, q festũ peracturi erãt, & ad earũ rerũ sumptus suis tribulib. suppeditandos. Agebãtur apud eos etiã Bacchanalia, eaq; duplicia, & parua & magna. Ac parua quidẽ in vrbe quotãnis, magna verò tertio quoq; anno ad torcularia: in quib. decerneba-

Bacchanãlia.

tur ædilis à singulis tribub. q̃ cœtus & puerorũ & virorũ aleret: ad quã rẽ pecunia ei dabatur. Festo aũt iã instãte, certabãt & cõtendebant inter se ædiles, carminib. in Bacchi laudẽ cantãdis. Victori tripos præmiũ erat. Ná eundẽ & Solẽ & Apollinẽ & Bacchũ putabãt. Peracto festo, primo mẽse decernebãtur præbitores futuri festi. Quũ aũt eo tẽpore singularũ tribuũ ędiles, p̃mulgati essent, Pãdionia Demosthenis trib. præbitore carebat: eamq; rẽ primo, secũdo & tertio anno neglexerat. Moris aũt erat, vt prætor vno mẽse ante festũ, omniũ tribuũ præbitorib. cõuocatis, tibicines sortiri iuberet: & quum singularũ tribuũ præbitores adessent, excepto eo qui è Pãdionia desiderabatur: videns Demosthenes suæ tribui dedecori esse apud omnes, quòd præbitorẽ nõ haberet: vltrò, iubẽte nemine, suo ipse suffragio, se præbitorẽ obtulit, atq; ob id factum ab omnib. laudatus est. Quũ verò tibicines sortiretur, alacritatẽ & studiũ eius fortuna adiuuãte, Telephanes tibicinũ præstãtissimus ei obuenit. Volẽs igitur suũ cœtũ ornare præter cæteros: coronas aureas eis imposuit. Midias autẽ vhus è ciuitatis gubernatorib. vir opibus abũdans, & magnæ autoritatis, infensus Demostheni ob eas causas, quas paulò post ipse in oratione dicet, cùm sæpè aliàs ei obturbarat, & insultarat, tũ verè id quoq; affirmat Demosthenes, iurãtib. iudicib. se victoriã illi daturos, q̃ præclarè cecinisset: Midiã eos vellicãtem dixisse, Demosthene excepto. Quamobrẽ Demosth. exclamauit, eũq; arguit. Tãdem in eã venit insaniã Midias, vt ei alapã impingeret, & vestẽ dilaceraret. Ea re populus visa, Midiã exibilat: quę antiquitùs iræ nota erat, & vituperationis. Demosthenes igitur digressus, & orationẽ hãc meditatus, eũ publici criminis reũ facit: in qua Midiã etiã criminatur, quòd ex coronis aureis vnã sit aurifici suffuratus. Orator igitur eũ in iudiciũ adducit, magno impetu & loco vehemẽti adhibito. Nam Midię persona, & ipsa rerũ gestarũ proteruitas, exagitationẽ aduersarij iuuãt. Status finitiuus est. Propriũ enim criminis nomẽ quæritur: quod crimẽ Midias priuatũ, orator publicũ esse cõtendit. Finitio enim est eius rei, cuius pars vna facta est, altera deest, quo minus rei nomẽ imponi queat. vt in illo exẽplo, vbi is q̃ cenotaphiũ effregerat, sepulchri violati fit reus. hic enim de fossiõe cõstat: id verò ambigitur, an sepulchrũ sit effossũ. Reus n. Effodi, inquit, sed nõ sepulchrũ: nã cadauer nõ inueni. accusator verò obijcit, Ego cenotaphij p̃fossionẽ, sepulchri violationẽ voco. nec enim tu sciebas id esse cenotaphiũ: sed cũ foderis tanquã sepulchrũ, nũc postquã id cenotaphiũ esse cõstat, impunè abire studes. Eadẽ etiã hic ratio est. cõstat enim vapulasse Demosthenẽ: sed in cõtrouersia est, vtrũ is qui vltrò sese obtulit, ædilis sit vocãdus. Ná Demosth. ait, Aedilẽ verberasti: Midias, Nõ verberaui ædilẽ (ná tuo suffragio es creatus) sed hominem priuatum. hoc verò nõ est crimẽ p̃blicum. Duplex aũt est finitio eius generis quod cõprehẽsione cõstat. Est autẽ cõprehẽsio, quũ actor suã intẽtionem & rei defensionẽ in vnũ cõtrahit. Cum enim nõ alterũ ejicit, alterũ accipit, sed vtrũq; cõiungit & cõplectitur: id huic generi subijcimus. Facit aũt hoc noster orator in multis partib. & se & vnà secũ ciuitatẽ ait iniurijs & cõtumelijs affici. Ac capita in oratione ordine posita, hæc sunt.* Principia verò impetuosa sunt, habẽtia crebrã * cõplexionem, & circũstantiarum amplificationẽ. Id quod hoc, An nõ aduersus omnes? &, non cõtra me solũ: item, petulantiã semper meditatus: &, nõ semel fortuitò deliquisse, ostendũt. Capita orationis sunt hęc: definitio, contraria definitio, sententia legislatoris, ratiocinatio, magnitudo,* vna è numero cõtentionum. quã sequitur trãslatio, & absoluta defensio. Ibi orator quatuor definitionib. accusationẽ implicat. vt ostẽdat, Midiã publicũ crimen admisisse. Est aũt hęc prima definitio: qui in festo delinquunt, publicũ crimẽ admittũt. altera definitio præsertim si ædiles lædantur, tertia, omnis cõtumelia est crimẽ publicũ. Decipit autem hic per homonymiã vocabuli ὕβεις. siue enim flagitiũ committatur, siue aliquis verbis siue verberibus lædatur, ὕβεις dici potest. Publicũ autem crimẽ arbitrabantur * flagitium. homonymia igitur, vt dixi, decipiẽdi causa est vsus. quarta finitio: qui semper studet insultare omnibus, in rempubl. peccat.

Choragi.

Demosthenis liberalitas.

Midiæ iniuriæ.

Status finitiuus.

Cõprehensio.

Capita orationis.

4 Definitiones.

Nam si

φυλῆς πρὸς τὸ τρέφειν χορεὺς παίδων τε καὶ ἀνδρῶν. ἐλάμβανε δὲ εἰς τοῦτο χρήματα. ὀπτησάσης δὲ τῆς ἑορτῆς, ἠγωνίζοντο πρὸς ἀλλήλους οἱ χορηγοὶ καὶ ἠειζον, ὕμνους εἰς τὸν Διόνυσον ᾄδοντες· καὶ τῷ νικῶντι, τρίπους τὸ ἆθλον ἦν· ἐστεφάνουν τὸν αὐτὸν ἵλεων καὶ Ἀπόλλωνα, καὶ Διόνυσον φάσκοντο. παυομένης δὲ τῆς ἑορτῆς, ἐντῷ πρώτῳ μὲν προὐβάλλοντο οἱ χορηγοὶ τῆς μελλούσης ἑορτῆς. ἐν τούτῳ τῷ παρόντι καιρῷ προεβλήθησαν οἱ χορηγοὶ ἑκάστης φυλῆς. ἐπαινίζει δὲ ἡ παντιονὶς ἡ τῆς Δημοσθένους φυλὴ χορηγοῦ. καὶ ἤμελησε τὸ πρῶτον ἔτος, τὸ δεύτερον, τὸ τρίτον. ἔδει δὲ ἐν μὲν τοῖς τῆς ἑορτῆς τὸν ἄρχοντα ζωμάχειν τοὺς χορηγοὺς ἑκάστης φυλῆς εἰς τὸ λαχεῖν προεῖ τῆς αὐλητρίδος. καὶ ἐλθόντων τῶν χορηγῶν ἑκάστης φυλῆς πλὴν τῆς παντιονίδος, ἰδὼν ὁ Δημοσθένης, τὴν ἑαυτοῦ φυλὴν ἀπομαζομένην πρὸς πάντων, τῆς μὲν καλλίπαιδα χορηγὸν αὐτεπάγγελτον καὶ αὐτοχειροτόνητον ἑαυτὸν χορηγὸν τῇ φυλῇ ἔδοσαι· κἄντεῦθεν ἐπηνέετο παρὰ πάντων. καὶ λαχόντος αὐτὸν προεῖ τῆς αὐλητρίδος, ζωμάχει πρὸς ξένῳ αὐτὸν ἡ τύχη τῇ προθυμίᾳ, κἠλαχεν αὐτῷ ὁ κήρυξ τῆς αὐλητρίδος τὸ τηλεφάνης. θέλων δὲ κοσμῆσαι τὸν αὐτοῦ χορὸν πλέον τῆς ἄλλων, ἐποίησεν αὐτὸν φορέσαι χρυσοῦς στεφάνους. μισίας δὲ, τῆς παιλιδομένου τὶς ὢν σφόδρα πλουσίου καὶ πολλὰ δωμάμενος, ἐχθρὸς τῇ Δημοσθένει γεγονὼς διὰ τὰς αὐτίας, ἃς ἐροῦμεν μικρὸν ἐν τῷ λόγῳ, πολλάκις καὶ ἄλλα παρενόχλει καὶ ἐπηρέαζε, καὶ δὴ καὶ ὁ Δημοσθένης λέγει, ὅτι ὠμνύοντων τῆς κειμῆς τῷ καλῶς ᾄσαντι δοῦναι τὴν νίκην, νῦν ὡρκωμότει ὁ Μισίας, ἔλεγε πάλιν Δημοσθένης. ὅθεν ὁ Δημοσθένης ἐβέβαιο κλέπτειν αὐτόν. ᾗ τελευτῇ, εἰς τοιαύτην ἦλθε μανίαν ὁ Μισίας, ὥστε ἐν τῷ θεάτρῳ, κόνδυλον αὐτῷ προσσχεῖν. καὶ τὴν ἐσθῆτα περιῤῥῆξαι ἐθέλοντα. καὶ ἰδὼν ὁ δῆμος ἐπεσύετην. ὁ παρὰ τοῖς παλαιοῖς ὑπὸ κωμῳδοῦ ἐλαμβάνετο. ἀπελθὼν δὲ ὁ Δημοσθένης, ἐπέφαπτο πρόντα λόγον, κατηγορῶν αὐτοῦ δημοσίων ἀδικημάτων· ἐν ᾧ διαβάλλει τὸν Μισίαν ὡς κλέψαντα τῆς χρυσῶν στεφάνων ἐντιμίαν παρὰ τὸ χρυσοῦν. ἄξει τοίνυν αὐτὸν ἐπὶ τὴν κείσιν ὁ ῥήτωρ, καταφορᾷ πλείστῃ καὶ τόπῳ σφοδρῷ προσχρησάμενος. ἦμαρ τε Μισίᾳ ποιότης, καὶ ἡ τῆς γραμμάτων προπέτεια, τῇ καταδρομῇ συμμαχεῖ. ἡ δὲ στάσις ὁρικὴ, ζητουμένων ἡμῶν ἴδιον ὄνομα τῆς ἐγκλήματι.. ὁ μὲν δὴ Μισίας, ἰδιωτικόν, ὁ δὲ ῥήτωρ, δημόσιον εἶναι κατασκευάζει. ὅρος γάρ ἐστιν, ἓν τὸ μὲν, πέπραχται. τὸ δὲ, λείπει πρὸς τὸ τέλεον τῆς ἐνόμαλος τῆς ὀπτησάσης μένα τῆς πράγματος. ὡς ὅπου τῆς τὸ κενοτάφιον ὀρύξαντος καὶ κειμένου τυμβωρυχίας. ἐνταῦθα μὲν γὰρ πέπραχται μὲν τὸ ὀρύξαι. λείπει δὲ τὸ τάφον ὀρύξαι. λέγει γὰρ ὁ φεύγων, ὤρυξα μέν, οὐ τάφον δέ. οὐ γὰρ εὗρον νεκρόν. ὁ δ' διώκων, ἀντιφέρει, ὅτι τὸ διορύξαι κενοτάφιον, τυμβωρυχίαν καλῶ. ὃ γὰρ αὐτὸς ἤδεις, ὅτι καὶ οὐ τάφον ἦν· ἀλλ' ὡς τάφον διορύξας, ἐπεὶ κενοτάφιον εὗρον, ἀξιοῖς μὴ δοῦναί δίκην. ὧν κἀντεῦθα, πέπραχται μὲν τὸ τύψαι τὸν Δημοσθένην· λείπει δὲ, τὸ καλέσαι τὸν αὐτοχειροτόνητον χορηγόν· ὁ γὰρ Δημοσθένης, λέγει ὅτι χορηγὸν ἔτυψας. ὁ δὲ Μισίας, ὅτι χορηγὸν οὐκ ἔτυψα (αὐτοχειροτόνητος γὰρ ἦδα) ἀλλ' ἰδιώτην. τοῦτο δὲ οὐκ ἔστι δημόσιον ἀδίκημα. διπλοῦς δὲ ὅρος εἴδους τῆς κρίσεως. κρίσις δέ ἐστιν, ὅταν ὁ διάκων τὴν αὐτὴν δικαιολογίαν καὶ τὴν τοῦ φεύγοντος εἰς ἓν ζωμάχῃ· ἔνθα γὰρ οὐ τὸ μὲν, ἐκβάλλεται, τὸ δὲ, δέχεται, ἀλλ' ἄμφω συγκρούεται καὶ συλλαμβάνει τούτῳ ἁπάντων τῷ εἴδει. φαίνεται οὖν ὁ ῥήτωρ ἐν πολλοῖς τοῦτο ποιῶν μέρεσι, καὶ φάσκων ἅμα αὐτῷ, καὶ τὴν πόλιν ὑβρίζεσθαι.* κεφάλαια δὲ, τὰ τῇ τάξει προσήκοντά ὅτι τῷ λόγῳ. τὰ δὲ προοίμια, καταφορικὰ, * ὑπερβολὴν ἔχοντα πολλὴν καὶ ἡδὺ πειστικῶν αὐξησιν. τὸ γὰρ, οὐ πρὸς ἅπαντας καὶ οὐ πρὸς ἐμὲ μόνον, καὶ τὸ ἀεὶ, τὴν μελέτην τῆς ἀτιμίας, καὶ οὐ πρὸς ἅπαξ ἐκ τύχης ἡμαρτηκότα δείκνυσι· κεφάλαια δὲ τοῦ λόγου, πάντα, ὅρος, ἀντιθεισμός, γνώμη νομοθέτου, συλλογισμός, πιθανότης, μέγα ἀγωνιστικὸν, μεθ' ὃν τὸ μεταληπτικόν, ᾧ ἀντιληπτικόν. ἐνταῦθα διὰ τεσσάρων ὅρων ὁ ῥήτωρ ἐμπλέκει τὴν κατηγορίαν, δεικνύων, ὅτι δημοσίᾳ μισίας ἠδίκησεν. ἔστι δὲ πρῶτον ὅρος οὗτος, ὅτι οἱ ἐν ἑορτῇ ἀδικοῦντες, δημόσιον ἀδίκημα ποιοῦσι. δεύτερος ὅρος, καὶ μάλιστα, ἐὰν οἱ χορηγοὶ ἀδικοῦνται. τρίτος, ὅτι πᾶσα ὕβρις, δημόσιόν ἐστιν ἀδίκημα. παρελήλυθε δὲ ἐνταῦθα, ἐκ τῆς ὁμωνυμίας τῆς ὕβρεως. λέγεται δὲ ὕβρεις.* ἥ δὲ αἰσχρουργίας, καὶ ἡ διὰ λόγων, καὶ ἡ διὰ πληγῶν. δημόσιον δὲ ἀδίκημα ἠρώτητο τὴν αἰσχρουργίαν. τῇ οὖν ὁμωνυμίᾳ παρελήσατο. τέταρτος ὅρος, ὅτι ὁ πάντας ἀεὶ ὑβρίζων, δημοσίᾳ ἀδικεῖ. ἀγὰρ

ἐν γὰρ τὸ δημόσιον ἐκ πάντων ζωΐσεται· ἆρα δημόσιον τὰδίκημα. πέντε δὲ σπερματικῶς ἐν τῷ προοιμίῳ τοὺς τέτταρας ὅρους. ἐκ τούτων ἐστὶν ἐν τοῖς ἀγῶσι τρεῖς. τὸν δὲ τέταρτον, πέντε ἐν τῇ παρεκβάσει. δικαίως. λέγων γὰρ ὅτι πάντας ὑβρίζων, δημοσίᾳ ἀδικεῖ. προεξέρχεται λέγων τὸν περὶ τέρου αὐτοῦ βίον. ἔχει δὲ ὁ λόγος ὧδε, δύο προοίμια. τὸ πρῶτον ἐκ διαβολῆς εἰλημμένον τῶ ἐναντίῳ, καὶ ἐκ συγγνώσεως τοῦ οἰκείου προσώπου καὶ ἐκ προσοχῆς. ὅτι ἡ πίστις διμερής· καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος, ἀκατάσκευον· τὸ δὲ δεύτερον, καὶ αὐτὸ διμερές. καὶ κατασκευάζει τούτων ἑκάτερα. εἶτα ὑπαφίησι τὸ συμπέρασμα, ἐν ᾧ ἔστιν ἡ προσοχή. Ὅρος κατὰ σύλληψιν. λέγεται δὲ οὕτως, ὅταν τῷ φάσκοντος αὐτονομάζοντος ὁ διώκων καὶ τούτῳ κἀκείνῳ ὑπεύθυνον αὐτὸν ᾖ) λέγῃ τῷ ὀνόματι, ὥστε διπλοῦς ἔστιν ἐπὶ δύο πεύξῃ ἐγκλήματα. παράδειγμα, ὁ γραμματεὺς ὁ βιασάμενος τὴν παρατεθεῖσαν κόρην ὑπὸ τοῦ προσβυτοῦ, καὶ δημοσίων ἀδικημάτων κεινόμενος, καὶ ἀποκεινόμενος μὴ δημοσίᾳ ἠδικηκέναι, ἀλλὰ βιάσασθαι. ὁ δὲ προσβύτης, ἀμφοτέροις αὐτὸν φάσκων ὑπεύθυνον εἶναι.

A Nam si respub. ex omnib. cõstat, ergo publicum hoc crimen est. Ponit autem sparsim in exordio quatuor hasce finitiones, è quibus in confirmatione sunt tres. Quartã in digressione inserit, bono consilio. quũ enim dicat omnes ab eo lædi, ac ideo rẽpub. violari: digreditur in superioris eius vitę cõmemorationem. Habet oratio hæc duo exordia. priùs ex aduersarij calũnia, & ex cõmendatione suæ personæ atq; ex attentione. Est autẽ propositio bipertita, ac prior quidem pars confirmatione caret. Posterius aũt & ipsum bipertitum, & eo vtrũque confirmat. Deinde infert conclusionem, in qua est attentio.* Finitio per cõprehensionem. Dicitur autem sic, quãdo reo nomen criminis aliud ponẽte, actor eum & hoc & altero nomine teneri affirmat. Duplex igitur est, quum duo crimina complectatur. Exẽpli gratia. Dux qui puellæ à legato suæ mandatæ fidei stuprum intulerat, publici criminis accusatus: respondet, se non cõmisisse in rempubl. sed vim puellæ fecisse. legatus autem vtrumq; crimen in eo hærere contendit.

Exordia duo.

Finitio per comprehensionem.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, Ο ΚΑΤΑ ΜΕΙΔΙΟΥ ΛΟΓΟΣ. ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ.

DEMOSTHENIS IN MIDIAM ORATIO DE ALAPA, II.

Hieronymo Vuolfio Interprete.

B

Ἠν μὲν ἀσέλγειαν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ τὴν ὕβριν, ἣ πρὸς ἅπαντας ἀεὶ χρῆται μειδίας, οὐδένα οὔθ' ὑμῶν, ἅτε τῶν ἄλλων πολιτῶν ἀγνοεῖν οἴομαι. ἐγὼ σὲ, ὅπερ αὖ καὶ ὑμῶν ἕκαστον * ὑβρισθεὶς προσέλεγε πάλαι, τοῦτο καὶ αὐτὸς ἐποίησα· καὶ προσβαλόμην, ἀδικεῖν φύσει τὴν ἑορτὴν, οὐ μόνον πληγὰς ὑπ' αὐτοῦ λαβὼν τῆς διονυσίοις, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ βίαια παθὼν πρὸς πᾶσαν τὴν χορηγίαν. ἐπειδὴ δὲ καλῶς καὶ τὸ δίκαιον ποιῶν ὁ δῆμος ἅπας, οὕτως ὠργίσθη καὶ παρωξύνθη· καὶ σφόδρα ἐπροὐδάσεν ἐφ' οἷς ἠδικημένῳ μοι συνῆδει, ὥστε πάντα ποιοῦντος τούτου, καὶ πλείονων ἄλλων ὑπὲρ αὐτοῦ, οὐκ ἐπείσθη, οὐδ' ἀπέβλεψεν εἰς τὰς ἀσίας τὰς τούτων, οὐδὲ τὰς ὑποσχέσεις, ἀλλὰ μιᾷ γνώμῃ καὶ χειροτονήσεν αὐτῷ· πολλοί μοι προσιόντες, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ τῶν ἐν τῷ δικαστηρίῳ νυνὶ ὄντων ὑμῶν, καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν, ἠξίουν καὶ παρεκελεύοντο ἐπεξελθεῖν, καὶ προδοσῶναι τοῦτον εἰς ὑμᾶς· ὡς μὲν ἐμοὶ δοκεῖ, δι' ἀμφότερα, ὦ ἄνδρες ἀθλωταὶ, νὴ τοὺς θεοὺς, καὶ δεινὰ πεπονθέναι νομίζοντες ἐμὲ, καὶ δίκαιον ἅμα βουλόμενοι λαβεῖν, ὧν δηποτῶν ἄλλων ἐπεξελθὼν θρασὺν ὄντα καὶ βδελυρὸν, καὶ οὐδὲ καθεκτὸν ἔτι. οὕτω δὲ τούτων ἐχόντων, ὅσα μὲν παρ' ἐμοῦ προσῆκε φυλαχθῆναι, πάντα δικαίως ὑμῖν τετήρηται. καὶ κατηγορήσων ἐπειδή τις εἰσάγει πάρειμι ὡς ὁρᾶτε· πολλὰ μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθλωταὶ. χρήματ' ἐξόν μοι λαβεῖν, ὥστε μὴ κατηγορεῖν, οὐ λαβὼν· πολλὰς δὲ δεήσεις καὶ χάριτας, καὶ νὴ Δία, ἀπειλὰς ὑπομείνας. ἀσθ' ὑμῖν μεταπαῦτά ἐστιν ὑπόλοιπα * ὅσα γὰρ πλείοσιν οὕτω λώβηκε καὶ παρηγγειλλεν (ἑώρων γὰρ αὐτὸν ἄρτι πρὸ τῶν δικαστηρίων οἷα ἐποίει) τοσούτῳ μᾶλλον ἐλπίζω τὸ δίκαιον ἕξειν. οὐ γὰρ ἂν κατηγγείλω ὑμῶν οὐδενὸς, οὐδ' ὡς βεῖον πρὸς ἐμὲ ἐπροὐδάσατε αὐτοὶ πρότερον, τούτων ἀμελήσετε· οὐδ' ὡς, ἵνα μειδίας ἀδεῶς τοιοῦτον ὑβρίζῃ, ψηφιεῖταί τις ὑμῶν ὁμωμοκὼς ἄλλο τι, πλὴν ὅ, τι ἂν ἡγῆται δίκαιον. εἰ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες ἀθλωταὶ, πεφασόμην ἢ προπεπεσβεία, ἤ τιν' ἄλλην τοιαύτην αἰτίαν ἐμελλον αὐτοῦ κατηγορεῖν· οὐδὲν ἂν ὑμῶν ἠξίουν δεῖσθαι· νομίζων τῷ μὲν κατηγόρῳ περὶ τῶν τοιούτων

Criminatio aduersarij, & sui cõmendatio: cũ laudatione iudicum.

Va petulantia, Iudices, & contumelia semper in omnes vtatur Midias: neminem neque vestrũm, neq; reliquorum ciuium ignorare arbitror. Ego verò, quòd vnusquisque vestrũm affectus contumelia, faciundum sibi censuisset: id & ipse feci, ac publicè conquestus sum, istum violare festum, non modo acceptis ab eo plagis, Bacchanalibus, sed & alia multa, eaq; violenta perpessus toto tempore ædilitatis. Postquam verò populus vniuersus, vt æquum & bonum postulabat, sic excanduit & concitatus fuit: tantæq; curæ habuit eam iniuriam, qua me sciebat affectum esse: vt, quamuis iste nihil non faceret, & alij quidam pro eo vehementer laborarent: tamen non paruerit, neq; istorum opes aut pollicitationes respexerit: sed consentientibus suffragijs eum condemnarit: multi ad me accesse re, Iudices, tum vestrũm, qui nunc in iudicio adestis, tam reliquorũ ciuium qui suaderent & hortarentur, vt ius meum persequerer, atque istum ad vos adducerem: mea quidem profectò sententia, ob vtraq; hæc, Athenienses, quòd & me insignem accepisse iniuriam putabant, & simul de isto pœnas sumere optabant, quem aliàs etiam (qua est audacia & furore, nec coerceri iam potest) plurima petulanter admisisse cognossent. Quæ quum ita sint, quæ à me obseruari conueniebat, ea iustè vobis omnia reseruata sunt: & ad accusandum, si quis actionem dederit, adsum, vt videtis: quum quidem, Atheniẽses, & magnam pecuniam ne accusarem, mihi promissam, repudiarim: & multas deprecationes & gratias, imò etiam cõminationes contempserim: & quæ iam apud vos reliqua sunt, experiri voluerim. Nam quãtò plures iste solicitauit & prehensauit (vidi enim modò quæ ante prætoria actitaret) tãto magis me ius meũ consecuturũ puto. Neq; enim de vllo vestrũm tã malè existimo, vt uerear, ne vel prius erga me vestrũ studiũ deposituri, vel, vt Midias deinceps impunè & securè ciuibus insultet, neglecta iurisiurãdi religione quicquã aliud iudicaturi sitis, q̃ quod æquũ esse & iustũ cẽsueritis. Quòd si, Atheniẽses, eũ violatarũ legũ, aut falsæ legationis, aut de alio quopiã simili crimine accusaturus essem: nullis mihi precibus vtẽdum apud vos existimassem. Siquidẽ id statuo tãtùm esse accusatoris,

Implorãdæ opem iudicum, cattamq; ijs communicat.

toris, vt crimen probet: rei, vt etiã deprecetur. Sed cum iste tunc & iudices corruperit, & propterea meæ tribui per iniuriam tripos sit ereptus: atque ego non modò verberibus, sed ijs etiam contumelijs sim affectus, quibus haud scio an vllus ædilis vnquam: non dubito in hoc iudicio, quod nunc demum, postquam aduersarius iusta indignatione & suffragijs populi damnatus est, subeo, etiam precibus vti. Nam si hoc dicere liceat, ego nunc reus sum: si qua modo calamitas est, iniurijs & contumelijs agitatum, non posse vllo modo ius suum adipisci. Oro igitur vos omnes, Iudices, & supplico, primùm vt me dicentem benignè audiatis: deinde, si ostendero, Midiam non mihi tantum, sed vobis etiam & legibus, & cæteris omnibus insultasse: vt cùm mihi, tum vobismetipsis opem feratis. Sic enim res ferè habet, Athenienses: Ego sum contumelijs affectus, & meum corpus tunc ignominiosè tractatum est: ea verò res in iudicio versatur nunc, & de hoc certamen est, vtrum licere debeat huiusmodi facinora committere, & vestrûm quemlibet impunè exagitare, an non? Quòd si quis fortè vestrum superiori tempore causam hanc esse priuatam putauit: is nunc cogitans esse è republica, ne cuiquam quicquam tale committere liceat: sic auscultet, tanquam publicum crimen agatur: & quæ sibi iustissima videbuntur, ea decernat. In primis autem vobis lex recitabitur, qua queri licet apud populum. Deinde vos de reliquis etiam docere conabor. Recita legem.

Amplificat iniuriã recitatione legũ Bacchanaliũ.

LEX.

Magistratus concionem habento in æde Bacchi, postridiè Iouialia: in ea concione primùm de sacris respondento: pòst de querimonijs aut pompæ causa, aut propter ludos Bacchanales factis, si quæ nondum transactæ fuerint. Lex, Athenienses, qua publicè queri licet, hæc est: quæ iubet, vt audiuistis, haberi concionem in æde Bacchi post Iouialia: in qua postquam præsides de administratione prætoris responderint, etiam iniurias in festo, aut alia contra leges facta tractari debeant. Præclaram vtilemq; esse hanc legem: ipsa res ostendit, Athenienses. Quum enim tanto metu impendente, tamen proterui quidam existant: quid ab isto genere hominum expectandum erit, sublato iudicio, periculiq; metu? Legam vobis etiam eam legem quæ sequitur: ex qua perspicietis, & aliorum ciuium vestramque verecundiam, & istius confidentiam. Recita legem:

LEX.

Euegorus dixit, quum Bacchi festiuitas in Piræeo est, & comœdi: & tragœdi: & cum Lenæa pompa est, & tragœdi & comœdi: & cum vrbanis Bacchanalibus pompa est, & pueri & cœtus, & comœdi & tragœdi: & in Thargeliorum pompa & ludo: ne liceat vel pignora, vel quicquam quod sit alterius, c.. e, ne illorum quidem, qui ad diem non soluerint: in hisce diebus. si quis autem in horum aliquod commiserit: ei qui passus est iniuriam, ius esto accusandi, & conquerendi de illo in concione, in æde Bacchi congregata, tanquam de iniurio, quemadmodum de alijs iniuriosis perscriptum est. Cogitate Iudices, quũ in priore lege de iniuriosis agatur: in hac uos conquestiones de ijs, qui dilatũ as alienũ exigũt, aut quiduis alienũ capiũt, aut vim faciũt, cõcessisse. Nam tantũ abest, ut hisce dieb. corpus cuiusquã, aut instrumentũ, priuato sumptu ad hoc munus cõfectum, ledi

A πιστῶν προσήκειν ἐξελέγχειν μόνον· τῷ γὰρ φάσκοντι, ἢ παραλείπειν, ἐπιδὴ ἡ τάξις τε κελεύει διαφθείρασθαι τότε τότε, καὶ διὰ τοῦτο τὴν φυλῆς ἀδίκως ἀφῃρῆσθαι τὰ τρίποδα, ἢ αὐτὸς πληγὰς εἰληφὼς, καὶ ὑβρισμένος οἷα ἐγὼ οἶδ' εἴ τις ἄλλος πώποτε χορηγὸς ὑβρίσθη, πολὺ ὑπὲρ τούτων ἀγανακτήσας καὶ σωφρονισθεὶς καὶ χειροτονίαν ὁ δῆμος ἐποιήσατο, τούτων εἰσπερχομένων, οὐκ ὀκνήσω καὶ δίκας. ἐγὼ δ' οἷόν τε τοῦτ' εἰπεῖν, ἐγὼ νῦν φύγω· εἰ περ ὑβρισθέντα μηδεμιᾶς τυχεῖν δίκης, ἔστι τις συμφορά. δέομαι οὖν ὑμῶν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ ἱκετεύω, πρῶτον μὲν εὐνοϊκῶς ἀκοῦσαί μου λέγοντος ἐπὶ, ἐὰν δύνωμαι δείξω, μιᾶσθαι τοῦτον, μὴ μόνον εἰς ἐμὲ, ἀλλὰ καὶ εἰς ὑμᾶς, καὶ εἰς τοὺς νόμους, καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἁπάντας ὑβρικότα. βοηθῆσαι καὶ ἐμοὶ καὶ ὑμῖν αὐτοῖς. καὶ γὰρ οὕτως ἔχει, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. ὑβρισμαι μὲν ἐγὼ καὶ πεπληλάκισται τὸ σῶμα τὸμὸν τότε. ἀγωνιεῖται δὲ καὶ κριθήσεται τὸ πρᾶγμα νυνὶ, πότερον ἐξεῖναι δεῖ τὰ τοιαῦτα πράττειν, καὶ εἰς τὸν τυχόνθ' ὑμῶν ἀδεῶς ὑβρίζειν, ἢ μήτις ἔστ' ὑμῶν ἄρα καὶ τῶν ἔμπροσθεν χρόνον τῶν ἰδίαν τινὸς ἕνεκα γίγνεσθαι τὸν ἀγῶνα τόνδε ὑπελάμβανεν. ἐνθυμηθεὶς νυνὶ ὅτι δημοσίᾳ συμφέρει μηδενὶ μηδὲν ἐξεῖναι * πιστὸν πράττειν, ὡς ὑπὲρ κοινῶν δεῖ πράγματος ὄντος, καὶ προσέχων ἀκριβῶς, καὶ τὰ φαινόμενα αὐτῷ δικαιότατ' ἂν, ταῦτα, ψηφιεῖσθαι. ἀναγνώσεται δὴ πρῶτον μὲν ὑμῖν τὸν νόμον, καθ' ὃν εἰσὶν αἱ προβολαὶ μοι, ἢ ταῦτα, καὶ ὡς τῶν ἄλλων πράσομαι διδάσκειν ὑμᾶς. λέγε τὸν νόμον.

Νόμος.

Τὰς πρυτάνεις ποιεῖν ἐκκλησίαν ἐν Διονύσῳ τῇ ὑπὲρ αἰλίᾳ ἐν πανδίοις. ἐν δὲ ταύτῃ, χρηματίζειν πρῶτον μὲν περὶ ἱερῶν. ἐπειτα τὰς προβολὰς ποιεῖσθαι τοῖς βουλομένοις τὰς γεγενημένας ἕνεκα τῆς πομπῆς, ἢ τῶν ἀγώνων τῶν ἐν τῷ Διονυσίοις, ὅσαι μὴ ἐκπεπερασμέναι εἰσίν. Ὁ μὲν νόμος οὗτός ἐστιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καθ' ὃν αἱ προβολαὶ γίγνονται. λέγων, ὥσπερ ἠκούσατε, ποιεῖν τὴν ἐκκλησίαν ἐν Διονύσῳ μὲν τὰ πάντα Διῒ. ἐν ᾗ ταύτῃ ἐπειδὰν χρηματίσωσιν οἱ πρόεδροι περὶ ὧν διῴκηκεν ὁ ἄρχων, χρηματίζειν κελεύει, καὶ περὶ ὧν αὐτῷ ἠδικηκὼς ἢ περὶ τὴν ἑορτὴν, ἢ πρόσθεν ποκὼς. καλῶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ συμφερόντως ἔχων ὁ νόμος, ὡς τὸ πρᾶγμα αὐτὸ μαρτυρεῖ. ὅπου γὰρ ἐπόντος δ' φόβου τούτου φαίνονταί τινες ἀδικεῖν ἢ πλεονεκτοῦντες· τί χρὴ προσδοκᾶν σφᾶς τοιούτους αὖ ποιεῖν, εἰ μηδὲ εἷς ἐπὴν ἀγὼν μηδὲ κίνδυνος. βέλτιστον οὖν ἐστίν ὑμῖν καὶ τὸν ἐξῆς ἀναγνῶναι νόμον τουτονί. καὶ γὰρ ἐκ τούτου φανερὰ πᾶσιν ὑμῖν, ἢ τῶν ἄλλων ὑμῶν διαλάβοι γνῶναι, καὶ τὸ τούτου θράσος. λέγε τὸν νόμον.

Νόμος.

Εὐήγορος εἶπεν, ὅταν ἡ πομπὴ ἡ τῷ Διονύσῳ ἐν Πειραιεῖ, καὶ οἱ κωμῳδοὶ, καὶ οἱ τραγῳδοὶ, * ὅτι λωαίῳ πομπῇ· καὶ οἱ τραγῳδοὶ, καὶ οἱ κωμῳδοὶ· καὶ τῆς ἐν ἄστει Διονυσίοις ἡ πομπὴ, καὶ οἱ παῖδες καὶ ὁ κῶμος, καὶ οἱ κωμῳδοὶ, καὶ οἱ τραγῳδοὶ, καὶ θαργηλίων τῇ πομπῇ καὶ τῷ ἀγῶνι, μὴ ἐξεῖναι μήτε ἐνεχυράσαι, μήτε λαμβάνειν ἕτερον ἑτέρου, μηδὲ τῶν ὑπερημέρων ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. ἐὰν δέ τι τούτων τις παραβαίνῃ· ὑπόδικος ἔστω τῷ παθόντι, καὶ προβολαὶ κατ' αὐτοῦ ἔστωσαν τῇ ἐκκλησίᾳ, τῇ ἐν Διονύσῳ, ὡς ἀδικοῦντος καθ' ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλων τοὺς ἀδικουμένους γεγραφέναι. ἐνθυμεῖσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ἐν τῷ προτέρῳ νόμῳ περὶ τοῦ τὰ ἱερὰ τὰ ἀδικουμένων ἔσης τῆς προβολῆς, ἐν τούτῳ καὶ τῶν ὑπερημέρους εἰσπραττόντων, ἢ καὶ ἄλλ' ὁτιοῦν τινος λαμβανόντων, ἢ βιαζομένων, ἐπιμήσατε τὰς προβολὰς. καὶ γὰρ ὅπως μὴ τὸ σῶμα ὑβρίζεταί τις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις, ἢ τὰ ἀναθήματα ἢ τὰ ἄλλα ἃ ἐν τῷ ἱερῷ

περι-

πορίσαι τὸ τὴς εἰς τὴν λειτυργίαν, ὥςε δεχρῆσαι· ἀλλὰ καὶ τὰ δίκη καὶ ψήφῳ τῶν ἑλόντων γιγνόμενα, τ' ἐαλωκότων καὶ κεκλημένων ἐξ ἀρχῆς, τῇ γοῦν ἑορτῇ, ἀπεδόκατε εἶναι. ὑμεῖς μὲν τοίνυν ὦ ἄνδρες ἀθλοθαῖοι πάντες εἰς τ' τῶν ἀφ' ἡδε φιλανθρωπίας τε καὶ εὐσεβείας, ὥστε καὶ τῶν πρότερον γεγραμμένων ἀδικημάτων τὸ λαμβάνειν δίκην ἐπέχετε ταύτας τὰς ἡμέρας. μεισθέας δ' ἐν αὐτῇς ταύταις τῇς ἡμέραις ἄξια τ' δοῦναι τ' ἑκάστην δίκην ποιῶν δεικνύσετε. βούλομαι δ' ἕκαστα ἀπαρχῆς, ὧν πέπυσμαι, ὑπεδέξας, ἔτι καὶ περὶ τῶν ἐσχάτων εἰπεῖν, ἃς τελευταῖον προσενέτυχέ μοι. ἃ δ' μηδέν ἐστιν, ἐφ' ᾧ τῶν προεσαγμένων οὐ δίκαιος ὢν ὁπλοθήκαι φανήσεται. ἐπεὶ δ' οὐ καθεστηκότος χορηγοῦ τῇ παντοδαπῇ φυλῇ τρίτον ἔτος τοῦτο, παρέσπης δ' τῆς ἐκκλησίας, ἐν ᾗ τὸν ἄρχοντα ἐπικληρῶν ὁ νόμος τῆς χορεῖς ἐξ αὐλητὰς κελεύει, λόγων καὶ λοιδορίας γιγνομένης, καὶ κατηγορῶντες τ' μὲν ἄρχοντος τ' ἐπιμελητῶν τ' φυλῆς, τ' δ' ἐπιμελητῶν τ' ἀρχόντος· προελθὼν ὑπεσχόμην ἐγὼ χορηγήσειν ἐθέλοντες. καὶ κληρουμένων, πρῶτος αἱρεῖσθαι τὸν αὐλητὴν ἔλαχον· ὑμεῖς μὲν ὦ ἄνδρες ἀθλοθαῖοι πάντες, ἀμφότερα ὡς οἷόν τε ἀπεδέξασθε, τήν τ' ἐπαγγελίαν τὴν ἐμὴν, καὶ τὸ συμβὰν ἀπὸ τῆς τύχης· καὶ θόρυβον καὶ κρότον τοιοῦτον, ὡς οὐ ἐπαινοῦντες τε καὶ σωθέντες ἐποιήσατε. μεισθίας δ' ἐστὶ, μόνος τῶν ἁπάντων, ὡς ἔοικεν, ἠχθέσθη, καὶ παρηκολούθησε περὶ ὅλην τὴν λειτυργίαν, ἐπηρεάζων ἐμοὶ συνεχῶς, καὶ μικρὰ καὶ μείζω. ὅσα μὲν οὖν ἡ τοῦ χοροδιδάσκαλος, ἐναντιούμενός μοι, ἀφεθῆναι τῆς* χορείας, λύσηκλησεν, ἢ συμβαλλόμενος, καὶ κελεύων ἑαυτὸν εἰς τὰ διονύσια χειροτονεῖν ἐπιμελητήν, ἢ τἄλλα τοιαῦτα ὅσα τοιαῦτα, ἐάσω. ἃ γὰρ ἀγνοῶ τοῦθ', ὅτι τῷ μὲν ἐπηρεαζομένῳ τότ' ἐμοὶ καὶ ὑβριζομένῳ, τὴν αὐτὴν ὀργὴν ἔκαστον τούτων, ὥσπερ ἀλλ' ὁτιοῦν τῶν δεινοτάτων πρίσῃ. ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοις, τοῖς ἔξω τῶν πραγμάτων ὄσιν, οὐκ αὖ ἴσως ἄξια ταῦτα καθ' αὑτὰ ἀγῶνος φανείη. ἀλλ' ἃ πάντες αὖ ὁμοίως ἀκούσαντες ἀγανακτήσατε τοῦθ' ἱερῶ. ἔστι δὲ ὑπερβολὴ τῶν μετὰ ταῦτα, ἃ μέλλω λέγειν. ἃ δ' αὖ ἐπεχείρησα ἔγωγε κατηγορεῖν αὐτῶν, εἰ μὴ ἐν τούτῳ τῷ δήμῳ προαχρῆμα ἐξήλεγξα. τὴν γὰρ ἑαυτῆς τὴν ἱερὰν (ἱερὰν γὰρ ἐγωγε νομίζω πᾶσαν, ὅσην αὖ τις ἕνεκα τ' ἑορτῆς προαγκάσαι ἀσηται,* πῶς αὖ χρηθῇ) καὶ σοῦ στεφάνους σοὺ χρυσοῦς, οὓς ἐποιησάμην ἐγὼ κόσμον τῷ χορῷ, ἐπιβάλλουσιν, ὦ ἄνδρες ἀθλοθαῖοι, Διοφθείραί μοι, νύκτωρ ἐλθὼν δηὶ τὴν οἰκίαν τὴν τοῦ χρυσοχόου· ἃ διέφθειρεν, ἃ μέντοι πάντες γε. ἃ γὰ ἐδυνήθη. καί τι τοιοῦτον ἃ δεὶς τῶν πω πρὸ ἐνὸς φησὶν ἀκηκοέναι τολμήσαντα, οὐδὲ ποιήσαντα ἐν τῇ πόλει. οὐκ ἀπέσχετο δὲ οὐπω τούτου, ἀλλὰ καὶ τὸν διδάσκαλον, ὦ ἄνδρες ἀθλοθαῖοι, διέφθειρέ μοι τὸ χορόν· καὶ εἰ μὴ τηλεφάνης ὁ αὐλητὴς, ἀνδρῶν βέλτιστος· ἦλθε ἐμὲ τότε ἐγκώμιον, καὶ τὸ πρᾶγμα αἰσθόμενος, τὸν ἄνθρωπον ἀπελάσας, αὐτὸς συγκροτεῖν καὶ διδάσκειν ὤφθη τὸν χορόν· οὐδ' ἂν ἠγωνίσμεθα, ὦ ἄνδρες ἀθλοθαῖοι· ἀλλ' ἀδίδακτος ἂν εἰσῆλθεν ὁ χορός, καὶ πράγματα παρέσχε ἂν ἐπάνθρωμεν. καὶ γὰρ ἐν τούτῳ ἦν τῆς ὕβρεως, ἀλλὰ τοσοῦτον οὐπω ἦλθεν, ὥστε τὸν ἐστεφανωμένον ἄρχοντα διέφθειρε. τοὺς χορηγοὺς συνήγαγεν ἐπὶ ἐμὲ, βοῶν, ἀπάγων, ὀμνύουσι παρεστηκὼς τῆς κλητῆς· τὰ θαυμασιώτατα φρατίων· θεσμοθετῶν· ἰδιώτης ὤν, τὰ δημόσια κακὰ καὶ πράγματα ἀμύθητα μοι παρέσχων διετέλεσε. καὶ τούτων* ὅσων ἐν τῷ δήμῳ γέγονεν, ἢ πρὸς τοῖς κλητῆς ἐν τῷ θεάτρῳ, ὑμεῖς ἐστέ μοι μάρτυρες πάντες, ὦ ἄνδρες δικασταί. καὶ

A *ledi oportere censueritis: vt, quæ iurè & sententia iudicum, eorum fiunt qui vicêre, victis primisq; possessoribus, hoc quidem certè in festo, restitueritis. Tanta igitur, Athenienses, vestra omnium est & humanitas & pietas: vt hisce diebus de iniurijs prius factis, pœnas sumi vetueritis. Midias autem his ipsis diebus ea perpetrasse ostendetur, quæ vltimo supplicio sunt vindicanda. Volo autem, vbi ab initio singula quæ perpessus sum, exposuero, etiam de verberibus dicere, quibus me postremò affecit. Nam ex omnibus eius facinoribus, ne vnum quidem est, ob quod exitio dignus non sit. Quum Pandiona tribus tertio abhinc anno præbitorem non haberet, conuocataq; concione, in qua prætorem lex iubet choris tibicines sortitò dare, verba & iurgia intercederent (prætor enim curatores tribus, hi prætorem accusabant) ego me vltrò sumptus suppeditaturum sum pollicitus: & cum sortitione facta mihi obuenisset prima tibicinis electio, vos, Athenienses, vniuersi vtrumque summopere comprobastis, & pollicitationem meam, & fortunæ benignitatem: & strepitum*

B *plausumq; talem, qualis laudantium & gratulantium solet esse, excitastis. Midias autem solus, vt apparet, omnium indoluit, & me toto ædilitatis tempore continenter conuicijs est insectatus, & interturbauit, tam paruis quàm maioribus in rebus. Quantopere autem, nobis aduersandi studio, aut saltatores, quos dimitti à saltatione postulabat, vexarit, aut quàm molestus fuerit* laceßendo, & iubendo se Bacchanalium curatorem decerni, aut cætera quæ generis eiusdem sunt, omittam. Nec enim hoc ignoro, me, qui tum istius insultus & contumelias tolerabam, ad tantam iracundiam singulis istorum concitari, quantam vllum atrocissimum facinus commouere potuisset: vobis autem cæteris, ad quos ea nihil attinebant, non perinde fortasse per sese digna videri, vt propterea in iudicium veniatur. Ea verò dicam, quibus auditis æquè omnes iurè indignemini. Omnem enim modum excedunt, ea quæ deinceps dicam. Ac ne accusare quidem eum ego nunc instituissem: nisi tum etiam statim in populi conuentu coarguissem. Sacram vestem (nam sacram ego esse puto, quam festi gratia pararis, quamdiu ea vtare) aureasq; coronas, quas ad ornamenta chori curaueram*

C *faciendas, per insidias, Athenienses, mihi perdere conatus est, noctu aurificis ædes aggressus. ac perdidit ille quidem, non tamen omnes: nec enim potuit. Quanquam autem nemo est, qui se dicat in hac ciuitate vnquam de quoquam audiuisse, qui tale facinus ausus fuerit ac perpetrarit: iste tamen hoc non contentus, etiam chori mei magistrum, Athenienses, corrupit. Quòd nisi Telephanes tibicen, singulari probitate, mihi tum optimè consultum voluisset, fraudeq; animaduersa, homine illo repulso, instruendum sibi docendumq; chorum censuisset: ne certare quidem licuisset, Athenienses: sed chorus rudis & imparatus introijsset, cum ignominia nostra maxima. Neque verò hic suæ improbitati modum fecit: sed tã infinita fuit eius proteruitas, vt coronatum prætorem corruperit: ædiles contra me concitarit, clamitando, minitando, iurantibus iudicibus astando, scenæ aditus obstruendo, clauis defigendo: ipse homo priuatus, vim publicam facere, & infandis molestijs afficere me non destiterit. Harum rerum, quæ quidem in præsentia populi, aut apud iudices in theatro actæ sunt, uos mihi, Iudices, omnes testes estis,*

Narratio de ædilitate Demosthenis, & multiplicibus Midiæ iniurijs.

Enimuerò æquissima censenda est ea dicentis oratio: cuius veritas eorũ qui pro tribunali sedẽt, testimonio comprobatur. Præterea corruptis ijs, qui de certamine ludorum inter actores iudicaturi erãt: duo hæc tanquã fastigia quædã, omnibus suis præclaris factis imposuit, & meũ corpus cõtumeliosè vexauit: & tribui meæ, quæ in certamine superior erat, in primis causa fuit, ne victoria potiretur. In me igitur & tribules meos proteruè, atq; in festum nefariè cõmissa per istum, Athenienses, quibus ego cõmotus, eum apud populum accusaui: hæc sunt, & alia multa: è quibus quæcunq; potero, statim vobis cõmemorabo. Possum aũt & alias infinitas eius iniurias & contumelias multis vestrũm factas, & facinora impuri istius multa & atrocia narrare: q̃ alij, Iudices, metu istius, & eius cõfidẽtia, & sodaliũ & opũ & insolentiæ, ac reliquarũ rerũ quibus iste pollet, attoniti, suo dolore dissimulato, quieuerũt: alij vlcisci iudicio conati, nihil effecerũt. Sũt etiam, qui præstare id, atq; expedire sibi fortasse rati, cum eo trãsegerint. Quod qui facere non recusarunt: ijs quidem ipsis est satisfactum: eius autem vindictæ, quæ legibus debetur, propter iniurias & illis & nunc mihi, cæterisq; omnibus ab isto factas, ad vos

Propositio tripertita.

redyit hæreditas. Ea igitur omnia in vnum collecta, tanti æstimate, quanti vobis æquum videbitur. Excutiam autem & coarguam ordine, primùm ea in quibus ego sum violatus: deinde iniurias vobis factas: postea in reliquam eius omnem vitam inquiram: ac ostendam, non vnam eum mortem commeruisse, sed multas. Cape primùm aurifici testimonium, ac recita.

TESTIMONIVM.

Pammenes Pămenis filius, Eparchus. Ego aurificinam in foro habeo, in qua et versor, & aurificinã facio. quum autẽ mihi Demosthenes, cui dico testimonium, auream coronam parandam, & auratam vestem faciendam locasset, vt in eis Bacchanalium festiuitatem celebraret, egoq; confecissem omnia, & penes me parata haberem: Midias, is qui nũc à Demosthene accusatur, noctu in ædes meas impetu facto cum alijs, quos secũ adduxerat, coronã & vestẽ perdere conatus est: & quædã sanè læsit: non omnia tamen potuit, interuentu meo prohibitus. Possum præterea de his quoq; Atheniẽses, multa dicere, vt initio huius orationis dixi, quæ in alios admisit: ac contumelias & improba eius facinora tot collegi, quot mox audietis. fuit autem collectio facilis. Nam hi, quibus insultarat, ipsi me acceßerunt. Volo autẽ, priusquam ad illa veniã, ea dicere, quæ decipiendi vestri causa eum afferre instituisse audio. Nã, vt mihi dictu summè necessariũ, sic auditu vobis vtilissimũ esse puto, vt illæ rationes in primis aperiãtur. Quapropter? hæc oratio, qua caueb-

Refutatio defensionũ Midiæ, ac primùm de publico iudicio.

bitur ne decipiamini, erit in causa, vt, sicut ius & iurisiurãdi religio postulat, pronũcietis. Omniũ igitur maximè vobis hæc oratio diligẽter audiẽda, & infigẽda memoriæ est: & singulis istius cauillationibus occurrẽdum. Iam primùm omnium non est obscurum, ex his quæ ipse apud quosdam, vt mihi nunciatum est, commemorauit, eum hoc dicturũ: me, si omnino perpessus esßem hæc quæ dicam. decuisse iudicio priuato accusare. Nam quod ad vestium & aurearum coronarum perditionẽ attineat, & vniuersam violentiam in chorum admissam: actionem dãni dati fuisse instituẽdam. Deinde, quòd meum corpus læsum esse querar, iniuriarum, nequaquam verò publici criminis reum faciendum: & hanc litis æstimationem intẽtandam, quid sit luẽdum, aut soluẽdum.

Ego

A καί τι τῶν λόγων τούτων χρὴ δικαιοπάτας ἡγεῖσθαι, οὓς ἂν οἱ καθήμενοι τῷ λέγοντι μαρτυρῶσιν ἀληθῆ εἶναι. * προσλαβοῦσα φθείρας τοίνυν σὺ κρινεῖς τῷ ἀγῶνι τῶν ἀνδρῶν, δύο ταῦτα ὥσπερεὶ κεφάλαια ἐφ' ἅπασι τοῖς ἐσυτῷ νεανιευομένοις ἐπέθηκεν· ἐμοῦ μὲν ὕβρισεν εἰς τὸ σῶμα, τῇ φυλῇ δὲ κρατούσῃ τὸν ἀγῶνα, αἰτιῶται σὲ μὴ νικᾶσαι κατέχει. τὰ μὲν οὖν εἰς ἐμὲ καὶ τὰς φυλέτας ἠσελγημένα, καὶ ὡς ἐπὶ τοῖς ἑορτοῖς ἀδικήματα τοιαῦτα πεπραγμένα, ἐφ' οἷς αὐτὸν προσβαλοῦμαι, ταῦτ' ἐστιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ πολλὰ ἕτερα· ὧν ὅσα μὲν οἷός τε ὦ, διέξειμι πρὸς ὑμᾶς αὐτίκα δὴ μάλα. ἔχω δὲ λέγειν καὶ τραυματίας ἑτέρας παρ' ἐκείνου τεθείσας αὐτῷ, καὶ ὕβρεις εἰς πολλοὺς ὑμῶν, καὶ τολμήματα τοιαῦτα μιαροῦ τινος πολλὰ καὶ δεινά. ἐφ' οἷς τῶν πεπονθότων, οἱ μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καταδέονται τῆς τιμῆς, καὶ τὸ τοιοῦτον θρασὺν, καὶ σοὶ ταῦτ' εἰκὸς αὐτὸν ἐπάρειν, καὶ πολὺν τινα, καὶ ὕβριν, καὶ τἆλλα δὴ ὅσα πρόσεστι τούτῳ, ἡσυχίαν ἔχον. οἱ δ' ἐπιχειροῦντες δίκην λαμβάνειν, ὠλιγώρηνται· εἰσὶ δέ καὶ οἳ διελύσαντο, ἴσως λυσιτελεῖν αὐτοῖς ἡγούμενοι. τὴν μὲν οὖν ὑπὲρ αὐτῶν δίκην, ἔχουσιν οἱ γε πεισθέντες· τῆς δ' ὑπὲρ τῶν νόμων, οὓς ἐβλάβης οὗτος, κἀκείνους ἠδίκει, καὶ τῶν ἐμὲ, καὶ πάντας σὲ ἄλλους· ὑμεῖς ἐστὲ κληρονόμοι. πάντων οὖν ἀθρόων σὺ τίμημα ποιήσασθε, ὃ τι ἂν δίκαιον ἡγεῖσθε. ἐξελέγξω δὲ, πρῶτον μὲν ὅσα αὐτὸς ὑβρίσθην· ἔπειθ' ὅσα ὑμεῖς ἠδικήσθε· μεταπαύσασθαι δὲ καὶ τὸν ἄλλον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, βίον παύσω αὐτὸν ἐξετάσας, καὶ δείξω πολλῶν θανάτων, οὐχ ἑνὸς ὄντα ἄξιον. λέγε μοι τὴν τοξυσχόου πρώτην λαβὼν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Παμμένης Παμμένους * ἔπαρχος, ἔχω χρυσοχοεῖον ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἐν ᾧ καὶ κατοικοῦμαι, καὶ ἐργάζομαι τὴν χρυσοχοϊκὴν τέχνην. ἐκδόντος δέ μοι δημοσθένους ᾧ μαρτυρῶ, στέφανον χρυσοῦν ὥστε κατασκευάσαι, καὶ ἱμάτιον διάχρυσον ποιῆσαι, ὅπως πομπεύσῃ ἐν αὐτοῖς τοῖς Διονύσοις παμπλῳ, καὶ ἐμοῦ συνεπιλέσαντος αὐτὰ καὶ ἔχοντος παρ' ἐμαυτῷ ἕτοιμα, ἀπαντήσας πρός με νύκτωρ μειδίας, ὁ κεκλημένος ὑπὸ δημοσθένους, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ἄλλους, ἐπεχείρησε διαφθείρειν τὸν στέφανον, καὶ τὸ ἱμάτιον. καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ἐλυμήνατο, οὐ μέντοι γε ἐδυνήθη, διὰ τὸ ὀπισθοφανέντα με κωλῦσαι. πολλὰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ πρὸς ὧν τοὺς ἄλλους ἠδίκηκεν ἔγωγε λέγειν, ὥσπερ εἶπον ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου, καὶ συμβουλεύεται λαβεῖν αὐτοῦ καὶ πονηρίας τοσαύτας, ὅσας ἀκούσεσθε αὐτίκα δὴ μάλα. λίαν δ' ἡ συλλογὴ ῥᾳδία. αὐτὸς γὰρ εἰς πάντας ὑμᾶς πεποίηκεν. βέλεμνον γὰρ πρὸς τούτων εἷς ἕκαστος ἐστιν, ὃς ἐπιχειρήσει αὐτὸν ἀκήκοα ἐξαπατᾶν ὑμᾶς. σοῦ δ' ὑπὲρ τούτων λόγους, ἐμοὶ μὲν ἀναγκαιοτάτους, πρὸς τὴν ἡμετέραν, ὑμῖν δὲ χρησιμωτάτους ἀκοῦσαι. ἀρά γε δικαίως καὶ εὐορκῶν θήσεσθε τὴν ψῆφον ὁ κωλύσας ἐξαπατηθῆναι λόγος ὑμᾶς ὅτου, αἵπερ ἔστι. πολὺ δὲ μάλιστα πάντων τούτῳ τῷ λόγῳ προσέχειν ὑμᾶς δεῖ καὶ μνημονεῦσαι τοῦτον, καὶ πρὸς ἕκαστον ὁπόταν οὗτος λέγῃ. ἔστι δὲ πρῶτον μὲν ἐκεῖνο οὐκ ἀδικος ἐρῶν, ἐξ ὧν ἰδίᾳ πρός τινας αὐτὸς διεξιὼν ἀπηγγείλατό μοι, ὡς εἰ περ ἀληθῶς ἐπεπόνθην ταῦτα ἃ λέγω, δίκας ἰδίας μοι προσῆκεν αὐτῷ λαχεῖν. τῶν μὲν ἱματίων καὶ τῶν χρυσῶν στεφάνων τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς περὶ τὸν χορὸν ἀπάσης ἐπηρείας, βλάβης· ὧν δὴ εἰς τὸ σῶμα βέλεμνον φημι, ὕβρεως· οὐ μὰ Δί' ἀλλὰ δημοσίαν κρίνειν αὐτὸν, καὶ τίμημα ἐπάγειν ὅ, τι χρὴ παθεῖν, ἢ ἀποτίσαι.

ἐγὼ

ἐγὼ δὲ, τὸ μὲν ἐκεῖνο εὖ οἶδα, καὶ ὑμᾶς δὲ εἰδέναι
χρὴ, ὅπ εἰ μὴ προὐβαλλόμην αὐτὸν, ἀλλ' ἐδικαζόμην, οὐναντίον ἂν ἦκεν εὐθύς μοι λόγος, ὡς, εἴπερ
ἦν τι τούτων ἀληθὲς προβαλλεσθαί με ἔδει, καὶ παρ
αὐτὰ τὰδικήματα τὴν τιμωρίαν ποιεῖσθαι. ὅ, τε γὰρ
χορὸς, ὧν τῆς πόλεως, ἥ, τε ἑορτὴς, τῆς ἑορτῆς ἕνεκα
πᾶσα παρεσκεύαζετο· ἐγώ τε ὁ πεπονθὼς ταῦτα, χορηγὸς ὤν. τίς ἂν οὖν ἑτέραν μᾶλλον εἵλετο τιμωρίαν, ἢ
τὴν ἐκ τοῦ νόμου κατὰ τῶν περὶ τὴν ἑορτὴν ἀδικούντων οὖσαν. ταῦτ' εὖ οἶσθ' ὅπι πάντ' ἂν ἔλεγεν οὕτως τόπ. φθόνητος μὲν γὰρ οἶμαι καὶ ἠδικημένος ἐστὶ, τὸν
παρόντα τρόπον τῷ μὴ δοῦναι δίκην μᾶλλον μεμφόμενον,
τὸν δὲ ὄνθ' ὡς ἔδει γενέσθαι λέγειν. δικασῶν δέγε σωφρόνων, τούτοις τε μὴ προσέχειν, καὶ ὃν ἂν λαβωσιν
ἀπλημμέλοντα, κολάζειν. μὴ δὴ τοῦτο λέγειν αὐτὸν ἐᾶτε, ὅπι καὶ δίκας ἰδίας δίδωσιν ὁ νόμος μοι, καὶ γραφὰς ὕβρεως. δίδωσι γάρ. ἀλλ' ὡς οὐ πεποίηκεν ἃ κατηγόρηκα· ἢ πεποιηκὼς, οὐ περὶ τὴν ἑορτὴν ἀδικεῖ, τοῦτο δεικνύτω. τοῦτο γὰρ αὐτὸν ἐγὼ προβαλλόμην, καὶ
περὶ τούτου τὴν ψῆφον οἴσετε νυνὶ ὑμεῖς. εἰ σὺ ἐγὼ τὴν
* ὅπι τῶν ἰδίων δικῶν πλεονεξίαν ἀφεὶς, τῇ πόλει
προχωρῶ τῆς τιμωρίας, καὶ τοῦτον εἰλόμην τὸν ἀγῶνα, ἀφ' ὃ μηδὲν ἐστι λῆμμα λαβεῖν ἐμοὶ· χάριν,
εἰ βλάβω δήπου, τοῦτ' ἂν εἰκότως ἐνέγκαι μοὶ παρ' ὑμῶν. οἶδα δὲ πάνυ ὅπι ἓ τοῦτο πολλῷ χρήσεται τῷ λόγῳ.
μή με δημοσθένει προδῶτε, μηδὲ διὰ δημοσθένην
με ἀνέλητε· ὅπι τούτῳ πολεμῶ, διατοῦτό με αἱρήσεσθε; τὰ παιδία πολλάκις οἶδ' ὅπι φθέγξεται, βουλόμενος φθόνον τινὰ ἐμοὶ διὰ τούτων τῶν λόγων συνάγειν. ἔχει σὺ οὐχ οὕτω ταῦτα, οὐσὺ ἐγώ. οὐδένα
γὰρ τῶν ἀδικουμένων ὑμεῖς, οὐδενὶ τῶν κατηγόρων ἐκδίδοτε, οὐδ' ἐγὼ ἐπεισθὰν ἀδικηθῇ τις, ὡς αὐ ἕκαστος
ὑμᾶς ὁ παθὼν πείσῃ, ποιεῖσθε τὴν τιμωρίαν, ἀλλὰ
τοὐναντίον, νόμους ἔθεσθε περὶ τῶν ἀδικημάτων, ἐν' ἀδήλοις μὲν τοῖς ἀδικήμασιν, ἀδήλοις δὲ τοῖς ἀδικησομένοις. οὗτοι δὲ τί ποιοῦσιν οἱ νόμοι; πᾶσιν ὑπαρχουσῶν τοῖς ἐν τῇ πόλει δίκην, ἂν ἀδικηθῇ τις, ἔξεστιν αὐτῶν λαβεῖν. ὅταν τοίνυν τῶν προβαινόντων τινὰ τοὺς νόμους κολάζητε, οὐ τοῖς κατηγόροις τοῦτον ἐκδίδοτε, ἀλλὰ τοὺς νόμους ὑμῶν αὐτοῖς βεβαιοῦτε. ἀλλὰ μήν, ὥς γε τοιοῦτον, ὅπι δημοσθένης φησὶν ὕβρεσθαι, δίκην καὶ καινὸς καὶ ὑπὲρ ἁπάντων ἐφ' ὁλόκληρον. ἀγὼ εἰς δημοσθένην οὔπω μεκέλευσε μόνον, τούτων τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ καὶ εἰς χορηγὸν ὑμέτερον. τοῦτο σὺ ὅσον δύναται, γνοίητ' ἂν ἐκ τῶνδε.
ἔστι δή τις τοῦτ', ὅπι τῶν θεσμοθετῶν τούτων, ἀδενὶ θεσμοθέτης ἐστ' ὄνομα· ἀλλ' ἑπιδήποτε ἑκάστῳ. ἂν μὲν τίνων ἰδιωτῶν οὔπω τινὰ αὐτῶν, ὑβρίσῃ τις ἢ κακῶς εἴπῃ, γραφὴν ὕβρεως καὶ δίκην κατηγορίας φεύξεται. ἐὰν δὲ θεσμοθετῶν· ἅλιμος ἔσαι καθάπαξ. διὰ
τί; ἐὰν τοῦτον νόμος ἤδη ὁ τοῦτο ποιῶν προσορίζει, καὶ
τὸν ὑμέτερον κοινὸν στέφανον, καὶ τὸ τῆς πόλεως ὄνομα.
ὁ γὰρ θεσμοθέτης, ἀδενὸς ἀνθρώπων ἐστ' ὄνομα, ἀλλὰ τῆς
πόλεως. καὶ πάλιν γε τῶν ἄρχοντων, τὸ τοῦ. ἐὰν μὲν
ἐστεφανωμένον πατάξῃ τις, ἢ κακῶς εἴπῃ· ἅλιμος. ἐὰν
δὲ ἰδιώτην, ἰδίᾳ ἐπιτίμιος. καὶ οὐ μόνον περὶ τούτων ἕστι ταῦτ' ἔχει, ἀλλὰ περὶ πάντων, οἷς ἂν ἡ πόλις τινὰ ἄδειαν, ἢ στέφανον δοῖεν, ἢ τινὰ τιμὴν δῶ. οὕτω τοίνυν καὶ ἐμέ. εἰ μὲν ἄλλαις τισὶν ἡμέραις ἠδικησέ τι τούτων
Μειδίας, ἰδιώτην ὄντα· ἰδίᾳ καὶ δίκην προσῆκεν αὐτῷ δοῦναι. εἰ δὲ χορηγὸν ὄντα ὑμέτερον, ἱερομηνίας
οὔσης, πάνθ' ὅσα ἠδίκησεν, ὑβρίσαις φαίνεται· δημοσίας ὀργῆς καὶ τιμωρίας, δίκαιός ἐστι τυγχάνειν.

ἅμα

A *Ego verò vnum illud satis scio, idq; vobis etiam tenendum est: nisi populum appellassem, sed in ius eum vocassem: contrariam statim rationem obijci mihi potuisse: si quid horum esset verum, me publicè conqueri, & in re præsenti supplicium de iniurijs exposcere debuisse. nam & chorum fuisse ciuitatis, & vestem omnem causa festi paratam: & me, cui illa accidissent, ædilem. Quis igitur aliam vindictam ei pratulisset, quæ legibus in eos datur, qui festum violarunt? Hæc omnia cõpertum habeo, istum tum fuisse dicturum. Rei enim, opinor, & sontis est, certum iudicij modum, quò minus pœnas det, detractando, dictitare, eum fuisse modum usurpandum, qui nullus est. Sapientes autem iudices decet, & hæc non audire, & quemcunque petulanter delinquentem comprehenderint, supplicio cohercere. Ne igitur eum dicere sinatis, priuata etiam iudicia mihi lege concedi, & actionem iniuriarum (conceduntur enim) sed vel non feciſe se ea de quibus accusatur: vel ijs factis, festum non polluisse, hoc ostendat. De hoc enim & ego sum conquestus, & vos nunc sententiam feretis. Quod si ego priuatorum iu-*
B *diciorum prærogatiua omissa, reipublicæ vindictam relinquo, & id certamen delegi, vnde nihil ad me lucri redit: æquum fuerit vtiq; mihi gratiam potius haberi à vobis, quàm damnum infligi. Scio etiam eum, hoc subinde inculcaturum: Ne me tradite Demosthenj, neque me propter Demosthenem è medio tollite: ideóne me interficietis, quia cum isto bellum gero? Talia sæpe, scio, clamitabit, vt me hisce verbis inuidiosum faciat. Absit autem, & multum absit, vt hæc ita sè habeant. Neminem enim sontem vos cuiquam accusatori traditis. Nec enim vbi quis affectus iniuria fuerit, tale supplicium delinquenti infligitis, quale is qui læsus est, infligendum esse persuadere vobis studet: sed contrà, tulistis leges ante iniurias, quum & qui delinquerent, incerto essent: & in quos delinqueretur, æquè incerto. Quæ verò harum legum vis est? Pollicentur omnibus ciuibus, si cui fiat iniuria, ei se vlciscendi suo præsidio copiam facturas. Si quem igitur leges violantem punitis: eum non accusatoribus traditis, sed leges vestras confirmatis. Iam ad illud quum, Demosthenes, inquiet,*
C *læsus est: iusta & communis, & ad omnium securitatem pertinens responsio est, illo die non me Demosthenem tantum esse exagitatum: sed etiã ædilem vestrum. Quod quantum valeat, hinc cognoscetis. Scitis è Sexuiris nemini esse nomen Sexuir, sed suum quoddam vnicuiq;. Si quem igitur eorum, dum priuatus est, vel mulctarit quispiam, vel cõuicijs incesserit: iniuriarum & conuicij postulabitur. Sin Sexuirum: ignominia sine dubio notabitur. Quapropter? quòd quisquis id facit: is iam etiam leges contumelia afficit, & vestram communem coronam, & nomen ciuitatis. Nam Sexuir nullius hominis est nomen, sed ciuitatis. Eadem est & prætoris ratio: quem si quis coronatum verberauerit, aut conuicijs incesserit: infamis est. Sin priuatum: priuato iudicio est obnoxius. Nec horum tantùm ea ratio est: sed omnium eorum quibus publicè aliqua securitas, aut coronæ ius, aut alius quispiam honos conceditur. Ita etiam, si Midias alijs quibusdam diebus, me vt personam priuatã, ad hunc modũ læsisset: priuatim etiam pœnas eum dare oporteret. Si verò ædilem vestrum, die festo his omnib. iniurijs & cõtumelijs affectum ab eo esse constat: æquũ eum est publicã indignationem et vltionẽ experiri.*

2. Non propter Demosthenẽ, sed propter ædilem violatum, & iniurias, plectendũ esse Midiam.

Nam

Nã cũ Demosthene simul etiã ædilis violabatur: hoc verò nomẽ publicũ est. idq; his diebus factũ, quibus est legibus interdictũ. Sunt autem leges, quãdo feruntur, considerandæ, quæ nã & cuiusmodi sint: quum verò receptæ fuerint, custodiẽdæ & usurpandæ. Nam hoc iurisiurandi vestri religio, & æquitas alioqui postulat. Olim habuistis legem damni dati: habuistis verberationis, habuistis contumeliæ. Iam si eos qui Bacchanalibus horum aliquid admisissent, hisce legibus fuisset satis puniri: supervacanea fuisset hæc lex, sed non est satis: eius rei signũ hoc est. Sacrã legem cõstituistis ipsi deo de festi solennitate. Si quis igitur illis etiã veteribus legibus, & hac post illas lata, & reliquis omnib. est reus: is propterea ne impunè feret sua scelera: an potius meritò grauius multabitur? Equidem existimo grauius multãdum. Nunciauit mihi porrò quidã, eum circũeuntem colligere, ac

3 Non fi etiã alijs facta sit iniuria, ppterea Midiæ parcendũ: cuius iniurias exaggerat.

scisscitari, quibus nam usus uenerit, vt cõtumelijs afficerẽtur: eos q; vobis dicturũ. & cõmemoraturum esse: veluti, Atheniensis, præsidem quem aliquãdo ferunt apud vos à Polyzelo verberatum: & Sexuirũ, qui nuper plagas accepit, in tibicina asserenda: & alios quosdam eius generis. Quasi verò, si multos alios multa acerba perpessos ostenderit: vos æquioribus animis facturas mihi iniurias laturi sitis. Mihi verò, Athenienses, cõtrarium iurè potius faciẽdum videtur: si quam modò publicæ vtilitatis rationẽ habere debeatis. Quis enim vestrũm ignorat, vt huiusmodi multa fiãt, impunitatẽ in causa esse: vt verò deinceps remo petulanter agere ausit, id hac sola ratione posse perfici. si, quicũq; deprehensus fuerit, meritũ supplicium luat? Si igitur alios ab huiusmodi facinoribus deterreri expedit: ea quoq; de causa iste puniẽdus est: eoq; magis, quo plura eius & atrociora facinora extãt. Sin ad licẽtiam aperiẽda fenestra est: & iste & alij omnes sunt impunè dimittẽdi. Iã non similẽ habere istũ, & alios, impetrãdæ veniæ causam inueniemus. Nã primùm is qui Sexuirũ verberauit, tres habuit excusationes, ebrietatem, amorẽ, ignorãtiam: propterea quòd noctu & in tenebris res gesta est. Deinde Polyzelus iracundia, et subito impulsu animi, qui deliberãdi spatium negat, se peccasse dixit: nec enim hostis fuerat, neq; contumeliæ causa fecerat. Midiæ verò nihil horũ est quod dicat. Nã & inimicus mihi fuit, & interdiu, sciẽs, cõtumeliam fecit. Nec ex hoc solùm, sed ex omnibus rebus appareret, illi fuisse propositum, mihi insultare. Iam nec simile quicquam ab illis & à me factum esse video. Nam Sexuirum illum nec vestri nec legum rationem habuisse, aut grauiter tulisse constat: sed priuatim summa nescio quãta delinitum, ab actione destitisse. Deinde is qui à Polyzelo verberatus fuit, de ea ipsa re, priuata transactione facta, & legibus & vobis pro nihilo habitis, ne in iudicium quidem Polyzelum adduxit. Si quis igitur illos accusare in præsentia volet, hæc dicẽda erunt. Sin crimina isti per me obiecta refutare: quiduis potius erit afferendum. Nam hæc negocia cum illis, vt quæ maximè, pugnãt. Me enim nec accepisse quicquam, nec accipere instituisse cognoscetur: sed eam vltionem, quæ tum pro legibus, tũ pro Deo, tum pro vobis exigenda est, ita vti decet, reseruatam, nunc vobis reddidisse. Ne igitur sinatis eum talia dicere: neq; etiam si per vim ingesserit, tanquam aliquid æqui dicenti auscultetis. Nam si hæc sic apud vos decreta fuerint: nõ vllam defensionem habebit. Quæ causa enim, humana saltẽ, quæ mediocris excusatio facinorũ illius proferetur? iracũdia nimirũ.

nam

ἅμα γὰρ τῷ δημοσθένει καὶ ὁ χορηγὸς ὑβρίζετο. τῶν δ' ἐστὶ τῆς πόλεως ὄνομα· καί τι τούτων τῶν ἡμέρας, αἷς οὐκ ἐῶσιν εἰ νόμοι. χρὴ δ' ὅταν μὲν πληθος ᾖ τοῦ νόμους, ὁπῖοί τινές εἰσι σκοπεῖν· ἐπειδὰν δ' ἐθῶσι, φυλάττειν καὶ χρῆσθαι. καὶ γὰρ εὕρηκα τοῦθ' ὑμῖν ἐστιν ἄλλως δίκαια. ἰὼ ὁ τῆς βλάβης ὑμῖν νόμος πάλαι· ἰὼ ὁ τῆς αἰκίας· ἰὼ ὁ τῆς ὕβρεως. εἰ τοίνυν ἀπέχεσθαι τοὺς διονυσίοις τι ποιοῦντας τούτων κατὰ τούτους νόμους δίκαιον ὁτιδήναι· οὐδὲν ἀν ὑμῖν προσέδει τῶνδε τῶ νόμου. ἀλλ' οὐκ ἀπόχρη. σημεῖον δέ. ἔξεσθαι ἱερὸν νόμον αὐτῷ τῷ θεῷ πρὸς τῆς ἱερομηνίας. εἴ τις οὖν καὶ κείνοις τοῖς προὐπάρχουσι νόμοις, καὶ τούτῳ τῷ μετ' ἐκείνους τεθέντι, κ' πᾶσι τοῖς λοιποῖς ἐσ' ὅτου ὁ τιοῦτος πότερα μὴ δῶ δίκην τοῦτο δίκαιον, ἢ μείζω δοῦναι δικαίως; ἐγὼ μὲν οἶμαι μείζω. ἀπήχθειλε τοίνυν τῆς μειρακίσκε αὐτὸν, συλλέγων καὶ προσιόντα, πίσι πώποτε συμβεβήκειν ὑβριζομένοις; καὶ λέγειν τούτους, καὶ διηγεῖσθαι πρὸς ὑμᾶς μέλλειν· οἷον, ὦ ἄνδρες ἀθλοθέται, τὸν πρέσβυν, ὃν ποτέ φασιν ἐν ὑμῖν ὑπὸ πολυζήλου πληγῆναι· καὶ τὸν ῥητοροδιδάσκαλον, ὃς ἀναγκαῖος ἐστὶν ἡμῖν τὴν αὐλητρίδα ἀφαιρούμενος· καὶ τοιουτουσί τινας· ὡς, ἐὰν πολλοὺς ἑτέρους πολλὰ καὶ δεινὰ πεπονθότας ἐπιδείξῃ, ἧττον ὑμᾶς ἐφ' οἷς ἐγὼ πέπονθα ὀργιουμένους. ἐμοὶ δ' οὐ τοὐναντίον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, δοκεῖτε ποιεῖν ἂν εἰκότως, εἴπερ ὑπὲρ τοῦ κοινῆ βελτίστου δεῖ μέλειν ὑμῖν· τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὑμᾶς, ἢ μὲν πολλὰ τοιαῦτα γίγνεσθαι, τὸ μὴ κολάζεσθαι δοὺς ἐξαμαρτάνοντας αἴτιον ὂν; τῶ δὲ μηδένα ὑβρίζειν πλοιπὸν, τὸ δίκαιον τὸν ἀεὶ ληφθέντα δοῦναι δίκην, μόνον αἴτιον ἂν ἡγούμενον; εἰ μὲν τοίνυν ἀπρεπές ἐστιν ἐμοὶ τοιαύτην ὑπάρξαι συμφέρει δ' ὑμῖν ἄλλους, τοῦτον καὶ δι' ἐκεῖνα κολαστέον· καὶ μᾶλλον γε ὅσῳ περ ἂν ἦ πλείω καὶ μείζω. εἰ δὲ παροξύνει καὶ τοῦτον ἅπαντες· ἐατέον. ἔτι τοίνυν, οὐδ' ὁμοίαν οὔσαν τούτῳ κἀκείνοις συγγνώμην θρήσομεν. πρῶτον μὲν γὰρ ὁ τὸν θεσμοθέτην πατάξας, τρεῖς εἶχε προφάσεις, μέθην, ἔρωτα, ἄγνοιαν, ἅμα τὸ σκότους καὶ νυκτὸς τὸ πρᾶγμα γενέσθαι. ἐκεῖνος δὲ πολύζηλος, ὀργῆ καὶ τρόπου προπετείᾳ, φθάσαν τὸν λογισμὸν, ἁμαρτὼν ἔφησεν. οὐ γὰρ ἐχθρός γε ὑπῆρχεν ὤν, οὐδ' ἐφ' ὕβρει πῦτ' ἐπέπεσε. ἀλλ' οὐ μειδίᾳ πούτων οὐδὲν ἔστιν εἰπεῖν. καὶ γὰρ ἐχθρὸς ἰὼ, καὶ μεθ' ἡμέραν εἰδὼς ὕβριζε. καὶ οὐκ ἀπὸ τούτου μόνον, ἀλλ' ἤδη πάλαι φαίνεται προηρημένος ὑβρίζειν. καὶ μὰ, οὐδὲ τῶν πεπραγμένων ἐμοὶ καὶ τούτοις, οὐδὲν ὅμοιον ὁρῶ. πρῶτον μὲν γὰρ ὁ θεσμοθέτης, οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν, οὐδὲ τῶν νόμων φροντίσας, οὐδ' ἀγανακτήσας φανήσεται· ἀλλ' ἰδίᾳ πεισθεὶς, ἐπόσῳ δήποτε λεγυρίῳ καθυφεὶς τὴν ἀγῶνα. ἔπειθ' ὁ πλησίον ἐκεῖνος ὑπὸ τοῦ πολυζήλου, πῶς τὸ τοῦ ἰδίᾳ μαλυσόμενος, ἐρρῶσθαι πολλὰ τοῖς νόμοις ἐπὶν καὶ ὑμῖν, δοὺς εἰσήγαγε τὸν πολύζηλον. εἰ μὲν τοίνυν ἐκείνων κατηγορεῖν βούλεταί τις ὄντως παρόντι, δεῖ λέγειν ταῦτα. εἰσὶ γὰρ ὧν ἐγὼ τούτου κατηγόρηκα ἀπολογεῖσθαι, πάντα μᾶλλον ἢ ταῦτα λεκτέον. πᾶν γὰρ τοὐναντίον ἐκείνοις, αὐτὸς μὲν ὅτι λαβὼν οὐδὲν, ὅτ' ὀπτχειρήσεις λαβεῖν φανήσομαι. τῶν δ' ὑπὲρ τῶν νόμων, καὶ τῶν ὑπὲρ τοῦ θεοῦ, καὶ τῶν ὑπὲρ ὑμῶν πιστὰν δικαίως φυλάξας, καὶ νῦν δοὺς ἐπιδεδωκὼς ὑμῖν. μὴ τοίνυν ἐᾶτε ταῦτ' αὐτὸν λέγειν· μηδ' ὦ βιάζησθε, πείθεσθ' ὡς δίκαιόν τι λέγοντα. οὐ γὰρ ταῦθ' οὕτως ἐγωσμένα ὑπάρχει παρ' ὑμῖν, ὥστ' ἐνέχειν αὐτῷ λόγον ἐδὲ εἷς. ποία γὰρ πρόφασις; τίς ἀνθρωπίνη κατηγορία σκήψις φανεῖται τῶν πεπραγμένων αὐτῷ; ὀργὴ νὴ Δία καὶ

καὶ γὰρ τοῦτο τυχὸν λέξει. ἀλλ' ἀμὲν οὖν τις ἄφνω τὸν λογισμὸν φθάσας ἐξαχθῇ * τι πεπραχέναι, κἂν ὑβρικὼς τοῦτο ποιήσῃ, δι' ὀργὴν γ' οὖν φήσει πεποιηκέναι. ἂν δ' αὖ ἐκ πολλοῦ σωφρόνως ὅπως πολλὰς ἡμέρας παρὰ τοὺς νόμους πράττων τις φωραθῇ, οὐ μόνον δήπου τῆς μετ' ὀργῆς ἀπέχει, ἀλλὰ καὶ βεβουλευμένος ὁ πονηρὸς ὑβρίζων ἐστὶν ἤδη φανερός. ἀλλὰ μὴν ὁ πηνίκα καὶ πεπονηκὼς ἀκατηγόρητος, καὶ * ὑβρει πεπονηκὼς φαίνεται; οὐ νόμους ἤδη δεῖ σκοπεῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί. κατὰ γὰρ τούτους δικάσειν ὁμωμόκατε· καὶ θεωρεῖθ' ὅσῳ μεῖζον ὀργῆς καὶ ζημίας ἀξιοῦσι τοῦτ' ἐκβιάσασθαι δι' ὕβριν πλημμελοῦντας, τῶν ἄλλως πως ἐξαμαρτανόντων. πρῶτον μὲν τοίνυν οἱ θεῖ τῆς βλάβης οὗτοι νόμοι πάντες, ἵν' ἐκ τούτων ἄρξωμαι, αὐ μὲν ἑκὼν βλάψῃ, διπλοῦν· αὐ δ' ἄκων, ἁπλοῦν τὸ βλάβος κελεύουσιν ἐκτίνειν. ἀκόντως. ὁ μὲν γὰρ παθὼν παντελοῦς βοηθείας δίκαιός ἐστι τυγχάνειν. τῷ δράσαντος δὲ ἴσην τὴν ὀργὴν αὖθ' ἑκὼν αὖτ' ἄκων, ἔταξεν ὁ νόμος. ἐπὶ δὲ τοῖς φονικοῖς, τοὺς μὲν ἐκ προνοίας ἀποκτείναντας, θανάτῳ, καὶ ἀειφυγίᾳ, καὶ δημεύσει τῶν ὑπαρχόντων, ζημιοῦσι· τοὺς δ' ἀκουσίως, * αἰδέσεως καὶ φιλανθρωπίας πολλῆς ἠξίωσαν. ὁ μόνον δ' ὅπου τούτων τῶν ἐκ προαιρέσεως ὑβριστὰς χαλεπὸς ὄντας ἰδεῖν ἐστὶ τοὺς νόμους, ἀλλὰ καὶ ἐφ' ἁπάντων. τί γὰρ δήποτε, αὖ τις ὄφλων δίκην μὴ ἐκτίσῃ, οὐκ ἐπιτίθησιν ὁ νόμος τὴν ἐξούλησιν ἰδίαν, ἀλλὰ προσιμῶν ἐπάγεται τῷ δημοσίῳ; καὶ πάλιν, τί δήποτε, αὖ μὲν ἑλὼν παρέχοντός τις λάβῃ τάλαντον οὗ, ἢ δύο, ἢ καὶ δέκα, καὶ πάντα ἀποστερήσῃ, οὐδὲν αὐτῷ πρὸς τὴν πόλιν ἐστίν; αὖ δὲ μικροῦ πάνυ τιμήματος ἄξιόν τις λάβῃ, βία δὲ τοῦτ' ἀφέληται· τὸ ἴσον τῷ δημοσίῳ προσιμᾶν ἐνόμισε κελεύσειν, ὅσον περ τῷ ἰδιώτῃ; Δῆλα δήπου ὅτι πάνθ' ὅσα βιαζόμενος πράττει καινὰ ἀδικήματα, καὶ κατὰ τῶν ἔξω τῶν πραγμάτων ὄντων ἡγεῖτο ὁ νομοθέτης. τὰ μὲν γὰρ ἰσχύν, ὀλίγων· τοὺς δὲ νόμους, ἁπάντων εἶναι· καὶ τὸν μὲν πειθόμενα, ἰδίας· τὸν δὲ βιαζόμενα, δημοσίας δεῖσθαι βοηθείας, διόπερ καὶ τῆς ὕβρεως αὐτῆς, τὰς μὲν γραφὰς, ἔδωκεν ἅπασι τῷ βουλομένῳ· τὸ δὲ τίμημα, ἐποίησεν ὅλον δημόσιον, τὰ γὰρ πόλιν ἡγεῖτο ἀδικεῖν ἐκεῖ τὸν πεπονθότα μόνον, τὸν ὑβρίζειν ἐπιχειροῦντα· καὶ δίκαιον ἐπανελὲ τὰ τιμωρίαν εἶναι τῷ πεπονθότι. χρήματα δὲ οὐ προσήκειν τῶν τοιούτων ἐφ' ἑαυτῷ λαμβάνειν. καὶ τοσαύτη γ' ἐχρήσατο ὑπερβολῇ, ὥστε κἂν εἰς δοῦλον ὑβρίζῃ τις, ὁμοίως ἔδωκεν ὑπὲρ τούτου γραφήν. οὐ γὰρ ὅς τις ὁ πάσχων ὤετο δεῖν σκοπεῖν· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ὁποῖόν τι τυγχάνοιεν. ἐπειδὴ δὲ εὗρεν οὐκ ἐπιτήδειον· μήτε πρὸς δοῦλον, μήθ' ὅλως ἐξεῖναι πράττειν ἐπέταξεν. οὐ γάρ ἐστιν οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν πάντων οὐδὲν ὕβρεως ἀφορητότερον. οὐδ' ἐφ' ὅτῳ μᾶλλον ὑμῖν ὀργίζεσθαι προσήκει. Ἀνάγνωθι δή μοι αὐτὸν λαβὼν τὸν τῆς ὕβρεως νόμον. οὐδὲν γὰρ, οἷον ἀκοῦσαι αὐτὸν τοῦ νόμου.

Νόμος.

Ἐάν τις ὑβρίζῃ τινὰ, ἢ παῖδα ἢ γυναῖκα, ἢ ἄνδρα τῶν ἐλευθέρων, ἢ τῶν ἀλλων, ἢ παρανόμον τι ποιήσῃ εἰς τούτων τινὰ, γραφέσθω πρὸς τοὺς θεσμοθέτας ὁ βουλόμενος ἀβλωβαίων οἷς ἔξεστιν. οἱ δὲ θεσμοθέται, εἰσαγόντων εἰς τὴν ἡλιαίαν τριακοστῇ ἡμέρᾳ, ἀφ' ἧς ἂν ἡ γραφὴ, ἐὰν μή τι δημόσιον κωλύῃ. εἰ δὲ μὴ· ὅταν ᾖ πρῶτον οἷόν τε. ὅτῳ δ' ἂν * καταγνωσθῇ. ἡ ἡλιαία τιμάτω πρὸς αὐτὸ πρόσχρημα, ὅτι ἂν δοκῇ ἄξιος εἶναι παθεῖν ἢ ἀποτίσαι. ὅσοι δ' ἂν γράφωνται γραφὰς ἰδίας κατὰ τοῦτον τὸν νόμον· ἐὰν

A nã hoc fortasse dicet. Verùm adq; aliquis subitò, non expectato cõsilio mẽtis, faciẽda impulsus fuerit: etiãsi contumeliosè fecerit, per iram tamẽ esse facta, dicere potest. Quæ verò diu antè præmeditatus, cotinenter per multos dies cõtra leges facere palàm deprehẽditur: non modò abest ab eo vt iratus fecerit: sed nemini iam dubium esse debet, quin de industria dataq; opera talis homo cõtumeliã fecerit. Enimuerò quum ea quorũ à me accusatur, & feciße, & cõtumeliosè feciße cõuincatur, Iudices: leges de catero sunt consulẽdæ: ex quarum præscripto vos iudicaturos esse iurastis: & cõsiderandũ, quanto seuerius & grauius hæ puniẽdos statuerint eos, qui data opera, et per cõtumeliã delinquũt, quàm reliquos, qui alio quoptã modo peccant. Primùm de dato dãno hæ leges omnes (vt ab his ordiar) si quis volens damnum dederit, duplũ: si inuitus, simplum pro dato dãno soluere iubẽt. meritò. æquũ enim est, vt læsus, vtut factũ est, adiuuetur. Sonti autem non eãdem pœnã statuit, siue volens, siue inuitus fecerit. Deinde leges capitaliũ facinorum, cædes cõsilio factas, morte perpetuoq; exilio & publicatione bonorũ puniũt. qui autẽ fortuitò eadem fecerunt: cum his multò remissius & humanius agendum sanxerũt. Nec in his tantùm, hominibus p[illegible]ulatibus & proteruis sed & in cæteris omnib. leges ir[illegible]s esse cernitur. Nam quæ causa est, si quis iudicatũ s[illegible], non soluerit: cur lex actionẽ vnde vi, nõ priuatam fecerit, sed ad crimina publica referri oportere statuerit? quæ item causa, est, si quis volens à volẽte talẽtis singulis vel binis, vel denis etiam acceptis, defraudarit: cur ei nihil cum repub. negocij sit? Sin aliquid exigui omnino præcij æperis, idq; vi eripueris: tantundem conuictum ærario debere, quantum homini priuato leges iubẽt. quamobrem? quia quæcunq; vi gerũtur, cõmunes esse iniurias etiãsi, ad quos illud negociũ nihil attineret, legislator cẽsuit: robur corporis paucorũ, leges vniuersorum esse: eum qui trãsegerit, sibi: cui vis facta sit, reipub. velle satisfactũ. Quapropter etiam ipsius cõtumeliæ accusationes cuiuis liberas, litis æstimationẽ totam publicam fecit. q̃ putaret, ab eo qui contumeliosè agere institueret, non eũ tantùm, cui facta esset iniuria, sed rẽpubl. etiam lædi: & ei qui læsus esset, animaduersione satisfieri: nec decere eum, iniuriam sibi factam vendere pecunia. &

B rem vsq; adeò exaggerauit, vt si vel seruo cõtumelia facta fuerit, nõ minus in ea causa publicam actionẽ dederit. Nec enim putauit respiciẽdum, quisnam esset qui læderetur: sed cuiusmodi res esset quæ fieret: quam quum dedecore reperisset: sanxit & vetuit, ne vel in seruum, vel omnino in quenquam cõmitteretur. Non enim est, non est, Athenienses, quicquam rerũ omnium intolerabilius cõtumelia, aut maiore vobis cũ indignatione vindicãdum. Sed cape ipsam legem de cõtumelia, & recita. Nihil enim præstabilius est, quàm ipsam legem audire.

C

Grauiter vindicari legib. consultò, q̃ imperu aut casu facta: & collaudatio legis de contumelia latæ.

LEX.

Si quis aliquem contumelia affecerit, siue puerum, siue mulierem, siue virũ, ingenuos aut seruos, aut aliquid legibus interdictũ in horum aliquem admiserit: eũ quicunque volet Athenienſium, cui id licet, deferto apud Sexuiros. Sexuiri autem actionem danto intra dies triginta apud Heliæam, ab eo die quo res in iudicium allata fuerit: nisi publicũ aliquid impediat. Tũ verò, cum primũ fieri poterit. Qui verò dãnatus fuerit: illi Heliæa statim crimen æstimet, quid luere aut soluere debere videatur. Qui uerò priuata iudicia dictarint ex lege hac: si quis

si quis non persecutus fuerit actionem, aut persecutus, quintã suffragiorũ partem non tulerit: is mille drachmarum mulctam ærario soluat. Sin contumelia pecunijs æstimata fuerit: vinciatur, si ingenuũ affecerit contumelia, donec soluerit. Auditis Athenienses humanitatem legis, quæ nec seruos affici contumelijs sinit. Quid igitur, per deos, si quis lege hac ad Barbaros perlata, vnde mancipia in Græciam adducuntur, vos laudans, & de vestra vrbe commemorans, ad eos dixerit: esse quosdã Græcos, homines ita mansuetis & humanis moribus præditos, vt multis iniurijs ab eis affecti, et paternis inimicitijs in eos quasi naturæ instinctu propagatis: tamẽ ne illos quidem vexari cõtumelioſè patiãtur, quos pretio numerato ad seruitutem emerint: sed legem publicè sanxerint hãc, quæ talia vetaret, & multos iam ob eam legem violatam capite mulctarint. Hæc inquam, si audiuissent, percepissentq; Barbari: an nõ arbitramini, eos publicè ius hospitij nobiscum omnibus inituros? Eam legem igitur non tantum apud Græcos celebrem, sed Barbarorum etiam approbatione dignam, is qui violat, quónam supplicio sit afficiendus considerate, vt satis graues pœnas dederit? Quòd si ego, Athenienses, quum sic

Midiã etiã impietatis accusari posse oraculis probat.

tractarem à Midia, non ædilis fuissem: contumeliæ tantùm eius facinora damnari potuissent. Nũc si quis eum violatæ religionis dãnet: rectè mihi facturus videbitur. Neq; enim certè hoc ignoratis, vos istos choros vniuersos & hymnos, in Bacchi honorem instituere· non modò ex legibus Bacchanalibus: sed etiam ex oraculis: in quibus vniuersis nostræ vrbi diuinitùs hoc esse promulgatum inuenietis, non minus Delphis quàm Dodonæ, vt choros instituat ritu patrio, & vicos lustret, & coronas gestet. Sed cape ipsa oracula, & recita.

ORACVLA.

Impero Erechthidis, Pandionis vrbis alumnis,
Qui solito regitis semper sacra patria cultu,
Vt Bacchi memores, amplis regionibus vrbis
Primitias Bromio celebri tribuatis honore.
Sacra aris fiant, coma sit redimita coronis.

Sacra pro sanitate fiant, & vota, Ioui supremo, & Herculi: Apollini præsidi, pro bona fortuna. Apollini compitalitio, Latonæ, Dianæ: item im cõpitis crateres statuendi sunt, & chori ducendi, & coronæ gestãdæ ritu patrio: sublatis puris manibus dextris & sinistris, ad diuos diuasq; cælestes omnes, & donorum recordandum.

ALIVD.

Oracula Dodonæa populo Athenienſi data: Iouis filius significat, sacra non in tempore esse facta: iubetq; delectos nouem sacrificulos ad solennitatem mitti, qui Ioui Dodonæo celeriter aratores boues, & cum singulis binas bucculas offerant. Dionæ porrò bouem & alias victimas, & æream mensam: atq; insuper id donarium, quod populus Athenienſium dedicauit.*

ALIVD.

*Iouis filius Dodonæ significat: Baccho populari victimam integram immolandam, & craterem miscendum, & choros ducendos. Apollini malorum depulsori mactandum bouem, coronas gestandas tam seruis quàm ingenuis, & misericordiæ rationem habendam, vno die, * opulento Ioui bouem album immolandum.*

Sunt, Athenienses, & hæc & alia multa in vrbe præclara oracula. Quid igitur inde vobis colligendum est? hoc nimirum: reliqua sacra dijs, qui in singulis oracilis nominatim exprimuntur: fieri iubent: choreas

A ἐαὐ τις μὴ ἐπεξέλθῃ, ἢ ἐπεξιὼν μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων· ἀποτισάτω χιλίας δραχμὰς τῷ δημοσίῳ. ἐαὐ δὲ ἀργυρίου τιμηθῇ τῆς ὕβρεως, δεδέσθω*· ἐαὐ ἐλεύθερον ὑβρίσῃ, μέχρις αὐ σκῇ. Ακούετε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸ νόμιμον τῆς φιλανθρωπίας, ὃς οὐδὲ τοὺς δούλους ὑβρίζεσθαι ἀξιοῖ; πρὸς θεῶν, εἴ τις εἰς τοὺς βαρβάρους εἰσαγάγοι τὸν νόμον τοῦτον, παρ' ὧν τὰ ἀνδράποδα εἰς τοὺς ἕλληνας κομίζεται, ἐπαινῶν ὑμᾶς, καὶ διεξιών, ὡς ἐν τῇ πόλει, ἔνθα πρὸς αὐτοὺς, ὅτι εἰσί τινες ἕλληνες ἄνθρωποι οὕτως ἥμεροι καὶ φιλάνθρωποι τοὺς τρόπους, ὥστε πολλαὐφ' ὑμῶν ἠδικημένοι, καὶ φύσει τῆς πρὸς ὑμᾶς ἔχθρας αὐτοῖς ὑπαρχούσης πατρικῆς, ὅμως οὐδ' ὅσων αὐ τιμὴν καταθέντες δ' ἄλλους κτήσωνται, οὐδὲ πύπους ὑβρίζειν ἀξιοῦσιν· ἀλλὰ νόμον δημοσίᾳ τὸν ταῦτα κωλύοντα τεθεικέναι τουτονὶ· καὶ πολλοὺς ἤδη φαβάντας τὸν νόμον τοῦτον, ἐζημιώκασι θανάτῳ. εἰ ταῦτ' ἀκήκοεν καὶ πυθέσθαι οἱ βάρβαροι· οὐκ αὐ οἴεσθε δημοσίᾳ πάντας ὑμᾶς προξένους αὐτῶν ποιήσασθαι; τὸν πίνυν οὐ φαβᾷ τὸ τοῖς ἕλλησι μόνον δοκιμοῦν τὰ νόμιμα, B ἀλλὰ καὶ φαβᾷ τοῖς βαρβάροις εὖ δόξαντ' αὐ ἔχειν, σκοπεῖσθ' ὁ φαβᾶς, ἵνα τινα δῆς δίκην, ἀξίαν ἔργων δεδωκώς; εἰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μὴ χορηγὸς ὢν ταῦτ' ἐπεπόνθειν τοῦ μειδίου, ὕβριν αὐ τις κατέγνω μόνον τῶν πεπραγμένων αὐτῷ. νυῦ δέ μοι δεικτέον, κἂν ἀσέβειαν εἰ κατεγνώσκοι τις, τὰ προσήκοντα ποιεῖν· ἴσως γὰρ δήπου τοῦτο, ὅτι οὐ χορὸς ὑμεῖς ἅπαντες τοῦτος, καὶ ὕμνος τῷ θεῷ ποιεῖσθε, ἃ μόνον καῦ νόμος οὐυ ἐστὶ τῶν διονυσίων, ἀλλὰ καὶ καῦ τὰς μαντείας ἐν αἷς ἁπάσας ἀνηρημένον εὑρήσετε τῇ πόλει, ἐμείωσε δελφῶν, καὶ ἐκ δωδώνης, χορεύειν ἰσάνας καῦ τὰ πάτρια, καὶ κνισταῦν ἀγυιὰς, καὶ στεφανηφορεῖν. Ανάγνωθι δέ μοι λαβὼν αὐτὰς τὰς μαντείας.

Μαντεία.

Αὐδῶ ἐρεχθεὶδεσιν ὅσοι παιδίον ἄρσεν
Ναίετε, καὶ πατρίοισι νόμοις ἐθέλητε ἑορτὰς,
Μεμνῆσθαι βάκχοιο, καὶ ἀγρυχώρας κατ' ἀγυιὰς,
Ἰσάνας ὡραίων βρομίῳ χάριν ἄμμιγα πάντας.
Καὶ κνισᾶν βωμοῖσι κάρη στεφάνοις πυκάσαντας.

Περὶ ὑγιείας δὲ καὶ εὐχεσθαι δεῖ ἐνάτῳ. καὶ ἱερὰ κλεῖ, ἀπόλλωνι προστατηρίῳ, ὡς τύχας ἀγαθᾶς, C ἀπόλλωνι ἀγυιεῖ, λατοῖ, ἀρτέμιδι, καὶ κατ' ἀγυιὰς κατῆρας ἱστάμεν καὶ χορεῦς, καὶ στεφανηφορεῖν κατὰ πάτρια, θεοῖς ὀλυμπίοις πάντεσσι καὶ πάσαις * ὁσίαισι δίκαις καὶ ἀριστεύοις ἀνίοχοντες, καὶ μνασιθωρεῖν.

Ετέρα.

Εκ δωδώνης μαντεῖαι τῷ δήμῳ τῶν ἀθλωναίων. Οτὶ διὸς σημαίνει, ὅτι τὰς ὥρας παρλωέγκατε τὰ θυσίας, καὶ τὰ θεωρίας. αἱρετὰς δὲ πέμπειν κελεύει θεωρὸς * ἐννέα, καὶ τούτους ἀφ' ἁγιστείων τῷ διὶ τῷ δωδωναίῳ θεσπρωτῶν βῶν. ἐς θεὸς ἑκάστῳ δύο * βοῶν. τῇ δὲ διώνῃ βοῦν καὶ ἄλλα ἱερεῖα, καὶ τράπεζαν χαλκῆν. ἐς θεὸς, τὸ αἴτημα, ὃ ἀνέθηκεν ὁ δῆμος ὁ ἀθλωναίων.

Ετέρα.

Ο τοῦ Διὸς σήμαντ' ἐν δωδώνῃ, διονύσῳ δημοπλεῖ, ἱερεῖον τέλειον, καὶ κρατῆρα κεράσαι, καὶ χορεύειν. ἀπόλλωνι ἀποτροπαίῳ βοῦν θῦσαι, καὶ στεφανηφορεῖν ἐλευθέρους καὶ δούλους, καὶ ἐλεεῖν. θύειν μίαν ἡμέραν διὶ κτησίῳ βοῦν λευκόν. Εἰσὶν, ὦ ἄνδρες ἀθλωναῖοι, καὶ αὕτη καὶ ἄλλαι πολλαὶ μαντεῖαι ἐν τῇ πόλει καλαὶ κἀγαθαί. τί ἂν ἐκ τούτων ὑμᾶς ἐνθυμεῖσθαι δεῖ; ὅτι τὰς μὲν ἄλλας θυσίας, τοῖς ἐφ' ἑκάστης μαντείας προφαινομένοις θεοῖς προστίθητε θύειν.

ἰσάνας

ἰέναι δὲ χορεὺς καὶ στεφανηφορεῖν καπὶ τὰ πάτρια, πᾶσι ἀπάσης τῆς ἀφικουμέναις μαντείας προσαναιρεῦσιν ὑμῖν. οἱ πίνυν χοροὶ πάντες οἱ γιγνόμενοι καὶ οἱ χορηγοὶ, δῆλον ὅτι τὰς μὲν ἡμέρας ἐκείνας ἃς συνερχόμεθα ἐπὶ τὸν ἀγῶνα καπὶ τὰς μαντείας τούτας, ταύτας αὐτῶν ἐστεφανώμεθα, ὁμοίως ὁ, τε μέλλων νικᾶν, καὶ ὁ πάντων ὕστατ' ἀγωνισάμενος. τῷ δὲ τῶν ἐπινικίων, ὅταπερ αὐτὰ τότ' ἤδη στεφανοῦται ὁ νικῶν. τὸν οὖν ἐκ τινα τούτων τῶν χορευτῶν, ἢ τῶν χορηγῶν ὑβρίζοντα ἐπ' ἐχθρᾳ, καὶ τοῦτ' ἐν αὐτῷ τῷ ἀγῶνι, καὶ ἐν τῷ τῆ Διονυσίῳ, τί ἂν ἄλλο τις φήν εἰσβεῖν φήσομεν; καὶ μὴν ἴσθ' γε τοῦτο, ὅτι βαλόμενοι μηδένα ἀγωνίζεσθαι ξένον, ὅτε ἐδώκατε ἁπλῶς τῶν χορηχῶν οὐδενὶ, προσκαλέσαντι οὗ χορευτὰς σκοπεῖν, ἀλλ' ἐὰν μὲν καλέσῃ, πεντήκοντα δραχμὰς· ἐὰν δὲ καθίζεσθαι κελεύσῃ, χιλίας ἀποτίνειν ἐπάξατε. τίνος ἕνεκα; ὅπως μὴ τὸν ἐστεφανωμένον, καὶ λῃτουργοῦντα τῷ θεῷ τούτων τῶν ἡμερῶν, καλῇ μηδ' ἐπηρεάζῃ, μηδ' ὑβρίζῃ μηδὲν ἐξεπίτηδες. εἶτα τὸν μὲν χορευτὴν οὐδ' ὁ προσκαλέσας ἔξεστιν ἀζημίως ἐᾶσαι· τὸν δὲ χορηγὸν αὐτὸν αὐθ' ὁ συγχωρήσας ἅπαντας οὕτω φανερῶς, οὐ δῶρα δίκην; ἀλλὰ μὴν, οὐδὲν ἐς' ὄφελος καλῶς καὶ φιλανθρώπως οὕτω νόμους ὥσπερ τῶν πολλῶν κάδος, εἰ τῆς ἀπιθέσεως βιαζόμενοις αὐτοὺς, ἢ παρ' ὑμῶν ὀργὴ, τῶν ἀεὶ κυρίων, μὴ γνώσεται. φέρε δὴ καὶ τοῦτον ἐκεῖνο σκέψασθε. παραιτήσομαι δ' ὑμᾶς μηδὲν ἀχθεσθῆναί μοι, ἐὰν ὅπη συμφορᾶς τινων γεγονότων, ὀνόματα μνησθῶ. οὐ γὰρ ὀνειδίσαι, μὰ τοὺς θεοὺς, οὐδενὶ δυσχερὲς οὐδὲν βουλόμενος τοῦτο ποιήσω· ἀλλὰ δεῖξαι, τὸ βιάζεσθαι καὶ ὑβρίζειν, καὶ τὰ τοιαῦτα ποιεῖν, ὡς ἅπαντες ὑμεῖς οἱ ἄλλοι φεύγετε. συνίων ἔστι δήπου τις, ὁ τὰς τραγικὰς χορεύσας διδάσκων. οὗτος ἀτραπείας ἐάλω, καὶ κέρδη τινὰ συμφορᾷ. τοῦτον μετὰ τὴν ἀτυχίαν ταύτην, ἐμισθώσατό τις φιλονίκων χορηγὸς τραγῳδῶν εἶναι, θεσσαλοτίδης. τὸ μὲν οὖν πρῶτον, ἡσυχάκασιν εἰ αὐτὸν χορηγοὶ, καὶ κωλύσειν ἔφασαν. ὡς δ' ἐπληρώθη τὸ θέατρον, καὶ τὸν ὄχλον συνειλεγμένον εἶδον ἐπὶ τὸν ἀγῶνα, ὠκνησαν, ἔασαν, ἀδείᾳ ἦψατο· ἀλλὰ παύσασθαι τὴν ταχίστην ἐκέλευον. ἀπεχθείας δ' ἐνέκα τὰς αὐτῶν ἴδοι συγκεχωρηκὼς, ὥστε πάντα τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον διώκειν τοὺς χορούς, καὶ οὐδὲ τῶν ἰδίων ἐχθρῶν ἀδείᾳ κωλύει· παύει τῶν χορηγῶν τινος ἄψασθαι· ἄλλος ἐστὶν Δημοτίωνος Κικυννίδης Φυλῆς, ἠτυχηκώς τι καὶ ἔτος πρόσθεν· ὃς νυνὶ μὲν καὶ γέρων ἐστὶν ἤδη, καὶ ἴσως ἥττων χορευτής. ὧν δὲ πρὸ ἡγεμὼν τῆς Φυλῆς κατασταθείς. ἴστε δήπου τοῦθ' ὅτι τὸν ἡγεμόνα ἀεὶ ἀφέλη τις, εἰσῆκται ὁ λοιπὸς χορός. ἀλλ' ὅμως πολλῶν χορηγῶν φιλονεικησάντων, οὐδεὶς πώποτε τοῦτ' εἰσῆλθε τὸ πλεονέκτημα· οὐδ' ἐτόλμησε τοῦτον ἐξαγαγεῖν, οὐδὲ κωλῦσαι. Δι' ἃ δὴ τὸ δεῖν αὐτὸν ὑπιλαβόμενον τῇ χειρὶ τοῦτο πιέσαι, καὶ μὴ προσκαλέσασθαι πρὸς τὸν ἄρχοντα ἐξιέναι, ὥσπερ αὖ εἰ ξένον τις ἐξαγαγεῖν ἠβούλετο· ἅπας τὰς ὠκνει τῆς αἰσχύνης ταύτης αὐτόχρῃ ὀφθῶσαν ἡμέρας. ἐκ οὗ δ' ἐγένοντο, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ὅτε λιν, τῶν μὲν νικᾶν αὖ πάντων τῶν τοῦτ' εἰσιόντων χορηγῶν, τὰ αἰσχρὰ πολλάκις πάντα τὰ ὄντα εἰς τὰς λειτουργίας, μηδένα πλημμελῆσαι πώποτε, μήδ' ὧν οἱ νόμοι διδόασιν ἁμαρτάνειν· ἀλλ' οὕτως ἀκριβῶς, οὕτως εὐσεβῶς, ὥστε μερίμνας ἀσχόλους, ὥστε ἀναλίσκοντας, ἀγωνιῶντας, ὅμως ἀπέχεσθαι, καὶ σωφρονεῖν πὶς ὑμετέρας βουλήσεις, καὶ τὴν τοῦ τῷ θεῷ τιμὴν ἀπαθῆ. μειδίαν ἢ, ἰδιώτην ὄντα μηδὲν αἰσχυνθῆναι. ὅτι τῷ προσέκρουσε, καὶ ἐχθρὸς ὑπῆρχε, τοῦτον ἀναλίσκοντα, χορηγοῦντα, δημότιμον ὄντα, προπη-

choreas autẽ ducere, patrioq; ritu gestare coronas, reliquis omnibus vaticinationib. tanquam appẽdicem addũt. Choros igitur omnes qui conueniunt, & nos ediles cõstat, illis diebus quib. ad ludũ cõuenimus, ex hisce oraculis pro vobis ornari coronis: nec minus eũ q̃ postremus omnium, q̃ qui victor est futurus. Qui autẽ parta iam victoria sacrificat: is tum demũ pro sese coronatur. Qui igitur in aliquẽ è choro, aut ædilem, odio impellẽte, impetum facit: in ipso certamine præsertim, & Dei tẽplo: eum ne aliud q̃ violasse religionẽ dicemus? Illud etiam scitis, vos, quãquam velutis, ne quis peregrinus in certamen descendat, omnino tamen ædilium nulli permisisse, vt actores ad magistratus rapiat, eosq; dispiciat: sed si citarit, quinquaginta: sin sedere iusserit, mille drachmarum mulctã soluere iussisse. Cur vero? ne coronatum aliquem, et sacris operãtem, illo die vocet, molestiaue aut cõtumelia afficiat quisquam de industria. Is igitur qui vel actorem citarit, lege indemnis non erit: qui vero, ædilem ipsum contra leges omnes cõciderit adeò manifestè, pœnas nõ dabit? Atqui nulla erit legũ humanarum & populariũ vtilitas si contemptoribus & violatoribus earum, vestra, qui singulis tẽporibus cum autoritate estis, iracũdia non erit metuenda. Agite verò, per deos immortales, illud etiam cõsiderate. Oratos autem volo vos, ne mihi succenseatis, si quorundam quibus res aduersæ acciderunt, nominatim meminero. nec enim (deos testor) id à me fiet, vt cuiquam quicquam obijciam: sed vt ostendam, quantopere vos cæteri omnes à vi aut contumelia faciendа, & alijs eiusdem generis rebus abhorreatis. Est Sannio quidam, qui tragicos choros docet. is desertæ militiæ reus est peractus, ac aduersiore fortuna vsus. Hunc, post eam calamitatem, quidam præbitor tragœdorum, æmulandi studio conduxit, Theosdotides opinor. Ac primùm eius in ædilitate æmuli indignabantur, sed, prohibituros minabantur. Vt verò theatro pleno populũ ad spectandos ludos conuenisse viderunt: veriti sunt, permiserunt, nemo attigit. Ac tantam in vnoquoq; vestrũm religionis fuisse reuerentiam videre est, vt omne deinceps reliquũ tẽpus choros doceat: neque ex priuatis eius inimicis quisquã prohibeat: nedum ædili manus afferat. Alius est Aristides è tribu Oeneia, similiferè & ipse calamitate conflictatus. qui iam & consenuit, & in cœtu ludionum minus est fortasse celebris: sed aliquando dux & princeps tribus fuit. Scitis autem hoc vtique, si quis ducem sustulerit, reliquum chorum perire. sed tamen cum ædiles inter sese multi ambitiosè cõtenderent: nullus vnquam prærogatiuam hãc animaduertit, aut ausus est, eum educere ac prohibere. Nam quia id facere necesse erat, eo manu prehenso, nec licebat citare ad prætorem, sicuti, si quis educere peregrinum voluisset: nemo fuit omnium, qui id tam petulans facinus in conspectu populi committere non erubesceret. Est ne ferendum igitur, Athenienses, ac non potius grauissimè vindicãdum: cum ædilium, qui in ea re positam esse victoriam putarent, et sæpe omnes opes suas in hæc munera effudissent, nemo vnquam fuerit ausus veleos attingere, quos legibus licet: sed ita religiosis, ita verecundis, ita moderatis fuisse ingenijs, vt quãquam & sumptus faciebant, & æstuabant, tamen sibi temperarent, & cùm vestras voluntates, tum festi studium considerarent: à Midia homine priuato, qui nihil insumpsisset, propterea q̃ cuidam infensus erat atq; inimicus, illũ sumptus faciẽtem, ædilem, nulla ignominia notatũ,

B

Exẽpla eorum quib. ob religionis reuerẽtiam ignotum eis, ad exagerandam Midiæ peculãtiã.

C

impudenter inuadi & verberari, neq; festi, neq; legum, neq; sermonum vestrorum, neq; Dei habita ratione? Etsi autem Athenienses, inimicitiæ inter multos intercesserunt, non modò priuatis, sed publicis etiam de causis: nullus vnquam tamen eò venit impudentiæ, vt tale quicquam auderet. Nam Iphicratem olim illum ferunt à Diocle Pitthensi capitali odio dissensisse: præterea q; sic euenisse, vt Tisias, Iphicratis frater, in ædilitate cum Diocle componeretur. Sed tamen, quamuis & multos amicos & magnas opes haberet Iphicrates: tantáque esset animi magnitudine, quanta esse consentaneum est virum & gloriam & eos honores assecutum, quibus ille à vobis ornatus fuerat: non noctu aurificum officinas inuasit, neq; ad festum parata vestimenta dilacerauit, neq; chori magistrum corrupit, neq; chorum discere prohibuit, aut quicquam tale, qualia perpetrauit ille, designauit: sed & legum & vestrarum voluntatum habita ratione, inimicum suum victorem & coronatum spectare sustinuit: meritò. Nam in qua ipse respub. se beatum esse factum sciebat: ei talib. in rebus concedendum putabat. Præterea* Philostratus Colonæus, vt scimus omnes, Chabriæ, cum dies illi capitis de Oropo dicta esset, accusauit: & quidem omnium accusatorũ fuit acerrimus: posteaq; cum pueris sumptus ad Bacchanalia suppeditaret, vicit: nec illi tamen alapas dedit Chabrias, neq; coronam eripuit, nec omnino ad illum accessit, vbi non oportebat. Quanquam autem complures habeo, qui multis de causis inter se inimici fuerunt: nullum tamen audiui vnquam, aut vidi, qui eò contumeliæ venerit, vt tale aliquid designaret. Ac ne illud quidem quenquam vestrũm scio meminisse prius factum, vt quisquam siue priuatim siue publicè susceptis inimicitijs, aut quum iudices vocarentur, astitisset: aut dum iurarent, eosdẽ iurisiurandi religione soluisset: aut deniq; vlla tali re hostile odium præ se tulisset, atq; effudisset. Nam hæc omnia, & eius generis alia, Athenienses, æmulatione adductum aliquem, qui sit ædilis, facere: nonnihil excusationis habet: sed ex maleuolentia, consultò, aliquem in rebus omnibus exagitare, suamq; potentiam & violẽtiam ostẽtare, tãquam legibus superiorem: graue est mehercule, & iniquũ, neq; vtile vobis. Nã si quisq; ædilium hoc sibi certò esse propositum sciret: Si mihi ille nescio quis, siue Midias, siue quispiam alius, confidens, itaq; dies, inimicus fuerit: primùm & victoria priuabor, etiãsi præclarius aliquo me gessero: deinde rebus omnibus ero inferior, & perpetuò cõtumelijs onerabor: quis ita incõsideratus, aut ita deplorati animi est, qui (vltrò quidem) vnicã à se drachmam insumptam velit? nemo profectò. Sed illud opinor est quod studia & cupiditatem omnium excitat, vt nullis sumptibus parcere velint, q̃ in populari republ. pari æquoq; iure cum cæteris, omnes licere sibi viuere arbitrãtur. Mihi verò hæc, Athenienses, per istum cõtingere non potuerũt: sed præter acceptam contumeliam, insuper victoria quoq; sum fraudatus. Atqui vobis omnib. illud ego perspicuè demonstrabo, licuisse Midiæ, nihil improbè molienti, neq; contumeliã facietiti, neq; verberãti: & exhibere mihi molestiã, & laudẽ à vobis cõcessu legũ adipisci: & quidem sic, vt ego nunc ne hiscere quidem auderem. Decuisset enim, Athenienses, quũ ego publicè Pandionidi tribus ædilitatem susceperi: tũ ipsum ædilem Erechtheidi suæ tribui se profiteri: æquatoq; mecũ periculo, sua re familiari, exemplo meo, insumenda, sic demum eripere mihi victoriam.

Liberalitate debuisse Midiã certare cũ Demosthene: non contumeliosè illi insultare: & exageratio ab exemplis.

Sic

A πεοπηλακίζειν καὶ τύπτειν; ἢ μήθ' ἑορτῆς μήτε νόμων, μήτε τί ὑμεῖς ἐρεῖτε, μήτε θεὸς φροντίζειν; πολλῶν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γεγενημένων ἐχθρῶν ἀλλήλοις, ἃ μόνον ἐξ ἰδίων ἀλλὰ καὶ κοινῶν πραγμάτων οὐδεὶς πώποτε εἰς τοσοῦτ' ἀναιδείας ἀφίκετο, ὥστε πιοῦτόν τι τολμῆσαι * πιεῖν. καίτοι φασὶν Ἰφικράτην ποτὲ ἐκεῖνον, Διοκλεῖ τῷ πυθεῖ, πεμάλιστε ἐλθεῖν εἰς ἐχθραν· καὶ ἔτι πρὸς τούτῳ συμβιῶναι πρίαν τὴν Ἰφικράτους ἀδελφὴν, αὐλὶ χορηγήσαντι τῷ Διοκλεῖ. ἀλλ' ὅμως πολλοὺς μὲν ἔχων φίλους Ἰφικράτης, πολλὰ δὲ χρήματα κεκτημένος, * φρονῶν δ' ἐφ' ἑαυτῷ τηλικοῦτον ἦλθον εἰκὸς ἄνδρα καὶ δόξης καὶ τιμῶν τετυχηκότα, ὧν ἐκεῖνος ἠξίωτο παρ' ὑμῶν. ἀκ ἐβάδιζεν ὅπη τὰς τ' ἐργασχόλους οἰκίας νύκτωρ, οὐδὲ κατέρρηγνυε τὰ σκευαζόμενα ἱμάτια εἰς τὴν ἑορτήν· οὐδὲ διέφθειρε τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ τὸν χορὸν μανθάνειν ἐκώλυεν, οὐδὲ τἄλλων οὐδέν, ὧν ἕτερος διεπράττετο, ἐποίει· ἀλλὰ τοὺς νόμους καὶ τὴν τῶν ἄλλων βουλὴν συγχωρῶν, ᾠήκετο καὶ νικῶντα καὶ στεφανούμενον τὸν ἐχθρὸν ὁρῶν, εἰκότως. ἐπεὶ γὰρ αὐτὸς ὑβρίσμων ἤδη γεγονὼς πολίτης, τοῦτο συγ

B χωρεῖν τὸ τοιοῦτο ἠξίου. πάλιν * φιλόστρατον ἅπαντες ἴσμεν τὸν κολωνῆθεν, χαβρίου κατηγοροῦντα, ὅτ' ἐμέλετο τὼ περὶ ὠρωπὸν κρίσιν θανάτου, καὶ πάντων τῶν κατηγόρων πικρότατον γιγνόμενον, καὶ μετὰ παίδων χορηγοῦντα περὶ διονύσια, καὶ νικῶντα· καὶ χαβρίαν, ὅτε τύπτοντα, ὅτε ἀφαιρούμενον τὸν στέφανον, ἢ ὅλως ποιοῦντα ὅτι μὴ προσῆκεν αὐτῷ. πολλοὺς δ' ἂν ἔχων εἰπεῖν ἔτι, καὶ μάλ' πολλὰς προφάσεις ἐχθρὰς γεγενημένους ἀλλήλοις, οὐδένα πώποτε ἴδετε ἀκήκοά πω ἑώρακα, ὃς πω εἰς τοσοῦτον ἐλήλυθεν ὕβρεως, ὥστε πιεῖν τι πιεῖν. οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνο ἀδεὶς ὑμῶν οἶδ' ὅτι μνημονεύει πρόπερον, τῶν ὅπη τοῖς ἰδίοις, ἢ καὶ τοῖς κοινοῖς ἐχθρῶν ἀλλήλοις γιγνομένων ἀδένα, ὅτε καλυμένων τῶν κριτῶν παρεσκεύαστο, ὅθ' ὅταν ὀμνύωσιν ἐξορκοῦντα, ὅτ' ὅλως ἐπ' οὐδενὶ τοιούτων ἐχθρὸν ἐξεταζόμενον. πῶς γὰρ πάντα καὶ τοιαῦτα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φιλονεικίαι μὲν ὑπάρχοντα, ὅτε χορηγὸν, ποιεῖν, ἔχει πως συγγνώμην. ἔχθρα δὲ, ἐλαύνουσά τινα ἐκ πραιρέσεως ἐφ' ἅπασι, καὶ τὴν ἰδίαν δυνάμιν κρείττω καὶ βίαν τῶν νόμων ὅπου ἐνδείκνυμενον, ἠρόκλεις βαρύ, καὶ οὐχὶ δίκην ἐστιν, οὐδὲ συμφέρον ὑμῖν. εἰ γὰρ ἑκάστῳ τῶν χορηγούντων τοῦτο προὐδήλου γίγνοιτο, ὅτι, ἂν ὁ δεῖνα ἐχθρὸς, ἢ μοι, μειδίας, ἢ τις ἄλλος θρασὺς ἐστὶν οὗτοσί· πρῶτον μὲν ἀφαιρεθήσομαι τὴν νίκην, καὶ μείνον ἀγωνίσωμαί τινος. ἔπειτ' ἐφ' ἅπασιν ἐλαττωθήσομαι, καὶ προπηλακιζόμενος διατελέσω· τίς οὕτως ἀλόγιστος, ἢ τίς οὕτως ἄθλιός ἐστιν, ὅστις ἑκὼν μίαν δραχμὴν ἐθελήσειν ἀναλῶσαι; ἀδεὶς δήπου, ἀλλ' οἴμαι τὸ πάντας ποιεῖν καὶ φιλοτιμεῖσθαι καὶ ἀναλίσκειν ἐθέλειν, ἐκεῖνό ἐστιν, ὅπ τῶν ἴσων καὶ τῶν δικαίων ἐνίας πως ἡγεῖται ἑαυτῷ μετεῖναι ἐν δημοκρατίᾳ. ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούτων οὐκ ἔτυχον ἀφ' τοῦτον. ἀλλὰ χωρὶς ὧν ὑβρίσθην, καὶ τῆς νίκης προαπεστερήθην. καίτοι πᾶσιν ὑμῖν τοῦτο δείξω σαφῶς ἔγωγε, ὅτι μηδὲν ἀτελὲς ἐξῆν ποιοῦντι μειδίᾳ μηδ' ὑβρίζοντι, μηδὲ τύπτοντι, καὶ λυπεῖν ἐμὲ, καὶ κατὰ τοὺς νόμους αὐτῷ φιλοτιμεῖσθαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ μηδὲ ἀφεῖναι τὸ σῶμα πρὶν αὐτῷ νυὶ ἔχειν ἐμέ. ἐχθρὸν γὰρ αὐτὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτ' ἐγὼ τῆς πανδιονίδ χορηγὸς ὑπέστην ἐν τῷ δήμῳ, τοῦ τῆς ἐρεχθηίδ ἀναστάντα, τῆς ἑαυτῆ φυλῆς, αἰσχυνθέντα καὶ καταισχυνθ' ἑαυτὸν ἐξίστη, καὶ τὸ ὅπλα ἀναλάσκοντα, ὥσπερ ἐγὼ· οὕτω με ἀφαιρεῖσθαι τὴν νίκην

ὑβρίζων

ὑβρίζειν δὲ πιαῦτα, καὶ τύπτειν, οὐδὲ τότε. νυῦ ἢ τῦτ μὲν
οὐκ ἐπίησεν, ἐν ᾧ τὸν δῆμον ἐτίμησεν αὖ, οὐδ' ἐνεανι-
δωτο τοιῦτον οὐδέν· ἐμοὶ δ', ὃς, εἴπε τις, ὦ ἄνδρες ἀ-
θλωαῖοι, βέλτιω νομίσαι μανίαν (μανία γὰρ ἴσως ἐ-
στὶν, ὑπὲρ δύναμιν τι ποιεῖν) εἴτε καὶ φιλοτιμίαν, χο-
ρηγὸς ὑπάρξαι, οὕτω φανερῶς καὶ μιαρῶς ἐπηρεάζων
πᾶσιν ἠλούθησεν, ὥστε μηδὲ τῶν ἱερῶν ἱματίων, μηδὲ
τῦ χοροῦ, μηδὲ τῦ σώματός τὼ χεῖρε τελῦτῶν ἀπο-
χεάσθαι μου. εἰ γοῦν τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθλωαῖοι,
ἄλλως πως ἔχει τὸν ὀργὸν ὅτι μειδίαν, ἢ ὡς οὐ δέον
αὐτὸν πεῦσθαι· οὐκ ὀρθῶς ἔχει. ὁ γὰρ ἐστὶ δίκαιον οὐ-
δὲ πρέπον, τὸν τῦ παθόντος ὕλάβειαν τῷ μηδὲν
ὑποφλαμένῳ πρὸς ὕβριν, μεμφθαι εἰς σωφροσύνην ὑ-
πάρχειν· ἀλλὰ τὸν μὲν, ὡς ἁπάντων τῶν αἰσχίστων αἴτιον,
κολάζειν προσήκει. τῷ δ' * ὅτι τῦ βοηθεῖν ἀποδιδόναι
τὸν χάριν. οὐδὲ γὰρ αὖ τῦτ' ἔστιν εἰπεῖν, ὡς οὐ γεγενη-
μένου πώποτ' οὐδενὸς ἐκ τῶν τοιούτων δεινοῦ, τῷ λό-
γῳ τὸ πρᾶγμα ἐγὼ νυῦ αἴρω, καὶ φοβερὸν ποιῶ. πολ-
λοῖς καὶ δεῖ. ἀλλ' ἴσασιν ἅπαντες. εἰδεμὴ, πολλοί γε,
εὐθυνον τὸν παλαίποτέ ποτε, ἐκεῖνον τὸν νεανίσκον, καὶ
σώφιλον τὸν παγκρατιαστὴν (ἰσχυρός τις ἦν μέλας.
εὖ οἶδ' ὅπ γιγνώσκουσί τινες ὑμῶν ὃν λέγω) τῦτον, ἐν
* σώματι ἐν σωφρουσύνῃ τινὶ καὶ Δημητριοῦ οὕτως ἰδίᾳ, ὅτι
ὁ τύπτων αὐτὸν ὑβρίζειν ᾤετο, ἀμυνάμενον οὕτως, ὡς
τε καὶ ἀποκτεῖναι. ἴσασιν Δαίωνα πολλοὶ τὸν λεωδά-
ματος ἀδελφὸν, ἀποκτείναντα βοιωτὸν ἐν δείπνῳ
καὶ συσσίτῳ κοινῇ Δημητριοῦ μίαν. οὐ γὰρ ἡ πλη-
γὴ πυρέσησε τῷ ὀργῷ, ἀλλ' ἡ ἀτιμία. οὐδὲ τὸ τύπτε-
σθαι τοῖς ἐλευθέροις ἐστὶ δεινὸν, καίπερ ὂν δεινὸν, ἀλλὰ
τὸ ἐφ' ὕβρει. πολλὰ γὰρ ἂν ποιήσειεν ὁ τύπτων, ὦ
ἄνδρες ἀθλωαῖοι, ὧν ὁ παθὼν οὐκ ἂν οὐδ' ἂν ἀπαγγεῖ-
λαι δυναιτ' ἑτέρῳ, τῷ σχήματι, τῷ βλέμματι, τῇ
φωνῇ, ὅταν ὡς ὑβρίζων, ὅταν ὡς ἐχθρὸς ὑπάρχων,
ὅταν κατάδυλος, ὅταν ὅτι κέρδος. τῦτο κινεῖ. τῦτο
ἐξίστησιν ἀνθρώπους αὐτῶν, ἀηθεῖς ὄντας τῆ προπηλα-
κίζεσθαι. ἀδεὶς ἂν, ὦ ἄνδρες ἀθλωαῖοι, τῦτ' ἀπαγγεῖλαι
δυναιτ' ἂν τὸ δεινὸν ἑωρακόσιν τοῖς ἀκούσασιν ὕστερον,
ὡς ὅτι τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πράγματος τῷ πάσχον-
τι καὶ τοῖς ὁρῶσιν ἐναργὴς ἡ ὕβρις φαίνεται, σκέψα-
σθε δὴ πρὸς θεὸς καὶ θεῶν, ὦ ἄνδρες ἀθλωαῖοι, καὶ λο-
γίσασθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ὅσῳ πλείονα ὀργὴν ἐμοὶ προ-
ῆκε παθεῖν, πάσχοντι ταῦτα ὑπὸ μιδίου, ἢ τότε
ἐκείνῳ τῷ Δαίωνι, τῷ τὸν βοιωτὸν ἀποκτείναντι. ὁ μέν
γε ὑπὸ γνωρίμου, καὶ τότου μεθύοντος, ἐναντίου ἓξ, ἢ ἑ-
πτὰ ἀνθρώπων ἐπληγη, καὶ τούτων γνωρίμων. οἳ τὸν μὲν
κακιῶν οἷς ἔπραξε, τὸν δ' ἐπαινέσεσθαι μέλλοντας ἦν, ἀνα-
χόμενον, καὶ καταχόνθ' ἑαυτ' ἔμελλον, καὶ ταῦτ' εἰς οἰκίαν
ἐνθὼν ἐπὶ δεῖπνον, οἷ μηδὲ βαδίζειν ἐξῆν αὐτῷ. ἐγὼ
δ' ὑπ' ἐχθροῦ, νήφοντος, ἔωθεν, ὕβρει καὶ σὺν οἴνῳ
τῷ προϊόντι, ἐναντίον πολλῶν καὶ ξένων καὶ πολιτῶν,
ὑβριζόμην, καὶ ταῦτ' ἐν ἱερῷ, καὶ οἱ πολέμιοι ἦν ἀναγκη
βαδίζειν χορηγοῦντι. καὶ ἐμ ἐὲν γε, ὦ ἄνδρες ἀ-
θλωαῖοι, σωφρόνως. μᾶλλον δ' ἀτυχῶς οἶμαι καὶ βε-
βουλευσάμενον τότε, καὶ μηδὲν αὐτὸν ἐξαχθῆναι πεάξαι. τῷ δ' Δαίωνι, καὶ πᾶσιν, εἴλις αὐτῷ βε-
βοηθηκεν ἀλμαζομένῳ, πολλὴ συγγνώμη ἔχω. δο-
κοῦσι δέ μοι καὶ τῶν δικασάντων τότε πολλοί. ἀκέω γὰρ
αὐτὸν ἐγώ γε μιᾶς μόνον ἀλῶναι ψήφῳ· καὶ ταῦτα
οὔτε κλαύσαντα οὔτε δεηθέντα τῶν δικαστῶν οὐδενὸς,
οὔτε φιλανθρωπον, οὔτε μικρὸν, οὔτε μέγα οὐδ' ὁλιγὸν
πρὸς τοῦ δικαστὰς ποιήσαντα. θῶμεν τοίνυν ἁπάντας τῆς
μὲν καταγνόντας αὐτῦ μὴ ὀλυμπιάσι, διαλῦσαι καται-
ψηφίσασθαι, ἀλλ' ὁλιγῶν τὸν τρόπον, ὥστε καὶ ἀποκτεῖναι.

A *Sic verò insultare & verberare, ne tum quidem. Nunc id quidem nō fecit, quo populo honorē habere potuisset: neq; vllū tale suæ generositatis specimen edidit: Sed me, qui siue quis, Athenienses, insaniā eam existimare vult (est enim fortasse insaniæ, niti supra vires) siue liberalitatem, vltro ædilitatem subij: adeò palàm & nefariè insultans, affectatus est, vt neq; à sacris vestibus, neq; à choro, denigz nec à corpore meo manus abstineret. Si qs autē vestrum, Atheniēses, Midiæ quidem irascitur: non adeò tamen, vt eū morte multādum existimet: is non rectè sentit. Nec enim æquū est, aut cōuenit, eius qui læsus est verecundiam, illi qui omnes cōtumeliæ suæ habenas laxauit, ad salutem quicquam opitulari: sed is quidem sic est puniendus, vt per quem non steterit, quò minus atrocissima quæq; perpetrarentur: accusatori verò prompte opem ferendo, gratiam referri decet. Nec enim hoc profectò dici potest, me, cum ex huiusmodi rebus nihil vnquam atrocitatis extiterit, nunc exaggerare hoc factum, & terribile facere. Longè quidem se res aliter habet, quum norint omnes, aut plerigz saltem, Euthynum,*
B *qui olim palæstrita fuit, adolescentulum illum, & Sophilum pācratiasten (fuit is homo robustus, niger: satis scio intelligere vestrum aliquos quem dicam) hunc igitur Sophilum Sami in cōgressu quodam familiariq; colloquio, in illum à quo vapulârat, quòd is se cōtumeliam ei facere putabat, sic vindicasse, vt etiam occideret. Norunt, ab Euæone multi Leodamantis fratre occisum esse Bæotum in cœna & congressu communi, ob vnam plagam. Nec enim plaga exacerbarat iracundiam, sed ignominia: Neq; verbera ingenuis sunt acerba, quanquam acerba sunt: sed cōtumeliæ causa verberari, est acerbum. Multa enim is qui verberat, Athenienses, fecerit: quorum quædam is qui læsus est, aliis nec referre possit: gestu, obtutu, voce, quum vt insultans, quum vt inimicus, quū pugno, quum in mala: hæc cōmouent, hæc ad insaniā adigunt homines, ferendis contumelijs non assuetos. Neq; est, Athenienses, qui hæc referēs, acerbitatē rei gestæ auditorib. sic representare possit, sicut reuera, ipsoq; facto vapulanti & spectatorib. euidēs apparet cōtumelia. Cōsiderate igitur per Iouē & deos, Atheniēses, & cogitate vobiscū, quāto maiore iracūdia me inflāmari conC uenerit, cū à Midia sic tractarer, quàm tūc Euæonem illū qui Bæotum interfecit? Nam is à familiari, eoq; ebrio, coràm sex aut septem hominib. ijsq; familiaribus, vapulauit: qui alterum ob ea quæ fecerat vituperaturi, alterū, si æquo tulisset animo iniuriam, iræq; imperasset, deinde laudaturi erāt: præsertim ad cœnā in ædes ingressū, quò nec accedere ipsi licebat. Ego verò ab inimico, sobrio, manè, cōtumeliæ causa, non per ebrietatem, in cōspectu multorū & hospitū & ciuium, sum cōtumelijs affectus: atq; insuper in tēplo, quò mihi munus ædilitatis sustinēti magna eundi necessitas incūbebat. Ac me quidem, Atheniēses, prudēter aut feliciter potius existimo fecisse, tum qui eo tēpore iniuriam dissimularim, tum qui per iracundiā non sim ad atrox aliquod facinus impulsus. Sed Euæoni tamē, & omnib. si quis illi dū contumeliā patereturopē tulit, omnino ignosco: idēq; meo quidē iudicio, etiā iudicū plerigz tum fecerūt. Nam vno tantū suffragio dānatum esse audio: idq; quū neq; fleuisset, neq; vllū iudicē deprecatus esset, neq; vllū humanitatis apud iudices vel paruū vel magnū signum dedisset. Ponamus igitur sic: Eos qui eum dānauerunt, non damnasse propterea, q se vltus sit: sed quod eo modo, vt etiā occideret:*

Qui absoluerunt, etiam hanc immodicam vltionem, illi cuius corpus esset violatum, largitos esse. Quid igitur? mihi qui ita diligēter caui, ne quid grauius cōmitteretur, vt nec vim vi repulerim: à quo tandem vltionis iniuriarū exigendæ copia fieri debet? Equidem à vobis arbitror, & legibus: & exēplum statui omnib. cōtumelioſos omnes & petulantes neminē ipsum vlciſci per iracundiam, ſed ad vos adducere debere: vt qui cōfirmetis, & reſeruetis his qui læſi ſunt, legū præſidia cōtra iniurios.

Digreſsio, cauſas inimicitiarū inter Midiā & Demoſthenē continēs, exagerādi cauſa.

Credo autem quoſdam veſtrūm audire velle, iudices, quæ cauſæ inimicitiarū inter nos interceſſerint: quum exiſtimetis, mortalium neminem ita inſolēter & violenter in vllum ciuē debacchaturum, niſi cōtra quem grauiſſimas irarum cauſas haberet. Volo igitur & de hoc ſimultatis initio referre, & cōmemorare: vt intelligatis, eū iurè propter illud etiā pœnas fuiſſe daturum. Abſoluam aūt narrationem hāc breuiter, etiāſi altius repetere videbor. Cum admodum adoleſcētulus, tutores meos malè adminiſtrati mei patrimonij accuſarem, & iſtum adeò nō noſſem, vt nec an natus eſſet ſcirē (atq; vtinam ne nūc quidem noſſem) tum quum mihi actio dāda eſſet in diem circiter quartū aut quintum, impetum fecerūt in ædes meas, iſtius frater & iſte trierarchiæ nomine opes mecum permutaturi: ac nomen quidem ille accommodabat, & erat is qui opes permutaret Thraſylochus: Res verò ipſa, & totius rei adminiſtratio iſtius erat. ac primùm fores ædium, vt quæ iā ſui iuris ratione permutationis factæ eſſent, diffiderūt: deinde cum ſoror etiam mea tū intus eſſet, puella adhuc, corā virgūcula obſcœna loquuti ſunt, & talia, qualia, id genus hominū ſolet (nec enim ego me vnquā adduci ſinam, vt quicquam tum dictum apud vos referam) ac matrem & omnes nos fandis & infandis conuicijs proſciderunt. Quod verò grauiſſimū eſt, & iā non dictū, ſed factū: quaſi ſuum negociū ageretur, tutores iudicio liberarūt. Hæc quanquā vetera, quoſdā tamen è vobis recordari puto. Tota enim ciuitas illam permutationē, & illius tēporis inſidias, & petulātiam iſtorū cognouit. Atq; ego tū omnino deſtitutus ope amicorū, & admodū adoleſcētulus, vt ne his quæ apud curatores habebā, priuarer, cū me receptu rum expectarem non tātillum, quātum recuperare potui: ſed tam multa, q̄ multis me fraudatū eſſe norā: do iſtis viginti minas, quāti Trierarchiam locarāt. Ac illorum illius tēporis in me iniuriæ, hæ ſunt. Poſtea verò, dicta illi die ob maledicta, abſentem dānaui. nec enim ad iudicium venit: cūq; iudicatū non ſoluiſſet, nihil rerum eius, quod mihi licebat, vnquam attigi. Rurſus dicta illi die vnde vi: nūquam hactenus in hūc vſq; diē impetrare actionē potui. Tot technis & cauſis ſubinde inuentis iſte tergiuerſatur. Ac ego quidē ita verecūdē, iudicio, legibus, omnia mihi cēſeo faciēda. iſte autem, vt vos auditis, petulāter non mihi tantùm & meis: ſed & tribulib. meis inſultandum putauit propter me. Hæc vt à me verè dici cōſtet: voca mihi teſtes: vt ſciatis, priuſquam autoritate legum veteres eius iniurias vlciſci poſſem, me alijs ab eo, quales audiſtis, eſſe contumelijs oneratum.

TESTES.

Calliſthenes Sphettius, Diognetus Theoriſcus, Mneſitheus Alopecenſis: Scimus Demoſthenem, cui teſtimonium dicimus, Midiæ diem dixiſſe vnde vi, ei qui nunc ab eo publico crimine accuſatur: & iam octo annos illud iudicium eluſiſſe Midiam, ac totius huius moræ cauſam extitiſſe, ſemper tergiuerſantem & procraſtinantem.

De iu-

A τοῦ δ' ἀποφυγόντας, καὶ τούτῳ ὑπερβολὴν τιμωρίας, τῷ γε τὸ σῶμα ὑβρισμένῳ, δεδωκέναι; πῶς ἔνι μοι τῷ τοσούτῳ κεχρημένῳ πονηρίᾳ τοῦ μηδὲν ἀνήκεστον γενέσθαι, ὥς γε μηδ' ἀμυνεῖσθαι, ὥστε τὴν τιμωρίαν ὧν πέπονθα ἀποδοθῆναι προσήκει; ἐγὼ μὲν οἶμαι παρ' ὑμῶν καὶ τῶν νόμων, καὶ τοῦτό γε πᾶσι γνώσεσθαι τοῖς ἄλλοις, ὅτι σοῦ ὑβρίζοντος ἅπαντας, καὶ σοῦ ἀσελγοῦς, οὐκ αὐτὸν ἀμυνεῖσθαι μᾶλλον τῆς ὀργῆς, ἀλλ' ἐφ' ὑμᾶς ἄγειν δεῖ· ὡς βεβαιούντων ὑμῶν καὶ φιλανθρώπων τοὺς ἐν τοῖς νόμοις κατὰ τῶν ἀδικουμένων τοῖς παθοῦσι βοηθείας. οἶμαι τοίνυν τινὰς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πυθέσθαι ἀκοῦσαι τὴν ἔχθραν ἥτις ἐμοὶ πρὸς ἀλλήλους. νομίζειν γὰρ οὐδένα ἂν ἀνθρώπων οὕτως ἀσελγῶς καὶ βιαίως οὐδενὶ τῶν πολιτῶν χρήσασθαι, μὴ μεγάλου τινὸς ὄντος, ὃ αὖ πρὸς προσφέλετο. βέλομαι δὴ καὶ περὶ τούτης ὑμῖν * ἀρχῆς εἰπεῖν, καὶ διηγήσασθαι· ἵν' εἰδῆτε, ὅτι καὶ τούτων ὀφείλων δοῦναι δίκην φανήσεται. ἔστι δὲ περὶ αὐτῶν βραχὺς ὁ λόγος, κἂν ἄνωθεν ἄρχεσθαι δοκῶ. ἡνίκα τὰς δίκας ἔλαχον τῶν παιρώων τῆς ἐπιτροπῆς, μεμαθηκὼς μὲν ὢν κομιδῇ, καὶ τὸν νοῦν οὐ B γέγονεν εἰδὼς, οὐδὲ γιγνώσκων, ὡς μηδὲν νῦν ὠφελεῖ· τότε μοι μέλλουσῶν εἰσιέναι τῶν δικῶν εἰς ἡμέραν * ὡς περὶ παρτίων, ἢ πέμπτην, εἰσεπήδησαν ἀδελφοὶ ὁ τότου, καὶ οὗτος εἰς τὴν οἰκίαν, αὐλιδιδόντες τριηραρχίαν. τοὔνομα μὲν δὴ παρέσχεν ἐκεῖνος· καὶ λῷ ὁ ἀνδρὸς θρασύλοχος· τὰ δ' ἔργα πάντα λῷ καὶ πραττόμενα * ὑπὸ τούτου. καὶ πρῶτον μὲν καταλαμβάνει τὰς θύρας τῶν οἰκημάτων, ὡς αὐτῶν ἤδη γιγνομένας τῇ αὐτιδοσιν. εἶτα τῆς ἀδελφῆς ἔτ' ὄνδον οὔσης τότε, C παιδὸς οὔσης κόρης, ἐναντίον ἐφθέγξαντο αἰσχρὰ· καὶ τοιαῦτα, οἷα ἂν ἄνθρωποι πιθανοὶ φθέγξαιντο. ἐγὼ γε προσαχθέλω αὖ εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς τῶν τότε ῥηθέντων ὀλίγα· * καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἐμὲ, καὶ πάντας ἡμᾶς, ῥητὰ καὶ ἄρρητα κακὰ ἐξεῖπον. ὃ δ' ἦν δεινότατον, καὶ οὐ λόγος ἀλλ' ἔργον ἤδη, τὰς δίκας, ὡς αὐτῶν οὔσας, ἠφίεσαν τῆς ἐπιτροπῆς. καὶ ταῦτ' ἔστι μὲν παλαιὰ, ὅμως δέ τινας ὑμῶν μνημονεύειν οἶμαι. ὅλη γὰρ ἡ πόλις ἦν αὐτίδοσιν, καὶ τῷ ἐπιβαλεῖν τότε ταύτην, καὶ τῷ ἀσελγείαν ἡδέτερον. κἀγὼ τότε παντάπασιν ἔρημος ὢν κἀνέος κομιδῇ, ἵνα μὴ ταῖς ἐπιτροπαῖς ἀποστερηθείην· ἐχόμενος ἐδυνήθην ἀναπομίσασθαι, πρόσοδον εἰσπράξας· ἀλλ' ὅσων ἐμαυτῷ σωθῆναι ἀπέστερημένος· διὸ μικτὰς ἔχω μνᾶς τέτταρας ὅσου τῷ τριηραρχίαν ἦσαν μεμισθωμένοι. * τὰ μὲν δὴ τότε ὑβρίσματα τούτων εἰς ἐμὲ, ταῦτ' ἐστὶ δίκῃ ὃ * τούτῳ λαχὼν ὕστερον τὴν κακηγορίας, ἀλλ' ἐρήμῳ, ἀγὼ ἀπέλιπε. λαβὼν δ' ὑπερήμερον καὶ ἔχων, ὀδενὸς ἡψάμην πώποτε τούτου. ἀλλὰ λαχὼν ἐξέλης πάλιν, ὀδέπω καὶ τήμερον εἰσελθεῖν δεδώκημεν. πανταχοῦ τέχνας καὶ σκήψεις ἔστιν ὅτου δρέπεσθαι κακούργου. κἀγὼ μὲν οὕτως ὑπελαβόν τῇ δίκῃ, τοῖς νόμοις, ἅπαντα πράττειν ἀξιῶ. ὅσῳ, ὡς ὑμεῖς ἀκηκόατε, ἀσελγῶς, οὐ μόνον εἰς ἐμὲ καὶ σοῦ ἐμοὺς ὤετο δεῖν ὑβρίζειν, ἀλλὰ καὶ εἰς σοῦ φυλέτας δι' ἐμέ. ὡς ἂν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, καλέσαι μοι τούτων σοῦ μάρτυρας, ἵν' εἰδῆθ' ὅτι πρὶν καὶ σοῦ νόμους δίκην ὧν πρότερον ἠδικήθην λαβεῖν, πάλιν πέπαυται οἷα ἀκηκόατε ὑβρισμένη.

Μάρτυρες.

Καλλισθένης Σφήττιος, Διόγνητος * Θεωρίσκος. Μνησίθεος Ἀλωπεκῆθεν· οἶδαμεν Δημοσθένη, ᾧ μαρτυροῦμεν, κρίσιν λελογχότα μεδίου ἐξούλοις, τῷ καὶ νῦν ὑπ' αὐτοῦ κεκινημένῳ δημοσίᾳ, * καὶ ἤδη τῇ κρίσει ἐκείνῃ πλέον γεγονότα ἔτη ὀκτὼ, καὶ τὸ χρόνου γεγενημένον πάντας αἰτίον μεδίᾳ, ἀεὶ προφασιζόμενον καὶ ἀναβαλλόμενον.

Ο πύνυ

Ο πίνυ πεπίηκε κακὸν, ὦ ἄνδρες ἀθλωαῖοι, ϖερὶ τῆς A
δίκης, ἀκούσατε, καὶ θεωρεῖτε ἐφ' ἑκάστου τὴν ὕβριν
καὶ τὴν ὑπερηφανίαν αὐτοῦ. τῆς γὰρ δίκης ταύτης,
λέγω ἧς ἔλαχον αὐτὸν, γίγνεταί μοι διαιτητὴς στράτων
Φαληρεύς, ἀνθρωπος πένης μέν τις καὶ ἀπράγμων,
ἄλλως δὲ οὐ πονηρὸς, ἀλλὰ καὶ πάνυ χρηστός· ὅπερ τὸν
παλαίπωρον οὐκ ὀρθῶς, ἀλλὰ καὶ πάνυ αἰσχρῶς οὐ-
δὲ δικαίως ἀπολώλεκεν. οὗτοσὶ διαιτῶν ἡμιν ὁ στρά-
των, ἐπεὶ δὴ πολὺ ἦκεν ἡ κυρία, πάντα δ' ἤδη διεξελη-
λύθει τὰ ἐκ τῶν νόμων, ὑπωμοσίαι, καὶ ϖαραγρα-
φαὶ, καὶ οὐδὲν ἔτ' ἦν ὑπόλοιπον, τὸ μὲν πρῶτον, ὅπω-
ρᾳεν ἐδεῖτό μου τὴν διαιταν. ἔπειτα εἰς τὴν ὑστεραίαν
ἀναβαλέσθαι. τὸ τελευταῖον δ' ὡς οὔτ' ἐγὼ συνεχώ-
ρουν, ἕως ἔτος ἀπλώτα, τῆς δ' ὥρας ἐλήγεται ὀψὲ, κα-
τεδήησεν. ἤδη δὲ ἐσπέρας ὄσης καὶ σκότους, ἔρχεται
μιδίας πρὸς τὸ τῶν ἀρχόντων οἴκημα, καὶ κα-
τειλαμβάνει σου ἄρχοντας ἐξιόντας, καὶ τὸν στράτωνα
ἀπόντα, ἤδη τὴν ἔρημον δεδωκότα, ὡς ἐγὼ τῶν πα-
ραγιγνομένων τινὸς ἐπυθανόμην. τὸ μὲν οὖν πρῶτον
εἰς ἓν πείθειν αὐτὸν, τὴν δίκην, ἣν καλὰ δεδικασται,
πάντων ὑποδεδικασμένων * ὑποφαίνειν, καὶ σου ἄρ-
χοντας μεταχάφειν· καὶ πεντήκοντα δραχμὰς αὐτοῖς
ἐδίδου, ὡς δ' ἐδυσχέραινον ἤτοι τὸ πράγμα, καὶ ὁ δ' ἕτε-
ρος ἔπῃσεν· ἀπέλησας καὶ Φιλοσοφήσεις, ἀπελθὼν, τί
ποιεῖς; θεάσασθε τὴν κακοήθειαν. τὴν μὲν δίαιταν αὐ
πλαχὼν, οὐκ ὤμοσεν, ἀλλ' εἰάσατ' αὐτῷ κυρίαν γε-
νέσθαι, ἀνώμοτος ἀπολωέχθη. βουλόμενος δὴ τὸ μέλλον
λαθεῖν φυλάξας τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῶν διαιτητῶν,
τὴν ἐπαρχηλιῶνος ἢ τὴν σκιροφοριῶνος γιγνομένην·
εἰς ἓν ὁμὲν ἦλθε τῶν διαιτητῶν, ὁδ' οὐκ ἦλθε· πείσας τὸν
πεμπαδόνα δοῦναι τὴν ψῆφον ἐκ πάντας τοὺς
νόμους, κλητῆρα ὑφ' ὁνίνου ἁρπαξάμενος, * κατη
γόρων ἔρημον, ἐδ' ἐνὸς παρόντος, ἐκβάλλει καὶ ἀτιμοῖ τὸν
διαιτητήν. καὶ νῦν εἰς ἀθλωαίων, ὅτι μιδίας ἔρημον
ὤφλε δίκην, ἀπάντων ἀπεστέρηται τῶν ἐν τῇ πόλει, καὶ
καθάπαξ ἄτιμος γέγονε. καὶ οὔτε λαχεῖν δίκην ἀδι-
κηθεὶς· ὅτι διαιτητὴν ἡμέαν μιδίας· ἔθ' ὅλως τὴν
αὐτὴν ὁδὸν βαδίζειν, ὡς ἔοικεν, ἐς' ἀσφαλές. δεῖ δὴ
τοῦτο τὸ πρᾶγμα ὑμᾶς ὑτωσὶ σκέψασθαι, καὶ λογίσασθαι
τί ποτ' ἐστὶν ὃ παθὼν μιδίας οὕτως ὠμὸν, τηλικαύ-
την ἐπιβούλευσε λαβεῖν τῶν πεπραγμένων παρ' αὐ-
τοῦ πολίτην δίκην; κἄν μὲν ἥ τι δεινὸν ὡς ἀληθῶς καὶ
ὑπερφυὲς συγγνώμην ἔχειν. ἐὰν δὲ μηδὲν, θεάσασθε
τὴν ἀπέλγειαν καὶ τὴν ὠμότητα, ἣ καθ' ἁπάντων χρῆ-
ται τῶν ἐντυγχανόντων. τί γὰρ ἔδ' ὁ πένης; μεγάλην
γὰρ δὴ ὤφλε δίκην, καὶ τοσαύτην, ὥστε ὑποτρεῖσθαι
τῶν ὄντων; ἀλλὰ χιλίων ἡ δίκη μόνον ἦν δραχμῶν.
* πάνυ γε. ἀλλὰ δάκνει καὶ τοῦτο φαίη τις ἄν, ὅταν ἐκτί-
νειν ἀδίκως δέῃ. * σπένδῃ γὰρ ὑπερημέρῳ γιγνομένῳ, λα
βεῖν αὐτῷ διὰ τὸ ἀδικηθῆναι; ἀλλ' αὐθημερὸν μὲν ἤθε-
το, ὃ καὶ μέγιστόν ἐστι τεκμήριον ὅ μηδὲν ἠδικηκέναι τὸν
ἄνθρωπον· δραχμὴν δὲ οὐδέπω μίαν ἐκτέτικεν. ἀλ-
λὰ μήπω τοῦτο. ἀλλὰ τὴν μὲν οὖσαν αὐτιλαχεῖν ἐξῆν
αὐτῷ δήπου, καὶ πρὸς ἐμὲ τὸ πρᾶγμα καταφήσασθαι,
πρὸς ὃν περ ἐξ ἀρχῆς ἦν ἡ δίκη, ἀλλ' οὐκ ἐβούλετο.
ἀλλ' ὅμως μιδίας ἀτίμητον ἀγωνίσηται δέκα μνῶν
δίκην, πρὸς ἣν οὐκ ἀπήντα, δέον· καὶ εἰ μὲν ἠδί-
κηκε, δίκην δῶ. εἰδὲ μὴ ὑποφύγῃ· ἄτιμον ἀθλωαί-
ων εἶναι ἔνα δεῖ, καὶ μήτε συγγνώμης, μήτε τοῦ λόγου,
μήτε σπουδαίας τυχεῖν μηδεμιᾶς· ἃ καὶ τοῖς ὄντως
ἀδικουσιν ἅπασι ὑπάρχει. ἀλλ' ἐπειδήγε ἠτι-
μωσεν ὃν ἐβουλήθη, καὶ τοῦτ' ἐχαρίσατο αὐτῷ, καὶ
τὴν ἀναιδῆ γνώμην, ἣ ταῦτα προῃρεῖτο ποιεῖν, ἐνέ-
πλησεν

De iudicio igitur, quod scelus, Athenienses, commiserit, audite, & spectate in singulis eius insolentiam, & confidentiam. Illius enim iudicij (hoc dico, quo eum conuici) fuit mihi arbiter Strato Phalereus: homo pauper ille quidem & quietus: sed alioqui non improbus, ac potius omnino bonus: id quod miserum, nō rectè, imò perquàm flagitiosè, neq; iurè perdidit. Eo Stratone nobis arbitrante, cum tandem aduenisset status dies, ac omnia constituta legibus peracta esset, vt dilationes, vt exceptiones, neq; quicquam restaret amplius: primùm me precatur, vt arbitrium differrem. Deinde vt in posterū diem reijcerem. Tandem, quòd nec ego consentirem, neq; ille sisteret, & iam aduesperascaret: Midiam damnauit. Crepusculo autem, & tenebris ingruentibus, venit Midias ad prætorium, & prætores exeuntes deprehendit, Stratonemq; abeuntem, qui iam in reum absentem pronunciarat: vt ego è quodam, qui interfuit, comperi. Primùm igitur persuadere Stratoni conatur, vt sententiam damnatoriam in absolutoriā conuerteret. vtq; prætores scripturam mutarēt, & quinquaginta drachmas se illis daturum pacisci tur. Qui cum eam rem molestè ferrent, ac neutri eò se adduci paterentur: comminatus, multisq; cōuicijs eos insectatus, digressus inde quid facit? operæpretium est spectare eius maliciam quum arbitri sententiā dictā die rescindere vellet: iusiurandum non dedit, sed contra se ratam fieri siuit. Sic ad Nouēuiros absq; iureiurando est relata. Et quia clam fraudē struere instituerat, obseruato arbitrorum die vltimo, qui mēse Aprili aut Maio est, ad quē arbitrorum alius venit, alius non venit, consuli persuasit, vt sententiam ferret: cōtraq; omnes leges, nullo viatore adscripto, nullis accusantib. præsente nemine, loco mouet, atq; ignominia notat arbitrum. Et nunc vnus Atheniensium, quia Midias deserti vadimonij dānatus est, totius reipublicæ cōmodis spoliatus, ac omni dignitate priuatus est. Sic nec accepta iniuria diem dicere, nec arbitrū esse Midiæ, denique nec eadem ire via, vt apparet, tutum est. Sic autem hoc negocium vobis considerandum est, animoq; reputandum, quid tādem sit, qua tam atroci affectus iniuria Midias, ab homine ciue tantum exigere pro factis supplicium studuerit. Quòd si reuera quid intolerabile atq; immane fuerit: veniam meretur. Sin tale nihil: spectate scelus & crudelitatem, qua in omnes obuios grassatur. Quid est igitur quod sit perpessus? magno scilicet iudicio damnatus fuit, & tanto, vt tota re familiari priuaretur? at mille drachmarum duntaxat lis erat. Omnino: sed mordet etiam hoc, inquiet aliquis, quum per iniuriam, iudicatum soluendum est. * An usu ei venit, vt, cum statum diem præterisse ignoraret, afficeretur iniuria? imò illo ipso die cognouit: idq; maximo argumento est, hominem illum nihil iniustè fecisse. iste verò drachmam nondum vllam soluit. Sed de hoc posterius. Atqui licebat ei profectò referre causam ad iudices, & defendere, iudicium esse nullum, ac mecum experiri, cum quo ab initio res ei fuerat. Sed hoc noluit: & ne Midias definito legibus decem minarum iudicio periclitaretur, cui se non stitit, (quod factum oportuit, quò, si deliquisset, pœnas daret: sin minus, absolueretur) ciuem Atheniensem dignitate spoliari oportet, negata omni venia, omni defensione, omni æquitate: quæ etiam palàm conuictis iniuriarum conceduntur omnia. Post quā autem in ordinē coegit, quem voluit, & vos hoc ei condonastis: suumq; impudentem animum. quo talia consilia nectit,*

Stratō arbiter à Midiā ob exiguā mulctam ignominiā notatus.

expleuit: num illud fecit, vt iudicatum solueret, propter quod hominem perdidit? at ne teruncium quidem in hunc vsque diem: potiusq; actione vnde vi postulari non recusat. Alter igitur ignominia notatus propter nostras rixas, perijt: alter, cui mali nihil quicquam accidit, sursum deorsum leges, arbitros, omnia quæ libido tulerit, versat, ac sententiam latam in arbitrum, quam reo non vocato per insidias elicuit, ipse sibi ratam fecit: qua verò ipse mihi tenebatur, vocatus, sciens, vadimonium deserens, irritam facit. Atqui si iste tanta pœna dignos iudicat eos, à quibus absens damnatur: quas pœnas istum dare vobis oportebit, ita manifestè leges vestras per contumeliam violatem? nam si ignominia, si legum, si iudiciorum, si rerum denique omnium priuatio, illius iniuriæ digna pœna est: contumeliæ certè parua erit, meo quidem iudicio mors. Vt autem vera me dicere constet, voca mihi harum rerum testes, & arbitrorum recita legem.

TESTES.

Nicostratus Myrrhinusius, Phanias Aphidnæus: Scimus Demosthenem, cui testimonium dicimus: & Midiam, qui à Demosthene accusatur, quum ob maledicta diem illi dixisset, sumpsisse arbitrum Stratonem: & quum vadimonij dies lege præfinita adesset, Midiam apud arbitrum se non stitisse, sed deseruisse vadimonium. Damnatum igitur Midiam absentem, scimus conatum esse persuadere Stratoni arbitro & nobis, qui temporibus illis nouemuiri eramus, vt arbitrium rescinderemus, drachmis quinquagenis promissis. Quod vbi recusauimus: nobis minitatum insuper, discessisse. ob hanc causam scimus Stratonem à Midia insidiosè circumuentum, & contra omne ius & æquitatem ignominia notatum esse. Recita etiam arbitrorum legem.

LEX.

Si qui de priuatis contractibus litigarint, & arbitrum sumere voluerint quemcunque: eis liceat sumere quemcunque voluerint arbitrum. Quod si communiter voluerint, acquiescant in eius sententia, neque ab hoc in aliud iudicium eadem crimina deferant: sed quæ ab arbitro iudicata fuerint, rata habento. Age, voca etiam Stratonem ipsum, eum qui talia pertulit. stare enim ei profectò licebit. Hic Athenienses, pauper fortasis est, improbus non est. Qui cum ciuis sit, & omnes expeditiones iuuenis obierit, neq; sceleris quicquam admiserit: nunc tacitus astat, non alijs modò cõmunibus bonis spoliatus, sed loquẽdi etiam lamẽtandiq; potestate: ac iurene an iniuriæ hæc sibi acciderint, ne id quidem apud vos audet exponere. & hæc à Midia perpessus est, & à Midiæ opibus atque insolentia, ob paupertatem solitudinemq; suam, & ordinem plebeium: qui, si legibus contemptis, quinquaginta drachmis ab isto acceptis, damnatoriam sententiam in absolutoriam mutasset: iam honoribus fungeretur, & sine vllo malo, æquo iure cum reliquis ciuibus frueretur. Sed quia iusticiam pluris fecit quàm Midiam: & leges magis timuit, quàm istius minas: ob hæc in tantam & talem calamitatem ab isto est coniectus. Vos igitur hominem ita crudelem, ita inhumanum, tantum supplicium pro his exigentem, in quibus iniuriam sibi esse factam duntaxat dicit (nec enim facta illi fuit iniuria) hũc inquam in ciuium aliquem contumeliosè palàm insultantem, absoluetis: hunc qui neq; festi, neq; sacrorum, neq; legis, nec

Stratonem adducit, ad impetrandam ei misericordiã, & inuidiã Midiæ condandam.

A ωλησεν αὐτὸ, ἐκεῖνο ἐποίησε, τὴν καταδίκην ἐκτίσαι, διὰ τοῦτον ἂν ἀπώλεσεν; ἀλλ' οὐδὲ χαλκοῦν οὐδένα ἕως ἐκ τήμερον· ἀλλὰ δίκην ἐξέλης ὑπομένει φόνου. ἀκούω ὁ μὲν, ἠτιμωται καὶ ὠλιγαπόλωλεν, ὅσῃ οὐδὲν πέπονθεν· ἀλλ' αὖ κἀκεῖνο τοὺς νόμους, τὰς διαιτητὰς, πάνθ' ὅσα ἂν βέληται φρέφει. καὶ τὴν μὲν ἐξ ἑτοίμου γνῶσιν, διὰ ἀπρόσκλητον κατεσκεύασεν, αὐτὸς κυρίαν αὐτῷ πεποιήκει· διὰ δὲ αὐτὸς ὤφελεν ἐμοὶ, προσκληθεὶς, εἰ δώς, ἐκ ἀπαντῶν, ἄκυρον ποιεῖ. καίτοι, εἰ ἔρημον κατεδιαιτήσαντο αὐτὸν, τὴν καὐτὴν δίκην ἂν ἔτος ἄξιοι λαμβάνειν· τίνα ὑμῖν προσήκει ταῦτα λαβεῖν, τὰ φανερῶς οὕτω τοὺς ὑμετέρους νόμους ἐφ' ὕβρει παραβαίνοντος; εἰ γὰρ ἀλιμία, καὶ νόμων καὶ δικῶν καὶ πάντων στάσις, ἐκείνη δ' ἀδικήματος προσήκουσ' ἐστὶ δίκης τῆς γε ὕβρεως μικρὰ θάνατος ἐμοί γε φαίνεται. Ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας, καὶ τὸν τῶν διαιτητῶν ἀναγνῶθι νόμον.

Μάρτυρες.

Νικόστρατος Μυρρινούσιος, Φανίας Ἀφιδναῖος, οἶδαμεν δημοσθένη, ὃν μαρτυροῦμεν, καὶ μειδίαν τὸν κρινόμενον παρὰ δημοσθένους, ὅτ' αὐτῷ δημοσθένης ἔλαχε τὴν τῶν κακηγοριῶν δίκην, ἑλομένους διαιτητὴν στράτωνα· καὶ ἐπεὶ ἦκεν ἡ κυρία* ἣ νόμος, ἐκ ἀπαντήσαντα μειδίαν ἐπὶ τὴν δίαιταν, ἀλλὰ καταλιπόντα. ἡμοῦντος δ' ἔρημα καὶ μειδίου, ἐπιζημίαν μεδίαν τιθέντα πάντα στράτωνα τὸν διαιτητὴν καὶ ἡμᾶς, ὅπως ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις ἄρχοντες, ὅπως τὴν δίαιταν* αὐτῷ ἀποδιαιτήσωμεν, καὶ διδόντα δραχμὰς πεντήκοντα. καὶ ἐπειδὴ ἀφικόμεθα, ἐπεμένομεν, ἕως αὐτοῖς ἐλήσουσι ἡμῖν, καὶ οὕτως ἀπηλλάγημεν. καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἐπιζημιούμεθα στράτωνα τὸν μειδίου καταβραβεύσαντα, καὶ πάντα τὰ δίκαια ἀτιμώσαντα. Λέγε δὴ καὶ τὸν τῶν διαιτητῶν νόμον.

Νόμος.

B Ἐὰν δέ τινες περὶ συμβολαίων ἰδίων πρὸς ἀλλήλους ἀμφισβητῶσι, καὶ βούλωνται διαιτητὴν ἑλέσθαι ἑνὶ ἑκάστῳ, ἐξέστω αὐτοῖς αἱρεῖσθαι, ὃν ἂν βούλωνται διαιτητήν. ἐπὴν δ' ἂν βάλωνται * κατακοινὸν· μενέτωσαν ἐν τοῖς ὑπὸ τούτου διαγνωσθεῖσι· καὶ μηκέτι καταφερέτωσαν ἐπὶ τοῦτον ἐφ' ἕτερον δικαστήριον ταυτὰ ἐγκλήματα· ἀλλ' ἔστω τὰ κριθέντα ὑπὸ τοῦ διαιτητοῦ κύρια. Κάλει δὴ καὶ τὸν στράτωνα αὐτὸν, τὸν τὰ τοιαῦτα πεπονθότα. ἐσκόπει γὰρ ἐξέστιν σοὶ πόθεν αὐτῷ. ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πένης μὲν ἴσως ἐστὶν καὶ πονηρὸς δέ γε. ἔστω μέντοι πλούσιος, ἐστρατευμένος δὲ ἀπάσας τὰς ἐν ἡλικίᾳ στρατείας, καὶ δεινὸν οὐδὲν εἰργασμένος, ἔσχε νυνὶ σιωπῇ· οὐ μόνον τῶν ἄλλων ἀγαθῶν τῶν κοινῶν ἀπεστερημένος· ἀλλὰ καὶ τοῦ φθέγξασθαι, ἢ οὐ δύναται. καὶ ἆρ' εἰ δίκαια, ἢ ἄδικα πέπονθεν, οὐδὲ ταῦτ' ἔξεστιν αὐτῷ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν· καὶ τοῦτο πέπονθεν ὑπὸ μειδίου, καὶ οὐ μειδίου τολμήσαντος, καὶ τῆς ὑπερφανίας, οὐδὲ τοῦ πένητος, καὶ ἐρημίαν, καὶ τὸ τῶν πολλῶν εἶναι. καὶ εἰ μὲν παραβὰς τοὺς νόμους, ἔλαβε τὰς πεντήκοντα δραχμὰς παρ' αὐτοῦ, καὶ τοῦ δίκαιον, διὰ κατεδικήσην οὐκ ἂν ἐδικημένου ἀπέφηνεν· ἔτιμος ἂν διὰ, καὶ οὐδὲν ἔχων κακὸν, ἴσων μετεῖχε τοῖς ἄλλοις ἡμῖν. ἐπειδὴ δὲ παρεῖδε τοὺς τοιούτους δίκαια μειδίαν, καὶ οὐ νόμος μᾶλλον ἐδόκει τῶν ἀπειλῶν τῶν τούτου· τοιοῦτος καὶ τηλικοῦτος καὶ τοιαύτη συμφορᾶ περιπέπωκεν ὑπὸ τούτου. εἶθ' ὑμεῖς τὸν οὕτως ὠμὸν, τὸν οὕτως ἀγνώμονα, τοσαύτας δίκας λαμβάνοντα, ὧν αὐτὸς ἠδικῆσθαί φησι μόνον (οὐ γὰρ ἠδίκηται γε) τοσοῦτον ὑβρίζοντα λαβόντες εἰς τινα τῶν πολιτῶν, ἀφήσετε; καὶ μήθ' ἑορτῆς, μήτε ἱερῶν, μήτε νόμου,

μήτ'

μήτ' ἄλλου μηδενὸς φθόνοιαν ποιούμενον, οὐ κατα-
ψηφιεῖσθε; οὐ παράδειγμα ποιήσετε; καὶ τί φή-
σετε, ὦ ἄνδρες δικασταί; τίνα, ὦ πρὸς τῶν θεῶν, ἕξε-
τε εἰπεῖν πρόφασιν δικαίαν, ἢ καλήν; ὅτι νὴ δία ἀσελ-
γής ἐστι καὶ βδελυρός; ταῦτα γὰρ ἐστι πάλη ἢ. ἀλλὰ μι-
σεῖν ὀφείλετε, ὦ ἄνδρες δικασταί· οὐ φιάτους μᾶλλον
ἢ σώζειν. ἀλλ' ὅτι πλουσιός ἐστι; ἀλλὰ τοῦτο γε τῆς
ὕβρεως αὐτῷ σχεδὸν αἴτιον εὑρήσετε ὄν. ὥσ' ἀφελεῖν
τὼ ἀφορμὼ, δι' ὃ ὑβρίζει, προσῆκε μᾶλλον, ἢ
σῶσαι διὰ ταύτην. τὸ γὰρ χρημάτων πολλῶν, θρα-
σεῖ καὶ βδελυρὸν, καὶ τοιοῦτον ἄνθρωπον ἐᾶν εἶναι κύ-
ριον, ἀφορμὰς ἐστὶ ἐφ' ὑμᾶς αὐτὸς δεδωκέναι. τί
δ' ὑπόλοιπον; ἐλεῆσαι, νὴ δία; παιδία γὰρ ὀδυ-
ρήσεται, καὶ κλαύσει, καὶ τούτοις αὐτὸν ἐξαιτήσεται·
τοῦτο γὰρ λοιπόν. ἀλλ' ἴστε δήπου τοῦθ', ὅτι σοὶ ἀδί-
κως τι κακὸν πάσχοντας, ὁ μὴ δυνήσονται φέρειν, ἐλεεῖν
προσήκει. οὐ σοὶ ὧν πεποιήκασι δεινῶν, δίκῃ δι-
δόντες. καὶ τίς ἂν τοῦτ' ἐλεήσειε δικαίως, ὁρῶν τὸ
τοῦδε σῶμα ἐλεηθέντα ὑπὸ τούτου, ἃ τῇ τοῦ πατρὸς συμ-
φορᾷ, χωρὶς τῶν ἄλλων κακῶν, οὐδὲ ὑπενθυμίαν
ἐνοῦσαν ὁρᾷ; οὐ γάρ ἐστιν ὄφλημα, ὅ, τι χρὴ κατα-
θέντα ὑπὲρ ἐμοῦ θανεῖν τοῦτον· ἀλλ' ἀπλῶς οὕτως ἠ-
τιμωται, τῇ ὀργῇ τῆς ὀργῆς καὶ τῆς ὕβρεως τοῦ μει-
δίου. τίς ἂν ὑβρίζων παύσεται, καὶ διὰ ταῦτα πολλὰ
χρήματα ἀφαιρεθήσεται, εἰ τοῦτον μὲν ὥσπερ δεινὰ
πάσχοντα ἐλεήσετε· εἰ δέ τις πένης μηδὲν ἠδικηκὼς
ταῖς ἐσχάταις συμφοραῖς ἀδίκως ὑπὸ τούτου περιπέ-
πωκε, τούτῳ δὲ μὴ συνοργισθήσεσθε; μηδαμῶς. οὐ
δεῖς γάρ ἐστι δίκαιος τυγχάνειν ἐλέου, τῶν μηδένα
ἐλεόντων· οὐδὲ συγγνώμης, τῶν ἀσυγγνωμόνων. ἐγὼ
γὰρ οἶμαι πάντας ἀνθρώπους φέρειν * ἀξιοῦν παρ' αὐ-
τῶν εἰς τὸν βίον αὐτοῖς ἔρανον. πρᾶγμ' πάνθ' ὅσα πρά-
ττεται· οὐ τοῦτον μόνον ὃν συλλέγουσι καὶ οὐ πληρωτὴν
γίγνεσθαί τινες· ἀλλὰ καὶ ἄλλον οἷον ἐγώ. τίς οὗτος·
μέγας πρὸς ἅπαντας εἰμι, ἐλεήμων, εὖ ποιῶν
πολλούς. ἅπασι προσήκει τῷ τοιούτῳ ταῦτα εἰσφέ-
ρειν, ἐάν του κομψὸς, ἢ χρεία πράγματ', ἕτερος οὗτος
ἢ τις βίαιος, ἀδένα οὔτ' ἐλεῶν, οὔθ' ὅλως ἡγού-
μενος ἄνθρωπον. τούτῳ τὰς αὐτὰς φορὰς περὶ ἑκά-
στου δίκαιον ὑπάρχειν. σὺ δὲ πληρωτὴς τῶ πίστου
γεγονὼς ἐράνου, σεαυτῷ τοῦτον δίκαιος εἰ συλλέξασθαι.
ἡγοῦμαι τοίνυν ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, καὶ εἰ μηδὲν ἔτ'
ἄλλο εἶχον κατηγορεῖν μειδίου, μηδὲ δεινότερα ἐκεῖ ἃ
μέλλω λέγειν ὧν εἴρηκα· δικαίως ἂν ὑμᾶς ἐκ τῶν εἰ-
ρημένων καὶ καταψηφίσασθαι, καὶ τιμᾶν αὐτῷ τῶν ἐ-
σχάτων. οὐ μὴν ἐντεῦθεν ἔστηκε τὸ πρᾶγμα, οὐδ' ἀ-
παρήσειν μοι δοκῶ τῶν μεταταῦτα. τοσοῦτον ἀφθονί-
αν οὗτος πεποίηκε κατηγορίων. ὅτι μὲν δὴ λειποτα-
ξίου γραφὴν κατεσκεύασε κατ' ἐμοῦ, καὶ τὸν τοῦτο
ποιήσοντα ἐμισθώσατο, τὸν μιαρὸν καὶ λίαν δυχερῆ τὸν
χοιροτὸν δικτήμονα, ἐάσω. καὶ γὰ * οὔτ' ἀνεκρίνετο
πρὸς αὐτὸν ὁ συκοφάντης σκεῖν, οὔθ' οὕτως συδενὸς ἕ-
νεκα αὐτὸν ἐμισθώσατο, πλὴν ἵνα σκέσοιτο πρὸ τῶν ἐ-
πωνύμων, καὶ πάντες ὁρῶσιν· δικτήμων λουσιεὺς ἐγρά-
ψατο δημοσθένην παιανιέα λειποταξίου. καί μοι δο-
κεῖ καὶ σφόδρα προσχράσασθαι τῷ ἡδέως εἰπεῖν ἂν τις, ὅτι
μισθίου μισθωσαμένου γέγραπται. ἀλλ' ἐῶ τοῦτο. ἐφ'
ᾧ γὰ σκεῖν ἠτίμωκεν αὐτὸν ἐκ ἐπιξελθών· ἐδεμιᾶς
ἔγωγ' ἔτι προσδέομαι δίκης, ἀλλ' ἱκανὼ ἔχω. ἀλλ'
οὐ δεινὸν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι καὶ σχέτλιον, καὶ κοινὸν ἔ-
μοιγ' ἀσέβημα, ἐκ ἀδίκημα μόνον * τούτῳ πεπράχ-
θαι δοκᾷ, τοῦτ' ἐρῶ. τῷ γὰ ἀθλίῳ κ πολυπόρῳ κακῆς
καὶ χαλεπῆς συμβάσεως αἰτίας ἀριστέρχῳ τῷ μόχου,
τὸ μὲν

A *nec alterius rei vllius ratione habet, non condenabitis? nõ in eo exẽplũ statuetis? Ecquid dicetis Iudices? Quã, obsecro vos, æquã excusationem habituri estis, aut honestã? eã scilicet, esse petulãtem & improbum? Nã hæc certè vera sunt. Sed odio prosequẽdi, Iudices, vobis sunt potius tales, q̃ seruãdi. Nũ quia diues? at hãc ferè causam esse iniuriarũ eius & petulãtiæ reperietis. Quare occasio hæc & facultas, propter quã ita insolescit & grassatur, adimatur ei potius, q̃ propter eãdem cõseruetur. Magnã enim pecuniã in hominis cõsidẽtis & improbi manu relinquere. i. ensem illi porrigere, quo iugulemini. Quid restat igitur? vt vos eius miserescat scilicet? nam filiolos adducet, & lamentabitur, & eorum precibus se donari petet. hoc enim est reliquum. Atqui nostis hoc profectò, qui indignè malo aliquo cõflictantur, cui ferẽdo sint impares, eorũ moueri misericordia oportere: nõ istorum qui dãt perpetratorũ scelerũ pœnas. Ecquẽ istì iurè moueret: qui videat istũ huius filijs nihil esse motũ? q̃ præter mala cætera, calamitati patris nullã adhiberi posse medicinã sciũt. nec enim inflicta illi mulcta est, qua dis-*

B *soluta pristinã recuperare dignitatẽ liceat: sed ita simpliciter impetu iracũdiæ & cõtumeliæ Midianæ est ignominia notatus. Cuius ergo ferocitas cõprimetur & frangetur audacia? cui tandẽ opes, propter quas iste hæc facit, eripiẽtur? siquidẽ istì tanquã calamitoso vos misericordiã tribuetis? Sin pauper aliquis scelere nullo obligatus, in summas ab isto miserias per iniuriã est conlectus, huius vicem nihil irascemini? Absit. Neminis enim miserẽdum est, qui neminis miseretur: neq̃ quicquã illi veniæ dãdum, qui veniã dat nemini. Nã ego quidẽ ita sentio, mortales omnes in hac sentẽtia esse, vt existimẽt, oportere vnũquenq̃ ex tota sua viuẽdi ratione quasi stipẽ quãdam ad degendã vitã colligere: nõ eã tãtùm quã colligãt, & quam explent aliqui: sed aliã etiam, qualem ego. Ea quæ est? æquũ me comẽmorẽ, præbeo erga omnes: sum misericors, beneficus in multos. Omnes decet tali homini eadem tanquã tributum pendere: si quando vel occasio vel necessitas inciderit. Alter iste quis? violentus, q̃ tum neminis miseretur, tũ neminem hominẽ esse putat. Eadẽ hæc vectigalia istì apud singulos reposita esse decet. Tu igitur qui talem collectã expleueris: dignus es qui ipse nũc eandẽ recipias. Arbitror equidẽ, Atheniẽses, etsi præ-*

C *terea nihil accusandũ in Midia habere, nec ea quæ dicẽda restãt, superiorũ criminũ atrocitatẽ superarẽt: iurè vos ex his quæ diximus, eum cõdemnaturos. & capite litẽ æstimaturos. non tamẽ hic rei finis fuit: neq̃ mihi plura, quæ subijciã defutura sunt. Tãtam iste mihi accusandi sui copiã suppeditauit. Quòd igitur desertorũ ordinũ actionem cõtra me machinatus est, & qui id faceret, mercede cõduxit, inquinatũ illum, & nimis expeditũ, Euctemonẽ * puluiscułũ prætermitto. Nec enim sycophãta ille mihi negociũ facessit: nec iste vllã ob aliam causam cõduxit, nisi vt ante statuas heroũ extaret, omnesq̃ viderẽt: Euctemon Lusiẽsis accusauit Demosthenem Paaniẽsem desertorũ ordinũ. ac mihi videtur illud, si quo modo licuisset, libẽter asscripturus se à Midia conductũ accusare. Sed hæc omitto. Nã quo ipse iudicio, actione omissa, infamẽ sese reddidit: de eo mihi non opus est alio iudicio: sed hac vltione sum cõtentus. Quod verò Atheniẽses, & acerbũ, & miserãdum, & cõmune, mihi quidẽ, piaculũ, non scelus, admissum esse ab eo videtur: id iam dicam. Nam afflicto & ærũnaso Aristarcho Moschi filio, quum malum & graue crimen obijceretur:*

Trãsitio ad alia crimina, in se à Midia cõiecta.

primùm Athenienſes,in foro obambulãs,impios & non ferendos de me ſermones ſpargere audebat:me illius facinoris eſſe autorem.quibus rebus cum nihil proficeret:accedens ad eos,qui eum cædis eius inſimulabant, perẽpti neceſſarios,pecuniã pollicebatur,ſi me illius criminis arceſſerent: nec ab eo conatu,vel religio,vel ius & fas,vel quicquã eũ aliud impediỳt atq; deterruit: nec illorũ puduit, à quibus iſta petebat,ſi tale ac tãtum crimen in aliquem inſontẽ conjceret: ſed cum hunc vnũ ſibi quaſi limitem præfiniſſet,vt me tolleret è medio: nihil prætermittendum eſſe duxit. Quaſi verò oporteat,qui contumeliỳs & iniuriỳs ab eo oneratus, vltionem flagitat, nec reticet,eum exterminatum tolli è medio,nec vſquã reſpirare:quin & deſertorum ordinũ reum peragi, & cædis accuſari,ac tãtum non palo affigi. Quòd ſi hæc feciſſe cõuincetur,præter ea quibus in ædilitate me exagitauit:quam iurè miſericordiã à vobis,quam veniam conſequetur? Nam ego quidẽ his machinationibus interfectorem meum extitiſſe illum iudico: ac tum quidem Bacchanalibus ornatum, & corpus ſumptuſq; meos læſiſſe:nunc verò his quæ moliebatur & ſtruebat,tum illa, tum cætera omnia,tum vrbem,tum familiam,tum ius honorũ,tum fortunas,tum ſpes. Nam ſi vnæ eius inſidiæ ſucceſſum habuiſſent:omnibus his fuiſſem ſpoliatus ego, nec domi ſepeliri mihi licuiſſet. Quamobrem Iudices? Quòd ſi cui eo quòd cõtra omnes leges iniuriỳs & cõtumeliỳs agitatus à Midia,opẽ iudicum & fidem imploraſſet,hæc & huiuſmodi alia perpetiẽda erunt:adorare iniurios & cõtumelioſos,quẽadmodum ſit apud Barbaros, non vlciſci,cõſultiſſimum fuerit. Atq; vt me vera dicere, & hæc ab inſano, & impudente iſto cæteris eſſe facinoribus adiecta conſtet: voca mihi harum rerum teſtes.

Congeries & concitatio iudicũ, cauſa cum eis communicata.

TESTES.

Dionyſius Aphidnæus,Antiphilus Pæanienſis: ſublato Nicodemo, cognato noſtro,violẽta morte ab Ariſtarcho, Moſchi filio, reum cædis agebamus Ariſtarchum. Eare Midias animaduerſa,qui nunc accuſatur à Demoſthene,cui nos teſtimonium dicimus, nos data pecunia tentabat,vt omiſſo & liberato Ariſtarcho, Demoſtheni iudicium cædis intẽtaremus. Cape mihi iam etiam legem de muneribus.Interim verò, Atheniẽſes,dum iſte legem profert,volo pauca ad vos dicere: precatus à vobis omnibus per Iouem, & deos,Iudices,vt omnia quæ audietis,ſic audiatis,vt cum animis veſtris cogitetis, quidnam veſtrũm aliquis, ſi talia perpeſſus eſſet, feciſſet: quantaq; indignatione factam ſibi iniuriam vindicandam cenſuiſſet. Nam ego grauiter tuli equidem contumelias in munere obeundo mihi factas:ſed multò etiam grauius,Athenienſes, ea quæ ſecuta ſunt, maioreq; cum indignatione tuli. Quem enim omnino finem eſſe dixeris improbitatis,aut etiam ſummæ impudentiæ & crudelitatis & contumeliæ:ſi quis,poſtquam aliquem multis hercule non ferendis iniuriỳs agitarit,illas adeò non emendet,mutatasq; velit,vt multò etiam atrociora inſuper deſignet,nec opibus ad ea vtatur, quibus ſine cuiuſquam offenſa ſuis ipſe commodis conſultat: ſed ad contraria magis, per quæ aliquo iniuſtè eiecto, & contumeliỳs onerato, copiỳs & abundantia diuitiarum ipſe beatus videatur? hæc autem Athenienſes,iſte in me omnia deſignauit: quem & falſo crimine cædis reum fecit,quod in me non cadebat,vt res ipſa declarauit: & deſertorum ordinum accuſauit, tribus ipſe ordinibus deſertis:& rerum Euboicarũ (nam hoc penè omiſiſſem) à Plu-

A τὸ μὲν πρῶτον, ὦ ἄνδρες ἀθλιώταιοι, καὶ τὴν ἀγορὰν περιῶν, ἀσεβῆ καὶ δεινὰ λόγους ἐτόλμα περὶ ἐμοῦ λέγειν ὡς ἐγὼ τὸ πρᾶγμά εἰμι δεδρακὼς τοῦτο. ὡς οὐδὲν ὤνητο τούτοις· προσελθὼν τοίς ἐκεῖνον ἄγουσι τὴν αἰτίαν τοῦ φόνου, τοῖς τοῦ τεθνηκότος οἰκείοις, χρήματ' ὑπισχνεῖτο δώσειν, εἰ βούλοιντο πράγματος αἰτιῶνται ἐμέ. καὶ ὅτε θεὸς, ὦ θαυμασία, ὅτι ἄλλο δ' ἐν ἐπιήσατο ἐμπόδιον τῷ τοιούτῳ λόγῳ, δι' ὃ κινηθεν· ἀλλ' ὅτε πρὸς οὓς ἐλεγ- ὤν οὐδὲν ἠρκώθη, εἰ τοιοῦτο κακὸν καὶ τηλικοῦτον ἀδίκως ἐπάγοι τῷ· ἀλλ' ἕνα ὅρον ἔθεμεν ὅτου πρότερον με αἰρεῖν, ἐὰν ἐλλείπῃν ὥετο δεῖν· ὡς δέον, εἴ τις ὑβριεῖ τοιοῦτο τοῦτο δίκης ἀξιοῖ τυγχάνειν, καὶ μὴ σιωπᾷ, τοῦτον ἐξόλεσον αὐτήρηται, καὶ μηδαμῇ παρεθεῖσα· ἀλλὰ καὶ λειπταξίου χαλκοῦ ἠλωκέναι, καὶ ἐφ' αἵματι φόνου, καὶ μονονὺ προσηλῶσθαι. καί τοι τῶν ὅπερ ἐξελέγχηται ποιῶν, πρὸς οἷς ὑβριζέ με χορηγοῦντε· τίνος συγγνώμης. ἢ τίν' ἐλέου δικαίως τεύξεται παρ' ὑμῶν; ἐγὼ μὲν γὰρ αὐτὸν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώταιοι, νομίζω αὐτὸ χειρά μου γεγυῆσθαι τούτοις τοῖς ἔργοις· καὶ τότε μὲν * τοῖς διονυσίοις τὴν παρασκευὴν καὶ τὸ σῶμα, καὶ τὰ ἀναλώ- B μαθ' ὑβρίζειν· νυνὶ δὲ τούτοις οἷς ἐποίει καὶ διεπράττετο, ἐκεῖνά τε, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα, τὴν πόλιν, τὸ γένος, τὴν ἀτιμίαν, τὰς ἐλπίδας. εἰ γὰρ σὺν ὧν ἐπιβούλευσε καλῶς ὤρθωσεν· ἁπάντων ἂν ἀπεστερήμην ἐγὼ, καὶ μηδὲ ταφῆναι προσυπῆρχεν οἴεσθαι μοι. Μῶν τί, ἄνδρες δικασταί; εἰ γὰρ, ἐάν τις ὑπὲρ πάντας τοὺς νόμους ὑβριθεὶς ὑπὸ μηδενὸς, βοηθεῖν αὐτῷ πρᾶγμα· πῶς καὶ παραῦτα ἐπὶ αὐτῷ παθεῖν ὑπάρξει· προσκυνεῖν δοῦλοι νομίζοντας ὥσπερ ἐν τοῖς βαρβάροις, οὐκ ἀμυνάδε κράτιστον ἔσχε. Ἀλλὰ μὴν, ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ προσέρχεσθαι πάντε τῷ βουλευτῷ τούτῳ καὶ ἀναιδεῖ, κάλεσόν μοι τούτων δοῦ μάρτυρας.

Μάρτυρες.

Διονύσιος Ἀφιδναῖος, ἀνεψιὸς Φιλοπαιανιεὺς, Διοφάνους τοῦ νικοδήμου, ξυγγενὴς ἡμῶν βιαίῳ θανάτῳ ὑπὸ Ἀριστάρχου τοῦ μόσχου, ἐπεξήειμεν δὲ φόνου * τὴν δίκην. αἰδόμενος δὴ πάντας μειδίας, οὕτω κρινόμενος ὑπὸ δημοσθένους, ᾧ μαρτυροῦμεν, ἔπαθεν ἡμᾶς διδοὺς κέρματα, τὴν μὲν δίκην ἄφιεναι, δημοσθένει δὲ τῷ γραφῷ τὰ φόνου συγγράψασθαι. λάβε δή μοι καὶ τὸν περὶ τῶν δωρεῶν νόμον. Ἐν ὅσῳ δὲ τὸν νόμον, ὦ ἄνδρες ἀθη- C ναῖοι, λαμβάνει, βούλομαι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, δεηθεὶς ὑμῶν ἁπάντων πρὸς θεῶν καὶ θεῶν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, περὶ πάντων ὧν ἂν ἀκούσητε, τοῦθ' ὑπομένητε ἀκοῦσαι τῇ γνώμῃ, τί ἂν, εἴ τις ἔπαθε τοιοῦθ' ὑμῶν, ἐποίει, καὶ τίνα ἂν εἶχεν ὀργὴν ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς τὸν ποιοῦντα; ἐγὼ δὲ σφόδρα νομίζω χαλεπῶς ἐφ' οἷς περὶ τὴν λειτουργίαν ὑβρίσθην ἔτι πολλῷ χαλεπώτερον, ὦ ἄνδρες ἀθλιώταιοι, τούτοις μεταποῦντα ἐνθύμοχα, καὶ μᾶλλον ἠγανάκηκα. τί γὰρ ὡς ἀληθῶς πέρας ἂν φήσοι τις εἶναι κακίας; ἢ καὶ τίνα ὑπερβολὴν ἀναιδείας καὶ ὠμότητος καὶ ὕβρεως ἄνθρωπος εἰ ποιήσας δεινὰ νὴ δία καὶ πολλὰ ἀδίκως τινὰ, αὖθις τοῦτ' ἀναλαμβάνειν καὶ μεταγιγνώσκειν, ἔτι πολλῷ δεινότερα ἄλλα προσεργάζοιτο· καὶ χρῷτο τῷ πλούτῳ μὴ ὅτι τούτοις, ὧν οἷς μηδένα ὀλίγων αὐτὸς ἄμεινόν τι τῶν ἰδίων ᾠήσεται· ἀλλ' ὅτι πανταχοῦ, ὧν οἷς ἀδίκως ὠφελῶν τινα καὶ προπηλακίσας, αὐτὸν ὠφελημένον τῆς οὐσίας; τοῦτο τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώταιοι, πάντα τοῦτο πέπρακται κατ' ἐμοῦ. καὶ γὰρ αἰτίαν ἐπήγαγέ μοι φόνου ψευδῆ, καὶ ὅτ' ἐν ἐμοὶ προσήκοντα, ὡς τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ἐδήλωσε. καὶ γραφὴν λιποταξίου εἰσήγαγε, τρεῖς αὐτοὺς τάξεις λελοιπὼς. καὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ πραγμάτων (τυγὸν γὰρ * αὖ μικρὸν παρῆλθέ μοι εἰπεῖν)

ἁ πλούταρχ⟨ον⟩, ὁ τούτ⟨ου⟩ ξέν⟨ος⟩ κ⟨αὶ⟩ φίλ⟨ος⟩, διεπράξα-
το, ὡς ἐγὼ αὐτὸς εἰμι κατεσκιαζε, πρὶ τ⟨οῦ⟩ τὸ πρᾶ-
γμα γενέσθαι πᾶσι φανερὸν ὑπὸ πλουτάρχου γεγονός.
κ⟨αὶ⟩ πλούτ⟨ων⟩ βουλεύειν μου λαχόντ⟨ος⟩, δοκιμαζο-
μένου κατηγόρει· κ⟨αὶ⟩ τὸ πρᾶγμα εἰς ὑπερδεινόν μοι
περιέστη. αὐτὶ γὰρ τ⟨οῦ⟩ δίκην ὧν ἐπεπόνθειν λαβεῖν, δε-
ινὰ πραγμάτων, ὧν οὐδὲν ἐμοὶ προσῆκεν κινδύ-
νευον. κ⟨αὶ⟩ ταῦτα πάσχων ἐγὼ, κ⟨αὶ⟩ τ⟨ὸν⟩ τὸν τρόπον,
ἐν διεξέρχομαι νῦν πρὸς ὑμᾶς, ἐλαυνόμεν⟨ος⟩, οὐκ ὢν
οὔτε τῶν ἐρημοτάτων, ἅτε τῶν ἀπόρων κομιδῇ, οὐκ ἔ-
χων ὦ ἄνδρες ἀθλιαῖοι, ὅ, τι χρὴ ποιῆσαι. εἰ γὰρ εἰπεῖν τι
κ⟨αὶ⟩ περὶ τούτων ἤδη δεῖ, ἃ μέτεσι τῶν ἴσων καὶ τῶν ὁ-
μοίων, ὦ ἄνδρες ἀθλιαῖοι, πρὸς οὓς πλουσίους τῆς
πενίας ἡμῶν, οὐ μέτεσιν, ἅ. ἀλλὰ κ⟨αὶ⟩ χρόνοι τούτοις τὰ
δίκαια ὑποχεῖν, οὓς αὖ αὐτοὶ βάλωνται, δίδοντας, κ⟨αὶ⟩
παθήματα ἐᾶσαι τὰ τούτων ὡς ὑμᾶς, κ⟨αὶ⟩ ψυχρὰ ἀ-
φικνεῖται. τῶν δ' ἄλλων ἡμῶν ἕκαστος, αὖ τι συμβῇ, πρὸ
σφαί⟨ων⟩ κείνεται. κ⟨αὶ⟩ μάρτυρές εἰσιν ἕτοιμοι τούτοις,
κ⟨αὶ⟩ συνήγοροι πάντες ὑπερεπεῖς καθ' ἡμῶν. ἐμοὶ δὲ οὐ-
δὲ πλῆθος μαρτυρεῖν ἐθέλοντας ὁρᾶτε ἐνίους, ταῦτα μὲν
δι' ἔπος τις ἂν εἴποι θρηνῶν. Τὸν δὲ νόμον μοι λέγε ἐ-
φεξῆς, ὥσπερ ἠρξάμην. Λέγε.

Νόμ⟨ος⟩.

Ἐάν τις ἀθλιαίων λαμβάνῃ πρᾶξίν⟨α⟩, ἢ αὐτὸς
διδῷ ἑτέρῳ, ἢ διαφθείρῃ τινὰς ἐπαγγελλόμεν⟨ος⟩, ὅτι
βλάβῃ τὸ δῆμον καὶ * τινὸς τῶν πολιτῶν, τρόπῳ ἢ
μηχανῇ ἥντινοῦν, ἄτιμ⟨ος⟩ ἔστω καὶ παῖδες καὶ τὰ ἐκεί-
νου. Οὗτος τίνων ἔστιν ἀσεβὴς ἄνθρωπ⟨ος⟩ καὶ μια-
ρός· καὶ πᾶσι αὐτὸν ἔξεστιν εἰπεῖν καὶ πρᾶξαι. εἰσὶ δὲ-
ηλῆς, ἢ ψευδ⟨ής⟩, ἢ πρὸς ἐχθρὸν, ἢ φίλον, ἢ τὰ τοι-
αῦτα. ἀλλ' οὐδολισθῶν διορίζων· ὡς ἐπιτιασάμενός
με φόνου, καὶ τοιοῦτο πρᾶγμα ἐπαγαγὼν, εἴασε
μέν με εἰσιτήρια ὑπὲρ τῆς βουλῆς ἱεροποιῆσαι, καὶ θῦ-
σαι, καὶ παρέζασθαι τῶν ἱερῶν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὅλης
τῆς πόλεως· εἴασε δ' ἀρχιθεωροῦντα ἀγαγεῖν τῷ δί-
τῷ νεμίῳ, τῷ κοινῷ ὑπὲρ τῆς πόλεως θεωρίαν·
ἐξεῖδε δὲ τῆς σεμναῖς θεαῖς ἱεροποιὸν αἱρεθέντα ἐξ
ἁπάντων τρίτον αὐτὸν, καὶ παρεζάμε-
νον τῶν ἱερῶν. ἆρ' οὖν, εἰ γ' εἶχε σιγμὴν ἢ σκιὰν τού-
των ὧν κατεσκιάζε κατ' ἐμοῦ, πῶς ἂν εἴασεν; ἐγὼ
μὲν οὐκ οἶμαι. σὺν θεῷ ἐξελέγξεται τούτοις ἐναργῶς,
ὕβρει ζητῶν με ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς πατρίδ⟨ος⟩. ἐπαιδὴ
τοίνυν τοῦτο τὸ πρᾶγμα οὐδὲ καθ' ὃν, παντάχῃ ῥέ-
φων, εἰ, τ' ἐμὲ ἀγαγεῖν ἐπ' ἐμὲ· φανερῶς ἤδη * δι'
ἐμὲ τὸν ἀρίστ⟨αρχον⟩ ἐσυκοφάντει. καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιω-
πῶ. τῆς δὲ βουλῆς περὶ τούτων καθημένης, καὶ σκο-
πουμένης, παρελθὼν οὗτ⟨ος⟩, ἀγνοεῖτ' ἔφη τὸ πρᾶγμα
ὦ βουλή, καὶ τὸν αὐτόχειρα ἔχοντες, λέγων τὸν ἀρί-
στ⟨αρχον⟩, μέλλετε κ⟨αὶ⟩ ζητεῖτε, καὶ τετύφωσθε· οὐκ ἀποκτε-
νεῖτε; οὐκ ἐπὶ τῶν οἰκίαν βαδιεῖσθε; οὐχὶ συλλήψε-
σθε; καὶ πῶς ἔλεγεν ἡ μιαρὰ κ⟨αὶ⟩ ἀναιδὴς αὕτη κεφα-
λὴ ἐξελήλυθως τῇ πρεσβείᾳ ὑπὸ ἀριστάρχ⟨ου⟩, κ⟨αὶ⟩ χρεώ-
μενος ὥσπερ αὖ ἄλλος τῇ αὐτῷ τὰ πρὸ τούτ⟨ου⟩. κ⟨αὶ⟩ ὅτ' οὐ-
τίχει, πολεῖσι παρεσκηνότος πάντων σκεύη πρᾶγμα-
τα μοι, πρὸς τ⟨ὸν⟩ Διφιλάγων. εἰ μὲν ἐν εἰρκάμ-
φιπ τούτων, ἐφ' οἷς ἀπόλωλεν, ἡγούμενος τὸν ἀρίστ⟨αρ-
χον⟩, κ⟨αὶ⟩ πεπιστευκὼς τοῖς τ' αἰτιασαμένοις λόγοις, πῶς'
ἔλεγ⟨χ⟩ε ἐμὲ μὲν ἀδ' ἄτω. μετρία γὰ δίκη * τοῦ φί-
λων ἐστὶν, ἂν τι δοκῇ πεπονηκέναι δεινὸν, μηκέτι τῆς
λοιπῆς φιλίας κοινωνεῖν· τὸ δὲ τιμωρεῖσθαι κ⟨αὶ⟩ ἐπεξιέ-
ναι, τοῖς πεπονθόσι κ⟨αὶ⟩ τοῖς ἐχθροῖς καταλείπειν. ὅμως
δ' ἔσω * τοῦτό γε συγγνώμη. εἰ δ' ἐλαλῶν μὲν, κ⟨αὶ⟩ ὁμω-
ροφί⟨ων⟩ γιγόμεν⟨ος⟩ ὡς ἀδὲν εἰρασμένῳ φανήσε⟨ται⟩.
λέγων

A *à Plutarcho hospite atq; amico suo gestarũ culpã in me trãsferre conatus est, antequam constaret inter omnes, Plutarchum autorẽ esse. deniq; cum sortitò mihi senatorius ordo decerneretur, & de me cẽsura fieret: accusauit ita, vt in summas angustias redigerer. Nam nõ modò atroce [illegible]s mihi facta vlcisci non licebat: sed periculũ erat, ne alienorũ scelerũ pœnas darẽ. Quæ cum ego ferrem, & hoc quo recẽseo modo agitarer, quãquam nec omnium desertissimus, neq; nimis pauper atq; inops: quid agere debeã, Athenienses, nõ inuenio. Si quid enim etiã hac de re iã dicẽdum est: non pari æquoq; iure, Athenienses, vitiimus cũ opulẽtis nos tenuiores. nõ viuimus, nõ: sed & dilationes sistẽdi se iudicio, quas ipsi volũt, eis cõceduntur, & iniuriæ istorũ obsoletæ iam & frigidæ ad vos perueniunt: nos autem reliquũ vulgus, si quid contigit, recẽtibus adhuc delictis in iudicium adducimur, & testes istis in promptu sunt, & aduocati omnes expediti cõtrà nos. Mihi verò nec vera testari velle quosdam cernitis. Et hæc quidem cum lachrymis dixerit aliquis opinor. Sed legem mihi recita, quẽadmodum cœperam.*

B *Recita.* *LEX.*

*Si quis Atheniensium ab aliquo acceperit, aut ipse alteri dederit, aut pollicitis aliquos corruperit, ad nocendũ populo: atq; etiã, si idem per ciuẽ aliquem modo machinationéue quacunq; fecerit: ignominiosus esto, tum ipse, tum liberi, tum quicquid eius est. Iste autẽ tam est homo impius & pol[illegible]itus, vt tũ dicere, tum facere quiduis, pẽsi nihil habeat, neq; distinguat verúmne sit an falsum? amicum oppugnet an inimicum? & si qua sunt alia eiusmodi: vt me, quem homicidij criminatus fuerat, tanto scelere obiecto, nihilominus pro feliciori senatus ingressu rem diuinam facere, et sacrificare, & victimas ferire siuerit pro vobis totaq; republica: idemq; non prohibuerit, quò minus spectaculi princeps, in honorem Nemij Iouis commune pro republica spectaculum celebrarem: prætereaq; permiserit, vt sacerdos venerãdis deabus deligerer ex omnibus Atheniensibus, cum duob. collegis, victimasq; ferirem. Nunquid igitur, si punctum duntaxat aut vmbrã eorum quæ in me machinabatur, ostendere potuisset, hæc concessisset? ego quidem non opinor. Itaq; his rebus euidẽter cõuincitur, id eũ sibi studio habuisse, vt me per libidinẽ & petulantiã patria eijceret. Sed cum id facinus, quoquò se verteret, nullo modo in me deriuare posset: apertè iam, * me relicto, Aristarchum criminabatur. atq; vt cætera taceam, senatu ea de re coacto & deliberante, iste progressus: Ignoratis, inquit, rei veritatem ó senatores: & cum homicidam habeatis (Aristarchũ intelligens) tẽpus teritis, & inquiritis, & nugas agitis. nõ eum occidetis? non in ædes facietis impetum? non comprehendetis? Hæc dicebat scelerosum istud caput, & impudens, quũ pridiè fuisset ab Aristarcho egressus, itaq; eius consuetudine vt alius quispiam vsus: quum ille rebus suis secundis, omnium acerrimè à me contendisset, vt cum isto redirem in gratiam, atq; transigerem. Quæ si ita dicebat, vt Aristarchũ eorum aliquid propter quæ perijt, designasse existimaret, fidemq; verbis accusatorum adhibebat: ne tum quidem sic decuisset. Moderata enim amicorum pœna hæc est, si quid atrocius designasse videantur, ab illorum consuetudinẽ deinceps te segregare. vlcisci autem & persequi, læsis atq; inimicis relinquitur. Sed hoc ei sanè condonemus. Sin autẽ collocutum cum eo. & sub eodẽ tecto versatũ esse, tanquam omnis criminis experte cõstabit,*

Leuitas Midiæ in accusando cædis, & non arcẽdo à sacris Demosthenẽ, & in Aristarcho criminando.

illa

illa verò dixiße atq; obiecisse calũniãdi mei causa: nónne decies, vel decies millies potius iurè meritoq; occidetur? Atqui me vera dicere, & pridie quàm hæc loqueretur, istũ acceßisse, & sermonẽ cõtulisse, postridieq; iterũ (quid verò ad summam istã impuritatẽ addi potest Athenienses) domi illũ conuenisse, & iuxta aßidẽtem, dextera iniecta, præsentibus multis, post ista verba in senatu, quibus Aristarchum vt homicidã detulerat, grauißimeq; criminatus fuerat: adiurantem, exitium ipsum sibi imprecantem, si quid de illo mali dixisset, nec reformidasse periurium, quamuis eius rei conscij adeßent: ac per eum studuisse redire mecum in gratiam, vti constet: etiam horum, eos qui interfuere, testes vobis cito.

TESTES.

Nónne verò indignũ facinus est, Atheniẽses, ac potius impiũ, aßerere homicidã esse eundẽ: ac rursus id se non dixisse, eiurare? cui cædẽ obiecerit, cum illo sub eodẽ versari tecto? Quòd si ego istũ dimisero, vestro in istũ præiudicio deserto: nihil delinquo, si dijs placet. Sin ius meum persequor: ordines deserui, cæde sum pollutus, me tolli oportet è medio. Ego verò cõtrà sentio: si istum dimißißem, me relicturum fuisse iusticiæ ordinem, mihiq; iurè diem homicidij dicendum. nam id si fecißem: non vtiq; uiuere me decuisset. Vt igitur hæc quoq; verè à me dici constet: etiam horum voca mihi testes.

TESTES.

Lysimachus Alopæcensis, Demea Sunienſis, Chiares Thoricius, Philemon Sphettius, Moschus Pæaniẽsis: quibus tẽporibus Aristarchus, Moschi filius, apud senatum est delatus de occiso Nicodemo: scimus Midiam, qui à Demosthene, cui testimonium dicimus, accusatur, ad senatum ingreßum, dicere, non alium vllum esse Nicodemi interfectorem quàm Aristarchum, qui id facinus suis manibus perpetrasset: consiliumq; dedisse senatui, vt in Aristarchi ædes facto impetu, eum cõprehenderent. Hæc autem ad senatum dicebat: quum pridie cum Aristarcho & nobiscum esset cœnatus. Scimus porrò Midiam, vt à senatu recesserat, & ea verba dixerat, denuò ad Aristarchum ingreßum, illiq; sic iniecta dextra, cum deuotione sui capitis iurasse, nihil se in senatu mali de eo dixisse: atq; ab Aristarcho petijsse, vt sibi Demosthenem reconciliaret. Quid igitur addi potest? quæ istius similis fuit, aut fieri potest improbitas? qui hominem calamitosum, à quo nulla re læsus fuerat (omitto amicum) simul & calumniandum censuit, & orandum, vt se apud me in gratia poneret? eaq; egit, & sumptus fecit in hoc, vt vnà cum illo me quoq; per iniuriam ejceret ciuitate? Istum igitur talem morem & machinationem, Athenienses, vt qui sibi facta iniurias iure vlciscũtur, pluribus etiam afficiantur malis: non quidem grauiter & iniquo animo ferre me, vos autem reliquos negligere decet. Minimè profectò id committẽdum est: sed pariter omnes irasci debetis: illud reputãtes, & cõsiderantes, iniurijs accipiẽdis, ô Atheniẽses, maximè opportunos esse nostrûm pauperrimos quosq; & infirmißimos. inferẽdis autẽ, sic vt non modò facinorum pœnas ipsi non dẽt, sed etiã aliquos mercede cõducant, qui vicißim negocia facessant accusatorib. paratißimos & expeditißimos esse, homines petulantes & pecunioſos. Nõ igitur negligi talia debẽt: neq; eum qui metu sui & terrore prohibet, quò minus à se iniuriarũ, quæ alicui nostrûm factæ fuerint, pœna expetantur, aliud facere censendum est, quàm æqualitatis & libertatis societatem nobis ereptum ire.

Translatio priuati mali in ciuitatem.

Nam

A λέγων δὲ καὶ καταγιγνώσκομεν τῶνδ' εἶναι τὰ συνφαντεῖν ἐμὲ· πῶς ἂ δεκάκις, μᾶλλον δὲ μυριάκις ἐξαπολωλέναι δίκην; ἀλλὰ μὰ τὼ ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ τῇ πρωτεραίᾳ ὅτι ταῦτ' ἔλεγεν εἰσεληλύθει καὶ διελέκτο ἐκείνῳ· τῇ δ' ὑστεραίᾳ πάλιν (τοῦτο γὰρ τοῦτο ἀκριβὲς ἐστὶν ὑπερβολὴ ἀκαθαρσίας, ἄνδρες ἀθλιώτατοι) εἰσελθὼν οἴκαδε ὡς ἐκεῖνον, καὶ ἐφεξῆς ἅτοσι καθεζόμενος, τὴν δεξιὰν ἐμβαλὼν, παρόντων πολλῶν, μὴ σὺν τῇ βουλῇ τάττειν λόγους, ἐν οἷς αὐτόχειρα καὶ πανοῦργον ἐρήκει τὸν ἀρίστραρχον· ὤμνυε μὲν κατ' ἐξωλείας μηδὲν εἰρηκέναι περὶ αὐτοῦ φλαῦρον, καὶ ἀδικεῖν ἐφρόντιζεν ὅπως κἀν, ἐκ τούτων παρόντων τῶν συνειδότων· ἠξίου καὶ πρὸς ἐμὲ αὖθις διελθεῖν ἐκείνῳ γίγνεσθαι τὰς διαλύσεις· καὶ τούτων οὐδὲν παρόντας ὑμῖν καλῶ μάρτυρας.

Μάρτυρες.

Καίτοι πῶς ἂ δεινὸν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, μᾶλλον δὲ ἀσεβὲς, λέγειν ὡς φονεύς, καὶ πάλιν ὡς οὐκ εἴρηκε τοῦτ' ἀπομνύναι; καὶ φόνον μὲν ὀνειδίζειν, τοῦτο δ' ὁμορόφιον γίγνεσθαι; καὶ ἂν μὲν ἀφῶ τοῦτον ἐγὼ, καὶ πρόδωτ' ὑμετέρων καὶ χειροτονίαν. ἀθλίως ἔοικεν ἀδικῶ. αὖ δ' ἐπιξίω· λέλοιπα τὴν τάξιν, φόνου κοινωνῶ, δεῖ με αἰκρπαδαι. ἐγὼ δ' αὖ τοὐναντίον οἶμαι, εἰ τοῦτον ἀφῆκα, λελοιπέναι μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τὴν τῆς δικαίας τάξιν· φόνου δ' αὖ ἐκτὸς ἐμαυτὸν λαχεῖν. ἀ γὰρ ἴσ μοι δήπου βιωτὸν τοῦτο ποιήσειν. ὅτι τοίνυν καὶ τοῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι καὶ τούτων οὐδὲ μάρτυρας.

Μάρτυρες.

Λυσίμαχος Ἀλωπεκῆθεν, δημέας συνιεὺς, χλαῖνα θορίκιος, Φιλήμων σφήττιος, μόσχος παιανιεύς, καθ' οὓς κωμῳδὴ εἰσαγγελία ἐδόθη εἰς τὴν βουλὴν ὑπὲρ ἀριστάρχου τοῦ μόσχου, ὅτι εἴη νικόδημον ἀπεκτονὼς, οἶδαμεν μεισθίαν τὸν κρινόμενον ὑπὸ δημοσθένους, ᾧ μαρτυρέμεν, ἐλθόντα πρὸς τὴν βουλὴν, καὶ λέγοντα, μηδένα ἕτερον εἶναι τὸν νικοδήμου φονέα, ἀλλ' ἀριστάρχου· καὶ τοῦτον αὐτὸν γεγονέναι αὐτόχειρα· καὶ συμβαλόντα τῇ βουλῇ, βαδίζειν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν ἀριστάρχου, καὶ συλλαμβάνειν αὐτόν. ταῦτα δ' ἔλεγε πρὸς τὴν βουλὴν, τῇ προτεραίᾳ μετ' ἀριστάρχου, καὶ μεθ' ἡμῶν συνδειπνηκώς. οἶδαμεν δὲ καὶ μεισθίαν ὡς ἀπῆλθεν ἐπὶ τὴν βουλῆς, τότε λόγους εἰρηκότα, εἰσεληλυθότα πάλιν ὡς ἀριστάρχου· καὶ τὴν δεξιὰν ὡς ἐμβεβληκότα, καὶ ὀμνύοντα κατ' ἐξωλείας, μηδὲν κατ' αὐτὸν πρὸς τὴν βουλὴν εἰρηκέναι φαῦλον· ἀξιοῦντα ἀριστάρχου, ὅπως ἂν Δημάδης αὐτῷ δημοσθένει. τίς ἂν ὑπερβολὴ τοῦ ὁμοία τῇ τότε γέγονεν, ἢ γνοίτ' ἂν πονηρία; ὃς οὐδένα ἀτυχοῦντα, ἀδικηκότα, ἐῶν δὲ εἰ φίλον, ἅμα συνφαντεῖν ὤετο δεῖν, καὶ πρὸς ἐμὲ αὐτὸν διαλύειν ἠξίει; καὶ ταῦτ' ἐπράττε, καὶ χρήματ' ἀνήλισκεν, ὅτι τῷ μετ' ἐκείνου κἀμὲ προσκαλεῖν ἀδίκως; τοῦτο μέν τοι τὸ τοιοῦτον ἔθος ἐστὶ καὶ τὸ κατασκεύασμα, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπεξιοῦσι δικαίως, ἐπιπλέον πειρᾶσθαι κακὰ ἂν ἐμοὶ μὲν ἄξιόν ἐστ' ἀγανακτεῖν καὶ βαρέως φέρειν, ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοις παραδεῖν· πολλῶν δεῖ, ἀλλὰ πᾶσιν ὁμοίως ὀργιστέον· σκοπουμένοις δὲ θεωρῆσαι, ὅτι τοῖς μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, ῥᾳδίως κακῶς πιθεῖν, ἐπιτήδεια ἡμῶν εἰσιν οἱ πενέσται καὶ ἀσθενέστατοι· τοῖς δ' ὑβρίσαι, καὶ τὸ ποιήσαντας μὴ δοῦναι δίκην, ἀλλὰ τοὺς αὐτιπαρέχοντας πράγματα μισθώσασθαι, οἱ βδελυροὶ καὶ χρήματα ἔχοντες εἰσὶν ἐπιτήδειοι. ἃ δὴ δεῖ παρορᾶν τὰ τοιαῦτα· ἀδεὲς τὸν ἐξεργοῦντα δέειν καὶ φόβῳ τὸ δίκαιον, ὧν αὐ ἡμῶν ἀδικηθῇ τις, λαμβάνειν παρ' αὐτοῦ, ἄλλο τι χρὴ νομίζειν ποιεῖν, ἢ πρὸς τῆς ἰσονομείας καὶ πρὸς τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν μεγίστας ἀφαιρεῖσθαι

ἐγ-

ἐγὼ μὲν γὰρ ἴσως διεσαφήμεν, καὶ ἄλλῳ τὶς αὖ ψευδῆ A
λόγον ἢ συκοφαντίαν, καὶ ἐκ ταραχῆς ἡμῶν. οἱ δὲ πολλοὶ τί
ποιήσετε, ἂν μὴ δημοσίᾳ πᾶσι φοβερὸν καταστήσητε τὸ
εἰς τοῦτο ἐξαμαρτάνειν τῷ πλήθει; δόντα λόγον καὶ ὑ-
πομείναντα κρίσιν, ἐφ' οἷς ἄν τις ἐγκαλῇ· τότε αἰτιᾶσθαι
οὐδὲν ἀδίκως ἐστὶν αὐτὸν ἐλθόντας χρὴ, καὶ τότε ἂν * ἀδικεῖν
τὶ σοφᾶς τις, ἢ προαναρπάζειν, ἀλλ' ἐπάγοντ' αἰτίας
ψευδεῖς, ἄκριτον ζημίαν ἐστὶ φυγήν, ἀλλ' ὅτι τῷ διδό-
ναι δίκην ἀφαιρεῖ· ἀλλὰ μὴ ποιεῖν ἐξαρχῆς ἀσελ-
γὲς μηδέν. ὅσα μὲν τοίνυν εἴς τε τὴν λειτουργίαν καὶ τὸ
σῶμα ὑβρίσθην, ἅπαντα ὑπομένων τρόπον,
καὶ πάσχων κακῶς ἐκπέφυγα, ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες Ἀ-
θηναῖοι, καὶ παραλείπω ἴσως πολλά· ἁ γὰρ ἴσως ῥᾴδιον πάντ'
εἰπεῖν. ἔχει δ' οὕτως. οὐκ ἔσθ' ἑφ' ὅτῳ τ' πεπραγμένων
ἐγὼ μόνος ἠδίκημαι. ἀλλ' ἐπὶ μὲ τοῖς εἰς τ' χορὸν γεγυμ-
νένοις ἀδικήμασιν, ἡ φυλὴ, τὸ δέκατον μέρος ὑ-
μῶν, πεπόνθεν. ὑπὲρ δ' οἷς ἐμὲ ὕβρισε καὶ ἐπεβούλευ-
σεν, οἱ νόμοι, ἃ σοὶ ἕκαστος ὑμῶν σῴζει. ἐφ' ἅπασι
γὰρ τούτοις, ὦ θεσμοθέτα, ὧ χορηγὸς ἐγὼ καθειστήκειν, καὶ τὸ τῆς ὁ-
σίας ὑπὲρ τοῦ τ' ἐστὶ τὸ σεμνὸν, καὶ τὸ δαιμόνιον, σεσώσθαι
παρ' ἐμοῦ δεῖ δὴ τὰς γε βουλομένας ὀρθῶς, τιμᾶν κατ' ἀξίαν τ'
πεπραγμένων ταῦτα τοῦτο δίκαιον λαβεῖν, ἐκ ὧν ὑπὲρ B
ἡμῶν ὀλίγον μόνον, ἢ λόγου τιμᾶν ὀργὴν ἔχειν· ἀλλ' ὡς
ἐν ταπεινοῖς νόμοις, ἢ θεῶν, τῆς πόλεως, ἐμοῦ, πάντων ἠδι-
κημένων, οὕτω πιεῖσαι τιμωρίαν· καὶ οὐ βοηθοῦν-
τας καὶ σωζεσθαι δεομένους μὴ τούτου, μὴ σωφρόνους μό-
νον, ἀλλὰ καὶ δοκιμαστὰς τ' τούτων πεπραγμένων, ὑπο-
λαμβάνειν εἶναι. εἰ μὲν γάρ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σώ-
φρονα καὶ μέτριον πρὸς πάλαι παρεσχήκως αὐτὸν μη-
δέν, καὶ μηδένα τ' ἄλλων πολιτῶν μηδὲν ἠδικηκὼς, εἰς
ἐμὲ μόνον ἀσελγὴς οὕτω καὶ βίαιος ἐγεγόνει· πρῶτον μὲν
ἐγὼ δ' ἀτύχημ' ἂν ἐμαυτοῦ τοῦτο ἡγοῦμαι. ἔπειτ' ἐφο-
βούμην ἂν, μὴ τ' ἄλλον ἑαυτοῦ βίον ἧττος μέτριον δ' ἐκνύ-
ων καὶ φιλάνθρωπον, τούτῳ τὸ δίκαιον ὧν ἐμὲ ὕβρικε δι-
ναι ζημιοῦσθαι). νυνὶ δ' ἢ τοσοῦτά ἐστι δὴ πάλαι, ἃ πολλοὺς
ὑμῶν ἠδίκηκε, καὶ τοιαῦτα, ὥστε τούτου μὲν ἓν δεῖσθαι ἀπήλ-
λαγμαι· φοβοῦμαι δὲ πάλιν τοὐναντίον, μὴ ἐπὶ δὲ αὖ
πολλοὺς δ' ἄλλους ἑτέρους ἀκούσητε ὑπ' αὐτοῦ πεπον-
θότες, πᾶς τις ὑμῶν λογισμὸς ἐμπέσῃ· τί ἂν σὺ μὴ ὀφθὲν
πρᾶξαι τῶν ἄλλων εἰς ἕκαστον πεπονθὼς, ἀγανακτεῖς;
πάντα μὲν δὴ τὰ τούτῳ πεπραγμένα, ἅτ' ἂν ἐγώγε δυ-
ναίμην πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, ἅτ' ἂν ὑμεῖς ὑπομείναι τ'
ἀκοῦσαι· ὀφλ εἰ τὸ πρὸ ἀμφοτέρων ἡμῶν ὕδωρ ὑ- C
πόροφε· πρὸς τὸ λοιπὸν πᾶν τό, τε ἐμὸν καὶ τὸ τούτου πρὸς-
πεσὸν, ἐκ ἂν ἐξαρκέσειεν. ἃ δ' ἐστὶ μέγιστα καὶ φανερώ-
τατα, ταῦτ' ἐρῶ. μᾶλλον δ' ἐκεῖνο ποιήσω, ἀναγνώ-
σεσθαι μὲν ὑμῖν, ὡς ἐμαυτῷ γέγραμμαι πάντα τὰ ὑπο-
μνήματα· λέξω δ' ὅ, τι ἂν πρῶτον ἀκοῦσαι βουλομένοις
ὑμῖν ἢ πρῶτον εἶθ' ἕτερον, καὶ τἄλλα τὸν αὐτὸν τρόπον, ἕως
ἂν ἀκοῦσαι βούλησθε. ἔστι γὰρ ταῦτα παντοδαπὰ, καὶ ὕβρεις
πολλαὶ καὶ εἰς τὰς οἰκείας κακουργήματα, καὶ εἰς
θεοὺς ἀσεβήματα· καὶ τόπος δ' ἐστὶν, ἐν ᾧ τοῦτον ἃ
δυνατὰ πεποιηκότα ἀξία πολλὰ δρᾶσαι.

Τὰ μνήματα, τῶν μὴ δίκαια ἀδικημάτων.

Ὅτι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τ' ἀεὶ εὐτυχοῦν-
τα αὐτὸν πεποίηκε, ταῦτ' ἐστὶ, * καὶ πολλὰ ἕτερα ἂν ἐμαθέ-
λοιτε. ἃ γὰρ αὖ δύναιτο ἕκαστος εἰσαῦθις εἰπεῖν, ἅπαντ' ἐν
χρόνον ἂν ὑβρίζων διεξῆλθε τὸν βίον ἐργα-
σάμενος. ἄξιον δ' ἰδεῖν ἐστὶν ὅσον φρονήματος ἤδη προελή-
λυθε, τῷ τούτων δίκην μηδένα δεδωκέναι, ἃ γὰρ * ἡ-
γεῖτ', ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, λαμπρὸν, καὶ νεανικὸν, καὶ ἄξιο-
ν ἂν θανάτου, ὅ, τι ἄν τις πρὸς ἕνα εἷς δράσειε). ἀλλ'
εἰ μὴ φυλὴ ὅλη, καὶ βουλὴ, καὶ ἔθνος προσπλακεῖ,
καὶ

Nam ego quidem fortassis atque alius quispiam falsum
crimen atq; calumniã repulerimus, non statim consterna-
ti & afflicti. vos autẽ reliqui è populo quid facietis:
*nisi exẽplum statueritis, quo deterreãtur omnes à diuitijs in tales abusus conuertẽdis? * Vbi rationem reddideris, iudicium q; subieris, quibus de reb. accusaris, tum*
vindicandum in eos qui falsum in te crimen iecerint:
actum, si quis te deliquisse viderit, non est tollendus è
medio: neq; vbi falsa crimina obieceris, conãdum, vt sine iudicio absoluaris: aut pœnas infligi tibi, ægrè ferendum: sed antè cauẽdum est, ne petulater quicquam committas. Quas igitur iniurias & cõtumelias, tũ corpore
meo, tum in ædilitate perpessus, quibus & q̃ variis insidijs appetitus, quibus malis oneratus, tãdem euaserim,
audiuistis, Atheniẽses: quãquam multa præterij. Nec enim explicari facile fortassis omnia queant. Sic autem
se res habet: Nullũ est facinorũ omniũ, quod ad me solũ attineat. Nam in ijs per quæ chorus violatus est, tribus
nostra, decima vestrum pars, vnà est violata: iniurijs et insidijs mihi factis, leges, quarũ præsidio vnusquisq; ve-
strum saluus est. præter hæc omnia verò, deus ille, cuius
ego ædilis erã, & religionis, quæcũq; illa est maiestas &
diuinitas, vnà læsa est. Decet igitur eos qui pro atrocitate facinorũ de isto pœnas sumere volunt, non ita mo-
dò irasci, quasi de nobis tãtum agatur: sed quasi eãdem
opera leges, & deus & respubl. & ego, omnes deniq; violati simus, sic exigere supplicium. Istius porrò aduitores
& aduocatos non patronos esse tãtum: sed approbatores etiam facinorum istius existimabitis. Quod si, Athe-
nienses, sobrium & moderatum erga alios Midias se gessisset: neq; reliquorum ciuium vllum læsisset, atq; in me
solum adeò petulans & violentus extitisset: primùm e-
quidem id infelicitati meæ tribuissem: deinde vererer,
ne iste, reliquæ suæ vitæ moderatione & humanitate ostensa, ea re id cõsequeretur, vt impunè ferret iniurias
mihi factas. Nunc tot eius extant in multos vestrum edita facinora, & talia, vt hac sollicitudine liberatus, con-
trà magis timeam, ne, vbi audieritis alios ab eo multa
& atrocia esse perpessos, talis aliqua cogitatio vobis incidat: Quid tu igitur, nõ grauioribus q̃ alij affectus iniurijs, indignaris? Omnia quidẽ istius facinora neque ego
vobis exponere queã, neq; vos audiẽda cẽseatis. Nã tametsi nobis aqua geminetur, & istius, ad eam quæ mihi
data est, addatur: non tamen sufficeret. Quæ verò maxima sunt, & euidẽtissima, hæc dicam: vel illud potius faciam: legam vobis, quos mihi ipsi cõfeci omnes commentarios. Dicã verò primùm id, quod vobis audire placuẽrit: deinceps alterũ, & reliqua eodem modo, quoad audire volueritis. Sunt autem scelera omnis generis, iniuria contumeliæq; multæ, in familiares maleficia, commissa in deos piacula: neque locus vllus est, in quo istum non morte digna commisisse multa, inuenturi sitis.

Midiæ in ãplios ciues Athenienses iniurię exaggerandi causam rantur.

COMMENTARII FACINORVM Midiæ.

Quàm multa igitur, Atheniẽses, perpetuò in obuium quemq; commiserit, hæc sunt, aliaq; multa quæ præterij. Nec enim semel quisquam referre queat, ea quæ iste petulanter atq; assiduè longo totius vitæ tempore perpetrauit. Est & operæprecium videre, quãtos iam animos ei fecerit horum facinorũ omniũ impunitas. Nec enim putauit, vt mihi videtur, illustre aut animosum, aut morte dignũ esse, quicquid vnus aliquis cũ vno egerit: sed nisi totã tribũ & senatũ & gẽtem probris affecisset,

& mul-

Contumelia Midię in equites Argiuos, & mollicies.

& multos vestrûm simul exagitasset, vitã sibi acerbam fore putauit. Ac cætera quidem, cũ infinita dicẽda habe rẽ, taceo. sed de equitib. qui Argiuæ expeditionis cõmilitones ei fuerunt: scitis vtiq; oẽs, quales cõciones apud vos habuerit Chalcide reuersus, quũ accusaret, ac diceret, illũ exercitũ cũ ignominia reipub. exiuisse: & quib. cõuicijs ppter eos Cratinũ, qui nũc ei, vt audio, patrocinabitur, propterea fuerit insectatus, meministis. Eũ igitur q tã multorũ ciuiũ simul tãtas inimicitias & odia suscipere de nihilo, non dubitat: quãta improbitate & confidẽtia hæc agere putãdum? Atqui vtrũ, ó Midia, dedecori sunt ciuitati, q acie instructa & armis, quib. oportebat eos, qui hostibus occursuri essent, ornati, trãsfretarũt, & se cũ socijs cõiunxerũt: an verò tu, q in sortione vota faciebas, ne tibi militãdum esset: ac thorace nunq̃ induto, mulo vectus ex Argura Eubœæ, cũ lenis & cymbijs & cadis, qui publicani pignerabãt? hæc enim ad nos legionarios (nec enim ad eũdem cum istis locum peruenimus) perferebãtur. Ita si te propter hæc derisit Archetiõ, aut aliquis alius, omnes agitasti? Nã si illa feceris quæ de te socij equites iactabant, & tu de te dici quærebaris: iurè malè audiebas. Etenim & illos, & hos, & totam ciuitatẽ iniurijs & probris afficiebas. Sin te tale nihil designãtem quidã confixerũt, de te mẽtientes, reliquiq; milites illos non obiurgabãt, sed tua infamia lætabantur: perspicuũ est, te visum esse propter reliquæ tuæ vitæ petulantiã talia maledicta cõmeruisse. Maius igitur habere modestiæ studiũ te decuisset, nõ illos calũniari. Tu verò minitaris omnibus, exagitas omnes, postulas vt alij quid tu velis cõsiderent: ipse quid sine molestijs aliorum facere possis, non cõsideras. Iã quod indignissimum est, & maximũ, meo quidem iudicio, petulãtiæ signum,

Midiæ nullã penitus reliquã esse excusationẽ, perstringũtur & gregales eius, & tyrannica potentia, etiã in Alcibiade vindicata.

tot homines, ó nefarium caput, tu simul in cõcione accusabas: quod quis alius nõ horruisset? Iam cæteris hominibus in iudicium adductis, iudices, vnũ atq; alterum crimen obijci video, atq; illis tales excusationes abundè suppetere: quis vestrûm talis noxæ mihi cõscius est? quis vestrûm talia me facere vidit? Non ita est, sed in me isti ex inimicitijs mentiũtur: falsis testimonijs oppugnor: & eius generis alia. isti verò contrario modo res sese habent. Vos omnes enim scire arbitror mores eius & petulantiam, vitaq; insolentiam: & iãdudum plerosq; mirari existimo, cur quædam, quæ ipsi norunt, nunc ex me non audierint. multos etiam iniurijs oneratos, nec pro testimonio dicere velle omnia video, quæ ab isto sunt perpessi: cum violentiam istius & importunitatem videant, atque opes, quæ potentem & metuendum, nefarium istum efficiunt. Nam quòd autoritate diuitijsq; pollens improbus est, & petulans: eo quasi propugnaculum quoddam habet contra subitos vindictæ insultus. Sed si ei res familiaris adimatur: fortasse fiet in posterum modestior: posteaq; minoris putabitur quàm omnium minimus apud vos. frustra enim conuiciabitur & clamitabit: si quid admiserit: eadem qua nostrûm aliquis pœna afficietur. Nunc præsidijs cum niti videmus Polyeucti, Timocratis, Euctemonis, nequissimi hominis. Tales quosdam satellites secum habet: & præter hos, alios, testiũ constitutam sodalitatẽ: apertè quidem non aduersantium nobis: sed tacitè mẽdacia facilimè nutu cõprobantium: quos medius fidius nihil ab isto emolumenti capere puto: sed in hoc artificio exercitatissimi sunt, Atheniẽses,* vt cũ diuitibus se cõiungant, his adsint, testimoniũ dicãt. Sunt autem ista omnia, opinor, terri-*

A κἀμὲ πολλοὺς ἀνθρώπους ὑμῶν ἅμα ἐλαύνων· ἀβίωτον ᾤετο ἔσεσθαι τὸν βίον αὑτῷ. καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, μυρία ἂν ἔχων εἰπεῖν. ὡς δ' ἐν τῶν συστρατευσαμένων ἱππέων εἰς ἄργυραν, ἵστε δήπου πάντες οἷα ἐδημηγόρησε πρὸ ὑμῶν, ὃν ἦκεν ὁ Χαλκίδος, κατηγορῶν, ἃ φάσκων, ὀνείδη ἐξελθεῖν τὴν στρατιὰν ταύτην τῇ πόλει. καὶ τὴν λειτουργίαν ἣν ἐλοιδορήθη * πρατίνῳ ὡς ἐν τούτων, τῷ νῦν, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, μέλλοντι βοηθεῖν αὐτῷ, μεμνησθε. τὸν δὴ τοσοῦτοις ἀνθρώποις τ' πολιτῶν ἔχθραν ἐπ' οὐδενὶ τηλικαύτῃ αἱρούμενον· πόση πονηρία καὶ θρασύτης πᾶσι μεχρὶ νομίζειν πράττειν; καί τι, πότερ' εἰσὶν, ὦ μειδία, ὄνειδος τῇ πόλει, οἱ Θρᾷττας ἐν τάξει, ἃ τ' σκηνὴν ἔχοντες, ἣν ἐσῴσατε σὺν θεῷ σὺν πλείοσιν ἐξιόντες, καὶ συμβαλλόμενοι τοῖς συμμάχοις· ἢ σὺ, ὃ μὴ δ' ἐλαχεῖν ὤχόμενος τ' ἐξιόνων, ὅτε ἐπλήρου τὸν θώρακα δ' ἐσθ' ὑπὸ πᾶσι σὺ, ἐπ' ἀσπάβης ἢ ὀχούμενος * ἐξ ἀργύρας τῆς Βυβοίας, χλανίδας ἢ, ἢ κυμβίαν ἢ κάδους ἔχων, ὧν ἐπελαμβάνουσ' οἱ πεντηκοντόροι. πῶς γὰρ εἰς τὰς ὁπλίτας ὑμᾶς ἀπηγγέλλετο. ἃ γὰρ εἰς τοὺς ἱππέας ἡμεῖς τότε διέβημεν. ἐπεὶ εἰσὶ θεοὶ τούτοις ἔσκωψεν ἀρχετίων, εἴ τις ἄλλος, πάντας ἡλαύνεις· εἰ μὲν γὰρ ἐπίες B πᾶσι, ὦ μειδία. ἃ σὲ φασιν οἱ σωσιπατεῖς, καὶ κατηγόρεις, ὡς λέγοιεν ὡς σὺ δικαίως κακῶς ἤκουες. καὶ γὰρ ἐκείνους, καὶ τούτους, ἢ ὅλως τὴν πόλιν ἠδίκεις ἢ καθῆχωες. εἰ δὲ μὴ πιὼν τὸς σὺ, καὶ τεσκιαζόν τινες καταψηφιζόμενοί σου· εἰ ἦ λοιποὶ τῶν στρατιωτῶν, οὐκ ἐκείνοις ἐπετίμων, ἀλλὰ σοὶ ἐπέχαιρον· δῆλον ὅτι ὀκτὼ ἄλλων ὢν ἔζης, ἄξιος αὐτοῖς ἐδόκεις εἶ) τοιαῦτα ἐκέλευον. σωτὸν ἂν μετριώτερον ἐχρῆν παρέχειν· οὐκ ἐκείνους βαλλειν. σὺ δ' ἀπηλᾶς πᾶσιν ἐλαύνεις πάντας τὰς ἄλλας ἀξιοῖς, ὅ, τι σὺ βούλει σκοπεῖν, οὐκ αὐτὸς σκοπᾶς ὅ, τι μὴ λυπήσῃς τὰς ἄλλας πιὼν. καὶ τὸ δὴ κεφάλαιον ἢ μέγιστον ἐμοί γε δοκῶ ὕβρεως εἶναι σημεῖον, τοσούτων ἀνθρώπων, ὦ μιαρὰ κεφαλὴ σύ, παρελθὼν * ἀθρόον κατηγόρεις· ὅ τις οὐκ ἂν ἔφηλε πιῆσαι τῶν ἄλλων; τῆς μὲν τοίνυν ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώπις ὁρῶ τὸς κρινομένοις, ὦ ἄνδρες δικασταί, σὺ μὲν ἢ δύο ὄντα πολλήμασ' ἃ κατηγορῆσαι· λόγους ἢ ἀφθόνους πιστὰς ὑπάρχοντας, τίς ὑμῶν ἐμοί τι σώσειε πιστὰς; τίς ὑμῶν ἐμὲ τοῦθ' ἑώρακε πιόντα; οὐκ ἔστιν. ἀλλ' ἔστι δίκαιον καλῶς ψεύδεσθαι καλῶς ψεύδομαρτυρῆσαι τὰ τοιαῦτα. τούτῳ δ' ἂν πανταπασιν ἀτόπως ὑμᾶς εἰδέναι νομίζω τὸν τρόπον τ' τούτου, καὶ τὴν ἀπλαγειαν, καὶ τὴν ὑπερηφανίαν τὴν τοῦ βίου. καὶ πάλαι μᾶλλον ἐνίους οἴομαι, ὧν αὐτοὶ μὲν ἴσασιν, οὐκ ἀκηκόασιν ἢ γνῶ ἐμοῦ. πολλοὺς ἢ τῶν πεπονθότων, ἃ δὲ πάνθ' ὅσα ἐγὼ δίκαιος ἂν μαρτυρεῖν ἐθέλοντας ὁρῶ, τὴν βίαν καὶ τὴν φιλοπραγμοσύνην ὁρῶντας τὴν τούτου, καὶ τὴν ἀφειμένην, ἥπερ ἰσχυρὸν καὶ φοβερὸν ποιεῖ τὸν κατεπᾴδοντα τοῦτον. τὸ γὰρ ἐπ' ἐξουσίας καὶ πλούτου πονηρὸν ἢ ὑβρίζειν, τεῖχός ἐστι πρὸς τὸ μηδὲν αὖ αὐτὸν ἐξ ὑπόρκου παθεῖν. ἐπεὶ πῶς ἀμυνεθεὶς ἔστι τι ὄντι, ἴσως μὲν οὐκ ἂν ὑβρίζοι. ἐσθ' ὅρα, ἐλάττων ὢν ἄξιος ἔσται τῆς μικροπρεπείας ὑμῶν. μάτην γὰρ λοιδορήσει) καὶ βοήσεται· δίκαιον δ', ἂν ἀσελγαίνῃ τι, τοῖς ἄλλοις ἡμῖν ἐξίσου δοῦναι. τοῦτον δ' οἶμαι τάχα πρόβιβλον), πολύδικος, ὑμικράτης, δυκτήμων ὁ κονιορτός. πιθανοί τινες εἰσι μισθοφόροι περὶ αὐτόν· καὶ πρὸς ἕτερος ἕτερον, μαρτύρων σπουδὴ ἐπαμφίεσα, φανερῶς μὲν οὐκ ἐνοχλήσουσιν ἡμῖν, σιγῇ δὲ πως ψεύδη ῥᾳστα ἐπινοήσουσιν. οὓς μὰ τοὺς θεοὺς ἐγὼ οὐδὲν ὠφελεῖσθαι νομίζω πρὸς τάχα· ἀλλὰ δ' ἐνεισί τινες εἰσιν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, φθείρεσθαι * πρὸς τὰς πλουσίους, καὶ παρεῖναι καὶ μαρτυρεῖν. πάντα ἢ πᾶσι οἴομαι φοβερὰ εἶ

ἐστ τ̃ ἄλλων ὑμῶν ἑκάστῳ, καθ' ἑαυτὸν ὅπως δ ὠφελῆται ζῶντι, ὅπερ ἕνεκα συλλεχθῆτε ὑμεῖς· ἵνα, ὧν καθ' ἕνα ἐστὶν ἕκαστος ὑμῶν ἐλάττων, ἢ φίλοις, ἢ τοῖς ἔχουσιν, ἢ τῶν ἄλλων τινί τούτων· συλλεχθέντες ἑκάστου κρείττους τὲ γίγνησθε, καὶ παύητε τὴν ὕβριν. τάχα τοίνυν καὶ τοιοῦτός τις ἥξει πρὸς ὑμᾶς λόγος, τί δή τε, καὶ τὰ πεπονθὼς ὁ δεῖνα, οὐκ ἐλάμβανε δίκην παρ' ἐμοῦ; ἢ τί δὴ πάλιν, ἄλλον ἴσως τινὰ τῶν ἠδικημένων ὀνομάζων. ἐγὼ δὲ δίκας πρὸφάσεις ἕκαστος ἀφίστατ τ̃ βοηθεῖν ἑαυτῷ, πάντας ὑμᾶς εἰδέναι νομίζω. καὶ γὰρ ἀσχολία, καὶ ἀπραγμοσύνη, καὶ τὸ μὴ δικάσθαι λέγειν, καὶ ἀπορία, καὶ μυρία ἐστὶν αἰτία. πρόσκειν μέν τι τούτῳ μὴ ταῦτα λεχθήσεσθαι νῦν· ἀλλ' ὡς οὐ πεπίηκέ τι τούτων, ὧν αὐτὸς κατηγόρηκα, διδάσκειν. ἐὰν δὲ μὴ δικαίως, ἀλλὰ τῶν ἀπολωλεκότων πολὺ μᾶλλόν ἐστι δίκη. εἰ γὰρ τηλικοῦτός τίς ἐστιν, ὥστε τοιαῦτα ποιῶν, δικάσθαι καθ' ἕνα ἡμῶν ἕκαστον δικαστηρίῳ τ̃ δίκης παρ' αὐτοῦ τυχεῖν· κοινῇ πᾶσι, ἐπιδήπερ ἐλήφθαι, πᾶσιν ὑπὲρ ἁπάντων ἐστὶ πρωρητέα, ὡς κοινὸς ἐχθρὸς τῇ πολιτείᾳ. λέγεται τοίνυν ποτὲ ἐν τῇ πόλει, ἐφ' τοῦ παλαιοῦ ἐκείνου δαιμονίου, Ἀλκιβιάδης γενέσθαι. ᾧ σκέψασθε, τίνων διαγωγῶν ὑπαρχόντων, καὶ ποίων πόνων πρὸς τὸν δῆμον, πῶς ἐχρήσαντ' ὑμῶν οἱ πρόγονοι, ἐπειδὴ βουλευτὴς καὶ ὑβριστὴς ὤφθη δεῖν εἶναι; καὶ οὐκ ἀπεκάσαι δήπου μιδίαν Ἀλκιβιάδῃ βουλόμενον, τοῦτο μέμνημαι γὰρ λόγῳ, οὐχ οὕτως εἰμὶ ἄφρων, ὡσθ' ὑπολαβεῖν ἐγώ· ἀλλ' ἴστε εἰδῆτε ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ γνῶθ' ὅτι πρόδηλον ὅτ' ἐστὶν ὅτ' ἔσται, ἃ γήν, ἃ πλοῦτον, ἃ δυνάμεις, ὃ τοῖς πολλοῖς ὑμῶν, αὖ ὕβρις ἦ, πρόσκειται φέρειν. σκέψασθε γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λέγεται πρὸς πατρὸς μὲν, Ἀλκμεωνιδῶν εἶναι· τοῦτο δὲ φασιν, ὑπὸ τ̃ τυράννων, ὑπὲρ τ̃ δήμου στασιάσαντας σκήπτεσθαι. καὶ δανεισαμένους χρήματα ἐκ Δελφῶν, ἐλευθερῶσαι τὴν πόλιν, καὶ οὐ πισίστρατον παῖδας ἐκβαλεῖν. πρὸς δὲ μητρός, ἱππονίκου, καὶ τ̃ τότε τ̃ οἰκίας, ἧς ὑπῆρχεν πλούσιος καὶ μεγάλα πρὸς τὸν δῆμον εὐεργετήσας. ἃ μόνον οὐ τ̃ ὑπῆρχεν αὐτῷ· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὑπὲρ τ̃ δήμου γεγενημένος τὰ ὅπλα, δὶς μὲν ἐν σώματι, τρίτον δ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει, τῷ σώματι τὴν εὔνοιαν, ἃ χρήμασιν ἃ δὲ λόγοις ἐνεδείξατο τῇ πατρίδι. ἔτι δ' ἱππέων ὀλυμπιάσιν ἀγῶνες ὑπῆρχον αὐτῷ, καὶ νίκαι, καὶ στέφανοι, καὶ ἁρματηλάτης ἄριστος, καὶ λέγεν ἐδόκει πάνυ, ὡς φασιν, εἶναι δεινότατος. ἀλλ' ὅμως οἱ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἡμέτεροι πρόγονοι, ἀδενὸς τούτων αὐτοῖς συνεχωρήσαν ὑβρίζειν αὐτούς· ἀλλὰ πιήσαντες φυγάδα, ἐξέβαλον, καὶ λακεδαιμονίων ἰσχυρῶν ὄντων τότε, καὶ δεκέλειαν αὐτοῖς ὀχυρὰν ἐχόντων, καὶ τὰς ναῦς ἁλῶναι, καὶ πάντα ὑπέμειναν. ὁ, ποῖ ἄνηλες παθεῖν, κάλλιον εἰ νομίζοντες ἢ ἑκόντες ὑβρίζεσθαι συνεχωρήσαν. καὶ τοι τί τοσοῦτον ἐκεῖνος ὕβρισεν, ἡλίκον ἔστ' ἐμοὶ ἐξελήλεγκται; παιδικὰ ἐπέταξε χορηγοῦντι δοῦναι κόρης; ἔγωγε πῶς, ἀλλὰ χορηγῶν γε χορηγοῦντι τοῦτ' ἐποίησεν, ἔγωγε τόνδε τὸν νόμον θρυλλούμενον. οὐ γὰρ ἐκ τότου. ἔλαζεν ἀγάθαρχον τὸν γραφέα, καὶ γὰρ τοῦτο λέγουσι, λαβών γέ τι παλιμμελοῦντα ὡς φασιν, ὅπερ ἀδὲ ἀνθρώπειον ἄξιον, οὐδ' ἑρμᾶς πρόσκοπεν. ἅπαντα μὲν οἴκοι τὰ τοιαῦτα. τῆς αὐτῆς ὀργῆς δίκαιον ἀξιοῦν. τὸ δ' ὅλως ἀφανίζειν ἱερὰ ἐδῆτε, ἐθ' ὅτ' τ̃ πρόσκοπος οὐδ' ἑρμᾶς λίθος φέρει. ἐκεῖνο γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λέγεται πρὸς πατρὸς μὲν, Ἀλκμεωνιδῶν εἶναι· τοῦτο δέ φασιν, ὑπὸ τ̃ τυράννων, ὑπὲρ τ̃ δήμου στασιάσαντας σκήπτεσθαι. καὶ δανεισαμένους χρήματα ἐκ Δελφῶν, ἐλευθερῶσαι τὴν πόλιν, καὶ οὐ πισίστρατον παῖδας ἐκβαλεῖν. πρὸς δὲ μητρός, ἱππονίκου, καὶ τ̃ τότε τ̃ οἰκίας, ἧς ὑπῆρχεν πλούσιος καὶ μεγάλα πρὸς τὸν δῆμον εὐεργετήσας. ἃ μόνον οὐ τ̃ ὑπῆρχεν αὐτῷ· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὑπὲρ τ̃ δήμου γεγενημένος τὰ ὅπλα, δὶς μὲν ἐν σώματι, τρίτον δ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει, τῷ σώματι τὴν εὔνοιαν, ἃ χρήμασιν ἃ δὲ λόγοις ἐνεδείξατο τῇ πατρίδι. ἔτι δ' ἱππέων ὀλυμπιάσιν ἀγῶνες ὑπῆρχον αὐτῷ, καὶ νίκαι, καὶ στέφανοι, καὶ ἁρματηλάτης ἄριστος, καὶ λέγειν ἐδόκει πάνυ, ὡς φασιν, εἶναι δεινότατος. ἀλλ' ὅμως οἱ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἡμέτεροι πρόγονοι, ἀδενὸς τούτων αὐτοῖς συνεχωρήσαν ὑβρίζειν αὐτούς· ἀλλὰ πιήσαντες φυγάδα, ἐξέβαλον, καὶ λακεδαιμονίων ἰσχυρῶν ὄντων τότε, καὶ δεκέλειαν αὐτοῖς ὀχυρὰν ἐχόντων, καὶ τὰς ναῦς ἁλῶναι, καὶ πάντα ὑπέμειναν. ὁ, ποῖ ἄνηλες παθεῖν, κάλλιον εἰ νομίζοντες ἢ ἑκόντες ὑβρίζεσθαι συνεχωρήσαν. καὶ τοι τί τοσοῦτον ἐκεῖνος ὕβρισεν, ἡλίκον ἔστ' ἐμοὶ ἐξελήλεγκται; παιδικὰ ἐπέταξε χορηγοῦντι δοῦναι κόρης; ἔγωγε πῶς, ἀλλὰ χορηγῶν γε χορηγοῦντι τοῦτ' ἐποίησεν, ἔγωγε τόνδε τὸν νόμον θρυλλούμενον. οὐ γὰρ ἐκ τότου. ἔλαζεν ἀγάθαρχον τὸν γραφέα, καὶ γὰρ τοῦτο λέγουσι, λαβών γέ τι παλιμμελοῦντα ὡς φασιν, ὅπερ ἀδὲ ἀνθρώπειον ἄξιον, οὐδ' ἑρμᾶς πρόσκοπεν. ἅπαντα μὲν οἴκοι τὰ τοιαῦτα. τῆς αὐτῆς ὀργῆς δίκαιον ἀξιοῦν. τὸ δ' ὅλως ἀφανίζειν ἱερὰ ἐδῆτε, ἐθ' ὅτ' τ̃ πρόσκοπος οὐδ' ἑρμᾶς λίθος φέρει. ἐκεῖνο γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λέγεται πρὸς πατρὸς μὲν, Ἀλκμεωνιδῶν εἶναι· τοῦτο δέ φασιν, ὑπὸ τ̃ τυράννων, ὑπὲρ τ̃ δήμου στασιάσαντας σκήπτεσθαι. καὶ δανεισαμένους χρήματα ἐκ Δελφῶν, ἐλευθερῶσαι τὴν πόλιν, καὶ οὐ πισίστρατον παῖδας ἐκβαλεῖν. πρὸς δὲ μητρός, ἱππονίκου, καὶ τ̃ τότε τ̃ οἰκίας, ἧς ὑπῆρχεν πλούσιος καὶ μεγάλα πρὸς τὸν δῆμον εὐεργετήσας. ἃ μόνον οὐ τ̃ ὑπῆρχεν αὐτῷ· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὑπὲρ τ̃ δήμου γεγενημένος τὰ ὅπλα, δὶς μὲν ἐν σώματι, τρίτον δ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει, τῷ σώματι τὴν εὔνοιαν, ἃ χρήμασιν ἃ δὲ λόγοις ἐνεδείξατο τῇ πατρίδι. ἔτι δ' ἱππέων ὀλυμπιάσιν ἀγῶνες ὑπῆρχον αὐτῷ, καὶ νίκαι, καὶ στέφανοι, καὶ ἁρματηλάτης ἄριστος, καὶ λέγειν ἐδόκει πάνυ, ὡς φασιν, εἶναι δεινότατος. ἀλλ' ὅμως οἱ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἡμέτεροι πρόγονοι, ἀδενὸς τούτων αὐτοῖς συνεχωρήσαν ὑβρίζειν αὐτούς· ἀλλὰ πιήσαντες φυγάδα, ἐξέβαλον, καὶ λακεδαιμονίων ἰσχυρῶν ὄντων τότε, καὶ δεκέλειαν αὐτοῖς ὀχυρὰν ἐχόντων, καὶ τὰς ναῦς ἁλῶναι, καὶ πάντα ὑπέμειναν. ὁ, ποῖ ἄνηλες παθεῖν, κάλλιον εἰ νομίζοντες ἢ ἑκόντες ὑβρίζεσθαι συνεχωρήσαν. καὶ τοι τί τοσοῦτον ἐκεῖνος ὕβρισεν, ἡλίκον ἔστ' ἐμοὶ ἐξελήλεγκται; παιδικὰ ἐπέταξε χορηγοῦντι δοῦναι κόρης; ἔγωγε πῶς, ἀλλὰ χορηγῶν γε χορηγοῦντι τοῦτ' ἐποίησεν, ἔγωγε τόνδε τὸν νόμον θρυλλούμενον. οὐ γὰρ ἐκ τότου. ἔλαζεν ἀγάθαρχον τὸν γραφέα, καὶ γὰρ τοῦτο λέγουσι, λαβών γέ τι παλιμμελοῦντα ὡς φασιν, ὅπερ ἀδὲ ἀνθρώπειον ἄξιον, οὐδ' ἑρμᾶς πρόσκοπεν. ἅπαντα μὲν οἴκοι τὰ τοιαῦτα. τῆς αὐτῆς ὀργῆς δίκαιον ἀξιοῦν. τὸ δ' ὅλως ἀφανίζειν ἱερὰ ἐδῆτε, ἐθ' ὅτ' τ̃ πρόσκοπος οὐδ' ἑρμᾶς λίθος φέρει.

terribilia cæteris vobis, per sese rerum suarũ, vt quisque potest, satagẽtibus. Qua etiã de causa vos cõuenitis: vt quibus singulatim vnusquisq; vestrũm est inferior, siue amicis, siue opibus, aliqua re simili: illorum singulis congregati sitis superiores, eorumq; ferociã coherceatis. Iam fortasse talis etiã ad vos aliqua ratio perferetur: Quid igitur, si ille hæc & hæc perpessus est? cur me nõ vltus est? cur item? alio fortasse quopiã è læsis nominato. Ego verò quib. de causis opitulari sibi quisq; neglegat: omnes vos scire arbitror. Nam & occupationes, & studiũ tranquillitatis, & infantia, & inopia, causæ denicq; infinitæ sunt: non tamen decere arbitror, istum talia nunc afferre: sed ab obiectis criminibus alienum & purum esse sese, ostendere: quod si nequeat, propterea multò magis exitio esse dignum. Nam si tã potẽs est, vt talibus factis, nemo nostrũm iudicio cum eo agere, aut eius iniurias vlcisci possit: nunc vindicta publica, post quam cõstrictus tenetur, ab omnibus nomine omniũ est puniendus, tãquam communis hostis reipublicæ. Fertur aliquando fuisse in hac vrbe, veteris illius felicitatis tẽporibus, Alcibiades. Qui

B *quibus & quantis in populum beneficijs collatis, considerate quæso, quomodo à maioribus vestris fuerit tractatus: postea quam omnem grassandi licentiam sibi sumendam censuit? neq; hæc eò dico, quòd Alcibiadi Midiam comparatum velim: non ita sum demens, nec attonitus ego. sed vt sciatis vos, Athenienses, & statuatis, nullam neq; esse neq; futuram esse vel familiam, vel opulentiam, vel potentiam, quæ populo, coniuncta cum insolentia & iniuria, sit ferenda. Nam is patrem genus ab Alcmæonidis ducere perhibetur: quos aiunt mota pro libertate populi contra tyrannos seditione, actos esse in exilium, & pecuniam Delphis mutuatos, liberasse ciuitatem, Pisistrati filijs eiectis: maternum ab Hipponico: quæ familia & ipsa optimè de populo sæpenumerò merita est. Neque ille hæc à maioribus duntaxat acceperat: sed & ipse pro populo, correptis armis, bis Sami, tertiò in hac ipsa vrbe, suo corpore suam benevolentiam, non pecunijs, aut verbis patriæ probauit. Præterea equestribus Olympiæ certaminibus & victorijs atque coronis ornatus fuit: optimus item imperator, & summus, vt aiunt orator ille habebatur. Sed nihilominus*

C *illis temporibus maiores nostri ob nihil horum se ab illo vexari contumeliosè passi sunt, sed exilio mulctatum eiecerunt. Et quamuis Lacedæmoniorum opes magnæ tum essent: tamen & Deceleam contra se muniri, & naues intercipi, omnia denicq; toleraruntt: quiduis inuitos pati præstabilius esse putantes, quàm volentes concedere vt vexarentur. Sed quæ tandem illius tanta fuit iniuria, quantarum iste nunc est conuictus? Taureæ ædili alapam dedit? Sit ita sanè. sed ædilis ædili id fecit: nondum hac lege (nam eo tempore lata nondum erat) violata. Pictorem Agatharchum in vincula coniecit? (nam & hæc dicunt) at id delinquẽtem cum deprehenderat, vt aiũt: quod ne criminis quidẽ obijci loco debet. Mercuriales statuas mutilauit? omnia quidẽ impia facta, eadẽ seueritate sunt vindicãda: * sed sacra prorsus abolere, est in quo à mutilatiõe statuarũ differat. Atqui iste facinoris huius cõuictus est. Cõferamus igitur quis iste sit, & quib. ista fecerit. Proinde præterquã quod inhonestũ est, neq; licitũ, Iudices: ne fas quidẽ esse vobis, taliũ virorũ posteri cũ sitis, existimate, vt hominẽ improbum, & violentum, & contumeliosum, & * omnis dignitatis expertem, posteaquã vestræ potestati subiectus est,*

In contemptũ adducit Midiã, cuius liberalitatẽ, in rẽpubl. extenuat, suã illi anteponendo.

quisquam aliqua venia vel humanitate vel misericordia dignetur. Id enim qua de causa fieret? propter gesta imperia? at ne per se quidem miles est vllius precij, nedum aliorum imperator. Eloquentiæ gratia? qui publicè nihil vnquam boni dixit: priuatim omnes homines maledictis infectatur. Ob nobilitatem generis mediusfidius? & quis vestrûm nescit, occultos tanquam in tragœdia istius natales? cui duo maximè contraria contigerunt. Nam vera mater quæ eum pepererat, omnium mortalium sapientissima: quæ esse videbatur & adsciticia, mulierũ omnium stolidissima fuit. Illud argumento est, quòd illa statim natum vendidit: hæc, cum eodem precio meliorem parare licuisset, istum emit. Proinde propter hoc, bonis ad se nihil attinentibus potitus, & patriam consecutus, quæ maximè ciuitatum omnium legibus regitur: nullo certè modo has ferre, neque hisce vti potest: sed naturæ verè Barbaricæ & inimica, trahit & cogit, & prodit eum, ijs quæ hanc quam alienis (sicut illi reuera sunt) vtentem. Quæ autem facinora tot & tanta in istius furiosi & impudentis vita emineant: quidam me aggressi, Iudices, ex familiaribus eius, hortati sunt, vt desisterem, atque actionem omitterem. Quod cum mihi non persuaderent: istum multa eaq; atrocia commisisse, suorumq; facinorum iurè quasuis pœnas daturum, negare non audebant: sed huc se recipiebant: Esto, sit iam conuictus, & condemnatus. quam ei mulctam irrogaturos esse iudices putas? non vides eum abundare opibus, instructasq; triremes, aliaq; munera obita allaturum? Prouideto, ne his se redimat, & longè minore in ærarium coniecta pecunia, quàm quantam tibi pollicetur, te derideat. Ego verò primùm nihil putidum & abiectum à vobis expecto: nec existimo, vos litem illi minoris æstimaturos, quàm qua mulcta iste soluta, contumeliosus esse desinat: quæ præstantissima fuerit, mors: proxima, bonorum omnium publicatio. Deinde quod ad obita munera & triremium instructionem, atque eiusmodi sermones attinet, sic sentio: si hoc, Athenienses, est seruire reipublicæ, apud vos in omnibus concionibus, atque vbique locorum inculcare: nos hi sumus qui obeamus munera: nos primi vobis tributa pendimus: nos diuitijs abundamus: hæc inquam dicitare, si est seruire reipublicæ: fateor extitisse Midiam omnium ciuium splendidissimum. Occidit enim fastidio in concionibus omnibus, & aures obtundit hisce ingerendis. Sin considerandum est, quæ reuera illa munera sint quæ iste obit: ego vobis exponam. Videte igitur quanta æquitate sim cum eo actурus, ad me facta collatione. Iste, Athenienses, natus annos quinquaginta circiter, aut paulo minus: nihilo plus vobis præstitit quàm ego, qui annum ago alterum & trigesimum. Ac ego illis fui temporibus trierarchus, statim pueritiam egressus, quibus bini triremem instruebamus, & sumptus omnes è priuatis ædibus promebantur, & naues ipsi complebamus. Iste autem cum id ætatis esset, qua ego nunc, nondum quicquam reipublicæ præstare cœperat: sed tum demum rem attigit, cum primum vos ducentos & mille * attributos fecistis: à quibus talentum exigentes, talento trierarchias locant isti. Deinde & nautas & epibatas respublica suppeditat, & armamenta præbet. Quare illorum quidam tam bona conditione sunt, vt, cum reuera nihil impenderint, multum præstitisse videantur, & à

μηδαμόθεν, συγγνώμης, ἢ φιλανθρωπίας, ἢ χάριτός τινος ἀξιῶσιν. τίνος γὰρ ἕνεκα *; τῶν γραπτῶν; ἀλλ' οὐδὲ καλὸν αὐτὸν γραπτὸν ὄντος ἀδένος ἐστὶν ἀξίως· μήτι γε τῶν ἄλλων ἡγεμών. ἀλλὰ τῶν λόγων; ὧν εἰς κοινὴν μὲν οὐδὲν πώποτ' εἶπεν ἀγαθὸν, κακῶς δὲ ἰδίᾳ πάντας ἀνθρώπους λέγει. γένους εὐπατρίδου Διός; καὶ τίς οὐκ οἶδεν ὑμῶν τὰς ἀποῤῥήτους ὥσπερ ἐν τραγῳδίᾳ τὰς τούτου γονάς; ὧ δύο τὰ ἐναντιώτατα συμβεβηκέναι. ἡ μὲν γὰρ ὡς ἀληθῶς μήτηρ, ἡ τεκοῦσα αὐτὸν, πάντων ἀπάντων ἀνθρώπων εἶχε νοῦν· ἡ δὲ δοκοῦσα καὶ ὑπολαμβανομένη, πασῶν ὧν οἶδα γυναικῶν. σημεῖον δέ. ἡ μὲν γὰρ, ἀπέδοτο εὐθὺς γενόμενον, ἧσθ', ἐξὸν αὐτῇ βελτίω πρίασθαι τῆς ἴσης τιμῆς, τοῦτον ἠγόρασε. καὶ γάρ τοι Διὸς οὐ προσηκόντων ἀγαθῶν κύριος γεγονὼς, καὶ παρὰ δαίμονος τυχηκὼς, ἡ νόμος τῶν ἁπασῶν πόλεων μάλιστα οἰκεῖαν δοκεῖ, οὐδένα οἴκοι τρέπον φέρειν, οὐδὲ χρῆσθαι τούτοις δίδωσι· ἀλλὰ τὸν τῆς φύσεως ὡς ἀληθῶς βάρβαρον, καὶ πολεμίως ἐχθρὸν, ἕλκει καὶ βιάζεται, καὶ φανερὸν ποιεῖ, τοῖς παροῦσιν, ὥσπερ ἀλλοτρίοις, ὅπερ ἐστὶν, αὐτὸν χρώμενον. τοσούτων τοίνυν καὶ τοιούτων ὄντων, ἃ τῷ βδελυρῷ τούτῳ καὶ ἀναιδεῖ, μᾶλλα βεβίωται· ἐνιοί μοι προσιόντες, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν χρωμένων αὐτῷ, παρῃνοῦντες ἀπαλλαγῆναι καὶ καθυφεῖναι τὸν ἀγῶνα τοῦτον· ἐπεὶ δή με μὴ πείθουσιν· ὡς μὲν ἃ πολλὰ καὶ δεινὰ πεποίηκεν ἀτοσὶ, καὶ δίκλω λιὼ τινοῦν ἂν δικαίως δοίη τῶν πεπραγμένων, ἐκ ἐτόλμων λέγειν· ὅτι τοῦτο δὲ ἀπολύτων· ὡς ἤλωκεν ἤδη καὶ καταψήφισται· τὸν μὲν τιμήσειν αὐτῷ πρόσθεν καὶ χιλίας ἐρεῖ καὶ λειτουργίας; σκόπει * δὲ μὴ τάπις αὐτὸν ἐξαιτήσηται, καὶ ἐλάττω πλοῦτον τῇ πόλει καταβεῖς, ἢ ἔσται σοὶ δίδωσι, καταγελάσῃ. ἐγὼ δ' ἔμπροσθεν μὲν οὐδένα ἀηθῆ ὑμῶν καταγιγνώσκω· οὐδὲ ὑπολαμβάνω τιμήσειν οὐδενὸς ἐλάττονα τούτου, ἢ ὅσον καταβεῖς οὗτοσὶ, παύσεται τῆς ὕβρεως. τοῦτο δὲ ἐστὶ μάλιστα μὲν θανάτου· εἰ δὲ μὴ, πάντα τὰ ὄντα ἀφελέσθαι· ἔπειθ' ὑπὲρ τῶν τότε λειτουργιῶν καὶ προπαρασκευῶν, καὶ τῶν τοιούτων λόγων ὧδί γιγνώσκω. εἰ μέν ἐστιν, ὦ ἄνδρες ἀθλοθέται, τὸ λειτουργεῖν τοῦτο, τὸ ὑμῖν λέγειν ἐν ἁπάσαις ταῖς ἐκκλησίαις καὶ πανταχοῦ, ἡμᾶς εἰ λειτουργοῦντες· ἡμεῖς οἱ προσιόντες ὑμῖν· ἡμᾶς εἰ πλουσίους ἐσμεν· εἰ τὸ τὰ τοιαῦτα λέγειν τοῦτ' ἐστὶ λειτουργεῖν· ὁμολογῶ μηδένα ἀπάντων τῶν ἐν τῇ πόλει λαμπρότατον γεγονέναι. δοκεῖ γὰρ ἀναιδὴς ὀφθῆναι καὶ αὐθαδὴς, καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν τοιαῦτα λέγων. εἰ μέν τοι τί ποτ' ἐστὶν ἀληθὲς ἐν τῇ λειτουργεῖν σκοπεῖν, ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς ἐρῶ. καὶ βάσασθε ὡς δικαίως αὐτὸν ἐξετάσω, πρὸς ἐμαυτὸν λέγων. οὗτος ὦ ἄνδρες ἀθλοθέται, γεγονὼς ἔτη πρὸ πεντήκοντα ἴσως, ἢ μικρὸν ἐλάττω, οὐδὲν ἐμοῦ πλείους λειτουργίας ὑμῖν λελειτούργηκεν· ὃς δύο καὶ τριάκοντα ἔτη γέγονα. κἀγὼ μετὰ ἐκείνους οὓς χρόνους ἐτριηράρχουν, ὠθοῦς ἐκπώδων ἐξελθὼν, ὅτε σώδυο ἦμεν οἱ τριήραρχοι, καὶ τὰ ἀναλώματα πάντα ἐκ τῶν ἰδίων οἴκων, καὶ τὰς ναῦς ἐπληροῦμεν αὐτοί. οὗτος δ' ὅτε μὲν κατὰ πρῶτον τὴν ἡλικίαν λοῦ, καὶ λοῦ ἐγὼ νεῦ, οὐδέπω λειτουργεῖν ἤρχετο. πρωικαῦτα δὲ τὰ πράγματ' ἦσθα, ὅτε πρῶτον μὲν Διμνσίους καὶ χιλίους ἐπεποιήκατε πλουσίους ὑμεῖς, παρ' ὧν εἰσπραττόμενοι τάλαντον, τάλαντου μισθοῦσι τὰς τριαρχίας οὗτοι. εἶτα τὰ πληρώματα ἡ πόλις παρέχει, καὶ σκάφη δίδωσιν· ὥσ' αὐτῶν εἰσὶς τῇ ἀληθείᾳ, τὰ μηδὲν ἀναλῶσαι, καὶ δοκεῖν λελειτουργηκέναι,

καὶ

καὶ τῶν ἄλλων λειτουργιῶν ἀπελέσι γεγονέναι, πρότε-
σιν. ἀλλὰ μὴν, τί ἄλλο; τραγῳδοῖς κεχορήγηκέ ποτε
οὗτος; ἐγὼ δὲ αὐληταῖς αὐδράσι. καὶ ὅτι τοῦτο τὸ
αἴτιόλωμα ἐκείνης τῆς δαπάνης πολλῷ πλεῖόν ἐστιν,
οὐδεὶς ἀγνοεῖ δήπου. κἀγὼ μὲν ἐβελοντὴς νυνὶ· οὗτος
δὲ κατασὰς ἐξ ἀντιδόσεως τότε. οὖν, χάριν οὐδεμίαν
ἀπ' δήπου δικαίως ἄν τις ἔχοι. τί ἔτι; εἰσίακα τὴν
φυλὴν ἐγὼ, καὶ παναθηναίοις κεχορήγηκα. οὗτος
δὲ οὐδέτερα. ἡγεμὼν συμμορίας ὑμῖν ἐγὼ μέν
ἔτη δέκα, ἴσον Φορμίωνι, καὶ Λυσιθείδῃ, καὶ Καλλαίσχρῳ,
καὶ τοῖς πλουσιωτάτοις· εἰσφέρων οὐκ ἀπὸ ὑπαρ-
χούσης οὐσίας (ὑπὸ γὰρ τῶν ἐπιτρόπων ἀπεστερή-
μην) ἀλλ' ἀπὸ τῆς δόξης, ὧν ὁ πατήρ μοι κατέλιπε,
καὶ ὧν δίκαιον ἦν με δοκιμασθέντα κομίσασθαι. ἐγὼ
μὲν οὕτως ὑμῖν προσενήνεγμαι. μειδίας δὲ πῶς;
οὐδέ πω καὶ τήμερον συμμορίας ἡγεμὼν γέγονεν, οὐ-
δὲ τῶν πατρῴων ἀποστερηθεὶς ὑπ' οὐδενός· ἀλλὰ πα-
ρὰ τοῦ πατρὸς πολλὴν οὐσίαν παραλαβών. τίς οὖν ἐ-
στιν ἡ λαμπρότης; ἢ τίνες αἱ λειτουργίαι, ἢ τὰ σεμνὰ
ἀναλώματα τάυτα; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ. πλὴν εἰ ταῦτά
τις θεωρεῖ εἰκίαν ᾠκοδόμηκεν ἐν ἐλευσῖνι ποικίλην,
ὥστε πᾶσιν ἀποσκοτεῖν τοῖς ἐν τῷ τόπῳ. καὶ εἰς μυσή-
ρια τὴν γυναῖκα ἄγει, κἂν ἄλλοσέ ποι βούληται,
ὑπὸ τὸ λευκοῦ ζεύγους τοῦ ἐκ σικυῶνος. καὶ τρεῖς ἀ-
κολούθους, ἢ τέτταρας αὐτὸς ἔχων, διὰ τῆς ἀγορᾶς
σοβεῖ, κύμβια, καὶ ῥυτὰ, καὶ φιάλας ὀνομάζων οὕτως,
ὥστε σὺν παρόντας ἀκούειν. ἐγὼ δ' ὅσα μὲν τῆς ἰδίας
τρυφῆς εἶνεκα μειδίας καὶ πρεσβείας κτᾶται· οὐκ οἶδ'
ὅ, τι σοὶ πολλοὺς ὑμῶν ὠφελεῖ· ἃ δ' ἐπαιρόμενος
τάυτης ὑβρίζει, ὅτι πολλοὺς καὶ σοὶ τυχόντας ὑμῶν ἀ-
φικνούμενα ὁρῶ. οὐ δὴ δεῖ τὰ τοιαῦτα ἑκάστοτε τιμᾶν,
οὐδὲ θαυμάζειν ὑμᾶς· οὐδὲ τὴν φιλοτιμίαν ἐκ τού-
των κρίνειν, εἴ τις οἰκοδομεῖ λαμπρῶς, ἢ θεραπαίνας
κέκτηται πολλὰς, ἢ σκεύη πολλὰ· ἀλλ' ὃς ἂν ἐν τά-
ξεις λαμπρὸς καὶ φιλότιμος ᾖ, ὧν ἅπασι μέτεστι τοῖς
πολίταις ὑμῶν. ὧν δὲν εὑρήσετε τούτῳ πρόσον. ἀλλὰ νὴ
δία, τριήρη* δῶ ἐπέδωκε; ταύτην γὰρ εὖ οἶδ' ὅτι θρυλ
λήσει, καὶ φήσ, ἐγὼ ὑμῖν τριήρη ἐπέδωκα. οὐτωσὶ
δὴ ποιήσατε. εἰ μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, φιλοδημίας
εἵνεκα ταύτην ἐπέδωκεν· δῶ προσήκ τῶν τοιούτων ἐ-
κὼν χάριν, ταύτην ἔχετε αὐτῷ καὶ ἀπόδοτε. ὑβρίζειν
δὲ, μὴ δότε, οὐδενὸς γὰρ πράγματος, οὐδ' ἔργου, τῦ-
το συγχωρητέον. εἰ δὲ δὴ καὶ δειλίας καὶ ἀνανδρίας
ἕνεκα δειχθήσεται τοῦτο πεποιηκὼς· μὴ θαυμάσητε
ὅτῳ τρόπῳ ἔστε; ἐγὼ καὶ τοῦτο διδάξω, ἀνω-
θεν δέ. βραχὺς γὰρ ἔσ' ὁ λόγος ὃν λέξω, κἂν ἄνωθεν
ἄρχεσθαι δοκῇ. ἐγένοντο εἰς εὔβοιαν ἐπιδόσεις παρ' ὑ-
μῖν πρῶτον. τούτων δ' οὐκ ἦν μειδίας, ἀλλ' ἐγώ. καὶ
συντριήραρχος ἦν μοι φιλῖνος ὀνικοφράτους. ἕτεραι
δεύτεραι μετὰ ταῦτα εἰς ὄλυνθον. οὐδὲ τούτων ἦν μει-
δίας. καίτοι τόν γε δὴ φιλότιμον, παντάχοῦ προσῆ-
κεν ἐξετάζεσθαι. τρίται νυνὶ αὗται γεγόνασιν ἐπιδόσεις.
ἐνταῦθα ἐπέδωκε. πῶς; ἐν τῇ βουλῇ γιγνομένων ἐ-
πιδόσεων, πρὶν οὐκ ἐπεδ υ τότε. ἐπιδὴ δὲ πολ-
λοὶ ἐκ ταμιώας στρατιώτας ἐξηγγέλλετο,
καὶ πάντες ἐξιέναι τοὺς ὑπολοίπους ἱππέας, ὧν εἷς οὗ-
τος ἦν, προσεβούλευσεν ἡ βουλὴ· τινὶ καῦτα φοβη-
θεὶς τὴν στρατείαν ταύτην, εἰς τὴν ὑστεροῦσαν ἐκκλη-
σίαν, πρὶν καὶ πρεσβευτὰς καθίζεσθαι, παρελθὼν ἐπέ-
δωκε. τῷ, δήλον, ὡς τε μήσ' αὐτοῦ εἶναι αὐτὸν ἔχειν,
ὅτι τὴν στρατείαν φεύγων, οὐ φιλοτιμίᾳ τοῦτ' ἐποίη-
σε; τοῖς μεταταῦτα πραχθεῖσιν ὑπ' αὐτοῦ. τὸ μὲν
γὰρ πρῶτον, ὡς οὐκ εἰδόκ, προσιόσης τῆς ἐκκλησίας,
καὶ

A & à reliquis oneribus facti sint immunes. Age verò, quid aliud? Tragœdis iste aliquando sumptus præbuit? ego verò tibicinibus. Et hanc impensam illo sumptu multò esse maiorem, nemo profectò ignorat. Ac ego quidem nunc vltrò, ille verò tunc ædilitate ob iudicium permutationis susceptæ: pro quo nemo illi quicquam vtique debet. Quid præterea? tribui epulum ego præbui, & Panathenæa instruxi: iste neutrum fecit. Classis ego vobis in tributo conferendo princeps decennium fui, æquè vt Phormio, vt Lysithides, vt Callæschrus, & ditissimi quiq.: munificus non de opibus quas habeo (nam à tutoribus, his fraudatus fui) sed de opinione relicti mihi patrimonij: quod, sumpta virili toga, restitui mihi decuisset. Ac ego quidem sic egi vobiscum. Midias verò quomodo? nondum vel hodie classis princeps factus est: patrimonij nulla parte à quoquam fraudatus: sed à patre multis opibus acceptis. Quis igitur est splendor? aut quænam obita munera, & præclara istius munificentia? Equidem non deo: nisi quis ea spectet: ædes Eleusine tantas exædificauit, vt omnibus illius loci domibus tenebras obducat: suamq. mulierem ad Initia vehit, &
B si quò alio libuit, albis bigis Sicyonijs: & ipse cum bus pedissequis aut quatuor per forum insolen-
dit, cymbia, rorantia pocula & phialas ita nom- 5,
vt prætereuntes audiant. Ego verò, quæ priuati luxus gratia & copiarum parat Midias: haud scio quid ea populo prosint. Insolentiam verò illius, cuius hæ res ei causa sunt, in multos & proximos quosque vestrûm redundare video. Quare talia non semper honoranda sunt, neque admirationi vobis esse debent: neque splendorem hinc æstimari conuenit, si quis magnificè ædificat, aut ancillas multas possidet, aut lautam suppellectilem. Sed is magnifaciendus est, qui talibus in rebus splendidus est & magnificus, quarum vtilitas ad vniuersos redit: quale nihil in Midia reperietis. Enimuero triremem ciuitati donauit? hanc enim satis scio, iactabit, & gloriabitur: Ego vobis triremem donaui. Sic igitur facitote. Si, Athenienses, reipublicæ studio illam donauit: quæ pro tali munificentia gratia habenda est, eam illi habete & referte: sed grassandi ex libidine licentiam ne detis. nulla enim res aut meritum tantum
C est, vt ea licentia propterea concedi debeat. Sin autem ob timiditatem atq. effeminatum animum hoc fecisse conuincetur: ne fucum vobis fieri patiamini. Id igitur quomodo cognoscetis? Ego & hoc docebo, exorsus à principio. Res enim paucis expedietur, tametsi altius repetita videatur. Largitiones apud vos primæ factæ sunt in Eubœam. In horum numero non fuit Midias, sed ego. & trierarchiæ socius mihi fuit Philinus, Nicostrati F. Aliæ deinde secundæ in Olynthum. nec in horum numero fuit Midias. Hominem autem munificum vbique suam declarare liberalitatem decuisset. Nunc hæ tertiæ largitiones factæ sunt: ibi demum aliquid contulit. quomodo? cum in senatu largitiones fierẽt, quamuis tum adesset, nihil est largitus. Postquam verò nunciabatur, obsideri milites Tamynis, & reliqui equites omnes, quorum iste vnus erat, exire senatusconsulto iubebantur: tum demum huius expeditionis metu, in proxima concione, etiam priusquam principes consedissent, largitus est. Qua autẽ re tam euidenter ostendi potest, vt nec ipse negare ausit, expeditionis fuga, nõ studio liberalitatis, id esse factum? ijs eius factis quæ postea secuta sunt. Nam primùm, cum progressa concione,

*& re disputata, non iam opus esse videretur auxilijs equitum, & expeditio frigeret: non conscendit nauem, quam donarat: sed inquilinum illum misit, Aegyptium Pamphilum: ipse hic hærens, Bacchanalibus ea perpetrauit, propter quæ nunc accusatur. Postquam verò Phocion imperator, equites Argyræos, ad successionem accersebat, & timidum atque execrandum istum fraude agere constabat: tum eo ordine relicto, in nauem se coniecit: & quorum equitum apud vos præfectus esse voluit, cum ijs non est egressus. Quod si quid in mari periculi fuisset: in terram nimirum se contulisset. At non ita Niceratus Niciæ filius, gratiosus ille, * orbus liberis, corpore prorsus debili: neq; ita Euctemon Aesionis, neq; Euthydemus Stratoclis F. Nam horum nemo, vltrò collata trireme, expeditionẽ illam deseruit: sed nauem illam muneris & beneficij loco instructam dedit ad classem augendam: vbi verò lex iubebat, ibi suis ipsi corporibus decernendum censuerunt. Alia Midiæ ratio fuit, equitum præfecti. Nam ordine legitimo deserto, id propter quod pœnas dare debet reipublicæ, in beneficij loco numerabit. Atqui talem trierarchiam, vtrum per deos nundinationem & exactionem & desertionem ordinum, militiaq; fugam, & quicquid huius generis est, appellare potius conueniet, an munificentiam & liberalitatem? Nam cum nullo alio modo equestris expeditionis immunitatem posset adipisci: istam excogitauit Midias, nouam quandam equitatus nundinationem. Atque tum iterum, cum reliqui trierarchi omnes, qui aliquid largiti erant, vos in reditu è Styris, comitarentur ac deducerent: solus iste comitatus non est, sed vobis neglectis, vallos & pecudes & fores ad se, & ligna ad argentifodinæ instructionem asportauit. Proinde quæstus priuatus, non onus publicum illa trierarchia homini spurcissimo fuit. Hæc à me verè dici, quanquam ipsi ferè conscij estis, testes vocabo tamen.*

TESTES.

*Cleon Suniensis, Aristocles Pæaniensis, Pamphilus, * Niceratus Acherdusius, Euctemon Sphettius: quo tempore cum tota classe è Styris huc renauigabamus, trierarchi eramus & ipsi, & Midias, qui à Demosthene nunc accusatur, cui nos testimoniũ dicimus. Quũq; tota classis ordine incederet, & trierarchis imperatum esset, ne segregarent sese, donec huc appulissemus: Midias classe relicta, naue autem lignis & vallis & pecudibus alijs q; rebus quibusdam onerata, in Piræum appulit solus biduò pòst, nec sua præsentia cum alijs trierarchis classem ornauit.*

Etiãsi multũ reipub. contulisset Midias, nõ tamẽ ei dã dã esse grassandi licentiam: relata præsertim gratia.

Quòd si verò, Athenienses, quæcunq; proferet, atq; statim apud vos insolenter iactitabit, ad eum modum ab eo impensa reipublicæ & administrata essent, & non ita, vt ego demonstro: ne sic quidem iniuriarum, quibus me affecit, propter merita in rempublicam, ei danda esset impunitas. Nam ego noui multos, qui complura in vos & Midiæ beneficijs multò ampliora contulerunt: alij classe victis hostibus, alijs vrbibus captis, alij multis & præclaris reipublicæ triumphis partis. Nulli tamen horum vnquam eam potestatem dedistis (& absit vt detis) vt eorum cuiquam liceret priuatis inimicis insultare, quando vellet, & quo modo posset. Nam si quis Harmodij & Aristogitonis (his enim maxima dona pro maximis beneficijs à vobis data sunt) statuæ adscri-

Α καὶ λόγων γιγνομένων, ὡς τῶν ἱππέων βοηθείας ἤδη δεῖ· ἀλλ' ἀναπεπλώκει τὸ τῆς ἐξόδου. οὐκ ἀνέβαινεν ἐπὶ ναῦν ἣν ἐπέδωκεν· ἀλλὰ τὸν μέτοικον ἐξέπεμψε τὸν Αἰγύπτιον Πάμφιλον· αὐτὸς δ' ἐμένων ἐνθάδε, ἐν τοῖς διονυσίοις διεπράττετο ταῦτα, ἐφ' οἷς νυνὶ κρίνεται. ἐπειδὴ δὲ ὁ στρατηγὸς Φωκίων, μετεπέμπετο σοῦ ἐξ Ἀργύρας ἱππέας ἐπὶ τὴν Δαμασχόν, καὶ καλείλητο σαφιζόμενος· τότε ὁ δειλὸς καὶ κατάρατος οὗτος, λιπὼν τὴν τάξιν ταύτην, ἐπὶ τὴν ναῦν ὤχετο. καὶ ὢν ἱππαρχεῖν ἠξίωσε παὸ ὑμῶν ἱππέων, τούτοις οὐ συνεξῆλθεν. εἰσὶ γὰρ ἐν τῇ θαλάττῃ κίνδυνός τις ἰδεῖν, εἰς τὴν γῆν δηλονότι ὥχετ' ἄν. οὐ μὴν νικήρατός γε οὕτως ὁ τῆς νικίου, ὁ ἀγαπητὸς* ὁ ἄπαις, ὁ παντάπασιν ἀσθενὴς τῶν σώματι· εἷς δ' ἐκτήμων ὁ τῆς αἰσίωνος, ἐχ οὕτως· εἷς δ' Εὐθύδημος ὁ τῆς στρατοκλέους. ἀλλ' αὐτῶν ἕκας ἐκὼν ἐπιδοὺς τριηρη, ἐκ ἀπέδρα ταύτην τὴν στρατείαν· ἀλλὰ τὴν μὲν ἐπέδοσιν, ἐν χάρᾳ μέρει δ' ὡρεᾶς παρεῖχον πλέουσαν τῇ πόλει· οὗ δὴ ὁ νόμος προσέταξεν, ἐν ταῖς σώμασιν αὐτοὶ λειτουργεῖν ἠξίουν. ἀλλ' οὐχ ἱππαρχίας· μειδίας· ἀλλὰ τὴν ἐκ τῶν νόμων τάξιν λιπὼν, οὗ δίκαιον ὀφείλει τῇ πόλει δοῦναι, τοῦτ' ἐν Β ἐξεργασίας ἀ- ελθμήτῳ μέρει. καίτοι, τὴν τοιαύτην τριηραρχίαν, ὦ ἄνδρες θεῶν, πότερον τελωνείαν, καὶ πεντηκοστὴν, καὶ λειτουργίαν, καὶ στρατείας ἀπόδρασιν, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ὁρμόσθετ καλεῖν, ἢ φιλοτιμίαν; οὐδένα γὰρ τρόπον ἄλλον ἐν τοῖς ἱππεῦσιν αὐτὸν ἀπελῆ ποιῆσαι στρατείας δ' ὠνάμενος, τούτην εὗρηκε μειδίας καινὴν ἱππικῆς τινὰ πεντηκοστήν. καὶ γὰρ αὖ * τότε τῶν ἄλλων ἀπάντων, τῶν ἀποδόντων τριηράρχων, ὧν ἅπαντες ἴστε ὑμᾶς, ὅτε δεῦρ * ἀπεπλεῖτε ἐκ Σύρων, μόνος οὗτος οὐ παρέπεμπεν· ἀλλ' ἀμελήσας ὑμῶν, χάραξας, καὶ βοσκήματα, καὶ θυρώματα ὡς αὐτὸν, καὶ ξύλα εἰς τὰ ἔργα τὰ ἀργύρεια ἐκόμιζε· καὶ χρηματισμὸς, οὐλειτουργία γέγονεν ἡ τριηραρχία τῷ καπηλύσῳ τούτῳ. Ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, * σώισετε μὲν τὰ πολλὰ τούτων· ὅμως δὲ καὶ μάρτυρας ὑμῖν καλῶ.

Μάρτυρες.

Κλέων συνιεύς, Ἀριστοκλῆς παιανιεύς, Πάμφιλος *, Νικήρατος ἀχερδούσιος, Εὐκτήμων σφήττιος, καθ' ὃν καιρὸν ἐκ τύρων ἀπεπλέομεν δεῦρο τῷ στόλῳ πάντι, ἐπιχομεν τριηραρχοῦντες κἀ αὐτοὶ, κὰ Μειδίας ὁ νῦν κρινόμενος ὑπὸ Δημοσθένους, ᾧ μαρτυροῦμεν. πάντες ἦσαν τὸν στόλον ἀπολείποντες ἐν τάξει, κὰ τῶν τριηράρχων ἐχόντων παράγγελμα, μὴ χωρίζεσθαι, ἕως αὐ δεῦρο κατάπλωσιμεν· Μειδίας ὑπολιφθεὶς ἔρημος, κὰ γεμίσας τὴν ναῦν ξύλων, κὰ χαράκων, κὰ βοσκημάτων, κὰ ἄλλων τινῶν, κατέπλωσεν εἰς Πραιᾶ μόνος μεθ' ἡμέρας δύο· κὰ οὐσιν κατέσησε τὸν στόλον μετὰ τῶν ἄλλων τριηράρχων.

Εἰ τοίνυν ὡς ἀληθῶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἅπερ φησὶ καὶ καταλαζονεύσεται πρὸς ὑμᾶς αὐτίκα δὴ μάλα, τοιαῦτ' ἴσως αὐτῷ καὶ τὰ λελειτουργημένα καὶ πεπραγμένα, καὶ μὴ τοιαῦτα οἷα ἐγὼ δηλόω· ἆρ' οὖν οὐ τοῦτο δικαίως ἐστὶν ἀμύνασθαι, ὧν ἐμὲ ὕβρικεν, ἐκφοβήσαντα τὰς λειτουργίας δίκαιος ἂν εἴη. ἐγὼ γὰρ οἶδ' ὅτι πολλοὶ πολλὰ κἀγαθὰ ὑμᾶς εἰσιν εἰργασμένοι, οὐ κατὰ τὰς μειδίου λειτουργίας· οἱ μὲν, ναυμαχίας νενικηκότες· οἱ δὲ, πόλεις εἰληφότες· οἱ δὲ, πολλὰ κὰ καλὰ ὑπὲρ τῆς πόλεως εἰπόντες τρόπαια. ἀλλ' ὅμως οὐδεὶ πώποτε τῶν πάντων ἐδώκατε τὴν δωρεὰν ταύτην, οὐδ' ἂν δοίητε, ἐξεῖναι τοῦ ἰδίους ἐχθροὺς ὑβρίζειν αὐτῶν ἑκάστῳ, ὁπότ' ἂν βούληται, κὰ ὃν ἂν δύνηται τρόπον. οὐδὲ γὰρ ὠφελίμως κὰ ἀσφαλῶς ἔχει. τύπτεις γὰρ ὃν μέγιστον δέδοται δωρεὰν παρ' ὑμῶν, κὰ ὑπὲρ μεγίστων.

εὐθ'

εὐδ' ἂν λυέσχεσθε εἰ πρόσερα ψέ πις τῇ σήλῃ· ἐξεῖναι δὲ καὶ ὑβρίζειν αὐτοῖς ὃν ἂν βούλωνται. ὑπὲρ γὰρ αὐτῶ τούτου τὰς ἄλλας ἔλαβον δωρεὰς, ὅτι σοῦ ὑβρίζοντας ἔπαυσαν. ὅτι τοίνυν κἀγὼ κεκόμικα χάριν, ὦ ἄνδρες ἀθλωταί, παρ' ὑμῶν, οὐ μόνον ὧν αὐτὸς λελῃτούργηκα λῃτουργιῶν ἀξίαν (μικρὰ γὰρ αὕτη γέ τις ἐστὶν) ἀλλὰ καὶ τῶν μεγίστων· καὶ τοῦτο βούλομαι δεῖξαι, ἵνα μήσ' ὀφείλειν εἰωθότε τῷ καταπύστῳ τούτῳ. ὑμεῖς γάρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἐχειροτονήσατε τοῦτον τῆς Θρᾴττης ταμίαν, ὄντα τοιοῦτον οἷός ἐστι. καὶ πάλιν ἵππαρχον, * ὀχεῖσθαι μὲν τὸν ἀγορᾶς τῆς πομπῆς ἀδυνάμενον· καὶ μυστηρίων ἐπιμελητὴν, καὶ ἱεροποιόν ποτε καὶ βοώνην, καὶ τὰ τοιαῦτα δή. ἔπειτα τῶν θεῶν, τὸ τὴν τῆς φύσεως κακίαν, καὶ ἀνανδρίαν, καὶ πονηρίαν, τῆς παρ' ὑμῶν δοκιμασίας καὶ πρεσβείας καὶ χειροτονίας ἐπανορθοῦσθαι, μικρὰν ὑπολαμβάνετε εἶναι δωρεὰν καὶ χάριν; καὶ μὴν εἴ τις αὐτῷ ταῦτα ἀφέλοιτο, ἅπαρχήκα, τῆς Θρᾴττης ταμίας γέγονα· τίνος ἧττον ἄλλος ἄξιος ἦτος; ἀλλὰ μήν, κἀκεῖνό γε ἴστε καλῶς, ὅτι δ' ὁ Θρᾴττης ταμίας, κυζικηνῶν ἥρπασε πλεῖον ἢ πέντε τάλαντα. ὑπὲρ ὧν ἵνα μὴ δῶ δίκην, πάντα τρόπον ἐβιάσθων, καὶ ἐλαύνων σοῦ αὐθρώπους, καὶ τὰ συμβόλα συγχέων· τὴν μὲν πόλιν ἐχθρὰν τῇ πόλει πεποίηκε, τὰ χρήματα δ' αὐτὸς ἔχει. ἵππαρχος δ' χειροτονηθείς, λελύμανται τὸ ἱππικὸν ὑμῶν, τοιούτους θεὶς νόμους, οὓς πάλιν αὐτὸς ἔλαρνος ὢν μὴ τεθηκέναι. καὶ τὸ μὲν παράλου ταμιεῖον τότε, ὅτε τὴν ὅπλ' ἠβαίους ἔξοδον εἰς εὐβοίαν ἐποιεῖσθε ὑμεῖς, δώδεκα * τῆς πόλεως τάλαντα ἀναλίσκειν τεχθεὶς, ἀξιόν ὑμῶν πλεῖν καὶ πέμπειν οὐ στρατιώτας, οὐκ ἐβοήθησεν· ἀλλ' ἤδη τῶν ἀπονδῶν γεγενημένων, ἃς διοκλῆς ἐπείσατο ἠβαίοις, ἦκε. καὶ τότε ἠτεῖτο πλοῖον τῶν ἰδιωτικῶν τριήρων μιᾶς. οὕτως εὖ τὴν ἱερὰν τριήρη παρεσκεύακει. ἱππαρχῶν τοίνυν, τί οἴεσθε τἄλλα; ἀλλ' ἵππον οὐκ ἐτόλμησεν ὁ λαμπρὸς καὶ πλούσιος ἦτος πρίασθαι· ἀλλ' ἐκ ἀλλοτρίου τὰς πομπὰς ἠγεῖτο, τοῦ φιλομήλου τοῦ παιανιέως ἵππου. καὶ ταῦτα πάντες ἴστασιν οἱ ἱππεῖς. Ἀλλὰ μήν ὅτι ταῦτα ἀληθῆ λέγω, κάλεσόν μοι καὶ τούτων τοὺς μάρτυρας.

Μάρτυρες.

Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες ἀθλωταῖοι, καὶ ὅσων ἤδη καταχειροτονήσαντος τοῦ δήμου πρὸς τὴν ἑορτὴν ἀδικεῖν, ὑμᾶς καταγνῶναι, εἰπεῖν, καὶ δεῖξαι, τί πεπονηκότες αὐτῶν οἵδε τίνος ὀργῆς τετυχήκασι παρ' ὑμῶν· ἵν' αὐτὰ πρὸς τοῦτο πεπραγμένα αὐτιθῆτε. πρῶτον μὲν τοίνυν, ἵνα πρώτης, τελευτάσας γεγονώς, μνησθῶ καταγνώσεως, ὡς τὰ μυστήρια ἀδικεῖν, Εὐανδρου καταχειροτονήσαντος τοῦ δήμου, τοῦ θεσπιέως, πρόβαλλόμενος αὐτὸν μενίππου, καρός τινος ἀνθρώπου. ἔστι δὲ ὁ αὐτὸς νόμος τῶδε τῶν περὶ τῶν διονυσίων, ὁ περὶ τῶν μυστηρίων· κἀκεῖνος ὕστερος τοῦτο ἐτέθη. τί οὖν ποιήσαντες, ὦ ἄνδρες ἀθλωταῖοι, κατεχειροτονήσατε τοῦ Εὐανδρου, τοῦτ' ἀκούσατε.. ὅτι δίκην ἐμπεπλεκὼς κατεδικασάμενος τοῦ μενίππου, οὐκ ἔχων πρότερον λαβεῖν αὐτὸν, ὡς ἔφη, τοῖς μυστηρίοις ἐπιδημοῦντος ἐπελάβετο. καταχειροτονήσατε μὲν δὴ τοῦτο. καὶ οὐδὲ τοῦτ' ἄλλο πρόσθεν. εἰσελθόντες εἰς τὸ δικαστήριον, ἐβούλεσθε μὲν θανάτῳ ζημιῶσαι· τοῦ δὲ προβαλλομένου παθεῖν, τὴν δίκην τε πᾶσαν ἀφεῖναι ἠναγκάσατε αὐτὸν, λαβὼν * ἡρηκὼς πρότερον (λαβὼν δὲ δυοῖν αὐτοῖν τἀλάντοιν) καὶ προσελόμενοι τὰς βλάβας, ἃς ἐπὶ τῇ καταχειροτονίᾳ μένων ἐλογίζετο αἰτιᾶσθαι πρὸς ὑμᾶς. ἄνθρωπος εἷς μὲν οὗτος ἐξ ἰδίου πράγματος, οὐδεμιᾶς ὕβρεως προστάς, ὥσπερ αὐτὸς ἐξ ἀδικεῖσθαι τὸν νόμον, τοσούτων ἔδωκε δίκην. εἰκότως. τοῦτο γὰρ ἔστ' ὁ φυλάττειν ὑμᾶς δεῖ, τοὺς

A adscripsisset, Liceat porrò eis etiam ladere quemuis: minimè id tulissetis. quia ob hoc ipsum reliqua dona acceperant, quod aliorum iniurias compescuissent. Iam relatam ei quoq; à vobis esse gratiam, non tantum eius meritis (quæ parua omnino esset) sed maximis etiam beneficijs parem: id quoque ostendam: ne debere vos aliquid homini spurcissimo putetis. Vos Athenienses, istum, qualis qualis est, Parali quæstorem creastis: nec non magistrum equitum, cum quidem in festiuitatibus equo per forum incedere non posset: & mysteriorum curatorem, & aliquando regem sacrificulum, boumq; emptorem, & si quæ sunt eius generis aliæ dignitates. Eius igitur ingenij peruersitatem, ignauiam & improbitatem, vestris magistratibus, honoribus & suffragijs emendare, paruum creditis esse munus atq; remunerationem? Atqui si quis ei ista hæc ipsa sustulerit, Fui magister equitum, Parali quæsturam gessi, cuius precij tandem ille fuerit? Illud etiam scitis, eum Parali quæstorem amplius quinque talenta Cyzicenis rapuisse: ac ne repetundarum postularetur, modis omnibus homines vexando, & exagitando, & tesseras conturbando, reipublicæ nostræ illius vrbis inimicitias procurasse, pecuniam ipsum sibi retinuisse. Magister equitum factus, vestrum equitatum læsit, talibus legibus latis, vt eas à se esse latas ipse postea negaret, ac tum Parali quæstor, cum in Eubœam vos contra Thebanos proficisceremini, & ipse in mandatis haberet, vt duodecim ex ærario talenta dispensaret: petentibus vobis vt nauigaret, deduceretq; milites: non adiuuit: sed icto iam per Dioclem fœdere cum Thebanis, venit. actum à priuata quadam triremi nauigando vincebatur. adeò præclarè sacram illam pararat. Dum verò magister equitum esset (quid putatis de reliquis?) splendidus iste atque copiosus, nec equum proprium emere fuit ausus: sed alieno equo vehens, qui Philomeli Pæanienſis erat, pompas ducebat. Atque hæc norunt omnes equites qui militarunt. Quæ vt à me verè dici constet: voca mihi harum rerum testes.

B

TESTES.

Volo iam Athenienses, etiam quos hactenus ex populi præiudicio de violatis ferijs, vos condemnastis, commemorare: atq; ostendere, ob quæ facta illorum nonnulli, quibus supplicijs sint affecti: vt ea cum istius facinoribus conferatis. primùm igitur (vt postremam condemnationem primo loco dicam) Euandrum Thespiensem violasse mysteria, populi præiudicio statutũ est, deferente eum Menippo, homine Care. Est autem eadem lex de Mysterijs, quæ de Bacchanalibus: & hæc lata recentius, quàm illa. Ob quod factum igitur Euandrum damnaueritis, hoc audite. quòd Menippum à se actione mercatoria damnatum, quum prius (vt aiebat) apprehendere nusquam potuisset, in Mysterijs hominem nactus arripuit. Ob hoc igitur eum condemnastis, nullius alterius criminis reum. In iudicio deinde, capite mulctare voluistis. sed accusatore placato, & totam illi condonare mulctam, cuius prius damnatus erat (fuit autem illa duorum talentûm) coegistis: & damnum, quo se propter expectationem iudicij affectum quærebat apud vos, accusatori adiecistis. Vnus igitur hic homo ex priuata causa cum nulla contumelia cõiuncta propter ipsam legis violationẽ tantas pœnas dedit: neq; id iniuria. Nã hoc illud est, quod vos custodire oportet,

C

Exẽpla seueritatis iudicum in eos edita, qui populi præiudicio dãnati fuerunt.

leges,iusiurandum:hæc habetis vos, Iudices, semper ab alijs,tanquam depositum:quod ijs omnibus qui iustitia freti ad vos veniunt,sartum tectum præstādum est. Alius cōmisisse vobis aliquando visus est in Bacchanalia, eumq; filio suo,tum prætori, assidentem condemnastis,q quendam qui spectandi locum occupabat, prehensum theatro exegisset. erat autē is Chariclidæ,quem honoris causa nomino,viri prætorij,pater. cuius accusator magnam hanc & iustam causam vobis habere videbatur, cum diceret, Heus tu,si occupaui locum,si (id quod tu mihi objcis) præconijs non parui: quid tibi, atq; ipsi adeò prætori leges licere volunt? vt ministris ejcere me iubeas,non ipse verberes. Si ne tū quidem parerem:mulctā mihi essēt indicēda,& quidvis potius agēdum,modò ipse manu me non attingeres.multa enim sancita sunt legibus,cōtra vexationes corporum.hæc ab illo dictā vos ita probasti,vt alterum dānaretis.non tamē hic in iudicium venit,sed morte præuētus est. Alium porrò tum populus damnauit vniuersus, vt qui festum violaret: tū vos pro tribunali morte mulctastis,Cteſiclēinquam. Cur verò eum occidistis? q scuticam gestās pōpæ interesset, qua ebrius quēdam suum inimicum verberat. Videbatur enim ex petulantia, non per ebrietatem uerberare:sed per causam pōpæ ac ebrietatis de industria grassari,& hominibus ingenuis perinde ac seruis insultare. Enimuerò his omnibus,quorum alter ijs pecunijs cessit, quas iudicio vicerat,alter capite mulctatus est:longè atrociora,confessione omnium facinora Midiæ videri,satis scio. Neq; enim pompam celebras,neq; iudicio victor, neq; prætoris assessor,nec vlla alia causa impulsus,nisi petulantia,talia commisit,qualia illorum nullus. Age verò hisce omissis ad Pyrrhum veniamus, Athenienses, Eteobutadem illum,qui delatus,quòd ius diceret,cum esset in ærarios relatus, vestrūm quibusdam commeruisse mortem visus est,vestris q; senten damnatus periit. atqui lucellum istud is sectatus est non petulanter, sed inopia coactus.Multos commemorare posem,quorum alij interfecti,alij infamia notati sunt,ob delicta his longè leuiora. Et vos,Athenienses, Smicroni decem talentis,& Scitoni totidem, litem æstimastis,quòd contraria legibus promulgare videbātur. neq; vos aut liberi, aut amici,aut cognati, aut vlli denig; illorum aduocati ad misericordiam flexerunt. Ne verò si quis legibus cōtraria dixerit,tantoperè irascamini:si verò fecerit,non dixerit,æquis animis feratis. Nullum enim verbum, aut dictum tam graue populo & vobis est, quàm ea sunt, quæ à petulantib. hominibus in obuios quosq; vestrum perpetrantur.Ne igitur ipsi tale in vosmetipsos exemplum statuite,Athenienses: vos aliquem hominem moderatum & popularem,in quocunq; crimine deprehensum,nulla vel misericordia vel venia dignaturos: sed vel occisuros,vel ignominia notaturos.Sin quis opulentus quauis per libidinē designarit,daturos esse veniam. absit.nec enim æquū est:sed sine discrimine delicta omniū pari vobis seueritate vindicada sunt. Iā quæ nullo eorū minus q̄ diximus vobis explicatu necessaria esse puto,ijs expositis, et breui adhuc de illis disputatione adiecta,descēdam.Magnā,Athenienses,ad peccādum fenestrā facinorosis omnib.aperit humanitas vestra,& clementia,quæ cur nulla sit impertiēda Midiæ,id ex me auditote.Ego Athenienses,omnes homines existimo sua viuendi ratione quasi stipem sibi colligere,non eā modò,quā nonnulli & colligunt,& conferunt:sed aliam quoq;,veluti:

Iterum iudices à clemētia dehortatur: leges & iusiurandum, Midiæ liberis opponit.

est

A οὐ νόμους, τὸν ὅρκον, ταῦτ' ἔχεθ' ὑμεῖς οἱ δικάζοντες ἀεὶ πρὸς τῶν ἄλλων, ὥσπερεὶ παρακαταθήκην, ἐν ἅπασιν, ὅσοι μὴ τὰ δίκαια πρὸς ὑμᾶς ἔρχονται, σῶαν ἐπάρχειν δεῖ. ἔπειτ' [illegible]ν ποτ' εἰσῆλθεν ὑμῖν περὶ τὰ Διονύσια· καὶ κατεχειροτονήσατ' αὐτῷ, παρελθοῦσ' ἄρχοντι τῷ μετ' ἐκεῖ, ὅτι παῖδας τινὰς καταλαμβάνοντ' ἤψατο, ἐξείργων ἐκ τοῦ θεάτρου. ἐγὼ δὲ σύτος, ὁ τὰ βέλτιστ' ἀεὶ τῇ χειρὶ σύτος τὰ ἄριστ' εἰσηγούμενος, καὶ μέγα γ' ὑμῖν τοῦτο εἰσόκει, καὶ δίκαιον ἔχειν ὁ περιβαλλόμενος λέγειν· εἰ καταλάμβανον αὐθρωποπαῖδας, εἰ μὴ τοῖς κηρύγμασιν, ὡς σύμφησι, πειθόμενοι, τὴν ἐκ τῶν νόμων εἰς κύρος; καὶ ὁ ἄρχων αὐτὸς τοὺς ὑπηρέτας ἐξείργειν εἰώθειν, ἐκ αὐτὸς τύπτειν. οὐσὶ οὕτω πείθομαι, ἀπιβολῶ ἀπιβάλλειν· πάντα μᾶλλον, πλὴν αὐτὸς ἅψασθαι τῇ χειρί. πολλὰ γὰρ πρὸς τὸ μὴ τὸ σῶμα ἐκάστου ὑβρίζεσθαι, πεποίηκασιν οἱ νόμοι. ταῦτ' ἔλεγε μὲν ἐκεῖνος, κατεχειροτονήσατε δ' ὑμεῖς. οὐ μὴν εἰσῆλθεν εἰς τὸ δικαστήριον οὗτος· ἀλλ' ἐπλούτησε πρότερον. ἕτερον τοίνυν ὅ, τι δῆμος ἅπας κατεχειροτόνησεν ἀδικεῖν πρὸ τῶν ἑορτῶν, καὶ ὑμεῖς οὐ
B πελόμενοι ἀπεκλείσατε, κλησικλέα λέγω. Διὰ τί δὴ τοῦτον ἀπεκλείσατε; ὅτι σκύτος ἔχων ἐπόμπευε, καὶ πάντων μεθυόντων ἐπάταξέ τινα ἐχθρὸν ὑπάρχοντ' αὐτῷ. ἐδόκει γὰρ ὕβρει, καὶ σὺκ οἴνῳ τύπτειν. ἀλλὰ τῶν ὅπλων πάντων καὶ τὰ μεθύειν πρόφασιν λαβών, ἀδικεῖν, ὡς δούλοις χρώμενος τοῖς ἐλευθέροις. ἀπάντων τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τούτων, ὧν ὁ μὲν ὢν εἵλεν ἀποστερῶν, ὁ δὲ καὶ θανάτου ζημιωθεὶς φαίνεται, πολλῷ δεινότερα οἶσθ' ὅτι πάντες ἂν εἶναι φήσαιεν τὰ μειδία πεπραγμένα. οὔτε γὰρ πομπεύων, οὔτε δικαίως ἠρώτησε, οὔτε παρελθών, οὔτ' ἄλλως σκῆψιν ἔχων οὐδεμίαν πλὴν ὕβεως, τοιαῦτα πεποίηκεν, οἷα οὐδεὶς σκείνων. καὶ τούτους μὲν δὴ ἐῶμεν. ἀλλὰ πύρρον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸν ἐπιβουτάδου, ἐνθενιχθέντα δικάζειν, ὀφείλοντα τῷ δημοσίῳ, θανάτῳ ζημιῶσαι τινες ὑμῶν ὤοντο χρῆναι. καὶ τίθνηκεν ἄλλους παρ' ὑμῖν. καὶ τι τοῦτο τὸ λῆμμα, δι' εὐδοξίαν, οὐδὲ ὕβεως λαμβάνειν ἐπιχείρησεν σκεῖνος. καὶ πολλοὺς ἂν ἑτέρους ἔχοιμι λέγειν, ὧν οἱ μὲν, τεθνᾶσιν, οἱ δ' ἠτιμωμένοι διὰ πολλῶ τούτων εἰσὶν ἐλάττω πεπράγματα. ὑμεῖς δὲ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, σμικρῶνι δέκα ταλάντων ἐζημίωσατε· καὶ σκίτωνι τοσούτων
C ἑτέρων, δόξαντι πρόφασιν* χρᾶσθαι. καὶ οὔτε παιδία, ὅτε φίλους, οὔτε συγγενεῖς, οὐθ' ὁντινοῦν ἠλεήσατε τῶν πρόσθεν σκείνοις. μὴ τοίνυν αὖ μεν εἴπῃς πειράσομαι, οὕτως ὀμνύοντες φαίνεσθε· αὖ δὲ ποιῇ μὴ λέγῃ, πείσεσθαι φάσκειν. οὐδὲν γὰρ ῥῆμα οὐσὶ ὄνομα οὕτως ἐστὶ τοῖς πολλοῖς ὑμῶν χαλεπὸν, ὡς ὅσα ὑβρίζων τις τὸν ἐντυχόντα ὑμῶν διαπράττεται. μὴ τοίνυν αὐτὶ καλῶν ὑμῶν αὐτῶν δεῖγμα τοιοῦτον ἐξενέγκητε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὡς ἄρα ὑμεῖς, αὖ μὴ [illegible] μετρίων ὑπὸ κρὶ δημοσίων λάβητε ὀ, τιῶν ἀδικούμενα, οὔτ' ἐλεήσετε ἔτ' ἀφήσετε, ἀλλ' ἀποκλείσετε, ἢ ἀτιμώσετε. αὖ ἢ πλήσιος ὢν τις ὑβρίζῃ, συγγνώμην ἔξετε, μηδ' ἢ. ἐγὼ δ' οὐκ. ἀλλ' ὅτι πάντων ὁμοίως ὀμνύοντες φαίνεσθε. ἀτοίνυν ἀδεὲς τ' εἰρημένων ἥκιστ' ἂν αὐαγκαῖον εἶναι νομίζω πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, ταῦτ' εἰπὼν, ἔτι καὶ βραχέα περὶ τούτων διαλεχθείς, καταβήσομαι. ἔστιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μεγάλη τοῖς ἀδικοῦσιν ἅπασι μερὶς κ, πλεονεξία, ἡ τῶν ὑμετέρων τρόπων πρόσθεν. οὐ δὴ τούτης ἀδεοῦς ὑμῶν μεταδοῦναι προσήκει μειδία, τοῦτ' ἀκούσατε μου. ἐγὼ νομίζω πάντας ἀνθρώπους ἐρᾶσθαι φέρειν παρὰ τὸν βίον αὐτοῖς· οὐχὶ τούσδε μόνους οὓς συλλέγουσί τινες, καὶ ὧν πλουτεῖν γίγνονται; ἀλλὰ καὶ ἄλλους.

εἴσω,

εἶεν, ἐάν τις μέτριος καὶ φιλάνθρωπος ἡμῶν, καὶ ἐλεῶν πολλὰς; τοῦτο τοίνυν τὸ δίκαιον ὑπάρχειν φῶμεν παρὰ πάντων, ἂν πού τις [illegible] καὶ ἀγῶνα ἀφίκηται. ἀλλ' εὐπρεπής τις αἰσχύνης, καὶ πολλὰς ὑβρίζων, καὶ σοῦ μὲν, καταγέλαστε, καὶ πάνυ πολλοὺς, τοὺς δὲ οὐδὲν ὑπολαμβάνων εἶναι; τούτῳ τὰς αὐτὰς δίκαιον ὑπάρχειν φορὰς, ἅπερ αὐτὸς εἰσενήνοχε τοῖς ἄλλοις. ἂν τοίνυν ὑμῖν ὀρθῶς δόξῃ σκοπεῖν, τοῦτο πληρωτὴν εὑρήσετε μᾶλλον ὄντα ξένου, οὐκ ἐκείνου. οἶδα τοίνυν ὅτι καὶ τὰ παιδία ἔχων ὀδυρεῖται, καὶ πολλοὺς λόγους καὶ ταπεινοὺς ἐρεῖ, δακρύων, καὶ ὡς ἐλεεινότατον ποιῶν ἑαυτόν. ἔστι δ' ὅτῳ περ ἂν αὐτὸν νεῖλα πενόμενον ποιῇ, τοσούτῳ μᾶλλον ἄξιον μισεῖν αὐτὸν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. Διατί; ὅτι εἰ μὲν μηδαμῶς δυνηθεὶς ἠμύνατο πενόμενος, οὕτως ἀπελπὶς καὶ βίαιος λῷστ' ἂν τὸ παρελθὸν βίου· τῇ φύσει καὶ τῇ τύχῃ. δι' ἣν τοιοῦτος ἐγένετο, ἄξιον ἦν αὐτῷ τῆς ὀργῆς ἀφεῖναι. εἰ δ' ὑπεξάμενος μέρειον παρέχειν ἑαυτὸν ὅταν βούληται, τὸν ἐναντίον, ἢ πῦρ τὸν χρόνον ἔλεπτ' ζῶ· εὐθὺ λόγου δήπου τοῦθ', ὅτι καὶ νῦν ἂν δακρύσηται, πάλιν αὐτὸς σκεῖνος, ὃν ὑμεῖς ἴστε, γένηται. οὐδὴ δεῖ προσέχειν, οὐδὲ τὸν παρόντα καιρὸν, ὃν οὕτως ἐξεπίτηδες πλάττεται, κυλιόμενον οὐδὲ πιστότερον τἄλλα πάντα, ὃν αὐτοὶ σαυτοῖς, χρόνου προϊόντος. ἐμοὶ παιδία οὐκ ἔστιν, οὐδ' ἂν ἔχοιμι τοῦτο ἐπιδείξασθαι. κλαύσειν καὶ δακρύσειν ἐφ' οἷς ὑβρίσθην. Διὰ τοῦτο ἆρα τὸ πεπονηκὸς ὁ πεπονθὼς ἔλαττον ἕξω παρ' ὑμῖν; μὴ δῆτα· ἀλλ' ὅταν οὕτως ἔχων τις παιδία, τούτοις ἀξιοῖ δεῖσθαι τιμωρίαν ψῆφον ὑμᾶς· τίθ' ὑμεῖς οὖν νόμους ἔχοντά με, πλησίον ἡγεῖσθε παρεστάναι, καὶ τὸν ὅρκον ὃν ὠμόσατε, τούτοις ἀξιοῦντα καὶ ἀντιβολοῦντα ἕκαστον ὑμῶν ψηφίσασθαι· εἰς ὑμᾶς κατὰ πολλὰ δικαιότερον, προσθεὶς δ' αὖ ἢ τοῦτο. καὶ δὴ ὠμόσατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς νόμοις πείθεσθαι, καὶ τῶν ἴσων μέτεστιν ὑμῖν Διὶ σοὶ νόμους, καὶ πέρι ὅτου ἐστὶν ἀγαθὸν ὑμῖν, Διὶ τοὺς νόμους ἴσην, οὐ Διὶ μειδίαν, οὐδὲ Διὶ σοὶ μοδίᾳ παῖδας. καὶ ῥήτωρ ἐστὶν οὗτος ἴσως ἐμὲ φησὶ λέγων. ἐγὼ δ' ἐμὲν ὁ συμβουλεύων, ὅ, τι ἂν συμφέρειν ὑμῖν ἡγῶμαι, καὶ τοῦτ' ἄρχειν τὸ μηδὲν ὑμῖν ἐνοχλεῖν μηδὲ διάζεσθαι ῥήτωρ ἐστίν· οὔτε φυγοιμὶ ἂν, οὔτε ἀπορονοῦμαι τοῦτο. εἰ μέν τι ῥήτωρ ἐστὶν, οἵους ἐνίους τῶν λεγόντων ἐγὼ, καὶ ὑμεῖς δὲ ὁρᾶτε, αὐαιδεῖς, καὶ ἐξ ὑμῶν πεπληγκότας· οὐκ ἂν εἴην οὗτος ἐγώ. ἁλῶπα μὲν γὰρ δὴ ὁπῶν ἐξ ὑμῶν τὰ δ' ὄντα εἰς ὑμᾶς. πλείω μικρῶν, ἅπαντ' ἀπήλωκα. καί τοι, καὶ εἰ τούτων ἐῶ πονηρότερος· κατὰ τοὺς νόμους ἔδει παρ' ἐμοῦ δίκην λαμβάνειν, οὐκ ἐφ' οἷς ἐλεεῖσθαι ὑβρίζων. ἔτι τοίνυν οὐδείς ἐστιν, ὃς ἐμοί τῶν λεγόντων συναγωνίζεται. καὶ οὐδενὶ μέμφομαι· οὐδὲ γὰρ αὐτὸς οὐδενὸς οὕνεκα τούτων οὐδὲν ἐν ὑμῖν πώποτ' εἶπον· ἀλλ' ἁπλῶς κατ' ἐμαυτὸν ἔγνων καὶ λέγειν καὶ πρᾶξαι, ὅ, τι ἂν συμφέρειν ὑμῖν ἡγοῦμαι· ἀλλὰ τοῦτο πάντας αὐτοὺς δεῖ μᾶλλον πεπεῖσθαι τοὺς ῥήτορας ὄψεσθε δ' ἐφεξῆς. καίτοι πῶς ἔστι δίκαιον τοῦνομα μὲν τοῦτο ὄνειδος φέρειν ἐμοί· Διὰ τοῦτον δὴ αὐτὸν τῶν ἀνδρῶν ἀξιοῦν σωθῆναι; τάχα τοίνυν ἴσως καὶ τοῦτο ἔστι, ὡς ἐσπουδακὼς καὶ παρεσκευασμένος πάντα λέγω νυνί. ἐγὼ δ' ἐπέφηνα μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φημὶ, καὶ οὐκ ἂν ἀρνηθείην, καὶ μεμελετηκέναι γε ὡς οἷόν τ' μάλιστα ἐμοί. καὶ δὴ ἄν ἄλλο τι ἐῶ, εἰ τοιαῦτα παθὼν καὶ πάσχων, ἠμέλουν ὧν ἔστι τούτων ἐρεῖν ἕνεκα μέλλον πρὸς ὑμᾶς. ἐξαφεῖναι μέντοι μοι τὸν λόγον μειδίαν· ὁ γὰρ τὰ ἔργα παρεσχηκὼς ἔστιν ὧν εἰσὶν, οἱ λόγου

A est noſtrûm aliquis moderatus, & humanus, & in multos miſericors? huic æquũ fuerit eadem officia viciſſim præſtari ab omnib. ſi quando neceſsitas eius & tempora poſtularint. Alius quiſpiam, vt iſte, impudẽs, & in multos iniurius: qui quidẽ alios quiſquilias, alios mẽdicos, alios nihil eſſe putet? iſti tributa eadẽ, quæ ipſe pẽdit aliis, ſunt reſeruãda. Iam ſi rectè vobis rem æſtimare viſum fuerit: hàc contuliſſe ſtipem Midiam, nõ illam alteram, reperietis. Non ignoro autem, eum & liberos ſuos lamentaturũ, & multa ſupplici voce dicturũ, lachrymando, & ſeſe quàm maximè miſerabilem oſtendendo. Sed quanto nũc abiectiorẽ ſe geſſerit: tantò maiore odio dignus erit, Athenienſes. Quaobrem? quia ſi nulla ratione ferociã ſuam domare potuiſſet, quin ita importunus & violentus eſſet, tẽpore vitæ ſuperiore: naturæ & fortunæ, quæ talem eum reddidiſſent, ratione habita, nonnihil de ſeueritate ſupplicij remitti fortaſſe decuiſſet. Sin quãuis ſubmiſsè modeſteq; ſeſe gerere, cum vellet, poſſi contrarium vitæ inſtitutũ potiùs, quàm hoc ſequi præoptauit: non ſanè obſcurum eſt hoc, ſi nunc ſuis artificijs

B pœnas ſubterfugerit, eũ rurſus eundem, quem ſcitis vos, futurum eſſe. Non igitur eius humili ſpecie moueri debetis, nec huius temporis ſimulationi, ficticq; vultui plus adhibere fidei, aut firmitatis ineſſe putare, quàm reliquo tempori omni, quo quæ vita eius, qui mores fuerint, ipſi perſpexiſtis. Ego liberos non habeo, quibus in conſpectum veſtrũ productis, emulare poſsim, ac deplorare iniurias mihi factas. Num igitur propterea ipſe cõtumelioſè tractatus, deteriore apud vos cõditione ero, quàm is qui iniuriam mihi fecit? Non vtiq;. ſed quando iſte productis liberis ſupplicabit, vt illis iudiciũ condonetis: tũ vos me cum legũ comitat[illegible]pè aſsiſtere putate. & iureiurãdo, quod dediſtis: po[illegible]atem, & ſupplicantem, vt hæc in ferẽdis ſentẽtijs reſpiciatis: à quibus vos lõgè iuſtius quàm ab iſto ſtabitis. Nam & iuraſtis, Atheniẽſes, vos legibus obtẽperaturos: & legibus acceptũ ferre debetis par & æquum ius quo fruimini: & quicquid bonorum habetis, id beneficio legum habetis, non Midiæ, aut eius liberorum. Orator etiam iſte eſt, me dicẽs forſitã inquiet. Ego verò ſi is orator eſt, qui id conſulit, quod vobis profuturum putat, idq; ea modeſtia, vt neq; vos obtũdat, neq; cogat: non ſanè fugerim, neq; negauerim hoc nomen. Sin o-

C rator eſt, quales eſſe cõcionantium nõnullos ego, atq; vos ipſi videtis, impudentes, & veſtris opil[illegible]s locupletatos: is ego nõ fuerim. Non enim quicqu[illegible]vobis accepi: ſed meam rem familiarẽ, omnino paucis exceptis, omnẽ vobis impẽdi. Etſi autem illorum quoq; omniũ eſſem improbiſsimus: legibus à me pœna ſumẽda eſſet: non in obeundo munere publico mihi inſultãdum. Oratorum præterea nemo mihi ſuffragatur. neq; id vitio cuiquam verto: quia nec ipſe vnquam quicquã apud vos in eorum gratiã dixi: ſed ſimpliciter pro me tum dicere, tũ agere decreui, quicquid è republ. fore ducerẽ. Cum iſto autem ſtatim videbitis oratores omnes ordine in procinctu ſtare. An verò eum decet nomẽ hoc probri loco mihi obijcere, cũ ipſe in illis viris prorã & puppim ſalutis ſuæ collocet? Fortaſsis autẽ etiam talia dicet: me nũc omnia meditata et ꝑparata afferre. Ego verò, Atheniẽſes, meditatum eſſe me affirmo: & haud negauerim, ſummum in cogitãdo ſtudiũ poſuiſſe. Vacors enim eſſem, ſi poſt tot as iniurias quas tuli & fero, quid apud vos ijs de reb. dicturus eſſem, penſi nihil habuiſſem. Ipſam tamen orationem Midias mihi dictauit. nã qui res, de quibus verba fiunt,

Se hõn eò negligendum eſſe, quòd orator ſit: & ſi comma de meditatione in aduerſarium retorquet.

*suppeditauit: ei iure optimo id tribuetur, non ei qui me ditatus est, soliciteq; laborauit, vt causam suam in re præsenti, ita vt æquum est, proponeret. Ego verò me hoc facere solere, etiam ipse confiteor, Athenienses. Midiam autem nihil vnquã in omni vita iusti esse meditatum apparet: cui si vel paululum talia cogitare in mentem venisset: non ita toto cœlo à re aberrasset. Arbitror porro, eum non dubitaturum esse, populum etiam accusare, & concionem: & ea quæ tum dicere audebat, quum de eo quererer, nunc quoq; dicturum quibus exeũdum fuisset, eos remansisse: & qui præsidia deseruerint, eos interfuisse concioni: ac ludiones, & peregrinos, & eius generis homines fuisse, à quibus fuerit cõdemnatus. Nam tanta, Iudices, fuit eius confidentia & impudentia, vt norunt è vobis qui interfuerunt, vt maledicendo, & minitando, & subinde in tumultuantem concionis locum intuendo, se terrorem incussurum putaret omni populo. Quamobrem haud profectò iniuria ridiculæ iam eius lachrymæ videbuntur. Quid ais ô nefarium caput? Tune ab hisce postules, vt liberũm tuorũ, aut tui misereantur, tuis ue rationib. studeãt, à te publicè contẽpti, & ludibrio habiti? Tu ne solus mortaliũ omniũ, quẽ apertißimè constat, in vita tanta superbia & omniũ hominum despectu esse refertũ, vt etiam illi, cum quibus tibi nihil est negocij, tuam confidentiam & vocem, & tumultum, & tuos ministros, & opulẽtiam & ferociam sine dolore spectare non possint: in iudicio misericordiam statim consequêris? Magnum quidem principatum, vel potius artem inueneris, si duas res inter se maximè cõtrarias tam paulo momento tibi ipsi circũdare posses: inuidiam ex vitæ insolentia, misericordiam ex impostura. Nulla tibi ratione tribui potest misericordia, quicquid intueamur: sed contrà, odium & inuidia & iracundia. Hæc enim mereris. Sed illuc redeo, ad eius accusationem populi, & concionis. Quod vbi faciet, cogitate vobiscum Iudices, istum equites, commilitones suos, cum Olynthum iuissent, ad vos in concionem progressum, accusasse. * nunc rursus apud eos qui foris militant, occasione expectata, populum accusaturum. Vtrum igitur vos siue manseritis, siue exiueritis, tales perhiberi non recusabitis, quales Midias facit: an contrà potius iste semper & vbiq;, dijs inuisus erit & execrandus? Ego quidem opinor istum talem. Nam quem non equites, non collegæ, non amici ferre possunt: quid de eo dicendum est? Iouem testor, & Apollinem atq; Mineruam (dicetur enim, siue profuturum, siue nociturum sit) cum iste se transegisse mecum fabularetur, apparebat quosdam, * qui blandè omnino cum eo solent colloqui, molestè ferre: idq; medius fidius eis minimè vitio vertendum. Nec enim ferri potest homo, sed & solus diues est, & eloquens solus, & omnes ei sunt quisquiliæ & mendici, ac ne homines quidem. Eum igitur, qui nunc tanto fastu turget: si absoluatur, quid facturum putatis? Id quo pacto cognoscere possitis, ego dicam: si è signis, quæ secuta sunt populi præiudicium, rem æstimetis. Quis enim est, qui præiudicio damnatus violati festi præsertim, etiamsi nullum aliud periculum aut discrimen subesset, non ob idipsum domi se abstruderet, modestumq; præberet ad iudicij salutem, si non in omne tempus? nemo est, quin id faceret. Aliter verò Midias. Nam inde ab eo die concionatur, conuiciatur, clamitat. Legitur magistratus aliquis? Midias Anagyrasius in cãpum descendit: Plutarchi procuratorem agit, eius secreta nouit: vrbs eum non capit. &*

Querelam Midiæ, de iniquo populi præiudicio, repudiandam: cum exagitatione maledicentiæ eius, & arrogantiæ, & importunarum cõcionum.

A οἱ λόγοι· δικημότατ' αὖ ταὐτὶω ἔχοι τὶὼ αἰτίαν, οὐχ ὁ ἐσκεμμέν⟨ος⟩, οὐδ' ὁ μεριμνήσας τὰ δίκαια λέγειν νυνῖ. ἐγὼ μὲν ἂν τᾶτ' * ποιῶν, ὦ ἄνδρες ἀθλιαῖοι, καὶ αὐτὸς ὁμολογῶ· μειδίαν μέν τοι μηδὲν ἐσκέφθαι πώποτε ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ δίκαιον, εἰκὸς ἐστιν. εἰ γὰ καὶ κατὰ μικρὸν * ἐπῄει τὰ ποιοῦτα αὐτῷ σκοπεῖν, οὐκ ἂν ποσοῦτον διημάρτανε τᾶ πράγματ⟨ος⟩. οἶμαι τοίνυν αὐτὸν, οὐδὲ τᾷ δήμου κατηγορεῖν ὀκνήσειν, οὐδὲ τῆς ἐκκλησίας· ἀλλ' ἅπερ τότε ἐτόλμα λέγειν, ὅτ' ἰὼ ἡ παρῳχημένη, ταῦτα καὶ νυνὶ ἐρεῖ, ὡς ὅσοι, δέον ἐξιέναι, κατέμενον· καὶ ὅσοι τὰ φρούρια ἦσαν ἔρημα λελοιπότες, ἐξεκκλησίασαν. καὶ χορδωτοί, καὶ ξένοι, καὶ τοιοῦτόί τινες ἦσαν, οἳ κατεχειροτόνησαν αὐτᾶ. εἰς γὰ τᾶτο θράσους καὶ ἀναιδείας τότ' ἀφίκετο, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς ἴσασιν ὅσοι παρῆσαν ὑμῶν, ὥς τε κακῶς λέγων καὶ ἀπλῶν καὶ βλέπων οὕτ⟨ως⟩ εἰς τὸν ἀεὶ θορυβοῦντα τόπον τῆς ἐκκλησίας, καταπλήξειν ὤετο τὸν δῆμον ἅπαντα. ἦ καὶ γελοῖα εἶναι τὰ νυνὶ οἰμῶ δ' ἀκριβῶς, εἰκότως ἂν αὐτοῦ δοκῇ. τί λέγῃς, ὦ μιαρὰ κεφαλή; σὺ τὰ σαυτᾶ παιδία ἀξιώσῃς ἐλεεῖν, ἢ σὲ τούσδε; ἢ πρὸς δάξειν εἰς τὶ σὲ, τὸς ὑπὸ σοῦ δημοσίᾳ πεπληγισμένους; σὺ μὲν⟨ος⟩ B τῶν ὄντων ἀνθρώπων, ὅτι μὲν ἐκ βίου τοιούτης ὑπερηφανίας καὶ ὑπεροψίας πάντων ἀνθρώπων μετὸς ὢν ἔσῃ φανερωτάτ⟨ος⟩, ὡς τε καὶ πρὸς οὓς μηδὲν ἐστὶ πρᾶγμα λυπεῖσθαι, τὶὼ σὶὼ θρασύτητα ἐκ φωνὶὼ καὶ τὸ σὸν σχῆμα, καὶ οὐδ' οὓς ἀκολούθους, καὶ πλέκτους, καὶ βριν θεωροῦντας· ἐν δὲ τῷ κρίνεσθαι πῶς ἄρξῃ δήσῃ; μεγάλω μὲν τ' ἂν ἀρχιῶ, μᾶλλον δὲ τίχω εἷς ἂν εὑρηκὼς, εἰ δύο τὰ ἐναντιώτατα ἑαυτοῖς, ἐν οὕτω βραχεῖ χρόνῳ πρὸς σαυτὸν δυνατὸ πεῖσαι. φθόνον ἐξ ὧν ζῇς, καὶ ἐφ' οἷς ἐξαπᾷς, ἔλεον; οὐκ ἔστιν ὅσαν μόθεν σοι προσήκων ἔλε⟨ος⟩, οὐδὲ καθ' εἷ, ἀλλὰ πάνυ πολὺν, μίσος, καὶ φθόνος, καὶ ὀργή. τούτων γὰ ἀξία πεῖς. ἀλλ' ἐῶ' ἐκεῖνο ἐπάνειμι, ὅτι δ' δῆμος κατηγορήσῃ καὶ τᾶς ἐκκλησίας. ὅταν ἂν τᾶτο ποιῇ· ἐν θυμεῖσθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ἄνδρες δικασταί, ὅτι οὐτ⟨ως⟩ τῶν μεθ' ἑαυτᾶ σφαλέντων ἐπῳέων, ὅτε εἰς ὅλωθον διέβησαν, ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς εἰς τὶὼ ἐκκλησίαν, κατηγόρει. νυνὶ πάλιν * μένας, πρὸς οὓς ἐξεληλυθότας ἐ δῆμος κατηγορήσῃ. πότερον ἂν ὑμεῖς, αὖτε μένητε, αὖτε ἐξίητε, ὁμολογήσετε ἐναντιοῦσθαι τοιᾶτοι, οἵους μᾴδίας ὑμᾶς ἀποφαίνει· ἢ τἐναντίον, τοῦτον ἀεὶ καὶ πανταχοῦ θεὸς ἐχθρὸν καὶ βδελυρόν; C ἐγὼ μὲν οἶμαι τᾶτον τοιᾶτον. ὃν γὰ οὐχ ἱππεῖς, οὐ πάντ⟨ες⟩ χοντες, οὐ φίλοι δυνατὸν φέρειν· τί τᾶτον αὖ εἴποι τὶς ἐμοὶ μὲν, νὴ τὸν Δία, καὶ τὸν Ἀπόλλω, καὶ τὶὼ ἀθλιᾶν (εἰρήσεται γὰρ εἶτ' ἄμεινον εἰπεῖ μὴ) ὅθ' οὕτ⟨ως⟩, ὡς ἀπλᾶ λαγμα, πεῖῖὼν ἐλογοποίει *· σάφηλοί τινες ἦσαν ἀχθόμενοι τῶν πάνυ τούτῳ λαλούντων ἡδέως. καὶ νὴ Δία αὐτοῖς πολλὴ συγγνώμη· οὐ γάρ ἐστι φορητὸς ἄνθρωπος· ἀλλὰ καὶ πλουσεῖ μόν⟨ος⟩, καὶ λέγειν δυνατὸς μόνος, καὶ πάντες εἰσὶ τούτῳ καθάρματα, καὶ πτωχοὶ, καὶ οὐδὲ ἄνθρωποι. τὸν ἔν ὅτι τιὼτης τῆς ὑπερηφανίας ὄντα νυνῖ, ἂν ἀποφύγῃ, τί ποιήσειν οἴεσθε; ἐξ ὅτου δὲ τοῦτ' ἂν εἰσέλθητε, ἐγὼ φράσω. εἰ τοῖς μετὰ τὶὼ καταχειροτονίαν τεκμηρίοις θεωρήσετε. τίς γάρ ἐστιν ὃς τις, κατεχειροτονηθέν⟨τος⟩ αὐτᾶ, καὶ ταῦτα ἀσεβεῖν περὶ τὶὼ ἑορτὶὼ, εἰ καὶ μηδεὶς ἄλλ⟨ος⟩ ἐτοῖῶ κίνδυν⟨ος⟩ μὴ δὲ ἀγών, οὐκ ἂν ἐπ' αὐτῷ κατέδυ, καὶ μέτριον παρέσχεν ἑαυτὸν, τὸν γε δὴ μέχρι τῆς κρίσεως χρόνον, εἰ καὶ μὴ πάντα, οὐδεὶς ὅς τις οὐκ ἄν. ἀλλ' οὐ μειδίας. ἀλλ' ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας, λέγ', λοιδορεῖται, βοᾷ, χειροτονεῖται τὶς μᾴδίας ἀναγυράσιος πρόβεβληται· πλουτᾶχον πρόξενεῖ· τὰ ἀποῤῥητα οἶδεν· ἡ πόλις αὐτὸν οὐ χωρεῖ· καὶ

καὶ τοῦτα πάντα ποιεῖ, δηλονότι οὐδὲν ἄλλο ἐνδείκνυ- A
μενος, ἢ ὅτι ἐγὼ οὐδὲν πέπονθα ὑπὸ τῆς καταχειροτονίας· ὑδὲ δέδοικα, οὐδὲ φοβοῦμαι τὸν μέλλοντα ἀγῶνα. ὃς ἂν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸ μὲν ὑμᾶς δεδιέναι δοκεῖν, αἰσχρὸν ἡγεῖται· τὸ δὲ μηδὲν φροντίζειν ὑμῶν νεανικόν· τοῦτον οὐκ ἀπολωλέναι δεκάκις ἄξιόν ἐστιν; οὐδὲ γὰρ ἔξειν ὑμᾶς ὅ, τι χρήσεσθε αὐτῷ νομίζει. πλούσιος, θρασύς, μέγα φρονῶν, μέγα φθεγξόμενος, βίαιος, ἀναιδής, τοῦ ληφθήσεται, νυνὶ μὲν ἀκροώσηται; ἀλλ' ἔγωγε εἰ μηδενὸς ἕνεκα τῶν ἄλλων, ἵνα γε δημηγοριῶν ὧν ἕκαστ' ἐδημηγόρει, καὶ ἐν οἷς κομῇ, τὴν μεγίστην αὐτὸν δικαίως οἶμαι δίκην δοῦναι. ἴσασι γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι, ἂν μέν τι τῶν δεόντων ἀπαγγελθῇ τῇ πόλει, καὶ τοιοῦτον, οἷον ἐξ Εὐβοίας πόνηρα· ὑδαμοῦ πώποτε μειδίας τις ὀφθήσεται, ὑδὲ τῶν συγχαιρόντων ἐξηπάσθη τῷ δήμῳ. ἂν δέ τι φλαῦρον, ὃ μηδεὶς ἂν βουλοίτο, τῶν ἄλλων πρῶτος αὐτὸς ἀνέστηκεν ὀδύρεσθαι, καὶ δημηγορεῖ, ἐπεμβαίνων τῷ κήρυκι, καὶ τῆς σιωπῆς ἀπολαύων, ἵν' ὑπὲρ τῶν συμβεβηκότων ἄχθεσθε, ποιεῖσθε ὑμεῖς. τοιοῦτος δ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι· ὑδὲ γὰρ ἐξέρχεσθε· ὑδ' οἶσθε δεῖν χρήματα εἰσφέρειν. εἶτα θαυμάζετ' εἰ κακῶς ὑμῖν B
τὰ πράγματ' ἔχει; ἐμὲ οἴεσθ' ὑμῶν οἰσθήσειν, ὑμεῖς δὲ νεμεσήσετέ μοι οἴεσθε τριηραρχήσειν, ὑμεῖς δ' οὐκ ἐμβήσεσθε πιεῖν ὑδρίζων, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ψυχῆς πικρίαν καὶ κακόηθειαν, ἣν κέκτηται πολλῶν ὑμῶν ἔχων ἀφανῆ, πρὸς ἑαυτὸν διείρχεται, φανερὰν δὴ τὴν καιρὸν καθίσας. δεῖ τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ ὑμᾶς ἅτε νῦν, ὅταν ἅπαξ ἐξαπατηθῶν καὶ φενακίζων, ὀδύρηται καὶ κλαίῃ, καὶ δέηται, τοῦτ' ἐπιβάλλειν αὐτῷ· τοιοῦτος γὰρ εἰ, μειδία· ὑδρι- στὴς δ' εἶ· καὶ οὐκ ἐθέλεις ἔχειν τοῦτό σαυτῷ τὸ κέρδος· εἶτα θαυμάζεις εἰ κακὸς κακῶς ἀπολῇ; ἀλλὰ νομίζεις ἡμᾶς μὲν αἰσχεσθαί σου, αὐτὸς δὲ τυπήσειν; καὶ ἡμᾶς ἀποψηφιεῖσθαί σου, σὲ δ' ἀ παύσεσθαι; καὶ βοηθήσουσιν εἰ λέγοντες ὑπὲρ αὐτοῦ, οὐχ οὕτω τάττῳ χαλέσεσθαι, μὰ τοὺς θεοὺς βουλόμενοι, ὡς ἐπηρεάζειν ἐμοὶ διὰ τὴν ἰδίαν ἔχθραν, ἀλλ' οὕτω πρὸς ἐμέ, ἂν τε ἐγὼ φῶ, ἂν τε μὴ φῶ, φήσιν εἶναι καὶ βιάζεται τοῦτο οὐκ ὀρθῶς. ἀλλὰ κινδυνεύει, τὸ λίαν εὐτυχεῖν, ἐνίοτε ἐπαχθεῖς ποιεῖν· ὅπου γὰρ ἐγὼ μὲν οὐδὲ πεπονθὼς κακῶς, ἐχθρὸν εἶναί μοι τοῦτον ὁμολογῶ· ἵνα δ' ἀφιέντα ἀφίησιν, ἀλλὰ καὶ ὅπου τοῖς ἀλλοτρίοις ἀγῶσιν ἀπαντᾷ, καὶ νῦν ἀναβήσεται, μηδὲ τὴν κοινὴν τῶν νόμων ἐπικουρίας ἀξιῶν ἐμοὶ μεῖναι, πῶς οὐκ οὗτος ἐπαχθής ἐστιν ἤδη καὶ μείζων, ἢ καθ' ὅσον ἡμῶν ἑκάστῳ συμφέρει; ἔπι τοίνυν παρέλθω, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ σκόπητε εὐβουλον ὄντα τῷ θεάτρῳ, ὅτε ὁ δῆμος κατεχειροτόνησε μειδίου, καὶ καλούμενον ὀνόματι, ἀντιβολοῦντος τοῦτου καὶ λιπαροῦντος, ὡς ὑμεῖς ἴστε, οὐκ ἀνέστη. καὶ μοὶ εἰ μὲν μηδὲν ἠδικηκότος ἠγεῖτο τὴν προβολὴν γεγενῆσθαι· τότ' ἔδει τόν γε φίλον δήπου σῶσαι πεῖν, καὶ βοηθῆσαι. εἰ δὲ καὶ παγοὺς ἀδικεῖν τότε Μειδοτοῦτ' οὐχ ὑπῆκουσε, νυνὶ δ' ὅτι προσκέκρουκεν ἐμοί, Μειδοτοῦτο τοῦτον ἐξαιτήσεται· ὑμῖν οὐχὶ καλῶς ἔχει χαρίσασθαι. μὴ γὰρ ἔστω μηδεὶς ἐν δημοκρατίᾳ τηλικοῦτος, ὥς τε σωφρονεῖν, τὸν μὲν, ὑβρίζειν, τὸν δὲ, μὴ δύνασθαι δίκην λαμβάνειν. ἀλλ' εἰ κακῶς ἐμὲ βούλοιτο ποιεῖν εὐβουλε (ὡς ἔγωγε μὰ τοὺς θεοὺς, οὐκ οἶδα αὐτὸ ὅτῳ) δίωσαν μὲν γὰρ πολλῷ. ἔξεστι τοῖς νόμους δὲ λῶν τινα βούλει περὶ ἐμοῦ δίκην λάμβανε. ὧν δ' ἐγὼ τοῦτο τοὺς νόμους ὑβρίσθην, μή με ἀφαιροῦ τὴν τιμωρίαν. εἰ δ' ἀπορεῖς ἐκεῖνος με κακῶς ποιήσας· εἰσὶ καὶ τοῦτο σημεῖον τῆς ἐμῆς ἀπιστίας. εἰ τοίνυν ἄλλους ῥᾳδίως κρίνων, ἐμὲ μηδὲν ἔχεις ἐφ' ὅτῳ τοῦτο ποιήσῃς. πέπυσμαι τοίνυν καὶ φιλιππίδου καὶ μνησαρχίδου, καὶ

& hæc omnia facit, nõ in aliud profectò, nisi vt ostendat populi sibi præiudicium nihil nocuisse: neq; metuere aut formidare se futurum iudicium. Qui igitur, Athenienses, vos pertimescere turpe putat, vos verò nihil facere præclarum: non hunc decies interfectum oportebat? nec enim vos habituros, quod de se statuatis, putat. Dives, confidens, inflatus, magniloquus, violentus, inuerecundus: vbi comprehendetur si nunc æstu subterfugerit? Ego verò, vt non ob aliud, vel ob crebras & importunas conciones, maximo supplicio censerem afficiendum. Nostis enim hoc profectò si res bene gestæ nunciantur vrbi, & tale aliquid quo exhilarentur omnes: nusquam vnquam inter eos esse Midiam inuentum, qui cum populo gaudent, quiq; congratulantur. Sin quid aduersi, quod deprecẽtur omnes: primùm inter alios statim surgere & concionari, insultantem temporibus, silentioq; fruẽtem, quod vos propter aduersæ fortunæ tristitiã tenetis. Tales enim estis Athenienses. neq; enim egredimini, neque tributum conferendum censetis: & miramini malè vobiscum agi? me putatis vobis tributa collaturum, vos illis fruituros? me putatis triremes instructurum, vobis ociosè domi sedentibus? Tali petulantia vtens, & animi sui acerbitatem ac maleuolentiam, quam obscurè cõtra populum apud semetipsum gerit, per occasionem detegens, obambulat. Oportet igitur, Athenienses, vos etiam sic nũc, quando iste per fraudem & impostura lamentabitur, & plorabit, & supplicabit, hæc illi subijcere. Talis es Midia. homo enim contumelioſus es, neq; vis manus apud te comprimere: & miraris te, malus cum sis, malè periturum? sed putas nos te toleraturos, ipsum verò te verberaturũ? nos te absoluturos, nullũ statuentem improbitati tuæ modũ? Oratores quidem istum defendent: nõ tam mediusfidius vt isti gratificẽtur: quã vt agrè mihi faciant ob priuatas inimicitias: quas iste sibi mecum, siue affirmẽ, siue pernegẽ, intercedere dicit at, & vi extorquet. In quo non rectè sentit. Sed ita ferè fit, vt nimia felicitas homines aliquando reddat intolerabiles. Nam cum ego nec acceptis iniurijs, eum inimicum mihi esse profitear: ipse tamen me dimittentem non dimittit: sed in alienis causis semet ingerit: & nunc prodibit, vt nec cõmune legum præsidiũ mihi impertiamini, postulaturus. Talis igitur nõnne iã grauis est, et maior q̃ vnicuiq; nostrũm expediat? Ad hæc adfuit, Athenienses, & sedit Eubulus in theatro, quum populus Midiam dãnauit: & nominatim citatus, orãte isto & cõtendente, vti vos nostis, nõ surrexit. Atqui si Midiam insontem delatum esse credidit apud populum: officium amici vtique fuisset, ei patrocinari & opitulari. Sin, quia tum sentiebat eum iniustè facere, ideo adesse noluit: nunc quia mihi inimicus est, ideo istũ liberare studet: vobis honestum non fuerit, illi gratificari. Absit vt in repub. populari quisquam tantus existat, cuius intercessione alter acceptam iniuriam tolerare cogatur, alter factã impunè ferat. Quòd si mihi malefacere studes Eubule (quanquam ego deos testor, haud scio, quo merito meo) potes id quidem, & rempublicam geris: sed legibus quoduis à me supplicium exigito. Vltione tamen iniuriarum & contumeliarum, quibus ego sum contra leges affectus, noli me spoliare. Sin illo modo mihi te posse malefacere diffidis: iam hoc quoq; signum fuerit meæ probitatis, te qui alios facilè accusare soleas, nihil in me reperire quod crimineris. Audio porrò & Philippidem, & Mnesarchidem, & Diotimum Euonymeum, ac tales quosdam diuites

In patrõnos Midiæ, Eubulũ in primis: fẽque defensã petit cõtra potentum factionem.

&

& trierarchos,intercedere pro eo velle,& deprecaturos à vobis,vt ipsis id beneficium præstetur. De quibus nihil dixerim apud vos mali (insanirē enim si facerem,) sed quæ spectanda vobis,cum isti precabuntur, sint,& consideranda:hæc dicam. Cogitate Iudices,si (quod dij omen auertant,neque fiet) isti nunc cum Midia,& hominibus Midiæ similibus, rempublicam occuparent,& vestrûm aliquis è vulgo & plebeijs hominibus, in istorum quempiam commisisset,non talia,qualia Midias in me,sed quiduis aliud,atque in iudicium talibus hominibus refertum ingrederetur: quid veniæ aut misericordiæ impetraturum credieretis? Fortasse gratificarentur? Non certè plebeium quenquam deprecantem audirent, sed statim intonarent: Huncce inuidum, hunc pestilentem, hunc demum ita esse petulantem? ac efferri animis, cui vita licere frui abundè esse oportebat? Ne igitur, Athenienses, in eos qui ita vobiscum agerent, aliter vos animati sitis: neq; autoritatem istorum admiremini, sed vosmetipsos. Multa illis bona sunt, quæ possidere nemo eos prohibet. Ne igitur ipsi quoque vos libertatem, quam vobis communem possessionem leges præstant, possidere prohibento. Nihil acerbum aut graue Midias patietur, si eius facultates plebeiorum opibus, quos nunc insectatur, quos mendicos nominat,æquabuntur: & quæ copiæ nunc eum ad ferociam incitant, eæ adimentur. Neque istos scilicet decet à vobis hæc precari: Ne secundum leges ferte sententiam, Iudices: ne opitulamini indignis tractato modis: ne curate iusiurandum: in nostram gratiam hoc facite. Hæc enim si qui precabuntur,pro isto precabuntur:tametsi non eadem verba vsurparint. Quòd si amici sunt,nec ferendum, si Midias dignes non sit,esse putant: ipsi cum primis pollent opibus, idq; nemo eis inuidet. Pecuniā igitur illi de suo largiātur: vt & vos,quibus de rebus iurati sedetis iudices,ijs de reb.ita pronuncietis,vt iusticia postulat:& isti de semetipsis, non cum ignominia vestra,largiantur. Sin diuites isti pecuniam negligere aut amittere nolunt: qua fronte vos iurisiurandi religionem negligetis? Opulenti multi, conspiratione inita, Athenienses,opinionis etiam & autoritatis aliquid propter diuitias consecuti,procedunt vos rogaturi. Horum nulli me,Atheniēses,condonetis:sed quemadmodum isti, suis quisq; commodis & Midiæ student: ita vos vobis ipsis & legibus & mihi ad vos confugienti studete:& hanc sententiam,in qua nunc estis,retinete. Nam siquidem,Athenienses,tunc cum ego quærerer, re audita populus Midiam absoluisset: non perinde graue videretur. Nam & non esse factas illas iniurias:& nihil ad festum attinere,& multis alijs modis quispiam se consolari potuisset. nunc hoc etiam omnium acerbissimum mihi accideret,si vos omnes,qui statim admissis delictis,tantam iracundiam & acerbitatem atq; molestiam præ vobis tulissetis:vt Neoptolemo & Mnesarchide & Philippide, & quibusdam ex isto valde locupletum grege,& à me & à vobis contendentibus,clamaretis,vos non condonaturos,& agresso me Blepæo mēsario, ita exclamaueritis,* quasi ab eo pecuniam accepturus essem,vt ego,Atheniēses,pallium vestro tumultu perterritus, abiycerem,& propemodū nudus in tunicula astarem,dum illū,cum me traheret,fugiebam:& deinde obuiam euntes,Vide sis, vt persequaris iudicio nefarium istum,neq; cum eo transigas: obseruabunt te Atheniēses quid facturus sis, & eius generis alia, dictitantes.*

Cōmonefacit iudices præiudicij infamiæ, periculi cōmunis, & legum.

Post-

καὶ διότιμον τὸν Διωνυμέα, καὶ τοιούτους πινὰς τῶν εὐπορωτάτων, καὶ τριηράρχους, ἐξαιτήσεσθαι ἢ λιπαρήσειν πρὸς ὑμῶν αὐτὸν, αὐτοῖς ἀξιοῦντας δοθῆναι τὴν χάριν ταύτην. ὥστε ὧν οὐδὲν ἂν εἴποιμι πρὸς ὑμᾶς φλαῦρον ἐγώ. καὶ γὰρ ἂν μαινοίμην. ἀλλ' ἀθεωρεῖν ὑμᾶς ὅταν οὗτοι δέωνται, δεῖ καὶ λογίζεσθαι, ταῦτ' ἐρῶ, ἐνθυμεῖσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ γένοιντο (ὃ μὴ γένοιτο οὐσῶν ἐν ὑμῖν) νῦν οὗτοι κύριοι τῆς πολιτείας μὴ μειδίου καὶ τῶν ὁμοίων τούτῳ, καί τις ὑμῶν τῶν πολλῶν καὶ δημοτικῶν ἀνθρώπων ἀμαρτὼν εἰς τινα τούτων, μὴ τοιαῦθ' οἷα μειδίας εἰς ἐμέ, ἀλλ' ὁ, ποῦν ἄλλο, εἰς δικαστήριον εἰσίοι πεπληρωμένον ἐκ τούτων· τίνα συγγνώμης ἢ τίνος ἐλέου τυχεῖν ἂν οἴεσθε, ταχὺ γ' ἂν κατέψηφίσαντο*; ἃ δὲ μάλιστ' ἂν δεηθέντι τῷ τῶν πολλῶν προσέχοιεν. ἀλλ' οὐκ ἂν θεὸς εἴποιεν, τόνδε βάσκανον, τὸν δὲ ὀλέθριον, τοῦτον δὲ ὑβρίζειν*; αἰσχύνην δὲ, ὃν εἴ τις ἐᾷ ζῆν, ἀγαπᾶν ἔδει; μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τούτοις τοῖς οὕτω χρησαμένοις ἂν ὑμῖν, ἄλλως πως ἔχετε ὑμεῖς· μηδὲ τῇ δόξαν τῇ τούτων θαυμάζετε, ἀλλ' ὑμᾶς αὐτούς. πολλὰ τούτοις ἀγαθά ἐστι, ἃ τούτους οὐδεὶς κωλύει κεκτῆσθαι. μὴ τοίνυν μήθ' ὅτι τῇ ἄδικα, ἵν' ὑμῖν κενὴν οὐσίαν οἱ νόμοι παρέχωσι, κωλυόντων κεκτῆσθαι. δὲν δ' ὀλίγον οὐθ' ἑλεεινὸν μειδίαν πεῖσαι, ἂν ἴσα μὲν κτήσηται τοῖς πολλοῖς* ὑμῶν, οὓς νῦν ὑβρίζει καὶ πλουσίους ὀνομάζει. ἃ δ' ἐνῦν πεῖσόντ' αὐτὸν ὑβρίζειν ἐπαύρει, πεῖσαι θῆ. οὐθ' ὅτι δήπου τοῦθ' ὑμῶν εἰσιόντων δεῖσθαι· μὴ κατ' οὖν νόμους δικάσητε ὦ ἄνδρες δικασταί· μὴ βοηθήσητε τῷ πεπονθότι δεινά· μήθ' ὁρκεῖτε. ἡμῖν δ' ὅτε τῇ χάριν ταύτην. ταῦτα γὰρ, ἂν μὲν δέωνται, πρεῖ τούτου δεήσονται, κἂν μὴ ταυτὰ λέγωσι τὰ ῥήματα. ἀλλ' εἰπέρ εἰσι φίλοι, καὶ δεινὸν εἰ μὴ πλουτήσει μειδίας ἠγοῶνται· εἰσὶ μὲν εἰς παμάλιστα αὐτοὶ πλούσιοι, καὶ καλῶς ποιοῦσι. χρήματα δ' αὐτῶν παρ' ἑαυτῶν δόντων. ἵν' ὑμεῖς μὲν ἐφ' οἷς εἰσεληλύθατε ὀμωμοκότες, δικαίως ψηφίσησθε· οὗτοι δὲ παρ' αὐτῶν τὰς χάριτας, μὴ μὴ τῆς ὑμετέρας αἰσχύνης ποιῶνται. εἰ δ' οὗτοι χρήματα ἔχοντες μὴ ποιοῦντ' αὖ· πῶς ὑμῖν καλὸν τὸν ὅρκον ποιεῖσθαι; πλούσιοι πλεῖστοι εἰσηκότες, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τὸ δοκεῖν ἵνες εἶναι δι' ὀλιγαρχίαν προσκληφότες, ὑμῶν παίζοντες δεησόμενοι. τούτων μηδενί με, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι ποιήσητε· ἀλλ' ὥσπερ ἕκαστος τούτων ὑπὲρ τῶν ἰδίων συμφερόντων καὶ ὑπὲρ τούτου προσυδάσεται· οὕτως ὑμεῖς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν καὶ τῶν νόμων καὶ ἐμοῦ, τὸ ἐφ' ὑμᾶς καταφεύγοντος, προσδάσασθε, καὶ τηρήσατε τὴν γνώμην ταύτην, ἐφ' ἧς νῦν ἐστέ. καὶ γὰρ εἰ μὲν ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τόθ', ὅτ' ἐγὼ ἠδικούμην, τὰ πεπραγμένα ὠδημοκήκουσα, ἀπεχειροτόνησε μειδίου· οὐκ ἂν ὁμοίως ἦν δεινόν. καὶ γὰρ μὴ γεγενῆσθαι, καὶ μὴ ὥσπερ τὴν ἑορτὴν ἀδικήματα ταῦτ' εἶναι, καὶ πολλὰ ἂν ἐκ τοιούτων ἀθροισθῆναι. νῦν δ' ἐστὶ τοῦτο καὶ πάντων ἂν μοι δεινότατον συμβαίη, εἰ παρ' αὐτὰ μὲν τὰ δικήματα οὕτως ὀργίλως καὶ πικρῶς καὶ χαλεπῶς ἅπαντες ἐχοντες ἐφαίνεσθε, ὥς τε νεοπτολέμου, καὶ μνησαρχίδου, καὶ φιλιππίδου, καί τινων τῶν σφόδρα τούτων πλησίον δεομένων ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, ἐβοᾶτε, μὴ ἀφεῖναι, κἂν προσελθόντος μοι βλεπαίου τοῦ τραπεζίτου, τηλικοῦτ' ἀνακράγητε, ὡς* παρ' ἐκείνου χρήματα μου λαμβάνοντος· ὥς τέ με, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, φοβηθέντα τὸ ὑμέτερον θόρυβον, θοιμάτων προέσθαι κἀμικρᾶ γυμνὸν ἐν τῷ χιλωνίσκῳ φυγεῖν, φοβούμενον ἐκεῖνον, ἐλκόντα με. κἀμετὰ ταῦτα ἅπαντας ὁρᾶν, ὅπως* ἐπὶ ξένῃ τῷ μιαρῷ, καὶ μὴ ἀφαλύσειν θεάσονταί σε τί ποιήσῃς ἀθλιώτατοι, τοιαῦτα λέγοντες*

ἐπὶ

ἐπεὶ δὴ κεχειροτόνηται μὲν ὕβρις τὸ πρᾶγμα εἶναι, ἐν ἱερῷ δὲ οἱ τοῦτο κρίνοντες καθεζόμενοι διέγνωσαν, λέμενα δὲ κἀγὼ καὶ οὐ πεφύδωκα, οὔθ' ὑμᾶς αὐτ' ἐμαυτὸν· τίνι καιρῷ ἀποψηφιεῖσθε ὑμεῖς; μηδαμῶς. πάντα δὲ τὰ αἴσχιστ' ἔνεστιν ἐν τῷ πράγματι. ἐμὲ δὲ οὐ τούτων ὑμῖν ἄξιον. πῶς γάρ, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, κρίνων ἄνθρωπον, ὃν οἶσθα καὶ ὄντα βίαιον, καὶ ὑβριστὴν, ἡμαρτηκότα ἀσελγῶς ἐν πανηγύρει, μάρτυρας τῆς ὕβρεως τῆς αὐτῷ πεποιημένον οὐ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ σὺν ἅπασι δημήσαντα ἅπαντας τῶν ἑλλήνων. ἤκουσεν ὁ δῆμος τὰ πεπραγμένα τούτῳ. τί οὖν; ὑμῖν καταχειροτονήσας παρέδωκεν. οὐ τοίνυν οἷόν τε ἀφανῆ τὴν γνῶσιν ὑμῶν γενέσθαι, οὐδὲ λαθεῖν, οὐδ' ἀνεξέταστον εἶναι, τί ποθ' ὡς ὑμᾶς τοῦ πράγματος ἐλθόντος ἔγνωτε. ἀλλ' ἐὰν μὲν κολάσητε· δόξετε σώφρονες εἶναι καὶ καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ καὶ μισοπόνηροι. ἂν δ' ἀφῆτε· ἄλλου τινὸς ἡττᾶσθαι. οὐ γὰρ ἐκ πολιτικῆς αἰτίας, οὐδ' ὥσπερ ἀριστοφῶν, ἀποδοὺς οὐ στεφάνους, ἔλυσε τὴν προβολήν· ἀλλ' ἐξ ὕβρεως, καὶ ἐκ τοῦ μηδὲν ἂν ὧν πεπόηκεν ἀναλύσαι δύνασθαι κρίνεσθαι. πότερον οὖν τούτου χρυσέου κρεῖττον ἐστὶν ἢ νυνὶ κολάσαι; ἐγὼ μὲν οἶμαι νυνί. καινὴ γὰρ ἡ κρίσις, καὶ παράδειγμα πᾶσι ἐφ' οἷς κρίνεσθαι, καινά. ἔπειθ' ἑωρᾶτε ἐμὲ ἔτυπτε ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, μόνον οὕτως, οὐδὲ ὕβριζε τῇ ἀμοιρίᾳ τότε, ποιῶν οἷα ἐποίει· ἀλλ' ἅπαντας ὅσους περ ἂν οἴηται τις ἥττον ἐμοῦ δικάσασθαι δίκαιον ὑπὲρ αὐτῶν λαβεῖν· εἰ δὲ μὴ πάντες ἐπαγέσθε, μὴ δὲ πάντας ἐπηρεάζεσθε χορηγοῦντες· ἴστε δήπου τοῦθ', ὅτι οὐδὲ χορηγεῖσθ' ἅμα πάντες, οὐδὲ δύναιτ' ἂν οὐδεπώποτ' ὑμᾶς ἅμα πάντας, μιᾷ χειρὶ οὐδεὶς περιπλακήσαι. ἀλλ' ὅταν εἷς ὁ παθὼν μὴ λάβῃ δίκην· τόθ' ἕκαστον αὐτὸν χρὴ προσδοκᾶν, τὸν πρῶτον μεταταῦθ' ἁπτόμενον θήσεσθαι· καὶ μὴ παρορᾶν τὰ τοιαῦτα, μηδ' ἐφ' ἑαυτὸν ἐλθεῖν περιμένειν. ἀλλ' ὡς ἐκ πλείστου φυλάττεσθαι. μισεῖ μισθίας ἴσως ἐμέ. ὑμῶν δ' ἕκαστον ἄν τις. ἆρ' οὖν συγχωρήσετ' ἂν τοῦτον, ὃς τις ἐστὶν ἕκαστος ὁμισῶν, κύριον θήσεσθαι τῷ παθεῖν ἅπερ οὗτος ἐμὲ, ὑμῶν ἕκαστον ποιήσαι; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. μὴ τοίνυν μηδ' ἐμὲ, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, ποιήσετε τοῦτο. ὁρᾶτε δὲ αὐτίκα ὀλίγα, ἐπειδὰν ἀναστῇ τὸ δικαστήριον, εἷς ἕκαστος ὑμῶν, ὁ μὲν, θᾶττον ἴσως, ὁ δὲ, σχολαίτερον οἰκαδ' ἄπεισιν, οὐδέν γε φροντίζων, οὐδὲ μεταστρεφόμενος, οὐδὲ φοβούμενος, οὔτ' εἰ φίλος, οὔτ' εἰ μὴ φίλος αὐτῷ σωθήσεταί τις. οὐδὲ γὰρ εἰ μέγας, ἢ μικρὸς, ἢ ἰσχυρὸς, ἢ ἀσθενὴς, οὐδὲ τῶν τοιούτων οὐδέν. τί δήποτε; ὅτι τῇ ψυχῇ τοῦτ' οἶδε, καὶ βαρρεῖ, καὶ πεπίστευκε τῇ πολιτείᾳ, μηδέν' ἂν αὐτὸν ἐλθεῖν, μηδ' ὑβρεῖν, μηδὲ τυπτήσειν. εἶτ' ἐφ' ὧδ' ἀσφαλῶς αὐτοῖς παρεῖσθε, τῶν τῶν οὐ βεβαιώσοντες ἐμοὶ βαδιεῖσθε; καὶ τίνι χρὴ με λογισμῷ πιθέσθαι ταῦτα πάσχοντα καὶ ζῶν, εἰ πιθόμενός γε νῦν ὑμεῖς; θαρρεῖ νὴ Δία, φήσέ τις ἂν. οὐ γὰρ ἐτ' οὐδὲν ὑβρισθήσομαι. ἐὰν δὲ τὸ ὀργισθῆτε, νῦν ἀφέντες; μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, μὴ πρὸς ὧτε μήτ' ἐμὲ, μήθ' ὑμᾶς αὐτοὺς, μὴ τοὺς νόμους, ἢ γὰρ αὐτὸ τοῦτο, εἰ θέλοιτε σκοπεῖν καὶ ζητεῖν, ὅτῳ ποτ' ἐστὶν ὑμῶν οἱ ἀεὶ δικάζοντες ἰσχυροὶ καὶ κύριοι τῶν ἐν τῇ πόλει πάντων, αὖ τε ξηνοσίας, αὖτε χιλιάς· αὖθ' ὁπόσους ἂν ἡ πόλις καθίσῃ; οὐτε τῷ μεθ' ὅλων εἶναι πεπιστευμένοι μόνοι τῶν ἄλλων πολιτῶν, εὑρεῖτ' ἂν οὔτε τῷ τὰ σώματα ἄριστα ἔχειν καὶ μάλιστα ἰσχύειν τοὺς δικάζοντας· οὐ τῷ τὴν ἡλικίαν εἶναι νεώτατοι· οὐτε τῶν τοιούτων οὐδενί, ἀλλὰ τῷ τοῖς νόμοις ἰσχύειν. ἡ δὲ

Postquã igitur suffragio decretum est, id factũ esse cõtumeliam, & in tẽplo, qui huic cognitioni sunt præfecti, sedẽtes pronunciarunt, egoq; in sententia permãsi, & neque vobis neq; mihi ipse defui: tũ demũ vos absoluetis? Minimè gentium. Turpissima enim omnia in re insunt. Neq; verò ego sum ita meritus de vobis, cũ præsertim, Atheniẽses, hominẽ accusem, qui & est & habetur violentus ac cõtumeliosus, qui in celebri ludorũ conuẽtu petulanter deliquit, qui cõtumeliæ suæ testes fecit non modò vos, sed & Græcos etiam omnes qui spectatum aduenerant. Audiuit populus istius facinora. Quid igitur? præiudicio damnatũ vobis tradidit. Quare vestra cognitio nec in obscuro fieri, nec latère potest, aut effugere disquisitionem hominum, quidnam re apud vos actitata decreueritis. Quòd si pœnas infligetis: prudentes & bonos viros, & improbis infestos: Sin dimiseritis: aliqua alia re superatos esse vos iudicabũt. Neq; enim ciuili aliquo delicto admisso, aut, vt Aristophon, coronis redditis, conquestionem publicam dissoluit: sed ob contumeliam, & quia nihil eorum quæ fecit, corrigere potest, in iudicio versatur. Vtrum igitur, hoc facto præstabat eũ statim, an verò nũc puniri? equidẽ nũc arbitror. cõmune enim est hoc iudiciũ, & omnia facinora de quib. accusatur, cõmunia sunt. Præterea nõ me verberabat, Atheniẽses, solũ iste, neq; cõtumelijs impetebat, animo & cogitatione sua tũ, cũ faceret ea quæ faciebat: sed omnes, quotquot putet aliquis se minus, quàm ego me, vlciscì posse. Nam & nõ omnes verberib. aut cõtumelijs afficiebamini in ædilitate, hoc vtiq; nostis, vos nec ædiles omnes simul esse: neq; posse quenquam vos simul omnes, vna quidẽ manu, male tractare. Sed cũ omnes, cui facta iniuria est, pœnas nõ sumpserit: tũ vnũquenq; expectare oportet, se proximũ fore ipsum q sit iniurijs afficiẽdus. proinde alia non negligẽda sunt, nec expectandum eò vsq; dũ simili clade prematur, sed longè ante precauendum. Odit Midias fortasse me. Vestrũm verò quẽq;, alius quispiam. Num igitur concesseritis, vt infestus ille, quisquis sit, pro libidine sua vestrũm quẽuis ita tractet, quemadmodum iste me tractauit? equidem non opinor. Proinde me quoq; ab istius insolentia defendite. Saltẽ hoc videte, iã statim vbi iudicium surrexerit, vnusquisq; vestrũm, alius fortasse maturius, alius serius domũ reuertitur, nulla re sollicitus, neq; respectãs, aut metuẽs quicquam, siue amicus sibi, siue inimicus obiamdetur: neq; porrò vtrum magnus an paruus, robustus an imbecillis, neq; denig; tale quicquam. Cur verò istuc? quia hoc, animo suo nouit, hoc sidit, atq; fretus est, republica, se à nemine trahẽdum, aut exagitãdum, aut verberãdum esse. Ad quam igitur securitatem itis ipsi, non prius ea mihi confirmata, vadetis? Qua spe igitur aut expectatione talia perpessum superesse ac viuere oportebit, si nunc vos me negligetis? At hercule dicet aliquis, bono animo es: nihil enim in posterum tale tibi fiet. quid verò si fiet? tum irascemini, cum æquis animis nunc feratis? Nequaquam, Atheniẽses, ne destituite neq; me, neq; vosmetipsos, neq; leges. Nam illud ipsum si cõsiderare & indagare voletis, quare qui è vobis, suis quisque temporibus ius dicitis, sacrosancti sint, & omnes ciues in sua potestate habeant, siue ducenti siue mille, siue quotcunque iudices publicè sint delecti: reperietis, non id eò fieri, quòd soli ex reliquis, armis insignes & instructi, aut corporibus lectissimis & valentissimis præditi sint iudices, aut ætate florentissimi, aut vlla re denig; simili: sed quòd legibus valeat.

Legum

Legum autẽ vis in quo est? Vtrum in eo, si quis vestrûm affectus iniurijs exclamarit, vt ipsæ accurrant, & præsentia sua opitulentur? non. literæ enim sunt, & scriptura constant, neq; hoc facere possunt. In quo igitur earum vis est? Si vos eas cõfirmabitis, & semper ratas exhibebitis omnibus earũ opẽ implorantib. Ita & leges per vos firmæ sunt, & vos per leges. Hæ igitur ita sunt defendẽdæ, vt seipsum vnusquisq; defensum ab iniuria vellet: legũq; violationes pertinere ad omnes sunt existimãdæ, in quocũq; deprehẽdantur. neq; obita munera, neq; homo vllus, neq; calliditas vlla reperiri, aut quicquam aliud debet, quod legum violatorẽ à dãdis pœnis eripiat. Qui Bacchanalib. in theatrũ ingrediẽtem videbatis istũ, exibilabatis, exclamabatis, omnia denigq; odij signa sunt faciebatis: quamuis nihil adhuc è me de eo audissetis. Priusquam igitur factũ coargueretur, irascebamini, læsum ad iniuriã vlciscẽdam hortabamini: applaudebatis, cum eum apud populũ deferrem: postquam verò conuictus est, & cõfessu populi in tẽplo facto, præiudicio damnatus, & alia nefarij istius facinora insuper sunt in lucem producta, & vos sorte ad iudicium estis delecti, & in manu vestra est, vt solo suffragio conficiatis omnia: nunc dubitabitis mihi opitulari, populo gratificari, cæteros modestiores facere, & id consequi, vt in posterum ipsi extra omnem periculi metum securè viuatis, edito in istum exemplo, quo reliqui moneantur? Itaque cùm propter omnia suprà dicta, tum verò maximè propter Deum, cuius iste festum nefario scelere polluit, sancta & iusta sententia lata, istum condemnate.

A ἡ δὲ τῶν νόμων ἰσχύς, τίς ἐστι; ἆρ' ἐάν τις ὑμῶν ἀδικούμενος ἀνακράγῃ, προσδραμοῦνται καὶ παρέσονται βοηθοῦντες; οὔ. γράμματα γὰρ γεγραμμένα ἐστι, καὶ οὐχὶ δυνατὰ αὐτὰ τοῦτο ποιῆσαι. τίς οὖν αὐτῶν ἡ δύναμίς ἐστι; ὑμεῖς ἐὰν βεβαιῶτε αὐτούς, καὶ παρέχητε κυρίους ἀεὶ τῷ δεομένῳ. οὕτω γὰρ οἱ νόμοι τε ὑμῖν ἀσιν ἰσχυροὶ, καὶ ὑμεῖς τοῖς νόμοις. δεῖ τοίνυν τούτοις βοηθεῖν ὁμοίως, ὥσπερ ἂν αὖ πάλιν τις ἀδικουμένῳ, καὶ τὰ τῶν νόμων ἀδικήματα κοινὰ νομίζειν, ἐφ' ὅτου περ ἂν λαμβάνηται· καὶ μήτε λειτουργίας, μήτε ἄλλο μηδένα, μήτε τέχνῃ μηδεμίαν εὑρῆσθαι, μήτ' ἄλλο μηδέν, δι' ὅτου τις τοὺς νόμους οὐ δώσει δίκην. ὑμῶν οἱ εἰωθότες τοῖς διογυσίοις εἰσίοντες εἰς τὸ θέατρον τοῦτον, ἐνοχλεῖτε. ὡς τε ἀμίσους ἐστὶ, πᾶσι ἐποιεῖτε, οὐδὲν ἀκηκοότες πω πρὸς αὐτοῦ παρ' ἐμοῦ. εἶτα πρὶν μὲν ἐλεγχθῆναι τὸ πρᾶγμα, ὠργίζεσθε, προυκαλεῖσθε δηλονότι πρωρείαν τὸν παθόντα, ἐκροτεῖτε ὅπως προβαλόμην αὐτὸν ἐν τῷ δήμῳ· ἐπειδὴ δ' ἐξελήλεγκται καὶ προκατέγνωκεν ὁ δῆμος τούτου, εἰς ἱερὸν καθεζόμενος, καὶ τἆλλα προσεξήτασται τὰ πεπραγμένα τῷ μιαρῷ τούτῳ, καὶ δικάσαντες εἰλήχατε, καὶ πάντ' ἐστὶν ἐν ὑμῖν μιᾷ ψήφῳ διαπράξασθαι. νῦν οἰκνήσετε ἐμοὶ βοηθῆσαι, τῷ δήμῳ χαρίσασθαι, τοὺς ἄλλους σωφρονίσαι μετὲ πολλῆς αὐτοῖς τοῖς λοιποῖς ἀσφαλείας διαφόρημα παῆσαντες τοῦτον τοῖς ἄλλοις; πάντων ἕνεκα τῶν εἰρημένων, καὶ μάλιστα ἐξ ἧς χάριν, ἐπὶ ἃ τῶν ἑορτῶν ἀπῆλθον ἅπαντες ἥκωσι, τῶν ὁσίων καὶ τῶν δικαίων θέμενοι ψῆφον, προαιρήσασθε τοῦτον.

B

C

LIBANII ARGVMENTVM ORAtionis in Androtionem, violatarum legum reum.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, ΤΟΥ ΚΑΤὰ ἈΝΔΡΟΤΙΩΝΟΣ, ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΛΟΓΟΥ.

Duo senatus Athenis.

DVo fuerunt Athenis senatus: alter perpetuus, Areopagiticus, qui de cædibus voluntarijs, & vulneribus & alijs similibus rebus iudicaret: alter, qui rempubl. administraret. is quotãnis mutabatur, ex quingẽtis viris constans, qui essent ætate senatoria. Lege autem quadam is senatus iubebatur nouas triremes fabricare: quod ni fecisset, eos donũ à populo petere, eadem lex vetabat. Nũc autẽ cum senatus triremes non fecisset: Androtion, qui plebiscito senatũ corona donari iusserat, violatarũ legum reus agitur. Nam duo eũ inimici accusant, Euctemon & Diodorus: quorũ ille priores causę partes, hic posteriores agit, & perorat causam hac oratione.

Lex senatoria.

Androtiõis decretum.

Accusationes rei.

Dicũt autẽ accusatores, primùm sine autoritate senatus factũ esse decretum. Cũ enim lex iuberet, ne prius ad populum ferretur decretũ, quàm senatui probatum esset: Androtionẽ contra eam legẽ, sine concilij iussu, decretum hoc ad populum retulisse. Deinde legi illi esse contrarium, quæ vetet senatum, non factis triremibus petere præmium. Si enim petere sit interdictum: vtiq; nec dare concessum esse. Atque hæ leges ad rem attinent. Afferũt autem & contra personam duas: vnam de impudicitia, alteram de ærarijs: & asserunt, Androtionem vtraq; ignominiosum esse. Nam & prostituisse corpus suum, & patrio ære alieno esse obstrictum reipublicæ.

Personæ.

ALIVD ARGVMENTVM.

Triplex ratio creandorum magistratuũ.

VArij fuere magistratus apud Athenienses: quorum alij sorte, alij suffragio, alij delectu creabantur. Sorte, qui sortitò legebantur, vt iudices: suffragio, qui populo suffragante, vt imperatores: delectu, qui deligi solebant, vt ædiles. Senatus igitur quingentorum ex his erat, qui sorte legebantur. Quingentorum autem diximus, ad discrimen Areopagitarum. Qui tribus à se inuicẽ rebus maximè distinguuntur: eaq; primùm, quòd quingenti publica negocia curabant: Areopagitæ capitalia duntaxat. Quod si quis dicat, etiam Areopa-

Discrimina quingentorũ & Areopagitarum.

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Διάφοροι παρ' ἀθηναίοις ἦσαν ἀρχαί· ὧν αἱ μὲν, κληρωταὶ· αἱ δὲ, χροτονηταὶ· αἱ δ' αἱρεταὶ καὶ κληρωταὶ μὲν, οὐχ ἁπλῶς κληροῦνται, ὡς αἱ τῶν δικαστῶν· χροτονηταὶ δ', αἱ κατὰ χροτονίαν τοῦ δήμου γινόμεναι, ὡς αἱ τῶν στρατηγῶν· αἱρεταὶ δὲ, αἱ κατὰ αἵρεσιν, ὡς αἱ τῶν χορηγῶν. τούτων, μία μὲν τῶν κληρωτῶν ἡ βουλὴ τῶν πεντακοσίων. τῶν πεντακοσίων δ' ἐστὶν, ἐξ αὐτῆς ἐπιλεγομένων ἐκ τῶν φυλῶν τῶν ἐννέα καὶ δέκα. εἰσὶ δὲ πάντων διαφοραὶ τρεῖς. ἡ μὲν γὰρ τοῦ πεντακοσίων, τὰ δημόσια πράγματα διοικεῖ. τῶν

A Areopagitas curasse publica: respõdemus, cũ maxima necessitas incidisset, eos publicis de rebus cõueniisse. Alterũ discrimẽ est: quòd senatus quingentorũ sub certũ numerũ cadit, Areopagitarũ incertus est. Vt enim quidá oratores dicũt, quotannis nouẽuiri ijs addebãtur: vt alij, sexuiri duntaxat, qui de impudicitia iudicabãt. Erant & alij tres, vnus Eponymus, cuius nomine fasti signabãtur: alter Rex, qui curæ pupillorũ præerat, & violatá religionẽ vindicabat: tertius Polemarchus, qui *ré bellicá administrabat. Thesmothetę annũ duntaxat magistratũ fungebãtur: quẽ priusquá inirent, in omnem eorũ vitã anteactã inquirebatur. qui si in omnib. integri cõperiebãtur: eum annũ imperabãt. Póst, finito anno, iterũ de eis iudicium fiebat. Quòd si cõstabat, eos eo quoq; tẽpore probè functos officio: in senatũ allegebantur Areopagitarũ: quorũ hac de causa certus nõ erat numerus: sin malè se gessissent, ejiciebantur. Tertiũ discrimẽ est, quòd quingentorũ senatui quotannis succedebatur: Areopagitis successores nõ dabantur. Nisi quis. n. grauiter deliquisset, non ejiciebatur. Quia verò propositũ nobis est, nõ de Areopagitis, sed de quingẽtis differere: cognoscendũ est, quo pacto imperarint. Sciendũ, nõ supputatos esse menses ab Athenienſib. ad Solis, vt à nobis, sed ad Lunæ cursum. Nã si Solẽ spectes, habet annꝰ dies CCCLXV. Vnde fit, vt *Annus solãris.*
mẽsis habeat dies tricenos & trientẽ. Decies enim XXX, faciũt
B CCC. bis XXX, faciũt LX. Restãt V. Triẽs duodenarij est quaternio. Reliquꝰ est vnꝰ dies. *vniꝰ diei pars duodecima sunt duo. sed ad Lunæ cursum annus habet CCCLIIII dies. Vnde fit, vt *Lunaris.*
mẽsis constet dieb. vicenis nouenis & semisse. Decies enim viginti sunt CC. bis viginti XL. Decies nouẽ, XC. bis nouẽ, XVIII. semissis duodenarij est se[illegible]. Itaq; in vniuersum sunt dies CCCLIIII. ad cursum aũt solis desunt dies XI. quos Athenienses tertio quoq; anno cõiungentes, mẽsem faciũt interclarẽ tricenũm triũ dierũ. Cõtinet igitur annus ad Lunę cursum CCCLIIII dies. *Ac dies quatuor Attici vocabãt comitiales, quibus *Distributio & ratio imperandi senatus quingentorum.*
interregnũ erat in Attica, & magistratus designabãtur. Quingẽti igitur illi CCCL dies in magistratu erant. Sed quia multi erãt, & negocia nõ expeditè succedebãt: decuriarũt sese in tribuũ numero, vt singulæ decurię quinquagenos continerent. Hos enim vnaquęq; trib. designabat. Vnde fiebat, vt quinquageni illi tricenos quinos dies reliqs imperarẽt. Hi enim XXXV dies sunt decima anni pars. decies enim XXX, sunt CCC. decies V, sunt L. Cum aũt ipsi etiá quinquageni plures essent, quàm vt cõmodè simul magistratu fungerẽtur: illi *decẽ sortito vnũ septidui diẽ, similiter & reliqui suũ quisq; diẽ imperabant, donec septẽ illi dies cõplerẽtur. Ita fiebat, vt tres è numero magistratuũ nõ imperarẽt. Vnusquisq; aũt magistratus vno die vocabatur, præfectus. Cur verò vno tantũ die imperabat? Quia clauis arcis ei credebatur, & omnis pecunia ciuitatis. Ne igitur regnũ affectaret: vnius diei magistratũ esse voluerũt. Sciẽdũ aũt est, quinquagenos illos vocatos fuisse curiones: denos præsides, siue proreas: vnũ illũ, præfectũ. Accedendũ iam est *Argumentũ orationis.*
ad propositę nobis orationis argumentũ. Moris erat, vt senatus quingentorũ accepta è publico pecunia, nouas triremes fabricaretur. Lege itẽ iubebatur senatus, si populi approbationẽ in fungẽdo mũnere senatorio meruisset, corona donari. Is igitur senatus de quo loquimur, quanquá acceptę ex ærario pecunia, triremes non fecerat: tñ cum in cæteris omnib. bene se gessisse videretur, Androtiõ orator, eius ordinis patronus, decretũ fecit, vt senatus corona donaretur. Id decretũ vt contra leges factũ, Euctemon & Diodorus, inimici Androtionis, reprehenderũt. Status negocialis est, scripto constãs· & consideratione habet futuri tẽporis, an hoc faciendũ sit, an hoc dãdum sit, nec ne? Et quoniá ad statũ orationis intelligendum, probationum cognitio prodest: age in accusatorum argumẽta primùm inquiramus. Euctemon igitur & Diodorus quatuor *Accusatorũ firmamenta.*
legib. decretũ reprehendunt, quarũ prima est: Decretum sine autoritate senatus, ad populum ne ferunto. Cũ enim populi multitudo magna esset, sępeq; deciperetur, nõ animaduertẽs, an in decreto fraus aliqua lateret: primùm in senatum quingentorũ mittebatur, qui indagabat, an aliquá noxa aut fraus in eo lateret, & sic ad populum ferebatur. Decuisset igitur eũ,

decretũ ſenatui pponere in primis. nõ aũt propoſuit: quia. n. recẽs magiſtratũ* inierat ſenatus, veritus fuit, ne diſſenſio oriretur. Quiſq; enim anteceſſorẽ ſuũ rẽ malè geſsiſſe, oſtẽdere cupit. Altera lex: Senatus qui triremes fecerit, præmiũ poſtulato. Tertia lex: Qui pudicitiá, pſtituit, à repub. gerẽda abſtineto Androtiõ igitur homo flagitioſus, abſtineat à repub. Quarta lex: Qui mulctá nondũ ſoluit, in repub. ne verſetur. Quã tu Androtion cũ nondũ ſolueris: in repub. verſari non debe.

Rei defenſiones.

Iá & rei defenſiones explicemus. Androtiõ igitur primæ legi conſuetudinẽ opponit. Ait enim, obtinuiſſe cõſuetudinẽ, vt decreta ſine autoritate ſenatus ad populũ ferátur. Secũdæ legi aliá legẽ & ipſe obijcit, qa iubebatur ſenat⁹, ſi bene functus officio videatur, p cõcione corona donari. Reliquas duas exceptione oppugnat, aſſerẽs, iam non eſſe de eis diſceptandũ.

Diſſenſio artificum.

Quidá ita tractarunt hãc orationẽ, vt ad negocialẽ legũ contrarietatẽ referrent. Etiá hic, inquiunt, duæ leges inter ſe pugnãt ex circũſtantia: quarũ altera violata eſt, propter alterius confirmati ẽ. Reſpõdemus, in negociali cõſtitutione, cũ de cõtrarijs legib. agitur, neutrá violari, ſed cõſiderari, vtrá violari oporteat. In hac aũt cauſa aliter fieri, quũ vna lex violata ſit, quæ vetet, ſenatũ triremibus non factis petere præmiũ. Id verò propriũ nõ eſt negocialis cõſtitutionis ad leges cõtrarias cõparatę: ſed legũ contrariarũ duntaxat. Sciendũ aũt eſt, cum duo ſunt accuſatores, quorũ alter eſt natu maior. ei honoris gratia primas in agendo partes tribui: ſicut & hic Euctemon, vt ſenior, primo loco dixit. Recitauit autẽ principium & cauſæ diuiſionem, & partem etiam confirmationis. Sed Diodorus, homo indoctus, à Demoſthene accepit hanc orationem: eiſtq; deuterologia, & ea continet quæ Euctemõ prætermiſit.

Partes in dicendo.

A δεῖ οὖν αὐτ̀ πρῶτον εἰσενέγκαι τὸ ψήφισμα εἰς τ̀ βουλήν. ἐκ εἰσενεγκὼν δὲ, ἐπειδὴ νεωστὶ ἄρξασα τῆ̃ βουλὴ, καὶ ἐφαίνετο μὴ διαφωνήσ. ἔκρις. τ̀ πρὸς αὐτὸν θέλει δεῖξαι κακῶς ἄρξαντα, δ̀ τερος νόμος, τ̀ βουλὴν τ̀ ποιήσασαν τὰς τριήρεις, αἰτεῖν τ̀ δωρεάν. τ̀τος νόμος, τ̀ ἑπταετηρικότα, μὴ πολλὰ δεῖσθαι. αὐτ̀ροπίων οὖν ἐπιδὴ τριήρικεν, ἐκ ὤφελε πολλὰ δεῖσθαι. τέταρτος νόμος, τ̀ ἔτι ὀφείλοντα τῷ δημοσίῳ, μὴ πολλὰ δεῖσθαι. σὺ δ' ὦ αὐτ̀ροπίων ὀφείλεις ἐκ ὀλίγα δεῖσθαι πολλὰ δεῖσθαι. ἔτι πρὸς τ̀τοις καὶ τὰς τῦ φόρτος δικαιολογίας· ὁ πάντων αὐτ̀ροτίων, πρὸς τ̀ πρῶτον νόμον, ἔδει ἀγωνίζεσθαι. λέγει γὰρ, ὅτι ἔδοξε συνέδριον, ἃ παρεβάλετον ψήφισμα ἐσάγεσθαι ἐν τῷ δήμῳ. πρὸς τ̀ δεύτερον αὖ παρανομικῶς. παραφέρει δὲ καὶ αὐτὸς ἕτερον νόμον, λέγοντα, τ̀ βουλὴν ἐὰν δόξῃ καλῶς βεβουλεύκεναι, ἐν τῷ δήμῳ στεφανοῦσθαι. πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους δύο, παρεγραφικῶς ἀγωνίζ., λέγων, ὅτι αὖ τι ἐκ ὤφελε κρίνεσθαι* πρὸ τούτων. πῶς δ' ἐπιχείρα τοῦτον τ̀ λόγον πραγματικὸν πρὸς αὐτ̀νομίαν· λέγοντες, ὅτι, δοῦ καὶ ἐνταῦθα δύο νόμοι μάχονται ἀλλήλοις ἐκ πρεισάσεως. ὧν ὁ εἰς παραβέβασται, διὰ τὸ κυρωθῆναι τ̀ ἕτερον. ἀλλὰ λέγομεν ὅτι ἐν τῇ πραγματικῇ τῇ πρὸς αὐτ̀νομίαν, ἀθέτερος θεβαίωται· ἀλλὰ σκοπεῖσθαι, ποῖον δεῖ βεβαιοῦσθαι ἐν ᾧ τις πρότερον λόγῳ, ἐχ ὕστερος. ὁ εἰς δὲ τ̀ νόμων, θεβαίωσας, ὁ λέγων, τ̀ βουλὴν, τὸν μὴ ποιήσασαν τὰς τριήρεις, μὴ αἰτεῖν δωρεάν. τοῦτο δ' ἐκ ἴδιον πραγματικῆς πρὸς αὐτ̀νομίαν, ἀλλὰ μόνης αὐτ̀νομίας. Ἰστέον δ' ὅτι, ἐπὶ νίκα δύο ὦσι καλήτορες, ὧν ὁ μὲν εἷς πρεσβύτερος, ὅτος λαμβάνει τ̀ πρωτολογίαν, καὶ τιμιώ. ὥσπερ καὶ ἐνταῦθα ὁ Δικλήμων ἔλαβε τ̀ πρωτολογίαν, ὡς πρεσβύτερος. καὶ εἶπε τὰ μεσοῦντα, καὶ τ̀ κατέσασιν, καὶ μέρος τι τ̀ ἀγώνων. ὁ δ' διόδωρος ἰδιώτης ὢν, ἐλαβεν ἀπὸ τῆ δημοσθένους τ̀ παρόντα λόγον. καὶ ἔστι δ̀τερολογία ἔχει δ' ἃ παρέλιπεν ὁ Δικλήμων.

B

C

DEMOSTHENIS CONTRA ANDROTIONEM ORATIO, Hieronymo Vuolfio interprete.

Cauſę Androtionis accuſandi, & eleuatio defenſionũ eius.

QVemadmodum Euctemon, Iudices, ab Androtione vexatus iniurijs, ſimul & reipublicæ conſulendum, & ſemetipſum vindicandũ eſſe exiſtimat: ſic idem & ego facere conabor, ſi modò potero. Etſi autem Euctemoni multæ & graues contumeliæ contra omnes leges factæ ſunt: eæ tamen ijs negocijs, quæ mihi faceſſit Androtion, ſunt leuiores. Nam illum quidem & pecunia ſpoliare per inſidias, & honore veſtro per iniuriam deijcere ſtuduit. Me autem mortalium nemo tecto recepiſſet, ſi vos iſtius impoſturis fidem habuiſſetis. Criminatus enim me eſt eius facinoris, quod nemo etiã æquo animo dicat, niſi iſtius ſimilis: patrem meum eſſe à meipſo interfectum: & in iudiciũ adduxit, atq; impietáte eum fecit, non me, ſed patruũ meum, in hanc ſententiam: eum impiè facere, qui mecũ congrederetur, tali ſcelere conſtricto. Qui ſi tũ fortè damnatus eſſet: quis crudelius ab iſto, quam ego, tractari potuiſſet? Quis enim vel amicus, vel hoſpes meã conſuetudinem non refugiſſet? Quæ ciuitas vſpiam habitare ſecum paſſa eſſet hominem, in opinione tam nefarij ſceleris perpetrati? nulla profectò. Ego autem quemadmodum in ea cauſa non paucis ſententijs, ſed ita luculentè ſum à vobis abſolutus, vt quintã iſte partem ſuffragiorum non ferret: ſic iſtum veſtro præſidio, & nunc, & in omne deinceps tẽpus vlciſci conabor. Ac de priuatis negocijs cum dicere longè plura poſſem, omittam. Quibus autem de rebus & actis eius in republica nũc ſententiã feretis, per quæ iſte vobis non parum nocuit, quæq; mihi prætermiſiſſe viſus eſt Euctemõ, quæq; audiri à vobis præſtat: ea paucis vt explicẽ, operam dabo. Ego, ſi obiecta crimina ſimplici aliqua ratione ab iſto excuſari poſſe apud vos viderem: de ea nullam facerem mentionem.

Nunc

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΚΑΤΑ ΑΝΔΡΟΤΙΩΝ ΛΟΓΟΣ.

ΠΕρὶ Δικτήμονος, ὦ ἀνδρες δικασταὶ, παθὼν ὑπ' ἀνδροτίωνος κακῶς, ἅμα τῇ τε πόλει βοηθεῖν οἴεται δεῖν, καὶ δίκλιν ὑπὲρ αὐτῦ λαβεῖν ἔτι κἀγὼ πειράσομαι ποιεῖν, ἐὰν ἀρα οἷός τε ὦ. συμβέβηκε γὰρ πολλὰ καὶ δεινὰ, καὶ παρὰ πάντας τοὺς νόμους Δικτήμονι ὑβρισμένα, ἐλάττω τοῦτ' εἶναι τῶν ἐμοὶ γεγενημένων ὑπ' ἀνδροτίωνος πραγμάτων. ὅτι μὲν γε εἰς χρήματα, καὶ τὸ παρ' ὑμῶν ἀδίκως ἐκπεσεῖν, ἐπεβουλεύθη ἐμὲ δὲ, ὃς οὐδὲ εἷς ἐξαρ τῶν ὄντων ἀνθρώπων ἐδενὸς, εἰ τὸ κατασκαφθέντα ὑπὸ τούτου παρ' ὑμῶν, ὅπως δύνη. αἰτιασάμενος γάρ με, ἃ καὶ λέγειν αὐ ὀκνήσειέ τις, ἐὰν μὴ τύχοι προσόντα ὧν τούτῳ, τὸν πατέρα ὡς ἀπέκτονα ἐγὼ τὸν ἐμαυτῦ, καὶ κατασκευάσας ἀσεβείας γραφὴν ὐκ ἐπ' ἐμὲ, ἀλλ' ἐπὶ τὸν θεῖον μου, γράψας ἀσεβεῖν ἐμοὶ συνιόντα εἰς ταὐτὸν ὡς πεπεισμένοι ταῦτα, εἰς ἀγῶνα κατέστησεν. ὃν εἰ σωθεὶς τότε ἀλῶναι τῆς αὐ ἀθλιώτερα ἐμῦ πεπονθὼς ἦν ὑπὸ τούτου· τίς γὰρ ἂν φίλος, ἢ ξένος εἰς ταὐτὸ ποτ' ἐλθεῖν ἠθέλησεν ἐμοί; τίς δ' αὐ ἐᾶσε πόλις πω παρ' ἑαυτῇ ἱδρύσθαι, τὸν πάντων ἀσεβήμα δοκιμώτατα ἐξεργάσθαι; ὃν ἔστιν ὑδεμίαν ἐγὼ τούτων ταῦτα μὲν, ὑπὲρ ὀλίγου μικρὸν ἀγωνιζόμενος, παρ' ὑμῶν ἀπελυσάμην· ἀλλ' ὥς τε τὸ πέμπτον μέρος μὴ λαβεῖν τούτου τ̀ ψήφου. ἔστιν δ' μεθ' ὑμῶν πειρασόμενος καὶ νυνὶ καὶ τ̀ ἄλλον ἅπαντα χρόνον ἀμυνέσθαι. ἔξεστι μὲν τ̀ ἰδίων, ἔχων ἔτι πολλὰ λέγειν, ἐάσω. περὶ δ' ὧν ἐπέστε τ̀ ψήφου νυνὶ, καὶ περὶ ὧν ὑτος δημοσίᾳ πεπολιτευμένος, ὀλίγα ὑμᾶς ἐβλαψεν· ἃ μοι δοκεῖ πάντων Δικτήμονι ἐδόκει, βέλτιον δ' ὑμᾶς ἀκοῦσαι πάντα διεξελθεῖν ἐν βραχέσι πειράσομαι. ἐγὼ γὰρ, ἐμοὶ ἐρωτῶντος ἀνὰ μέσον τούτῳ περὶ ὧν φύγῃ πρὸς ὑμᾶς ἔπος ἀπολογίαν, ὐκ ἂν ἐπιθύμουν περὶ αὐτ̀ μηδὲν ἐρεῖν.

τῶν

νῦν δ' οἶδα σαφῶς, ὅτι ἅπλοῦν μὲν οὐδὲ δίκαιον ἀδ' οὐ ῥᾴδιον ἔχοντ' ἐξαπατᾶν δ' ὑμᾶς πειρῶσι πολλάκις τῶν καὶ τοὺς ἄγοντας πρὸς ἕκαστα τούτων κακούργους λόγους. ἔστι γάρ, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι τεχνίτης γε λέγειν, καὶ πάντα τὸν βίον ἐσχόλακε ἐν τούτῳ. ὥσπερ οὖν τοῦ μὴ προαρχθέντας ὑμᾶς, ἐναντία μὲν τοῖς ὀμωμοσμένοις πεισθῆναι ψηφίσασθαι, ἀφεῖναι δ' ὃν ὑμῖν πολλῶν εἵνεκα ἄξιον κολάσαι. προσέχετε τὸν νοῦν οἷς ἐρῶ ἵνα ἀκούσαντες ἐμοῦ, πρὸς ἕκαστον τοὐτοῦ τούτων ῥηθησομένων, ἔχητε ὑπολαμβάνειν ἃ δεῖ. ἔστι γὰρ εἷς μέν, ὃν οἴεται τεχνικῶς ἔχειν αὐτοῦ λόγου, περὶ τὰ ἀποδοθέντα. νόμος ἐστὶ φησὶν ἐὰν ἀξίως ἡ βουλὴ δοκῇ βεβουλεῦσθαι δωρεᾶς, διδόναι τὸν δῆμον τῇ δωρεᾷ αὐτῇ. τοῦτ' ἐπήρετο φησὶν ὁ δημοκράτης, διεχειροτόνησεν ὁ δῆμος. ἔδοξεν ἀδικεῖ φησὶ προβουλεύοντος. ἐγὼ δὲ φησὶ τοῦτο μὲν οὐ. ἔστι γὰρ εἷς μὲν, ὃν οἴεται τεχνικῶς ἔχειν αὐτοῦ λόγος

seà quod* tribui & iustum, & populo vtile esset, lege definitum esse oportere. Triremes non fecisti? ne igitur postula præmium. Cum autem petere non sinat: nónne dari vehementer vetat? Iam illud etiam excutiendum est, Athenienses, cur senatui, etiamsi cæteris in rebus omnibus præclarè sè gesserit, neq; de eo queri quisquam possit, triremes autem non fecerit, præmium non liceat postulare? Inuenietis enim, hoc in populi esse præsidium institutum. Arbitror enim refragaturum esse neminem, quin quicquid vel bonum vel diuersum (ne quid ominosum dicam) reipublicæ contigerit, aut nunc etiã sit: triremium vel copia, vel inopia contigisse. cuius generis multa referri possent & vetera & recentia. Quod verò est omnibus audientibus notissimum, eos qui propylæa illa & Parthenonem extruxerunt, & fana cætera omnia è spolijs Barbarorum exornarunt, quæ omnes meritò laudi nobis ducimus: hos inquam audiuistis profectò, deserta vrbe, & Salamine conclusos: eò quòd triremes haberent, & omnes suas opes, parta nauali victoria, atque rempublicam conseruasse, & in cæteros Græcos multa & magna beneficia contulisse, quorum memoriam nulla vetustas abolebit. Sed illa quidem antiqua & vetera. Quod autem vidistis omnes, id dicam. Scitis, vos nuper Eubœensibus intra triduum opem tulisse, & Thebanis icto fœdere abeundi fecisse potestatem. Nunquid autem id tanta celeritate confecissetis, nisi naues recentes habuissetis, quibus opem tulissetis? ne potuissetis quidem. Multa commoda commemorari possent, quæ reipublicæ è recta triremium institutione contigerunt. Iamè neglecta quantæ calamitates? Ac cætera omittam. In Decelico autẽ bello, (ex antiquitate enim vnum exemplum, quod vobis omnibus quàm mihi notius est, proferam) cum respublica multas & magnas clades accepisset, maiores nostri deditionem non antè fecerunt, quàm classem amisissent. Et quorsum attinet recensere vetera? Postremo enim Laconico bello, cum naues posse mittere non videremini: scitis vt animata fuerit ciuitas: scitis vt eruum venale fuerit. vt aũt misistis: eam vos impetrasse pacem, quam voluistis. Iurè igitur Athenienses: cum in vtranq; partem triremes tãtum momenti habeant: hunc terminum senatui statuistis, vtrum is debeat accipere præmium, necne? Nam si res cæteras omnes rectè administrasset: per quas autem res illas ab initio & parauimus, & nunc tuemur, eas non fecisset, triremes inquam: nihil illæ prodessent. Summa rerum enim populo in primis, & incolumitas sarta tecta præstanda est. Iste autem vsque adeò licere sibi existimat & dicere & scribere quicquid libitum fuerit: vt senatum, qui & cæteris in rebus ita se gesserit, vt auditis, & triremes non fecit, præmio affici decreto it: isserit. Atque hæc non pugnare cum lege, nec ipse dicet, nec vos credetis. Sed audio enim huiusmodi quiddam apud vos dicturum non stetisse per senatum, quò minus triremes conficerentur: sed quæstorem naualium fabrorũ fugam cepisse quatuor talentis cum dimidio ablatis: ita calamitatem fuisse in causa. Ego verò illud ipsum demiror: primùm, si postulat vt propter aduersum casum, senatus corona ornetur. Nam rebus prosperè gestis, huiusmodi honores putaui esse propositos. Deinde illud etiam vobis dicam: Nego esse iustum, vtrunque dici, non contra legem donum esse datum: & non stetisse per senatum, quò minus triremes curarentur. Nam si præmium senatui etiã non factis triremibus est dandũ:

Fuga quæstoris non excusari senatum.

quorsum

A γμα καταιῶσαι· ἀλλ' ὀ δίκαιον ἰῶ Δῖρεῖν ἅμα καὶ συμφέρον τῷ δήμῳ, νόμῳ τεπροχθὲν. τὰς τριήρεις ἀ ποιήσαντ; μὴ τίνων αἰτεῖται τὴν δωρεάν. ὅπου δ' αἰτεῖν ὀκιὰ ἔα πῶς ἀ σφόδρα δοῦναι γε κωλύει; ἄγιον τίνων, ὦ ἄνδρες ἀθλωαῖοι, κἀκεῖνο ἐξετάσαι· τὸ δῆτα, ἂν τἆλλα πάντα ἡ βουλὴ καλῶς βουλεύσῃ, καὶ μηδὲν ἔχῃ μηδ' ἐγκαλέσαι, τὰς δὲ τριήρεις μὴ ποιήσῃται, τ δωρεὰν ὀκ ἐξεστι αὐτῇ δοῦναι δῆτα τὸ ἰσχυρὸν ὑπὲρ δ δήμου κείμ. ὁ μὲν γὰρ ἂν μηδὲν ἁμάρτειν, ὡς ἔχ ὅπως πώποτε τῇ πόλει γέγονεν, ἡ νῦν ἐστιν ἀκμὴ ἡ θάτερα (ἵνα μηδὲν ἄπω φλαῦρον) ὀκ τῶν τριήρων, τὰ μὲν, κτήσεως, τὰ δ' ἀπουσίας γέγονεν. οἷον πολλὰ μὲν ἂν τις ἔχοι λέγειν καὶ παλαιὰ καὶ καινά· ἃ δ' οὐ πᾶσι μᾶλις' ἀκοῦσαι γνώριμα ἔστο μὲν εἰ βούλεσθε, οἱ τὰ προπύλαια καὶ τ παρθενῶνα οἰκοδομήσαντες ὀκεῖνοι, καὶ τἆλλα πάντα ἀπὸ τ βαρβάρων ἱερὰ κοσμήσαντες. ἐφ' οἷς φιλοτιμούμεθα πάντες εἰκότως. ἴστε δ' ὅτι πρ ἔστ' ἀκοῆ, ὅτι τ πολιν ὀκλιπόντες καὶ κατακλεσθέντες εἰς σαλαμῖνα. ὀκ ἔστ' τριήρεις ἔχειν, πάντα μὲν τὰ σφέτερα αὐτῶν καὶ τ πόλιν τῇ ναυμαχίᾳ νικήσαντες, ἔσωσαν. πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων ἀγαθῶν τοῖς ἄλλοις

B ἕλλησι κατέστησαν αἴτιοι· ὧν δ' ἔστ' μέγιστον ἁπάντ τ μνήμην ἀφελέσθαι δύναται. εἶεν. ἀλλ' ὀκεῖνα μὲν ἀρχαῖα καὶ παλαιά· ἀλλ' ἃ πάντες ἑωράκατε, ἴσθ' ὅτι πρώην δ δεῦσιν, ἡμερῶν τριῶν ἐδεήθησαν τε, καὶ σφᾶς ὑπεμείναμεν. ἆρ' οὖν τοῦτ' ἐπραξαν ἀξιόν τινος ὀργῆς, εἰ μὴ ναῦς εἶχετε καινὰς ὃν αὐτοῖς ἐβοηθήσατε; ἀλλ' ὀκ αὐ ἠδύνασθε. ἀλλὰ πολλὰ ἔχοι τις ἂν εἰπεῖν, ἃ τῇ πόλει γέγονεν, ὀκ τοῦ ταύτας κατεσκευάσθαι καλῶς, ἀγαθά. εἶεν. ὀκ ἦ ἔστ' κακῶς, πόσα δ' ἄν τις τὰ μὲν πολλὰ, ἐάσω· ἀλλ' ὅτι ἔστ δεκελεικὸν πόλεμος (τ γὰρ λοιχαίων ἐν, ὃ πάντες ἐμοῦ μᾶλλον ὅτις ἴστε ὑπομνήσω) πολλῶν τε καὶ δεινῶν ἀτυχημάτων συμβάντων τῇ πόλει, ἃ πρότερον τῷ πολέμῳ παρέσχησαν, περὶν τὸ ναυϊκὸν αὐτῶν ἀπόλετο. καὶ τί δεῖ τὰ παλαιὰ λέγειν; τ τελευταῖον γὰρ ἴστε τ πρὸς λακεδαιμονίους πόλεμον, ὅτε μὲν ναῦς ὀκ ἐδοκεῖτε δύνασθαι δωρεῖσθαι, πῶς διέκειτο ἡ πόλις; ἴστε ὁρῶσαι ὀπίσω. ἐπειδὴ δ' ἀπεστείλατε, εὐθὺς ἐτύχετε ὁπείας ἣνος ἐβούλεσθε. ὥς τε δικαίως, ὦ ἄνδρες ἀθλωαῖοι, τηλικαύτην ἐχούσῃ ροπὴν ἐφ' ἑκάτερα τῶν τριήρων, ὅρον τοῦτον τιθέναι τῇ βουλῇ πότερ' αὐτὴν δεῖ λαβεῖν τὴν δωρεὰν, ἢ μὴ; ἡ μὲν γὰρ πάντα τἆλλα διῴκηκε καλῶς. διὸν δ' ἐστ' ἐξαρχῆς ταῦτ' ἐκτησάμεθα, καὶ νῦν σῴζομεν, ταῦτας μὴ ποιήσαντο, τὰς τριήρεις λέγω· ἀδοκ ἐκεῖ· ὧν ὄφελος, τὴν δὲ τῶν ὅλων σωτηρίαν πρῶτον ὑπάρχειν δεῖ παρεσκευασμένην τῷ δήμῳ. ἔτ δ' τίνων ἂς ἔστ' ἐλευθερίας τοῦ νομίζειν αὐτῷ καὶ λέγειν καὶ γράφειν ἐξεῖναι πᾶσ' ὅ,τι ἂν βούληται· ὧς τε βεβαλῶνας μὲν τἆλλα ὀ πρόπον ὑμεῖς ἀκούετε, τ βουλῆς, ἃ πεποιημένης δὲ τὰς τριήρεις, γέγραφε δοῦναι τὴν δωρεάν. καὶ ταῦτα μὲν * ὡς ἃ ἔστ τ νόμον ἐστὶν, ἔτ' ἂν αὐτὸς ἔχει λέγειν, ἔθ' ὑμεῖς πειθόμενοι ἂν ἀκούσῃ, τοιοῦτον εἶναι ὑμῖν λόγον, ὡς ἔχ ἡ βουλὴ γέγονεν αἰτία ἔ μὴ πεποιῆσθαι τὰς ναῦς· ἀλλ' ὁ τῶν τριηροποιῶν πάντας δοσθρὰς ὤχετο, ἔχων πάντ' ἡμιτάλαντα καὶ τὸ πᾶν γμα ἀτύχημα συμβέβηκεν. ἐγὼ δ' πρῶτον μὲν αὐτ τοῦτο θαυμάζω, εἰ στεφανοῦ ὅτι τοῖς * ἀτυχήμασιν ἡδέως τ βουλεύ. τ κατορθωμάτων γὰρ ἔγωγε ἡγοῦμαι ἐγγύς τὰς τοιαύτας ὠφελίας ὑμᾶς. ἔπειτα κἀκεῖνο ἐπιβάλλομαι φράσαι πρὸς ὑμᾶς ἃ φημι δίκαιον εἶναι τὸν εἰπόντα φοῖν λεγθ, * ὡς ἃ ἔστ τ νόμου ἡ δωρεὰ δεδόσθ, ἀ ὡς ἃ ἀφ' τ βουλῆ ἔχει σιν αἱ τριήρ, εἰ μὲν γὰρ δίδοναι δ μὴ

μὴ πεποιημένην προσήκει· τί δ' ἐστὶ δεῖ λέγειν, δι' ὃν ἕνεκα A
δήποτε ὁ πεπίλου); εἰ δ' οὐκ ἔξεστι τί μᾶλλον, αὐ Δᾳὸ
τὸ δεῖναι ἢ τὸ δεῖνα ἐπιδείξῃ μὴ πεποιημένας, ἐκείνῃ
προσῆκε λαβεῖν; χωρὶς ἢ τούτων, ἔμοιγε δοκοῦσιν αἱρε
σιν ὑμῖν οἱ παῖδες λόγοι διδόναι, πότερα οἴεσθε προφά
σεις ἢ λόγους δεῖν ἀκούειν τὰ ἀδικήματα ὑμᾶς, ἢ ναῦς κε
κτῆσθαι; εἰ μὲν γὰρ τοῦτ' ἀποδέξεσθε ἔσεσθαι δῆλον ἅ
πασιν τὰ βουλαῖς, ὅτι δεῖ προφάσιν πιθανὴν ἐξευρεῖν
πρὸς ὑμᾶς, ἀλλ' οὐ τριήρεις ποιήσαντας. ἐὰν δὲ τοῦτο, τὰ μὲν
χρήματα ἀναλωθήσεται, ναῦς δ' οὐκ ἔξετε ὑμεῖς. ἐὰν δέ,
ὡς ὁ νόμος λέγει, ἃ δεῖ σὺν ὀμωμοκόσιν, πικρῶς καὶ ἀ
κριβῶς, τὰς μὲν προφάσεις ἀνέλητε, φανήσεται δ' ἀφῃρη
μένοι τὰ δωρεάν, ὅτι τὰς ναῦς ὑπὲ πεπίλου· πάντες, ὦ ἀν
δρες Ἀθηναῖοι, πεποιημένας ὑμῖν ἀποδώσουσι τὰς
τριήρεις πάντα πάλαι παρ' ὑμῖν ἐωρακότες ἀσθενέστε
ρα ἐν νόμῳ γεγενημένα. ὅτι τοίνυν ὑδὲ αἰτίαν ἄλλην
ἐστὶν ὑδεὶς ἄνθρωπων ἢ μὴ πεποιῆσθαι τὰς ναῦς, καὶ ἐκ τού
των ὑμῖν ἐπιδείξω. ἀνελόμενα γὰρ ἡ βουλὴ * τὸν νόμον,
ὃν ἐχειροτόνησεν αὐτὴ. ἔτι τοίνυν ἐπιχειρεῖ λέγειν πε
ρὶ ὧν ἐπηρείσεως νόμων, ὡς ὑβριζόμενοι ἡμεῖς, καὶ βλα
σφημίας οὐκ ἀποσκήψας κατ' αὐτῶν παιδεμελοποιὸς φή
σιν δεῖν ἡμᾶς, εἴπερ ἐπιστάμεθα εἶναι παῖδα ἀληθῆ, B
πρὸς τοῦτ' ἀπεσταλθέναι ἁπάντων, ἵν' ἐκεῖ περὶ χιλίων ἐ
κινδυνεύομεν, εἰ καταψευδόμενοι ταῦτ' ἐφαινόμεθα.
τοῦτ' ἦ φενακίζειν φησὶν, αἰτίας καὶ λοιδορίας κενὰς
πεποιημένας, καὶ ἐνοχλεῖν ἃ δικασταῖς * ἐστιν ὑμῖν. ἐγὼ δ'
οἶμαι δεῖν ὑμᾶς πρῶτον μὲ ἐκεῖνο λογίζεσθαι πρὸ ὑμῶν
αὐτοῖς, ὅτι πάμπολυ λοιδορία τε καὶ αἰτία κεχωρισμέ
νον ἐστὶν ἐλέγχου. αἰτία μὲν γάρ ἐστιν, ὅταν τις ψιλῷ λόγῳ
αἰτιᾶται λόγῳ, μὴ προφορᾷ πίστιν ὧν λέγῃ. ἔλεγχος
δ' ὅταν οἷς αὐτὸς εἴπῃ τις, καὶ ἀληθῆ ὁμᾶ δείξῃ. ἔστι τοίνυν
ἀνάγκη τοὺς ἐλέγχοντας ἢ τεκμήρια δεικνύναι, δι' ὧν
ἐμφανίσει τὸ πρὸν ὑμῖν ἢ τὰ εἰκότα φράζειν ἢ μάρτυ
ρας παρέχεσθαι. ὁ μὲν οἰόντ' εἶναι ὧν αὐτὸς ὑμᾶς ἐστι κα
τηγορῆσαι. ἀλλ' ὅταν τις ἐπιδείκνυῃ τι τούτων, ἱκανὸν νο
μίζητε ἔλεγχον ἔχειν ὑμεῖς εἰκότος, ἢ ἀληθείας ἐκά
στοτε. ἡμεῖς τοίνυν οὐκ ἐκ λόγων εἰκότων ὑδὲ τεκμη
ρίων, ἀλλὰ περὶ ὧν μάλιστα δίκαιόν ἐστι λαβεῖν, τούτῳ ταῦ
τ' ἐπιδείκνυμεν, ἄνδρα παρεσχηκότα γραμματεῖον,
ἐν ᾧ τὰ τούτῳ βεβιωμένα εἴρηται· ὃς αὐτὸ τοῦθ' ὁμο
λογεῖ, μαρτυρεῖ ταῦτα. ὡς δ' ὅταν μὲ λοιδορίαν ταῦ
τα καὶ αἰτίαν εἶναι φῇ· ἀκολαμβάνετε, ὡς ταῦτα μέν
ἐστ' ἐλεγχος· ἃ δ' ὅτι ποιεῖ, ταῦτα λοιδορία καὶ αἰ- C
τία. ὅταν δ' ὅτι πρὸς τοῦτ' ἐπιτήδεια προσῆκεν ἐπιτη
δεύειν ἡμῖν· ἐκεῖνο ἀκολαμβάνετε. ὅτι δ' ἔστ' ἀποιήσο
μεν, καὶ νῦν προσηκόντως ἐκ τοῦ νόμου λέγομεν. εἰ μὲν γὰρ
ἄλλον τινὰ ἀγῶνα ἀγωνιζομένους σε ταῦτα κατηγορῶ
μεν, δικαίως ἂν ἠγανάκτεις. εἰ δ' ὁ μὲν νῦν ἐνεστηκὼς ἀ
γὼν ἐστὶ παρανόμων· οἱ νόμοι δ' οὐκ ἐῶσι λέγειν ἃ δὲ τὰ
ἔννομα τοῦτ' ἄτοπα βεβιωκότας· ἡμεῖς δ' ἐπιδείκνυμεν
ἃ μόνον εἰρηκότα αὐτὸ παράνομα, ἀλλὰ καὶ βεβιωκότα
παρανόμως· πῶς οὐχὶ προσήκει λέγειν περὶ τούτου τοῦ νό
μου, ὃν ἃ ταῦτα ἐλέγχει; καὶ μὴν, κἀκεῖνό γε δεῖ μαθεῖν
ὑμᾶς, ὅτι οὐ νόμος οὐδεὶς τούτου σόλων, καὶ τῶν ἄλλων
οὐ πολλὸς ἂν ἐν ὅσοις ὢν τούτῳ νομοθέτης, οὐκ ἐνὶ
δέδωκε τρόπῳ περὶ τῶν ἀδικημάτων ἑκάστου λαβεῖν δί
κην τοῖς βουλομένοις παρὰ τῶν ἀδικούντων, ἀλλὰ πολλαι
χῶς, ἅτε γὰρ οἶμαι ἔθ', ὅτι τοὺς ἐν τῇ πόλει φρονοῦντας πάντας
ὁμοίως ἡ δεινοὺς, ἢ θρασεῖς, ἢ μετρίους, οὐκ ἂν εἴη. εἰ μὲ ἄν
ὡς τοῖς μετρίοις δίκην ἐξαρκέσῃ λαβεῖν, οὕτω τοῦτ' νό
μος ἦν, μὴ ἀσελγείας ἐσεσθαι πολλὰς πονηρὰς ἠξίου. εἰ
δ' ὡς τοῖς θρασέσι καὶ ἀναιδέσι λέγειν· τοῦτ' ἰδιώτας
ἀδυνήσεσθαι τοῦτο τρόπον λαμβάνειν δίκην.

δεῖν

quorsum illud dicere attinet, per quem steterit, quo minus facta sint? Si non licet: quò magis siue per hunc, siue per alium steterit, senatum accipere coronam decuit? Praterea; istiusmodi verba, vt mihi videtur, vobis optionem dant, vtrum existimetis excusationes & verba vobis esse audienda hominum in vos iniuriorum: an naues posidendas? Nam si vobis iste ita satisfaciet: perspicuum erit cuilibet senatui: probabilem causam esse ad vos afferendam: non triremes faciendas. Eo pacto & pecunia consumetur: & vos naues non habebitis. Si verò vt lex iubet, & vestrum iusiurandum postulat, acriter omnes omnino causas sustuleritis, & propter non factas triremes præmium negaueritis: omnes, Athenienses, factas triremes vobis tradent, vbi viderint cætera omnia fuisse apud vos lege infirmiora. Neminem autem mortalium alium in causa esse, quò minus triremes factæ sint, id quoque perspicuè ostendam. Senatus enim, lege sublata, istum sibi patronum creauit. Iam quod ad impudicitiam attinet, respondebit, nos esse iniurios, & falsa in se maledicta iacere ait: nobis, si vera esse illa consideremus; ad Sexuiros fuisse veniendum, vt ibi de mille drachmis periclitaremur, si calumniari videremur. nunc nos fucum facere, qui crimina & inania maledicta conquiramus, & vos obtundamus, ad quos ea cognitio non pertineat. Ego verò censeo, illud primùm cum animis vestris esse cogitandum: multò maximum esse discrimen inter conuicium atq; crimen & probationē. Crimen enim est, si quis nudis verbis vsus, orationi suæ nullis argumentis fidem facit: probatio, si quæ dicit, ea etiam vera esse ostendit. Necesse igitur est eos qui probant, aut argumentis niti, per quæ rei veritatem vobis declarent: aut coniecturas afferre: aut producere testes. Neque enim in quibusdam fieri causis potest, vt in rem præsentem ducamini: sed si quis eius generis aliquid ostenderit, semper vos iustam veritatis habere probationem iurè creditis. Nos igitur non probabilibus verbis, aut argumentis, sed à quo maximè pœnæ expeti possunt, eo ostendimus: virumque adducimus, qui tabellam nobis exhibuit, quâ istius anteacta vita continetur: qui suo periculo testimoniū dicit. Itaq; si hæc conuicium & crimen esse dixerit: vos probationem esse putabitis. quæ verò iste facit, conuicium & crimen. Cum autem ad Sexuiros rem fuisse deferendam dicit, sic existimabitis: nos & id facturos, & nunc hac de lege conuenienter loqui. Nam si te alterius criminis reum, hoc nomine accusaremus: causa tibi esset cur aegrè ferres. Sed si in hoc iudicio de violatione legum agitur: leges autē istis moribus præditos nec legitima decernere patiūtur: nosq; ostendimus, istum non dixisse tantùm cōtra leges, sed vixisse etiam aliter quàm leges sinunt: eáne de lege nihil dicetur, per quam hæc probantur? Illud etiam cognoscendum vobis est, Solonem harū legum autorem, & aliarū fer è omnium, longè alium, quàm iste sit, legislatorē, non vno modo scelerū pœnas ijs qui volunt, expetendas permisisse à facinorosis: sed multifariā. Norat is nimirū, non posse fieri, vt omnes ciues ex æquo essent aut eloquentes, aut cōfidentes, aut moderati. Quòd si ita sanxisset leges, vt moderatis sumpsisse pœnas satis esset: multos impunè fore improbos censuit. si verò vt confidentibus & eloquentibus: futurum, vt homines imperiti et rudes, non possent eodem quo illi modo, pœnas sumere.

De impudicitia fertè hic dici: & quantum libertati periculi sit. à flagitiosis hominibus.

*Aequum aũt esse censuit, ne cui pro sua cuiusq; facultate, exigendæ pœnæ ius negaretur. Id aũt fieri quî potuit? si multas vias per leges muniret, ad facinorosos inuadẽdos. Veluti in furto: firmus es, & teipso fretus? abduc in carcerem. sed mille drachmis periclitaris. Infirmior es? Nouemuiris indica: illi facient. Id quoq; formidas? accusa. Non tibi fidis, & pauperior es quàm qui mille drachmas soluas? furti age apud arbitrum, & extra periculũ eris. *Neutrum horũ placet? accusa. Etiam hoc reformidas? defer. hæc omnia diuersa sunt. Eodem modo & in causa violatæ religionis, licet abducere in carcerẽ, accusare publicè, causam apud Eumolpidas agere, proponere apud Regem. Eodẽ modo in cæteris ferè vniuersis. Si quis igitur se maleficũ esse non diffiteatur, aut impiũ, aut cuiuscunq; criminis de quo accusetur, sontẽ: sed propterea se absolui postulet, & si quidem in carcerẽ abductus fuerit, diem apud arbitrũ dici licuisset, et accusari se decuisset. Sin apud arbitrũ reus fuerit, in carcerẽ fuisset abducendus, vt accusator mille drachmis periclitaretur: ridicula res illa profectò fuerit. Nam qui aliquid non fecit: ei non de forma iudicij est disputandũ: sed insontem esse se, ostendendũ. Eodem modo & tu Androtion, ne propterea dare pœnas recusato, si prostituta pudicitia decretũ facis, & nobis & apud Sexuiros in te datur actio: sed aut non fecisse te ostende, aut pœnas da, qui moribus istis aliquid decreueris. Neq; enim tibi fas est. Quòd si te non ijs omnibus, quæ legibus conceduntur, rationibus vlciscimur: gratiam habeto nobis de ijs quas prætermittimus: non propterea te prorsus insontem haberi postulato. Operæprecium porrò est, Athenienses, diligenter inquirere & spectare, quãta cura Soloni fuerit, huius legis autori, in omnib. quas sanxit legibus, Respublica: & quanto de hac, q̃ ijs de rebus quæ legibus continentur, magis solicitus fuerit. Quod cùm ex alijs multis legib. perspicitur: tum verò ex hac, qua vetat, ne ij qui se prostituerunt, in publico vel dicant, vel decernant. Illud enim videbat, cum multis è populo dicere liceret, eos tamen non dicere. Quare id graue non ducebat. alioqui multa potuisset, si punire voluisset istos, grauiora constituere. verùm non hoc ei fuit propositũ: sed hæc propter vos & rempublicã interdixit. Norat enim, norat flagitiosæ vitæ hominibus eam rempublicã esse aduersissimã, in qua omnib. proferre probra eorum liceret. Ea verò quæ est? popularis. Non igitur tutũ putauit, si quando accidisset, vt ijsdem temporib. multi existerent homines cùm eloquentes & cõfidentes, tum talibus probris & malis referti. Fieri enim posse, vt illorum impulsu populus multũ delinqueret: atq; adeò aut ipsi populari abrogare omnino statum conarentur (nam in oligarchijs, etsi aliqui multò flagitiosius Androtione vixerint, magistratibus maledicere nõ licet) aut ad summam improbitatem impellerent populum, vt ipsorũ esset quàm similimus. Prorsus igitur istud hominum genus à consilijs excluſit, vt ne populus ab eis deceptus delinqueret. Quibus bonus iste vir neglectis, sibi non tantùm dicendum & decernendum esse censuit, cum non liceret: sed & contra leges ea esse facienda. Iam quod ad eam legem attinet, qua, quòd pater eius fuit ærarius, & mulctam reipublicæ non soluit, isti nec habere conciones, nec facere decreta licet: sic ei respondere poteritis, si dicet, nomen suum à nobis fuisse defertum: Tum nos id esse facturos (nõ mehercule nunc) cum ei aliorum facinorum ratio reddenda erit, & cum id ex lege conueniet. Atq; adeò nunc ostendimus, nec ea*

De multa non soluta, & reipub potius quàm senatus habenda ratione.

A δεῖν σ' ᾤετο μηδ' ὀνοσταρεῖδαι ᾗ δίκης τυχεῖν, ὡς ἕκας ⊙ δυνατόν. πῶς οὖν ἔστιν ᾗ τοὺς ἐὰν πολλὰς ὁδοὺς δῶ λαβεῖν νόμων ὅπῃ σοῦ ἠδικηκότας, οἷον τὸν κλοπῆς, ἐρωτᾷν καὶ σωτῷ πιστεύσεις; ἄπαγε. ἐν χιλίαις γὰρ ὁπλίαις. ἀδικεῖσθε ⊙ αἱ τοῖς ἀρχαῖσιν ἐφηγεῖ. ἔτι ποιήσουσιν ἐκεῖνοι. φοβεῖ καὶ ἔτι γράφε. καταμέμφῃ σαυτὸν καὶ πόσης ὢν ἀκ αὐτὸς ἔχοις χιλίας ἐκτίσαι; δικάζε κλοπῆς πρὸς διαιτητήν, καὶ ὁπλιτῶν δισχιλίων. ὁ δέπρον βέλτιστον; γράφε. κατοκνεῖς καὶ ἔτι ἐφηγεῖ. τούτων δὲ ἐστι τὸ αὐτό. τὸ ἀσεβείας καταπαῦσαι ἐστιν, ἀπάγειν, γράφεσθαι, δικάζεσθαι πρὸς Εὐμολπίδας, φέρειν πρὸς τὸν βασιλέα· πρὸ τῶν ἄλλων ἀπάντων τοῦτ' αὐτὸ πρόσθεν χρὴ δόν. εἰ δή τις ὡς μὲν οὐκ ἀκακοῦργον ἐστὶ μὴ λέγοι, ἢ ὡς οὐκ ἀσεβής, ἢ ὅλως δή ποτ' εἴη δίκαιος. Δράπαυσαι δὴ ἐκφεύγειν ἀξιοῖ· εἰ μὲν ἀπηγμένον εἴη, διότι πρὸς διαιτητὴν ἐξιὼν αὖπαλ λαχεῖν καὶ γράφεσθαι χρῆν. εἰ δὲ πρὸς διαιτητὴν φεύγοι, ὅτι χρῆν σε ἀπάγειν ἐν ὀκτὼ δυοῖν ἡμέραιν· γέλως ἂν εἴη δήπουθεν. ἀ γὰρ τὸν χρὴ μηδὲν πεποιηκότα, δεῖ πρὸς * ἔτ' τρόπου, οὐ λαχεῖν χρὴ δόναι δίκην αὐτὸν ἀγνόν, ἀλλ' ὡς ἀ πεποίηκεν ἀποδόντα νᾶι. τ' αὐτ' δὴ τρόπον ἀνδροτίωνι καὶ σὺ, μὴ Δράπαυσαι B ὅσοις σοι προσήκειν μὴ δοῦναι δίκην. εἰ γράφεις ἡπερηκώς, ὅλως καὶ πρὸς σοῦ θεσμοθέτας ἐσ' ἡμῖν ἐπαγγελία· ἀλλ' ἢ δεῖξον ἀ πεποιηκότα τοῦτα σεαυτὸν ἢ δίκην ὑπεχε, εἰ γέγραφάς γε, τοιοῦτ⊙ ὤν. ἀ γὰρ ἔξεστι, εἰ δέ σε μὴ πάντας ὅσους οἱ νόμοι διδάσκει τρόπους ὠμωρέμεθα· χάριν ἡμῖν ὧν ἀφαλείπομεν ἐκείνων ἔχε μὴ Δρᾷ ταῦτα ἀξίου μηδὲ καθ' ἕνα τρόπον δοῦναι δίκην. ἄξιον τίνων, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ τὸν θέντα τὸν νόμον ἐξετάσαι σόλωνα, καὶ θεάσασθαι, ὅσῳ πρόνοιαν ἐποιεῖτο ἐν ἅπασιν οἷς ἐτίθη νόμοις, τῆς πολιτείας καὶ ὅσῳ πρὸ τούτου μᾶλλον ἐσπούδαζεν, ἢ πρὸ πραγμάτ⊙ αὐτοῦ, ἅ λήσει τὸν νόμον. πολλαχόθεν μὲν σοὶ ἂν ἴδοι τοῦτο. ἐκ τούτου τοῦ νόμου, μήτε λέγειν, μήτε γράφειν ἐξεῖναι τοῖς ἠτιμημένοις. εἰσὶ γὰρ ἐκεῖνοι, οἷς τοῖς πολλοῖς ὑμῶν, ἐξὸν λέγειν, ἀλέγειτε. ὡς τε τοῦτό γε ἁδεὲς ἠγεῖτο βαρύ. καί τοι πολλὰ ἂν εἶχεν, εἴγε κωλάζειν ἐβάλετο τούτους, χαλεπώτερα θῆναι. ἀλλ' ἀ τοῦτ' ἐσπούδασεν· ἀλλὰ ταῦτα ἀπεῖπεν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ τῆς πολιτείας. ἦδει γὰρ ἦδει τοὺς ἀεργοὺς βεβιωκόσιν ἁπάντων ὅσων ἐναντιωτάτην πολιτείαν, C ἐν ᾗ πᾶσιν ἔξεστι λέγειν τἀκείνων ὀνείδη. ἔστι δὲ αὕτη τίς; δημοκρατία. ἔκεισ' ἐνόμιζεν ἀσφαλὲς, εἰπόντι συμβήσεσθαι ἡρεόθαι συχνοὺς ἀνθρώπους καθ' αὑτὸν χρόνους, ἐπεῖν μὲν δεινοὺς καὶ θρασεῖς, πιστῶν δ' ἐνεδῶν καὶ κακῶν μεστούς. πολλὰ γὰρ ἂν τ' ἠμέλησαν αὐτῶν ὑπαχθέντα ἐξαμαρτεῖν. κἀκείνους ἤτι καταλῦσαι γ' ἂν πειρᾶσθαι τὸ παράπαν τὸν δῆμον (ἐν γὰρ ταῖς ὀλιγαρχίαις, ἀδ' ἂν ὦσι τ' ἀνδροτίωνός ἄμεινον βεβιωκότες. οὐκ ἔστι λέγειν κακῶς οὐδ' ἄρχοντας) ἢ πεφάγειν ἂν ὡς πονηροτάτους εἶναι, ἵν' ὡς ἐμειότατοι σφίσιν ὦσι. τὼ οὖν δεχλὼ τοῖς πολίταις ἀπεῖπε μὴ μετέχειν τοῦ συμβουλεύειν, ἵνα μὴ φενακισθεὶς ὁ δῆμ⊙ ἐξαμάρτῃ μηδέν. ὧν ὀλιγωρήσας ἐκαλῶς κἀγαθὸς ἦτ⊙ ἐμόνον ὤετο δεῖν λέγειν, καὶ γράφειν, οὐκ ἐξὸν ἀλλὰ καὶ ᾠδὰ οὐ νόμος ταῦτα ποιεῖν. πρὸς μὲν τοίνυν ᾗ νόμε, καθ' ὃν ὠφληκότ⊙ αὐτὸς τὰ πατρὸς τῷ δημοσίῳ χρήματα, οὐκ ἐκπέπικότες, ἐκ ἔξεστι λέγειν ἀδὲ γράφειν τούτῳ· ταῦτα δίκαια λέγειν αὖ ἔχοιτ' εἰκότως, ἐὰν φῇ δεῖν ἡμᾶς αὐτὸ ἐνδέχνυσθαι. πότε γὰρ ἔτο ποιήσομεν, οὐ μὰ δί' ἐκὶ νυῖ, ἡνίκα δεῖ ἑτέρων ὧν ἀδικεῖς δοῦναι λόγον. ἀλλ' ὅταν ᾖ πρόσκλησον ἐκ ἔ: ὁμῶς, καὶ νῦ σε δείκνυμεν οὐκ ἐῶντα γράφειν, ἀ δὲ

ἃ τοῖς

ἀ τοῖς ἄλλοις ἔξεστι, τ νόμον. ὡς οὐ σὸν ὦφλεν ὁ πατήρ σ, τοῦτ' ἤδη δείξον· ἢ ὡς οὐκ ἀποδρὰς ἐξῆλθεν ἐκ δ' ἐ σωτηρίας, ἀλλὰ τὰ χρήματα ἐκτίσας. ἀ μὴ τοῦθ' ἕξεις δεικνύειν· οὐκ ἔξον γέγραφας· κληρονόμον γάρ σε καθίστησιν ὁ νόμος τ ἀτιμίας τ τοῦ πατρός. ὄνειδ δ' ἀτίμωσι, λέγειν ἀ προσῆκεν, ἀδὲ γράφειν. καὶ τοι εἰ μισ τῶν νόμων ἃς παρεχαψάμεθα, οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, αὖ τι φενακίζειν ἐγχειρῇ καὶ παράγειν ἕτερος, τοῦθ' ὑπολαμβάνειν, ἃ διεξεληλύθαμεν ἐγώ. εἰσὶ γ καὶ τοῖ ἄλλων αὖτ λόγοι, πρὸς τὸ φενακίζειν ὑμᾶς δ μεμηχανημένοι· περὶ ὧν βέλτιον ὑμᾶς προακοῦσαι. ἔστι δ' ἃς * αὖτ τοιοῦτος, μὴ πεντακοσίας ὑμῶν αὐτ ἀφελέσθαι τοὺς δ' ὠρεαν, μηδ' ὀνείδει προβαλεῖν. ἐκείνων ὁ ἀγών, οὐκ ἐμός. ἐγὼ δ' εἰ μὲν ἐμέλλετε ἀφαιρήσεσθαι τούτους μόνον, ἄλλο μηδὲν ὠφελήσειν τοὺς πολίτας ἀδὲ αὐ ὑμᾶς σφόδρα πρὸς ἀδικεῖν ἠξίουν. εἰ γ τῷ τῶν ποιῆσαι, πλείους ἢ μυρίους οὐκ ἄλλους πολίτας βελτίους εἶναι προτρέψετε· πόσῳ κάλλιον τοσούτους σῶσαι δύναισθε χρηστούς, ἢ πεντακοσίοις ἀδίκως χαρίσασθαι; δ' οὐκ ἔστιν ἁπάσης τὸ πρᾶγμα τ βουλῆς, ἀλλ ἀλλήλων οἵπερ εἰσὶν αἴτιοι τ κακῶν καὶ ἀνδροτίωνος, ἔχω λέγειν. τῷ γάρ ἐστιν ὄνειδος, εἰ σιωπῶντος αὖ, καὶ μηδὲν γράφοντος, ἴσως γ ἂν πολλὰς εἰς τὸ βουλευτήριον εἰσιόντος, μὴ λάβῃ ἡ βουλὴ τ στέφανον; ἀδενὶ δήπουθεν. ἀλλὰ γράφοντος εὐπολιτευμένου πείθοντος ἀ βέλτιστα τ βουλῇ. διὰ τοῦτο ἀ ἄξια τοῦ στεφανωθῆναι βεβούλευκεν. ἀ μέντοι ἀλλ', εἰ ταμίαι πάσης ἐσθ' ὁ ἀγὼν τ βουλῆς, ὅσῳ συμφέρει μᾶλλον ὑμῖν κατηγορῆσαι, ἢ μὴ θεάσασθε. εἰ μ' ἀποψηφίσασθε· δῆλοι πᾶσι λέγεσθε τὸ βουλευτήριον ἔχειν. ἐὰν γ καταψηφίσησθε, ἐπὶ τοῖς ἰδίοις πᾶσι. ἑωρακότες γὰρ οἱ πολλοὶ διὰ τ τὰ λεγόντων πονηρίαν, τ δ' ἀφῃρημένου τ βουλῇ τ στέφανον, οὐχὶ ποιήσουσι τούτοις τοὺς πράξεις· ἀλλὰ τὸ βέλτιστ' ἐροῦσιν αὐτοί. εἰ γ ψηφίσεσθε, κ τ ἐναντίων κ * σωφρόνων ῥητόρων ἀπαλλαγήσεσθε· ὦψεσθε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πάντ' ἀ πρὸς ἡμᾶς γιγνόμενα. ὥστ' εἰ μηδενὸς ἄλλου ἕνεκα, διά γε τοῦτα καταψηφιστέον· ὁ τοίνυν ἕτερον δεῖ μὴ λαθεῖν ὑμᾶς, ἀκούσατε. ἴσως ἀναβήσεσθε) κ συνερεῖ τῇ βουλῇ Φίλιππος, κ αὐτιμήνης, καὶ ὁ αἰτιχαφῶς, καὶ ἕνες ἄλλοι, οἵπερ ἐκεῖ δι' ἑαυτ εἶχον μ τοῦτο τὸ βουλευτήριον, κ τούτων τ κακῶν εἰσιν αἴτιοι. δεῖ δ' ἡμᾶς ὑμᾶς γιγνώσκειν, ὅτι τούτοις ἐσὶ μὲν ἡ προφασις τ σωτηρίας, τῇ βουλῇ βοηθεῖν· τῇ δ' ἀληθείᾳ, ὑπὲρ αὐτῶν ἀγωνιοῦνται, καὶ τῶν δίκαιων, ἃς αὐτὰς ἐστήκασι δοῦναι τ πεπραγμένων. ἔχει γὰρ ὥστως. ἐὰν μὲν διαγνῶτε τοῦτο χρηφίσῃ τούτων, ἅπαντες εἰσὶν ἀνηλλαγμένοι, καὶ δίκαιον ἀδεὶς ἀδεμίαν μὴ δῶ. τὶς γὰρ ἔτ' ἂν καταψηφίσαιτο ἐκείνων, τοῦ βουλῇ ὑμῶν ἐστεφανωκότων, ἧς ὥτοι προέστασαν. ἐὰν δ' καταγνῶτε· πρῶτον μὲν τὰ εὔορκα ἔσεσθ' ἐψηφισμένοι. εἶτ' δῆλοι τ δίκαια ἔπαθον τούτων λαμβάνοντες, ὃς μὲν ἂν ὑμῖν ἀδικεῖν δοκῇ, χολάσετε· ὃς δ' ἂν μὴ τότε ἀφήσετε. μὴ οὖν ὡς ἕτερ τ βουλῆς λεγόντων τῶν πολλῶν, ἀκούετε, ἀλ' ὡς ἕτερ αὖτ δεδογμένους ὀργίζεσθε. ἔτι τοίνυν ἀρχὴν οἶμαι * τ χολαργέα (καὶ γὰρ ὥτος ἐβούλευε πέρυσιν) ὡς δικαίως δέησεσθαι κ σώσειν αὐτούς. ἐγὼ δ' οἶμαι δεῖν ὡδίπους ἀκούειν ἀρχίου· ἐρωτᾶν αὐτὸν τοῦτον ἃ κατηγόρηται τῆς βουλῆς, πότερα αὐτῷ δοκεῖ καλῶς ἔχειν, ἢ κακῶς; κἂν μὲν φῇ καλῶς, μηκέτ' ἀνοῦν ὡς δικαίως δέησεται σώζειν. ἐὰν δ' οὐ καλῶς· τί δὴ ταῦτ' εἶα, φάσκων δικαίως εἶναι πάλιν αὖτ ἐρωτᾶν. κἂν μὲν αὐτὸς λέγῃ ὑπὲρ αὐτοῦ, μηδένα δ' ἄλλον πείθεσθαι· ἄτοπον δὴ πανοῦ λέγειν ὑπὲρ τ τὰ βέλτιστα ἀδικοῦντος πεφασμένης αὐτῷ

A *quæ alijs licent, permissu legis tibi licere decernere. aut igitur patrem tuum non fuisse ærarium, id ostẽdito: aut è carcere non profugisse, sed soluisse pecuniam. Quæ si ostendere non poteris: lege vetante fecisti decretum. hæredem enim te lex constituit paternæ ignominiæ. Cum autem ignominiosus sis: nec verba facere, nec decernere tibi licet. Ac de legibus, quas in medium attulimus, si quid afferre fuci, vósque seducere instituet: hæc vobis esse tenenda, quæ recensui, arbitror. Sunt autem ei & de cæteris orationes, ad vos decipiendos bellè comparatæ: de quibus vos prius audire præstat: quarum vna talis est: ne Quingentos vestrorum ciuiũ præmio spolietis, aut ignominia afficiatis: illorum agi causam, non suam. Ego verò, si illos duntaxat spoliaturi, reipublicæ autem nihil commodaturi essetis: non vobis autor essem, vt magnopere contenderetis. sed si eo facto ciues amplius decies mille meliores facturi estis: quantò pulchrius est efficere, vt tam multi boni sint, quàm iniustè gratificari quingentis? Dicere autem possum, negocium hoc non esse totius senatus, sed quorundam qui sunt autores malorum, & Androtionis. Cui enim opprobrio est,*

B *si tacente ipso, & nihil scribente, at fortassis ne curiam frequentante, senatus coronam nõ acceperit? nemini sanè: sed eius qui decernit, & res administrat, & quauis sè natui persuadet. propter hos enim in obeũdo munere senatorio sẽ corona indignos præbuerunt. Sed tamen vt maximè totius senatus causa agatur: quãto vobis eum condemnare sit vtilius quàm non, spectate. Nam si absolueritis: in manu oratorum erit senatus: sin damnaueritis: in populi potestate. Nam si multitudo viderit, hũc senatum propter improbitatem oratorum, corona esse priuatum: non illorum negocia libidini committent: sed ipsi ea dicent, quæ sunt vtilissima. Quod si fiet, vosq; à vetere illa factione & conspiratione oratorum recesseritis: videbitis Atheniẽses, omnia fieri quæ oportet. Quæ re vt nullam ob aliam, hac certè de causa sunt condemnandi. Iã aliud quod vos latère non oportet, audite. Prodibit fortassis & senatum defendet Philippus & Antigenes, & rescriptor, & quidã alij qui illic vnà cum isto, sua senatum autoritate rexerunt, & horum malorum sunt autores. Omnes igitur vos intelligere debetis, eis*

C *prætextum esse defensionis, adiuuare senatum: sed reuera de se laborarunt, & de rationibus rerum gestarum, quæ eis reddendæ erunt. Sic enim se res habet: si reũ absolueritis: omnes rem factam habebunt, nec eorum quis quam pœnas vllas dabit. Quis enim porrò dãnet illos: si vos senatũ, cuius illi patroni fuerunt, corona donaueritis? Sin damnaueritis: primùm è iurisiurandi religione pronunciabitis. deinde, in referẽdis rationibus, istorum singulis prehensis, si quis vobis deliquisse videbitur, eũ punietis: qui nõ, eum tũ absoluetis. Ne igitur sic eos audite, vt qui senatus & populi causam agat: sed irascimini, vt ijs, q̃ suæ impunitatis gratia vos decipiãt. Archiã præterea Cholargensem existimo (nam & is anno superiore senatorẽ egit) vt virũ bonũ, deprecaturum, & eis patrocinaturũ. Ego verò ad hũc ferè modum Archiam audiendum esse censeo: interrogetur, an quæ senatui crimini dantur, rectè esse facta putet, an perpera? Si respon-*

Aduocatorum reiectio, & periculi inficiatio, si damnetur Androtiõ.

derit, rectè: non iam vt vir bonus erit audiendus: sin perperà: cur ad ea conniuere voluerit, quũ se bonum esse virũ profiteatur, rursus interrogate. Quòd si se aduersatum esse, neminem autem auscultasse dicet: absurdum profectò erit, nunc illũ ab eo defendi senatũ, qui optimis

eius monitis non obtemperarit. sin tacuisse: an non iniu A
rius est, si à peccatis non deterruit, cum posset deterrere: nunc autem dicere non dubitat, eos corona donãdos, qui tot mala perpetrarunt? Arbitror autem Androtionem nec illud omissurum: hæc omnia sibi propter tributa accidere, quæ sẽ vestro nomine à paucis exegisse dicet, q magnum æs alienũ impudenter retinuerint: & eos accusabit (quo quid est factu facilius?) qui tributa non pependerunt: & dicet, omnẽ impunitatem propositum iri ijs qui tributa non pendant. si ipse condemnetur. Vos autẽ primùm illud, Athenienses, cogitate, vos nõ de illa re sententiam laturos: sed de eo, an decretum legibus cõsentaneum fecerit. Deinde, nullo esse modo ferendũ, vt quiritetur, à nonnullis iniuriam reipublicæ fieri, atq; ipse maiores iniurias sibi condonari postulet. Longè enim haud dubiè facinus est grauius decreto violare leges, quàm nõ pendere tributum. Verùm tametsi constaret, isto condemnato, neminem aut collaturum aut exacturum esse tributum: ne sic quidem esse absoluendũ, hinc cognoscetis.

Extenuatio operæ nauatæ ab Androtione, & insectatio importunitatis in exigẽdis tributis: qua factus sit inuisus omnibus.

Vobis è tributis Nausinico prætore imperatis, quæ circiter trecentorum talentum, aut paulo pluris fuerunt, B
quatuordecim talenta defuere: quorũ iste septem redegit. Sed ego pono, redegisse omnia. Ad eos igitur qui vltro numerant, non egetis Androtione: sed ad cessatores. Diligenter igitur vobis est nunc considerandum, tantîne æstimetis reipublicæ statum & receptas leges, & iurisiurandi religionem. Nam si istum absoluetis, qui adeò manifestè legibus contraria decreuit: omnium opinione pecuniam illam legibus & iurijurando prætuleritis: quæ nec si quis eam de suo largiretur, accipiẽda esset, nedum exigenda ab alijs. Proinde cum hæc dixerit, mementote iurisiurandi. & cogitate, accusationem nunc de exigendo tributo non esse institutã: sed de eo, vtrum legum inuiolata esse debeat autoritas. Ac de his quidẽ, quo pacto vos à lege abducendo decipere sit conaturus, & quid ad eius cauillationes repudiandas in prõptu vos habere oporteat, cùm multo plura etiam referre possem, quòd & hæc sufficere arbitror, cætera prætermittã. Inquirã aũt & in publicas istius boni (si dijs placet) viri actiones: in quibus nullum nõ crudelitatis genus exercuit. Nam & impudentem, & audacem, & peculatorẽ, & superbum, & ad quiduis potius quàm ad rempublicam in imperio C
populari gerendam esse aptum [illegible] onstrabo. Ac, quam sibi maximè laudi ducit, pecuniæ exactionẽ eius, videamus, nihil istius arrogantia moti: sed rem ipsam qualis fuerit, verè æstimantes. Is Euctemonẽ tributa vestra habere, seq; id aut conuictũrũ cum dixisset, aut de suo pecuniã numeraturum, pollicitus esset: per decretũ magistratu qui sorte dabatur, abrogato, ea specie ad exactionẽ obrepsit. & concione pòst habita, triũ vobis rerum optionẽ dari dixit: aut enim solennia vasa pomparũ esse conflanda: aut tributum denuò conferendũ: aut ab ijs qui deberent tributa exigẽda. cum aũt, vt par erat, vos malletis æs alienũ redigi: pollicitationibus vos detinens, & propter rationẽ temporis magnã potentiã nactus, veteribus legibus in ea re sibi non esse vtendũ censuit: nec, si eas satis esse nõ putabat, nouas ferẽdas: sed decreta pro cõcione referebat atrocia & contraria legibus, per quæ præuaricatus, & multũ vobis furatus est, cũ Vndecimuiros sequi se iuberet, eosq; ſecũ ad ciuium ædes adduceret. Ac Euctemonẽ, à quo se redacturũ, aut ipsum de suo numeraturum pecuniam profitebatur, nullo modo eius rei conuincere potuit: sed à vobis exegit, tanquam non

Euctemonẽ

αὐτῷ βουλῆς. ἐαν ἡ σωπᾶν· πῶς οὖν ἀδικεῖ, εἰ παρὸν ἐξαμαρτάνειν μέλλοντας ἀποτρέπειν, τοῦτο μὲν οὐκ ἐποίει· νυνὶ ἢ λέγειν τόλμᾷ ὡς ὁ δεῖ οὖν τοσαῦτα κακὰ εἰργασμένους στεφανῶσαι; οἶμαι τοίνυν αὐτὸ ἀσφ' ἑκάνων ἀφέξεσθαι τ λόγων, ὅτι ταῦτα πάντ' αὐτῷ δι' τὰς εἰσπράξεις γέγονεν, ἃς ὑπὲρ ὑμῶν ὀλίγ[illegible]ις εἰσπρᾶξαι φήσ[illegible], πολλὰ χρήματα ἀναιδῶς λαβόντας· κ κατηγορήσ[illegible] τούτων πᾶγμα ῥᾴδιον οἶμαι δι[illegible]πεξαμένος, τ μὴ λαβόντων τὰς εἰσφορᾶς. κ φήσ[illegible] π[illegible]σθαι ἐπ[illegible]δ, ἐ μὴ λαβεῖν τὰς εἰσφορᾶς, εἰ κατεψ[illegible]φιεῖτε αὐτ. ὑμεῖς σ[illegible], ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, πρῶτον μὲν ἐκεῖνο ἐνθυμεῖσθε, ὅτι ἀ πρεῖ τούτων δικάσειν ὀμωμόκατε· ἀλλ' ἐ κ ἐστ οὖν νόμος τὸ ψήφισμα εἶπεν. εἶθ' ὁ[illegible] παιδεινόν ἐστι, κατηγορίαν ποιεῖσθ, ὡς ἀδικοῦσ[illegible]ινες τ πόλιν, αὐτὴν ἀξιοῦ, ὧν ἀδικεῖ, μειζόνων ὄντων, μὴ δοῦναι δίκην. πολὺ δ' ἡ που μεῖζον ἐς ἀδίκημα χράφειν πρὸ οὗ νόμος, ἢ τ εἰσφορὰν μὴ δεῖναι. ὁ[illegible] τί νυνὶ ἀσ[illegible] εἰ φανερῶς ἔμελλον, ἀλλ[illegible] τοῦτο, μηδεὶς εἰσίσειν, μήσ[illegible] ἐθελῆσαι εἰσπράττειν, ἀ σ[illegible] ὅτως ὑποψηφιστέον, ὅτι τ ἦ γνώσεσθε. ὑμῖν πρὸ τὰς εἰσφορὰς τὰς ὑπὸ ναυσινίκ παρίσως τάλαντα τριακόσια, ἢ μικρῷ πλείω, ἐλλείμματα τέτταρα κ δέκα ἐστὶ τάλαντα. ὧν ἑπτ' ἔτ[illegible] εἰσέπραξεν. ἐγὼ ἦ τίθημι ἅπαντα. ὅτι μὲν δὴ οὖν ἐκόντας λήξεντας, ἀ δεῖσθε ἀνδροτίων[illegible]. ὅτι ἦ τὰς ἐλλείποντας, ἐστὶ τοίνυν ὑμῖν νυνὶ σκεπτέον, εἰ τοσάτ' ἀμᾶσθε τὼ πολιτείαν, κ οὖν κειμένους νόμους, κ τ' προσήκειν· εἰ δὲ ὑποψηφιεῖσθε τούτου, φανερὰς ἔτ' πρὸ οὖν νόμους εἰρηκότ[illegible]. δόξετε πᾶσι τὰ χρήματα ταῦτα, αὐτὶ τ νόμων κ τ ὁρκίας ἠρῆσθαι· ἀ σ[illegible] αὖ εἰ παρ' ἑαυτῷ δοίη τις ὑμῖν, λαβεῖν ἄξιον, μήτι γε ἐφ' ἑτέρους εἰσπράττειν. ὡς δ' ὅταν ταῦτα λέγῃ, μέμνησθε τῶν ὅρκων, κ τὼ χραφὼ ἐνθυμεῖσθε, ὁ[illegible] νυνὶ ἀ πρεῖ πρᾶξέως εἰσφορῶν ἐστιν· ἀλλ' εἰ δεῖ κυρίους εἶναι οὖν νόμους. κ πρεῖ μὲν τούτων, ὃν τρόπον ὑμᾶς ἀπαγαγὼν ἀπὸ τ νόμων, πρᾶξασθαι ζητήσει. κ ἃ πρὸς ταῦτα ὑμᾶς μνημονεύοντας μὴ ὀπτρεέπειν πρόσηκε· πολλὰ λέγειν ἔχων ἔτι, κ τοῦθ' ἱκανὰ εἶναι νομίζων, ἐάσω. βέλομαι ἦ κ τὰ πολιτεύματα ἐξετάσαι τῶ καλῶ κἀγαθοῦ τούτω, δι' ὧν ἀδικεῖ ἔαθ' ὅ, τι τ δεινοτάτων ἐλλείπων φανήσεται. κ γὰ ἀναισθ[illegible], κ θρασὺ, κ κλέπτ[illegible], κ ὑπερήφανον, κ ταῦτα μᾶλλον, ἢ εἰ δημοκρατίας πολιτεύεσθαι ὀρθῶς δέον ὄντ' αὐτὸν, ὑπ δείξω. κ πρῶτον μὲν ἐφ' ᾧ μέγιστον φρονεῖ, τῶν χρημάτων εἰσπράξιν, ἐξετάσομεν αὐτ· μὴ τῆς πρ προσέχοντες ἀλαζονείᾳ τὸν νοῦν· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα οἷον γέγονε τῇ ἀληθείᾳ σκοπ[illegible]ῶντες. ὅτ[illegible] δικτήμα φήσεις τὰς ὑμετέρας ἔχειν εἰσφορὰς, κ ὅτ ἐξελέγξειν, ἢ πάρ ἑαυτὸ καταψήσειν ὑποχόμενος, καπλύσας ψηφίσμαθ κληρωτῷ δέχ[illegible] ἐπὶ τῇ πρ[illegible]φάσ ταύτῃ ἐπὶ τ εἰσπράξιν παρέδυ. δημηγορίαν σ[illegible] ἐπὶ τούτοις ποιούμενος, ὡς ἔστι τριῶν αἱρέσεις ὑμῖν, ἢ τὰ πομπεῖα κατακόπτειν, ἢ πάλιν εἰσφέρειν, ἢ οὖν ὀφείλοντας εἰσπράττειν· αἰρυμείων εἰκότως ὑμῶν, οὖν ὀφείλοντας εἰσπράττειν· τῆς ὑποχέσεσι κατέχων, κ ταῦτ' τὸν κ ῥον * ὃς [illegible] τότε ἔχων ἐξουσίαν, πῆς μὲν κειμένοις νόμοις πρὸ τούτων, οὐκ ὢπο δεῖν χρῆσθαι· ὁ σ[illegible] ἐμὴ τούτους ἐνόμιζεν ἱκανὸς, ἑτέρους λαβεῖν· ψηφίσματα σ[illegible] εἶπεν ἐν ὑμῖν δεινὰ κ παράνομα, δι' ὧν προλαβὼν κ πολλὰ τ ὑμετέρων κέκλοφε, οὖν ὥσθ' ἕνα χράψασα κωλυθεῖν μεθ' ἑαυτ. εἶτ' ἔχων τούτους, ἦλθ' ἐπὶ τὰς τῶν πολιτῶν οἰκίας. κ τ μὲν δικλήμενα, ὃν εἰσπράξειν, ἢ καταψήσθ' αὐτὸς ἔφη τὰς εἰσφορὰς, ὁ σ[illegible] εἶχεν ἐλέγχειν πρὸ τούτων, ὑμᾶς σ[illegible] εἰσέπραττεν ὥσπερ ὁ πρὸ τ δικήν

δ' εἰπεῖν· ὦ ἐχθρὲ καὶ πάλαι τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ νῦν γε τῆς ὑμετέρας. καὶ μηδεὶς ὑπολαμβανέτω με λέγειν. * ὡς οὐκ ἐξὸν αὐτοῖς ἀπογράφειν οὗτος ὁ Φείλοντας, χρεῶν γάρ. ἀλλὰ πῶς; ὡς ὁ νόμος κελεύει, * τῶν ἄλλων ἕνεκα. τοῦτο γάρ ἐστι δημοτικόν. ἃ γὰρ τοσαῦτα, ὦ ἄνδρες ἀβλαβεῖοι, τοσούτων χρημάτων τούτου τοῦ τρόπου ἀπογραφθέντων ὠφέλησθε; ἆρα ἐζημιώθητε, πιστῶν ἐόντων εἰς τὴν πολιτείαν εἰσαγομένων; ἢ ἐβουλήθητε ἐξετάσαι, τίνος ἕνεκα μᾶλλον αὗται ἔλαττον ἐν δημοκρατίᾳ ζῶσιν, ἢ ἐν ὀλιγαρχίᾳ· τοῦτ' αὖ εὕροιτε ἂν ῥᾳδιούργημα, ὅτι πάντα πρόσπορα ἐστιν ἐν δημοκρατίᾳ. ὅτι μὲν τοίνυν τῆς ὕπερβολῆς ὑμῖν ἐν ὀλιγαρχίᾳ ἦτον ἀσελγέστερον ἐγένοντο, πάντα ἐλέγχω· ἀλλὰ πάρ ὑμῖν, πότε, πάντων δεινότατα ἐν τῇ πόλει γέγονεν; ἐπὶ τριάκοντα πάντες αὖ εἴποιτε. τοῦτο τοίνυν, ὡς ἔστιν ἀκοῦσαι, ἀδεὲς ἐστιν ὃς ἂν μὴ ἐπιτρέπῃ τὸ σῶμα λοιδορεῖσθαι, ὃς ἑαυτὸν οἴκοι κρύπτειν ἀλλὰ τοῦτο παρορῶμεν τοὺς τριάκοντα, ὅτι οὐκ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀδίκως ἀπῆγον. ἀτοπώτατον τοίνυν, τοσούτων ὑπερβολὴν ἐποιήσατο ἐκείνων τὸ αὐξηθὲν βδελυρίας. ὥς τι ἐν δημοκρατίᾳ τοιοῦτον πολιτευόμενον, τὴν ἰδίαν οἰκίαν ἑκάστῳ δεσμωτήριον καθεῖρξεν, οὐδ' εἷς ἕνεκα ἄγων ἦλθε τὰς οἰκίας. καίτοι, ὦ ἄνδρες ἀβλαβεῖοι, τί οἴεσθε, ὁπόταν ἄνθρωπον πένης ἢ κλέπτῃ, πολλὰ ἀνηλωκὼς, καὶ ἵνα ἴσως τρόπον εἰκότως ἐκ μικρῶν δαπανήσας, ἢ τέγος ὡς οὗτος γείτονας ὑπορύξαι, ἢ ὑποδύοιτο ὑπὸ κλίνην, ὑπὲρ τοῦ μὴ, τὸ σῶμα ἁλῶναι εἰς τὸ δεσμωτήριον ἕλκεσθαι, ἢ ἄλλα ἀργυρίου, ἃ δ' ἄλλων οὐκ ἐλεύθερόν ἐστιν ἔργα. ὃ τοῦθ' ὑπὸ ἑαυτῷ γυναικὸς ὁρῶντο ποιοῦν. ἰδοὺ ὡς ἐλεύθερος ἐγένετο, καὶ τῆς πόλεως πολίτης· ὁ δὲ τούτων αἴτιος, ἀνθρώπων εἷς, ὢν ἐᾶσθ' ὑπὲρ ἑαυτοῦ δίκην λαμβάνειν ἐᾶτε τὰ πεπραγμένα καὶ βεβιωμένα, μήτε γε ὑπὲρ τῆς πόλεως καὶ τοῦ ἁλῶναι ἐροίτου αὐτὸν, τὰς εἰσφορὰς, ὑπὸ πολλοῦ τὰ κλήματα, ἢ τὰ σώματα ὀφειλῆς τὰ κλήματα φήσειν ἂν, εἴπερ ἀληθῆ λέγειν βούλοιτο. διὰ γὰρ τούτων εἰσφέρομεν. τίνος οὖν ἕνεκα ἀφεὶς τὰ τοῦ χωρὶς δημοσίων, καὶ τὰς οἰκίας, καὶ ταῦτ' ἀποδραφῆν, ἐᾶς καὶ ὕβρεις πολίτης ἀνθρώπους καὶ οὐ πολὺ μετοίκους εἰς ὑβριστικώτερον, ἢ τοῖς οἰκέτοις τοῖς αὑτοῦ χρῆσθαι). καὶ μοι ἀξιώσατε σκέψασθαι, πότερον ἄλλοι ἢ ἐλεύθερον εἶναι διαφέρει; τοῦτο μέγιστον ἂν εὕροιτε. ὅτι τοῖς μὲν ἄλλοις, τὸ σῶμα τῶν ἀδικημάτων ἀπάντων ὑπεύθυνόν ἐστι. τοῖς δ' ἐλευθέροις κἂν τὰ μέγιστα τύχωσιν ἀδικοῦντες, οὐ τό γ' εἶναι σῶσαι. εἰς χρήματα γὰρ τὰ δίκαια πᾶσι τὰ πλείστων ἄξια τούτων πρόσοδος λαμβάνειν. ὁ δὲ, τἀναντίον ἐστὶ τὰ σώματα. ὥσπερ ἀνδραπόδοις ἐποίησαν τὰς πληγὰς, οὕτω δ' ἀλόγως καὶ πλεονεκτικῶς ἔχει πρὸς ὑμᾶς; ὡς τὰ μὲν ἑαυτοῦ πατέρα ὤετο δημοσίᾳ δεῖν τὰ δικαστηρίοις ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ. μήτε ἀποδύνται ἀῶν τὰ, μήτε κλέπτειν, ἀποδραίνα· τὰ δ' ἄλλων πολιτῶν, τὰ μὴ δυναμένων τὰ ἑαυτῶν εἶναι οἴκοθεν, εἰς δεσμωτήριον ἕλκειν. εἶτ' ἐπὶ τούτοις ὡς ὁποιῶν ἐξὸν ἑαυτῷ ποιεῖν, σκώπτων προσενεχύρασεν Φανοστράτῳ, ἀνθρώπους πένητας, μέν τοι γε ὀφειλήματος εἰσφοράς. καίτοι εἴπερ ἀρχὴν ἔδοκεν ὀφειλὴν ἀσεβῆ ἐκεῖνα παθεῖν, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα οὐκ ὀφειλὴν ἔλεγεν γίγνεσθαι, τηλικοῦτον ὄγκον φρονεῖν Διόκλειον, ὥς τε βαδίζειν ἐπ' οἰκίας, καὶ σκεύη φέρειν μηδενὸς ὀφειλόντων ἀνθρώπων. πολλὰ γὰρ ἂν ἔστιν ἰδοῦσι πολλοὺς ἐπιτηδείους ὄντας πάσχειν, καὶ πεπονθέναι. ἀλλ' ἃ ταῦτα λέγουσιν οἱ νόμοι, ὑπὲρ τοῦ τὰς πολιτείας εἶναι, ἃ φυλακτέον ὑμῖν. ἀλλ' ἔνεστιν ἔλεος, συγγνώμη, παύσασθ' ὅσοι πρόσπολοι τῆς ἐλευθέρους, ὧν ἅπτεσθαι ἁπάντων εἰκότως ἀμείνω τῇ φύσει ἐστὶ καὶ τῇ παιδείᾳ. πολλὰ γὰρ ὕβρισται καὶ προπεπλάκισται, σπουδῶν ἐκ ὀλιγαρχίαν αὖ τὰ ἀνθρώπους, ἀλλὰ

A Euctemonis, sed vestri odio id negocium suscepisset. Neq; quisquam dicere me putet, à debitorib. nihil fuisse exigendum. Fuit enim exigendum: sed quomodo? vt lex iubet, *aliorũ causa: id enim populare est. Neq; enim Athenienses, tantilla pecunia eum ad modum redacta, tantũ fructum cepistis: quantam iacturam fecistis, talibus institutis inuectis in rempub. Nam si quaeratis, qua gratia videatur ootabilius in populari degere imperio, quã in paucorum dominatu: hoc potissimum esse in promptu reperietis: quòd in libera repub. omnia sunt clementiora. Istũ aũt se, quàm in vlla vsquã oligarchia, gessisse insolentius, praetereo: sed in vestra vrbe quando summa crudelitas viguit? Subtriginta tyrannis, omnes dicetis. Atqui tum (vt accepimus) nemini vita eripiebatur, qui se domi abdidisset. Illud aũt eis crimini dabamus, quòd è foro ciues in carcerem per iniuriam abducerẽt [illegible] aũt sua proteruitate vsq; adeò illos superauit, vt in populari repub. suam cuiq; domum carcerẽ constitueret, vndecimuiris ad aedes adducendis. Quid verò putatis, Athenienses, si quis homo pauper, aut etiã diues, sed sumptibus exhaustus, quenq; consentaneum omnino sit praesente pecunia destitui, siue per tectum ad vicinos transcẽdit, siue sub lecto se occultauit, ne deprehensus in carcerem traheretur: siue aliud dedecus subijt (quae seruilia sunt, non ingenuorum hominum) eaq; aspiciente vxore fecit, quae ei vt ingenuo desponsa fuit, & ciui Athenienſi: eius autem rei caussa fuit Androtion, cuius ea vita, ea facta extiterunt, vt ei nec suas priuatas inimicitias persequi liceat, nedum aliquid agere nomine publico? Quòd si quis eum roget, tributa corporáne debeant, an praedia? praedia respondebit, si uerum fateri volet: de his enim tributa pendimus. Cur igitur omissa praediorum & aedium publicatione & proscriptione, vincieb us, & contumelijs afficiebas homines ciues, & aerumnosos inquilinos: quos ignominiosius quam seruos tuos tractasti? Quòd si consideraret vultis, inter seruitutem & libertate n quid interſit: hoc potissimùm reperietis, quòd seruis omnia scelera corpore sunt luenda: ingenuis autem, tametsi maxima in se facinora admiserint, corpus tamen tueri licet. His enim pleraque delicta pecuniaria mulcta luenda sunt. Iste verò contrà in corpora ciuium t[illegible]uam mancipiorum est grassatus, atque ita flagit[illegible] & violentum erga vos sè praebuit, vt patrem suum publicè vinctum propter aes alienum in carcere: eo aere neque soluto, neque causa dicta, putar[illegible] effugere oportere: si quis autem aliorum ciuium quòd debebat numerare non posset, domo in carcerem trahendum esse. Deinde post hac, tanquam quiduis agendi potestas esset, Sinopae manus iniecit, & Phanostratae, mulierculis vulgato quidem illis corpore, quae tributum tamen non deberent. Quòd si quibus illae maximè dignae videantur, cum quibus sic agatur: ipsa res tamen indigna fuit quae fieret: vt eò insolentiae, ob temporis conditionem, veniret quisquam, vt aedes inuaderet, & suppellectilem diriperet hominum innocentium. Multos enim videas, qui quiduis pati mereantur & patiantur: verùm non ita iubent leges, non ita institutа ciuitatis, quae vobis custodienda sunt. locus datur misericordiae, veniae, omni officio apud ingenuos: quorum omnium, & natura & disciplina expertem esse istum, quis miretur? Multis enim iniurijs, multis contumelijs affectus fuit, dum cum hominibus viueret, à quibus non amabatur, sed

sed qui nec edem numerare poterant: quarum rerum
iracundi[a] sibi non in proximum quenque ciuium ef-
fundenda est, nec in eiusdem æquales æmulas meretri-
ces: sed in patrem, qui te ad istum modum educarit. Hæc
quin grauia sint, & omnibus contraria legibus, iste ne-
gare non poterit: sed adeò est impudens, vt præiudicia
huius iudicij apud populum perpetuò sibi præpararit:
ac dicere fuerit ausus, se pro vobis, & propter vos,
suscepisse inimicitias, & nunc in extremis esse pericu-
lis. Ego verò vobis ostendam, Athenienses, istum
nihil quicquam mali esse passum, aut passurum esse,
propter ea quæ pro vobis egit: sed propter importunita-
tem suam, & dijs inuisas sordes, hactenus quidem pas-
sum esse nihil: passurum autem esse, si fungi vos offi-
cio volueritis. Sic enim considerate: quid tandem iste
vobis recepit, & quódnam vos mandastis ei munus? vt
pecuniam redigeret, præter hoc non ei quicquam man-
dastis. Agite verò, singulatim vobis exactionẽ in memo-
riã redigã. Exegit iste à Leptine Cæleo quatuor & XXX
drachmas: à Theoxeno Aiopæense, drachmas LXX, &
paulò plus: & ab Euphemi filio Callistrate, ac Telesti a-
dolescentulo (nomen enim non occurrit) & ferè à qui-
bus exegit (ne singula psequar) haud scio an vltra mi-
nã ab vllo ex omnib. exegerit. Vtrum igitur putatis ho-
rũ quenq, ægrè tulisse, & hostẽ ei factum propter tribu-
tum illud? an alium eorum, q vobis omnib. audientib.
seruum eum appellarit, & seruis prognatũ: q eum sex-
tantẽ bonorum pendere cũ inquilinis oportere dixerit:
aliũ, q è scorto suscepisse liberos: aliũ, q patrem eius pro-
stituisse pudicitiã: alium, q matrem eius quæstum feci[s]-
*se dixit: alium recensere iussit, *quid ex peculatu corra-*
serit: in alios alia maledicta iecit: omnes denig, ordine
fandis infandisq, probris & cõuicijs lacessiuit? Nam ego
sanè [illos] omnes, in quos iste est debacchatus, tributũ ne-
cessarium esse sumptũ, existimasse: sed ad eum modum
cõtumeliam sibi factam, ægrè tulisse. Quin & illud scio,
isti mandatum fuisse à vobis, vt pecuniam exigeret: nõ
vt sua cuiq, mala obijceret & opprobraret. Quæsi vera
fuerunt: tacenda tibi fuerant (multa enim omnibus no
bis aliter eueniunt quàm vellemus) sin falsò comminis-
cebare: nónne quouis supplicio dignus es? Iam ex his
quæ sequuntur, euidentius intelligetis, inuisum istum
esse omnib. non propter exactionem, sed propter factam
singulis contumeliam et debacchationem. Satyrus enim
naualium curator, non septem talenta vobis exegit, sed
quatuor & triginta ab ijsdem illis hominibus vnde ar-
mamenta suppeditauit nauibus quæ ablegatæ sunt: qua
de causa nec ille sibi quenquã dicit esse inimicum: neq,
eorum à quibus exegit ille, quisquam ei bellum indixit.
Nimirum is, quod mandatum fuerat, egit. Tu verò tuæ
petulantiæ & audaciæ licentia parta, homines sumpti-
bus reipublicæ collatis exhaustos, & te meliores, & me-
liorib. ortos natalibus, falsis & atrocib. probris incessere
voluisti. Credent igitur iudices, te sui studio fecisse ista,
& tuæ impudentiæ & improbitatis facinora in semeti-
ps[os] trãsmouebunt? imò æquius te oderint propterea, q
conseruabunt. Qui enim aliquid agit pro repub. reipu-
blicæ mores imitari debet: quod qui faciũt, eos tueri, A-
theniẽses: istius autẽ similes qui sunt, odisse debetis. Illud
enim scientibus fortasse vobis, sed tamẽ dicam: Quales-
cunq, amari à vobis & defendi constabit: ijs similes esse
vos putabunt. Atque adeò eum æs alienum ne qui-
dem redegisse pro vobis, id quoque statim ostendam.

Androtionẽ ex auaritia, & nõ studio reipublicę de legisse exactionem.

Si quis

A ἀλλὰ δεινῶς μισθὸν διωμοσάνεις. ὧν ποθῆκεν τοὺ-
τῳ ὀργὴ, ὃν εἰς τ πολλῶν τ τυχόντα ἀφεῖναι, ἀσφ εἰς
τὰς ὁμοτέχνους σοὶ πόρνας, ἀλλ' εἰς τ τῶν τρόπον
θρέψαντά σε πατέρα. παῦε τοίνυν ὡς μοὶ δεινὰ κἀμὲ
ᾠδῆς πάντας σοὺ νόμους, ἐχ ἔξει λέγειν ὅτ@· ἅτω
σφ ἐστὶν ἀναιδὴς, ὥς τ' οἰ δήμῳ προαγῶνας ἀεὶ κα-
τατιθ ἀλῶν ἑαυτῷ τῆσδε τ γραφῆς, ἐτόλμα λέγειν,
ὡς ὑπερ ὑμῶν, κἀ δι' ὑμᾶς ἐχθρὸς ἐφ' ἑαυτὸν ἄλ-
κυκε, κἀ νῦ ἐν τοῖς ἐσχάτοις ἐσὶ κινδύνοις. ἐγὼ σφ ὑ-
μῖν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, βέλομαι δεῖξαι τὸν ὅτι πε-
πονθότα ἀφ' ὁτουοῦν κακὸν, ὅτε μέλλοντα πάσχειν ἀφ' ὧν
δι' ὧν ὑπερ ὑμῶν ἐπραξε. λαβὲ μοί τι τ αὐτ βδελυ-
ρίαν κἀ θεοῖς ἐχθρὰν ἀναισχυντερδείαν, πεπονθότα μὲν
μέχρι τῆσδε τ ἡμέρας ἀφ' ὧν πεποίηκε, τὰ σκεύη τ ἐκπωλοῦσαν ναυσὶ κἀ
ὅτ' ἐκεῖν@· λαβὲ ταῦτα ἀφ' ὧν ἐχθρὸν ἑαυτῷ φησιν
εἶναι, ὅτε τ εἰσπραχθέντων ἀφ' ὧν εἰς ἐκεῖνα πολεμεῖ. ὁ
μὲν γὰρ, τὸ προσταγμένον οἴμαι διεπράξατο. σὺ δὲ τῆ
σωφ προπετείᾳ κἀ θρασύτητι λαβὼν ἐξουσίαν, πολ
λὰ ἀναλωκότας εἰς τ πόλιν ἀνθρώπους, κ σφ βελτίους
κἀ ἐκ βελτόνων, ψηφίσει κ χαλεπὰς ὀνείδεσιν ὥσ
δεῖν φεύγειν. εἶτα τοῦθ' ὅτοι πείσαιτ' ὑπερ αὐτ
σε ποιεῖν, κ τὰ τ σῆς ἀναισχυντίας κ πονηρίας ἔργα
ἐφ' ἑαυτοὺς ἀναδέξον); ἀλλὰ μισεῖν δικαιότερον διαπο
τᾶ σε ὀφείλουσιν, ἢ σώζειν. τ γὰρ ὑπερ πόλεως πραττόντα
λ, δεῖ τὸ φ πόλεως ἦθος μιμεῖσθ, κ σώζειν ὑμῖν τοὺς τοιού
τους, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, προσήκ. κ μισεῖν τοὺς, οἷός πρ
ὅτερος, ὡς ἐκεῖνό γε εἰδ' ὅστις ἂν ἴσως, ὅμως ἐρῶ· ὁπόταν ἀνὴρ
ἀν φαίνηθε ἀγαπῶντες κ σώζοντες. τοῖς ὁμοίοις δὲ
δοτε ἔδ). ὅλ τοίνυν ὅλως, ἀφ' τ εἰσπραξιν αὐτ ὑπερ ὑμῶν
πεποίηκ), κἀ ὅτι αὐτίκα δῆλα δήλον ὑμῖν ποιῶ.

B

C

ει

ἐκ χάριτος ἔροιτο αὐτὸ, πότερον αὐτῷ δοκοῦσιν ἀδικεῖν μᾶλ A
λον τὴν πόλιν, οἱ γεωργοῦντες καὶ φειδόμενοι, ἃ μὲν παι-
δοτροφίας ἢ καὶ οἰκέτια ἀναλώματα, καὶ λειτουργίας
ἐπέργους ἐλλελοιπότες τοὺς εἰσφοράς. ἢ οἱ τὰ τῶν ἐθελησάν
των εἰσενεγκεῖν χρήματα, καὶ τὰ τῶν τοῦτο συμμάχων
κλέπτοντες καὶ ἀποδιδόντες; οὐκ ἂν εἰς τοῦτο τόλμης δή
ποτε, καὶ περ ὢν ἀναιδὴς, ἔλθοι, ὥς τε φῆσαι, σοῦ τὰ ἑαυ
τῶν μὴ εἰσφερόντας, μᾶλλον ἀδικεῖν, ἢ σοῦ τὰ τούτων ἀ-
φαιρουμένους. τίνα οὖν ἕνεκα, ὦ βέλτιστε, ἐτῶν ὄν-
των πλειόνων ἢ τριάκοντα, ἀφ' οὗ σὺ πολιτεύῃ· καὶ ἐν
τούτῳ τῷ χρόνῳ πολλῶν μὲν στρατηγῶν ἠδικηκότων τὴν
πόλιν, πολλῶν δὲ ῥητόρων, οἱ τοῖς μὲν τὰ τοιαῦτα κέκρυπται,
ὧν οἱ μὲν, πεθνᾶσιν ἐφ' οἷς ἠδίκουν, οἱ δ' * ἀποχωρή-
σαντες φεύγουσιν· ἐμοὶ δὲ οὐδεὶς πώποτε ἐξῆπται τῆς κατηγο-
ρίας, ἐμὲ δ' ἀναγκάζεις ὑπὲρ ὧν ἡ πόλις πάσχει,
ἅπασι δὲ δοκεῖς καὶ λέγειν δεινὸς εἶναι· σὺ ταῦτα ἐφά
νης κηδόμενος ὧν, ἃ σε πολλὰς ἔδει κακῶς ποιῆσαι; βού
λεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ τοῦτον αἴτιον, ἐγὼ ὑμῖν εἰ-
πω; ὅτι τούτων μὲν μετέχουσιν ὧν ἀδικοῦσιν ὑμᾶς ἡ
δονὴ τὰ εἰσπραττομένων ὑφαιρούμενοι δι' ἀπώλειαν τῶν
τρόπων. δι' ὃν δὲ καρποῦται τὴν πόλιν. ὅτι ῥᾷον πολ- B
λοῖς, καὶ τὰ μικρὰ ἀδικοῦσιν ἀπεχθάνεσθαι, ἢ ὀλίγοις καὶ
μεγάλα· ἔτι δημοτικώτερον δήπου τὸ τῶν πολλῶν ἀδι-
κήματα ὁρᾶν, ἢ τὸ τῶν ὀλίγων. ἀλλὰ τοῦτ' αἴτιον, ὃ ἐγὼ λέ
γω. τῶν οἶδα ἕνα αὐτὸν ὄντα τῶν ἀδικούντων ὑμᾶς· σὲ δ'
ἅπαντες ἀξίως ἠγήσαντο. διὸ τοῦτον ἐχρήσαντο τῷ τρόπῳ ὑ-
μῖν. εἰ γὰρ ἀνδραποδῶν πόλις, * ἀλλὰ μὴ τοῦ ἄρχειν ἐπι-
ραν ἀξιούντων ὁμολογεῖτο εἶναι· οὐκ ἄν, ὦ ἄνδρες ἀθη
ναῖοι, τὰς ὕβρεις ὑπεμείνατε τὰς τούτου ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς ὑ
βρίζοντος ὑμᾶς μετοίκους, ἀθλίους, δούλους, ἀπάγων, βοῶν
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἵππον τὸν βήματος· δήλους οὐκ ἄν δήλου
καλῶν; ἀνὴρ βελτίους ἢ οὐκ βελτόνων ἐρωτᾶν, εἰ μά-
την τὸ δεσμωτήριον ὠκοδόμηται; καταφαίην ἂν ἔγωγε, εἴ
γε ὁ πατὴρ ὁ σὸς ὤχετο ἀπελθὼν ἐκ τῆς πόλεως
ἐξεορτάσαι Διονυσίων τὴν πομπὴν ἄλλα ἢ ὅσα ὑ-
βρικε, δῆλον ἂν εἴχοι τις εἰπεῖν, τοσοῦτόν τὸ πλῆθός ἐστιν.
ὧν ἀπόνειμον ἄξιον λαβόντας δίκαιον τήμερον, ἵνα τοῦτο δεί-
γμα ποιῆσαι τοῖς ἄλλοις, ἵν' ὦσι μετριώτεροι. ἀλλὰ νὴ
Δία τοῦτό μὲν τοιοῦτός ἐστιν ἐν οἷς πεπολίτ ι, ἄλλα
δ' ἴσως ἀκαλῶς διώκηκεν; ἀλλὰ καὶ τἆλλα ἅτε πρε-
σβεύσας ἅπαντα πρὸς ὑμᾶς * ὡς τεθήκασιν ἐν οἷς ἀ-
κηκόατε, ἀξίως ἐστὶ μισεῖσθαι. τί γὰρ βέλεσθε εἰπω; τὰ C
πομπεῖα ὡς ἐπεσκεύασε, καὶ τὼν τῶν στεφάνων καθαι-
ρέσεις; ἢ τῶν φιαλῶν ποίησιν τῆς καλῆς; ἀλλ' ὅτι τέτρις
γε, εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο ἀδικῶν ἔτυχε τὴν πόλιν, ἐξὸς ἂν
ἅπαξ τεθνάναι δίκαιος ὢν φανεῖται. ἐν Ἱεροσυλίᾳ,
καὶ κλοπῇ, καὶ πᾶσι τοῖς δεινοτάτοις ἔστ' ἔνοχος. τὰ μὲν
οὖν πολλὰ, ὧν λέγων ὑμᾶς ἐφενάκιζε, παραλείψω.
φήσει δ' ἀπορρεῖν τὰ φύλλα τῶν στεφάνων, καὶ σαπρὸς
εἶναι διὰ τὸ χρόνον, ὥσπερ ἴων, ἢ ῥόδων ὄντας ἀλλ' ἀργυ
οῦς συγχωνεῦσαι ἔπεισε. κατ' ὀπὶ μὲν τὴν εἰσφορᾶς, τὸν
δημόσιον παρεῖναι ἐποίησεν, ὡς δῆθεν δίκαιον
ὄν, ὧν ἕκας ἂν πράξαφοῦς ἔμελλεν εἰσεῖσθαι τὴν εἰσενεγ
κεῖν· ὅτι τοῖς στεφάνοις ἃς κατέκοπεν, ἀκὶ ποιῆσαι
γε παντὸ δίκαιον ἦν. ἀλλ' αὐτὸς ῥήτωρ, χρυσοχόος,
ταμίας, αὐτοπράφοῦς γέγονε. ἐμοὶ μὲν εἰ μὴ ἅπαντα ἠξίουν
ὅπως πεφίλης τῇ πόλει σωτῶ πιστεύειν· οὐκ ἂν ὁμοίως
κλέπτης ὢν ἐφώρων. νῦν δ' ὅτι τὴν εἰσφοράς, ὃ δίκαιόν
ἐστ', ἐρᾷς, μὴ σοὶ πιστεύειν, ἀλλὰ τοῖς ἑαυτῶν δούλοις τὴν
πόλιν, ὅπως ἄλλοτι ποιήσῃ καὶ χρήματα κινῶν ἱερὰ,
ὧν ἕνα ἀφ' ὅτι τὴν ἡμετέρας ψυχὰς αὐξετέῃ, μὴ ποιη-
σάμενοι τὸν αὐτὸν φυλακικὸν ὃν περ τὴν εἰσφο
ρὰν φαίη· οὐκ εὐδηλον διὸ τοῦτ' ἐποίησας; ἐγὼ μὲν οἶμαι καὶ
μὰ,

Si quis enim eum roget, vtri ei nocentiores esse ciuitati videantur, agricolæ ne & parci, qui propter a[illegible]os liberos, & domesticos sumptus, & alia munera o[illegible], tributa deseruerãt: an qui vl[illegible]o collatã pecuniam cùm ab alijs, tũ à socijs furantur & perdunt? non eò nimirum, quãuis frontem perfricuerit, impudentiæ veniet, vt dicat, eos qui sua non conferunt, esse nocentiores ijs, qui ærarium depeculantur. Qua igitur tandẽ de causa, ô scelestе, cum plures sint annis triginta, ex quo versaris in [illegible]ublica: cum interiecto tempore multi & duces rem[illegible]blicam læserint, & oratores, qui apud hos causam dixerunt, & partim sua scelera morte luerint, alij arrepta fuga in exiliũ abierint: neminem vnquã accusasti? nec præ te indignationem tulisti propter factas reipublicæ iniurias, in tanta confidentia tua & eloquentia? sed ibi demũ te curatorem es professus, vbi multi lædendi fuerunt? Vultis Athenienses, eius rei à me causam vobis explicari? quia & socij sunt iniuriarũ, quas vobis quidam faciunt, & de exactionib. suffurantur: &, vt insatiabilis est eorũ cupiditas, bifaria respublica fruuntur. Neq; enim tutius est multorũ & leuiter delinquentiũ suscipere inimicitias, quàm paucorũ & grauiter: neq; verò popularius multi[illegible]nis animaduertere peccata, q̃ paucorum: sed hoc in c[illegible]a est, quod ego dico. Ex facinorosis illis se vnũ esse nouit, vos autem nihil fecit: eoq; ad illũ modum vos tractauit. Nam si mancipiorum vrbem esse hanc & nõ eorum, qui aliorum imperio digni habẽtur, esse cõstaret: nõ tolerãda fuisset istius, qua in foro vtebatur, insolentia: cũ sim[illegible]l & inquilinos & Athenienses vinciret, abriperet in carcerẽ, vociferaretur in cõcionibus, pro suggesto seruos seruis natos appellitaret se meliores, & ortos melioribus: per contãdo, an frustra carcer esset ædificatus? Equidẽ id haud negauerim: siquidem pater tuus inde, cum ipsis compedibus, in ipsa Bacchanalium pompa exilijt. Alias autem eius contumelias, r[illegible] vnus percensuerit: tanta est earum multitudo. Pro quibus hodie vniuersis pœnæ sumendæ sunt, & exemplũ in eum edendum, quo fiat alij moderatiores. At vero in his actis publicis est talis: in alijs aũt quibusdam bene se gesserit? Imò in cæteris omnibus talem se præbuit erga vos, vt in ijs quæ audistis, minimè odio sit dignus. Quid enim vultis dica? solennium vasorum reconcinnationẽ, & coronarũ destructionem, aut phialarum factionem illam præclaram? Sed vel propter hæc, & si nulla alia rempublicam iniuria affecisset, ter, non semel duntaxat iurè occideretur. Nam & sacrilegij & impietatis & peculatus, & omnium grauissimorum scelerum reus est. Ac pleraq; ein[illegible]ba, quibus fucum vobis faciebat, præteribo: cum verò auxisset, folia defluere de coronis, & eas vetustate computruisse, quasi violaceæ essent, aut rosaceæ, non aureæ: vobis autor eas conflandi fuit. Postea in tributis exigendis adesse ministrum publicum iussit, vt vir bonus: cum ea singuli qui pependerant, inscripturi essent: in coronis autem quas concidebat, iustitiam illam non adhibuit: sed ipse orator, aurifusor, quæstor, inscriptor extitit. Atqui si in omnibus, quæ publico agebas nomine, habẽri tibi fidem postulasses: furta tua minus essent deprehensa. Nunc, in tributis, vt æquum est, non habendam tibi esse fidem cum sanxeris, sed seruis publicis: cum autem aliud quiddam & res sacras moueres, quarũ pleraq; e ætate quidem nostra dedicatæ sunt, eandẽ cautionẽ nõ adhibueris, qua in tributis: nónne palàm est, cur ita feceris? equidẽ opinor. Atq; illud

Contexæ coronæ & phialæ factæ, ministro nõ adhibito: & ornamẽta reipub. per hominem flagitiosissimum sublata.

illud considerate Athenienses, q̃ preclaras & admirabiles ad omnẽ posteritatem inscriptiones, reipublicæ sustulerit: q̃ impias et intolerabiles reposuerit? Arbitror enim vidisse omnes vos, in coronarũ modiolis subtus inscriptũ fuisse: Socÿ populũ fortitudinis ergò et iustitiæ: aut, Socÿ dono Minerua ex manubÿs: aut oppidatim: Illi populũ, conseruati à populo: veluti, Eubœenses liberati, corona donarunt populũ. Rursus alicubi fuit inscriptum: Conõ ex nauali victoria, parta de Lacedæmonÿs. Tales enim fuerũt coronarũ inscriptiones. Quæ igitur & admirationis multũ et honoris vobis ferebãt, abolita sunt, coronis destructis. Phialis autẽ quas earũ loco vobis iste fecit impudicus, Androtione curatore factæ sunt, inscriptũ est: & cuius pollutũ libidinib. corpus ingredi fana leges nõ sinunt, eius nomẽ in fanis, phialis inscriptũ est, cõferendum scilicet (nõ sanè) veterib. allis inscriptionibus: & idẽ vobis si dijs placet, honoris ferẽs? Sic tria eos atrocissima cõmisisse perspicitur. Nam & Mineruã coronis spoliarunt: & reipublicæ admirationẽ sustulerunt, quæ exÿs factis exisebat, quorũ corona illa, dũ adessent, monimenta fuerunt: & ÿs à quib. cõsecratæ fuerant, gloriã non paruã ademerunt, opinionis eius, qua grati animi memoriã testari voluerunt. Etsi aũt tot & tãta facinora designarunt: eò simul & stuporis & ignauiæ sunt progressi, vt hæc tanquã re bene gesta celebrẽt. Itaq; iste sepultus propter istos cõseruatum iri: alius assidet, neq; se abdit ꝓpter facinora. Vsq; adeò porrò nõ modò pecuniæ auidus, sed & stupidus est, vt ignoret illud, coronas virtutis signũ esse: phialas aũt & eius generis alia, diuitiarũ: & quælibet coronã, etsi parua fuerit, æquè esse honorificã vt magnã: pocula autẽ & thuribula, si magna sit eorũ multitudo, opulẽtiæ quandã excitare opinionẽ de possessoribus. Sin paruis & paucis gloriere: tantũ abesse vt honori sint, vt etiã ineptus esse videaris. Iste autem gloria possessionibus abolitis, opulentiæ substituit paruas, & nõ dignas vobis. Ac nec illud quidem animaduertit, pecuniæ cumulandæ nunquam studuisse populum: gloriæ autem, quam vllirei magis. argumento est, quòd, cum aliquando plurimum pecuniæ haberet inter omnes Græcos, eam omnem honoris studio impendit: & pecunias de suo conferenda, nullum vnquam periculum recusauit. vnde possessiones immortales ẽsĩ consecutus, tum rerum gestarum memoriam, tum donariorum propter illas consecratorum magnificentiam, propylæa illa, ædem Mineruæ, porticus, naualia: non vrceolos duos, neque aurea vascula tria, quatuórue, libræ singula pondere: quæ cum visum tibi fuerit, iterum conflanda esse decernes. Neque enim decimis à ciuibus exigendis, neque ÿs quæ hostes imprecarentur faciendis, & tributis geminis comminiscendis, ea dedicarunt: neque talibus vtentes consiliarÿs qualis tu es, rempublicam gesserunt: sed hostibus vincendis, &, quod omnibus cordatis optabile ẽst, concordia inter ciues conciliandæ, immortalem sui nominis gloriam reliquerunt. Eos autem qui tuis studÿs delectabantur, foro prohibuerunt. Vos autem, Athenienses, eò adducti estis socordiæ & negligentiæ, vt, talia exempla cum habeatis, non tamen imitemini: sed Androtion sit vobis solennium vasorum instaurator: Androtion, ò dij immortales? & hoc impium facinus vllo alio esse leuius existimatis? Nam ego quidem ita censeo: eum qui fana ingressurus, & lauacra & sportas attacturus sit, & rerum diuinarum curationi præfuturus: non certum modò die-

A μλὼ, ὦ ἄνδρες ἀθλιωταῖοι, κὴ κῆ παντὸς ᾗ χρόνε σκέψα
σθε, ὡς καλὰ κὴ ζηλωτὰ ἅπαντα τὰ τῆς πόλεως ἀν
ηλῶν, ὡς ἀσεβῆ κὴ δεινὰ αὐτεπιγέγραφεν. εἶρκται γὸ ὑ
μᾶς ἅπαντας ὁρᾶν, ὑπὸ τ στεφάνων τ χρυσικίσι κατω
θεν γεγραμμένα, οἱ σύμμαχοι τ δῆμον ἀνδραγαθίας
ἕνεκα κὴ εὐκοσυνῆς. ἢ οἱ σύμμαχοι ἀρίστιον τῇ ἀθη
νᾷ· ἢ κῆ πόλεις οἱ δεῖνες τ δῆμον, σωθέντες ὑπὸ ᾗ δή
με. οἷον δ Βοεῖς ἐλθόντες ἐστεφάνωσαν τ δῆμον.
ἐπιγέγραπλό πε πάλιν, κόνων ἀπὸ τ ναυμαχίας τῆς
πρὸς λακεδαιμονίους. τοιαῦτα γὸ λῶ τὰ τ στεφάνων ἐπι
γράμματα. ταῦτα μὲν τοίνυν ἃ ζηλον πολλὼ ἴσχε τὴ φι
λοτιμίαν ὑμῖν, ἠφάνισεν, καθελὼν τ στεφάνων.
ἀπὸ τ φιάλας ᾗ, ἃς αὐτ ἐκείνων ἐποιήσατο ὑμῖν ὁ πρό
νος ᾧτος, αὐδροτίωνος ἀπιμελεμένε ἐποιήσεν ἀπιγέ
γραπ)· κῆ ἃ τὸ σῶμα ἡτιμρικότος οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοις
τὰ ἱερὰ εἰσιέναι, τότε τοιοῦτο ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀπὶ τ φια
λῶν γεγραμμένον ἐστὶν. ὁμοίον γε, ἃ γὸ, ᾧτος τοῖς πρότε
ροις ἀπιγεγράμμασιν, ἢ φιλοτιμίαν ἴσω ἔχον ὑμῖν τερὶ
τούτων· οὐκ τότε τὰ δεινότατα αὖ ἰδοι πεπραγμένα
αὐτοῖς. τ μ γὸ θεὸν τὰς στεφάνας σεσυλήκασι. δ πόλεως
ᾗ τ ζηλον ἠφανίκασι τ ἐκ τ ἔργων, ὧν ὑπομνήμα
τα ἦσιν, ὄντες οἱ στέφανοι. οὗτ σ' αὐαθέντας ὀΐεσθαι ἀμι
κρὰν ἀφήρηκε), τὸ δοκεῖν ὧν αὐ εὖ πέπρωται ἐθέλειν με
μνῆσθαι, κὴ τοιοῦτος ἐ τοσοῦτος κακὰ τὸ πλῆθος εἰργασμέ
νοι, εἰς ὅτι ἅμα αἰσθησίας κὴ τόλμης ἀφεληλύθα
σιν, ὥς τε μέμνηνται) τούτων, ὡς καλῶς αὐτοῖς διωκημέ
νων· ὧν ὁ μὲν εἷς) δι' ἐκεῖνον ὑφ' ὑμῶν σωθήσετ', ὁ δ',
ὡς ἐγὼ πείθ), κὴ κατασβύει) τοῖς πεπραγμένοις. ὥστ' ὀ
μόνον εἰς χρήματα αἰσχύνης, ἀλλὰ κὴ σωφρονίσεν, ὥς
τε οὐκ οἶδ' ἐκεῖνο, ὅτι στέφανοι μέν εἰσιν ἀρετῆ σημεῖον
φιάλαι δ' κὴ τὰ τοιαῦτα, πολλάκις. κὴ στέφανος μὲν ἀπεῖ,
κἂν μικρὸς ᾖ, τ ἴσω φιλοτιμίαν ἔχε τῷ μεγάλῳ· ἐκ
πώματα δ' ἡ θυμιατήρια, ἂν μὲν ὑπερβάλλη τῷ πλή
θ, πολλάκις ἵνα δόξαν προσεπίψαφε τοῖς κεκτημένοις.
ἐὰν δ' ὑπὸ μικροῖς τοῖς σεμύνη). τοσοῦτ' ἀπέχε χρη
μῆς ἵνος διαπῶται τυχεῖν, ὥς τε ἀπρόκλη προσε
δοξεναι. ὅτε τοίνυν ἀνελῶν τὰ τ δόξης κλήματα,
τὰ δ' πολλάκις πεπίη) μικρὰ, ἐ ἀχ ὑμῶν ἄξια. ἐγὸ
ἐκεῖνο οἶδ' ὅπι πρὸς μὲν χρημάτων κτῆσιν, ἁδε πά
ντι ὁ δῆμ ἐσπούδασε· πρὸς δὲ δόξης, ὡς ἁδὲ πάν
τ ἄλλων. τεκμήριον δ' χρήματα μὲν γὸ πλεῖστα τῶ
λίσκων ποτὲ ἀχών, πὸ πάσαι ὑπὲρ φιλοτιμίας αἱρῶ
σεν. εἰσφέρων δ' ἐκ τ ἰδίων, ἁδ' ὅτε κίνδυνον ὑπὲρ
δόξης ἐξέση. ἀφ' ὧν κλήματα ἀθάνατα αὐτῷ πέπτη, τὰ
μὲν, τ ἔργων ἡ μνήμη, τὰ δ', τ ἀναθημάτων τ ἐπ' ὀνά
νοις αὐαπεθέντων τὸ κάλλ· προπύλαια πᾶσι, ὁ πα
θένων, στοαί, νεώσοικοι· οὐκ ἀμφορέσκοι δύο, ἁδ' ἐχυτί
δες τέτταρες ἢ τρεῖς, ἄγχου ἑκάστη μνᾶς· ἃς ὅταν σοι δο
κῇ, σὺ πάλιν χρᾶψεις καταχωνδεῖν. ἀλλ' αὐτὸς δεκα
τεύοντες, ἁδὲ ἀκατηρέσαντο αὐ οἱ ἐχθροὶ, πίστιν, ὀν
πλᾶς πλατύνοντες τὰς εἰσφορὰς, πᾶσι αὐέπεισαν· ὃ
οἷσι περ σὺ χρώμενοι συμβούλοις ἐπολιτεύοντο· ἀλλὰ
τὰς ἐχθρὰς κρατοῦντες, κὴ ἃ πᾶς τὶς αὐ εὖ φρονῶν εὕρη
το, τ πόλιν εἰς ὁμόνοιαν ἄγοντες, ἀθάνατον κλέ· αὑτ
λελοίπασι. σοὺ σ' ἀπιτηδεύοντας οἷα σοὶ βεβίωται
ἀγορᾶς ἔργοντες· ὑμεῖς σ' εἰς τοῦτο, ὦ ἄνδρες ἀθ
ναῖοι, προήχθητε ἀνηθείας κὴ ῥαθυμίας, ὥς τ' ἐ
δὲ τοιαῦτα ἔχοντες ὑπόδειγματα, πᾶσι μιμεῖσθ
ἀλλ' ἀνδροτίων ὑμῖν πομπείων ἀπισκοπῆς. ἀνδρο
τίων ὦ γῆ κὴ θεοί. κὴ τοῦτο τὸ ἀσέβημα, ἐλαφρότε
ρον· ἡγεῖσθε; ἐγὼ μὲν γὸ οἶμαι δεῖν τὸν εἰς ἱερὰ εἰσιό
ντα, καὶ χερνίβων κὴ καινῶν ἀψόμενον, κὴ τῆς πρὸς
σοὺ θεοὺς ἀπιμελείας προσήκοντα ἐσόμενον, οὐχὶ
προση-

προειρημένων ἡμέρων ἀριθμὸν ἀγνοεῖν μόνον, ἀλλὰ τὸν βίον ὅλον ἡγεῖσθαι τοιούτων ἐπιτηδευμάτων, οἷα τούτῳ βεβίωται.

A *dò dierum numerum caſtum eſſe oportere: ſed per totam vitam à talibus ſtudijs, qualis iſtius vita eſt, fuiſſe alienum.*

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ἈΡΙΣΤΟΚΡΑΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥ.

Χαρίδημον τὸν ὠρείτην, ἡγούμενον ξενικοῦ, καὶ στρατηγοῦντα Θρᾳκὸς Κερσοβλέπτῃ, τῷ Θρᾴκης βασιλεῖ, πολίτην σφῶν ἀνεῖλαντο Ἀθηναῖοι ἐποιήσαντο. τὰ μὲν, γεγονότα χρήσιμον αὐτοῖς τὰ δὲ, προσδοκῶντες ἔτι μᾶλλον ὠφελήσεσθαι. περὶ τούτου, ψήφισμα ἔγραψεν Ἀριστοκράτης ἐν τῇ βουλῇ τοιοῦτον· ἐάν τις ἀποκτείνῃ Χαρίδημον, ἀγώγιμον ἔστω ἐξ ἁπάσης τῆς Ἀθηναίων συμμαχίδος. ἐὰν δέ τις τὸν ἀγόμενον ἀφέληται, * ἢ πολίτης, ἢ ἰδιώτης, ἔκπομπος ἔστω. τότε καταγορεῖ τῶν ψηφισμάτων Εὐθυκλῆς, τῷ Δημοσθένους λόγῳ χρησάμενος. καί φησι πρῶτον μὲν εἶναι τὸ ψήφισμα παράνομον, ὅτι κρίσιν ἀναιρεῖ, καὶ δικασήρια, καὶ τὸν πρόσθεν * ὑπὸ τοῦ αἰτίας γεγραμμένων ἔχει. δεύτερον δ', μὴ συμφέρειν τῆς Ἀθηναίοις τοιούτῳ χαριδήμῳ δοῦναι δωρεάν. ἀπολλύναι γὰρ διὰ ταύτης χερρόνησον. τὸ δ' ὅπως, ὁ λόγος δείξει. ἐξετάζει δ' καὶ τὸ πρόσθεν ποιότητα, λέγων οὐκ εἶναι δωρεῶν ἄξιον τὸν χαρίδημον, καὶ τῶν τοιούτων.

LIBANII ARGVMENTVM ORAtionis in Ariſtocratem.

CHaridemum Oritam, peregrini militis ducem, Cerſobleptis Thraciæ regis imperatorem, ciuitate donarant Athenienſes: partim, quòd vtilẽ reipublicæ operã nauaſſet, partim quòd plura ab eo beneficia expectarẽt. De hoc ſenatuſconſultũ fecit Ariſtocrates huiuſmodi: Si quis Charidemũ occiderit, cõprehendi eum ius fasq; eſto in omni ditione cõiuncta cum Athenienſibus. quod ſi quis cõprehenſum aſſeruerit, ſiue ciuitas, ſiue homo priuatus, is fœderũ expers eſto. Huius ſenatuſconſulti accuſator Euthycles, Demoſthenis vſus oratione, ait, primùm, ſenatuſconſultũ eſſe cõtra leges: quia cognitionem & iudicia tollat, & *vindictam ante crimen contineat ſcriptam. Deinde nõ eſſe è re Athenienſium, tale Charidemo decernere præmium, per quod Cherſoneſus amittenda ſit. quod quo pacto ſit futurum, ipſa oſtendet oratio. Examinat etiam perſonæ qualitatem, affirmans, non meruiſſe præmia Charidemum, talia præſertim. *Ariſtocratis decretum.* *Euthyclis accuſatio.*

B

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΟΥΣ ΛΟΓΟΣ.

DEMOSTHENIS ORATIO CONTRA ARISTOCRATEM, Hieronymo Vvolfio interprete.

Μηδεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, νομίσῃ, μήτε ἰδίας ἔχθρας ἕνεκα μηδεμιᾶς ἐλθεῖν κατηγορήσοντα τοῦδε, μήτε μικρὸν ὁρῶντά τι καὶ φαῦλον ἁμάρτημα, ἐτοίμως δὴ τούτῳ προσάγειν ἐμαυτὸν εἰς ἀπέχθειαν. ἀλλ' εἴπερ ἄρα ὀρθῶς ἐγὼ λογίζομαι καὶ σκοπῶ. ὑπὲρ τοῦ χερρόνησον ἔχειν ὑμᾶς ἀσφαλῶς, καὶ μὴ παραχρουσθέντας ἀποστερηθῆναι πάλιν αὐτῆς, περὶ τούτου μοί ἐστιν ἅπασιν ἡ σπουδή. δεῖ δὴ πάντας ὑμᾶς, ἃ βούλεσθε ὀρθῶς περὶ τούτων μαθεῖν, καὶ κατὰ τοὺς νόμους δικαίως κρῖναι τῷ γράφοντι, μὴ μόνον τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ ψηφίσματι ῥήμασι προσέχειν τὸν νοῦν, ἀλλὰ καὶ τὰ συμβησόμενα ἐξ αὐτῶν σκοπεῖν. εἰ μὲν γὰρ ὑπ' ἀγνοίαν ὑμᾶς εἰσάγει * τὰ κεκακουργημένα πάλαι τις· ἴσως ἂν ὀκνηρὸς εἶναι δόξαιμι ἐξηπατῆσθαι. ἐπειδὴ δὲ τοῦθ' οὕτως ἔχει τῶν ἀδικημάτων, τὸ τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ λέγειν καὶ γράφειν ἑνίους, ὃν ἂν ὑμεῖς ὑποδοιεῖσθε καὶ φυλάξοισθε προσήκει μὴ παύειν θαυμάζειν, εἰ καὶ τοῦτο τὸ ψήφισμα ἡμεῖς οὕτω γεγραμμένον ὑποδείξομεν, ὥς τε δοκεῖν μὲν χαρίδημῳ φυλακὴν ἵνα τοῦ σώματος διδόναι· τῷ ὡς ἀληθῶς δὲ δίκην καὶ βεβαίαν φυλακὴν, χερρόνησον τῆς πόλεως ἀποστερεῖν. εἰκότως δ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ προσέχοιτέ μοι τὸν νοῦν, καὶ μετ' εὐνοίας ἀκούσαιτε ἃ λέγω. ἐπειδὴ γὰρ οὐχὶ τῶν ἐνοχλούντων ὑμᾶς, οὐδὲ τῶν πολιτευομένων καὶ πρασσομένων παρ' ὑμῖν ὤν, πρᾶγμα πλείονος ἄξιον φημι δεῖξαι πεπραγμένον, ἐὰν ὅσον ἐστὶν ἐν ὑμῖν, συναγωνίσησθέ μοι, καὶ προθύμως ἀκούσητε τοῦτο πῶσαι τε, καὶ ποιήσητε μὴ κατεπεῖν, ἀλλ' εἴ τις καὶ ἡμῶν εἴπῃ δι' ὠφελείαν ποιήσεσθαι τὴν πόλιν ἀγαθόν, οἰήσεσθε δὲ, ἐὰν μὴ χαλεπὸν εἶναι νομίσῃ τὸ παρ' ὑμῖν λόγου τυχεῖν. νῦν δὲ πολλοῖς τοῦτο φοβουμένοις, λέγειν μὲν ἴσως οὐ δεινοῖς, βελτίοσι δὲ ἀνθρώποις τῶν δεινῶν, ἀδὲ σκοπεῖν ἐπέρχεται * τῶν κοινῶν ἀδικημάτων. ἔγωγ' οὖν, ὀμνύω τοὺς θεοὺς ἅπαντας, ἀπώκνησ' ἄν, εὖ ἴσθ',

NEMO veſtrûm, Athenienſes, putet me, vel vllo priuato odio adductum, venire ad Ariſtocratem accuſandum: vel cum paruum aliquod & leue delictum videam, propter illud adeò paratum eſſe, ad inimicitias ſuſcipiendas. Sed (ſi modò meum me iudicium non fallit) in hoc omne meum ſtudium incumbit, vt Cherſoneſum ſecurè teneatis: neque phaleratis decepti verbis, rurſus ea ſpoliemini. Decet igitur omnes vos, ſi hæc rectè cognoſcere voletis, & è præſcripto legum, controuerſiam verè dijudicare: non tantum ſcripta in ſenatuſconſulto verba conſiderare: ſed etiam quid euenturum inde ſit, prouidere. Nam ſi reſtatim audita, callidæ machinationes animaduerti potuiſſent: principiò fortaſſe decepti non eſſetis. Quia verò hoc non minimum artificium eſt quorundam, ita & dicere & ſcribere, vt vos latentes inſidias minimè perſpiciatis, aut caueatis: non adeò mirum videri debet, ſi etiam hoc decretum nos ita ſcriptum oſtendemus, vt, cum Charidemi ſalutem tueri videatur: Cherſoneſum, quæ re vera eſt iuſtum & firmum reipublicæ præſidium, nobis eripiat. Iurè autem, Athenienſes, mihi operam hanc dabitis, vt me dicentem cum beneuolentia audiatis. Quia enim ego, non vnus ex illorum numero qui vobis obturbant, neque rurſus horum qui in gerenda republica magnam apud vos habent autoritatem, rem tantam eſſe actam oſtenſurum eſſe me profiteor: vos ſi me, quod in vobis eſt, iuueritis, attentéque audieritis, tum hanc ipſam rem in integrum reſtituetis: tum animos addetis cæteris, vt ſi quid etiam noſtrûm aliquis ſe reipublicæ prodeſſe poſſe putarit, facere id non grauetur. Putabit autem, ſi audientiam impetrare à vobis non eſſe difficile exiſtimauerit. Nunc iſtius rei metu multis, minus fortaſſe diſertis, ſed melioribus certè viris, quàm eloquentes iſti ſunt, ne cogitare quidem quicquam de republica in mentem venit. Ego ſanè omnes adiuro deos (idq; vobis dubium eſſe non Beneuolentiæ & attẽtionis captatio à perſona & re.

debet) ipse quoq; ab accusatione hac abhorruissem, ni-
si turpissimum iudicassem, nunc quiescere & silere,
dum quosdam homines rem ciuitati non conducibilem
struere video: cum prius, quo tempore tri[illegible]rchus in
Hellespontum ieram, verba fecerim, & ac[illegible]rim non-
nullos, à quibus laedi vos iudicabam. Etsi autem non i-
gnoro, esse, quibus Charidemus de republica bene meri-
tus esse videatur: ego tamen, si ea quæ volo, & ab illo per-
petrata esse scio, apud vos exponere potero: confido me o-
stensurum, illum adeò non esse bene meritum, vt ne-
mo omnium hominum reipublicæ peius velit, & longè
aliam de eo conceptam quàm conueniat opinionem.
Quòd si, Athenienses, summa hæc esset Aristocratis
iniuria, quòd Charidemi, qui talis est qualem eum e-
go esse vobis me ostensurum dico, tantam in decreto ra-
tionem habet, vt si quid ei accidisset, peculiarem, eamq;
legibus contrariam vltionem sit largitus: id iam vobis
exponere instituissem: vt intelligeretis, longè abesse, vt
tali senatusconsulto ornari mereatur. Nunc per ipsum
senatusconsultum aliud grauius delictum committitur,
quod vobis prius & cognoscendum est, & præcauendum.
In primis autem explicare necesse est, atq; ostendere, quid-
nam sit illud quod effecit vt Chersoneso securè potire-
mini. Quo cognito, eam etiam, quam dico iniuriam, per
spicuè cernetis. Hoc autem, Athenienses, sic habet. Coty
defuncto, Berisades, Amadocus & Cersobleptes, tres
pro vno Thraciæ reges facti sunt. Qua ex re id contin-
git, vt ipsi inter sese dissentientes, ad vos se conferrent,
vosq; colerent. Hoc igitur Athenienses, quidam dum
repellere volunt, & reliquis regibus abrogatis, summam
totius imperij ad Cersoblepten deuoluere: callidè hoc se-
natusconsultum extorserunt, si verba spectentur, seiun-
ctum à talis conatus opinione, reipsa maximè ad hoc ac-
commodatũ, vt ego docebo. Nam cum defuncto regum
vno Berisade, neglecto iureiurando & fœdere, quod
vobiscum fecerat, Cersobleptes bellum & Berisadæ libe-
ris & Amadoco intulisset: constabat, Berisadæ libe-
ris Athenodorum opitulaturum: Amadoco, Simonem
& Bianorem. Nam ille Berisadæ affinis, hi Ama-
doci fuerunt. Cogitantes igitur, quonam modo hi com-
pesci, atq; illis desertis Charidemus, qui regnum Cerso-
bleptæ stabilire conatur, citra periculum subuertere pos-
set omnia: id fieri posse repererunt, primùm decreto à vo
bis impetrato, si quis eum occidisset, vt liceret illi inji-
cere manus. Deinde, si Charidemus à vobis imperator
designaretur. Neque enim contra imperatorem ve-
strum arma temerè laturos esse, Simonem & Bianor-
rem, à vobis ciuitate donatos, & alioqui vestri stu-
diosos: & natura ciuem vestrum Athenodorum, ne
in animum quidem id esse inducturum: neque id cri-
men subiturum, vt senatusconsulto aduersatus vide-
retur: quòd sine vlla dubitatione eis impingeretur, si
quid Charidemo accidisset. Hac ratione, alteris auxilio
destitutis, istis tanta impunitate data, facile posse il-
los eiici, se imperium obtinere. Eam hanc illorum fuis-
se mentem, hæc consilia illos concinnasse, ipsa facta cla-
mitant. Nam simul & bellum mouebant, & ad vos
ab eis legatus veniebat Aristomachus Alopæcensis:
qui cùm alia apud vos in concione dicebat, tum in hono
rifica prædicatione & prolixa Cersobleptæ & Charidemi,
eorum erga vos beneuolentia & studium celebrabat: so-
lum omnium hominũ Charidemum vobis Amphipolim
donare posse: vtq; eũ imperatorẽ crearetis, hortabatur.

Narratio: qua ostendit, per insidias hoc agi, vt stabilita Cersobleptæ tyrannide, Chersonesi possessio periclitetur.

Para-

ει, καὶ αὐτὸς τ' ἀραφλῶ ἐπενεγκεῖν, εἰ μὴ πάνυ τ' αὐ-
σχρῶν ἐνόμιζον εἶναι, νῦν μὲν ἡσυχίαν ἄγειν, καὶ σιω-πῆ-
σαι, τοῦς δ' ἐμοὶ ἀλυσιτελὲς τῇ πόλει κατασκάζοντας
ὁρῶν ἅνας ἀνθρώπους· πότερον δῆ, ὅτ' ἔπλωσα τρι-
ραρχῶν εἰς ἑλλήσποντον, εἶπόν τι κατηγορήσαί τινων, οὓς
ἀδικεῖν ὑμᾶς ἡγοῦμαι. οὐκ ἀγνοῶ μὲν οὖν, ὅτι τ' χαρί
δημον εὐεργέτην εἶναί τινες τ' πόλεως οἴονται. ἐγὼ δ',
ἃ μὲν ἀ βούλομαί τε καὶ οἶδα πεπραγμένα ἐκείνῳ,
δυνηθῶ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν· οὐκοῦν δείξειν, ἃ μόνον οὐκ
εὐεργέτην, ἀλλὰ κακοῦργόν τινα ἀνθρώπων ἁπάντων,
καὶ πολὺ τἀναντία, ἢ πεποίηκεν ὑπεύθυνον. εἰ μὲν
οὖν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἓν τὸ μέγιστον ἐξητασμένης ἦν δί-
κης, τὸ * τοιοῦτον οἷον ἐγὼ φημι δείξειν τ' χαρίδημον ὄν-
τα, τοσοῦτον πεπιῆσθαι πρόνοιαν ἐν τῷ ψηφίσματι, ὡς
τι ἰδίαν ὧν ἐχ' οὐ νόμος ἐάν τι πάθῃ δίκαιον εἶναι αὐτὸ δο-
κεῖν· νῦν δ' ἐπειδὴ λέγειν πρὸς ὑμᾶς ἐπιχείρω-
σιν, ἵν' εἰδῆτε πολλοῦ δεῖν ἄξιον ὄντα τυγχάνειν τ' ψηφίσμα-
τος αὐτ' τοιοῦτοι. νυνὶ δ' ἕτερον τούτου μεῖζον λαβὼν τ' ψη-
φίσμα τ' ἐς' ἀδίκημα ὃ δεῖ πρότερον καὶ μαθεῖν ὑ-
μᾶς καὶ φυλάξασθαι. ἀναγκαῖον δ' ἐστὶ πρῶτον ἁπάντων
εἰπεῖν καὶ δεῖξαι, τί ποτ' ἐστὶ τὸ χερρόνησον ὑμᾶς ἀσφα-
λῶς ἔχειν ποιοῦν; λαβὼν δ' ἔμαθεν τοῦτο, καὶ τὸ ἀδί-
κημα, ὃ φημι, * ὄψεσθε σαφῶς. ἔστι τοίνυν, ὦ ἄνδρες
ἀθηναῖοι, ἕν, τὸ τελευτήσαντι τ' κότυϊ, βηρεμάδου
καὶ ἀμαδόκου καὶ κερσοβλέπτου, τρεῖς αὐ τ' ἑνὸς ἡμέ-
σαι θρᾳκῶν βασιλέας. συμβεβήκει δ' ὧν τότε, αὐτοῖς
μὲν αὐτοπάλους εἶναι τούτους· ὑμᾶς δ' ἐπιέρχεσθαι ἅμα
ἐκάτεροι. τοῦτο τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, βουλό-με-
νοι πᾶσιν, καὶ καταλύσαι μὲν οὐδ' ἑτέρους βασιλέας,
ἅπαντ' ἐνεῖναι δ' ἐνὶ τῷ κερσοβλέπτῃ τ' ἀρχὴν ἅπα-
σαν. διαπεράσαντος δ' σφίσι τ' ἡγεμόνος τὸ πρόβλημα
τῷ μὲν ἀκοῦσαι, κεχωρισμένον δ' ἂν τοιοῦτον δοκεῖν διὰ
πεῖσθαι· τῷ δ' ἔργῳ, πάντων μάλιστα δ' τοῦτο περαί-
νοντες, ὡς ἐγὼ διδάξω. ἐπειδὴ γὰρ ἑνὸς πλωτήσαντ@
τ' βασιλέων βηρισάδου, παραβᾶς οὗτ' ὅρκους καὶ τὰς
σπονδὰς. ἃς μεθ' ὑμῶν ἐποιήσατο κερσοβλέπτης, ἐξέ-
φερε πόλεμον πρός τε οὗτ' βηρισάδου παῖδας, καὶ
πρὸς ἀμάδοκον· εὔδηλον δὲ τοῦτο, ὅτι τοῖς μὲν βηρισάδου
παισὶν, ἀθηνόδωρος βοηθῶν τῷ δ' ἀμαδόκῳ, σίμων
καὶ βιάνωρ. ὁ μὲν γὰρ βηρισάδ' κηδεστὴς, οἱ δ', ἀμαδό
κῳ γεγόνασιν. ἐσκόπουν οὖν τίν' ἂν τρόπον ἡσυχίαν μὲν
ἔχειν ἀναγκασθεῖεν ἕτεροι ἐρήμων δ' ὄντων ἐκείνων, ὁ τῷ
κερσοβλέπτῃ πρᾶτον τ' ἀρχὴν χαρίδημ@, ἀσφα-
λῶς πάντα καταπρέψαιτο· εἰ πρῶτον μέν, αὖ τις αὐτ'
ἀποκτείνῃ, ψήφισμα ὑμέτερον ἥξοιτο, ἀγώγιμον ἔ-
ναι· δεύτερον δ', εἰ χειροτονηθείη στρατηγὸς ὑφ' ὑμῶν χα
ρίδημ@. ὅτε γὰρ ὑμετέρῳ στρατηγῷ πρὸς χεῖρας ἐλθεῖν
τιν' ἤσειν τὰ ὅπλα ἔμελλεν ὁ σίμων καὶ ὁ βιάνωρ, πό
λιται γεγενημένοι, καὶ ἄλλως ἐπιτηδείως πρὸς ὑμᾶς
ὁ μὲν ἦν ἡγεῖτο πολίτης ἀθηνόδωρ@, καὶ δὲ * βουλήσεσθαι,
καὶ δὲ τῷ διὰ τ' ψηφίσμα@ αἰτίαν ὑποδύσεσθαι, ἢ
πρόδηλ@ ἦν ἐπ' ἐκείνους ἥξειν, εἰ μὴ πάθοι χαρίδη-
μος. ἐκ μὲν τούτου τρόπου, τ' μὲν, ἐρήμων ὄντων βοηθῶν,
αὐτοῖς μὲν ἀδείας ὀφείσης, ῥᾳδίως ἐκβαλεῖν ἐκείνους
καὶ κατασχήσειν τῷ δρεῖλεν. καὶ ὅτι ταῦτα ἔτως ἔχοντ',
καὶ τοῦτ' ἦν τὸ κατασκεύασμα αὐτοῖς· τὰ πραχθέντα
αὐτὰ κατηγορεῖ. ἅμα γὰρ τῷ πολέμου τ' ἐπεχείρουν αὐ-
τοῖς καὶ πρὸς ὑμᾶς ἦκεν δρεισόμαχ@ πρεσβεύτης παρ'
αὐτ', ὁ ἀλωπεκῆθεν ὢν τοσοῦτος ὅσος ἄλλα τε εὐδημηγόρει παρ'
ὑμῖν, ἐπαινῶν, καὶ διεξιὼν, τήν τε κερσοβλέπτου καὶ τ' χα
ρίδημον ὡς φιλανθρώπως ἔχοντι πρὸς ὑμᾶς καὶ μό-
νον ἀνθρώπων οὐ ἔφη χαρίδημον ἀμφίπολιν χαρίσα
σθαι τῇ πόλει δυνάμενος καὶ παρὼν στρατηγὸν χειροτονῆσαι.

ἠπι-

ἠτοίμαστο δ' αὐτοῖς ἔτι τὸ προβούλευμα, καὶ προδιώκηπω̃να εἰ πλαθείητε ἐκ τ̃ ὑποσχέσεων, καὶ τ̃ ἐλπίδων, ἃς ὑπεστήσατο ὁ δεῖνα· οὗτος ἐπικυρώσειν ὁ δῆμος, καὶ μηδεὶ ἐμποδὼν εἶναι. καί τοι, πῶς οὐ τεχνικώτερον, ἢ κακουργότερον συμπεπλεγμένον ἄνθρωπος, ὅτις οἱ μὲν ἐκ προσωπου τ̃ βασιλέων· ἕως δ' ὃν αὐτὸ βούλονται, πάσαν ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσαιτο τ̃ ἀρχήν, ἢ σοῦ μὲν τοῖν δυοῖν βοηθήσαντας αὖ εἰς φόβον, καὶ συνεφωνίας δυλάβειαν καθιστάντες (ὧν εἰκὸς προσδοκᾶν ἑκάστους ἐφ' αὐτὸς ἐλθεῖν αὖ διὰ δ̃ ψηφίσματος τοιούτου, εἴπ πάθοι χαρίδημος) τῷ δ' ἑνὶ πράττοντι τ̃ ἀρχήν, καὶ πάντα ταὐτὰ τοῖς ὑμῖν συμφέρουσι κατασκευάζοντι, τοσοῦτον ἐξουσίαν διδόντες δ̃ ταῦτα ἀδεῶς πράττειν. ἀ τοίνυν μόνον ἐκ τούτων δῆλον ἔσθ', ὅτι τούτων εἵνεκα ἐρρήθη τὸ προβούλευμα ὧν λέγω. ἀλλὰ ἐκ δ̃ ψηφίσματος αὖ μαρτυρία τίς ἐστιν ἐμοιγέ. ἂν δ' ἀποκτείνῃ τις χαρίδημον γράψας, καὶ ᾠδὰς, τι, πράττοντα εἰπεῖν, πότερ' ἡμῖν συμφέροντα; ἢ ἄλλ' γράφων οὗτος ἀγώγιμον ἐκ τ̃ συμμάχων εἶναι. ἀκοῦν τ̃ μὲν ἐχθρῶν, ὁμοίως ἡμῖν τε κἀκείνῳ. ἀδέποτ' εἰς σοῦ ἡμετέρους ἦλθε συμμάχους ἀδείς, ἄτ' ἀποκτείνας ἐκεῖνον, ἵνα μή. ὥστ' ἀ κ̃ τούτων γράφων τοῦτ̃ ὑμῶν. τ̃ ἡμετέρων μὲν φίλων, ἐκείνῳ δ' ὅταν ἐγχειρῇ τι πράττειν ἐναντίον ὑμῖν, ἐχθρῶν, τούτων αὖ τις εἴη ὁ δ̃ τὸ ψήφισμα φοβηθείς, καὶ φυλαξάμενος μὴ δι' ἀνάγκην ἡμῖν εἰς ἐχθρὰν ἐλθεῖν. ἔστι τοίνυν ἅπας, ἀθλιώδ̃ ὄν, ὄλιμον, βιαίως, οἱ θρᾴκης βασιλεῖς, ἀλλ' ὅς γε, αὖ* δυοῖν μέρος καταθεὶς βούλοιτο πρᾶτ τὴν ὑποσπονδίαν ἐκείνου ἐγχαρουῦθ' ὑμῖν ὑπάρχειν. ὧν μὲν τοίνυν ἕνεκ' ἐρρήθη τὸ προβούλευμα, ἵνα κυρώσειεν ὁ δῆμος ἐξαπατηθείς, ἃ δι' ἃ τ̃ γράφων ἐπαινούμεθ' ἡμεῖς τοῦτο, βουλόμενοι κωλύσαι, ταῦτ' ἐστὶν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι. δίκαιον δ' ἐστὶν ἴσως, ἐμὲ ὑποσχόμενον τρία ἐπιδάξειν, ἃ μὲν, ὡς οὐ δ̃ νόμος βούλεσθε πρῶτον; ἔστ τοίνυν ἐρῶ μεν. ἃ δὴ δεομαί τε κἀξιῶ πάντων ἐμὲ τυχεῖν, *δίκαια, ὡς ἐμαυτ̃ πείθω, μηδεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῷ διεψευσθαι δ̃ χαρίδημον, καὶ νομίζειν διεργέτην εἶναι, φιλονεικῶν, δυσχερέστερον σοῦ πρὸς τ̃ νόμων λόγους ἡμῶν ἀκούσῃ· μή δ' ὑποστερήσῃ ἀμφοτέρων, μήθ' αὑτ̃ τὴν ἥδιστ̃ ψῆφον εὑρόντα, μή τε ἐμὲ τὸ δικαίως πρὸς πάντων ὑμᾶς ὡς βούλομαι· ἀλλὰ ποιησάσθω τ̃ ἀκρόασιν ὡδί, καὶ σκοπείσθω * ὡς δίκαια ἃ ἐρῶ. ὅταν μὲν λέγω πρὸς τ̃ νόμων, ἀφελὼν τὸ, ὅτῳ τὸ ψήφισμα, καὶ ποίῳ λογι, σκοπεῖν, πρὸς τ̃ πότερον ὥσθ' οὗτος νόμους, ἢ κ̃ οὗτος νόμους εἰρηται, σκοπείσθω, καὶ μηδεὶ ἄλλο. ὅταν δ' ἐλέγχω τὰ πεπραγμένα, καὶ διέξιω τὸν τρόπον, ὃν πεφενάκισθε ὑπ' αὐτ̃· τὰς πράξεις σκοπείσθω, πότερον γεγονύας, ἢ ψευδεῖς ἐρῶ. ὅταν δ' ἐξετάζω περὶ τ̃ συμφέρειν, ἢ μὴ τῇ πόλει ταῦτα ψηφίσασθαι, πάντα παλαιὰ ἀφεὶς σοῦ λογισμὸς ὁράτω σοῦ περὶ τούτων, πότερα ὀρθῶς ἔχοντας ποιεῖμεν, ἢ ἄν; ἐὰν γὰρ οὕτω ἔχοντες τὸν τρόπον ἀκροᾶσθέ μου· αὐτοί τε ἄριστα ἂν προσήκει σκοπεῖτε, χωρὶς ἕκαστον σκοποῦντες, καὶ ἅπαντα πάντα ἀθρόα ἐξετάζοντες· κἀγὼ ῥᾴστα ἃ βούλομαι διδάξω. ἔσονται δὲ βραχεῖς περὶ πάντων οἱ λόγοι. λάβε δὴ σοῦ νόμους αὐσοῦ καὶ λέγε· ἵν' ἐξ αὐτ̃ ὑποδείκνυμι τούτων τὸ ψεῦδος. Ex

A *Paratum autem eis iam antè hoc senatusconsultum, & antè dispositi[on]* erat: vt, si acquiescerent is in pollicitationibus & spe, [quas] ostẽtabat Aristomachus, statim populus decretũ comprobaret, & nihil impediret. At quamnam callidiorem aut astutiorẽ rationem quisquam inire posset, vt reges cæteri pellerentur: vnus, qui eis placuisset, omne occuparet imperium? aut vt ij qui duobus reliquis opitulati alioqui essent, metu calumniæ quæ sceerẽt: quam cõsentaneum erat expectare illos in se redundaturam per id senatusconsultum, si quid Charidemo accidisset? vtq; illi, qui vni duntaxat imperium tradere studebat, qui omnia vestris rationibus contraria molie batur, tantam licentiam darent impunè & securè illa faciendi? Neq; verò hinc solum constat, propter hæc quæ dico senatusconsultum istud esse factum: sed ex ipso senatusconsulto, amplum quoddam testimoniũ suppetit. Cum enim scripserit: Si quis Charidemũ occiderit, nec adiecerit, quidnam agentem, vtrum vobis vtilia, an cõtrà: subiunxit, Statim è ditione sociorum posse in vincula abripi. Neq; verò hostium, nostrorum aquè atq; illius, B vnquam vllus ad nostros veniet socios, siue occiderit, siue non occiderit. Non igitur in hostes eam pœnam constituit. At nostrorũ amicorum, illius (si quid reipublicæ nostræ perniciosum conaretur) inimicorum: horum inquã aliquis senatusconsultum istud pertimesceret, & cauebit ne vestras inimicitias suscipere cogatur. Est autem hic Athenodorus, Simon, Bianor, Thraciæ reges, & quicunq; alius de vobis bene merẽdi studiosus, illum vobis aduersa molientem compescuisset. Quibus igitur de causis perscriptum sit senatusconsultum, vt id à populo comprobaretur decepto, & quapropter nos causam hanc suscepe-rimus ad conatus illorum prohibendos, hæc sunt, Athenienses. Aequum autem fortasse est, me pollicitum tria ostensurum: vnum, senatusconsultũ hoc cõtra leges esse factum: alterum, id non esse è republica: tertium, indignum eum esse, cui ea quæ perscripta sunt, tribuantur: horum omnium optionẽ dare vobis audituris, quid primo, quid secundo, aut postremo loco audire præoptetis. Proinde videte quidnam velitis, vt id primum vobis dicam. De violatis legibus vultis primũ? hoc igitur dicemus. Oro aũt & postulo à vobis ea, quæ (vt mihi persuadeo) æqua omnino sunt. Nemo vestrũm, Atheniẽses, propterea q Charidemum ignorat, & de republica beneme C ritũ putat, quadam animi pertinacia inductus, nostros de legibus sermones, iniquioribus auribus accipiat: neq; propter id vel seipsum defraudet, quò minus pro iurisiurandi religione sententia ferat: vel me impediat in ijs explicãdis, quæ vos edocere decreui: sed ita auscultet, vt consideret, quàm æqua dicam. Ac vbi legum meminero, omissa cogitatione propter quẽ aut qualem senatusconsultum sit factũ: id solum, neq; aliud quicquam cõsideret, cõtrane an secundum leges sit factum? Quum verò res ab eo gestas excussero, atq; recensuero, quo pacto sitis ab eo decepti: cogitet, vtrum res factas, an ementitas dicam. Vbi porrò disquisiuero, vtrum è republica sit, vel cõtra rempublicã, hæc decernere: omissis cæteris omnibus, rationes de his allatas inspiciat, vtrum illæ rectè sese habeant, an secus? Nam si me his animis audietis, tum ipsi optimè, quæ deceant, intelligetis, singulis seorsim consideratis, & non simul omnia confertim obtuentes: tum ego quæ volo facillimè potero dicere. Paucis autem absoluentur omnia. Cape igitur leges ipsas, & recita, vt per eas ostẽdam, quàm isti legum nullam rationem habuerint.

Propositio tripartita: & occupatio præiudicium de Charidemo esse repudiandũ.

1 Pars: Senatusconsultum contrariũ esse legibus, per collationem ostendit.

E capitalibus legib. Areopagi. LEX.

Senatus Areopagiticus de cæde, & vulnere consultò facto, de incendio, & venenis, quibus porrectis aliquis hominẽ occiderit, iudicet. Desine. Audistis tam legẽ, q̃ decretum, Athenienses. Quemadmodũ aũt mihi videamini, rationes ipsas de violatis legibus facilimè cognituri, hoc vobis dicam. Si consideraueritis, cuius ordinis sit is, pro quo senatusconsultũ factum est: an peregrinus? an inquilinus? an ciuis sit? quem si dicemus inquilinũ, mentiemur. Rursus si hospitẽ: iniuriam ei faciemus: populi enim beneficiũ, quo ciuitate est donatus, ratũ illi manere debet. Relinquitur, sic vt de ciue, esse de eo loquendũ. Obsecro aũt vt spectetis, q̃ simplici & iusta ratione vtar, q in hunc ordinẽ eum collocem, in quo maximũ honorem consequatur. Quæ verò vobis natura ciuibus negata sunt, nec illi opinor contra leges sunt concedenda. Quæ sunt igitur ea? quæ iste modò scripsit. Nam lege quidẽ iubetur senatus iudicare de cæde, & vulnere consultò facto: de incendio, & venenis, quib. datis aliquis aliũ enecauerit. atq̃ is qui legẽ tulit, adiecta hac clausula. Quibus enecauerit: causæ dictionem dedit. non prius tamen quid maleficũ pati conueniat, declarauit: in quo, Athenienses, pietati totius vrbis probè prospexit. Quomodo? Nemo nostrũm omnium scire potest, quis sit qui cædẽ fecerit: talia porrò sine iudicio credere, si quis aliquem criminatus fuerit, esse iniquũ putauit. oportere igitur censuit, si factas ei qui læsus est iniurias persecuturi simus, fidem fieri vobis: & vos edoctos ab accusatoribus, cognoscere, sontem eum esse. Tum demũ enim, cum res percognita fuerit, ius & fas esse pœnas sumi, prius non. Præterea reputabat, omnia talia nomina, veluti siquis sacri legium fecerit, si quis prodiderit, & eius generis omnia, priusquam iudicium exerceatur, criminum esse appellationes: postquam iudicio sis conuictus, tum demum fieri scelera. Non igitur censuit nomini criminis supplicii adscribendum, sed iudicium. propterea q̃ si quis cædem fecerit, senatum cognoscere iussit: non dixit, quæ pœna luenda sit, quasi conuictus esset. Ac legislator quidem sic. At senatusconsulti autor quomodo? si quis occiderit, inquit, Charidemum: nomen facinoris idem posuit, cum scripsit, si quis occiderit, quod legislator: in sequentibus verò non eadem, sed sublata clausula de iudicio subeundo, statim licere in vincula abripi, scripsit: neglecta q̃ per legẽ designata curia, reum criminatoribus indicta causa pro libidine tractandum permisit, etsi nondũ vtrum fecerit nécne constet. Licebit igitur eis illum comprehensum torquere, excarnificare, pecunia mulctare. Atqui hæc omnia vetuit apertè & euidenter subscripta lex: taliq̃ nec in conuictos & declaratos homicidas licere voluit. Lege eis ipsam legem quæ sequitur.*

LEX.

II legis violatio. *Homicidas liceat occidere in nostro territorio, & in carcerem ducere,* vt in decemuirali tabula promulgatur: excruciare, aut pecuniam ab eis extorquere, nõ liceat: alioqui duplum dati damni luendum. actionem verò prætores danto cuiuis eorum criminum, quorum quique sunt iudices. cognitio verò sit penes Heliæam. Legem audiuistis, contẽplamini quæso quàm præclarè ac supra modum religiosè constituerit legislator. Homicidas inquit: primum igitur homicidam eum dicit, qui iudicum sententia iam sit damnatus. Nec enim hac appellatione quisquam continetur, priusquam conuictus damnetur. id vbi significat? tum in priore lege, tum in hac.*

Nam

A Ἐκ τ̃ φονικῶν νόμων τ̃ ἐξ Ἀρείου πάγου. Νόμ⊖.
Δικάζειν ἢ τ̃ βουλὴν τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ. Φόνου, καὶ τραύματος ⊖ ἐκ προνοίας, καὶ πυρκαϊᾶς, καὶ φαρμάκων, ἐάν τις ἀποκτείνῃ ἄδης. Ἐπὶ οἷς. Ἤκουσται μὲν ἔτι νόμου κ̃ τῶν ψηφίσματος ⊖, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς σ̃ αὐτοῖς δοκῇ τοῦτ' εἶναι προσῆκον μανθάνειν, ἵν' ὑμῖν φράσω τὸν ἐν τούτοις ψευσθεὶς ἐν τίνι πάλ' ποτ' ἐστίν, ὑπὲρ οὗ τὸ ψήφισμα εἴρηται; πότερα ξένος ⊖, ἢ μέτοικος ⊖, ἢ πολίτης ἐστίν; εἰ μὲ δὴ μέτοικον φήσομεν, οὐκ ἐροῦμεν ἀληθῆ. εἰ σ̃ αὖ ξένον, οὐχὶ δίκαια ποιήσομεν.* τ̃ γὰρ τῶν δήμου δωρεὰν ἐν ᾗ πολίτης γέγονε, κυρίαν αὐτῷ δίκαιόν ἐστιν εἶναι. ὡς ὑπὲρ πολίτου τούτου, ὡς ἔοικε, ποιητέον σοὶ τοὺς λόγους. θεάσασθε δή, πρὸς Διός, ὡς ἁπλῶς καὶ δικαίως χρήσομαι τῷ λόγῳ· ὃς εἰς μὲν τῶν τῶν τιμημάτων τ̃ τάξιν αὐτ̃, ἐν ᾗ πλείστης ἂν τυγχάνει ἡμῖν, ἃ σ̃ ἁσ̃ ἡμῖν τοῖς γένει πολίταις ἐστίν, ἁσ̃ ἐκείνῳ δεῖν οἴομαι γίγνεσθαι πρὸ τοῦ νόμους. τίν' οὖν ἐστι τοῦτα; ἃ νυνὶ γεγράφεν ἕτεροι. γεγράφθαι γὰρ ἐν μὲν τῷ νόμῳ, τ̃ βουλὴν δικάζειν φόνου, καὶ τραύματος ⊖ ἐκ προνοίας, καὶ πυρκαϊᾶς, καὶ φαρμάκων, ἐάν τις ἀποκτείνῃ ἄδης. καὶ προσγράψαι ὁ θεὶς τ̃ νόμον, ἐὰν ἀποκτείνῃ κρίσιν πεποίηκεν. ὅμως ἁ πρότερον τήμερ πάντες τὰ δεύτερα κύρια εἶναι καλῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ᾗ ὑπὲρ εὐσεβείας ὅλης τ̃ πόλεως προθείς* πῶς; ὅτι ἔστιν ἅπαντες ἡμᾶς εὐσεβεῖς εἶναι, τίς ποτ' ἐστὶν ὁ ἀνδροφόν⊖. τὰ μὲν δὴ τὰ τοιαῦτα ἀφ' ἑτέρου πρέποντος ἐστὶν ἀκοῦσαι παντί, δεινὸν ἡγεῖτο. δεῖν σ̃ ὑπολαμβάνειν, ἐπειδή περ ἡμεῖς ἡμωρήσαμεν τῷ πεπονθότι, πειθομένους, καὶ μανθάνειν ὑμᾶς διδασκομένους ὡς δέδρακε. τὰ τοιαῦτα γὰρ ὑμᾶς δεῖ ἤδη κωλάζειν εἰδόσιν ἅπαν. ἕτερον δ' ἔ. κ ἔτι πρὸς τούτῳ διελογίζετο, ὅτι πάντα τὰ τοιαῦτα ἀνόματα, οἷον ἐάν τις ἱεροσυλήσῃ, ἐάν τις προδῷ, κ̃ τὰ* τοιαῦτα πάντα, πρὸ μὲν τ̃ κρίσιν ῥηθέντ, αἰτιῶν ὀνόματά ἐστιν. ἐπειδὴ δ' ἡ κρίσις ἐξελεγχθῇ, τοιαῦτα ἀδικήματα γίγνεται. ἃ δὴ δεῖν ᾤετο τῶν αἰτίας ὀνόματα μισεῖσθαι προσγράφειν, ἀλλὰ κρίσιν. καὶ διὰ τοῦτο, ἐάν τις ἀποκτείνῃ τινά, τ̃ βουλὴν δικάζειν ἔγραψε, καὶ οὐχ ἅπερ, ἐὰν ἄλλο, παθεῖν εἶπεν. ὁ μὲν δὴ τ̃ νόμον λύσας, ἵνα ὁ δ τὸ ψήφισμα γράφων, πῶς; Ἐάν τις ἀποκτείνῃ φησὶ χαρίδημον. τοῦτο μὲν δὴ προσῆκεν ἕνεκα πάθους, τοῦτ' αὐτοῦτο ἐποίησατο, ἐάν τις ἀποκτείνῃ, γράψας, ᾗ περ ὁ τὸν νόμον λαθεῖς. μεταταῦτα ᾗ, οὐκ ἐπὶ ταῦτα, ἀλλ' ἀνελὼν τὸ δίκαιον ὑπέσχεν, ἀγώγιμον ᾗ τοὺς ἐπὶ στ. καὶ ᾠήθησαν τὸ διωρισμένον ἐκ τ̃ νόμου δικαίως ἔχειν, ἄκυρον τοῖς ἐπιβουλευομένοις παρεδωκεν, ὃ δὲ βλάπτων, χρῆσθαι, τ̃ ἐσ σ̃ εἰ πεποίηκέ πω φανερὸν καὶ λαβοῦσιν σκεῖνοις, ἐξέστω στρεβλοῦν, αἰκίσασθαι, χρήματα πράξασθαι. καὶ τοι ταῦτα πάντα ἀπεῖρηκεν αὖθις κ̃ σαφῶς ὁ κάτωθεν νόμ⊖, μηδὲ σοὶ ἐαλωκότας καὶ δεδεγμένους ἀνδροφόνους ἐξεῖναι ποιεῖν. λέγ σ̃ αὐτοῖς αὐτ̃ τ̃ νόμον τ̃ μεταῦτα.

Νόμ⊖.

Τὸς σ̃ ἀνδροφόνους ἐξεῖναι ἀποκτείνειν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ. καὶ ἀπάγειν, ὡς ἐν τῷ ἄξονι ἀγορεύει. λυμαίνεσθαι ᾗ μὴ· μηδὲ ἀποινᾶν, ἢ διπλοῦν ὀφείλειν, ὅσον ἂν καταβλάψῃ.* εἰσφέρειν ᾗ σοὶ ἄρχοντας, ὧν ἕκαστοι δικασταί εἰσι τῷ βουλομένῳ. τ̃ σ̃ ἡλιαίαν διαγνῶσαι. Ἠκούσατε μὲν δὴ νόμ. σκέψασθε ᾗ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ θεωρήσατε, ὡς καλῶς καὶ σφόδρα εὐσεβῶς ἔχει ὁ τιθεὶς τ̃ νόμον. σοὶ ἀνδροφόνους φησί. πρῶτον μὲν δὴ ἕτερον ἀνδροφόνου λέγει, τ̃ ἑαλωκότα ἤδη τῇ ψήφῳ. ὃ δ' ἐς' ἐδεῖς ὑπὸ ταύτῃ τῇ προσηγορίᾳ, πρὶν ἂν ἐξελεγχθεὶς ἁλῷ. πρὸς δὲ τοῦτο δηλοῖ σοὶ τῷ τῷ τρίτῳ νόμῳ ἐν τούτῳ. ἐὰ

τάτω. ἐν μὲν γὰρ ἐκείνῳ γεγράψας, ἐάν τις ἀποκτείνῃ, τῷ βουλῇ δικάζειν εἶπεν. ἐν ᾧ τάτῳ τὸν ἀνδροφόνον προσεπῶν, ἄρχῃ πάσχειν εἴρηκεν. ἔτι μὲν γὰρ ὧν ἡ αἰτία τὸ πρᾶγμα, τῷ κρίσιν εἰρηκεν. ἤδη ὁ ἀλοὺς ἔνοχος τῷ προσρήματι τάτῳ καθέστηκε, τῷ ὑπωφλακέναι ἔχραψε. περὶ μὲν δὴ τῶν ἑαλωκότων αὖ λέγει. λέγει δέ τι; ἐξεῖναι ἀποκτείνειν καὶ ἀπάγειν. ἆρ' ὡς αὐτὸν, ἢ ὡς αὖ βούληταί τις; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλὰ πῶς; ὡς ἐν τῷ ἄρχοντι εἰρηται φησι. τοῦτο δ' ἔστι τί; ὃ πάντες ἐπίστασθ' ὑμεῖς. οἱ θεσμοθέται γὰρ οὐ δήπου φόνῳ φεύγοντας κύριοι θανάτῳ ζημιῶσαί εἰσι, καὶ τὸν ἐκ τῆς ἐκκλησίας πέρυσι πάντες ἑωράκατε ὑπ' ἐκείνων ἀπαχθέντα. ὡς τάττας οὖν ἀπάγειν λέγει. Διαφέρει δέ τι τοῦτο, τῷ ὡς αὐτὸν ἄγειν; ὅτι ὁ μὲν ἀπάγων, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὡς οὗτοι θεσμοθέται, οὗτοι νόμους κυρίους ποιεῖ τοῦ δεδρακότος. ὁ δ' ὡς αὐτὸν ἄγων, ἑαυτόν. ἔτι δ' ἐκείνῳ μὲν, ὡς ὁ νόμος τάττει δοῦναι δίκην ᾧτινι, ὡς ὁ λαὸς βούλεται. πλεῖστον δὲ δήπου διαφέρει, τὸν νόμον κύριον τῆς ὠμωρίας, ἢ τὸν ἐχθρὸν γίνεσθαι. λυμαίνεσθαι δ' φησὶ, μή, μὴ δὲ ἀποινᾶν. πῶς δέ ἐστι τί; τὸ μὲν δὴ μὴ λυμαίνεσθαι, γνώριμον οἷός ἐστι πᾶσι· μὴ μαστιγοῦν, μὴ δεῖν, μὴ τὰ τοιαῦτα ποιεῖν λέγει. τὸ δὲ μὴ ἀποινᾶν, μὴ χρήματα πράττεσθαι. τὰ γὰρ ἄποινα, χρήματα ὠνόμαζον οἱ παλαιοί. ὁ μὲν δὴ νόμος, ἕως τὸν ἀνδροφόνον καὶ τὸν ἑαλωκότα ἤδη διώρισεν ὡς κολαστέον, καὶ ᾧ, τῷ τοῦ πεπονθότος εἰπὼν πατρί δα, καὶ περὶ τοῦ μηδένα ἄλλον τρόπον, ἢ τοῦτον, μηδ' ἄλλοθι πλὴ ἐνταῦθα, αὐτίκρυς εἴρηκεν. ὁ δὲ τὸ ψήφισμα γράφων,* πολλοῦ γε καὶ δεῖ, διώρισεν· ὃς γε πάντα τούτοις ταὐναντία εἴρηκε. γράψας γὰρ ἐάν τις ἀποκτείνῃ χαρίδημον, ἀγώγιμος ἔστω φησὶ πανταχόθεν. τί λέγεις; τῶν νόμων ὃς δ' ἐστὶ τοὺς ἑαλωκότας δικαίως ἀπάγειν, πλὴ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἀπῇ, σὺ γράφεις αὖθ' κρίσεως ἵνα ἀγώγιμον ἐκ τῆς συμμαχίδος πάσης; καὶ ὃς δ' ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἀπῇ ἄγειν κελεύοντων τῶν νόμων σὺ δίδως πανταχόθεν ἄγειν; καὶ μοὶ σὺ γε τῷ ποιεῖν ἀγώγιμον, πανθ' ὅσα ἀπείρηκεν ὁ νόμος ὃς ἔδωκας, χρήματα πράξασθαι, ζῶντα λυμήνασθαι, κακῶσαι, ἔχοντα αὐτὸν ἀποκλαυσιᾶσαι. πῶς οὖν ἂν τις μᾶλλον ἐλεγχθείη παράνομα εἰρηκώς; ἢ πῶς δεινότερ' ἂν γράφων, ἢ τἀντὸν τὸν τρόπον; ὃς δυοῖν ὑποκειμένοιν ὀνόμάτοιν, τοῖν μὲν τῶν ἐν αἰτίᾳ, ἐάν τις ἀποκτείνῃ· τοῖν δὲ τῶν ἑαλωκότων, ἐάν τις ἀνδροφόνος ᾖ· ἐν μὲν τῇ προσηγορίᾳ, τὸ δὲ τῷ αἰτίαν ἔχοντι ὄνομα ἐλάβες· τῷ δ' ὠμωρημένῳ, ᾧ δὲ τοῖν ἐξελεγμένοιν δίδόασιν οἱ νόμοι, πρὸ τῶν ἀκρίτων ἔγραψας, καὶ τὸ μέσον τούτων ἐξεῖλες. μέσον γάρ ἐστι αἰτίας καὶ ἐλέγχου κρίσις. ᾧ δὲ αὖθ' γέγραφεν ὅτῳ ἐν τῷ ψηφίσματι. λέγε δὴ τοῦτ' ἐφεξῆς νόμους.

Νόμος.

Ἐὰν δέ τις τὸν ἀνδροφόνον κτείνῃ, ἢ αἰτίᾳ ἢ φόνου, ἀπεχόμενον ἀγορᾶς ἐφορίας, καὶ ἄθλων καὶ ἱερῶν ἀμφικτυονικῶν, ὥσπερ τὸν, ἀθλίως ἂν κτείναντα, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνέχεσθαι. Διαγινώσκειν δὲ τοὺς ἐφέτας. Τί δὲ νῦν δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸν νόμον, τί ποτ' ἐβούλετο ὁ θεὶς. ὅψεσθε γὰρ ὡς ἅπαντ' ὀλαβῶς διώρισται καὶ νομίμως. ἐάν τις ἀποκτείνῃ τὸν ἀνδροφόνον φησὶν, ἢ αἰτίᾳ ἢ φόνῳ, ἀπεχόμενον ἀγορᾶς ἐφορίας, καὶ ἄθλων, καὶ ἱερῶν ἀμφικτυονικῶν, ὥσπερ τὸν, ἀθηναῖον κτείναντα, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνέχεσθαι. Διαγινώσκειν δὲ τοὺς ἐφέτας. τί δ' ἦν τοῦτ' ἐστὶν ἐκεῖνο ὃ ἔστι, τὸ πεφυ γότα ἐπ' αἰτίᾳ φόνου καὶ ἑαλωκότα, ἐάν πῃ ἅπαξ ἐκφύγῃ καὶ σωθῇ, εἴργειν μὲν τὸν ἔτι πατρίδος δίκαιον εἶναι· κτεῖναι δ' ὅσιον ἁπανταχοῦ. τί σκοπῶν; οὐ

A *Nam in illa scripsit, si quis cædem fecerit, senatus iudicet: in hac, homicidam nominans, quæ pati oporteat, dixit. Quo enim in loco, res crimen adhuc erat, iudicium nominauit: vbi verò damnatus huic appellationi iam obnoxius erat, pœnam scripsit. de damnatis igitur loquitur. Quid verò loquitur? licere occidere atque abducere. Nunquid ad sese, aut, *vt alicui libitum fuerit? Minimè id quidē. quomodo ergo? Vt in decēuiri rali tabula, inquit, promulgatū est. Illud verò quid est? Id quod vos omnes scitis, Sexuiri eos qui propter cædem solum verterunt, ius habent morte mulctandi: annoq; superiore vidistis omnes è concione quendam ab eis abductum. Ad hos igitur abducere iubet. Hoc verò quid ab illo differt, si quis ad se domum abduceret? Quia qui abducit, Athenienses, ad Sexuiros: legum potestati facinorosum subijcit. qui ad se ducit, suæ. Illo modo pœnas dare licet, vt lex sancit: hoc, vt illi qui cæpit, lubet. Plurimum autē profectò interest, vtrum irrogandæ mulctæ ius penes legem sit, an verò in potestate inimici. Excarnificare, inquit, ne liceat, neq; pecuniā extorquere. Non excarnificare quid sit, omnib. vobis notum esse scio: non*

B *flagellare, non vincire, nihil denig; facere eius generis.*
**Habet etiam alterum legis verbum nihil obscuritatis. Ac lex quidē, homicida & iam damnatus, quomodo puniendus sit, et vbi, cæsi patria nominata, hoc modo cauit: & non alio modo quàm hoc, neq; alibi licere quàm hic, apertè dixit. At senatusconsulti autor, multum certè abest vt quicquam cauerit, quum omnia his contraria dixerit, Scripsit enim: Si quis occiderit Charidemū, abduci eum licere vndecunq;. Quid ais? quū leges nec dānatos abducere sināt, nisi in nostro territorio: tu scribis, sine iudicio abduci posse aliquem ex omni ditione sociorum? quum nec in nostra leges ducere iubeant: tu permittis vndecunq; ducere? Præterea dum cōprehendendi potestatē das: omnia quæ lex vetuit, dedisti: mulctare pecunia, excarnificare viuentē, affligere, penes se detinere, atq; interficere. Et qui euidentius dixisse contraria legibus quisquā conuincetur, aut iniquiora scripsisse, quā ad hūc modum qui quū duo nomina proposita haberet: cōtra reos criminis, si quis occiderit: cōtra damnatos, si quis homicida fuerit: in appellatione, eius qui criminis reus est, nomen vsurpasti: supplicium verò quod nec in conuictos permittunt leges, id tu in eos de quibus nondum iudicium factum est statuisti, eo quod est horū medium repudiato. Interiectum enim est inter crimen, eiusdemq; probationem, iudicium: id quod nusquam ille scripsit in senatusconsulto. Recita sequentes leges.*

C

LEX.

Si quis autem homicidā ceciderit, aut cædis ei causa fuerit: is abstineat foro collimitio, & ludis & sacris Amphyctyonicis, perinde ac si Athenienſem occidisset, eodemq; crimine teneatur. sed iudicatio, capitalium causarū iudicibus reseruetur. Cognoscendum vobis est, Atheniensès, quid huius legis autor sibi voluerit. Videbitis enim, eum verecundè omnia & legitimè distinxisse. Si quis, inquit, occiderit homicidam, aut cædis ei causa fuerit, is abstineat foro collimitio, & ludis & sacris Amphictyonicis, perinde ac si Athenienſem occidisset, eodemq; crimine teneatur. sed iudicatio, capitalium causarum iudicibus reseruetur. Quid hic audio? Ille cēsuit, cædis reum factum & conuictum, si semel effugerit atque euaserit, iustum quidē esse, ex interfecti patria exterminari: occidi vbicunq; esse nefas. Quid spectauit?

III legis violatio.

illud,q. si nos eos qui alio se recepissent,occideremus: alij A perempturi essent eos,qui huc confugissent. Quod si fieret fore,vt vna reliqua calamitosis omnib. salus tollere tur.Ea quæ est? vt eorũ quos læserint,patria cedãt: in aliorũ ditionẽ,quibus nullã fecerint iniuriã, habitatum tutò commigrẽt.Id igitur ne accideret, néue infinita calamitatũ supplicia existerent,scripsit:Si quis homicidã occiderit,abstineat* foro collimitio: qd ea vox sibi vult? finib.regionis.Ibi enim(vt mihi videtur)antiquis temporibus,conueniebant finitimi,& à vobis,& ab vrbi vicinis:vnde appellauit forum collimitiũ.& rursus,sacris Amphictyonicis.quamobrẽ & ab his excluſit homicidã: vt,quarumcunq, rerũ occisis particeps fuerat,ijs cædis autorẽ prohiberet.Primùm,patria,& omnibus quæ in ea sunt,solennitatibus & sacris: & collimitium forum pro termino designauit,quo prohibendum eum dicit.Deinde sacris Amphictyonicis.Nam & horum(modò Græcus esset occisus)particeps fuerat:& ludis.quamobrẽ? quia communes sunt omnibus qui celebrantur in Græcia ludi:à quibus,quia nemo excludebatur,illorum etiã particeps fuerat occisus ille.Etiam his igitur abstineat,& his quidem homicidam prohibet. Si verò extra hæc occi B derit eum aliquis,aut alicubi alibi:idem in eum supplicium constituit,quod,si Athenienſem occidisset. Nam exuli nomen ciuitatis non impertijt,cuius expers est:sed facinoris,quo ille semetipsum obligauit. propterea q, si quis occiderit,inquit, homicidam: deinde vbi adiecit, quibus rebus sit interdictum,vt supplicium ratione legitima infligatur,ciuitatis nomen posuit,his verbis,Perinde ac si Athenienſem occidisset: valde, valde dißimilis, Athenienses,est legislator autori huius senatusconsulti. An verò non crudele est,si quis hos, quibus lex concesſit (modò interdictis locis & rebus abstineant) in exilio securè viuere,omnium violentiæ expositos esse iubet,et veniæ clementiam tollit,quam calamitosis præstari par est ab his,qui extra crimina sunt:cum,cui omnium illa,intanta rerum futurarum obscuritate reseruetur,incertum sit.Nunc igitur etiam interfectorem Char. i,re uera,si modò id factum fuerit,si qui vicißim occiaerint, nacti proscriptũ, exulantẽ, & aqua & igni interdictũ, cùm ipsi capitalibus iudicijs obnoxij erunt, tũ verò tu quoq,.Etenim,Si quis in causa fuerit,scriptum est. Eris autẽ in causa,illa quæ in senatusconsulto est,causa suppeditata. Proinde vbi acciderint illa,si vos omiserimus: pollutorum consuetudine vtemur. Sin persequemur:ea quæ decreuimus,ipsi rescindere cogemur. Nunquid igitur parua aut leuis causa est, propter quam vos decretum abrogare oportet? Age, recita etiam sequentem legem.

L E X.

IIII legis violatio. Si quis aliquem homicidam,qui excesit,cuius pecunia nõ ignominiosa est,vltra terminos agitarit,vexarit,spoliaueritue,quocunq, modo id fiat:eandem mulctam debet,quã,si in ditione nostra eadem commisisset. Alia hæc, Athenienses,lex est,humana & bona,quam istum æquè neglexisse apparebit.Si quis,inquit,homicidam aliquẽ, qui excesit,cuius pecunia non est ignominiosa: de his loquitur,qui ob eadem fortuitam cesserunt.vnde id perspicitur? quòd qui excesit,inquit,non,qui,exulat:quòd distinguit.cuius pecunia non est ignominiosa. Nam qui consultò eadem fecerunt,illorum opes omnes publicantur. De fortuitis igitur cædibus loquitur. quid autem loquitur? Si vltra terminũ,inquit,agitarit,vexauerit, spolia-

ὅτι καὶ οὗτ', δεῦρο πεφυγότας, ἐὰν ἡμεῖς σὺ ἐτέρωσε ἀποκτιννύωμεν, ἀποκτινοῦσιν ἕτεροι. εἰ δὲ τοῦτ' ἔστιν, ἡ μόνη λοιπὴ τοῖς ἀτυχοῦσιν ἅπασι σωτηρία διαφθαρήσεται. ἔστι δ' αὕτη τίς; ὁκ τῆς τῶν πεπονθότων μεταστῆναι, εἰς τὴν τῶν μηδὲν ἠδικημένων ἀδεῶς μετοικεῖν· ἵνα δὴ μὴ τοῦτο ᾖ, μήδ' ἀπέραντα τῶν ἀτυχημάτων αἱ ἀμωσίαι γίγνωνται, ἔγραψεν, ἐάν τις τὸν ἀνδροφόνον κτείνῃ, ἀπειργόμενόν φησιν ἀγορᾶς ἐφορίας. τί τοῦτο λέγων; τῶν ὁρίων τῆς χώρας ἐντὸς μὲν, ὡς γε μοι δοκεῖ, ταρχαῖα σωτήρια οἱ πεφυγότες παρ' ἡμῶν καὶ τῶν ἀσυγγενετόνων. ὅθεν ὠνόμακεν ἀγορὰν ἐφορίαν. καὶ πάλιν ἱερῶν ἀμφικτυονικῶν. τί δήποτε καὶ τούτων ἀπέκλεισε τὸν ἀνδροφόνον; ὅσων τῷ παθόντι ζῶντι μετῆν, τούτων εἴργει τὸν δεδρακότα πρῶτον μὲν τῆς πατρίδος, καὶ τῶν ἐν ταύτῃ πάντων καὶ ὁσίων καὶ ἱερῶν· τὴν ἐφορίαν ἀγοράν, ὅρον προσηγόρευσας ἧς ἄρχεσθαί φησιν. εἶτα τῶν ἱερῶν τῶν ἐν ἀμφικτύοσι. καὶ γὰρ τούτων, εἴ περ ᾧ ἄλλῳ ὁ παθὼν, μετῆν αὐτῷ, καὶ ἄθλων. διὰ τί; ὅτι καὶ τοῖς πᾶσιν ἐστὶν οἱ κατὰ τὴν ἑλλάδα ἀγῶνες. κοινὴ γὰρ τὴν πάντων μετουσίαν, μετῆν καὶ τούτων τῷ παθόντι. καὶ τούτων οὖν ἀπεκλείσθη. τούτων μὲν δὴ τὸν εἰργασμένον εἴργει. ἐὰν δ' ἔξω τούτων κτείνῃ τις αὐτὸν, ἢ ἄλλοθί που τὴν αὐτὴν ἅπερ αὐτὸς δίκην δέδωκεν, ἧν περ, ὡς τὸν ἀθλιώτατον κτείνῃ. τὸν γὰρ φυγάδα, τὸ τῆς πόλεως ἀπερρωσόπην ὄνομα, ἧς οὐκ ἔστι μετουσία αὐτῷ, ἀλλὰ πᾶσ' παράγμα. ᾧ κατέσχησεν αὐτὸν ἐκεῖν. ἔχειν. καὶ διατῦτο, αἴ τις ἀποκτείνῃ, φησὶ, τὸν ἀνδροφόνον, οὐκ εἰκὼν ὢν εἰργόμενον, δίκη τῷ τὴν ἀμωσίαν νόμιμος δίκη εἶναι, τὸ τῆς πόλεως ὄνομα ὠνόμασε· τῆς αὐτῆς ἐνεχέσθω, καθάπερ αὖ τὸν ἀθλιώτατον ἀποκτείνῃ, γράψας.* ἀνόμοιον ὢν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τῷ τυπτὸ ψήφισμα εἰρηκότι. καί πι πῶς ἐχὶ δεινὸν, εἰ οἷς ὁ νόμος δέδωκεν, ἐὰν ὧν εἶπεν εἴργωνται, μετ' ἀσφαλείας ζῆν φυγοῦσι τούτους ὁκοτέρους τις εἶναι γράφει, καὶ ἀφαιρεῖται τὸ τῆς συγγνώμης ὠφέλιμον, ὁ τοῖς ἀτυχοῦσιν ὑπάρχειν εἰκὸς πᾶσι τῶν ἔξω τῶν ἐγκλημάτων ὄντων· ὅτῳ πότε τῶν ἀπάντων ἀπέκειτο, ἄδηλον ὄν· μὴ πρόδηλου τῆς ἐπιούσης τύχης οὔσης ἑκάστῳ τὸν ἀποκτείναντα χαρίζηται, ὄντως ἂν ἀργὸν τοῦτο γίγνηται, ἐὰν αὐτοκτονῶσί τινες, λαβόντες δόσιν, πεφυγότα, καὶ τὸν νομίμων εἰργόμενον, ἔχειν μὲν αὐτοὶ τῆς φονικαῖς δίκης ἔσονται· ἔχειν δὲ σύ. καὶ γὰρ, αἴ τις αἴτιος ᾖ, γέγραπται. ἔσῃ δ' αἴτιος, τῷ διὰ τοῦ ψηφίσμα αἰτίαν δεδωκώς. οὐκοῦν εἰ μὲν ἐάσωμεν ὑμᾶς, πάντων συμβαίνων, τὰ καθαρὰ οὖσιν ὁμοῦ διαρρίψομεν. εἰσὶ δ' ἐπίξηλοι, οἷς ἐγνώκαμεν, αὐτοὶ ταὐτὰ πράττειν ἀναγκασθήσόμεθα. ἆρά γε μικρὸν, ἢ τυχὸν ἐστιν, ὑπὲρ οὗ δεῖ λύσειν τὸ ψήφισμα ὑμᾶς; Λέγε δὴ τὸ μεταπῦπα νόμου.

Νόμος.

Ἐαί τις ἕνα τῶν ἀνδροφόνων τῶν ἐξεληλυθότων, ὧν τὰ ῥήματα ἐπίτιμα, πρὸ ὅρων ἐλαύνῃ, ἢ φέρῃ, ἢ ἄγῃ, τὰ ἴσα ὀφείλειν, ὅσα περ αὖ καὶ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ὁράσῃ. Αλλως οὕτως, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτιοι, νόμος, ἀνθρωπίνως καὶ καλῶς κείμενος· ὃν ἐγὼ βαίως οὕτως ὁμοίως φανήσεσθαι. ἐάν τις ἕνα τῶν ἀνδροφόνων φησὶ, τῶν ἐξεληλυθότων, ὧν τὰ ῥήματα ἐπίτιμα. τῶν ἐπ' ἀκουσίῳ φόνῳ λέγω μεθεστηκότων. τῷ, τοῦτο δήλον; τῷ τε ἐξεληλυθότων εἰπεῖν, ἀλλὰ μὴ πεφυγότων, καὶ τῷ διορίζειν, ὧν τὰ ῥήματα ἐπίτιμα. τῆς ἀκουσιότητος δεδήμοσται τὰ ὀνόματα. ὡς μὲν δὴ τινὰ σοὶ ὧν λέγει λέγ' ἤδη· εἰ δὲ πέρα ἔχει φησὶν ἐλαύνῃ, ἢ φέρῃ,

ἢ φέρῃ, ἢ ἄγῃ. τοῦτο δέ ἐστι τί τὸ πέρας ὅρου; ἐστι πᾶ- A
σιν ὅρος τοῖς αὐτόχθοσι, τῆς τοῦ παθόντος εἴργε-
σθαι πατρίδος. ὁ μὲν δὴ ταύτης δίδωσιν ἐλαύ-
νειν καὶ ἄγειν. * πέρας δὲ οὐκ ἐᾷ τούτων ἑκάτερον
ποιεῖν. ἐὰν δέ τις ἄλλο τι τούτων ποιῇ, τιμὰ αὐτῷ ἔ-
δωκεν ὑπὲρ αὐτοῦ δικάσω. ὧν περ ἂν εἰ μέλοντα ἠδί-
κει εἰπεῖν, γράψας τοῦτο ὀφείλειν, ἅπερ ἂν οἷός τε ἀρά-
σῃ. εἰ δή τις ἐροιτο Δρακοντίδην τουτονί. (καὶ μὴ νομί-
σητε εὐηθες τὸ ἐρώτημα) πρῶτον μὲν πότερον εὖ οἶ-
δ' ἐὰν τις ἀποκτείνῃ χαρίδημον, ἢ καὶ ἄλλως πως τε-
λευτήσει; οὐκ ἂν οἶμαι φαίη, θήσομεν τοίνυν ἀποκτει-
νεῖν πάλιν οἷόν' ἐκὼν ἢ ἄκων, καὶ ξένος, ἢ πολίτης
ὁ τοῦτο ποιήσων ἔσται, οὐκ ἔνεστ' εἰπεῖν ὡς οἶδα. οὐ-
κοῦν, τοῦτό γε δήπου προσῆκε γράψαι, ἐάν τις ἀ-
ποκτείνῃ γράφοντα, ἄκων, ἢ ἑκὼν, ἀδίκως ἢ δικαίως
ξένος, ἢ πολίτης· ἵν' ὅτῳ ποτὲ τοῦτο ἔργον ἐπεχείρθη,
οὕτω τὰ ἐκ τῶν νόμων ὑπῆρχε δίκαια. μὴ, μὰ Δί'
αὐτὸ τὸ τῆς αἰτίας ὄνομα εἰπόντα, ἀγώγιμον ἔξω
προσγράψαι. τίνα γὰρ σὺ λέλοιπας ὅρον τῷ γεγρ-
αμμένῳ τούτῳ, τοῦ νόμου σαφῶς ὑτωσὶ λέγοντος, μὴ
πέρα ὅρων ἐλαύνειν, ὃς πανταχόθεν δίδωσ' ἄγειν; ὁ
νόμος δέ, οὐ μόνον οὐκ ἐλαύνειν τῶν ὅρων πέρα, ἀλλ' B
οὐδ' ἄγειν ἐᾷ. οὐκ δὲ τοῦ σοῦ ψηφίσματος, ὁ βουλό-
μενος ἄξει τὸν ἄκοντα ἀπεκτονότα, ἕκαστον λαβών,
εἰς τιμὴν τοῦ παθόντος βίᾳ πατρίδα. ἆρ' οὐ πάντα
συγχεῖς τὰ ἀνθρώπινα, καὶ ἀφαιρῇ τιμὴν πρόφασιν,
μεθ' ἧς, ἢ καλόν ἐστι τῶν ἔργων ἕκαστον, ἢ αἰσχρόν; ὁ-
ρᾷς γὰρ ὡς ἐπὶ πάντων, οὐκ ἐπὶ τῶν φονικῶν μό-
νον, οὕτω τοῦτ' ἔχει. ἂν τις τύπτῃ τινὰ φήσιν, ἄρχων
χειρῶν ἀδίκων· ὡς, εἰ γε ἠμύνατο, οὐκ ἀδικεῖ. ἂν
τις κακῶς ἀγορεύῃ, τὸ ψεῦδος πεποίηκεν, ὡς εἴ γε
ἀληθῆ, πεποίηκεν. ἂν τις ἀποκτείνῃ οὐκ πονηρίας. ὡς,
εἰ γέροντα, ὁ πατέρ. ἂν τις καταβλάψῃ τινὰ ἑκών· ἀ-
δικίας πανταχοῦ τιμὴ πρόφασιν βεβαίωσιν τὸ πρᾶ-
γμα δώσομεν. ἀλλ' ὁ μὲν δοκεῖ, ἀλλ' ἀπλῶς, ἂν τις ἀ-
ποκτείνῃ κλέπτην, ἀγέσθω. κἂν ἄκων, κἂν δικαίως,
κἂν ἀμυνόμενος, κἂν ἐφ' οἷς διδάσκουσιν οἱ νόμοι, κἂν
ὁπωσοῦν. λέγε τὸν μετὰ τοῦτον νόμον.

Νόμος.

Φόνου δὲ δίκας μὴ εἶναι οὐδαμοῦ κατὰ τῶν ὑπὲρ
φυγόντας ἐνδεικνυόντων, ἐάν τις κατίῃ ὅποι μὴ ἔξεστιν. Ὁμοῖος νόμος ἔστιν οὗτος δράκοντος, ὦ ἄνδρες C
ἀθηναῖοι, καὶ οἱ ἄλλοι ὅσους ἐκ τῶν φονικῶν νόμων
παρέγραψάμην. δεῖ δὲ ἃ λέγει σκέψασθαι. κατὰ
τῶν ἐνδεικνυόντων φησὶ τοὺς κατιόντας ἀνδροφόνους ὅπου μὴ ἔξεστι, δίκας φόνου μὴ εἶναι. ἐνταυθοῖ
δύο δηλοῖ δίκαια, ἃ παρ' ἀμφότερα οὕτως εἴρηκε τὸ ψήφισμα. ὅπου μὲν ἐνδεικνύειν δίδωσι τὸν ἀν-
δροφόνον, καὶ οὐκ αὐτὸν ἀγώγιμον οἴχεσθαι λαβόν-
τα· καὶ, ὅπου ἐὰν κατίῃ τις ὅποι μὴ ἔξεστι, καὶ αὐτὸ τοῦτο
δίδωσιν οὐχ ὅπῃ βούλεταί τις. οὐκ ἔξεστι δὲ ποῖ; ἐξ
ἧς ἂν φύγῃ τις* πόλεως ὦν, καὶ σφόδρα συμφῶς
τοῦτο δηλοῖ, ἐάν τις κατίῃ φησί. ἔστω δή· οὐκ ἔξεστ' ἐπεισ-
κεῖν ἄλλῃ πόλει, πλὴν ἧς ἂν φεύγοι τις. ὅθεν γὰρ μηδὲ
ἐξέπεσέ τις, τοῦ ἀρχεῖν, οὐκ ἔνι δήπου κατελθεῖν εἰς
τοῦτο. ὁ μὲν τοι τῶν νόμος σύνδειξιν δέδωκεν καὶ τού-
τῳ ἂν κατίῃ ὅποι μὴ ἔξεστιν. ὁ δέ, ἀγώγιμος ἔσω, γέ-
γραφε, κἀντεῦθεν, ὅπι φόβον ἄδεις ἄλλος κωλύει
νόμος. λέγε τὸν νόμον.

Νόμος.

Ἐὰν τις ἀποκτείνῃ ἐν ἄθλοις ἄκων, ἢ ἐν ὁδῷ καθελὼν, ἢ ἐν
πολέμῳ ἀγνοήσας, ἢ ἐπὶ δάμαρτι, ἢ ἐπὶ μητρὶ, ἢ ἐπ' ἀ-
δελφῇ, ἢ ἐπὶ θυγατρὶ, ἢ ἐπὶ παλλακῇ, ἢ ἣν ἂν ἐπ' ἐλευθέ
ροις ποιῆ-

spoliauerit ue, quocunq; modo id fiat. Id verò quid est, vltra terminũ? Terminus est homicidis omnib. interfectis patria prohiberi. Ex ea igitur cõcedit & pellere & deprædari. Vltrà verò, neutrũ horũ concedit. Sin quis aliquid secus fecerit: eãdem pœna sanxit, qua si manentẽ læsisset domi. quia scripsit, iisdẽ teneri, quibus si domi violatus esset. Si quis igitur Aristocratem roget (ne verò ineptã interrogationem esse putate) vtrũ satis sciat, fore vt aliquis Charidemũ interficiat: an verò ipse diem suũ alio quopiam modo sit obiturus? Haud opinor se scire dicet. Ponamus autem, fore qui eum interficiat: rursum, nostine, volens an inuitus id sit facturus? hospes, an verò ciuis? scire te, dicere nullo modo potes. Proinde sic scribere conueniebat, siquidem omnino scribere decreuerat: Si quis occiderit, inuitus aut volens, iure aut iniuria, hospes aut ciuis: vt quisquis, aut quocunq; modo facinus commisisset, illi iura constituta legibus parata essent: & nõ declarato nomine culpæ, cõprehendi liceat, adscribere. Nam quem tu terminum reliquisti scripto isto: cum lex manifestè sic dicat, non vltra terminos exagitandum: tu verò vndecunq; abripiendi facultatem concedas? Ac lex non modò non exagitare sinit vltra terminum, sed nec arripere: E tuo autem decreto cuicunq; libitum fuerit, is eum, qui cadẽ inuitus fecerit, proscriptum nactus, per vim abducet in patriã interfecti. An nõ igitur cõfundis iura humana omnia: & eã causam tollis, cũ qua quæq; facta vel honesta vel turpia sunt? Videtis enim in omnibus, non capitalibus tantùm legibus, ita esse scriptum: Si quis, inquit, pulsarit quempiam: non lacessitus iniuria nimirum. quòd, si se defenderit: non peccet. Si quis conuicia dixerit: falsò, adiecit. quòd, si verè: licuerit. Si quis occiderit: consultò. quòd, si inuitus: aliud iam sit. Si quis damnum alicui dederit: volens, per iniuriam: vbique denig; rem causa confirmari inueniemus. Apud te verò aliter. In vniuersum enim, si quis Charidemum occiderit, abripiatur, siue inuitus, siue iure, siue se defendens, siue ob ea quæ legibus iubentur, siue quocunq; modo. Lege sequentem legem.

LEX.

Cædis actiones ne sunto vsquam, in eos qui exules deferunt: si quis eò redeat, quò non licet. Lex hæc Draconis est, Athenienses, & reliquæ quas è capitalibus adscripsi. Considerandæ sunt autem ea quæ dicit: In eos qui homicidas, eò quò non licet, redeuntes, indicant, actiones cædis ne sunto. Hic duo iura significat: contra quæ vtrag; iste senatusconsultum fecit. Nam ea & deferre homicidam permittit: & non sinit ab vllo priuata autoritate, si proscriptum nactus sit, abripi: idq; tum demum, si quis redeat quò non licet: & illud ipsum permittit, non vbicunq; voluerit aliquis. Quò verò non licet? qua quis exularit vrbe. Vbi? etiam hoc valde perspicuè ostendit: Si quis redierit, inquit. hoc verò non alio referri potest, quàm ad eam vrbem, qua quis exularit. Nam cuius ciuitatis ius aliquis prorsus non amisit: in eam vtiq; restitui non potest. Lex igitur deferendi ius dedit: idq; si redeat quò non licet. Iste autem, arripi liceat, inquit, inde etiam, vbi exulare lex nulla prohibet. Recita legem.

V legis violatio.

LEX.

Si quis occiderit in ludis inuitus, aut in itinere prostrauerit, aut in bello imprudens, aut deprehensum apud vxorem, aut apud matrem, aut apud sororem, aut apud filiam, aut apud cõcubinam, aut eam quã propter

VI legis violatio, & tyrannica potentia Charidemo cõcessa.

inge-

ingenuos liberos suscipiendos habeat: ob hæc qui cædem fecerit, ne exulato. Cũ multæ leges sint, Athenienses, cõtra quas decretũ istud factũ est: nulli tamẽ magis aduersatur, q̃ huic modò recitatæ. Quãquã enim lex ita palàm ea cõcedit & dicit, ob q̃ liceat occidere: iste illa neglexit omnia, & sine vlla adiectione occidendi modi suppliciũ ascripsit. Atqui cõsideratè q̃ sanctè & præclarè singula distinxerit is, qui primùm hæc percensuit? Si quis in ludis aliquẽ occiderit: hunc insontem esse definyt. quamobrẽ? non euentũ cõsiderauit, sed eius qui fecerit, animũ. Is verò qui fuit? viuentẽ superare, non occidere. Quòd si ille infirmior fuit, q̃ qui ferre posset eum, quẽ victoria requirit laborẽ: ipsum eius mali sibi causam extitisse censuit. quapropter eius necẽ vlcisci noluit. Rursus: Si in bello, inquit, imprudens: & hunc esse purũ. Rectè. Si enim ego, hostem esse ratus, quempiã occidero: non dare pœnas, sed veniã impetrare debeo. Si apud vxorẽ, inquit, aut sororẽ, aut apud filiã, aut apud concubinã, aut eam quã ingenuæ sobolis procreãdæ causæ quis apud se habuerit: eum etiã, qui propter hæc aliquẽ occiderit, indemnẽ facit: & omniũ quidem iustissime, Athenienses, hunc dimittit. quamobrẽ? quia, pro quibus cũ hostibus dimicamus, ad eos ab omni cõtumelia & iniuria vindicandos: pro ijsdem etiã amicos, si quã contra leges iniuriam aut cõtumeliam eis fecerint, occidere concessit. Cum enim non genus aliquod sit amicorũ & hostium: sed è factis horũ vtrumq̃ cẽseatur: eos qui hostilia faciunt, pro hoste vlcisci lex liberũ fecit. Proinde periniquũ fuerit, tot rebus exceptis, ob quas alios occidere liceat, solũ illum omniũ mortaliũ, ne ob hæc quidẽ occidi liceat. Age verò, si tale quid euenerit, quale iã fortassis etiã alij cuipiã, vt Thracia relicta, huc profectus in vrbe alicubi habitet, non iã ea potestate, præditus, qua fretus multa designat interdicta legibus: & pro sua cõsuetudine cupiditatibus indulgens, eadem factitare instituat: quid aliud agendũ erit, nisi vt Charidemũ impunè agere pro libidine quiduis patiamur? Nec enim per istius senatusc̃õsultũ, tutũ erit illũ occidere, aut eas de illo sumere pœnas, quas lex cõcedit. Atqui si quis ita putat & obijcit, vbinã ista fierent? quid me quoq̃ dicere vetat, quisnã occiderit Charidemũ? Verùm nõ hoc considerandũ est: sed quoniã decretũ quod oppugnatur, ob rẽ nondum factã scriptũ est, sed talẽ, q̃ vtrum aliquando futura sit, necne, haud quisquã nouit: illa de futuris disputatio cõmunis vtriq̃ relinquatur: & nos (q̃ rerũ humanarũ conditio est) spes nostras ad ea sic dirigamus: vt statuamus, casu aliquo, tã hæc q̃ illa fortasse vsu euenire posse. Quòd si decretũ sustuleritis, atq̃ aliquid illi fortè acciderit: definitæ legib. ad necẽ eius vindicandã pœnæ, & sancitæ sunt. Sin confirmabitis: passis iniuriã, si quos ille viuẽs violarit, præsidia legũ eripientur. Itaq̃ decretũ hoc & omni modo legibus contrariũ est, & cõducibile vt abrogetur. Lege sequẽtem legem. LEX.

VII legis violatio, militarem licentiam cohercentis.

Quod si quẽ auferentem aut abducentẽ per vim & iniuriam, statim causa defensionis occiderit: impunè occisum esse iubet. Sed hoc ob. ea, propter q̃ occidere licet: si quẽ auferentẽ aut abducentẽ per vim & iniuriam, statim causa defensionis occiderit: impunè occisum esse iubet. Videte quæso quàm bene. Quòd enim, cum exposuisset, ob quæ occidere liceret, adscripsit, Statim: sustulit mali aliquid consulendi tempus. & quia scripsit, causa defensionis: significat, se læso dare potestatem, non alij cuiquam. Lex igitur hac, his de causis vlciscenti statim,

A παισὶν ἔχῃ τάτων οὕνεκα μὴ φεύγειν κτείνοντα. Πολλῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νόμων ὄντων παρ' ὑμῖν τὸ ψήφισμα παρὰ δὲ ταῦτα μᾶλλον, ἢ ᾧδε τυγχάνει τὸν αὐτογνωσμένον νῦν εἰρημένον. διὸ δεῖ τὸ τοῦ νόμου πρῶτον ὡς ἔστι, καὶ λέγοντα, ἐφ' οἷς ἐξεῖναι κτεῖναι ἅπαντα παρελθεῖν ταῦτα, καὶ γράφειν, ἐὰν δὲ ὑπὲρ ὧν ὅπως ἂν τις ἀποκτείνῃ, τὴν ζημίαν. καί τι σκέψασθε ὡς ὁσίως καὶ καλῶς ἕκαστα διεῖλεν ὁ ταῦτα ἐξαρχῆς θεὶς. ἂν μὲν γὰρ ἄθλοις ἀποκτείνῃ τινα, τοῦτον ὤφλεν οὐκ ἀδικεῖν. Διὰ τί; ὡς τὸ συμβαῖνον ἐσκέψατο· ἀλλὰ τῷ τὴν διάνοιαν. ἔστι δὲ αὕτη τίς; ζῶντα νικῆσαι, οὐκ ἀποκτεῖναι. εἰ γὰρ ἐκεῖνος ἀφεῖναι ἐβούλετο, τὸν ἀγῶνα τῆς νίκης ἐνεγκεῖν πόνον. αὐτὸν ἑαυτῷ τοῦ πάθους αἴτιον ἡγήσατο. διὸ ζημίαν οὐκ ἔδωκεν ὥσπερ αὖθ. πάλιν, ἂν ἐν πολέμῳ φησὶν ἀγνοήσας, καὶ τάττον εἶναι καθαρόν. καλῶς. εἰ γὰρ ἐγὼ ἵνα τις ἐναντίων οἰηθεὶς εἶναι διέφθειρα, δίκην οὐκ ἔχειν, ἀλλὰ συγγνώμης τυχεῖν δίκαιός εἰμι. ἢ ὅτι δ' ἁμαρτὼν φησὶν, ἢ ὅτι ἀδελφῆς, ἢ ὅτι θυγατρὸς, ἢ ὅτι πολλακῆς, ἢ ἵνα ἂν ἐπ' ἐλευθέροις παισὶν ἔχῃ. καὶ τὸν ὅτι τάττων ἵνα κτείναντα ἀθῷον ποιεῖ. παύσασθε γε ὀρθῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τάττον ἀφιεῖς. τί δήποτε; ὅτι B ὑπὲρ ὧν τοὺς πολεμίους μαχόμεθα, ἵνα μὴ παράγωσιν ὑβριστικὸν μηδὲ ἀσελγῆς μηδὲν, ὑπὲρ τάττων καὶ οὓς φίλους, ἐὰν ᾧδε τὸν νόμον εἰς αὐτοὺς ὑβρίζωσι, καὶ διαφθείρωσιν, ἔδωκεν ἀποκτεῖναι. εἰ δὲ ἦν ὑβρίζειν καὶ πολεμίων· ἀλλὰ τὰ πραττόμενα ἐξεργάζεται τἀναντίον· οὓς ἐχθροὺς ποιεῖ, ἐχθροῦ μέρει κολάζειν ἀπέδωκεν ὁ νόμος. ἀκούω δὲ νόν, εἰ τοσάτων ὄντων, ἐφ' οἷς τὰς ἄλλας ἔξεστιν ἀποκτεῖναι, μόνον ἀνθρώπων ἐκεῖνον μήθ' ὅτι τάπις ἐξέστω ἀποκτεῖναι. φέρε, ἂν δέ τι συμβῇ τοιοῦτον, οἷον ἴσως ἤδη τῷ καὶ ἄλλῳ, ἀπαλλαγῇ μὲν ἐκ θράκης, ἐλθὼν C δὲ εἰς τὴν πόλιν οἰκῇ πλησίον μὲν ἐξουσίας μηκέτ' οὔσης, δι' ἧς πολλὰ ποιεῖ τ' ἀπειρημένων ὑπὸ τ' νόμων τοῖς σφ' ἔθεσι καὶ τῇς ἐπιθυμίας ταύτ' ἐπιχειρῇ πράττειν· ἄλλο τι, ἢ σιγῶντα δεήσει χρείδημον * ἐὰν ὑβρίζειν; ἢ γὰρ αὐτὸν ἀποκτεῖναί γε ἀσφαλές, ἐὰν δὲ λιμοῦ λαβεῖν, ἵν' δίδωσιν ὁ νόμος, διὰ τὸ ψήφισμα τοῦτ'. καὶ μὴν εἴ τις ἐκεῖνο ὑπολαμβάνει, ὡς δ' ἐγὼ οἶ ταῦτας; τί κωλύει κἀμὲ λέγειν, τίς σ' ἂν ἀποκτείνας χαίρ' δημος; ἀλλὰ μὴ ἔστ' σκοπῶμεν· ἀλλ' ἐπειδή περ ἐστὶ τὸ φεῦγον ψήφισμα, οὐκ ἤδη γεγραμμένῳ μὴ γράμμαθ', ἀλλ' ὅτι πιστῶ. ὃ μήθ' εἰ ἠδήπου μηδεὶς οἶδε· τὸ μὲν τὰ μέλλον ἔσεσθαι, κοινὸν ἀμφοῖν ὑπάρχετω· πρὸς δὲ τάτω ὑποβέντες ἀνθρωπίνως τὰς ἐλπίδας, ὅτ' σκοπῶμεν ὡς πέφυκ' αἰ, ἀτύχοι, καὶ τάτων κἀκείνων συμβαόντων. λύσασι μὲν τὸν νῶ τὸ ψήφισμα, ἂν ἄρα συμβῇ τι παθεῖν ἐκεῖνο, ἐστὶν αἰ κ' τοῦ νόμους ὑπὲρ αὐτ' ἁμαρτίας. ἐῶσι δ', ἂν ἄρα ἐκεῖνος ζῶν ἀδικῇ ἵνα· ἀνῄρηται τοῖς ὑβριζομένοις ἡ μὴ τ' νόμων δίκη. ὥς τε παντάπασι καὶ ἐναντίον ἐστὶ τοῖς νόμοις τὸ ψήφισμα, καὶ λῦσαι συμφέρει. λέγε τ' μεταπαῦτα νόμον. Νόμος.

Καὶ ἐὰν φέροντα ἢ ἄγοντα βίᾳ ἀδίκως, δῆλος ἁμυνόμενος κτείνῃ, νηπινεί τε θνατὰ κελεύει. ἀλλὰ ταῦτα, ἐφ' οἷς ἔξεστι κτεῖναι, ἐὰν ἄγοντα, ἢ φέροντα βίᾳ ἀδίκως δῆλος ἁμυνόμενος κτείνῃ, νηπινεί τε θνατὰ κελεύει. θεάσασθε πρὸς Διὸς ὡς εὖ. τῷ μὲν ὑπερπὸν ἐφ' οἷς ἐξεῖναι κτείνειν, προσγεγράψαι τὸ δῆλος, ἀφεῖλε τὴν τοῦ βουλομένου κακὸν χρέος. τῷ γ', ἁμυνόμενος, γεγράψαι, δηλοῖ, τῷ πάσχοντι δεδοῦς τὴν ἐξουσίαν. οὐκ ἄλλῳ γέ νῦ. ὁ μὲν δὴ νόμος, ἃ χρὴ ταῦτα δῆλος ἁμυνομέ-

ἀμυνομένῳ, δέδωκεν ἀνδρὶ ἀποκτεννῦναι. ὅσῳ δὲ τὸ ἐᾶσαι ἀποκτεῖνῃ, κἂν δικαίως, ἀλλ' ἁπλῶς, ἄν τις * ἀποκτείνῃ, κἂν δικαίως, κἂν ὡς οἱ νόμοι διδόασιν. ἀλλὰ νὴ Δία συκοφαντῶμεν τὸ πρᾶγμα. τίνα γὰρ οἴσει, ἢ ἄξει βίᾳ ἀδίκως χαρίδημος; πάντας ἀνθρώπους. ἴστε γὰρ τοῦθ' ὅτι πάντες οἱ στρατεύμα ἔχοντες, ὅτοι ὧν ἂν οἴωνται κρείττους ἔσεσθαι, ἄγουσι καὶ φέρουσι, χρήματ' αἰτοῦντες. εἶτ' οὐ δεινόν, ὦ γῆ καὶ θεοί, καὶ φανερῶς παράνομον, ἀ μόνον πρὸς τὸν γεγραμμένον νόμον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν κοινὸν ἁπάντων ἀνθρώπων νόμον, τὸν ἄγοντα, ἢ φέροντα βίᾳ τἀμὰ, ἐν πολεμίου μοίρᾳ, μὴ ἐξεῖναί μοι ἀμύνασθαι; εἰ γε μηδὲ τοῦτον τὸν τρόπον ἐξέσται χαρίδημον ἀποκτεῖναι· ἀλλ' ἐὰν ἀδικῶν ἄγῃ τις ἢ φέρῃ βίᾳ, τἀμὰ λυποῦντα λῃζόμενον, ἀγώγιμον ὁ κτείνας ἕξει· ἢ νόμος διδοῦσι, ἐὰν ὑπὲρ τούτοις, ἀθῷον εἶναι. λέγε τὰ μετὰ ταῦτα νόμον.

A

Νόμος.

Ος ἂν ἄρχων, ἢ ἰδιώτης, αἴτιος ἢ τὸν θεσμὸν συγχυθῆναι τόνδε, ἢ μεταποιήσῃ αὐτὸν· ἄτιμον εἶναι καὶ παῖδας ἀτίμους, καὶ τὰ ἐκείνου. Ηκούσατε μὲν δὴ νόμου αὐτικρυς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, λέγοντος, ὃς ἄρχων, ἢ ἰδιώτης αἴτιος ἢ τὸν θεσμὸν συγχυθῆναι τόνδε, ἢ μεταποιήσῃ αὐτὸν ἄτιμος ἔστω, καὶ οἱ παῖδες καὶ τὰ ἐκείνου. ἆρ' ἂν μικρὰν, ἢ φαύλην πρόνοιαν ἡμῖν ἔχειν ὁ θεὶς τὸν νόμον δοκεῖ, ὅπως κύριος ἔσται καὶ μήτε συγχυθήσεται, μήτ' αὖ μεταποιηθήσεται; ἀλλ' ὁ ῥήτωρ οὗτος, μικρὸν φρονῶν αὐτῷ, μεταποιεῖ καὶ συγχεῖ· τί γὰρ ἄλλο ἔστι τὸ μεταποιεῖν, ἢ ὅταν ἔξω τῶν τεταγμένων δικαστηρίων καὶ ὅρων, ὧν εἰρήκαμεν δεῖ, διδῷ τις τὰς ἡμοσίας, καὶ τὸ, τὰ λόγου τυχεῖν αἱρῶν, ἐκποδὼν ποιῇ; τί δ' ἄλλο τὸ συγχεῖν, ἢ ὅταν ἐξῇς ἅπασι ταὐτὰ τοῖς ἐναντία τοῖς τῆς νόμοις τοῖς γεγραμμένοις γράφῃ; ἃ πάνυ μόνον τούτοις τοῖς νόμοις, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πεπλήγεν ἀλλὰ καὶ ἄλλους πολλοὺς, οὓς ἅπαντας νῦν ἐᾶμεν. ἀλλ' ἐν κεφαλαίῳ λέγω, ὁπόσοι νόμοι περὶ τῶν φονικῶν δικαστηρίων εἰσὶ, καλεῖσθαι λέγοντες, ἢ μαρτυρεῖν, ἢ διόμνυσθαι τοῦ ἀγωνιζομένου, ἢ ἄλλ' ὁτιοῦν προστάττοντες, πάντας ὑπερβέβηκε τούτους, καὶ πᾶσιν ἐναντίον εἴρηκε τὸ ψήφισμα τοῦτο. ἃ γὰρ κλῆσις, ἃ κρίσις, ἃ μαρτυρία σωιδότω, ἃ διωμοσία, ἀλλ' ἀπ' αἰτίας ἅπασι τοῖς τιμωρίαν γέγραπται καὶ αὐτῇ, λῦ ἀπαγορεύουσιν οἱ νόμοι· τί ἂν ἄλλο τις εἴποι καὶ τι τούτων πάντων ὅτε πώποτε δικασταῖς γέγνεται, προσταττόμενον τοῖς νόμοις. νὴ Δί' ἴσως εἴποι τις ἂν· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἁδενὸς ἧττ' ἄξια, ἁδὲ δικαίως* ὥρμηνεν· ἃ δ' ἔγραψεν ὅτῳ δίκαια καὶ καλά; ἀλλὰ τοιοῦτον. τούτῳ μὲν τῷ ψηφίσματι, οὐκ οἶδ' ὅτι δεινότερον γέγονε πώποτε ἐν ὑμῖν. τούτων δὲ τῶν πάντων, ὁπόσοι εἰσὶ δικαστήρια ἐν ἀνθρώποις, ἁδὲν ὅτι σεμνότερον, ὅτε δικαιότερον φανήσεται. βούλομαι δ' εἰπεῖν ὑμῖν βραχέως, ἃ καὶ ζηλώσαι, καὶ τιμὴν φέρει τῇ πόλει ῥηθέντα, καὶ ἡδίους ἔσεσθε ἀκούσαντες. ἄρξομαι δὲ ἐντεῦθεν, ὅταν μάλιστα μαθήσεσθε, ὅτι τῶν δωρεὰν ἐπανελθὼν ἢ τῷ χαρίδημῳ δέδοται. ἡμεῖς. ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, χαρίδημον μὲν ἐποιησάμεθα πολίτην· καὶ διὰ τῆς δωρεᾶς ταύτης, μεθῴκαμεν αὖτῳ καὶ ἱερῶν καὶ ὁσίων καὶ νομίμων, καὶ πάντων ὅσων περ αὐτοῖς μέτεστιν ἡμῖν. πολλὰ μὲν δὴ παρ' ἡμῖν ἐστι τοιαῦτα, οἷα οὐχ ἑτέρωθι· ἓν δ' οὐκ ἰδιαίτερον πάντων καὶ σεμνότατον, τὸ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ δικαστήριον· ὑπὲρ ὃ τοσοῦτόν ἐστιν εἰπεῖν καλὰ προσηκόντως καὶ μυθώδη, καὶ ὧν αὐτοὶ μάρτυρες ἐσμὲν, ὅσον οὐδὲ ἑνὸς ἄλλου δικαστηρίου· ὧν ὥσπερεὶ

B

C

tim, occidendi licentiam dedit. Ille verò nihil adiecit, sed in vniuersum dixit, si quis occiderit, siue iure, siue vt leges permittunt. At hercule nos rẽ per calumnias exaggeramus. In quem enim rapiendo aut abducendo grassabitur vi, iniustè, Charidemus? In omnes homines. Nostis enim hoc, ab omnibus qui habent exercitum, eos quibus se putant esse fortiores, inuadi solere & exagitari, vt pecuniam extorqueant. An non igitur, ô dij immortales, iniquum est, & legibus manifestè contrarium, neq; solum scriptæ, sed & communi mortalium omnium legi, qui meas opes hostili more deprædatur, eum non licere mihi vlcisci? siquidem ne hoc quidem modo licebit Charidemum occidere: sed si per iniuria vi auferat & abducat, & res alterius deprædetur, qui eum occiderit, proscribetur: lege, si propter hæc id fiat, impunitatẽ largiente: Recita sequentem legem.

LEX.

Quicunq; magistratus, aut priuatus, autor fuerit huius instituti confundendi, idue mutauerit: is ignominia notetur, tum ipse, tum liberi, tum res eius. Audistis Athenienses, legem planè dicentem: Qui magistratus, aut priuatus in causa fuerit, vt hoc institutum confundatur, idúe mutauerit: ignominia notandum tum ipsum, tum liberos eius, tum quæ illius sunt. Num igitur parum aut leuiter cauisse videtur legislator, vt lex hæc rata esset, néue confunderetur, aut mutaretur? At Aristocrates, parum ea curata, mutat & confundit. Nam quid aliud est mutare, quàm cum extra ordinaria iudicia, & extra limites quibus homicidam prohiberi oportet, supplicia concesserit aliquis, & causæ dictione adempta, proscripserit? Quid porrò aliud est confundere, quàm si quis ordine sic omnibus ijs, quæ legibus continentur, contraria scripserit? Non solum igitur has leges, Athenienses, violauit: sed alias quoque plurimas, quas vitandi fastidij causa non adscripsimus. Sed in summa sic dico: quæcunque leges ad rerum capitalium iudicia pertinent, quæ vel citari, vel testem esse, vel reos iusiurandum dare, vel quiduis aliud præstare iubent: eas omnes violauit, contra eas omnes hoc decretum fecit. Nam vbi non citatio, non iudicium, non testimonia conscriorum, non calumniæ iusiurandũ: sed à crimine statim pœna perscripta est, eaq; interdicta legibus: quidnam aliud quispiam dicat? Atqui hæc omnia in quinque prætorijs fiunt, mandata legibus. At enim, dixerit aliquis, Ista verò nullius precij sunt, neq; rectè excogitata. Nunquid verò quæ iste scripsit, iusta & præclara sunt? imò contra potius: an decreto isto apud vos vnquam quicquam sit factum iniustius, haud scio. His verò iudicijs inter omnia quæ in terris sunt, nullum neq; grauius, neq; iustius reperietur. Breuiter autem ea dicam, quorum commemoratio nostræ ciuitati laudis aliquid & honoris pariat, & quibus auditis vos oblectemini: inde ducto exordio, vnde vos rectissimè rem intelligetis: regressus ad id quod Charidemo datum est, præmium. Nos, Athenienses, Charidemum ciuem fecimus, atq; per id beneficium, eum in societatem recepimus, sacrorum, profanorum, institutorum, rerum denique omnium quibus ipsi fruimur. Sunt autem apud nos eius generis complura, quæ nusquam alibi. Vnum verò maximè proprium, & inter cætera nobilissimum, Areopagi iudicium, de quo vobis tot præclaræ narrationes, tum fabulosæ, tũ nostris testimonijs confirmatæ suppetunt, quot de nullo alio concilio. E quibus vnam

VIII legis violatæ exaggeratio à consequẽtibus.

Digressio in laudem iudiciorũ, amplificandi criminis & delectãdi auditoris causa instituta: ac primùm Areopagi celebratio.

vnam atq; alteram,veluti ad ſpecimen exhibendũ, audire fuerit operæpreciũ. Primum igitur de antiquis, vt ea nobis tradita ſunt: in hoc ſolo iudicio dij, ius de cæde dare & accipere voluerunt, & diſceptatores eſſe inter ſe ſe, vt ferunt, diſſentientes. Nam Neptunus à Marte pœnas exegit interfecti Alirrothij filij: & furijs ac Oreſtiius dixerũt duodecim dij. Ac vetera quidem hæc ſunt. Deinceps aũt ſolum hoc iudiciũ, non tyrannus, non paucorum dominatus, nõ populi autoritas, capitalibus cauſis dijudicandis ſpoliare inſtituit: ſed omnes ſe de his controuerſiis minus graue ius, q̃ ab his inuentũ eſſet, excogitaturos crediderunt. Quæ cum ita ſint, hoc etiam accedit, q̃ hic nemo vnquam vel reus damnatus, vel actor ſuperatus, oſtẽdere potuit, ſententiam perperã fuiſſe latam. Hoc igitur præſidiũ ciuitatis, & legitimas eius vltiones, neglexit iſtius decreti ſcriptor, & Charidemo vi uenti licentiam dedit faciendi quicquid eius libido tulerit. Sin quid ei accidiſſet: neceſſarijs eius, calumniarũ anſas ſuppeditauit. Sic aũt conſiderate. Scitis hoc nimirũ omnes: in Areopago, vbi lex de cæde agẽdi & poteſtatem & mandatũ dat, primùm iuſiurandũ dare, & exitiũ (ſi calumnietur) tũ ſibijpſi, tũ gẽti, tũ familiæ ſuæ imprecari cogitur is. qui aliquẽ talis alicuius facinoris criminatur. Deinde nõ vulgare aliquod iuſiurandũ dare cogitur, ſed quale nemo in vlla re alia iurat, inſiſtẽs conſecratis carnibus apri, arietis et tauri. His q̃ mactatis, tũ à quibus oportet, tũ ijs diebus quibus cõuenit: vt ea quæ & ſpacio temporis, & rerũ quæ adhibentur ſolennitate, perfici ius faſq; eſt, omnia præſtentur. Quanquam aũt ſe tali ſacramẽto obligarit: nondũ tamen habetur ei fides: ſed ſi mendacij cõuictus fuerit, nihil aliud conſequitur, niſi vt liberos ſuos & or[illegible] familiam nefario & exitioſo periurij ſcelere contaminarit. Sin iure accuſaſſe videatur, & reũ cædis perpetratæ conuicerit: ne ſic quidem damnatũ in ſua poteſtate habet: ſed infligendi ſupplicij ius & autoritas penes leges eſt, & eos quibus executio ſentẽtiæ eſt mãdata. Intereſſe ſpectaculo ſupplicij, qd̃ damnatũ ex lege ſequitur, accuſatori licet, nec præter id aliud quicquã: et hæc ſunt quæ ad accuſatorẽ pertineãt. Reus autem calumniæ iuſiurãdum dat eodem modo: & licet, vt oratione priore loco dicta, cedat è medio, ſalutiq; ſuæ conſulat: quod nec accuſator, neq; iudices, neq; aliorum hominum quiſquã prohibere poteſt. Cur tandem, Athenienſes, hæc ſic adminiſtrantur? Quia qui hæc inſtituta primi ſic ordinarunt (quicunq; illi fuerint, ſiue heroes, ſiue dij) nõ inſultarunt fortuitis caſibus: ſed humaniter (quoad eius honeſtè fieri potuit) ſubleuarũt calamitates. Atqui hæc omnia tã præclarè & ſanctè cõſtituta, iſtius decreti ſcriptorẽ violaſſe conſtat: cũ in eo nec vna vel minima taliũ conditionũ contineatur. Ac primũ contra vnũ hoc iudiciũ, & cõtra leges tum ſcriptas, tum non ſcripta inſtituta, decretũ hoc factũ eſt. Deinde iudiciũ aliud de cædibus fortuitis pronunciare ſolitum, illud ad Palladium inquã, et leges ibi receptas cõfundit. Nam ibi quoq; vſitatũ eſt in primis calumniæ iuſiurandum, mox oratio, poſtremò cognitio iudicum, quorum in iſtius decreto nihil eſt. Sin [illegible]natur, & cõmiſiſſe facinus videtur: neq; accuſator neq; quiſquam alius, in facinoroſum ius habet, niſi lex. Quid igitur lex iubet fortuitæ cædis damnatum? ad certum tempus, certo quopiam interuallo abeſſe & exulare: dum aliquem è perempti familia exorarit. Tum verò redire conceſſit, certo quodam ritu, non fortuitò, aut temerè. ſed & rem diuinam

x Iudicium ad Palladium.

A ὥσπερεὶ δείγματος ἕνεκεν. ἄξιόν ἐστιν σὺ ἢ δύο ἀκοῦσαι. τοῦτο μὲν τοίνυν, τὰ παλαι[illegible], ὡς ἡμῖν ἀκοῦσαι παρεδέδοται, ἐν μόνῳ τούτῳ τῷ δικαστηρίῳ θεοὶ δίκας φόνου, καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν ἠξίωσαν, καὶ δικασταὶ ἡρέθησαν διενεχθεῖσιν ἀλλήλοις, ὡς λόγος. λαβεῖν μὲν τοσοσδῶν ὑπὲρ ἀλιρρόθιον τοῦ ὑὸς Ἄρεος· δικάσασθαι δ' Ὀμενίσι καὶ ὀρέστῃ οἱ δώδεκα θεοί. καὶ τὰ μὲν δὴ παλαιὰ, [illegible]ῦτα. τὰ δ' ὕστερον, τοῦτο μόνον τὸ δικαστήριον, οὐχὶ τύραννος, οὐκ ὀλιγαρχία, οὐ δημοκρατία τὰς φονικὰς δίκας ἀφελέσθαι τετόλμηκεν· ἀλλὰ πάντες ἀσθενέστερον αὐτὸ δίκαιον δρᾶν ἡγοῦντο περὶ τούτων αὐτοί, τοῦ θεοῦ τούτοις δεδομένου δικάζειν. ποῖος δὲ τούτοις, τοιοῦτος ἔστιν, ἐνταῦθα μάλιστ' ἂν ἰδεῖν ἔστι. φεύγων γάρ τις ἤδη ποτὲ ἄνδρα φονέα, ἢ τραυματίαν, ἢ τοιοῦτόν τι ἕτερον, οὐκ ἐπεδέξατο τὰς ἀτυχήματα τὴν τοῦ πράγματος δύναμιν, ἀλλ' ἀνθρωπίνως ἐπεκύφισεν εἰς ὅσον εἶχε καλῶς τὰς συμφοράς. ταῦτα μέν τοι πάντα, ὅτῳ καλῶς καὶ νομίμως ἔχοντα, ὁ γράφων τὸ ψήφισμα τοῦτ' ἐφαρμόττειν φαίνεται. εἰ γὰρ δεῖ ὁπόσων ἕνεκα τούτων ἐν τῷ ψηφίσματι τούτῳ, καὶ πρῶτον μὲν παρὰ τοῦτο τὸ δικαστήριον, καὶ ἐφ' οὗτος γεγραμμένους νόμους καὶ ἄγραφα νόμιμα, τὸ ψήφισμα εἰρηται. δεύτερον δ' ἕτερον δικαστήριον, τὸ τῶν ἀκουσίων φόνων φανήσεται συγχέων, τὸ δὴ παλλαδίῳ, ἐφ' οὗ ἐφ' ἑτέρῳ νόμῳ ἐφαίνων. καὶ γὰρ ἐνταῦθ' ἐστὶν πῶς τὸν μὲν, διωμοσία· δεύτερον ἦ, λόγος. τρίτον ἦ, γνῶσις ἢ δικαστηρίου. ὧν οὐδέν ἐστιν ἐν τῷ τούτῳ ψηφίσματι. αἰ δ' ἄλως ἔδοξεν ἔργον εἰργάσθαι, ἔφ' ὁ διώκων ἢ δεδρακότος κύριος, ἀπ' ἄλλος οὐδεὶς πλὴν ὁ νόμος. τί ἂν ὁ νόμος κελεύσειε; τ' ἀλόντα ἐπ' ἀκουσίῳ φόνῳ, ἐνίοτε ἀφιέμενος χρόνοις ἀπελθεῖν τακτὸν ὁδὸν καὶ φεύγειν ἕως αἰ* αἰδέσηται τοὺς τ' ἐν ἡλικίᾳ ἢ πεπονθότος. τηνικαῦτα δ' ἤκειν δέδωκεν· ἔστιν ὅν τρόπον ἂν καὶ τύχῃ. ἀλλὰ καὶ θύσαι,

θῦσαι, καὶ καθαρθῆναι, καὶ ἀλλάξα * δὴ εἴρηκεν ἀ
χὴ ποιῆσαι, ὀρθῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτα πάν
τα λέγων ὁ νόμος. καὶ γὰρ τὸ ἀκουσίων ἐλάττω
τιμωρίαν, ἢ τῶν ἑκουσίων τάξαι, δίκαιον· καὶ τὸ
μηχόστ' ἀσφάλειαν ἀπελθεῖν * καὶ τὸ μεταστῆσαι
λέγειν, ὀρθῶς ἔχον ἐστί. καὶ τὸ τὸν κατιόντ' ὅσιο
καθαίρεσθαι νομίμοις, καὶ τὸ τοὺς νόμους κυ
ρίους ἁπάντων εἶναι, καὶ ταῦτα πάντα καλῶς.
ταῦτα πάντα δικαίως ἂν οὕτω διορισθείη τῶν
ἐξ ἀρχῆς νομοθετησάντων, μηδὲν προσθεμένων τὸ
ψήφισμα ἀγροῖ. ταῦτα μὲν δὴ δύο τηλικαῦτα καὶ
τοιαῦτα δικαστήρια καὶ νόμιμα ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου
μεμένηκεν, ἕως αἰσχρῶς ὑπερεπήδηκε. τρίτον
δὲ ἕτερον περὶ φόνου δικαστήριον, ὃ πάντων ἀ
νθρώπων τούτων ἔχει καὶ φέρεσθαι, αὖ τις ὁμολο
γῇ μὲν κτεῖναι, ἐννόμως δὲ φῇ δεδρακέναι. τοῦτο δέ
ἐστι τὸ ἐπὶ Δελφινίῳ. δοκοῦσι γάρ μοι, ὦ ἄνδρες Ἀθη
ναῖοι, ἐθῆσαι τοῦτο πρῶτον ἁπάντων οἱ περὶ τούτων ἐν
λόγῳ τὰ δίκαια βουλεύοντες. πότερ' ἀδικεῖν χρὴ, φόνον
ὅσιον εἶναι νομίζειν, ἢ ἄνευ γ' ἐάν ὅσιον νομιστέον; λογι
ζόμενοι δ' ὅτι μητέρα ὀρέσης ἀπέκτονεν, ὁμολογῶν,
θεῶν δικαίων τυχών, ἀποφυγγάνει, νομίσαι δίκαιόν
ἄνευ εἶναι φόνον. ἃ γὰρ αὐτὰ μὲν μὴ δίκαια θεοὺς ψηφί
σασθαι, ὡς δὲ τοῦτο ἐνόμισαν, χρᾶφουσιν ἤδη καὶ διο
ρίζουσι φῶς, ἐφ' οἷς ἐξεῖναι ἀποκτιννῦναι. ἀλλ' ἐχ
θρὸς ἀδικῶν ἀφείλεν· ἀλλ' ἀπλῶς, ἐάν τις ἀποκτείνῃ,
φησι, χαίρεθημον· κἂν δικαίως, κἂν ὡς οἱ νόμοι διδόα
σιν, ἕκαστον ποιεῖ. κεῖταί τοι πᾶσιν ἐστὶ παράγραμμα καὶ
λόγοις δύο προτεθηκώς, ἥττε τοῦ δικαίου καὶ ἀδίκου. ἃς
ἅμα μὲν τὸ αὐτὸ παράγραμμα ἀδικεῖν αὖ δίκαιόν ἐστιν ἔχειν, ἅ-
δε λόγος ἀδείς. πῶς γὰρ αὖ δίκαια ἅμα ταυτὰ καὶ
μή, ἠμοιτο; τίνι ἑτέρᾳ οἱ ἕκαστον αἰτίαν ἔχον ἀνοι-
μάζετο, κἂν μὲν τὸν ἀδικοῦντα κτείνῃ· πονηρὸν κρίνεται.
ἐὰν δὲ τὸν δικαίαν χρηστὸν καλόν. σὺ τοίνυν ἀσὶ
ἑτέραν προσέθηκας, * τοῦτον αὖ τις ἀποκτείνῃ, χρά
φων· ἀλλ' ἀόριστον αὐτὸν εἰπὼν τὴν αἰτίαν, καὶ με-
ταπεσὼν ἀδύνατος προσγράψας, ἀγώνυμον εἶναι. τρίτον
τοῦτο δικαστήριον καὶ τὰ τούτου νόμιμα πῶς ἂν ἔχοι
κῶς φαίνῃ. τέταρτον τοίνυν ἄλλο περὶ τούτοις, τὸ ὅτι
πρυλαιῶν. τοῦτο δέ ἐστι τί; ἐὰν λίθος, ἢ ξύλον, ἢ σί-
δηρος, ἢ τι τοιοῦτον ἐμπεσὸν πατάξῃ· καὶ τὸν μὲν βα
λόντα ἀγνοῇ τις· αὐτὸ δὲ εἰδῇ καὶ ἔχῃ τὸ τὸν φόνον εἰρ-
γασμένον τούτοις ἐντυχεῖν λαγχάνειν. εἰ τοίνυν τῶν
ἀψύχων καὶ μὴ μετεχόντων τοῦ φρονεῖν ἀδίκως ἔδοξ' ὅ-
σιον τιμωρίαν ἔχον αἰτίαν, ἐὰν ἄνευ τινὸς ἢ πρὸς τὸν γε ἀδι
κοῦντα μὲν ἀδεῖν, ἐὰν τύχῃ, φήσω δὲ ἀδικοῦντα, ἀλλ'
ἄνθρωπόν γε ὄντα, καὶ μεμελημένον τῇ τύχῃ τῆς αὐ-
τῆς ἡμῖν φύσεως, αὐόσιον καὶ δεινὸν αὖ λόγῳ ψή
φῳ ποιεῖν ἑκάστοτε ἐπ' αἰτίᾳ τοιᾳδί, ἢ ἐπὶ τοίνυν, πέμ-
πτον δικαστήριον ἀλλοῖ θεάσασθε, οἷον ὑπερβέβηκε, τὸ
ἐν Φρεαττοῖ. ἐνταῦθα γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κελεύει
νας ὑπέχειν ὁ νόμος, ἐάν τις ἐπ' ἀκουσίῳ φόνῳ πε-
φυγὼς, μή πω ἐκβαλόντων αὐτὸν ἠδεσμένων, αἰτίαν
ἔχῃ ἑτέρᾳ φόνου ἑκουσίου. καὶ γὰρ οὐδὲ δεῦρο ἔχει οἱόν τε ἐλ-
θεῖν αὐτῷ παρεῖσθαι αὐτὸν ὁ πατὴρ ἕκαστον δήπου τάξεως· ἀ-
σεβοῦσι γὰρ πρόδηλα πάντων ἐπίσης, καὶ δὴ τὸ ὁμοίαν ἐπιθ
σαι τοῖς αἰτίαν κατ' αὐτό. ἀλλὰ τό, τε * δοκοῦσι σύ-
φρον ὅπως ἔχειν, κἀκεῖνον ἐκ ἀπεστέρησε λόγος καὶ κρίσεως.
τί ἂν ἐπισπεσὼν ἤγαγε δεῦρ δικάζοντας ἐκεῖσε, οἱ περὶ πλ
εῖν οἷόν τε ἦν ἐκείνῳ, τὸ χώρας ἀποδείξας τὸ πρῶτον, ἐν
Φρεαττοῖ καλεῖται * ἐπὶ θαλάττιον. εἶθ' ὁ μὲν ἐν πλοίῳ
προσπλέων, λέγει, τῆς γῆς ἐκ ἁπτόμενος οἶδ' ἀκροῶν
δικάζουσιν ἐν τῇ γῇ. κἂν μὲν ἀλῷ, τὸ ἐπὶ τοῖς ἐκκρίτοις
φόνοις

divinam facere, & expiari, & alia quædã ordine ac dili
genter sancita, præstare iussit lex. Rectè quidẽ Athenien
ses, hæc omnia. Nam q & rerum non voluntariarũ mi
nor pœna, q̃ de industria commissarũ, sancitur, iustũ est:
& quod discedẽdi potestas datur, & q exulare iubetur:
rectè est prouisum: & q is qui ab exilio redit, expiatur,
& purgatur certis ritibus, & omnis autoritas penes le
ges est: etiã hæc omnia præclarè constituta sunt. Quæ
iste vniuersa tata æquitate à primis legislatoribus descri
pta, decreto isto scribendo neglexit. Hæc igitur duo tan
ta & talia iudicia atq; instituta, iam inde ab omni me
moria recepta, tã impudenter trãsiluit. Quin præter hæc
rtiũ etiã, inter hæc omniũ augustissimũ, maximiq; ter
roris si quis occidisse fateatur, ad tamẽ secundũ leges feci
sse se dicat: est aũt hoc de quo dico, prætorium ad Del
phiniũ. Nam mihi quidem videntur, Atheniẽses, hi qui 3 Iudicium ad Delphi nium.
primum his de reb. iura sanxere, præ omnibus alijs hoc
spectasse: vtrum nullã cædem esse licitã, an verò aliquã
cædem facere fas esse, sit existimandũ? Cum igitur, Ore
stem interfectã matre, idq; haud negantẽ, deos iudices
B *nactum, cædis absolutũ esse reperissent: statuisse cædem*
aliquam esse iustã: nec enim deos iniustè quicquam pro
nunciaturos. Proinde quia sic senserunt, iam scribere, &
apertè diffinire instituerunt, quibus de causis occidere
liceret. At iste prorsus nihil dempsit, sed in vniuersum,
Si quis occiderit uit, Charidemum, siue id iurè fiat,
siue vt leges pe. t, proscribit. Enimuero tum actio
nes, tum orationes omnes, duas habent appendices, vnã
iuris, alterã iniuriæ: quas simul eadem actio nulla potest
habere, nec vlla ite orat Nã quí simul eadẽ & iusta &
iniusta esse queãt? sed cũ alterutra causa cõiuncta quæ
libet, explorantur. quæ causa si in ua appareat: ipsa res
improba iudicatur. Sin iusta: bona & honesta. Tu verò
neutram apposuisti, cum scriberes, Si quis hunc occide
rit: sed crimine ipso, sine vllo additamento, nominato, po
stea statim subiecisti, proscriptũ esse. Tertiũ igitur hoc iu
diciũ, & huius instituta te violasse constat. Iam ad hæc, 4 Iudicium Prytanei.
quartum etiã, illud ad Prytaneum. Id verò cuiusmodi
est? Si lapis, aut lignum, aut ferrum, aut tale quippiam
elapsum, percusserit, atq; aliquis, à quo id cõiectum sit,
ignoret, ipse verò norit, & habeat telum quo cædes fa-
C *cta est: his rebus in hoc loco iudicium dictatur. quod si*
animas, sensuq; & rationis prorsus expertes hoc
gas, nefas habetur non adducere in iudicium:
multo rtè magis, eum qui nihil fortasse deliquerit (po
nam deliquisse) at hominem tamen, & deũm voluntate,
communis nostræ naturæ participem, nefas & iniquum fuerit, indicta causa, & absq; iudicio, talis crimi-
nis gratia proscribere. Cuiusmodi porrò aliud quintum 5 Phreattæum iudicium.
iudicium violarit, spectate, Phreattæum: in quo causam
dicere lege iubetur, si quis ob cædem fortuitam in exi-
lium profectus, nondum reconciliatis cæsi propinquis,
alterius voluntariæ cædis insimuletur. Neque verò,
quia huic ei venire non est integrum, eum neglexit is,
qui hæc singula ordinauit: neque propterea quòd prius
etiam tale quid designarit, simile rimen in eo satis esse
probatum censuit: sed ... inuênit, qua &
pietati consuleret, & ... sensione nec iudicio
priuaret. Quid igitur fecit? Iudices illò adduxit, quò
illi accedere fas erat, designato quodam regionis nostræ
maritimo loco, qui ad Phreattam appellatur. Post, ille
naue accedens, verba facit, terra non contacta: illi in
terra auscultant & iudicant. quod si conuincitur, pœ-
nas luit

nas luit cædi voluntariæ cõstitutas: idq; meritò. Sin absoluitur: indemnis quidem eius criminis abit: sed exiliũ ob priorem cædem indictum, sustinet. Qua igitur gratia tanto studio tractata sunt hæc omnia? Paris impietatis harum sanctionum autor esse censuit, vel ad facinora conniuere, vel insontem proscribere. Enimuerò si tantũ studium adhibetur, vt hi qui iam homicidæ iudicati sunt, de criminibus pòst obiectis se purgare, venire iu iudicium, & omnem æquitatem consequi possint: iniquissimum profectò fuerit, de nondum conuicto, re nondum explorata, vtrum fecerit, nec ne: item vtrum inuitus an volens fecerit, scribere, dedendum eum esse ante iudicium ipsis accusatoribus. Sexta porrò vlciscendi ratio reliqua est, præter has omnes. qua itidem præterita, decretum hoc scripsit iste: si quis hæc ignorauit omnia: si tempora quibus hæc singula facienda fuissent, præteriere: si alia quapiam de causa tali modo suum ius persequi non vult, & homicidam tum in templis, tum per forum obambulantem videt: ducere illum licet in carcerem, non domum nec quò cuique libitum est: id quod tu concessisti: eóque coniectus, ante latam sententiam, nihil omnino patietur.: conuictus quidem morte mulctabitur. sed si accusator quintam suffragiorum partem non tulerit: mille drachmas ipse insuper soluet. At non hoc modo iste scripsit: sed & insontem criminandum, & indemnatum statim dedendum esse. quòd si quis hominum, aut tota etiam ciuitas tot legibus & institutis à me enumeratis ne destruantur (quæ stensa diuinitus, & ab omni æuo à mortalibus vsurpata fuerunt) opituletur, & eum qui per iniuriam & contra legum interdicta violetur, eripiat: fœdo rib. exclusum esse scripsit: & huic præterea negs defensionis neque iudicij copiam fecit: sed & hunc statim sine iudicio punit. Quod nam decretum isto crudelius aut iniquius excogitari queat? Est ne adhuc nobis aliqua lex reliqua? Heus tu ostende. Recita hanc.*

Sexta vlciscendi homicidæ ratio.

LEX.

IX legis violatio.

Si quis violenta morte occubuerit: in eius vltionem necessarijs corpora pignerare liceat, donec aut cædis causam dixerint, aut homicidas dediderint. Capiendis aũt corporũ pignoribus ad tertiũ vsq; progrediantur: vltrà, nefas esto. Cum leges, Athenienses, præclaræ multæ sint: haud scio an vlla huic vel præstantia vel æquitate sit præferenda. Considerate quæso, quãta æquitate & humanitate sit condita. Si quis, inquit, violenta morte occubuerit. Primùm quia adscripsit, violenta, significare voluit, si per iniuriam sit occisus: cognatis pignora capere licere, donec aut cædis causam dixerint, aut homicidas dediderint. Considerate, quàm bene prius causam dici velit. Quòd si nolint, pòst dedi imperauit. Sin horum vtrunq; detrectent: pignora licere capi vsq; ad tres, non vltrà. Contra totam igitur legem hanc decretum factum est. Primùm enim, si quis occiderit, scribendo: non adscripsit, iniustè aut violenter, nihil omnino denig;. Deinde priusquam causam dici iusserit. statim scripsit, licere abduci. Præterea lex, si neg; causam dixerint hi apud quos facta cædes est, neg; sontes dediderint, contra hos pignorum captionem ad tres vsq; concedit. Iste verò hos omni crimine liberauit, nulla prorsus eorum facta mentione: sed iam exulantem (quamquam natura & omnium mortalium cõmuni suffragio cõprobata lege, cõstitutũ sit, vt exul admittatur) si qui susceperint, societate fœderũ excludit, supplicẽ ni dediderint.

Proinde

A φόνοις δίκλω ἔδωκε. δικαίως. ἐαὶ ἢ ὁποφύγῃ. τοῦτος μὲν ἀθῷος ἀφιέται· τῷ δὲ ἦλι τῷ πεπρωφόνευφυγλὼ ὑπέχει. τίνος οὖν ἕνεκα ταῦθ' ἅπαντα διεπράξατο; ἴσον ἡγεῖτο ἀσέβημα ὁ ταῦτα διαιρῶν, τοῦτο ἀδικεῖν ἐᾶν, καὶ τὸ αὐτὸν ἐκδιδόναι πρὸς δίκης. καί τι εἰ πρὸς τῶν ἀνδροφόνων, τῶν ἤδη κεκριμένων, τοσαύτη σπουδὴ γίνεται, ὅπως λόγου καὶ κρίσεως, καὶ παύτων, ὁπόσα ἐστὶ δίκαια, τύχωσι πρὸ τοῦ ὕστερον αἰτιῶν· ἢ που πρὸ γε τοῦ μήθ' ἑαλωκότος μήτ' ἐγνωσμένου, πότερον δέδρακεν, ἢ οὔ, καὶ πότερ' ἄκων, ἢ ἑκών, παράδειγμα γράφειν, ὡς ἐκδοτέον τοῖς ἐγκαλοῦσιν αὐτοῖς πρὸ δίκης. ἔτι τοίνυν ἕκτη ἡμῶν ἐστὶ πρὸς ἁπάσας ταύτας, ἣν ὁμοίως παραβὰς, γέγραφε τὸ ψήφισμα ἁπάντων. εἰ παύτας τούτων ἕκαστα ποιεῖν, ἢ δι' ἄλλου τινὸς βούλεται τούτων οὗ χρόνος ἐπέξειναι· τὸν ἀνδροφόνον δ' ὁρᾶ πρεῖόν που ἐν τοῖς ἱεροῖς, καὶ κατὰ τὴν ὁραν, ἀπάγειν ἔξεστιν εἰς τὸ δεσμωτήριον, οὐκ οἴκαδε, ἀδ' ὅπου βούλεται ὥσπερ σὺ δέδωκας. κἀγὼ παῦθ' ἁπαξθεὶς, ἀδ' ὁποιῶ πρὸ αὐτοῦ B θῶ, πείσεται. ἀλλ' ἐαὶ μὲν ἁλῶ, θανάτου ζημιωθήσ). ἐαὶ δ' ἢ μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων ὁ ἀπάγων, χιλίας παραφλήσ. ἀλλ' ἀχεῖ ἔχει ψεταῦτα· ἀλλὰ τὸν μὲν ἀθῷον αἰτιάσασθαι τὸν ἄκοντα, δίκης ἔχειν, δίδωσι· τὸν δὲ ἑκόντα, ἐαὶ μὴ ἁλῷ, δίκης μὲν οὐ μέτεστιν, ἀδ' ἐξ ἀγορᾶς ἄγειν, καὶ ἐν ἱεροῖς καὶ ὁσίοις, καὶ ἐν ἀγορᾷ καὶ ἐν πλοίῳ, καὶ ἐν οἰκίᾳ, ἐν ᾗ ἂν μὴ ὁ οἰκῶν κελεύῃ. καὶ ἐὰν ἐν τῇ αὐτοῦ οἰκίᾳ τις ἀποκτείνῃ ἑκὼν ἀκοντί τινα, ἢ βουλευσάμενος φόνον, ἢ ἐπιθεὶς, ἢ ἐπιβουλεύσας, ἢ ἀποκτείνας, ἢ ἀναίτιον ὄντα φήσας εἶναι, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον ποιήσας, ἐξεῖναι τοῖς ἐχθροῖς τοῦ τεθνεῶτος ἢ τοῖς ἐπιτηδείοις ἀπαγαγεῖν εἰς δίκην, ἢ ἐπιδεῖξαι τῷ ἄρχοντι, ἢ τοῖς ἑνδεκα, ἢ τοῖς τριάκοντα, ἢ τοῖς δικασταῖς, ἢ τοῖς ἐπιμεληταῖς τῶν δικαστηρίων, ἢ τοῖς ἐπὶ τοῖς ξένοις, ἢ τοῖς ἐπὶ τοῖς μετοίκοις, ἢ τοῖς ἐπὶ τοῖς ἐμπορίοις, ἢ τοῖς ἐπὶ τοῖς λιμέσιν, ἢ τοῖς ἐπὶ τοῖς σίτοις, ἢ τοῖς ἐπὶ τοῖς ἀγορανόμοις, ἢ τοῖς ἐπὶ τοῖς ἀστυνόμοις, ἢ τοῖς ἐπὶ τοῖς ἱεροποιοῖς, ἢ τοῖς ἐπὶ τοῖς ἐπωνύμοις, ἢ τοῖς ἐπὶ τοῖς ἐπιμελητῶν

εὐηθῶ καὶ τῷ μὴ προσθεῖναι πῶς ἐὰν ἀποκλείνῃ, καὶ τῷ μηδεμίαν κρίσιν εἰπεῖν. καὶ τῷ μὴ δίκας αἰτεῖν, καὶ τῷ παντα χόθεν διδόναι λαβεῖν, καὶ τῷ σοῦ ὑποδεξαμένους, ἀλλα μὴ παρ' οἷς αὖ τὸ πάθῳ γήπται κωλάζειν, καὶ πᾶσιν οὑτωσὶ φανερῶς καὶ πρὸ τούτων εἰρηκέναι τὸν νόμον. Λέγε δὴ τὸν ἑφεξῆς.

Νόμος.

Μηδὲ νόμον ἐᾶν αὐδρὶ ἐξεῖναι θεῖναι, ἐὰν μὴ τὸν αὐτὸν ἐφ' ἅπασιν ἀθλωαίοις. Ἐστι μὲν ἀκέπι τῶν φονικῶν ὅδε οὑτωῖ ἀνεγνωσμένος νόμος, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἔδ' ὁπῶν δ' ἧττον ἔχῃ καλῶς, ἢ περ ἀ ἄλλος τις. ὥσπερ γὰρ τῆς ἄλλης πολιτείας ἴσον μέτεστιν ἑκάστῳ, ὅτως ὥσπερ δεῖν καὶ τῶν νόμων ἴσον μετέχειν πάντας ὁρθῶς αὐτόν. καὶ διὰ ταῦτ' ἐγραψεν, οὐδὲ νόμον ἐᾶν αὐδρὶ ἐξεῖναι θεῖναι. ἐὰν μὴ τὸν αὐτὸν ἐφ' ἅπασιν ἀθλωαίοις. ὁπότερον οὖν τὸ ψηφίσματα δεῖν κοινοὺς νόμους ὁμολογεῖται γράφειν· ὁ γράφων ἰδίᾳ τι χαρίσηται τοιοῦτον, ὃ μὴ πᾶσι καὶ ὑμῖν ἔσται, οὐ φῶς ποιῶν τὸν εἰρηκὼς εἴη τὸν νόμον. οὐ γὰρ δήπου ἀ μηδὲ νομοθετεῖν ἔξεστι, ταῦτα ἐν ψηφίσματι γράψας τις, σύνομα αὖ εἰρηκὼς εἴη. Λέγε τὸν μετὰ ταῦτα νόμον*, ἢ οὗτοι πάντες εἰσίν.

Νόμος.

Ψήφισμα δὲ μηδὲν μήτε βουλῆς μήτε δήμου, νόμου κυριώτερον εἶναι. Κατάβυθ. Παῦ μικρὸν ὑπειλήφαμοι τὸ λέγειν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ῥᾴδιον εἶναι, ὥστ' ἂν καὶ πρότερόν τὸν νόμον τὸ ψήφισμα. ὃς γὰρ ὑπαρχόντων πολλῶν νόμων, πάντας ὑπερβὰς τούτους, γράψας τι καὶ κατέκλησεν ἴδιον πρᾶγμα ψηφίσματι· τοῦτο τί τις ἄλλο ποιεῖν φήσει, πλὴν ψήφισμα νόμου κυριώτερον ἀξιοῦν εἶναι; βούλομαι τοίνυν ὑμῖν* καὶ σὺ, ἢ δύο ψηφίσματα δεῖξαι τῶν γεγραμμένων τοῖς ὡς ἀληθῶς εὐεργέταις τῆς πόλεως, ἵν' εἰδῆτε ὅτι ῥᾴδιόν ἐστι γράψαι τὸ δίκαιον, ὅταν αὐτῷ τις ἕνεκα τούτου γράψῃ τιμήσαί τινα, καὶ μεταδοῦναι τῶν ὑμῖν ὑπαρχόντων, καὶ μὴ διὰ τοῦτο δοκεῖν ποιεῖν, βουληται κακουργεῖν καὶ διακρούεσθαι. Λέγε τὰ ψηφίσματα τοῦτο. ἀλλ' ἵνα μὴ μακρὸν ἀκούειν ὑμῖν ᾖ, ἐξ ἑκάστου τῶν ψηφισμάτων αὐτὸ τοῦτο ἐξείλεκται, ὥστε ἃ τούτῳ κατηγορῶ, λέγε.

Ἐκ τῶν ψηφισμάτων.

Ὁρᾶτε ὅτι πάντες, ὦ ἄνδρες ἀθλωαῖοι, τὸν αὐτὸν τρόπον γεγράφασιν; ἔγωγε φησὶν ὑπὲρ αὐτοῦ ἡ αὐτὴ τιμωρία, καθάπερ αὖ τὸν ἀθλωαῖον ἀποκλείνῃ, κυρίους μὲν εἶναι πάντα τοῦτον ὑπάρχοντας ὑμῖν νόμους, σεμνοὺς δὲ ἀποφαίνοντες, οἵτε ἂν δωρεᾶς ἐποίησαν τὸ πάλαι τοῦτον μεταδοῦναι τινί. ἀλλ' ἐκ ἀελεσπράτης· ἀλλὰ πεπλακίζει μὲν* καθ' ὃν δύναιτο τρόπον τούτους. ὡς γοῦν οὐδενὸς ὄντων ἀξίων, ἰδίᾳ τι γράφειν ἐπεχείρησε. μικρὰν δ' ἀποφαίνει κἀκείνων τὴν δωρεάν, ἐν ᾗ τὴν πολιτείαν δεδώκατε τῷ χαρίδημῳ, ὃς γὰρ ὡς ἁπάντων τοῦθ' ὑμῶν καὶ πεσόφλων χάριν αὐτῷ, γράφει, καὶ προστίθησι φυλάττειν ὑμᾶς ἐκεῖνο, ὅπως ἂν ἐᾶν ὁπαὶ βούλῃ πῇ· πῶς* οὐ τοῦθ' ὁ λέγω διαπράττεται; σὺκ ἀγνοῶ τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθλωαῖοι, ὅτι ὡς μὲν ἀ ἄδικα τοὺς νόμους φανερῶς γέγραφε τὸ ψήφισμα ἀριστοκράτης, οὐχ ἕξει δεῖξαι. ὃ δὲ δυνάσται πάντων ἐστί, τὸ μηδεμίαν κρίσιν ἐν πάντι ποιῆται τῷ ψηφίσματι πιαύτης αἰτίας, τοῦθ' ὑφαιρεῖσθαι πειράσεται. ἐγὼ δὲ δεῖ αὐτῷ τούτου πολλὰ μὲν λέγειν σοὶ οἶμαι δεῖν. ὅτι δὲ τοῦ ψηφίσματος αὐτῷ δείξω πιφῶς* οὐδὲ τοῦτον ἡγέμενον εἶναι κρίσιν οὐδεμίαν τῷ τὴν αἰτίαν ἔχοντα. γέγραφε γὰρ, ἐάντις ἀποκλείνῃ χαρίδημον, ἀγώγιμος ἔστω. ἐὰν δέ τις ἀφέληται, ἢ πολίτης, ἢ ἰδιώτης, ἕκαστον

A *Proinde tum quia non apposuit modum cædis, tum quia iudicium non nominat, tum quia pœnas exigi non iubet, tum quia dat vndiq; comprehendendi facultatem, tum quia eos qui receperint, nō eos apud quos facta cædes fuerit, puniri iubet, rebus denig; omnibus, hanc quoque legem decreto suo violauit. Age sequentem recita.*

LEX.

Neq; fas esto legē de vno viro ferre, nisi eadem ad omnes Athenienses pertineat. Hæc lex modò recitata, Iudices, non iam & ipsa est rerum capitalium: nihilominus tamen, vt si qua alia, præclara. Nam vt reliqui iuris ciuitatis, ita legum quoq; omnib. æquam partem esse tribuendam censuit legislator: propterea q; scripsit, nefas esse ferre legē vno de viro, nisi eadem ad omnes quoq; Athenienses pertinere queat. Quando igitur in confesso est, decreta secundum omnes leges scribi oportere: qui Charidemo tale quippiam priuatim decernit, quod non vobis omnib. ex æquo tribui potest: is haud dubiè legem hanc violat. Nec enim profectò quæ sanciri legibus est nefas, ea inscripsisse decretis concedetur. Recita sequentem legem, qua istæ omnes continentur.* X. legis violatio.

B

LEX.

Decretum nullum neq; senatus, neq; populi autoritati præferatur. Depone. Breui omnino et facili oratione mihi opus esse puto, vt ostendam, hāc quoq; legem isto decreto esse violatam. Nam qui legibus omnibus, quarum tanta multitudo est, violatis, decreto inscripsit, & inclusit rem quampiam peculiarem: eum quid aliud facere statuendum est, quàm postulare, vt decretū lege potius habeatur? Ostēdam autem vobis vnum atq; alterum senatusconsultum, quibus viri de republ. verè bene meriti sunt ornati: vt intelligatis, facile esse æqua scribere, si quis ob illud ipsum scribat, vt alicui honos habeatur, vtq; is in vestri iuris societatem recipiatur: & non per speciem talium honorū, aliquid improbi conari & malefacere studeat. Lege senatusconsulta hæc. sed ne prolixitas auscultationis molesta vobis esset, è singulis senatusconsultis id est electum, in quo istum accuso. Lege. XI. legis violatio.

E SENATVSCONSVLTIS.

Videtis, Athenienses, eodem modo scripsisse omnes.

C *Eadem, inquit, afficiatur pœna, qua, si Athenienſem occidisset. valere illi receptas leges vestras sinunt, easdémque magnificiunt, cum honorificum esse existiment, earundem alicui ius impertiri. Aliter Aristocrates, qui has quocunque modo potest, contemnit. Sic certè, quasi hæ nullius præcij sint, peculiare aliquid scribere instituit: atque illud quoque munus, quo ciuitate Charidemum donastis, extenuat. Nam qui sic, quasi vos hoc ei tribuisse non contenti, plura etiam debeatis, illud quoque adiecit, oportere prouidere vos, vt illi quicquid libet, impunè liceat: nonne id molitur quod ego dico? Neque verò ignoro, Athenienses, decretum hoc legibus non palàm esse contrarium, haudquaquam ostensurum esse Aristocratem: sed illud, quod est omnium iniquissimum, quod in toto decreto causæ dicendæ, in tali crimine, potestatem nusquam dedit, surripere conabitur. de quo ego multa mihi verba esse facienda non puto: cum ex eius decreto euidenter possim ostendere, ne ipsum quidem existimare, vllam huius criminis reo dari causæ dicendæ potestatem. Scripsit enim: Si quis occiderit Charidemum, eum abduci liceat: quem si quis eripuerit, siue ciuis, siue priuatus,* Refutatio effugiorū quorundam.

fœderibus excludatur: non, si ereptum iudicio non stiterit: sed omnino statim. Atqui si causæ dictionem daret, aut saltem non tolleret: tum pœnam in assertores statuisset, cum eum quem eripuissent, iudicio non stitisent. Arbitror præterea illud quoque dicturum, & hac parte obnixè daturum operam, vt fucum vobis faciat: irritum esse decretum, quòd senatusconsultum sit. Legem autem iubere, senatusconsulta esse annua. Itaque tametsi nunc ipse absoluatur: decretum tamen hoc nihil incommodaturum reipublicæ. Ego verò vobis illud contra hoc opponendum esse statuo: decretum ab isto esse scriptum, non vt eo irrito, nihil vos incommodi sentiretis (licuisset enim ab initio nihil scribere, si spectasset, quid esset è republica) sed, vt vobis deceptis, quidam ea quæ cum vestris vtilitatibus pugnant, consequerentur. Qui autem accusarint, & rem distulerint, & effecerint, ne ratum esset decretum, hi nos sumus. Absurdum igitur fuerit, quarum rerum gratia nobis debetur, eas istis saluti esse. Deinde neque ita simplex istud est, vt aliquis existimet. Nam si nemo esset alius, istius exemplo, neglecta vtilitate vestra, scripturus: minus fortasse graue foret. Nunc quia tales non pauci sunt: vestri officij non est, decretum istud tolerare. Quis enim non securo animo denuò scribet, si non fuerit absolutum? quis non approbabit? quis verò accusabit? Non igitur spectari debet, an hoc sit temporibus irritum: sed illud intuendum est, vos, si vestro suffragio decretum nunc absolueritis: his qui denuò nocere vobis volent, impunitatem daturos. Neque illud etiam me latet, Athenienses, Aristocratem simplicem & veram defensionem nullam habere: sed talia quædam effugia quæsiturum: decreta huius generis multa iam & multis esse facta. Id verò, Athenienses, nullo argumento est, istum consentanea decreuisse legibus. Multæ res enim sunt, quib. fit vt vos decipiamini. veluti, Si quod è damnatis decretis apud vos non fuisset accusatum: ratum vtique fuisset, quanquam contra leges factum. nec minus, si quod accusatum est, & tamen vel prænaricatis accusatoribus, vel eloquentia ad suam causam explicandam destitutis, est absolutum: etiam hoc legibus esse contrarium, nihil prohibet. Num igitur, qui de eo sententiam dixere iusiurandum non seruarunt? imò. quomodo? id ego docebo. Se animo religiosissimo pronunciaturos iurarunt: animi autem opinio, ex his quæ audierint, exoritur. eam in iudicando cum sequuntur, piè faciunt. Quisquis enim, neq; odio, neque beneuolentia, neq; alia iniusta causa commotus, contra sui animi sententiam non pronunciat: religiosè facit. Neq; enim qui ab oratore deceptus, aliquid ignorauit, ignorantiæ pœnas dare debet, sed qui volens & sciens perperam pronunciat, is execrationi est obnoxius. Quapropter in singulis concionibus, præco diris deuouet non deceptos, sed illos qui phaleratis verbis vel senatum, vel populum, vel Heliæam decipiunt. Non igitur ei concedatis vt dicat, hoc esse factum: sed iustè esse factum: nec ab alijs ea iudicibus esse confirmata: sed vos edoceri iubete, se ea de re quàm nos æquora dicere. Quod si facere non poterunt: absurdum esse statuo, aliorum deceptionem vestræ cognitioni anteferri. Præterea, mihi quidem per quàm esse impudens illa videtur oratio: prius etiam alijs talia decreta esse facta. Nec enim, si quid vnquam non secundum leges factum est, idq; tu es imitatus: propterea te absolui decet: sed*

ἕκαστος ἔσω· οὐκ ἐὰν μὴ ὠφέλιμον εἰς κρίσιν τὸν ἀφαιρεθέντα· ἀλλ' ὅλως ἁπλῶς. καίτοι, εἰ γε ἐδίδου κρίσιν, ἦν ἂν μὴ ἀφῃρεῖτο τότ' αὖ πρόσχαρα ἂν ἦν τῶν ἀφαιρουμένων τὴν τιμωρίαν, ὅπως εἰς τὴν κρίσιν μὴ παρέρχον ὃν ἀφείλοντο. οἶμαι τοίνυν αὐτὸν, κἀκεῖνον ἐρεῖν τὸ λόγον, καὶ σφόδρα* τῶν τι ζητήσειν ἐξαπατᾶν ὑμᾶς, ὡς ἄκυρόν ἐστι τὸ ψήφισμα. πρόβλημα γάρ ἐστιν. ὀνάμος δ' ἐπέτεια κελεύει τὰ τῆς βουλῆς εἶναι ψηφίσματα. ὥς τι κἂν αὐτὰ νυνὶ δόξαι ψηφίσησθε· ἥ γε πόλις φλαῦρον οὐδὲν πείσεται κατὰ τοῦτο. ἐγὼ δὲ πρὸς ταῦτα οἶμαι δεῖν ὑμᾶς ἐκεῖνο ὑπολαμβάνειν, ὅτι τὸ ψήφισμα τοῦθ' οὕτως ἔγραψεν, ὡς ἵνα ὄντος ἀκύρου μηδὲν ἀηδὲς ὑμῖν συμβῇ (ἐξῆν γὰρ αὖ πάλιν τῷ ἀρχὴν μὴ γράψαι, εἰ γε τὸ βέλτιστον τῇ πόλει σκοπῶν ἐβούλετο) ἀλλ' ἵν' ἐξαπατηθέντων ὑμῶν, διαπράξαιντό τινες παράνομα τοῖς ὑμῖν συμφέρουσιν. οἱ δὲ γράψαμενοι καὶ χρόνους ἐμποδίσαντες, καὶ δι' οὓς ἄκυρόν ἐστι τὸ ψήφισμα, ἡμεῖς ἐσμέν. ἄτοπον δὴ γάρ ἐστ' αὖ, εἰ ὧν ὑμῖν χάριν εἰκὸς ὑπάρχειν, ταῦτα τούτοις εἰς σωτηρίαν ὑπάρξειεν. ἔτι τοίνυν, οὐδὲ ἀπλῶν τοῦθ' οὕτως ἐστίν, ὥς τις οἴεται. εἰ μὲν γὰρ μηδεὶς ἄλλος ἦν ὃς τῆς ἐμελλεν ὁμοίως τούτῳ τῶν συμφερόντων ὑμῖν ὀλιγωρήσας γράφειν· ἴσως ἂν ἦν λῷον τὸ δρᾶν. νυνὶ δὲ ὅσῳ οὐκ ὀλίγων, ἃ καλῶς ἔχει μὴ λῦσαι τὸ ψήφισμα ὑμῖν, πῶς ἂν γράψαι γε βαρρῶν πάλιν, νικῶν ἂν ἡ τὰ ὑπεναντία; τίς ἢ οὐκ ἂν ὑπεψηφίει; τίς δὲ γράψειεν; οὐ τοίνυν τοῦτο σκεπτέον, εἰ τοῦτ' ἐστιν ἄκυρον τῇ γραφῇ· ἀλλ' ἐκεῖνο ὁρᾶν, ὅπως τῇ πόλει τούτου ψήφῳ, νυνὶ καὶ ὑπερψηφίσησθε, τοῖς ἀδίκως βουλομένοις αὖθις ὑμᾶς, ἄδειαν δώσετε. οὐ τοίνυν ἀδὲ ἐκεῖνό μοι λελεῆθεν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, ὅτι ἀπολλῶ μὲν ἀδίκως ἀδικαίαν ἀδικῶν ἀπολογίαν ἀριστοκράτης ἐξέλεγεν· ἀπάγων δὲ τινας τοιούτους ἐρᾷ, ὡς ἄρα πολλὰ τοιαῦτα ἤδη γέγονε ψηφίσματα πολλοῖς. ἔστιν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, ἀδὲν τοῦτο σημεῖον, ὃ, τοῦτον σύνομα εἰρηκέναι. πολλαὶ γὰρ πεφάσεις εἰσὶ, δι' ἃς πολλάκις ὑμεῖς ἐξηπατήθητε. οἷον εἴ τι τῶν ἐναντιωτάτων ψηφισμάτων παρ' ὑμῖν μὴ ἐγράφη· κύριον ἂν τοῦτο δήπουθεν. ἐμοὶ μὲν γὰρ τοὺς νόμους γ' ἂν εἰρηκὸς, ἂν εἴ τι γε γράφει, ἢ καθυφείλων τῶν κατηγόρων, ἢ μὴ διωμοσμένων οὐδὲν διδάξαι, ἀπέφυγε. καίτοι ἀδὲν κωλύει τοιοῦτον εἶναι. οὐκ ἄρα ὀρθῶς οἱ ὀμόσαντες οὕτως; ναί. πῶς; ἐγὼ διδάξω. γνώμη τὴν κυριωτάτη δικάσειν ὀμωμόκασιν. ἡ δὲ τῆς γνώμης ὁδός, ἀφ' ὧν ἂν ἀκούσωσι παρίσταται. ὅτι τοίνυν τοῦτο τοιοῦτον ἔθεντο τῷ ψήφῳ, δῆλον. πᾶς γὰρ ὁ μήτε δι' ἔχθραν μήτε δι' εὔνοιαν, μήτε δι' ἄλλην ἀδικον προφασιν δεμίαν παρ' ἃ γιγνώσκει ἡμέραν τῷ ψήφῳ, ἁπ[illegible] εἰ γὰρ ἠγνόησέ τι διδασκόμενος, ἵ μὴ συνεῖναι δίκαιον [illegible]οφέλει δοῦναι. ἀ[illegible]εἴτις εἰδὼς ἐκεῖνο προὐδωκεν, ἢ ἐξαπατᾶν, σὺν[illegible]ουτος ἐστὶ τῇ ἀρᾷ. διόπερ καταρᾶται καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν ὁ κῆρυξ, οὐδεὶ πνες ἐξηπατήθησαν· ἀλλ' εἰ πεξ ἐξαπατᾶν λέγων, ἢ βουλῇ, ἢ δήμου, ἢ τῶν ἡλιαστῶν. μὴ δῆτα τοῦθ' ἡμῖν ἐαπλέγειν ὡς γέγονεν· ἀλλ' ὡς ἔστι δίκαιον ἡγεῖσθαι· μηδ' ὡς ἕτεροι δικάσαντες σκύρωσιν ἐκεῖνα· ἀλλ' ὑμᾶς, αὐτοὺς ἀξιοῦτε διδάσκειν, ὡς δικαιότερ' ἡμῶν βεβουλευμένους τῆς ὑμετέρας αὐτῶν γνώμης. ἔτι τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ, καὶ σφόδρα αἰσχρὸν εἶναι ὁ τοιοῦτος λέγειν, ὡς γέγονε καὶ πρότερον ἐνίοις ἄλλοις τοιαῦτα ψηφίσματα. ἃ γὰρ εἴ τι ὠφέλιμα μὴ κατὰ νόμους ἐπράχθη, οὐδὲ τοῦτ' ἐμιμήσω· διὰ τοῦτ' ἀποφεύγειν σοι προσήκει· ἀλλὰ

ἀλλὰ τοὐναντίον πολὺ μᾶλλον ἀλίσκεσθαι δίκαιόν ἐστι. ὥσπερ γὰρ εἴ τις ἐκείνων ἑάλω, σὺ τάχ' οὐκ ἂν ἔγραψας· οὕτως ἂν σὺ νῦν ἁλῶς, ἄλλος οὐ γράψει. ὡς μὲν οὖν οὐδεὶς πάντας τοὺς νόμους φανερῶς γέγραφε τὸ ψήφισμα διορισαίμην, οὐκ οἶμαι λέγειν αὐτὸν ἔξειν. ἤδη δέ τινα εἶδον, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, γραφὴν ἀναιρούμενον παρανόμων, τοῖς νόμοις μὲν ἁλισκόμενον, ὡς δὲ συμφέρον ὑμῖν γέγραφε, λέγειν ἐπιχειροῦντα, καὶ ταύτῃ βιαζόμενον· οὗτος μὲν τοῖς ἅπασιν οἶμαι, μᾶλλον δὲ αἰσχύνην λόγον. εἰ γὰρ καὶ τἆλλα πάντα συμφέρει τὰ εἰρημένα, εἰ γε ὀμωμοκότας καὶ τοὺς νόμους δικάζειν ὑμᾶς, ἀξιοῖ κυροῦν, ἃ μήθ' αὑτὸς ἔχει δεῖξαι δικαίως γεγραμμένα· ἀσύμφορα ἂν εἴη, εἰ πρὸ τοῦ εὐορκεῖν περὶ πλείστου ποιητέον. οὐ μὴν ἀλλ', ἔχει τινὰ ὅμως ἡ αἰδὼς καὶ αὕτη λόγον. τούτῳ τοίνυν * οὐθεὶς οὕτως ἐνέσχεν πρὸς ὑμᾶς ὁ λόγος. οὕτω δὲ σφόδρα ἐναντίον ὂν τοῖς νόμοις τὸ ψήφισμα, μᾶλλον ἀσύμφορόν ἐστιν ἢ παράνομον. βούλομαι δὴ ὑμῖν καὶ τοῦτ' ἐπιδεικνύναι. ἵνα δὲ ὡς ἐν βραχυτάτου λόγου δηλον ὃ βούλομαι ποιήσω, παράδειγμά τι γνώριμον πᾶσιν ὑμῖν ἐρῶ. ἴστε δήπου συμφέρειν τῇ πόλει, μήτε θηβαίους, μήτε λακεδαιμονίους ἰσχύειν· ἀλλὰ τοῖς μὲν, φωκέας ἀντιπάλους, τοῖς δ' ἐκείνους ἄλλους ἀμ. ἐκείνοις τοῦτ' οὕτως ἔχειν, ὑμῖν ὑπάρξει μεθ' οὕτως ἀσφαλῶς οἰκεῖν. τοῦτο τοίνυν νομίζετε τοῦτο, καὶ τοῖς χερρόνησον οἰκοῦσι τῶν πολιτῶν συμφέρειν, μηδένα εἶναι τῶν θρακῶν ἰσχυρόν. ἡ γὰρ ἐκείνων πρὸς ἀλλήλους ταραχὴ καὶ ὑποψία, φρουρὰ χερρονήσου μεγίστη τῶν πασῶν ἐστι καὶ βεβαιοτάτη. τὸ τοίνυν ψήφισμα τοῦτο, τῷ μὲν ἡγουμένῳ τῶν κερσοβλεπτῶν πραγμάτων ἀσφάλειαν διδοῦν, τοῖς δὲ τῶν ἐτέων βασιλέως φρατηγοῖς, φόβον καὶ δέος, μή ἵνα αἰτίαν ἔχωσι, παρέχον, τοὺς μὲν ἀσθενεῖς, τὸν δ' ἕνα ὄντα, ἰσχυρὸν καθίστησιν. ἵνα δὲ μὴ πάνυ θαυμάζητε, εἰ τὰ παρ' ὑμῶν ψηφίσματα τηλικαῦτ' ἔχειν δύναμιν· γεγονὸς ὀλίγοις πάντες ἐπίστασθε πρᾶγμα, ὑμᾶς ὑπομνήσω, ὅτε μιλτοκύθης ἀπέστη κατὰ τοῦ, συχνὸν ἤδη χρόνον ὄντος τοῦ πολέμου, καὶ ἀπηλλαγμένου μὲν ἐργοφίλου, μέλλοντος δὲ αὐτοκλέους ἐκπλεῖν στρατηγοῦ, ἐγράφη τι παρ' ὑμῖν ψήφισμα τοιοῦτον, ὅτι ὁ μιλτοκύθης μὲν, ἀπηλλαγὼς φοβηθεὶς, καὶ νομίσας ὑμᾶς οὐ προσέχειν αὐτῷ· κότυς δὲ, ἐγκρατὴς τοῦ, τε ὄρους τοῦ ἱεροῦ, καὶ τῶν θησαυρῶν ἐγίγνετο. καὶ γάρ τοι μεταπέμπεται, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, αὐτοκλῆς μὲν ἐκέλευεν ὡς ἀπολωλεκὼς μιλτοκύθην· εἰ δὲ χρόνοι, καὶ τοῦ τὸ ψήφισμα εἰπόντος τῆς γραφῆς ἐξεληλύθεσαν· τὰ δὲ πράγματα ἀπολώλει τῇ πόλει. εὖ γίνωσθε, οἶδα καὶ γὰρ, εἰ μὴ λύσετε τὸ ψήφισμα πολλοὶ, καὶ τῶν βασιλεῦσι δωρεὰς ἠνήσαντο δι' αὐ- ἀθυμίαν, καὶ τῆς στρατ- ὅλως γὰρ ἡγήσαντο πρόσεω- σεβοῦσι μὲν αὐτ- ἐλεπόλεω δὲ ἀπεκλίνοσιν ὑ- μᾶς, εἰς' ἐπ' ἐκ τ. ὠθούμενοι δὲ ἀνεχώρησαν τῆς ἀρ- χῆς, ὅτι κηρύττοντος ἐπιθέμενοι καὶ κερσοβλέπτου· πάλιν ὀρθῶς τὸ συμβήσεται); φέρε γὰρ πρὸς θεῶν, αὖ ὑμᾶς ἀδικῇ κερσοβλέπτης, ὁ μᾶλλον εἰκὸς ἐλπίσαντας, ἢ δυνηθέντας μὴ ποιῆσαι· ἢ ἐπ' ἐκείνους ἴμεν, καὶ διὰ ἐκείνων πάλιν ἀσθενῆ ποιεῖν αὐτὸν διαχρήσομεν; ἀλλ' οὖν ἅπασιν ἡμῖν πρὸς ταῦτα ἐκεῖνοι· ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, οὐ μόνον ἡμῖν ἀχθομένοις οὐκ ἐβοηθήσατε· ἀλλὰ καὶ φόβον ἀν' ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν ἀμυνώμεθα, παντάπασιν παρεσκευάσατε, ψήφισμα ποιησάμενοι τ' ἐναντία τοῖς ὑμῖν συμφέρουσι, καὶ πράττοντα ἡμῖν, ἀνδρὶ ἀποκλείνῃ, ἀγώγιμον εἶναι. ἔτι οὖν ἐστε δίκαιοι βοηθὸς καλεῖν ἡμᾶς, ἐφ' οἷς καὶ περὶ ὑμᾶς αὐτοὺς καὶ περὶ ἡμᾶς κακῶς ἐβουλεύσασθε

sed contrà, tanto dãnari magis propterea. Sicut enim, si quis illorum dãnatus fuisset, tu ista non scripsisses: ita si tu nunc dãnaberis, alius non scribet. Hoc decretum igitur se non manifestè cõtra omnes feciße leges, nec ipsum poße negare Aristocratem arbitror. Sed accidit, vt quendam violatarum legum reum viderim: qui cum legibus damnaretur, se conducibilia vobis scripsisse, dicere iustitueret, & vehementer contenderet: stulta quidem prorsus opinor, vel impudẽti potius oratione. Tametsi enim ea quæ decreuisset, in cæteris ab omni parte vtilia essent, & à vobis tamen, qui vos ex præscripto legum pronunciaturos iurastis, ea confirmari postularet, quæ nec ipse iustè scripta esse posset ostendere: pro inutilibus habenda fuerint, si modò turisiurandi religio maximi omnibus facienda est. Habet fortasse tamen illa impudentia nonnihil excusationis. Isti autem nec ea causa relinquitur apud vos. Cum enim decretum eius summoperè legibus aduersẽtur: perniciosius etiam est, quàm iniquius: atque idipsum quoq; demonstrabo vobis. Vt autem id quod volo verbis paucissimis ostendam: notum vobis omnibus exemplum recensebo. Scitis è republica nostra esse, vt neq; Thebani, neq; Lacedæmonij sint potentes: sed vt illi Phocenses, hi alios quospiam aduersarios habeant. Nam talium rerum statu, vos summam potentiam securi, & extrà omne positi periculum tenere potestis. Hoc ipsum igitur consimili ratione ciuibus nostris, qui in Chersoneso considere, prodesse putetis, vt ne quis Thracum magnas opes habeat. Nam illorum tumultus inter ipsos, mutuaq; suspiciones & simultates, summa sunt omnium firmissimaq; Chersonesi præsidia. Decretum verò istud, quo vt Cersobleptæ summi ducis securitati consulitur, sic cæterorum regum præfectis metus & terror, ne in crimen aliquod veniant, incutitur: hos infirmos, vnum illum potentem facit. Ne verò miremini decreta vestra tantum habere ponderis & momenti: rem factam, & notam vobis omnibus, in memoriam redigam. Quum Miltocythes à Coty defecisset, bellumq; diu traheretur, & Ergophilo successor datus Autocles, classe profecturus esset: factum quoddam apud vos huiusmodi decretum fuit, quo Miltocythes perterritus abijt, quòd vos à se alienatos existimabat. Cotys autem & sacri montis, & thesauris est potitus. Atqui deinde, Athenienses, Autocles accusabatur, quasi Miltocythẽ perdidisset: iamq; tẽpus accusandi autorem decreti illius exierat: & nostra ciuitas rebus infectis & perditis desistere cogebatur. Omnino igitur scitote, nunc etiam, nisi decretum hoc solueritis: & reges ipsos, & eorum duces mirabiliter animis trepidaturos. Putabunt enim, se prorsus desperatis, ad Cersobleptem vos inclinare. Qui si ob eam opinionem à Cersobleptes per occasionem aliquam oppugnati, regnis cesserint: rursus ex ea re quid futurum sit, videte. Agite verò, per deos immortales, si vos Cersobleptes læserit (id quod, si sperarit duntaxat, facturum potius, quàm, si potuerit, esse omissurum, est probabilius) non ad illos ibimus, illorumq; opibus huius potentiam conabimur infirmare? Ad quæ si vobis illi sic responderint: Vos Athenienses, nobis affectis iniuria, opem non modò non tulistis: sed inmetum etiam si nos defenderemus, ingentem coniecistis: decreto facto, qui illis & vestris & nostris vtilitatibus aduersantem occidisset, eum cõprehendi licere. Non igitur vos decet, auxilium à nobis petere, ad ea in integrum restituẽda, quæ & in vos & nos malè cõsulentes,

II. caput orationis: Decretum Aristocratis non esse ẽ republ. quia sit & cõtra leges & Chersoneso periculosum, auctis Cersobleptæ opibus.

amisistis. hæc inquã si reſpõderint, quæſo vos, an non eorũ æquior futura eſt quàm noſtra oratio? ego quidẽ opinor. Quin illud etiã dici nõ poterit: vos probabiliter circũuentos eſſe, & deceptos. Nã ſi nihil aliud cogitare poſſetis, nec ipſi prudẽtia valeretis ad huiuſmodi res intelligendas: exẽplum Olynthiorũ videre licuiſſet: qui quibus accepti modis à Philippo, quam illi gratiã retulerũt? Is Potidæã eis, non tum reſtituit, cum tueri diutius non poſſet, quẽadmodum vobis Cerſobleptes Cherſoneſum: ſed bellum vobiſcum gerẽs, magnis ſumptibus factis, vi expugnatam, cum ipſe ſi vellet, retinere potuiſſet, tradidit: ac ne conatus quidẽ eſt facere quicquã aliud. Illi tamen, quoad eum tantum eſſe videbãt, vt magnitudini eius fides haberi poſſet: & ſocij eius erãt, & propter eum nos oppugnabant. Sed cum videant eum ita creuiſſe, vt eius potẽtia ſibi metuẽda ſit: tantum abſunt à decernendo, ſi quis eorũ aliquem, per quos eius imperiũ auctum & firmatum eſt, occiderit, eum è ſociorum ditione abducí licere: vt noſtram, quos ſciunt præ omnibus alÿs, cùm amicos eius, tum ipſum Philippũ, ſumma cum voluptate occiſuros, amicitiam expetiuerint: ſocietatẽ item noſtram, vt ferunt, expetituri. Quòd ſi Olynthÿ futura proſpicere norũt: vos, qui Athenienſes eſtis, non idem facietis? An non turpiſſimũ fuerit, vos, qui cõſilÿ capiendi de rebus gerẽdis ſciẽtia præſtare videamini: quid expediat, minus prudẽter quàm Olynthios animaduertiſſe?

Nõ haberi poſſe Cerſobleptæ fidem de Cherſoneſo, exẽplis docet.

Audio porrò iſtum idẽ allaturum eſſe, quod ab Ariſtomacho ſemel pro cõcione dictũ eſt: nunquam Cerſobleptem, Cherſoneſo vobis eripiẽda, veſtras inimicitias ſuſcepturum. Nec enim, ſi caperit atq; obtineat, illi commodaturam, cuius pacatæ reditus & vectigalia, triginta talẽta non excedant. Sin bello infeſtetur: nullus omnino ſit fructus: quum ex emporÿs (quæ belli tẽpore clauderentur) amplius ducẽtorum talentũm reditus percipiat. Quare ſi parui lucelli ſpe adductus, hoſtis eſſe malit, cum plura poſſit, amicitia noſtra munitus, obtinere: mirari ſeſe dictitabũt. Mihi verò non deeſſent complura dicẽda, in quæ ſi quis intueatur, magis illum formidandum putet: quàm hac cogitatione cõcedendum, vt eius opes augeãtur. Id ſolum tamen, quod in prõptu maximè mihi eſt, dicã. Noſtis vtiq; Philippum, Athenienſes, Macedonẽ iſtum, cui nimirum multò magis expediebat totius Macedoniæ reditus ſecurè percipere, quàm cum periculis Amphipolitanos. Magis porrò è re eius fuiſſet, amicitiam veſtram, quàm à patre per manus traditam acceperat, tueri: quàm Theſſalorum, à quibus pater eius regno pulſus fuerat, ambire ſocietatẽ. Nam præter hoc, illud etiam videre eſt: vos nunquam, Atheniẽſes, vllum amicum deſeruiſtis: Theſſali, neminem vnquam cõſtanter defenderũt. Quæ quum ita ſint: parua emolumenta, & incertos amicos, & pericula, videtis eum vitæ ſecuritati pertuliſſe. Quæ cauſa tandem eſt? Neq; enim huius factí ratio ita eſt in prõptu. Dicam Atheniẽſes. Cum hominibus bonæ ſint duæ res, altera princeps maximaq; omnium, felicitas: altera, vt hac minor, ſic inter cæteras ſumma, conſilij capiendi prudentia: non ſimul cõtingit vtriuſq; poſſeſſio mortalibus: neq; quiſquam felix terminum aut finem vllum habet infinitæ augendarũ opum cupiditatis. Proinde multi maiorum emolumentorũ deſiderio fortunas ſuas amiſerũt. Et quid neceſſe eſt de Philippo dicere, aut alio quopiam? Cum ipſe Cotys Cerſobleptæ pater, ſi qua ei exorta eſſet ſeditio aut diſſenſio, miſsis ad nos legatis, ſe factũrũ omnia fuerit pollicitus: &

A λῶσθε. εἰπέ μοι τοῦτ' ἐὰν λέγωσιν, ὁ δικηόπραξ' ἡμῶν ἐρῶσιν; ἔγωγ' οἶμαι. ἢ μὴν ἀσφ' ἐκεῖνό γ' ἐστὶν εἰπεῖν, ὅτι νὴ Δία εἰκότως ἐφενακίσθητε, καὶ παρεκρούσθητε. εἰ γὰρ μηδὲν εἴχετε τῶν ἄλλων λογίσασθαι, μηδ' ἐφ' ὑμῶν αὐτῶν οἷοί τε ἦτε ταῦτα σωθῆναι, ὥστ' ἐδεῖν ἂν δόγμα ὀλωθῆναι τοιοῦτοι, οἵ τι πεποιηκότες αὐτοὶς φιλίππους, πῶς αὖ πάλιν κέχρηνται; ἐκεῖνος ἐκείνοις πάσαν οὐχὶ πλινθεῖαν ἀπέδωκεν, ἡνίκα δύστρεφεν ὄντ' ἔθ' οἷός τ' ἦν, ὡς περ ὑμῖν ὁ κερσοβλέπτης χερρόνησον· ἀλλὰ πρὸς ὑμᾶς πολεμῶν, χρήματα πολλὰ ἀναλώσας, ἑλὼν καὶ δωρηθεὶς αὖ αὐτὸς ἔσχεν, εἴπερ ἐβουλήθη, παρέδωκε. καὶ οὐδεὶς ἐπεχείρησεν ἄλλο ποιεῖν οὐδέν. ἀλλ' ὅμως ἐκεῖνοι, ἕως μὲν ἑώρων πλινθοῦτον αὐτὸν, ἠλίκως ὢν πρὸς ὑπῆρχε· σύμμαχοί τε ἦσαν, καὶ σὺν ἐκείνοις ἡμῖν ἐπολέμουν. ἐπειδὴ δ' εἶδον μείζω τῆς πρὸς αὐτοῦ πίστεως γινόμενον· τοσοῦτ' ἀπέχουσι τοῦ ψηφίσασθαι, ἂν τις δημηγορῇ πρὸς τῶν ἐκείνῳ συγκαταπολεμησάντων τὴν ἀρχὴν, ἐκ τῶν ἑαυτῶν συμμάχων ἀγώνιμον εἶναι, ὥς θ' ἡμᾶς, οὓς ἅπασιν ἀπάντων ἀνθρώπων ἥδιστ' ἂν καὶ σοὶ ἐκάνω φίλους, καὶ αὐτὸν φίλιππον ἀποκλείοντας, φίλους πεποίηται, φασὶ δὲ καὶ συμμάχους ποιήσεσθαι. εἶτ' ὀλωθῆσι μὲν ἴσασι τὸ μέλλον πορρᾶν ὑμεῖς δ' ὄντες ἀθληταὶ, ταῦτα τοῦτ' ἀπιστεῖτε; ἀλλ' ἐκ αἰσχρὸν σοὶ τῷ θεὶ πραγμάτων ἐπιστάντι βουλόμενον δ' ὁκοῦντας προέχειν, ἧττον ὀλωθίων τὸ σῶμα φέρον εἰσόπερ ὀφθῆναι; ἀκούω τοίνυν αὐτὸν ξυνιστάντα τινα ἐρεῖν λόγον, οἷον καὶ πρόπερόν ποτε Δεισίμαχος παρ' ὑμῖν εἰσηγήσατ', ὡς ἐκ ἔστιν ὅπως ποτὲ κερσοβλέπτης αἱρήσεται, χερρόνησον ἀποστερεῖν ὑμᾶς ἐχθρὸς ὤν, ἐχθρὸς ὑμῖν ἔσται. ἀσθενὴς μὲν ἐλάβοι καὶ κατάρρυτοι, λυσιτελοῦσαν αὐτῷ. ἐκ μέν γε ἐκείνης οὐκ ἔστιν ὑμᾶς ἐξ τριάκοντα τάλαντα ἢ πρόσοδον, μὴ πολεμουμένης. εἰ δὲ πολεμήσετε, ὅθεν. ἐκ δὲ τῶν ἐμπορίων, ἃ τότ' ἂν κλεισθέν, πλέον, ἢ Διομήδια τάλαντα ἔσθ' ἡ πρόσοδος. ὡς τἀ βουλόμενος μικρὰ λαμβάνειν, καὶ πολεμῶν ἀνάλοιτο, ἔχον τὰ πλείω καὶ φίλος εἶναι, δωμάζειν φήσουσιν. ἐγὼ δὲ οὐκ ἀπορῶ μὲν εἰπεῖν πολλὰ, ἃ μοι δοκεῖ μᾶλλον ἄν τις ἰδὼν, ἀπιστεῖν εἰκότως, ἢ τούτοις πιστεῦσαι, ἐκεῖνον ἐὰν μέγαν γίγνεσθαι. ἃ μὲν ἀλλ' ὁμάλιστα πρόχειρον ἔχω, τοῦτο ἐρῶ. ἴστε δήπου φίλιππον, ὦ ἄνδρες ἀθλιαῖοι, τουτονὶ τὸν μακεδόνα· ὡς πολὺ δήπου μᾶλλον ἐλυσιτέλει, τὰς ἐξ ἁπάσης μακεδονίας πρόσοδους ἀσφαλῶς λαμβάνειν, ἢ μετὰ κινδύνων τὰς ἐξ ἀμφιπόλεως, καὶ χρῆσθαι φίλοις αἱρεθεῖσιν αὐτῷ τοῖς πατρικοῖς ὑμῖν, ἢ θετταλοῖς, οἳ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἐξέβαλον. ἀνθρώπου γὰρ τούτου, καὶ κεῖνό ἐστιν ἰδεῖν. ὑμεῖς μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθλιαῖοι, οὐδένα πώποτε οὐδὲ πώποτε τῶν φίλων· θετταλοὶ δὲ, οὐδένα πώποθ' ὧν πινα, οὔ. ἀλλ' ὅμως τούτων οὕτως ἐχόντων, μικρὰ λαμβάνειν, καὶ σοὶ ἀπίστους φίλους, καὶ τὸ κινδυνεύειν αὐτὶ τοῦ μετὰ ἀσφαλείας ζῆν, ὁρᾶτε προῃρημένον αὐτόν. τί δήποτε τὸ αἴτιον; ἃ γὰρ δὴ λόγον γε τὸ πρᾶγμα οὐτωσὶ πρόχειρον ἔχει. ὅτι, ὦ ἄνδρες ἀθλιαῖοι, δυσὶν ἀγαθοῖν ὄντοιν πᾶσιν ἀνθρώποις, τοῦ μὲν, ἡγουμένου καὶ μεγίστου πάντων εὐτυχεῖν, τοῦ δὲ, ἐλάττονος μὲν τούτου, τῶν δὲ ἄλλων μεγίστου, τοῦ καλῶς βουλεύεσθαι· οὐχ ἅμα ἡ κλῆσις ἀμφοῖν προσγίνεται τοῖς ἀνθρώποις· οὐδεὶς ἔχει τῶν ἐν πρατιόνων οὐδεὶς ὅρον, οὐδὲ πλοῦτῳ τοῦ τὸ πλεονεκτεῖν ὑπερβολὰς. δι ὅπερ πολλοὶ πολλάκις μείζονων ὀρεγόμενοι, τὰ παρόντα ἀπώλεσαν. καὶ τί δεῖ φίλιππον λέγειν, ἢ τὸν ἄλλον; ἀλλ' ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὁκερσοβλέπτης οὗτος, ἡνίκα μὲν φασιάζοι πρός τινας, πρεσβεῖς πέμπων πρὸς ἡμᾶς, ἄπαντα ποιεῖν ἐτοιμος ἦν. καὶ

B

C

κὴ τὸ πηλθάνετ, ὡς ἀλυσιτελὲς τῇ πόλει πολεμεῖν. ἐπεὶ δὴ σ' ὑφ' ἑαυτῷ τὴν θράκλω εἶχε, κατελάμβανε τὰς πόλεις, ἠδίκει μεθύων, ἐπαρῴνει, μάλιστα μὲν εἰς ἑαυτὸν, ἔπειτα δὴ κὴ εἰς ἡμᾶς, τὴν χώραν ἐπιὼν ὑφ' ἑαυτῷ, τὸ πρᾶγμα ἀμήχανον ἦν. τῶν γὰρ ὑπὲρ τῆ πλεονεκτεῖν ἐπιχειρούντων οἷς οὐχρὴ, οὐκ ἔστι τὰ δυσχερέστατα ἕκαστος λογίζεται· ἀλλ' ἃ κατορθώσας μὴ πράξεται. ἐγὼ δὲ δεῖν ὑμᾶς οἶμαι τοῦτον τὸν τρόπον βεβουλεῦσθαι· ὅπως αὖ μὲν ἀρχὴ περὶ ὑμῶν γινώσκη κερσοβλέπτης, μηδὲν ὑφ' ἡμῶν ἀδικηθήσεται. ἐὰν δ' ἀλόγως ἀδικεῖν ἐπιχειρῇ· μὴ μείζων ἔστω τῆ δουῦαι δίκλω. ἀναγνώσομαι δ' ὑμῖν τὴν ἐπιστολὴν, ἣν, ὅτε ἀφίστηκει μιλτοκύθης, κότυς ἔπεμψε, ἣν, ὅτε πᾶσαν τὴν ἀρχὴν ἔχων, πέμψας πιμομάχῳ, τὰ χωρία ὑμῶν ἐξεῖλεν.

Επιστολή.

Τοῦτο, ὦ ἄνδρες ἀθλωαῖοι, τὸ ψήφισμα ἑωρακότες, ἀνέμοι πεισθῆτε. κἀκεῖνο εἰδότες, ὅτι Φίλιππος, ὅτε μὲν ἐπολιόρκει ἀμφίπολιν, ἵν' ὑμῖν ψηφισθῇ πολιορκεῖν ἔφη· ἐπειδὴ δ' ἔλαβε, κὴ ποτίδαιαν ἀφεῖναι φησὶ δεῖν· ἐκεῖνο τὴν πίστιν βουλήσεσθε ἔχειν, ἣν περ φασὶ πρὸς λακεδαιμονίους ποτὲ εἰρῆναι Ἰφικράτην Ἐφιάλτου. κὴ γὰρ ἐκεῖνόν φασιν, ἐξαπατῶντων τὶ τῶν λακεδαιμονίων, κὴ πρότερόν πίστιν ἣν τινα βούλεσθαι λαμβάνειν, εἰπεῖν· ὅλως μὲν πίστιν οὐ δώσειν· ἐὰν δέ τινα δοκῶσιν, ἡδέως μὲν ἂν ἐξαιρεῖν, ὅπως, ἂν ἀδικεῖν βέλωνται, μὴ δυνήσονται, ἐνταῦθα, ὅλως γε βουλήσονται, εὖ εἰδέναι, ἕως ἂν ἦν δύωνται, πίστιν οὐκ εἶναι. ταύτην, ἂν ἐμοὶ χρῆσθε συμβούλῳ, φυλάξετε τὴν πίστιν πρὸς τουτονὶ τὸν θρᾶκα, κὴ μὴ βουλήσεσθε εἰδέναι. τίνα ἂν, εἰ πίστιν δέξαιτο τῆς θράκης, πρὸς ὑμᾶς ἔχειν γνώμην. ὅλως τοίνυν ὅλως οὐδὲ ὑγιαινόντων ἀνθρώπων ἐστὶ τοιαῦτα γράφειν ψηφίσματα, κὴ διδόναι τοιαύτας δωρεάς· κὴ τοῦτ' οὐ πολλῶν ῥᾴδιον γνῶναι. ἴσασι γὰρ δήπου τοῦτο πάντες, ὦ ἄνδρες ἀθλωαῖοι, ὁμοίως ἐμοὶ, ὅλη τὸν κότυν πότ' ἐκεῖνον ἐποιήσαντο πολίπτολιν δῆλον ὡς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον εὔνουν ἡγούμενοι κὴ φίλον. κὴ μὴν κὴ χρυσοῖς στεφανοῖς ἐστεφανώκασι· οὐκ ἂν δὲ γε ἐχθρὸν ἡγεῖσθε. ἀλλ' ὅμως ἐπειδὴ πονηρὸς κὴ θεῖς ἐχθρὸς ἦν, κὴ μεγάλα ὑμᾶς ἠδίκει· οὐδὲν ἀποκλείσαντας ἐκεῖνον, πύθωνα κὴ ἡρακλείδην, τοὺς αἰνέσαντας, πολίτας ἐποιήσατε ὡς εὐεργέτας, κὴ χρυσοῖς στεφάνοις ἐστεφανώσατε. εἰ δὴ τότε, ὅθ' ὑμῖν οἰκείως ἔχειν ὁ κότυς ἐδόκει, ἔγραψέ τις, ἐάν τις ἀποκλείνῃ κότυν, ἔκδοτον εἶναι· πότερον ἐξέδοτε ἂν τὸν πύθωνα κὴ τὸν ἀδελφὸν; ἢ ποῖα τὸ ψήφισμα τοῦτο πολίτας ἐποιεῖτε, κὴ ὡς εὐεργέτας εἰλάμετε; τί δὴ ἀλέξανδρον ἐκεῖνον τὸν θετταλὸν, ἡνίκ' εἶχε μὲν αἰχμάλωτον δήσας πελοπίδαν, ἐχθρὸς δὴ ὡς οὐδεὶς ἦν βαίοις λῷ, ὑμῖν δὴ οἰκείως διέκειτο οὗτος, ὥς τε παρ' ὑμῶν χρατηρὸν αὐτῶν, ἐβοηθεῖτε δὲ αὐτῷ, κὴ πάντα λῷ ἀλέξανδρῳ· πρὸς Διὸς, εἴ τις ἔγραψεν, ἐάν τις ἀποκλείνῃ ἀλέξανδρον, ἀγώγιμον εἶναι· ἆρ' ὧν μεγαπαῦ ὕβρεσε κὴ προὐπηλακισεν ἀσφαλὲς ἂν λῷ, τὸ παρ' αὐτῷ δίκλω πρᾶξαι λαβεῖν; τί δὲ τἆλλα λέγοι τις ἄν; ἀλλ' ὁ μάλιστα δοκῶν νῦν ὑμῖν ἐχθρὸς εἶναι Φίλιππος οὑτοσὶ, εἰ τόθ', ὅτ' ἀργαῖον κατάγοντας λαβὼν τῶν ἡμετέρων τινὰς πολιτῶν, ἀφῆκε μὲν αὖθις, ἀπέδωκε δὲ πάντα ὅσα ἀπώλεσαν, αὐτοῖς· πέμψας δ' ἐγράμματα, ἐπηγγείλατο ἔπιμος εἶναι συμμαχίαν ποιεῖσθαι, κὴ τὴν πατρικλὼ φιλίαν ἀνανεοῦσθαι, εἰ τότε ἠξίωσε τυχεῖν τούτων, καί τις ἐγράψε τῶν ἀφεθέντων ὑπ' αὐτοῦ· ἐάν τις ἀποκλείνῃ Φίλιππον ἀγώγιμον εἶναι· καλῶς γε ὕβρεν ἦμεν ἂν ὑβρισμένοι. ἆρά γε ὁρᾶτε κὴ καταμανθάνετε, ὦ ἄνδρες ἀθλωαῖοι, ἐφ' ἑκάστου τούτων, ἡλίκλω

A & tum senserit, quàm suis rationibus esset incommodum, nostræ ciuitati facere bellum: Thracia verò subacta, vrbes occuparit, ebrius iniurias fecerit: debacchatus sit, in primis in semetipsum, deinde in nos etiam: nostram ditionem inuaserit: ita res erat inexplicabilis. Nam si qui ad explendas iniustas cupiditates ea suscipiunt, quæ non oportet: hi non difficillima quæque cogitare solent, sed prosperi successus emolumenta. Ego verò vobis ea deliberanda censeo, quibus Cersobleptæ, si in ea sententia manserit, qua eum esse decet, nulla fiat per vos iniuria. Sin temerè vos lacessere conetur: vt non sit maior, quàm vt eum vlcisci queatis. Legam autem vobis epistolam, quam Cotys, post Miltocythæ defectionem huc misit, & qua, toto imperio potitus, Timomacho missa, vestras vrbes euertit.

EPISTOLA.

Hoc exemplum, Athenienses, cum videritis, & illud sciatis, Philippum, dum Amphipolim obsidebat, ideo se eam oppugnare dixisse, vt vobis traderet: post quam cæperat, etiam Potidæam vobis eripuisse: hanc (si me quidem audietis) B *Cersobleptæ fidem habebitis, quam Iphicrates Ephialtæ F. olim à Lacedæmonijs stipulatus est. Quem aiunt, fraudem in re quapiam nectentibus Lacedæmonijs, ostendentibus tamen, se quamuis illi fidem daturos, dixisse: non alia fide data se posse acquiescere, quàm si probarent, se, etiamsi vellent, nocere non posse. Sibi enim non esse dubium, quin vellent. Quoad igitur possent, fidem eis haberi non posse. Hanc fidem igitur, si meis vti consilijs placet, aduersus Thracem istum custodietis: nec experiri voletis, quo animo, tota Thracia potitus, erga vos futurus sit. Iam nec sanorum hominum esse talia decreta scribere, & aliquibus talia dare præmia: id quoque de multis rebus facilè intelligitur. Scitis enim omnes æquè mecum, Athenienses, vos Cotyn quondam illum fecisse ciuem: haud dubiè bene velle vobis illo tempore atq; amicum esse existimantes. Quin & aureas ei coronas decreuistis: non vtiq; facturi, si hostem putaretis. Veruntamen, cum sceleratus & dijs inimicus fieret, & vos magnis iniurijs afficeret: interfectores eius Pythonem & Heraclidem, Aenios, vt bene meritos, in ciuitatem ascriptos, aureis coronis ornastis. Si tunc igitur, quando familiaris vobis Cotys esse videbatur, aliquis scripsisset, Si quis Cotyn occiderit, fœderibus exemptus esto: vtrum Pythonem cum fratre noxæ dedissetis: an contra decretum illud ciuitate donatos, vt benè meritos ornassetis? Quid verò de Alexandro Thessalo? is cum Pelopidam captũ in vinculis haberet, et Thebanorũ hostis esset acerrimus, vobis verò ita familiaris, vt & ducem à vobis peteret, & vos illum iuuaretis, omnia deniq; esset Alexander: obsecro vos, si quis scripsisset, Si quis occiderit Alexãdrum, eum abduci liceat: num tutum fuisset conari postea iniurias eius & contumelias vlcisci? Quorsum verò attinet cætera huius generis recẽsere? Vel Philippus, qui vester inimicus infensissimus habetur, si tum, cum vestrorũ ciuium quosdam, Argæũ restituentes, deprehensos, non ipsos modò dimisit, sed & omnia q̃ perdiderãt eis reddidit, & missis ad vos literis, se paratũ esse ostẽdit vobiscum facere societatem, & paternam amicitiã renouare, si tum hæc ei tribui postulasset aliquis ex his, qui ab eo dimissi fuerant, & scripsisset, Si quis occiderit Philippum, eum comprehendi liceat: nónne ioculariã in contumeliã incidissemus? Nunquid videtis & intelligitis, Athenienses, ex his singulis:*

Exẽplis ab alijs ostẽdit posse Athenienses pœnitere huius decreti.

Si tale quippiam decreuissetis, quantæ id vestræ demen-
tiæ tribueretur? Non enim sanæ mentis hominum esse
Puto, siue cum aliquem amicum esse putarint, sic ei fide-
re, vt etiasi cæperit esse iniurius, facultate vltionis ipsi
sese spolient: siue, si quem pro inimico habeant, sic odis-
se, vt si depositis odijs in gratiam redire velit, prohibeãt,
quò minus hæc facere liceat. Sed tantisper mea quidem
sententia, tum odijs tum amicitijs est progrediendum,
vt harum occasionum neutra prætereatur. Illud porrò
etiam ego perspicere nequeo, cur non omnes homines ea-
dem sibi tribui postulaturi sint, quicunq; paruulũ quip
piam in vos contulisse videbuntur, si hæc Charidemo
concesseritis: veluti si vultis, Simon, Bianor, Athenodo-
rus, infiniti alij. Quòd si omnibus eadem decernemus: eò
tandem profectò deueniemus, vt mercenariorum mili-
tum munus obeuntes, singulorum salutem, satellitum
instar, tueamur. Sin his tribuemus, illis non item: frau-
dati, iurè vobiscum expostulabunt. Agite verò, si
& Menestratus Eretriensis eadem decerni sibi petet,
aut Phaylus Phocensis, aut alius quispiã princeps, (iun-
gimus autem, adducti sæpe temporibus cum multis ami
citias) vtrũ decernemus omnibus, an non? Decernemus
nimirũ? Atqui Atheniẽses, qua specie probabili id facie-
mus, qui principatum sustinere nos ad aserendam Græ
corum libertatem profitemur, si eos, qui priuatam poten
tiam cum oppressione multitudinis obtinẽt, custodieri-
mus? Equidem non video. Nam si quid tale cuipiam lar
giendum est (id quod ego nego) conferri debet primùm
in eum, qui nos nulla vnquam affecit iniuria. Deinde
in eum, qui ne quidem si velit possit ledere. Postremò, de
quo cõstet omnibus, eum hæc accipere pro defensione suæ
salutis: non ad impunitatem alienæ salutis oppugnan-
dæ. Charidemum autem nec nihil in vos deliquisse, nec
donũ istud accipere, vt ne quid mali patiatur, prætereo.
sed nec fidem ei habendam esse in posterum, ex me audi-
te: atq; considerate, num rectam inuestigandæ rei viam
insistere videar. Ego sic existimo, Atheniẽses, qui vestro-
rum institutorũ & legũ desiderio, ius ciuitatis adipisci
studuerunt: eos simul & voti cõpotes fieri, & apud vos
habitare, & rerum desideratarum frui communitate.
Qui verò neutrum horum vel desiderãt, vel admiran-
tur: sed solũ emolumentum spectãt, quo propter vestri ho
noris opinionem fruuntur: eos arbitror, vel satis scio po- C
tius, si cubi maioris emolumenti spẽ prospexerint, vobis
prorsus neglectis, illam adoraturos. Veluti (quò & vos
intelligatis, qua gratia hæc ego dixerim) Pythõ ille, cum
primùm occiso Coty, non quouis abire sibi tutum esse pu
taret, ad nos profectus, ius ciuitatis petijt: & vos primos
omnium fecit. Postquam verò cẽsset, Philippi opes magis
è re sua esse: nulla vestrũm habita ratione, cũ illo facit.
Non enim est, nõ est, Atheniẽses, apud istos, quorũ omnia
studia, cogitationes omnes ad auaritiam referuntur,
quicquam vel firmi, vel sancti. Sed oportet, vt quisquis
cordatus est, talem hominem cautione diligenti superet:
non accepto demum damno, datisq; credulitatis pœnis,
conqueratur. Quòd si demus, Athenienses (id quod mi-
Charidemus officio fungatur: at Cersobleptem suspectum esse oportere.
nimè verum est) ipsum Charidemum, functum erga
vos esse officio, & fungi, & facturum idem in poste-
rum, neque alio animò vnquam futurum: nihilò ma-
gis decuerit ei talia decerni. Nam siquidem prærogati-
ua hæc ob aliud quippiã, quàm ad stabiliendum Cerso-
bleptæ regnũ tribueretur: æquiore id animo ferri posset.
Nũc mores eius, in cuius vsum præmij cõmoditate abu-
tetur,

Λ ἠλίκλω ἂν ὠφληκότες· ὦ Ἡράκλεις ἧς γνώμης ἢ πεῖθ' ὑμᾶς ἑνὶ
χάνετε ἐψηφισμένοις ἔστι γὰρ οὐχ ὑγιαινόντων ἀνδρῶν
οἶμαι, οὐδ' ὅταν τινὰ ὑποφίλη φῶσι φίλον, οὕτω πως δι-
εῖν, ὥστε, ἂν ἀδικεῖν ἐπιχειρῇ, τὸ ἀμυνέσθαι σφῶν αὐ-
τῶν ἀφελέσθαι· οὐδ' ὅταν ἐχθρόν τινα ἡγῶνται, οὕτως
αὖ μισεῖν, ὥστε, ἂν πεισώμεν Βούληται φίλος ἡμῖν
γενέσθαι, τὸ ποιεῖν ἐξεῖναι τοῦτο κωλύσειν. ἀλλ' ἄχρι τούτου,
καὶ φιλεῖν οἶμαι χρὴ καὶ μισεῖν· μήσοι ἑτέρου τῶν καιρῶν
ὑπερβαλόντος. οὐ τοίνυν ἔγωγε ἃ ἢ ὁκεῖνο ἰδεῖν
δύναμαι, ὡς ἀρχὴ πάντες ἄνθρωποι τῶν ἀξιώσεως τυ-
χεῖν, ὁπόσους πέρ ἐστι καὶ ἡπισοῦν δεήσεσθαι πεφάσι
πρὸς ὑμᾶς, εἰ χαιρεδήμῳ δώσετε. οἷον, εἰ βάλεσθε, σι-
μμον, Βιάνορ, Ἀθηνόδωρος, ἄλλοι μυρίοι. εἰ μὲν τοίνυν
πᾶσι ψηφιούμεθα ταυτὰ λήσομεν, ὡς ἔοικε, μισθοφό-
ρων ἔργον ἀνθρώπων ποιοῦντες, τὴν ἐπάστου σωτηρίαν
τούτων δορυφοροῦντες. εἰ δ' ἧς μὲν, τοῖς δὲ οὔ, δικαίως
ἐγκαλέσουσιν * οἱ μὴ μετέχοντες. Φέρ, ἐὰν δὴ καὶ μενέ-
δημος ἡμᾶς ὁ ἐρετριεὺς ἀξιοῖ παῦπαι καὶ αὖθις ψηφίσα-
σθαι, ἢ Φαύλλος ὁ Φωκεύς, ἢ τις ἄλλος δυνάστης (πολ-
λοῖς δὲ δήπου Θρᾳκῶν τυρούς πολλάκις φίλοι γενό-
μεθα) πότερον ψηφιούμεθα πᾶσιν, ἢ οὔ; ψηφιούμεθα
νὴ Δία; ἓ τί δήποτ' ἐροῦμεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καλόν,
εἰ τῶν ἑλλήνων ἐστὶ ἐλευθερίᾳ πεφεσθαι φάσκοντας,
οὐδὲ ἰδίᾳ δυνάμεις δεῖ τοὺς πολλοῖς κεχρημένους δορυ-
φοροῦντες φανούμεθα; ἐγὼ μὲν οὐκ ὀρῶ. εἰ γοῦν ἔστι τι, ὃ
τέον τι τοίνυν (ὡς ἔγωγε ἃ φημι) πρῶτον μὲν τῶν μη-
δένα ἠδικηκότι πώποτε. δεύτερον δὲ, μήθ', αὖ ἀδικεῖν
βούληται, δυνησομένῳ. ἔπειθ' ἁληθῶς, ὃς τις ἅπα-
σιν ἀνθρώποις ἔστω φανερὸς, ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν τοῦ-
το εὐλαβούμενος, καὶ οὐκ ὀλίγῳ τῷ ποιεῖν μετ' ἀδείας ἑ-
τέρους κακῶς, τούτῳ δοτέον. ὁ μὲν τοίνυν ὁ χαιρέδη-
μος ὅτι τῶν ἀναμαρτήτων ἐστὶ πρὸς ὑμᾶς, οὐ τῶν, ἵνα
μή τι πάθῃ, τοῦτο διϊσχυρισόμενος, ἐάσω. ἀλλ' ὡς ἤδη πο-
τὲ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον, ἀκηκόατέ μου, καὶ σκοπεῖτε, μὴ
ὀρθῶς ὑμῖν ἐξεπίζειν δοκῶ. ἐγὼ νομίζω ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, ὅσοι μὲν τῶν ἡμετέρων ἐθῶν καὶ νόμων ἐπιθυμη-
τὴν ἡγούμενοι, πολίτην ἡγεῖσθαι ἐπιτάττουσιν, ἅμα τ' αὐτὸς
αὖ τυγχάνειν τούτων, ἢ παρ' ἡμῖν οἰκεῖν, καὶ μετέχειν ὧν
ἐπεθύμησεν. ὅσοις δ' οὐ τούτων μὲν μηδενὸς μήτ' ἐπιθυμία
μήτε ζῆλος εἰσέρχεται, τὴν πολυτέλειαν δ' ἀγαπῶσι,
διὰ ταῦτ' ἔμοιγε δοκεῖν ὑφ' ἡμῶν τιμᾶσθαι καρπωτέον τού-
τους οἶμαι (μᾶλλον δὲ οἶδα σαφῶς,) ὅταν ποτε μείζονες
πολυτελείας ἐλπίδα ἑτέρωθεν ἴδωσιν, οὐδ' ὁπῆν * ὑμῶν
φροντίσαντες, ἐκείνῳ θεραπεύειν. οἷον, ἵν' εἰδῆτε καὶ
ὑμᾶς πρὸς ἃ βλέπων ἐγὼ ταῦτα λέγω, πύθων ἐ-
τωσὶ, ὅτε μὲν κότυν διὰ τὰς ἀπεκτονὼς οὐκ ἀσφαλὲς
ἡγεῖτο ἀπιέναι ὅποι τύχοι, ἦλθεν ὡς ὑμᾶς, καὶ πο-
λιτείαν ᾔτησε. καὶ πάντων ἐποίησατο πρώτους ὑμᾶς.
ἐπειδὴ δὲ οἷόν τε τὰ Φιλίππου πράγματα συμφέ-
ρειν ἑαυτῷ μᾶλλον· οὐδ' ὁπόσων * ὑμῶν φρονήσας, τὰ
ἐκείνου φρονεῖ, οὐ χήρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, πρὸς τούτους, τοῖς δεῖ τῇ τοῦ πλεονεκτεῖν πε-
φυκόσι ζῶσιν, οὐδὲν οὔτε βέβαιον οὔθ' ὅσιον· ἀλλὰ δεῖ
τούτων, ὅς τις εὖ φρονεῖ, φυλαττόμενον πιστεύσαντα κατηγορεῖν. εἰ τοίνυν,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὐναντίον, ἢ τὸ ἀληθὲς ἔχει, θείημεν τὸν χαιρέ-
δημον αὐτὸν, καὶ γεγενῆσθαι πρὸς ὑμᾶς πρόσθεν, καὶ
εἶναι καὶ ἔσεσθαι, καὶ μηδέποτε ἄλλως γνώμην, ἢ τοῦ-
τῳ χρήσθαι· οὐδὲν μᾶλλον ἔχει καλῶς ταὐτ' αὖ ψη-
φίσασθαι. εἰ μὲν γὰρ ἐπ' ἄλλο τι ταύτην τὴν ἀδειαν
ἐλάμβανε τὴν ἐκ τῆς ψηφίσματος, ἢ τὰ κερ-
δαλέου πράγματα· ἦν ἂν διὰ δεινόν. νυνὶ δ' ὑ-
πὲρ ἃ καπηλεύσῃ τὴν διὰ ταῦτ' ψηφίσματος πλεονεξίαν

ἀπο-

οὐκ ἀξιόπιστον οὔθ' ὑμῖν, οὔτ' ἐκείνῳ, λογιζόμενον, αὐτὸν δ' ἐλέγκω. σκέψασθε δὲ ὡς δικαίως ἕκαστα ἐξετάζω, καὶ σφόδρα γε εἰκότως δεδιώς. ἐγὼ σκοπῶ κότυν, ὅπη κηδεστὴς ἦν Φικράτει, τὸν αὐτὸν τρόπον, ὃν περ Χαρίδημον Κερσοβλέπτην. καὶ τὰ πεπραγμένα ὁρῶ, πολλῷ μείζονα, καὶ χάριτος πλείονος ἄξια ὑπὲρ κότυος Φικράτει, ἢ ὑπὲρ Κερσοβλέπτου Χαρίδημος. σκεψώμεθα δ' οὐτωσί. ἴσθ' ὅπου τοῦτ', ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅπου χαλκῆς εἰκών ἐστιν οὔσης παρ' ἡμῖν Φικράτει, καὶ σιτήσεως ἐν πρυτανείῳ, καὶ δωρεῶν, καὶ τιμῶν ἄλλων οἷς ἐδαίμων ἐκεῖνος ἦν. ὅμως ἐτόλμησεν ὑπὲρ τῶν κότυος πραγμάτων ἐναντία τοῖς ὑμετέροις στρατηγοῖς ναυμαχεῖν, καὶ πολὺ πλείονος ἐπρίατο τὴν ἐκείνου σωτηρίαν, ἢ τὰς ὑπαρχούσας ἑαυτῷ παρ' ὑμῖν τιμάς. καὶ εἰ μὴ μετριωτέραν εἶχετε τὴν ὀργὴν ὑμεῖς τῆς ἐκείνῳ προπετείας· οὐδὲν ἂν αὐτὸν ἐκώλυσεν ἀθλιώτατον ἀνθρώπων ἁπάντων εἶναι. ἀλλ' ὅμως ὁ κότυς ὑπ' ἐκείνου τότε σωθεὶς, καὶ λαβὼν ἔργῳ τῆς ἐκείνου φιλίας πεῖραν· ἐπειδὴ βεβαίως ἠπίστατο σῶς εἶναι· οὐχ ὅπως ἀποδώσει χάριν ἐπῄδεσεν αὐτῷ· καὶ πρὸς ὑμᾶς δι' ἐκείνου τι φιλάνθρωπον ἔπραξεν· ἵνα συγγνώμης ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις τύχῃ· ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον, ἠξίου μὲν αὐτὸν συμπολιορκεῖν τὰ λοιπὰ τῶν ὑμετέρων χωρίων. οὐκ ἐθέλοντος δ' ἐκείνου, λαβὼν τὴν βαρβαρικὴν δύναμιν, καὶ τὴν ὑπ' ἐκείνου συναλεγομένην, καὶ τὸν χαρίδημον τὸν μισθοφόρον, στρατεύσας ἐπὶ τοὺς ὑμετέρους χωρίους, καὶ εἰς τοῦτο κατέστησε τὸν Φικράτη ἀπορίας, ὡς τε ἐπελθόντα εἰς αὐτοὺς οἰκεῖν. καὶ πάλιν εἰς θρᾴκην ἡγούμενον, ὡς μὲν ὑμᾶς οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἐλθεῖν, οὓς ὕστερος ἐπεπίστευτο τοὺς θρᾳκῶν καὶ τοὺς βαρβάρου· παρ' ἐκείνῳ δ' οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι μένειν, ὃν οὕτως ὀλιγωρῆσαι τὰ ἑώρα τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας. ἐὰν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὁ κερσοβλέπτης ἐκ τοῦ τῷ χαριδήμῳ νῦν ἀδείας καταστάσεως ζημίας αὐξηθεὶς, ὀλιγωρῇ μὲν ἐκείνου, νεωτερίζῃ δέ τι καὶ καινὸν πρὸς ἡμᾶς. ἐξαρκεῖ τοῦθ' ὑμῖν, ἐὰν χαριδήμου ἐξαπατηθὲν, τὸν θρᾷκα ἰσχυρὸν ἐφ' ὑμᾶς αὐτοῦ καταστήσαντες; ἐγὼ μὲν οὐκ ἀξιῶ. καὶ γὰρ ἐκεῖνο νομίζω δίκαιον εἶναι μὲν αἰθάνεσθαι τούτου καὶ προορᾶν χαρίδημον. εἰ δ' ὅπως τοιούτων ψηφισμάτων τεύξεται ἁμαρτάνειν· ὡς ὁπωσοῦν βουλεύοντι μὴ ὑπεροπτέον αὐτῷ. εἰ δὲ λέληθεν αὐτὸν· ὅσῳ μᾶλλον εὔνουν τις αὐτὸν ὑπείληφεν εἶναι, τοσούτῳ μᾶλλον προϊδέσθαι καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ ἐκείνου· ἔστι γὰρ φίλων ἀγαθῶν, οὐ τὰ τοιαῦτα χαρίζεσθαι τοῖς εὔνοις, ἐξ ὧν κἀκείνοις καὶ σφίσιν αὐτοῖς ἔσται τις βλάβη, ἀλλ' ὃ μὲν αὐτῷ μέλλῃ συοίσειν ἀμφοῖν, συμπράττειν. ὃ δὲ αὖ αὐτὸς ἄμεινον ἐκείνου προορᾷ, πρὸς τὸ καλῶς ἔχον τίθεσθαι, καὶ μὴ τὴν ἡδὴ χάριν τοῦ μεταταῦτα χρόνου πάντες ἀεὶ πλείονος ἡγεῖσθαι. οὐ τοίνυν οὐδ' ἐκεῖνο λογιζόμενος δικαίως καλιεῖν, ὡς εἰ καὶ βάρβαρος καὶ ἄπιστος ὁ κερσοβλέπτης, ὅμως προνοηθείη γ' ἄν, μὴ τὰ τηλικαῦτα ἀδικήσαι χαρίδημον. ὅταν γὰρ πάλιν ἐξεπίσω ἡλίκων κότυς Φικράτει δοτὴρ ἔσται μελλόντων εὖ δὲν ἐφρόντισε· παντελῶς τοῦτό γε οὐδὲν ἡγοῦμαι ἂν μελῆσαι τῶν δοτουμένων χαριδήμῳ. ὁ μὲν γὰρ ἐκεῖνον, τιμάς, σίτησιν, εἰκόνας, πατρίδα ἢ ζηλωτὸν αὐτὸν ἐποίησεν, ὀλίγου δέω λέγειν, πάντ' ὢν ἂν δι' ὃ ζῇ οὐκ ἄξιον ᾠήθη Φικράτει, νομίζων δοτὴρ ἔσται, οὐκ ἐπέστραφη. οὕτω δ' ὡς ἀληθῶς, τίνος ἂν καὶ λόγον σχοίη μὴ τίνος χαρίδημον δοτὴρ ἔσται; οὐδείς ὅτιοῦν. ἔστι γὰρ παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, οὐ παῖδες, οὐκ ἀκὼν, οὐ συγγενεῖς, οὐκ ἄλλο οὐδέν. καίτοι, εἰ μήτε φύσει πιστὸς ὁ κερσοβλέπτης, ἐκ τε

A tetur, quo magis magisq; cogito, eò minus inuenio tales, quibus vel ab illo, vel à vobis fit fides adhibenda. Considerate quæso, quanta æquitate singula examinem, quantasq; causas habeam timoris mei. Ego reperio Cotym Iphicratis fuisse socerum, eodem modo quo est Cersobleptes Charidemi: atque etiam maiores longè res & illustriore gratia excipiendas pro Coty gessisse Iphicratem video, quàm pro Cersoblepte Charidemum. Sic autem rem expendamus: Scitis hoc vtique, Athenienses, quanquam Iphicrates & æream statuam, & victum in Prytaneo, & præmia, & honores alios quibus beatus ille fuit, obtinuisset: tamen ad tuendum Cotyos imperium, bello nauali cum vestris decernere ducibus non dubitasse, illiusq; salutem pluris fecisse quàm honores à vobis tributos. Quòd ni maior vestra fuisset in iracundia cohibenda moderatio, quàm illius temeritas: nihil obstitisset, quò minus omnium mortalium fieret infelicissimus. Tamen Cotys tum ab illo conseruatus, & eius amicitiam reipsa expertus: postquam extra omne periculum se positum arbitrabatur, non modò referre illi gratiam non studuit, nec illius causa in vos vlla humanitate vsus est, vt veniam genero impetraret: sed contrà magis ab eo postulauit, vt ad oppida vestra reliqua oppugnanda adiutor esset. Quod cum ille recusasset: barbaricis copijs acceptis, & collecto ab illo exercitu, & Charidemo isto mercenario imperatore conducto, vestra oppida inuasit, & Iphicratem in eas redegit angustias, vt discedens ab illo, Antissam primum, mox Dryn habitatum se conferret: existimans, nec decere se ad vos redire, quibus Thracem anteposuisset & Barbarum: nec apud illum tutò posse manere, quem suæ salutis ita cerneret esse negligentem. Si igitur, Athenienses, etiam Cersobleptes, ista securitate quæ Charidemo nunc comparatur, auctus, & ipsum neglexerit, & contra vos machinatus aliquid, molitusq; fuerit: num satis id vobis erit, decepto Charidemo, Thracis contra vos ipsi metipsos constabilisse potentiam? equidem non opinor. Etenim illud æquum esse puto, si sentit & prospicit talia Charidemus, & tamen talibus potiri decretis studet: eius insidijs vt resistatur. Sin haud animaduertit: quò quis eum beneuolentiorem esse putat, eò magis & suæ & illius securitati vt prospiciat. Nam veræ amicitiæ munus est, his quibus bene cupias, non in ijs gratificari rebus, quæ & in tuum & illorum cedere detrimentum possint: in his quidem, quæ vtrisque commodare queant, adiutandi sunt: quæ autem ipse melius illo prouideas, ea ritè administres: neque præsentis obsequij dulcedinem totius reliqui temporis vtilitati anteponas. Neque illud etiam cogitanti mihi probabile videtur, Cersobleptem cum & Barbarus sit, & perfidus, curaturum tamen ne tantis afficiat iniurijs Charidemum. Nam rursus cum inquiro, quantis bonis Iphicratem Cotys spoliaturus, nihil ea re motus fuerit penitus: istum vtique crediderim susque deq; laturum esse, quicquid perierit Charidemo. Nam Cotys Iphicratem, honoribus, victu publico, statuis, patria quæ nomen eius illustrarat, rebus propè dixerim omnibus, sine quibus acerbam esse vitam Iphicrati par erat, se spoliare prospiciens: tamen eius rationem non habuit. Istum verò quid tandem moueret? Scilicet, ne qua re spoliaret Charidemũ? nulla prorsus. Habet enim apud vos nõ liberos, nõ imagines, nõ cognatos, nõ aliud quicquam denig;. Enimuerò si neq; natura fidus est Cersobleptes,

B

C

& propter ea quæ prius acta sunt, iurè suspectus: neque quicquam in rebus ineſt, propter quod & præter ingenium & contra voluntatẽ ſuam Charidemi rationem haberet: quæ cauſa eſt, cur ſimpliciter, adeoq; præter omnem rationem ad libidinem ſuam explẽdam, illum adiutemus: * *præſertim cum tota res in detrimentum noſtrum ceſſura ſit? Equidem nullam video. Præterquam igitur, quòd decretum hoc non eſt ex vſu reipublicæ: exiſtimationi quoq; noſtræ ciuitatis tale quicquam decreuiſſe aduerſatur. idq; cognoſcendum vobis eſt. Si enim, Athenienſes, in vrbe habitanti, & legibus obnoxio ſcriptum eſſet decretum: etſi tum etiam iniquum, minus turpè tamen haberetur. Nunc Charidemo ſcriptum eſt, qui nulla in vrbe habitat: & regi, homini Thraci, ducit exercitum,* cuius regno fretus, multis iniuriam facit. Scitis enim hoc profectò, omnes iſtos qui peregrinis præſunt exercitibus, Græcas vrbes occupare, & imperium in eas ſibi vendicare, & (ſi verum dicere fas eſt) communes hoſtes omnium, qui cum libertate in patria viuere ſtudent, omnes regiones peruagari. Num igitur honeſtum vobis, aut decorum erit, Athenienſes, ei, qui explendæ ſuæ auaritiæ cauſa, qnibuſuis in quos inciderit inſidiabitur, talem cuſtodiam decreuiſſe: ijs verò, qui ſuam libertatẽ aſſerturi ſunt, veſtra ſocietate interdixiſſe? Ego certè quidem hoc neq; honeſtum, nec è dignitate veſtra eſſe cenſeo. Quàm enim turpè fuerit accuſare Lacedæmonios, q̃ iod in fœdera retulerunt, licere Perſarum regi Græcos, Aſiam incolentes, arbitratu ſuo tractare: ſi nos ipſi Cerſobleptæ eos dedamus, qui Europam incolũt: atq; adeò eos omnes, quibus ſe Charidemus ſuperiorem fore confidet? Neq; enim alia decreti vis eſt, cum illius duci præſcriptum non ſit, quid agẽdum, quid non agendum: & omnibus, ſi quis ſe defenderit, tantus metus impendeat. Libet, Athenienſes, etiam rem geſtam vobis recitare: quò magis perſpiciatis, quantoperè decretum hoc ſit abrogandum. Vos aliquando certis de cauſis ciuem feciſtis Ariobarzanem, & propter illum, Philiſcum: vt nũc in Cerſobleptæ gratiã, Charidemũ. Quum verò ille eodem præditus animo, quo iſte, Ariobar[z]anes vtens exercitu Græcas vrbes occuparet, atq; in eas ingreſſus, multa & crudelia facinora ederet, ingenuis puberis violandis, & matronis ſtuprandis: nihil eorum denique non faceret, quæ homo nullis legibus, nullis vllius reipubl. honeſtis inſtitutis & diſciplina educatus, principatũ nactus, deſignare queat: Lampſaci tandem duo quidam homines extiterunt, alteri Therſagoras nomen fuit, Execeſtus alteri, qui idem quod laudati illi veſtri tyrãnicidæ ſtatuentes, Philiſcum occiderũt. haud iniuria, q̃ patriæ libertatem aſſerendam eſſe exiſtimarent. Quòd ſi quis Philiſci ſtudioſus, tum cum Perinthys militibus ſtipendia ſolueret, totam Helleſpõtum teneret, omnium præſidum eſset ampliſſimus: ſcripſiſſet, quẽadmodum iſte nũc, ſi quis occiderit Philiſcũ, abduci eum è ditione ſociorũ liceat: per deos immortales videte: in quãtam ignominiam ciuitatem coniecisſet? Profecti enim Therſagoras & Execeſtus Lesbũ, illic habitarũt. Quòd ſi quis è Philiſci liberis aut amicis, manum eis iniecisſet: dediti veſtro ſenatuſcõſulto fuiſſent. Quantũ igitur dedecus, Atheniẽſes, publicè ſuſceptũ eſset, cũ eos qui apud vos tale facinus ediderunt, & æreis ſtatuis & ſummis honorib. ornaueritis: ſi illos qui alio quopiã in loco idem quod hi, de patria ſua ſenſerunt, deditione damnaſſetis? Ac illius quidem tempore feliciter ſanè, non accidit, vt de-*

Decretum turpe eſſe reipubl. ob perſonam militarem.

A ἐκ τε τῶν γεγυμνένων πρότερον, δικαίως ἄπιστος, μηδέν τε πιθανὸν ὑπάρχῃ τοῖς πράγμασι, δι' ὃν μὲν γνώμην καὶ φύσιν προνοηθείη τὰ τοῦ Χαιρδήμου πρός ἕνεκα ἁπλῶς καὶ κομιδῇ τι τυφωμένως οὕτως ἀβούλητον ἀμφισβητήσομεν αὐτῷ· καὶ ταῦτα ἐφ' * ἡμῖν ὄντας; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ ὁρῶ. ὅτι τοίνυν οὐδὲ τοῖς πράγμασι μὴ συμφέρῃ τὸ ψήφισμα· οὐδὲ προσδόξαι συμφέρει τῇ πόλει τοιοῦτον οὐδὲν ἐψηφισμένη φαίνεσθαι. καὶ τοῦτο δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς. εἰ μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πόλιν οἰκοῦσι καὶ νόμοις προσκειμένην ἐψηφισμα ἐγέγραπτο· δῆλον ὄν, ἦν ἄν καὶ τοῦτο ἧττον· νῦν δὲ γέγραπται Χαιρδήμῳ, τῷ πόλιν μὲν οὐκ οἰκοῦντι, θρᾳκὶ δ' ἀνθρώπῳ βασιλεῖ στρατηγοῦντι καὶ μάλ' ἐπὶ τοὺς ἐκείνου βασιλείας πολλὰς ἀδικοῦντι· ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι πάντες οἱ ξεναγοῦντες ἅτοι, πόλεις καταλαμβάνοντες ἑλληνίδας, ἀρχὴν ζητοῦσι· καὶ πάντων ὅσοι περ νόμοις οἰκεῖν βέλτιον) τὴν αὐτῶν, ὄντες ἐλεύθεροι, κοινοὶ πολέμιοι κατὰ πᾶσαν χώραν, εἰ δεῖ παλαιὸν εἰπεῖν, ἐχθροί. ἆρ' οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καλὸν ἢ πρέπον ὑμῖν, ὧν μὲν ἕνεκα τῆς ἑαυτῶν πλεονεξίας ὑπιβουλεύσοντος οἷς αὖ τύχοι, τοιαύτην φυλακὴν ἐψηφισμένας φαίνεσθαι, τοῖς δ' ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν ἐλευθερίας ἀμυνομένοις εἴργειν τῆς ὑμετέρας συμμαχίας παρρησίαν; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐχ ὑπολαμβάνω τοῦτο ἅπτι καλῶς ἔχειν, ὦθ' ὑμῶν ἀξίως. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν, λακεδαιμονίοις μὲν ἐγκαλεῖν, ὅτι τὰς μὲν τῶν Ἀσιανῶν οἰκούσας Ἕλληνας ἔγραψαν ἐξεῖναι σῴζειν πᾶν ὅ, τι ἂν ἐβούλη βασιλεύς· αὐτοὺς δ' ἐκδοῦναι καὶ σοὶ τῷ δωροφορικοῦντας κερσοβλέπτῃ, καὶ πάντας ὅσων περ ἂν εἴπῃ κρείττων χαρίδημος ἔσεσθαι. οὐ γὰρ ἄλλο τι ποιεῖ τὸ ψήφισμα, ἢ τοῦτ', ὅτι τῷ μὲν ἐκείνου στρατηγῷ, ἃ διέρπτηκε πρακτέον, ἢ μή· πᾶσι δ', αὐτοῖς ἀμυνόμενοις, ποσοῦτος ἐπήρτηται φόβος. καὶ μοὶ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ γενόμενόν τι πρᾶγμα φράσαι πρὸς ὑμᾶς βέλομαι, δι' ἃ μᾶλλον ἔθ' ὑμῖν γνῶσεσθαι δῆλον, ὡς σφόδρα δεῖ λῦσαι τὸ ψήφισμα τοῦτο. ὑμεῖς ἐποιήσασθε σύλλογον καθ' ἑκάστους ἐνιαυτοὺς, ἀριοβαρζάνην πολίτην. καὶ δι' ἐκεῖνον, Φιλίσκου, ὥσπερ νῦν Διὰ κερσοβλέπτην χαρίδημον. ὢν δ' ὑμέτερος ἐκεῖνος τοῦτῳ τῇ προαιρέσει τὸν βίον· διὰ τῆς ἀριοβαρζάνου δυνάμεως, πόλεις καταλαμβάνων ἑλληνίδας, εἰς ἃς εἰσῆν, πολλὰ καὶ δεινὰ ἔργα ἐποίει, παῖδας ἐλευθέρους ἀδικῶν, καὶ γυναῖκας ὑβρίζων, καὶ πάντα τοιοῦτον, ὅσα ἂν ἄνθρωπος ποιήσειεν, ἀνὴρ νόμων καὶ τῶν ἐν πολιτείᾳ καλῶν τεθραμμένος, εἰς ἐξουσίαν ἐλθών. ἐκ δὲ τούτων ἀνὴρ ὀλίγος καταλαμβάνω τινὲς ἄνθρωποι γίγνονται δύο. θερσαγόρας ὄνομα αὐτῶν θατέρῳ, τῷ δ' ἐξήκεστος· οἱ πεπραχότες τοῖς παρ' ὑμῖν γνόντες τὸν τύραννον, ἀποκτείνοντα τὸν Φιλίσκου, δικαίως, τὴν αὐτῶν πατρίδα οἰόμενοι δεῖν ἐλευθεροῦν. εἰ δὴ τῶν τότε ὑπὲρ Φιλίσκου λεγόντων, ὅτε ἐμισθοδότει μὲν τοῖς ἐν Θρᾴκῃ ξένοις, εἶχε δ' ὅλον τὸν ἑλλήσποντον, μέγιστος δ' ἦν τῶν ὑπάρχων, ἐγράψατέ τις ὥσπερ ἅπτος νυνὶ, ἐὰν τις ἀποκτείνῃ Φιλίσκον, ἀγώγιμον αὐτὸν εἶναι σὺν τοῖς συμμάχοις· πῶς ἂν ἔσχατα ἐπάθετε, εἰς ὅσον ἂν αἰσχύνην ἡ πόλις ἡμῶν ἐληλύθει; ἦκε μὲν γὰρ θερσαγόρας καὶ ὁ ἐξήκεστος εἰς λέσβον, καὶ ᾤκουν ἐκεῖ. εἰ γὰρ ἐφήπτετό τις τῶν τοῦ Φιλίσκου παίδων ἢ φίλων, ἐξεδίδοτ' ἂν ὑπὸ τοῦ ὑμετέρου ψηφίσματος. πῶς ἂν οὖν οὐκ αἰσχρὸν καὶ δεινὸν ἂν ἦν τοῦτο ἐπιτηδεύσαντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τοὺς μὲν παρ' ὑμῖν πιστοὺς ἐν πράξασι, χαλκοῦς ἱστάντες, καὶ ταῖς μεγίσταις δωρεαῖς τιμῶντες ἐφαίνεσθε· οὗτοι δ' ἑτεροβίπτου αὐτῷ τάττοις Διόνοιαν ὑπὲρ τῶν αὐτῶν πατρίδος ἔχοντας, ἐκδότους εἶ) * καὶ ἐψηφίζεσθε τοῦτο ποιῆσαι ἐπ' ἐκείνῳ μὲν εὖ πιεῖν,

οὐ σωθῆ

εὐ σωίζῃ φενακισθεῖσιν ὑμῖν αἰσχύλω ὄφλειν. ἢν δὲ A
τάτε δ' ἐὰν ἐμοὶ πίθησθε, φυλάξασθε. μὴ γὰρ ὠφελη-
μένου μηδενὸς, ἀλλ' ἁπλῶς ἄν τις ἀποκλείνῃ χαρίδη-
μον, γεγραμμένου· τάχ' ἂν εἰ τύχοι καὶ τοιοῦτό τι συμ-
βαίη. βούλομαι τοίνυν ἤδη καὶ τὰ πεπραγμένα ἐξε-
πίτηδες τῷ χαρίδημῳ διὰ βραχέων, καὶ δεῖξαι τὴν
ὑπερβολὴν τῆς ἀναιδείας τῶν ἐπαινούντων αὐτόν. σὺ
δ' ὑμῖν σκέψαι ταῦτα, καί μου μηδεὶς ἀχθε-
σθῇ τῇ ἐπιοχέσει. ἃ μόνον γὰρ ὑμῖν ἐπιδείξω τὸ φυλα-
κῆς αὐτὸν ἄξιον αὐτὸν ὑπὸ τούτου γεγραφέναι οὐτοσὶ, ἀλλὰ καὶ δί-
κῃ τοῦτ' ἂν δικαίως τιμῆσαι τὸν μεγίστου, εἴπερ οἱ κακόνοοι, καὶ
φθονοῦντες ὑμᾶς, καὶ διὰ παντὸς ἐναντία πράττοντες,
κολάζοιεν ἂν δικαίως. ἴσως δέ τισι λογιζομένοις ὑμῶν
ὅτι πρῶτον μὲν πολίτης γέγονεν ἄνθρωπος, εἶτα πάλιν
χρυσοῖς στεφάνοις ὡς εὐεργέτης ἐστεφάνωται, θαυμά-
ζειν ἐπελήλυθεν εἴ τι τηλικοῦτον οὕτως ἐξηπάτησθε ῥα-
διως. εὖ τοίνυν ἴστε, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, ὅτι ἐξηπάτησθε.
καὶ δι' ἃ γε εἰκότως τοῦτο πεπόνθατε, ἐγὼ φράσω πρὸς
ὑμᾶς. ὅτι, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, πολλὰ γιγνώσκοντες ὀρ-
θῶς ὑμεῖς, διὰ τέλους χρῆσθε αὐτοῖς. οἷον τί λέγω; εἴ-
τις ὑμᾶς ἔροιτο, τί πονηρότατον νομίζετε τῶν ἐν τῇ πόλ-
πάντων ἐθνῶν; ὅτι οὔτε γεωργούς, οὔτε ἐμπόρους, B
οὔτε τοὺς ἐν τῷ ἀργυρείῳ, οὔτε τῶν τοιούτων οὐδένα ἂν
εἴποιτε. ἀλλ' εἰ οὕτω πως λέγων καὶ γράφειν εἰω-
θώς τις ἔποι τις· εὖ οἶδ' ὅτι συμφήσετ' ἂν ἅπαντες. μέ-
χρι μὲν δὴ τούτου, καλῶς ἐγνώκατε. εἰπάτε δὲ, οὐκ ἔτ'
ὀρθῶς τὸ λοιπόν. οὓς γὰρ αὐτοὶ πονηροτάτους νομίζετε πάν-
των· τούτοις ταῦτ' ὀπίσω τὴν ἔκκλησιν χρὴ νομίζειν πε-
πεισθέναι. οἵτινές ἐν ἀγοραῖς λυσιτελῆ, καὶ χρηστὸν καὶ
πονηρὸν εἶναί φασιν· οὐχ ὃν ἂν ἡ δίκαιον καὶ ἀληθές.
ὅπερ πεποιήκασι τὸν χαρίδημον τοῦτον οἱ ῥήτορες πάν-
τα τὸν χρόνον· ὡς καὶ ὑμεῖς ὁμολογήσετε, ἐπὰν ἀκούσητε
μου τὰ πεπραγμένα αὐτῷ, ὅσα μὲν δὴ στρατιώτης ὤν,
εὐσθενὴς ὑπῆρχε καὶ ψιλοῦ μέρει τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἐναντία
ἐπράττετο τῇ πόλει· οὐ τίθημι ἐν ἀδικήματος μέρει·
οὐδ' ὅτι ληστρικὸν ποτε πλοῖον ἔχων, ἐλήϊζετο δοῦλα ὑμε
τέρους συμμάχους· ἀλλ' ἐῶ ταῦτα. διὰ τί; ὅτι, ὦ ἀν-
δρες ἀθλιώτατοι, αἱ ἀναγκαῖαι χρεῖαι, δοῦλα τὰ τί πρα-
κτέον ἢ μή, λογισμοὺς ἀναιροῦσιν ἅπαντας. ὡς τ' οὐ
πάνυ ταῦτα ἀκριβολογεῖσθαι δεῖ τὸν δικαίως ἐξετά-
ζοντα. ἀλλ' ὅθεν ὡρξάμεθα, ξεναγῶν ἤδη, καὶ πίνων
ἀρχὸν στρατιωτῶν, κακῶς ὑμᾶς ἐποίει, ταῦτα ἀκούσατέ
μου. οὗτος μὲν ἀπὸ νέων πρῶτον, μισθωθεὶς ὑπὸ
φικράτους, καὶ πλεῖον, ἢ τρία ἔτη μισθοφορήσας πα-
σκεύῳ, ἐπειδὴ τὸν μὲν Ἰφικράτην ἀποστράτηγον ἐποίη-
σατε, τιμόθεον δ' ἐπ' ἀμφίπολιν καὶ χερρόνησον ἐξε-
πέμψατε στρατηγόν· πρῶτον μὲν δοῦλ' ἀμφιπολιτῶν ὁ-
μήρους, οὓς παρ' ἁρπάλου λαβὼν Ἰφικράτης, ἔδωκε φυ
λάττειν αὐτῷ, ψηφισαμένων ὑμῶν ὡς ὑμᾶς κομίσαι,
παρέδωκεν ἀμφιπολίτας· καὶ δι' μὴ λαβεῖν ἀμφίπολιν,
τοῦτ' ἐμποδὼν κατέστη. δεύτερον δὲ, μισθωμένου τιμο-
θέου πάλιν αὐτὸν καὶ τὸ στράτευμα, τούτῳ μὲν οὐ μισθοῖ,
ὡς δ' κάτω πλέων ὥχετο, ἔχων τὰς ὑμετέρας τριά-
κοντέρους· ὧν ἀκριβῶς ἤδει τῶν ὅλων ἀπάντων ἀνθρώ-
πων, ἐχθρόταταν ὑμῖν διακείμενον. καὶ μετὰ ταῦτα γ'
ἐπειδὴ τὸν πρὸς ἀμφίπολιν πόλεμον πρότερον πο-
λεμεῖν εἵλετο τιμόθεος τοῦ πρὸς χερρόνησον, καὶ οὐδὲν
εἶχε ποιεῖν ὑμᾶς ἐκεῖ κακὸν· μισθοῖ πάλιν αὐτὸν ὁ-
λυνθίοις, τοῖς ὑμετέροις ἐχθροῖς, καὶ τοῖς ἔχουσιν ἀμφί
πολιν κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον· καὶ πλέων ἐκεῖσε, ἐκ καρ-
δίας ἀναχθεὶς, ἵνα πανταχοῦ τῇ πόλει πολεμῇ, ἐπὶ
τῶν ὑμετέρων τριήρων ἐάλω. διὰ τ' παράντα ἢ καιρὸν,
καὶ τὸ δεῖσθαι ξένων ὅτι τ' πόλεμον, τὸν ἐπ' ἀμφίπολιν·
αὐτὸ

ut decepti flagitium aliquod admitteretis. In hoc verò, A
si mihi parebitis: ne id vsuueniat prospicietis. Cũ enim
excepto nemine, in vniuersum scriptum sit, si quis occi-
derit Charidemum: fieri queat vt casu etiam tale quip
piam eueniret. Nunc deinceps in facta Charidemi bre-
uiter inquiram, & summam eorum impudentiam, à
quibus laudatur ostẽdam. Vnum autem vobis illud pol-
liceor (neq; verò quisquam pollicitationem meam egrè
ferat) me non illud modò ostensurum, indignum eũ esse
custodia ab isto decreta, sed grauissimum etiam supplici-
um meruisse: si modò maleuoli vobis, & impostores, &
continẽter aduersantes, iurè puniũtur. Fortassis autem
vestrũ quibusdam, considerantibus, primùm ciuem
eum esse factum: deinde rursus, aureis coronis tãquam
de republ. benè meritum, decoratum, mirari subit, vos
tantis in rebus tam facile esse deceptos. Ne verò dubi-
tetis, quin decepti sitis. Cur autem id vobis accidere con
sentaneum sit, exponam. Vos, Athenienses, cum multa
rectè intelligatis: ijs non parum constanter, quum vsus
postulat insistitis. Cuiusmodi est quod dico? Si quis vos
roget, quodnam genus hominum ex omnibus mortalib.
in ciuitate improbissimum putetis: nec agricolas, nec
mercatores, nec metallicos, aut quicquam tale respon-
deritis. Sed si quis eos qui mercede conducti concionan
tur, & decreta faciunt, nominet: ei vos omnes assensu-
ros satis scio. Hactenus igitur rectè sentitis: de catero
non item. Nam quos omnium improbissimos ipsi puta-
tis: his creditis, quando iudicandum est, qualis vnus-
quisque sit existimandus. Hi verò, prout eis bonum &
commodum est, non vt æquitas & rei veritas postu-
lat, vnumquenque vel probum vel improbum esse di-
cunt. id quod & de Charidemo perpetuò fecerunt ora-
tores. quemadmodum & ipsi fatebimini, si ex me facta
illius audieritis. Quæ igitur miles adhuc, dum fun-
ditoris initiò & velitis munere fungeretur, contra no-
stram rempublicam bello fecit, non inter iniurias nu-
mero, nec illud etiam, quòd myoparonem piraticum na-
ctus, vestros socios depraedatus fuit: sed omitto hæc. quã-
obrem? quia necessitatis vis et inopia, cogitationes quid
ex officio sit, quid cõtra officium tollit vniuersas. Qua-
re iniqui censoris fuerit, hæc omnia accuratius ad cal-
culos reuocare. Sed cum iam auspicatus præesse mercena-
rijs, & quosdam milites sub sẽ habens, vos læsit, hæc
ex me audite. Iste primùm omnium conductus ab Iphi-
crate, cum plus quàm triennium sub eo stipendia feci-
sset, postquam imperio Iphicrati abrogato, Timotheum
cum imperio aduersus Amphipolim & Chersonesum
ablegastis: primùm Amphipolitanos obsides, quos ei ad
custodiendum Iphicrates acceptos ab Harpalo tradide-
rat, quiq; ex vestro senatusconsulto ad vos mittendi e-
rant: Amphipolitis restituit. quæ res obstitit, ne Am-
phipolis caperetur. Deinde, cùm Timotheus eum denuò,
cum eius exercitu conducere vellet: ei suam operam
locare noluit: sed cum vestris nauibus ad Cotym pro-
fectus est: quem vobis omnium hominũ inimicissimum
esse certissimò sciebat. Postea cum Timotheo visum es-
set, bellum Amphipolitanum prius cõficere, quàm Cher-
sonesum aggredi, neq; ibi ledere vos posset: denuò suam
operam Olynthijs locat, inimicis vestris, & his qui tum
Amphipolim obtinebãt. quò dum nauigat, Cardia cum
nauibus egressus, vt contra vos arma ferret: à vestris
triremibus captus est. Sed quia temporis illius ratio po-
stulabat, & militib. ad Amphipolitanũ bellum egebatis:
cùm

Pro Parti Facta Charidemi, nõ talẽ custo-diã, sed sup plicium merita: fraudo oratorũ or nata esse.

cùm plectendus esset, tum quòd vobis obsides non tradidisset: tum quòd ad Cotym hostem vestrum cum vestris nauibus transfugisset: fide data & accepta, vobiscum militauit. Pro quibus igitur rebus æquum erat, eum vobis confiteri gratiam, quia crucem meritò peperceratis: pro his ipsis nostra ciuitas, velut affecta beneficijs, coronas ei & ius ciuitatis, & ea quæ scitis omnes, largita est. Ac vt appareat hæc à me verè dici: & decretum de obsidibus & Iphicratis literæ, itemq; Timothei, & deinde hoc testimonium legetur. Videbitis enim, me non nugas agere, aut falsa crimina comminisci: sed vera esse ea quæ commemoro. Recita literas.

LITERAE. DECRETVM. TESTIMONIUM.

Eum igitur eò primùm suam operam & fidem addixisse atq; obstrinxisse, vbi se vobiscum belligeraturũ sperabat, cùm alibi passim variæ cõditiones ei præstò essent: deinde postquã ibi vos lædere non potuit, rursus huc se cõtuliße, vbi aduersari posset reipub. & quò minus Amphipoli potiremini, vnũ omniũ maximè obstitisse: & ex literis, & decreto, & testimonio audiuistis. Ac principia B *quidẽ facinorum Charidemi talia sunt: iam alia cõtem plamini: paruo spacio tẽporis interiecto, belloq; Cotyco iã gliscẽte, mittit literas ad vos, imò non ad vos, sed ad Cephisodotũ potius. Vsq; adeò à sese vrbẽ ne decipi quidem posse putabat, suarũ machinationum conscius. In ijs literis se reipubl. nostræ Chersonesum velle restituere pollicebatur, cũ diuersum in animo haberet. Est autem vobis cognoscendum, quæ illius epistolæ mittẽdæ occasiones fuerint, idq; paucis: & cõsiderandum ingeniũ hominis, vt sciatis quomodo is ab initio vobiscũ egerit. Cũ enim dimissus esset à Timotheo: tum Amphipoli discedens, in Asiã transgressus, ob Artabazum ab Autophradate comprehensum: & exercitum & semetipsum generis Artabazi locat: fideq; data & accepta, neglecto & violato iureiurando, quũ prouinciales, qui ab amico nihil metuebãt, nullas excubias agerẽt, tres eorũ vrbes Scepsin, Cebrena, & Iliũ occupat. His vrbibus potitus, imprudẽs in eam necessitatẽ incidit, quã non modo is qui se imperatorem profitetur, sed nec è populo quisquã ignorare atq; admittere debuisset. Quũ enim nullũ maritimũ locum teneret, aut aliũ vnde cõmeatum supportare militibus* C *posset, nec in ipsis oppidis frumẽtum haberet: intra mœnia substitit, neq; direptis vrbib. abijt, postquã omnino sceleratè agere decreuerat. Vt verò Artabazus dimissus ab Autophrade, collectis copijs aderat: is è superiore Phrygia & Lydia & Paphlagonia coniunctis secũ regionib. abundè commeatum habebat: Charidemo verò nihil præter obsidionem supererat. Cum autem animaduerteret in quãtis esset malis: & cogitatione suscepta intelligeret, se in hostiũ manus vẽturum, si nulla re alia, fame saltem subactũ: prosperit, siue admonitus ab alio, siue cõsilio à semetipso petito, eam spem salutis solã restare sibi, quæ omnes cõseruare soleret. Ea verò quæ est? Nostra, Atheniẽses. siue dicẽda est humanitas, siue quod nomen aliud meretur. Quod vbi statuerat, vobis mittit epistolã quã audire operæpreciũ fuerit: vt, ostẽtata spe Chersonesi recuperãdæ, & quia de Cephisodoti, qui Cotyis & Iphicratis putabatur inimicus, consilio agere videbatur, triremib. à vobis suppeditatis, citra periculum ex Asia aufugeret. Interea quid sit, vnde res ipsa palàm deprehensa est? Memnon & Mentor, homines adolescentuli, inexpectatam nacti felicitatem, affinitatem Artabazi cupidi*

Charidemi leuitas & perfidia.

A αὐτὴ τῇ δίκῃ δ' ἔναι, * ὅτι οὐκ ἀποδεδώκει οὐκ ὁμήρους, καὶ διότι πρὸς κότυν ἐχθρὸν ὄνθ' ὑμῖν ἠτιμέλησεν, ἔχων τὰς τριακοντόρους, πίστις δοὺς καὶ λαβών, ἐστράτωσε μεθ' ὑμῶν. ὧν δ' ἐκεῖνον δίκαιον ἦν χάριν ὑμῖν ἔχειν, οὐκ ἀπολωλότα, τοῦτο παθόντ' ἂν δικαίως· αὐτὴ τούτων, ὡς ὀφείλουσα ἡ πόλις αὐτῷ, στεφάνους καὶ πολιτείαν, καὶ ἐκ πάντας ἅπασθαι, δέδωκε. Καὶ ὅτι πρῶτ' ἀληθῆ λέγω, τό, τε ψήφισμα ἀναγνωθήσεται τὸ πρὸ τῶν ὁμήρων, καὶ τὴν ἐφικράτους ἐπιστολήν, καὶ τὴν τιμοθέου. καὶ μετὰ ταῦτα τὴν μαρτυρίαν ταυτηνί. ὅψεσθε γὰρ οὐ λόγους, οὐδὲ αἰτίας· ἀλλὰ ἀλήθειαν οὖσαν ὧν λέγω. Λέγε τὴν ἐπιστολήν.

Επιστολή. Ψήφισμα, Μαρτυρία.

Ὅτι μὲν τοίνυν ἡ τὸ πρῶτον, οὗ πολεμεῖν ὑμῖν ὤετο, ἐκεῖθε ἐμίσθωσεν αὐτὸν πολλαχόθε ἄλλοθε μισθῶσαι παρόν· καὶ μεταπεῖται ὡς οὐδὲν ἐκεῖ κακὸν εἶχε ποιεῖν ὑμᾶς, ἔπαλαι δεῦρο πάλιν, ἅ πάνυ τὰ ἔμελλε πράξειν τῇ πόλει, καὶ τὰ μὴ λαβεῖν ἀμφίπολιν πάντων ἐστὶ πιθανώτατος ἐστιν, ἀκηκόατε ἐκ τῆς ἐπιστολῆς, καὶ τῶν ψηφίσματων, καὶ τῆς μαρτυρίας. καὶ τὰ μὲν πρῶτα, πιθανὰ ἐστὶ τῶν ἔργων τῶν χαιρεδήμου. μεταπεῖται δὲ ἄλλα θεάσασθε. χρόνου γὰρ διελθόντος βραχέος, καὶ τῶν πολέμων ποὸς κότυν ὄντος ἤδη· πέμπει πρὸς ὑμᾶς ἐπιστολήν· μᾶλλον δ' οὐχὶ πρὸς ὑμᾶς, ἀλλὰ πρὸς κηφισόδοτον. οὕτω σφόδρα ἐπ' αὐτῷ γε οὐδ' ἀνέχεσθαι τὴν πόλιν ἠγεῖτο, σαφῶς ὡς ἀπεπίκρει· καὶ χερρόνησον ὑπεσχέτο τῇ πόλει κομιεῖσθαι, πάντα τἀναντία διεγνωκὼς πιεῖν. δεῖ δ' ὑμᾶς τὸ πρᾶγμα οἷον λαβεῖν, τὸ περὶ τὴν ἐπιστολήν, ἀκοῦσαι (καὶ γὰρ ἔστι βραχύ) καὶ θεωρῆσαι τὸν τρόπον τὸν θρώπου, ὡς ὑμῖν ἀπ' ἀρχῆς κέχρηται. ἐκεῖνος ὡς ἀπόμισθος γίγνεται πρὸς τιμόθεον, τότε ἀπ' ἀμφιπόλεως ἀναχωρῶν. ἀφικόμενος εἰς τὴν ἀσίαν, ἀφ' ἑλλησπόντου τὴν δρακίαν συμβᾶσαν τότε ὑπ' αὐτοφραδάτου· μισθοῖ τὸ στράτευμα καὶ ἑαυτὸν τοῖς δρακίαις καὶ δεσμοῖς. λαβὼν ἡ πίστις καὶ δ' οὗς, ὀλιγωρήσας τῶν ὅρκων, καὶ ἀφικόμενος αὐτοῦ, ἀφυλάκτων ὄντων, ὡς αὐτῷ πρὸς φίλον τῶν ἐν τῇ χώρᾳ, καταλαμβάνει σκῆψιν, καὶ κέβρηνα, καὶ ἴλιον αὐτῶν. ἐγκρατὴς ἡ γενόμενος τούτων τῶν χωρίων, πρᾶγμα ἔπραξε τοιοῦτον, οἷον ἐχ ὅτι στρατηγὸς αὐ ἠγνόησέ τις εἶναι φάσκων, ἀλλ' οὐδὲ ὁ τυχὼν ἄνθρωπος. οὐδὲ ἐπὶν γὰρ χωρίον ἔχων ὅπὶ θαλάττῃ, οὐδὲ ὄθεν ἂν σιτοπομπίας εὐπορήσῃ τοῖς στρατιώταις, οὐδὲ αὖ σῖτον ἔχων ἐν τοῖς χωρίοις, ὑπεμφύεται ἐν τοῖς τείχεσι. καὶ οὐ θαρραλέως ἔχετο. ἐπιδέχεται γε ἀδικεῖν ἔγωγε. ὡς ἢ συλλέξας δυνάμεις παρεῖναι ὁ ἀρτάβαζος, ἀφέμενος τοῦδε δ' αὐτοφραδάτου· τῷ μὲν ὑπῆρχεν ὑπισιλιμος, ἐκ τ' ἀνωθεν φρυγίας καὶ λυδίας καὶ παφλαγονίας, οἰκείας ἅπας. * τῷ δ' οὐδὲν ἄλλο, πλὴν πολιορκία προσῆκε. αἰσθόμενος δ' ἐπὶ κακῷ, καὶ λογισμὸν λαβὼν ὅτι ληφθήσεται, κἂν μηδενὶ τἄλλων, τῷ γε λιμῷ· οἶδεν, εἰ πλείους ἅπαντος, εἶτ' αὐτὸς πείσεις, οὗ σωτηρία μόνη γίγνεται αὐτῷ, ἥπερ ἅπασι τοῖς ἀνθρώποις σώζει. ἔστι δ' αὕτη πίστις ἡ ἡμετέρα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, εἴτε χρὴ φιλανθρωπίαν λέγειν, εἴθ' ὅ, τι δήποτε. γνοὺς ἡ τοῦτο, πέμπει πρὸς ἐπιστολὴν ὑμῖν, ἧς ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦσαι. βουλόμενος δὲ τὸ στρατόπεδον κομιεῖσθαι χερρόνησον ὑμῖν, καὶ δὲ ἐφ' ὅτ' κηφισόδοτον ἐκεῖνον ἐχθρὸν ὄντα ἐφ' ἑαυτοῦ ἐφικράτης, τοῦτο * βουλόμενος τριήρων ὑπηρεσίαν παρ' ἡμῶν ἀσφαλῶς ἐκ τ' ἀσίας κατοράναι. τί δὴ συμβαίνει πρὸς ταῦτα, ὀφεῖ ἐξῆ λέγχθη τὸ πρᾶγμα, ἐπιστροφὴν ποιήσω ὁ μέντωρ, οἱ κηδεστὴς ἐφ' ἑρπαλάζου, ἄνθρωποι νέοι, καὶ κεχειρισμένοι ἀπροσδοκήτως δυτυχίᾳ, τῇ ἑρπαλάζου κηδεσ-

βουλό-

βουλόμενοι τῆς χώρας ἄρχειν ἀλλ' ὑμᾶς ἐν εἰρήνῃ, καὶ πα-
μᾶσθαι, καὶ μὴ πολεμεῖν, μηδὲ κινδυνεύειν, πείθουσιν
ἀρτάβαζον, τὰ μὲν παρεῖσθαι χαρίδημον, ἀφεῖσαι,
καὶ μὴ πολεμεῖν· ὑποσπείσαι δ' ἐπὶ τούτοις· διὰ τοῦ-
τον, ὡς ὑμεῖς, κἂν ἐκεῖνος μὴ θέλῃ, διαβιβᾶτε, καὶ
οὐδὲν ἐσται κωλύειν. ὡς δὲ τυγχάνει παντὸς τοῦ
λόγου καὶ ἀπροσδοκήτου σωτηρίας ὁ χαρίδημος,
διαβὰς εἰς τὴν χερρόνησον ἐφ' αὐτούς, διὰ τὰς σπον-
δὰς τοσοῦτον ἐδέησεν ἐπελθεῖν τῷ κότυϊ, γεγραφὼς ὅτι
οὐχ ὑπομενεῖ κότυς αὐτὸν ἀδικοῦντα, ἢ τὴν χερρόνησον
ὅπως κομιεῖσθε ἡμεῖς συμπράξαι· ὥς τε πάλιν μισθώ-
σας αὐτὸν τῷ κότυϊ, τὰ ὑπόλοιπα τῶν ὑμετέρων χω-
ρίων, κελθωτὴν, καὶ ἐλεοῦντα ἐπολιόρκει. καὶ ὅτι πῶτε,
καὶ νῦν ἔτ' ἐν τῇ ἀσίᾳ, καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἔπεμπε
πρὸς ὑμᾶς, τἀναντία ἐγνωκὼς ποιεῖν, ἐφενάκιζεν ὑμᾶς,
ἀπὸ τῆς Ἀβύδου γνώσεσθε, ἐν ἐποίησεν. ἐκ γὰρ Ἀβύ-
δου, τῆς τὸν ἅπαντα χρόνον ὑμῖν ἐχθρᾶς, καὶ ὅθεν ἦσαν
οἱ σηστὸν καταλαβόντες, εἰς σηστὸν διέβαινεν, ἵν' ἔχῃ κό-
τυς. καὶ τοι μὴ νομίζετε μήτ' αὐ σοῦ ἀβυδηνοὺς αὐτὸν
ὑποδέχεσθαι, μήτ' αὐ σοῦ ἐν τῷ σηστῷ, τῆς ἐπι-
στολῆς ὑμῖν ἐκείνης πεμφθείσης, εἰ μὴ συνῄδεσαν φε-
νακίζοντι αὐτῷ τότε, καὶ συνεξηπάτων αὐτόν, βουλόμενοι
μὲν διαβλῦσαι τὸ στράτευμα, ὑμᾶς παρέχειν τὴν ἀ-
σφάλειαν διαβαίνοντι σφίσι, ὅπερ συνέβη, δόντι δὲ
παθόντα τὴν αἰτίαν, αὐτοῖς ὑπάρξαι τὴν χρείαν. ὅτι
τοίνυν ταῦθ' οὕτως ἔχει, λέγε τὰς ἐπιστολάς, ἵν' ἔ-
πεμψεν ἐκεῖνος, καὶ τὰς παρὰ τῶν δεχόντων τῶν ἐκ
χερρονήσου. γνώσεσθε γὰρ ἐκ τούτων, ὅτι ταῦθ' οὕτως ἔ-
χει. Λέγε.

Ἐπιστολαί.

Ἐνθυμεῖσθε * ὅθεν διέβη, ἐξ Ἀβύδου εἰς σηστόν. ἆρ' ἂν
εἰκὸς αὐ ὑποδέξασθαι σοῦ Ἀβυδηνοὺς αὐτὸν, ἢ σοῦ
σηστίους, εἰ μὴ συνεξηπάτων, ὅτε τὴν πρὸς ὑμᾶς ἔπεμπεν
ἐπιστολήν; λέγε δή, αὐτοῖς τὴν ἐπιστολὴν αὐτήν. καὶ θεω-
ρεῖτε ἄνδρες ἀθλιώτατοι τὰς ὑπερβολὰς, ὧν αὐτὸς πε-
ρὶ αὑτοῦ πρὸς ὑμᾶς ἔγραψεν ἐπαινῶν, καὶ τὰ μὲν ὡς πε-
ποίηκε λέγων, τὰ δὲ ὑπισχνούμενος ποιήσειν. Λέγε.

Ἐπιστολή.

* Καλάγε. ἐγὼ, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τὰ γεγραμμένα,
καὶ χαρίεντος πολλῆς ἄξια, εἴγ' ἦν ἀληθῆ. νῦν δὲ ὅτε μὲν
τῶν πρασσόντων οὐκ ἤκουε τὰ δίκαια, πῶτε ἔγραφεν, ἐξα
πίνης ὑμᾶς. ἐπεὶ δὴ ἦν ἔτυχε, λέγε εἶτα ἐποίησεν.

Μαρτυρία ἔργων.

Οὐκοῦν ἐκομιεῖτο τὰ ἀπολωλότα χωρία ὑποσχο-
μένου χαρίδημου, διαβαὶς φησὶν ὁ ἄρχων κελ-
θωτῆς, οὐκ ὀλίγων ἀγαθῶν μείζους
τῶν παρόντων κινδύνους. λέγε δὲ ἐξ ἑτέρας ἐπι-
στολῆς ὑπισχνουμένου.

Ἐπιστολή.

Ὁρᾶτε ὅτι πανταχόθεν τὸ πρᾶγμα μαρτυρεῖται, ὅτι
διαβὰς οὐκ ἐπὶ τὸν κότυν, ἀλλ' ἐφ' ὑμᾶς μετ' ἐκείνου
ἐπορεύετο. ἔτι τοίνυν τοῦτο μοι λοιπὸν ἀνάγνωθί μοι τὴν
ἐπιστολὴν, τὰς δ' ἄλλας ἔα. δῆλον γάρ που ὑμῖν γέγο-
νεν, ὡς πεφενάκικεν ὑμᾶς. Λέγε.

Ἐπιστολή.

Ἐπίχες. ἐνθυμεῖσθε, ὅτι γράψας μὲν, ὡς ἀποδώσει
χερρόνησον, τὰ λοιπὰ ἀφελέσθαι, μισθώσας αὐτὸν τοῖς
ὑμετέροις ἐχθροῖς, ἐπεχείρει. γράψας δὲ ὡς ἀλεξάν-
δρου πρεσβευσαμένου πρὸς αὐτὸν, οὐκ ἐπείσθη,
τοῖς λεγούσι φαίνεται τοῖς παρ' ἐκείνου παντὰ πράττων.
εὖνους γε, οὐ γάρ; ἁπλῶς ὑμῖν καὶ οὐδὲν ἂν ὑπισχνεῖται
ψεῦδος, οὐδ' ἐξαπατήσας. οὐ τοίνυν ἐκ τούτων
που δῆλον ἔσθ', οὕτω σαφῶς δῆλον ὄν, ὡς οὐδὲν πιστὸν
ἔστ' ὧν ἐκεῖνος φησι ποιεῖσθαι τῇ πόλει προσέχειν.
ἀλλὰ

A cupidi statim exercendi imperij, & potiundi honoribus non gerendi belli & dimicandi: Artabazo instant, vt vltione Charidemi omissa, belloq; composito, per inducias eum dimitteret: docentes, etiamsi ipse nollet, vos eum transportaturos: nec ipsum id posse prohibere. Vt autem Charidemus præter omnem rationem & insperatò sic incolumis euadit, suo marte propter inducias in Chersonesum traiectus: tantum abfuit vt Cotym, quem suum impetum non toleraturum scripserat, inuaderet, aut ad Chersonesum recuperandam vobis adiumento esset: vt denuò sua opera Cotyi mercede lotata, reliquas vestras vrbes Crithotam & Eleuntem obsideret. Eum porrò hæc, dum adhuc in Asia erat, & epistolam ad vos mittebat, cum contrarium facere decreuisset, per fraudem ad vos decipiendos iactasse: ex eius ex Asia traiectu cognoscetis. Nam Abydo vrbe perpetuò vobis inimica, & vnde erant hi qui Sestum occuparant, Sestum transijt, quam Cotys tenebat. Ne verò putetis vel Abydenos eum fuisse recepturos, vel Sestios, missa ad vos illa epistola: nisi conB scij fuissent, tum eum egisse fraude: & illius impostu-
ram ipsi adiuuissent: id studentes, vt transmittendi exercitus securitatem vos ei suppeditaretis. Vbi verò transisset: id quod accidit, facta illi per Artabazum discedendi potestate: vt ipsi fruerentur commoditatibus. Hæc ita se habere, ex epistolis intelligitur, tum ea quam ille misit, tum ijs quas principes Chersonesitani. Recita.

EPISTOLAE.

Cogitate vnde transierit: Abydo Sestum. Nunquid putatis Abydenos aut Sestios eum fuisse recepturos, nisi fraudis adiutores fuissent, cum ad vos epistolam mitteret? Recita eis epistolam ipsam. Vos verò, Athenienses, spectate, quàm immensa de sese ad vos ipse scripserit, se collaudans, & alia fecisse dictitans, alia facturum promittens. Recita.

EPISTOLA.

Præclara certè. Nónne Athenienses, ea quæ scripsit, si vera essent, magnam gratiam merebantur? Tunc verò, cum nulla spes fœderis esset, ad vos decipiendos illa scripsit. Postquam verò factum fuit fœdus, recita quæ fecerit.

C TESTIMONIVM FACTORVM.

Cum igitur Charidemus se vobis amissa oppida restituere velle sit pollicitus: princeps Crithotes asserit, eo traiecto grauioribus se periculis fortunarum omnium conflictatos esse, quàm prius. Lege, atque ex alia epistola rem ostende.

EPISTOLA.

Videtis rem ab omni parte confirmari: eum transmisso Hellesponto, non contra Cotym, sed contra vos cum illo esse profectum? Age lege mihi hanc solam epistolam, reliquis omissis. Iam enim perspicitis nimirum, quomodo vobis fucum fecerit. Recita.

EPISTOLA.

Satis. Cogitate, cum scripsisset se vobis Chersonesum redditurum: locata vestris inimicis opera, eripere cætera conatum esse: item Alexãdri legatos à se repudiatos: cum eum constet, cum eius prædonibus conspirasse, atque eadem factitasse. Bene vult vobis scilicet, cum quibus ita simpliciter egit, nec vllum mendacium scripsit, neque vobis fucum fecit? Nondum autem hinc constet, quanquã ita palàm constat, nihil esse fidedignum, quicquid se studio reipubl. nostræ factitare dicit & simulat:

sed

*sed ex insecutis factis, id erit euidentius. Nam Cotym, bono consilio (hostis enim vester & sceleratus homo fuerat) Python occidit. Cersobleptes autem qui nunc regnat, adolescentulus erat, & omnes Cotyos liberi. Summa rerum autem, tum quia præsens erat, tum quia secum habebat exercitum, penes Charidemum erat. Venit Cephisodotus imperator, ad quem ille miserat epistolam illam: & triremes, cum vita eius in dubio esset, * Artabazo adhuc infesto, eum liberaturæ. Quid igitur, Athenienses, ex officio faciundum fuisset homini fraudis experti atque amico, imperatore præsente, non eo quem inuidere sibi dixisset quicquam, sed illo cuius in vestra vrbe amicitiam prætulerat omnibus, & ad quem literas miserat: Coty defuncto, omni autoritate in se collata? Non statim reddenda vobis regio? non vestro communi consilio rex Thraciæ designandus? non tanta occasione oblata, sua in vos probanda beneuolentia? Omnino, si quid ego modò video. Num verò tale quicquam fecit? Plurimùm certè abest. sed toto reliquo septimestri tempore vobis in mora fuit gerendo bello, nec dissimulatis inimicitijs, nec vllum humanum verbum prolocutus. Nam initiò cum nos decem solum nauibus ad Perinthum appulissemus, quoniam ipse propè adesse ferebatur, vt nos cum eo coniungeremus, hisce de rebus cum eo collocuturi: cum obseruasset nostros milites apparando prandio intentos, conatus est naues nostras intercipere, multosq; ex eis occidit: & quia equites nonnullos & velites habebat, ad mare compulit vniuersos. Deinde nobis nullum Thraciæ locum aut oppidum petentibus. (nec enim hoc mediusfidius dixerit quisquam: vim enim vi repulisset, & læsisset, ne læderetur: non ita est) nec enim vsquam in Thraciam venimus, sed in Alopeconesum cogitabamus, quæ & ad Chersonesum pertinet, & nostra fuit, & promontorium versus Imbrum eminens, longissimè à Thracia remotum, quæ prædonibus & piratis referta erat: huc igitur cum venissemus, & latrones obsideremus, profectus per omnem vestram Chersonesum, & impetum in nos faciebat, & prædonibus ac piratis opitulabatur: neque prius nos oppugnare destitit, quàm ducem vestrum adduxisset, & coegisset non ea facere quæ maximè vobis expedirent: neque ab eo persuaderi sibi passus est, vt quæ professus & pollicitus erat, ex vlla parte præstaret. Proinde id cum Cephisodoto fœdus fecit, quod vos ita grauiter & iniquis tulistis animis, vt duci imperium abrogaretis, mulcta quinq; talentorum insuper adiecta: & per tria tantum suffragia steterit, quo minus capitis damnaretur. Enimuerò, Athenienses, quàm abhorret ab omni ratione, alium ob facta eadem tanquam malesicum tam acerbè puniri: alium vt benemeritum, etiamnum honoribus affici? Hæc quæ de casibus imperatoris dicta sunt, verè à me dici, vos ipsi testes estis. Nam vos & iudicabatis, & repudiabatis, & indignabamini, Quare ignorare hæc non potestis. De rebus autem ad Perinthum & Alopeconesum gestis trierarchi testimonium dicent.*

Iniuriæ Chdariemi, & iniqua fœdera.

A ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν μελλόντων συμβαίνειν ἔστι φανερώτερον. τὸν μὲν γὰρ κότυν εὖ ποιῶν ; ὄντα γ' ἐχθρὸν ὑμῖν καὶ πονηρὸν, ἀπεκτόνυσιν ὁ πύθων. ὁ δὲ κερσοβλέπτης, ὁ νυνὶ βασιλεύων, μειρακύλλιον ὢν, καὶ πάντες οἱ τοῦ κότυος παῖδες. τῶν δὲ πραγμάτων κύριος, διὰ τὴν παρουσίαν, καὶ τὸ δύναμιν ἔχειν, ὁ χαρίδημος ἐγένετο. ἦκε δὲ κηφισόδοτος στρατηγῶν, πρὸς ὃν αὐτὸς ἔπεμψε τὴν ὑπόσχεσιν ἐκείνην. καὶ αἱ τριήρεις, αἱ, ὅτι ὢν ἄδηλα τὰ τῆς σωτηρίας αὐτῷ, καὶ μὴ συγχωροῦντος ἀρταβάζου, σώζειν ἔμελλον αὐτόν. τί δὴ προσῆκον ὦν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸν ὡς ἀληθῶς ἀπλοῦν καὶ φίλον πεποιῆσαι, παρόντος μὲν στρατηγοῦ, ὃς οὐκ ἐκεῖνος ἔφησεν αὐτῷ φθονεῖν ἀδένος, ἀλλ' ὃν αὐτὸς ἑαυτοῦ φίλον προσήκετο τὸ παρ' ὑμῖν, καὶ πρὸς ὃν τὴν ὑπόσχεσιν ἐποιήσατο· πεπλουτηκότος δὲ κότυος· κύριον δ' ὄντα τῶν πραγμάτων; οὐκ ἀποδοῦναι μὲν τὴν χώραν εὐθέως ὑμῖν, κοινῇ δὲ μεθ' ὑμῶν καθιστάναι τὸν βασιλέα τῆς θράκης, δηλῶσαι δ' ὡς εἶχεν εὐνοϊκῶς ὑμῖν, καιρὸν τοιοῦτον λαβόμενος; *ἐγὼ γ' αὖ φαίην. ἆρ' οὖν ἐπῄνεσέ τις τούτων; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλὰ τὸν μὲν ἄλλον ἅπαντα χρόνον μῖσος ἐπὶ σοὶ δηλαδὴ ἡμᾶς πολεμῶν, οὐκ ἀφανὴς ἐχθρὸς ὤν. καὶ δὲ λόγον φιλάνθρωπον διδοὺς, καὶ καταρχὰς μὲν ἡμῶν δέκα ναυσὶ μόναις εἰς πέρινθον ὁρμισαμένων, ἀκηκοότων ὅτι πλησίον ἐσὶν ἐκεῖνος, ὅπως συμμίξαμεν αὐτῷ, καὶ περὶ τούτων εἰς λόγους ἐλθοιμεν· ὁρισαμένους φυλάξας σὺν στρατιώτας, ἐπεχείρησε μὲν ἡμῶν τὰ σκάφη λαβεῖν· πολλοὺς δ' ἀπέκτεινε τῶν αὐτῶν· κατέῤῥαξε δ' εἰς τὴν θάλατταν ἅπαντας, ἱππέας ἔχων καὶ ψιλούς τινας. μεταταῦτα δὲ πλουσίων ἡμῶν οὐκ ὄντων τῆς θράκης τόπων οὐδένα, οὐδὲ χωρίον (οὐδὲ γὰρ τοῦτ' ἂν εἴποι τις νῦν διαμισούμενος γὰρ ὑπὲρ ὃ μὴ παθεῖν ἐποίει τι κακὸν) οὐκ ἔστι τοῦτο. ἀγὼ ἠλθομεν εἰς τὴν θράκης· ἀλλ' ἐπ' ἀλωπεκόννησον, ἣ χερρονήσου μέν ἐστι καὶ αὐτὴ ἡμετέρα, ἀκρωτήριον δ' ἀνέχει πρὸς τὴν ἴμβρον ἀπωτάτω τῆς θράκης· λῃστῶν δ' αὖ μεστὴ καὶ καταπονουμένων· ἐντεῦθεν ἐλθόντων ἡμῶν καὶ πολιορκούντων τούτους, προσβοηθεῖς διὰ χερρονήσου πάσης τῆς ὑμετέρας, ἡμῖν μὲν προσέβαλλεν, ἐβοήθει δὲ πᾶσι ληστοῖς, καὶ καταπονουμένοις. καὶ πρότερον προσκαλούμενος, τὸν ὑμέτερον στρατηγὸν ἔπεισε καὶ αὐτὸν ἀναγκάσαι, μὴ τὰ βέλτιστ' ἐκείνῳ περὶ ὑμῶν πράττειν, ἢ αὐτὸς ἐκεῖνο πρότερον πείθηται, ὧν ὁμολογήσει καὶ ὑπέσχετο πράξειν. καὶ

B γράφεται δὴ τὰς σωτηρίας πρὸς κηφισόδοτον, ἐφ' αἷς ὑμεῖς οὕτως ἠγανακτήσατε καὶ χαλεπῶς ἠνέγκατε, ὡς τε ἀποχειροτονήσατε μὲν τὸν στρατηγὸν, πέντε τάλαντα δ' ἐζημιώσατε, τρεῖς δὲ μόνοι ψῆφοι διέσωσαν μὴ θανάτου τιμῆσαι. καί τις πλείω νομίζει ἄνδρες ἀθλιώτατοι τούτῳ τῷ ἀλογίᾳ. ὅταν γὰρ ἴδῃ διὰ τὰς αὐτὰς πράξεις, τὸν μὲν, ὡς ἀδικοῦντα, κολασθέντα σφοδρῶς οὕτω· τὸν δ' ὡς εὐεργέτην ἐπὶ καὶ νῦν τιμώμενον; ὅτι τοίνυν τοῦτο ἀληθῆ λέγω, τῶν μὲν τῷ στρατηγῷ συμβάντων δήπου, μάρτυρες ὑμεῖς ἐστέ μοι. καὶ γὰρ ἐκείνῳ ὑμεῖς καὶ ἀπεχειροτονεῖτε, καὶ ὠργίζεσθε, καὶ τοῦτο πάντα τοιοῦτ' ὑμεῖς. τῶν δ' ἐν θήβαις, καὶ τῶν ἐν ἀλωπεκοννήσῳ. Κάλει μοι τοὺς τριηράρχους μάρτυρας.

C

TRIERARCHI TESTES.

Τριήραρχοι μάρτυρες.

Postea, cum Cephisodoto abrogatum esset imperium, vobis q; fœdus cum eo factum minimè probandum videretur: Miltocythem perpetuum vestrum amicum, à Smicythione proditum nactus, quia Thracum instituto nefas habetur alium occidi ab alio, sciens eum incolumem

Μεταταῦτα τοίνυν ἐπειδὴ κηφισόδοτος μὲν ἀπηλάγη τῆς στρατηγείας, ὑμῖν δ' οὐκ ἐδόκουν καλῶς ἔχειν οἱ δικαίως αἱ πρὸς ἐκεῖνον γραφεῖσαι σωθῆναι, τὸν μὲν μιλτοκύθην, τὸν διαπεπραγότες εὔνουν ὑμῖν διὰ χρόνου, προδοθέντα, λαβὼν ἀπὸ τοῦ σμικυθίωνος ὁ χερρονησίτης οὗτος χαρίδημος, οὐκ ὄντος νομίμου τοῖς θρᾷξιν ἀλλήλους ἀπο-

ἀποκλιννύω, γὰς ὅπ σωθήσεπ πῶς κεροβλέπ]ῃ
αὖ ἀχθῇ, ϖ̃ Θρασίδωσι κὰρδιανοῖς, πῖς ὑμετέροις ἐ-
χθροῖς. κἀκεῖνοι λαβόντες αὐ̓τ̃ κ̀ τ̃ υἱὸν, ⸀ ἀναγαγόν-
τες εἰς τὸ πέλαγ⊙ ἐν πλοίῳ, τ̃ μὲν υἱὸν ἀπέσφαξαν,
ἐκεῖνον δ⸂ ὀπισθόπε τ̃ υἱὸν ἀποσφαπόμ̃ κατεπόντι-
σαν. τ̃ ἢ θρᾳκῶν ἁπάντων χαλεπῶς ἐνεγκόντων ἐπὶ
τύπις, κ̀ συγραφσάντων, ἔπε βηλεσάδ κ̀ ⸀ ἀμαδό
κ· ἰδὼν τ̃ κῆρὸν ἕτον ἀθλιόδωρος, συμμαχίαν ϖοιη
σάμεν⊙ ϖῶς τύτυς οἵ⊙ τ̓ ἦ ϖολεμεῖν. ἐν φόβῳ
δ⸂ κατεσαὐτ⊙ ⸀ κεροβλέπ]ῃ, γράφει ὁ ἀθλιόδω
ρ⊙ σωθῆκας, καθ̓ ἃς ἀναγκάζει τ̃ κεροβλέπ]ῃ
ὁμόσαι ϖῶς τε ὑμᾶς ⸀ τὸν βασιλέας· εἶναι μὲν τ̃ δρ-
χὴν κοινὴν τ̃ θρᾴκης, εἰς τρεῖς διηρημέν]ν, ϖᾶσπας
δ̓ ὑμῖν ἀποδοῦναι τ̃ χώραν. ὡς δ̓ ἐν δεχαιρεσίαις ὑ-
μεῖς χαβρίαν ἐπὶ τ̃ πόλεμον ἕτον κατεσήσπε, κ̀ τῷ
μὲν ἀθλιοδώρῳ σωέβη Θραφεῖναι τ̃ δύναμιν, χρή-
ματα ἐκ ἔχονπ παῤ ὑμῶν, δ⸂ ἀφορμὴν δ⸂ εμίαν τῷ
πολέμῳ, τῷ χαβρίᾳ δὲ μίαν ναῦν ἐχονπ μόνην ἐκ-
πλεῖν· τί ϖιεῖ πάλιν ἅτ⊙ ὁ χαρίδημ⊙; ἃς μὲν ὤμο
σε ϖῶς τ̃ ἀθλιόδωρον σωθήκας, ἔξαρνος γίγνε], κ̀
τ̃ κεροβλέπ]ην δρνεῖας πέπ· γράφ δ̓ ἑτέρας ϖῶς
τ̃ χαβρίαν, ἔπι τ̃ ϖῶς κηφισόδοτον δεινοτέρας. ὃν
ἔχων δ⸂ ἐκεῖν⊙ οἶκον δύναμιν, ἐργὸν ὐκ ἀναγκάζετο
τύπις. ἀκόσαντες δ⸂ ὑμεῖς ταῦτ̓ ἐν τῷ δήμῳ, λόγων
ῥηθέντων πολλῶν, κ̀ τ̃ σωθηκῶν ϖῶς ἀναγνωθεισῶν,
ἔπι τ̃ χαβρίᾳ δόξαν αἰσχυνθέντες, ἔτε τ̃ σωαγορδύ-
των ⸀ δύνασθε, ἀπεχειροτονήσατε κ̀ ταύτας πάλιν τὰς σω
θήκας· ⸀ ἐψηφίσασθε ψήφισμα, γλαύκων⊙ εἰπόν
τος, ἐλέᾳ πρέσβεις δέκα ἄνδρας ἐξ ὑμῶν αὐ̓τ̃. τύτυς
δ⸂, ἂν ἐμμείνῃ τ̃ ϖῶς ἀθλιόδωρον σωθήκας ὁ κερο-
βλέπης, ὁρκίσαι πάλιν αὐ̓τ̃. ἀδεμὴ· ϖῶς δ̓ ἂν μὴ τῶν δύο
βασιλέοιν, ἀπολαβεῖν ⸀ ὅρκυς· ϖῶς ἢ ἐκεῖνον ὅπως
πολεμήσετε βυλόμενοι. σκεπ]ικτόν ἢ τ̃ πρέ-
σβεων, συμβαίνει τοῖς χρόνοις εἰς ⸀ τ̓ ὑπηγμένα τὰ
πράγματα· ἤδ]η τοιφώνων τύτων κ̀ δόξει ἀπλᾶν δ⸂
δίκαιον ὑμῖν ἐθελόνπων πρᾶξαι· ὥς τε βοηθῶμεν εἰς εὔ-
βοιαν ⸀ χάρης ἦκεν ⸀ ξένυς, κ̀ στρατηγὸς ὑφ̓ ὑμῶν
αὐπκράτωρ εἰς χερρόνησον ἐξέπλ], ἕτω γράφ πάλιν
σωθήκας πρὸς τ̃ χάρητα, ϖ̃ Θραξὶ μενύμ̃ ἀθλιοδώρᾳ
κ̀ τ̃ βασιλέων τοὺς, αἱπερ εἰσὶν ἄριστοι κ̀ δικαιόπα]).
κ̀ ἔργῳ ἑαυτ̃ ἐξήλεγξεν, ὅπι κηροφυλακεῖ τ̃ πόλιν ἡ-
μῶν. κ̀ δόξ⸂ ἀπλᾶν ἔγνωκε ποιεῖν, δ⸂ ἴσον. εἰθ̓ ὃν ὁρᾷ-
πε ἐκ ϖεσσυγωγῆς ὄνθ̓ ὑμῖν φίλον, κ̀ ὅπως αὖ ὑμᾶς
δώσαζ νομίσῃ, ἕτῳ ϖρὸς ὑμᾶς δύνοιας ἔχονπα. ⸀ τὸν
οἴεσθε δεῖν ἰσχυρόν ποτ̓ ἔασαι γνέαζ, κ̀ ταῦπα δι ὑμῶν;
ὐκ ἄρ ὀρθῶς ἐγνώκαπε. Ινα πίνυν εἰδῆπ, ὅπι ταῦτ̓ ἀ-
λη]ῆ λέγω, λάβε μοι τὴν ἐπιστολὴν, ἣ μ̃ τὰς πρώπας
σωθήκας ἦλθεν. εἶπα ϖ̃ Βηλεσάδ. μάλισα γὰ ἕτω
γνώσεσθε διδασκόμενοι.

Επιστολή.

Λέγε κὰ τ̃ ἐπιστολὴν, τ̃ ϖ̃ ⸀ Βηλεσάδ.

Επιστολή.

Ημὲν πίνυν συμμαχία τῶν δύο βασιλέοιν, ⸀ τὸν τὸν
τρόπον μ̃ τ̃ ϖ̃ γέγραπαι τ̃ Θρᾴ τ̃ ϖῶς κηφισόδοτον
σωθηκῶν, σωεσέη, ἤδ]η μιλτοκύθ μὲν ἀνῃρημέν]ν,
χαριδήμ δ⸂ ἔργῳ φανερῶ γεγνημέν]ν, ὅπι τῆς πό-
λεως ἐχθρός ἐσιν. ὃς γὰ ὃν ἤδει Θρᾴ ϖαντὸς τ̃ χρόνου
ϖαύτων τ̃ θρᾳκῶν δυνάσπον ὄν̓ ὑμῖν, τ̃ τὸν ὑπο-
χείριον ἠξίωσε λαβὼν, τοῖς ὑμετέροις ἐχθροῖς καρΘρᾴ
νοις ἐγκειρεῖσαι· ϖῶς μεγάλης ἐχθρᾶς δεῖγμα πρὸς
ὑμᾶς ἐξέφερεν; ἃς δ]ὴ δεδιὼς τ̃ ϖῶς ⸀ τὸν θρᾴκας πό-
λεμον, κ̀ ϖῶς ἀθλιόδωρον ἐποιήσαπο σωθήκας, κ̀ με-
ταῦπα ὁ κεροβλέπης. Λέγε.

Σωθήκη.

A columem euasurum, si ad Cersobleptem duceretur: bonus iste Charidemus, Cardianis, vestris hostibus, tradit: qui eo & filio eius cõprehensis, ing̃ pelagus nauigio subuectis & filium in conspectu eius occiderunt, & ipsum post filij cædem submerserunt. Eam crudelitatem Thracibus omnibus ægrè ferentibus, & Berisadæ & Amadoco conspirantibus: Athenodorus hac occasione animaduersa, initáque cum illis societate, bellum gerere potuit. Perterrito autem Cersoblepte, fœdus scribit Athenodorus, quo Cersobleptem iurare cogit, & vobis & regibus: vt Thraciæ imperium inter tres diuisum commune esset: &, vt simul omnes Chersonesum vobis restituerent. Vt verò in comitijs vos ei bello Chabriam præfecistis, & Athenodoro vsu venit, vt pecunijs à vobis non suppeditatis, omni gerendi belli facultate destitutus, exercitum dimitteret: Chabrias item vna sola nauc hinc solueret: quid deintegrò facit Charidemus? Fœdus, quod Athenodoro iurarat, negat: & vt idem neget, etiam Cersobleptæ persuadet: & aliud cum Chabria conscribit, multò quàm illud Cephisodoti iniquius: in B quo ille, vt nullo munitus exercitu, acquiescere cogebatur. His vos publicè auditis, & multis verbis vltrò citróque factis, & fœdere pro concione recitato, neq̃ Chabriæ autoritatem, neq̃ patronorum eius quẽquam reueriti, etiam id fœdus denuò improbastis: & senatusconsulto, quod Glaucone referẽte factũ est, decem legatos è ciuib. vestris delectos, decreuistis: qui, si in eo fœdere, quod cum Athenodoro fecerat, maneret Cersobleptes: iusiurandum ab eo rursus exigerent. Sin minus: à duobus regibus fidem acciperent, & quo pacto ille bello petendus esset, deliberarent. Profectis porrò iam legatis, cum iam isti *tergiuersarentur, & nihil vobis præstare vellent quod simplex aut iustum esset: sic euénit, vt res eò vsque procrastinarentur, dum in Eubœam auxilia mitteremus: & Chares imperator, adducens secum peregrinos milites, adueniret, atque à vobis dictator creatus, in Chersonesum nauigaret. Sic denuò fœdus cum Charete facit, qui cum se Athenodorus & duo reges coniunxerant: quod est omnium optimum, & æquissimum. sic ipsis factis sese coarguit, se contra nostram vrbem occasiones captare, neque simplex aut æquum C quicquam cogitare. Quem igitur temporibus adductum, paulatim vobis amicum fieri cernitis: & pro eo ac vos posse putat, beneuolentiam in vos gerere: huiúsne potentiam augendam esse existimatis, atque adeò per vos amplificandam? non rectè existimatis. Vt igitur sciatis hæc à me verè dici: proferetur epistola, post primũ fœdus huc missa: deinde & Berisadæ epistola. Nam eo pacto rem optimè intelligetis.

EPISTOLA.

Recita etiam Berisadæ epistolam.

EPISTOLA.

Societas igitur duorum regum, abolito iam fraudulento fœdere cum Cephisodoto facto, constituta est Miltocythe iam sublato, & Charidemo reipsa testato, se nostræ ciuitatis esse inimicum. Qui enim, quem sciebat omnium vobis esse coniunctissimum: hunc in potestatem suam redactum, infensissimis vestris hostibus Cardianis tradere non dubitauit: nónne satis euidens exhibuit hostilis animi argumentum? Quod igitur imminentis à Thracibus & Athenodoro belli metu, fœdus fecit,* & postea Cersobleptes, recita. Perfidia Charidemi.

FOEDVS.

Is porrò qui hæc scripsit & pepigit, & iusiurandum quod vos audistis, dedit: postquam dimissas Athenodori copias vidit, & vna solum triremi Chabriam venientem: neque Iphiadæ filium vobis tradidit, neque quicquam eorum quæ iurarat, facit: sed & reliqua perscripta in fœdere negat: & tale fœdus scribit, cuius exemplum audietis. Recita.

FOEDVS.

Videtis, eum & vectigalia & decimas postulasse sibi pendi: & rursus ita fecisse verba, quasi sua esset regio, volens suos decumanos ius & arbitrium vectigaliũ habere, & obsidem Iphiadæ filium, quem à Sestijs acceptum, Athenodoro se traditurum iurarat: se iam ne daturum quidem ait. Cape senatusconsultum, quod vos postea fecistis. Lege.

SENATVSCONSVLTVM.

Deinde cum in Thraciam legati nostri venissent, Cersobleptes ad nos ita scribit, neque quicquam æqui promittit: reliqui, hæc. Recita.

EPISTOLA.

Recita etiam regum literas, & considerate an nihil de vobis conqueri videantur.

LITERAE.

Nunquid videtis & intelligitis, Athenienses, hominis improbitatem & perfidiam, vt sursum deorsum Cephisodotum primùm iniurijs agitarit: vt rursus Athenodori metu destiterit: vt denuò Chabriam læserit, vt iterum cum Charete pacem fecerit, sursum deorsum miscens omnia, nihil simpliciter, nihil iurè agens: vt deinde, quamdiu vestræ copiæ in Hellesponto aderant, vobis assentari & fucum facere nunquam destiterit: vt cum primùm Hellespontum exercitu vacuum vidit, statim duos reges oppugnare cæperit, & de imperio deijcere sit conatus, & totum regnum occupare: ipso euentu edoctus, non licere sibi prius vllum facti vobiscum fœderis caput violare, quàm hos exterminasset. Quod vt quàm facilimè conficeret, vt tale decretum à vobis impetrarit, quo (id quod factum esset, nisi nostra interceßio & accusatio obstitisset) comprobato, manifesta facta esset iniuria duobus regibus: & illorum duces, Bianor, Simon, Athenodorus, calumniam ex eo senatusconsulto impendentem formidantes, quieuissent: & ipse illa potentia fretus, & totius regni potitus, potens vobis inimicus extitisset? Habet autem omni tempore tanquam arcem & asylum suis occasionibus paratam Cardianorum vrbem, quam in omnibus fœderibus sibi exemptam voluit, ac denique palàm à vobis eripuit. At nisi vobis malè cogitarent, si citra omnem fucum & ex animo vestram amicitiam colere decreuissent: quorsum attinebat, eos sibi stationem reseruare, ad vos oppugnandos opportunam? Nostis enim hoc vos, qui illic fuistis, certò: cæteri ab his edocti: cum ita sit in nos animata Cardianorum ciuitas, vt est: Cersobleptæ, Thracijs negocijs confectis, singulis diebus licere Chersonesum tu tò inuadere. Nam qui Chalcidis in Eubœa situs est ad Bœotiam: idem in Chersoneso Cardianæ ciuitatis situs est ad Thraciam comparatæ. quæ quo loco posita sit, quis quis vestrûm nouit, idem ignorare non potest, ad quam occasionẽ illam retineat: & cur tantopere contenderit, ne vobis traderetur. Neq. verò ipsi debetis hostiũ promouere commoda, quò vos facilius oppugnent: sed quantũ fieri

Cardia occupata, & coniunctio cum Philippo.

A

Σωσήκη.

Ο ταῦτα τοίνυν γράψας καὶ σωθέμενος, καὶ τὸν ὅρκον, ὃν ὑμεῖς ἠκούσατε, ὀμόσας, ἐπὶ δὴ τοῖς μὲν ἀβλωσόδωρος ὑμῶν Δαφειμνίῳ ἆδε. μιᾷ γὰρ μόνῃ τριήρει χαβρίαν ἥκοντα· ὅτε τὸν Ἰφιάδου παρέδωκεν υἱὸν ὑμῖν ἔτι ἄλλο οὐδὲν ὧν ὤμοσεν ἐποίησεν· ἀλλὰ καὶ ὧν τἄλλων τὰ γεγραμμένα ἐν τῇς συνθήκης, ἔξαρνος γίνεται καὶ γράφει ταύτας τὰς συνθήκας. λάβε μοι καὶ λέγε τουτασί.

Σωσήκη.

Ενθυμεῖσθε ὅτι καὶ τέλη καὶ δεκάτας ἠξίουν λαμβάνειν, καὶ πάλιν ὡς αὐτῶν τὴν χώρας ὄσης, οὐ λέγων ἐπιεῖχε, οὐ δεκατηλόγους ἀξιῶν, οὐ αὖ, τῶν τελῶν κυρίους εἶναι καὶ τὸν ὅμηρον τὸν υἱὸν τὸν Ἰφιάδου, ὃν ὑπὲρ σίτου ἔχων * ὤμοσε πρὸς τὸν ἀβλωσόδωρον, πρᾶξαι δ' οὐδὲν ἔφη, ἀλλ' ἔχειν αὐτὸν ἐπὶ. λάβε μοι τὸ ψήφισμα, ὃ πρὸς ταῦθ' ὑμεῖς ἐψηφίσασθε. λέγε.

Ψήφισμα.

Ελθόντων τοίνυν μετὰ ταῦτα τῶν πρέσβεων εἰς Θράκλιν· ὁ μὲν κερσοβλέπτης ἡμῖν ἀπιστέλλει τοῦτο, καὶ δοκεῖ ὁποσῳοῦν ὁμολογεῖν δίκαιον. οἱ δ' ἕτεροι ταυτί. λέγε αὐτοῖς.

Επιστολή.

Λέγε δὴ τὴν τῶν βασιλέων ἀπιστολήν. καὶ σκοπεῖτε ἃ ἄρα ὑμῖν δοκοῦσι μηδὲν ἐγκαλεῖν.

Επιστολή.

Αρ' ἆρα ὁρᾶτε ἢ σωίετε, ὦ ἄνδρες ἀβλωσαῖοι, τὴν πονηρίαν καὶ τὴν ἀπιστίαν, ὡς ἄνω κὰτω πρὸς τὸν ἡδίκει κηφισόδοτον κἀπάλιν φοβηθεὶς ἀβλωσόδωρον, ἐπαύσατο, καὶ αὖθις ἠδίκει χαβρίαν· πάλιν ὡμολόγει χάριν· παύεται ἄνω καὶ κάτω ποιῶν κἀδὲν ἁπλῶς ἀδίκως ἔπραξε. μεταταῦτα τοίνυν, ὅσον μὲν χρόνον ἡ ὑμετέρα δύναμις παρῆν ἐν ἑλλησπόντῳ, κολακεύων δὲ φενακίζων ὑμᾶς διαγέγονεν. ἐπεὶ δ' ἤδη τάχιστα τὸν ἑλλήσποντον ἔρημον ἑώρα μενος· αὖθις ἐπεχείρει καταλύειν, καὶ ἀπαλλάξαι οὐδὲ δύο τὰς χῆς, καὶ πᾶσαν ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσασθαι τὴν ἀρχήν· ἔργῳ πεῖραν ἔχων, ὅτι τῶν πρὸς ὑμᾶς ἀδικημένων οὐδὲν μὴ δυνηθῇ πρότερον λῦσαι, πρὶν ἂν ἐκβάλῃ τέτες. ἵνα δ' ὡς ῥᾷστα τοῦτο πράξειε, ψήφισμα τοιοῦτον ὑπὸ ὑμῶν εὕρετο, ἐξ οὗ κυρωθέντος ἂν, εἰ μὴ δι' ἡμᾶς καὶ τούτων τὴν γραφὴν, ἠδικεῖτο μὲν φανερῶς οἱ δύο τῶν βασιλέων. ἡσυχίαν δ' ἂν ἦγον οἱ στρατηγοῦντες αὐτῆς, ὁ βιάνωρ, ὁ σίμων, ὁ ἀβλωσόδωρος, φοβούμενοι τὰ δι' τὸ ψήφισμα συκοφαντίαν. ὁ δή, ταύτης τὴν ἐξουσίας ἀπολαύσας, καὶ πᾶσαν ὑφ' ἑαυτῷ λαβὼν τὴν χὴν, ἰσχυρὸς ἂν ἐχθρὸς ὑπῆρχεν ὑμῖν. ἔχει δ' ὁρμητήριον τοῦτο πᾶσα τὴν χρόνον αὐτῷ τετηρημένον, τὴν καρδιανῶν πόλιν ὃν ἀπάσης μὲν τῆς σωθήκης ἐξαίρετον αὐτῷ γέγραφε· τὸ τελευταῖον δὴ καὶ φανερῶς αὐτὴν ἀφέλετο παρ' ὑμῶν. καί τοι τῆς ἀπηλλαγμένοις μὲν ἔτι ἐμῶν τὸ φρονεῖν ἀδικον μὴ πάσης δ' ἀληθείας ἁπλῶς δυνοεῖν ὑμῖν πεπαρημένοις· τὸ πρόσχημον αὐτοῖς ὁρμητήριον καταλιπεῖν χρήσιμον ἔτι πρὸς ἡμᾶς πολέμους ἴσθ' ὅτι τότε οἱ μὲν ἀφιγμένοι, σαφῶς, οἱ δ' ἄλλοι, τῶν ἀκόντως ὅλην τὴν καρδιανῶν πόλεως ἐχούσης ὡς ἔχει, εἰ δυνήσεται πρὸς οὐθ' θρᾷκας διατελεῖν τῷ κερσοβλέπτῃ, παρημέραν ἔξεστιν αὐτῷ βαδίζειν ὅτι χερρόνησον ἀσφαλῶς. ὡς πρὸ χαλκὶς τῷ τόπῳ τῆς δυβοίας πρὸ τῆς βοιωτίας κεῖται· ὕτω χερρόνησος κεῖται πρὸ τῆς θράκης ἡ καρδιανῶν πόλις· ἣν ἔχει τόπον, ὃς ὑμῖν οἶδεν ὑμῶν, δεῖ σκεῖν ἀγαθεῖ, τίν ἕνεκα καιρὸν ποιεῖται, καὶ διαπονδάσαι μὴ λαβεῖν ὑμᾶς, ὃν ὑμεῖς δ' συμπεφασκόσαι καθ' ὑμῶν αὐτῶν ὀφείλετε· ἀλλὰ κωλύσαι καθ' ὅσον δυνατὸν

τὸν, καὶ σκοπεῖν ὅπως μὴ γιήσεται. ἐπεὶ ὅτι γε ἀδικεῖ οὐκ ὀνπνοεῖ κηρὸν παρεῖκε, δεδήλωκε. φιλίππου γὰρ εἰς Μαρώνειαν ἐλθόντος, ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν Ἀπολλωνίδην, πίστις δὲ ἦς ἐκείνῳ, καὶ παρμισεῖ, καὶ εἰ μὴ κρατῶν τὴν χώρας ἀμάδοκος ἀπεῖπε Φιλίππῳ μὴ ἐπιβαίνειν· ἀδοκὶ οὖν ἦν ἐν μέσῳ πολεμεῖν ὑμᾶς πρὸς Καρδιανὰς ἤδη, καὶ πρὸς Κερσοβλέπτην. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὴν Χαρήτου ἐπιστολήν.

Ἐπιστολή.

Ταῦτα μὲν οὖν δεῖ σκοπουμένους, ἀπιστεῖν καὶ μὴ πεπυσθῶσθαι, μήδ' ὡς ὀργήτη προσέχειν τὸν νοῦν. ὁ γὰρ ὢν ἀναγκαζόμενος φίλος εἶναί φησι φυσικίζων ὑμᾶς, χάριν ἐστὶ δίκαιον ὀφείλειν κερσοβλέπτην· ὁ δ' ὢν μικρὰ ἀναλίσκων ἰδίᾳ καὶ τοῖς στρατηγοῖς καὶ τοῖς ῥήτορσι χαρίσηται πολλαπλάσια πρὸς ὑμᾶς, ἐπαίνους αὐτῷ προσῆκεν· ἀλλ' ὢν οὐσιχὶ κύριος γέγονε τῷ προέσθαι ὅ, τι βούλεται, πάντα χὰ κακῶς ἐπιχειρῶν ὑμᾶς ποιεῖν φαίνεται, τούτων πολὺ μᾶλλον ὀργίζεσθαι προσήκει. οἱ μὲν πίνυ ἄλλοι πάντες, ὅσοι τι πώποτε ὑμῶν εὖ ἐποίησαν πώποτε, ἐφ' οἷς εὖ πεποιήκασιν ὑμᾶς, τετίμηνται. ἔστι δ' εἷς ἀπάντων τῶν ἄλλων μόνος, ἐφ' οἷς ἐγχειρῶν ἃ δεδώκατε κακῶς ποιῆσαι. καίτοι τῷ πιστεύσαντι τὸ δίκης λαβεῖν ἔδωκε δικαίως ἂν ἀφεῖσθαι, μεγάλη δωρεὰ παρ' ὑμῶν λαβόντα. ἀλλ' ὁ παῦτα δοκεῖ τοῖς ῥήτορσιν· ἀλλὰ πολίτης, εὐεργέτης, στέφανοι, δωρεαί, δι' ἃ τούτοις ἰδίᾳ δίδωσιν. οἱ δ' ἄλλοι πεφενακισμένοι καθήσθε, τὰ πράγματα θαυμάζοντες. τὸ τελευταῖον ἤκουσι, καὶ φύλακας αὐ κατέστησαν ὑμᾶς ἐκείνῳ μᾶλλον ἢ προσβλήματος τούτου, εἰ μὴ τὴν γραφὴν ἐποιησάμεθ' ἡμεῖς παντὶ· καὶ τὸ τὰ μισθοφόρα δ' ἐστὶ πανταπασιν ἐκεῖνον, ἔργον, ἡ πόλις αὖ διεπράττετο· ἐφρούρει χαρίσηται. καλόν γε (ἀγὼ ὦ Ζεῦ καὶ θεοί;) ὅς γε αὐτὸς ποτε τοὺς ὑμετέρους ἐχθροὺς, μισθὸν λαμβάνων, ἐφρούρει, ἔπειθ' ὑμετέρους ψηφίσματι φανλῶσαι φυλακῆς. ἴσως πίνυν ἐκεῖνο αὖ τις μ' ἔροιτο, τί δήποτε ταῦτ' εἰθὼς ἅπαντας ἀκριβῶς ἐγὼ, καὶ παρηκολουθηκὼς ἑκάστοις τῶν ἀδικημάτων, εἶασα, κοὐδέποτ' αὐτὸ ἐποιεῖσθε πολίτην, ἀδικοῦντα αὐτῆς πον, οὔθ' ὅτ' ἐπηνεῖτο, οὔθ' ὅλως πρότερον, πρὶν τὸ ψήφισμα τοῦτι γενέσθαι, λόγον ἐποιησάμην ἀδικοῦντα; ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, πρὸς ὑμᾶς ἅπασιν ἐρῶ τἀληθῆ. καὶ γὰρ ὡς αἰσχρὸν ἦν καὶ δεινὸν, καὶ πολλῷ, ὅτι τούτων ἠξίωτο, κοὐκ ἀντεῖπον ὁμολογῶ. διατί; ὅτι, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, πρῶτον μὲν ἀσθενέστερον ἡγούμην ἐσεσθαι πολλῶν ψευδομένων ἐτοίμως πρὸς αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἀληθῆ λέγοντα ἐμαυτὸν, ἔπειθ' ὧν μὲν ἐκεῖνος ἐφαίνετο ἐξαπατῶν ὑμᾶς, μὰ τὸν Δία καὶ τὸν Θεὸς ἅπαντας, ἀδένος εἰσήσει μοι φθονεῖν. κακὸν ἦ ἀδένεν ἐώρων ὑπερφυὲς ὑμᾶς πεισόμενος, εἴ τινα ἠδικηκότα πολλὰ ἀφίετε, καὶ προκαλεῖτ' ἔτι τελοιπὸν πιεῖν ὑμᾶς ἀγαθὸν. ἐν γὰρ τῷ πολίτῃ ποιεῖσθαι καὶ στεφανοῦν, τοῦτ' ἐνῆν ἀμφότερα. ἐπεὶ δ' ἐγὼ ὁρῶ προσκαταασκευαζόμενόν τι τοιοῦτον, δι' ὃ, ἐὰν μόνον ὑπεκπίσητε τοῦτ' ἐνθάδε ἐξαπατήσαντες ὑμᾶς ὑπὲρ αὐτὸ, τῶν γε ἔξω φίλων καὶ βουλομένων αὖ τι ποιεῖν ὑμᾶς ἀγαθὸν, κἀκεῖνον κωλύειν ἐναντία πράττειν ὑμῖν, οἷον ἀθλιώτατον λέγω, σίμωνα, βιάνορα, λεχέβιον τὸν βυζάντιον, τοὺς θρᾷκας τοὺς δύο, τοὺς βασιλέας, τούτων μηδενὶ μήτ' ἐναντιωθῆναι, μήτε κωλύσῃ ἐξέσειν· τοιγαροῦν ἐγὼ καὶ κατηγορῶ καὶ νομίζω τὸ μ', οἷς ἔμελλεν ἐκεῖνος λαβὼν μηδὲν ὑπερμενεῖς τὴν πόλιν βλάψειν, αὐτὸς πλέξαι. ἢ καὶ κῶς ἰδίᾳ πεπονθότος, ἢ συνθέμενος; εἶναι. τοσοῦτος ἐφ' οἷς μέγα πρᾶγμα ἀλυσιτελὲς τῇ πόλει κατεσκευάζετο, ἐναντιοῦσθαι, καὶ φιλόπολις ὢν ἀνὴρ ἔργον εἶναι.

Δια-

τον, καὶ σκοπεῖν ὅπως μὴ γιήσεται. ἐπεὶ ὅτι γε ἀδικεῖ οὐκ ὀνπνοεῖ κηρὸν παρεῖκε, δεδήλωκε. φιλίππου γὰρ εἰς Μαρώνειαν ἐλθόντος, ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν Ἀπολλωνίδην, πίστις δὲ ἦς ἐκείνῳ, καὶ παρμισεῖ, καὶ εἰ μὴ κρατῶν τὴν χώρας ἀμάδοκος ἀπεῖπε Φιλίππῳ μὴ ἐπιβαίνειν· ἀδοκὶ οὖν ἦν ἐν μέσῳ πολεμεῖν ὑμᾶς πρὸς Καρδιανὰς ἤδη, καὶ πρὸς Κερσοβλέπτην. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὴν Χαρήτου ἐπιστολήν.

Ἐπιστολή.

Ταῦτα μὲν οὖν δεῖ σκοπουμένους, ἀπιστεῖν καὶ μὴ πεπυσθῶσθαι, μήδ' ὡς ὀργήτη προσέχειν τὸν νοῦν. ὁ γὰρ ὢν ἀναγκαζόμενος φίλος εἶναί φησι φυσικίζων ὑμᾶς, χάριν ἐστὶ δίκαιον ὀφείλειν κερσοβλέπτην· ὁ δ' ὢν μικρὰ ἀναλίσκων ἰδίᾳ καὶ τοῖς στρατηγοῖς καὶ τοῖς ῥήτορσι χαρίσηται πολλαπλάσια πρὸς ὑμᾶς, ἐπαίνους αὐτῷ προσῆκεν· ἀλλ' ὢν οὐσιχὶ κύριος γέγονε τῷ προέσθαι ὅ, τι βούλεται, πάντα χὰ κακῶς ἐπιχειρῶν ὑμᾶς ποιεῖν φαίνεται, τούτων πολὺ μᾶλλον ὀργίζεσθαι προσήκει. οἱ μὲν πίνυν ἄλλοι πάντες, ὅσοι τι πώποτε ὑμῶν εὖ ἐποίησαν πώποτε, ἐφ' οἷς εὖ πεποιήκασιν ὑμᾶς, τετίμηνται. ἔστι δ' εἷς ἀπάντων τῶν ἄλλων μόνος, ἐφ' οἷς ἐγχειρῶν ἃ δεδώκατε κακῶς ποιῆσαι. καίτοι τῷ πιστεύσαντι τὸ δίκης λαβεῖν ἔδωκε δικαίως ἂν ἀφεῖσθαι, μεγάλη δωρεὰ παρ' ὑμῶν λαβόντα. ἀλλ' ὁ παῦτα δοκεῖ τοῖς ῥήτορσιν· ἀλλὰ πολίτης, εὐεργέτης, στέφανοι, δωρεαί, δι' ἃ τούτοις ἰδίᾳ δίδωσιν. οἱ δ' ἄλλοι πεφενακισμένοι καθήσθε, τὰ πράγματα θαυμάζοντες. τὸ τελευταῖον ἤκουσι, καὶ φύλακας αὖ κατέστησαν ὑμᾶς ἐκείνῳ μᾶλλον ἢ προσβλήματος τούτου, εἰ μὴ τὴν γραφὴν ἐποιησάμεθ' ἡμεῖς παντὶ· καὶ τὸ τὰ μισθοφόρα δ' ἐστὶ πανταπασιν ἐκεῖνον, ἔργον, ἡ πόλις αὖ διεπράττετο· ἐφρούρει χαρίσηται. καλόν γε (ἀγὼ ὦ Ζεῦ καὶ θεοί;) ὅς γε αὐτὸς ποτε τοὺς ὑμετέρους ἐχθροὺς, μισθὸν λαμβάνων, ἐφρούρει, ἔπειθ' ὑμετέρους ψηφίσματι φανλῶσαι φυλακῆς. ἴσως πίνυν ἐκεῖνο αὖ τις μ' ἔροιτο, τί δήποτε ταῦτ' εἰθὼς ἅπαντας ἀκριβῶς ἐγὼ, καὶ παρηκολουθηκὼς ἑκάστοις τῶν ἀδικημάτων, εἶασα, κοὐδέποτ' αὐτὸ ἐποιεῖσθε πολίτην, ἀδικοῦντα αὐτῆς πον, οὔθ' ὅτ' ἐπηνεῖτο, οὔθ' ὅλως πρότερον, πρὶν τὸ ψήφισμα τοῦτι γενέσθαι, λόγον ἐποιησάμην ἀδικοῦντα; ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, πρὸς ὑμᾶς ἅπασιν ἐρῶ τἀληθῆ. καὶ γὰρ ὡς αἰσχρὸν ἦν καὶ δεινὸν, καὶ πολλῷ, ὅτι τούτων ἠξίωτο, κοὐκ ἀντεῖπον ὁμολογῶ. διατί; ὅτι, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, πρῶτον μὲν ἀσθενέστερον ἡγούμην ἐσεσθαι πολλῶν ψευδομένων ἐτοίμως πρὸς αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς ἐναντία ἀληθῆ λέγοντα ἐμαυτὸν, ἔπειθ' ὧν μὲν ἐκεῖνος ἐφαίνετο ἐξαπατῶν ὑμᾶς, μὰ τὸν Δία καὶ τὸν Θεὸς ἅπαντας, ἀδένος εἰσήσει μοι φθονεῖν. κακὸν ἦ ἀδένεν ἐώρων ὑπερφυὲς ὑμᾶς πεισόμενος, εἴ τινα ἠδικηκότα πολλὰ ἀφίετε, καὶ προκαλεῖτ' ἔτι τελοιπὸν πιεῖν ὑμᾶς ἀγαθὸν. ἐν γὰρ τῷ πολίτῃ ποιεῖσθαι καὶ στεφανοῦν, τοῦτ' ἐνῆν ἀμφότερα. ἐπεὶ δ' ἐγὼ ὁρῶ προσκαταασκευαζόμενόν τι τοιοῦτον, δι' ὃ, ἐὰν μόνον ὑπεκπίσητε τοῦτ' ἐνθάδε ἐξαπατήσαντες ὑμᾶς ὑπὲρ αὐτὸ, τῶν γε ἔξω φίλων καὶ βουλομένων αὖ τι ποιεῖν ὑμᾶς ἀγαθὸν, κἀκεῖνον κωλύειν ἐναντία πράττειν ὑμῖν, οἷον ἀθλιώτατον λέγω, σίμωνα, βιάνορα, λεχέβιον τὸν βυζάντιον, τοὺς θρᾷκας τοὺς δύο, τοὺς βασιλέας, τούτων μηδενὶ μήτ' ἐναντιωθῆναι, μήτε κωλύσῃ ἐξέσειν· τοιγαροῦν ἐγὼ καὶ κατηγορῶ καὶ νομίζω τὸ μ', οἷς ἔμελλεν ἐκεῖνος λαβὼν μηδὲν ὑπερμενεῖς τὴν πόλιν βλάψειν, αὐτὸς πλέξαι. ἢ καὶ κῶς ἰδίᾳ πεπονθότος, ἢ συνθέμενος; εἶναι. τοσοῦτος ἐφ' οἷς μέγα πρᾶγμα ἀλυσιτελὲς τῇ πόλει κατεσκευάζετο, ἐναντιοῦσθαι, καὶ φιλόπολις ὢν ἀνὴρ ἔργον εἶναι.

Δια-

A *fieri potest, prohibere, ac prouidere, ne illis contra vos detur opportunitas. Nam se nulli occasioni defuturũ, declarauit. Cum enim Philippus Maroneam venisset, Apollonide misso, fidem ei & Pammeni dedit. Quod ni Amadocus, qui regionẽ præsidȳs tenebat, interdixisset Philippo, ne accederet: nihil obstitisset, quò minus vos nunc cum Cardianis & Cersoblepte bello conflictaremini. Hæc à me non singi, è Charetis epistola cognoscetis.*

EPISTOLA.

In hæc igitur intuẽtes, diffidere debetis, neq; spe vana inflati, eum loco amici colere. Nã si necessitate coactus aliquando se vobis amicũ esse simulat: ea re gratiã haberi non est æquũ Cersoblepta: neq; si Charidemus priuatim paucula ducib. & oratoribus vestris largiendo, talia cõficit: propterea laudibus est ornãdus: sed pro eo potius, q, quotiescunq; potest, as ei data fuit agendi quicquid ipse vellet: vbiuis vobis nocere conatus est: multò magis irasci vos ei decet. Cum enim alij omnes quib. aliquid unquã à republica nostra tributũ est, pro datis beneficijs honorati sint: vnus iste, solus è cæteris vniuersis, ob iniurias est ornatus, quas nobis facere conatus, ad exitũ perduce

Perstringit oratores, & à se odij suspitionem remouet.

B *re non potuit. Quanquã aũt ita merito, magni muneris instar esse concessa scelerũ debebat impunitas, quorũ ire pœnas dedisset: tamẽ hoc oratorib. non est satis, nisi habeatur ciuis, bene meritus: nisi coronæ & præmia decernantur propter corruptelas munerũ, quæ ipsi priuatim ab eo accipiũt, cũ reliqui assideatis circũscripti, admirabundi, ignari veritatis. Postremò, nũc vos induxissent isto senatusconsulto, vt satellitũ apud eũ vice fungeremini, nisi nos actione hac interceßissemus: & respublica nostra mercenarij & ministri apud illũ munus obiret, custodiret Charidemũ: præclarè scilicet. Quid ni verò prò diuũm atq; hominũ fidẽ, is qui olim ipse mercenarius vestrorũ hostium stipator fuit, vestro senatusconsulto custodiatur? Iam illud me fortasse quispiã interrogabit, cur ego qui hæc ita cõperta habeã, & plerasq; iniurias quasi per vestigia sim assectatus: me non opposuerim: non cum ciuitate donaretis, obstiterim: non cũ laudaretur, nõ denig; priusquã hoc decretũ fieret, verbum vllũ fecerim? Ego verò, Atheniẽses, fatebor apud vos omnẽ veritatẽ. Nam & honoribus indignũ esse sciebam: & cum, hæc illi ornamenta tribuerentur, aderã: & non sum refragatus: fateor. Quamobrem? Quòd, Athenienses, primùm imbecilliorẽ fore putabam multis apud vos confidenter mentientibus, me vnum vera dicentẽ. Deinde nihil eorum quæ ille per fraudem cõsequebatur, Iouem deosq; omnes testor, vnquam in mẽtem mihi venit illi inuidere: neq; vos insignem aliquam cladem accepturos videbam, si quem de vobis malè meritum, impunè dimissum prouocaretis, vt vel deinceps vobis bene facere vellet. Nã in donato iure ciuitatis, & coronis decretis, horũ vtrumq; inerat. Sed postquã eum etiam tale quippiam machinari video, quo fiat (si modò eos qui sua gratia vos decepturi sint, hic instruxerit) vt eorũ amicorum, quos peregrè habetis, qui de vobis bene mereri studeant, qui illius conatus cõtra vos hostiles prohibituri essent: cuiusmodi sunt Athenodorus, Simon, Bianor, Archebius Byzantius, duo illi Thraciæ reges: vt inquã horum nullus ei vel aduersari, vel impedimento esse audeat: tum demũ venio accusatũ: cum illa impedire, quibus acceptis reipublicæ parũ nociturus esset, uel priuatim ab eo læsi, vel calũniatoris esse: his aũt aduersari, per q magnũ nostræ ciuitati malũ struatur, boni & viri & ciuis esse officiũ existimẽ.*

C

Hæc sunt, propter quæ tum nihil dixi, nunc dico. Rest... eis talis adhuc oratio, qua se vobis fucũ facturos putãt: Cersobleptẽ & Charidemum aduersatos esse fortasse rei publicæ tum, cũ hostes essent: nunc verò, cum sint amici, & in ciuitatẽ nostram officiosi, veteres offensas esse oblitione delendas. Nec enim, cũ Lacedæmonios tueremur, nos iniuriarũ, quib. belli tẽporibus ab eis affecti essemus, fuisse recordatos: nec, cũ Thebanos, & postremò nunc cũ Eubœenses defenderemus. Ego verò censeo, si eo tempore, quo Cersobleptæ & Charidemo auxilia decreta essent, nos obsisteremus: tum demũ hanc orationẽ locum habiturã. Sed cum tale nihil agatur, aut scriptũ sit, atq; eò tẽ dant omnia, vt Cersobleptæ duces potentiores fiant, vestris muniti custodijs, quàm oportet: grauiter peccare istos arbitror. Nec enim æquũ c... tali oratione vtãtur, qualis eos deceat qui saluti suæ consultũ velint, interim id moliri, vt impunè in alios grassari eis liceat. Præterea, si Charidemus hostis adhuc, nocuisset, postquã verò amicus videri vult, mutatus esset: audiri fortasis hæc potuissent. Sed quia seruus non ita habet (nã ex quo se vobis amicũ esse simulat, ex eo vos sæpissimè decepit) si B non propter illa est odio prosequẽdus: propter hæc tamen nulla ei fides est habenda. Iam quod ad iniuriarum obliuionẽ attinet, sic respondeo: qui nocendi causa talia examinat, implacabilis est. qui verò, vt ne quid ipse mali patiatur, præcauere studet: viri prudẽtis officio fungitur. Fortasis aũt talem quandã suspicionẽ proferent: nos virũ illum, nostrã amicitiã vehementer expetentẽ, & de republica bene merendi studiosum, affecturos tristitia, decreto abrogato: & effecturos, vt malè de nobis suspicetur. Audite quæso, Athenienses, quid ea de re ego sentiã. Si verè & citra fucũ nobis amicus esset, imò si summa in nos beneficia collaturus esset: ne sic quidẽ istã orationem audiendã putarẽ. Non enim existimo vllum cuiusquã tantũ esse posse beneficiũ, propter quẽ sit iurisiurãdi violanda religio, & alite... quàm iustũ videatur, pronunciãdum. Cùm verò con...eũ & impostorẽ esse, & simulatorẽ, nihilq; synceri agitare: alterutrũ è condẽnatione decreti cõmodum percipietis. nã aut impostura facere desinet, vbi se tandẽ cognosci viderit: aut, si vestrã necessitudinẽ ex animo & citra fraudem desiderat: verũ aliquod in vos beneficiũ cõferet, vbi viderit, se simulatione sua C nihil profecturũ. Quamobrẽ, si non ob aliud quicquam, vel propter hoc tollendũ fuerit. Operæpreciũ porrò erit, Athenienses, illud quoq; considerare, quam rationem in dandis honorib. & præmijs nostri maiores sint secuti, siue illa in ciues, siue in hospites, reuera bene meritos, conferrẽtur. Qua re si videritis illos fuisse rectius vsos: imitari eos par fuerit. sin vos: arbitratu vestro agetis. Primùm igitur Themistoclẽ, qui nauali ad Salaminẽ prælio vicerat, & Miltiadẽ Marathoniæ pugnæ ducẽ, et reliquos qui longè maiora q̃ isti nostri duces, gesserant: non æreis statuis decorabãt, neq; immodicè deamabãt. Non igitur de se bene meritis gratiam habebãt? ac magnã quidem, Athenienses, & referebant tũ se tum illis dignã. Qui cũ ipsi omnes præstantes viri essent: illos sibi delegerũt imperatores, prælatos cæteris. Est aũt moderatis hominibus, & rem recta via reputantib. longè maior honos, præstantium virorũ præstantissimum esse iudicatũ, quàm æreas statuas esse posit. Neq; verò vllius facinoris gloria se priuabant, neque quisquam erat qui nauale prælium ad Salaminem Themistoclis esse diceret, sed Atheniẽsi neque Marathoniam pugnam Miltiadis, sed ciuit...

Charidemũ & Cersobleptẽ, etsi amici essent, non in immensum attollendos: nec eorum offensas curandas.

Exẽplo veterum docet, restrictiorẽ esse debere liberalitatẽ.

Nunc

...ὑμῶν τ' ἐπ' ἐκεῖν... ὑδὶ νῦν εἰπών, νυνὶ λέγω. ἔστι γάρ νυν τις αὐτοῖς τοιοῦτος λόγος, δι' ὃ ποτ' ἐκεῖνοι πα ρέξειν ὑμᾶς· ὡς ὁ κερσοβλέπτης καὶ χαρίδημος ἴσως ἀναντία ἔπραττον τῇ πόλει, τότ' ὄντ' ἦσαν ἐχθροί. νυνὶ δέ γ' εἰσὶ φίλοι, καὶ χρήσιμοι παρέχονται αὐτούς. δεῖ δὲ μνησικακεῖν. ὑδὶ ἐγὼ λακεδαιμονίους ὅτ' ἐσώζομεν, οὐκ ἀνεμιμνησκόμεθα εἴτι κακὸν ἐπίσαντο ἡμᾶς ὕστερον ἐχθροὶ ὑδὶ ἐβοήθησαν, ὅτ' Εὐβοίας τὰ πλοῦτος νυνί. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι τοῦτον τὸν λόγον, εἰ μὲν ἐνῆν καιρῷ βοηθείας παραμενούσης τῷ κερσοβλέπτῃ, καὶ τῷ χαρι δήμῳ, κωλύειν τοῦτων * ἡμῶν τοῦτον ἐλέγειν· ὀρθῶς ἂν λέγεσθαι. εἰ δ' οὐ πιστὰ μὲν μηδενὸς ὄντ' μηδ' ἐγγεγραμμένα, βουλόμενοι δὲ μείζω τοῦ δέοντος ποιῆσαι διὰ τὸ παρ' ὑμῶν ἄδειαν λαβεῖν ὧν ἐκείνου στρατηγοῦντος, δεινὰ ποιεῖν αὐτοὺς ἡγοῦμαι. ἃ γάρ ἐστι δίκαιον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, οὐ τῶν σωθῆναι ζητούντων λόγους ποιεῖν ὑμᾶς λέγειν, ὑπὲρ τῶν ὅπως ἀδικεῖν αὐτοῖς ἐξέσται πρατόντων. χωρὶς δὲ τούτων, εἰ μὲν ἐχθροὺς ὢν χαρίδημος κακῶς ἐποίει, φίλος ὢν φήσας εἶναι μεταβέβληκε, τάχ' ἄλλος τοῦτο ἥκει, ἐπειδὴ δ' ὁ πιστότερος ἐστιν, ἀλλ' ἐξ ὧν φίλος εἶναι προῃρεῖτο. ὅτε τότε πολεμεῖν ὑμᾶς ἐξηπάτηκεν· εἰ μὴ γὰρ δι' ἐκεῖνα δεῖ μισεῖν, ἀλλὰ τοῦτό γε ἀπιστεῖν δήπου προσήκει, καὶ μᾶλλον ἢ μὴ μνησικακεῖν, ἔγωγε ὧδί πως λέγω. ὁ μέν, εἵνεκα τοῦ τὰ κακὰ ποιεῖν, τὰ τοιαῦτα ἐξετάζων, μνησικακεῖ. ὅστ' ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν, ἀλλὰ φυλάξασθαι σκοπῶν, σωφρονεῖ. ἴσως γοῦν καὶ τοιαύτην τινὰ ἐρᾷσιν ὑπάρχειν, ὡς ὠφελιμόν τι νῦν τ' ἄνθρωπον φίλον εἶναι, καὶ βουλόμενόν τι ποιεῖν ἀγαθὸν τ' πόλιν, εἰς ἀθυμίαν τρέψομεν, εἰ καταψηφιούμεθα καὶ ποιήσομεν ὑπόπτως πρὸς ὑμᾶς ἔχειν. ἐγὼ δ' ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, θεάσασθε ὡς ἔχω. εἰ μετ' ἀληθείας ἁπλῶς ὧν φίλος ὑμῖν, καὶ διὰ παντὸς τἀγαθὰ ἐμέλλεν ἡμᾶς ποιήσειν ὅστ' ἂν τοῦτον ὧμόν δεῖν ἀκούειν τ' λόγον. ὑδὶ σιωπᾶν δ' οὐ νομίζω πᾶσιν ἀγαθὸν ἂν ποιῆσαι, δι' ὃν ὑμῖν * προσήκειν ὑπισχνῆσθαι, καὶ παρὰ φαίνεσθαι δίκαιον εἶναι, τ' ψῆφον θέσθαι, ἐπειδὴ δ' ἡ κρίσις φανερὰ ἐστὶν ὅπου τοῦ ἐγκλήματος ἐλεγχθήσεται· δυοῖν ἀγαθοῖν θάτερον ὑμῖν, ἐὰν καταψηφίσησθε, συμβήσεται. ἢ γὰρ ἐξαπατῶν παύσεται, νομίσας ἐκπεπλανῆσθαι, ἢ εἴπερ οὕτω βουλόμενος πρὸς ὑμᾶς ἔσται οἰκείως ἔχειν, ὡς ἀληθῶς ἀγαθὸν τι ποιεῖν πεφύκασι, γνοὺς ὅτι τῷ φενακίζειν οὐκ ἐθ' ἁλίσκεται πράξει. ὥστε καὶ εἰ μηδὲν δι' αὑτὸν ἄλλον, διά γε τοῦτό γε καταψηφίσασθαι συμφέρει. ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, κἀκεῖνο ἐξετάσαι, πῶς ποτε οἱ πάλαι τὰς τιμὰς ἔνεμον, καὶ τὰς δωρεὰς τοῖς ὡς ἀληθῶς εὐεργέτας, καὶ ὅσοι πολίται γεγόνασιν ὄντες, καὶ ὅσοι ξένοι· καὶ μὴν ἴδοιτ' ἂν ἐκείνους ἅμα μὲν ὑμῶν χρωμένους καὶ τὸ μιμήσασθαι. αὖ δ' ὑμᾶς αὐτοὺς ἐφ' ὑμῖν ἔσεσθαι τὸ πράττειν. πρῶτον μὲν τοίνυν ἐκείνοις ἔστιν ἃ τὰ ἐν σαλαμῖνι ναυμαχίαν νικήσασι, καὶ μιλτιάδην τ' ἡγεμόνα μαραθῶνι, καὶ πολλὰς ἄλλας ἐκ ἴσα τοῖς νῦν ἀγαθὰ στρατηγοῖς εἰργασμένοις, ἃ χαλκᾶς ἵστασαν, ἀδ' ὑπερηφάνων. οὐκ ἄρα τοῖς ἀγαθοῖς μὴ ποιοῦσιν ἑαυτοὺς χάριν εἶχον; σφόδρα γέ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἃ ἀπεδίδοσαν καί τε καὶ αὐτὰ κἀκείνων ἀξίαν. ὄντες γὰρ πολλῷ πάντες ἄξιοι, πρὸ ἐκείνου ἐκείνους αὐτὰ ἡγεῖσθαι. ἔστι δὲ σώφροσιν ἀνθρώποις καὶ πρὸς ἀλήθειαν βουλομένοις σκοπεῖν, πολὺ μείζων μὴ τ' χαλκῆς εἰκόνος, τὸ καλῶν κἀγαθῶν ἀνδρῶν κεκρίσθαι πρώτους. καὶ γὰρ . τ' ἔργων, ἀδ' ἐνὸς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τ' τότε, ἀπιστεῖν ἑαυτοῖς· ἀδ' ἔστιν ἀδεὶς ὅστις αὐ ἄποι τῶν ἐν σαλαμῖνι ναυμαχίαν θεμιστοκλέους. ἀλλ' ἀθηναίων. ἀδ' τ' ἐν μαραθῶνι μάχην μιλτιάδου, ἀλλὰ τ' πόλεως.

νῦν

νῦν δ', ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, πολλοὶ τοῦτο λέγουσιν, ὡς Κέρκυραν εἷλε Τιμόθεος, καὶ τὴν Μόραν κατέσκαψεν Ἰφικράτης, καὶ τὴν περὶ Νάξον ναυμαχίαν ἐνίκα Χαβρίας. δοκεῖτε γὰρ αὐτοὶ τὰ ἔργων τούτων ἀπολαχεῖν τὰ ὑμῶν ἢ ὑπερβολαῖς, αἷς δεδόκατε ἐπ' αὐτοῖς ἑκάστῳ τούτων. τὰς μὲν δὴ πολιτικὰς δωρεὰς, ὅτως ἐκεῖνοί τε καλῶς καὶ λυσιτελοῦντως ἐδίδοσαν αὐτοῖς, καὶ ὑμεῖς οὐκ ὀρθῶς. τὰς δὲ τῶν ξένων, πῶς; ἐκεῖνοι μὲν γὰρ τῷ Φαρσαλίῳ δώδεκα μὲν τάλαντα ἀργυρίου δόντι πρὸς τὸν ἐπὶ Κιόνι τῇ πρὸς Ἀμφίπολι πόλεμον, τριακοσίοις δ' ἱππεῦσι πενέσταις ἰδίοις βοηθήσαντι, οὐκ ἐψηφίσαντο αὐτὸν ἂν τις ἀποκτείνῃ, ἀγώγιμον εἶναι· ἀλλὰ πολιτείαν ἔδοσαν, καὶ ταύτην ἱκανῶς ὑπελάμβανον εἶναι τὴν ἀμοιβήν, καὶ πάλιν περδίκκᾳ τῷ ἐκ τῶν Βαρβάρων ποτὲ δυναστεύσαντι Μακεδονίας, τὰς ἀναχωρούσας ἐκ Πλαταιῶν τῶν Βαρβάρων διαφθείραντι, καὶ τέλειον ποιησαντι τὸ τύχημα τῷ Βασιλεῖ, οὐκ ἐψηφίσαντο ἀγώγιμον, ἐάν τις ἀποκτείνῃ περδίκκαν, ᾧ Βασιλεὺς ὁ Περσῶν ἐχθρὸς δι' ἡμᾶς ἀπεδέδεικτο· ἀλλὰ πολιτείαν ἔδωκαν μόνον. καὶ χάρ τοι τότε μὲν οὕτω τίμιον ἦν πᾶσιν ἀνθρώποις τὸ ἡγεῖσθαι πολίτας παρ' ὑμῖν, ὥς θ' ὑπὲρ ἓν τυχεῖν τούτου, πολλοὶ πάντα ἡμᾶς ἀγαθὰ ἤθελον ποιεῖν. νῦν δ', ὅτως ἄτιμον, ὡς τὸ τετυχηκότων πολλοὶ πλέω κακὰ τῶν φανερῶς ἐχθρῶν εἰσὶν ὑμᾶς εἰργασμένοι. ἀ μόνον δ' αὐτὴ τῆς πόλεως ἡ δωρεὰ περιπεπλάκισται καὶ φαύλη γέγονεν, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ τῶν καταρατῶν καὶ θεοῖς ἐχθρῶν ῥητόρων, τὰ τοιαῦτα γραφόντων ἐπίμωνος, πονηρίαν· οἱ τοσοῦτον ὑπερβολῇ περιῆλθον τῆς αὐτῶν αἰσχροκερδίας, ὥς τε τὰς ὑμᾶς καὶ τὰς παρ' ὑμῶν δωρεὰς, ὥσπερ οἱ τὰ μικρὰ καὶ κομιδῇ φαῦλα ἀποκηρύττοντες, ὅτου πωλοῦσιν ἐπιδωνίζοντες, καὶ πολλοῖς ἀπὸ τῆς αὐτῆς λημμάτων γράφοντες παῦλαν βάλωνται· πρῶτον μὲν τοίνυν ἵνα τὰ πλοῦτον πρῶτον μνησθῶμεν, δεινοβαρζάνην ἐκεῖνον, ὃν μόνον αὐτὸς ἠξίωσε, τριῶν ὄντων, παντῶν ἠξίωσαν ὅσων ἐβούλήθησαν· ἀλλὰ καὶ δύο ἀβυδηνοὺς μισοβλωμοτάτους καὶ πονηροτάτους ἀνθρώπους προσέθηκαν αὐτῷ, Φιλίσκον καὶ Ἀγαύων. πάλιν Τιμοθέου δόξαντος τι ποιῆσαι τῶν δεόντων ὑμῖν, πρὸς τῷ παλαιὰ ἃ μέγιστ' ἦν αὐτῷ δῶρα, προσέθηκαν αὐτῷ δύο, Φρασικρίδην, καὶ Πολυσθένην, ἀνθρώπους οὐδὲ ἐλευθέρους γε, ἀλλ' ὀλεθρους, καὶ τοιαῦτα πεπεικότας, οἷα λέγειν ὀκνήσειεν ἂν τις εὖ φρονῶν. τοιαῦτα γὰρ ἦν τοῦτ', ἐπειδὴ κεροβλεπτῆναι ἠξίωσαν αὐτοῖς ἐδόκει, καὶ ὧδε τούτων μὲν ἡ πρᾶξις, περιεῖδεσαν δύο αὐτῶν· τὸν μὲν, ὅσα * αὐτοὶ ἀκηκόατε εἰργασμένον κακὰ· τὸν δ' ὅλως μὲν οὐδεὶς οἶδεν ἀνθρώπων τίς ἐστιν, Εὐδέρκην δὲ ὄνομα. τοιγάρτοι καὶ ὑμᾶς τοῦτο, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, μικρὰ μὲν τὰ μεγάλ' ἐστί, φαίνεται καὶ τὸ πρᾶγμα ἤδη καὶ * περαιτέρω βαδίζει. καὶ οὐκ ἐπὶ τούτοις στήσεται. ἀλλ' εἰ καὶ μὴ φηλάξετε ἕκαστον τούτων, ἐκεῖνον ὀδεμία χάρις ὡς ἔοικε. τὰ μὲν τοι τοῦθ' ὅτως αἰσχρῶς προεληλύθεναι, εἰ δεῖ μὴ παρρησίας εἰπεῖν τὴν ἦν, ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, μᾶλλόν ἐστιν αἴτιοι. ὑμεῖς γὰρ δίκην ἔπι λαμβάνειν ἐθέλετε τοῖς τὰ ἀδικοῦντων· ἀλλὰ καὶ τοῦθ' ἑξῆς ἦλθεν ἐκ τῆς πόλεως. καί τοι σκέψασθε, ὡς εἰκὸς ἦν οἱ πρόγονοι τοὺς ἀδικοῦντας ἑαυτοὺς, εἰ τοῖς παρ' ὑμῖν· ἐκεῖνοι θεμιστοκλέα λαβόντες μεῖζον αὐτῶν ἀξιοῦντα φρονεῖν, ἐξήλασαν ἐκ τῆς πόλεως διὰ μηδισμὸν κατεγνωσμένον. καὶ Κίμωνα, ὅτι τὸ πάτριον μετεκίνησε πολιτείαν ἐφ' ἑαυτὸν, τοῖς μὲν ἀφῆκαν ψήφους, τὸ μὴ θανάτῳ ζημιῶσαι· τοῖς δὲ τάλαντα εἰσέπραξαν. καὶ τοῦτον τὸν τρόπον προσέφερόν τε, τηλικαῦτα αὐτοὺς ἀγαθὰ εἰργασμένοις ἀνθρώποις

A *Nunc vulgò ita dicunt, Timotheus Corcyrã cæpit, Iphicrates Moram * concidit, Chabrias nauali ad Naxum prælio vicit. Nam dum tam immẽsos honores ob horum singula decernitis, videmini quasi concedere de gloria gestarum rerum. Ciuilia igitur præmia illi tam & pulchrè & vtiliter largiebantur, & vos non rectè. Sed hospitalia quòmodo? Illi Menoni Pharsalio, duodecim argẽti talenta in bellum ad Eionem, quæ Amphipoli vicina est, largito, & trecentis suis equitibus Penestis, opitulato: non decreuerunt, si quis eum occidisset, abduci illum licere: sed ciuitate donarunt: quòd eum honorem esse abundè magnum existimarẽt. Rursum Perdiccæ, Barbari ci belli temporibus a Macedonia regnãti: qui Barbaros Platæis recedentes cæciderat, effeceratq; vt regis Persarum clades integra esset, non decreuerunt abduci licere eum, si quis Perdiccam, qui in vestrã gratiam inimicitias regis Persarum susceperat, occidisset: sed tantum ciuitate donarunt. Nam illis temporibus consensu mortalium omnium tantus honos putabatur Athenien sis ciuitatis ius adipisci: vt pro eo consequendo, tanta in nos beneficia conferre vellent. Nunc idem ità contemnitur,*

B *vt hoc honore ornati multi, pluribus vos malis affecerint, quàm aperti hostes. Neque verò hoc solum munus nostræ vrbis abiectum & vile factum est: sed & cætera omnia, propter execrabilium & nefariorum oratorum, qui talia temerè scribunt, improbitatem. Quorum auaritia & sordes in tam immensum excreuerunt, vt honores & præmia vestratia, tanquam ij qui minutas res & supra modum viles auctionantur, sic vendant, de precio detrahentes, & multis ob eadem illa lucella scriptitantes quicquid omnino optauerint. Primùm enim, vt à postremis ordiamur, Ariobarzanem illum, non ipsum tantum & eius filios numero tres omnibus dignati sunt quæcunque voluerunt: sed & duos Abydenos, infestissimos Athenien sium hostes, homines improbissimos, ei adiunxerunt, Philiscum & Agauum. Rursus, cum Timotheus officio functus erga vos, & rem bene gessisse videretur: præterquam quòd ei summa omnia dederant, adiecerunt auctarij vice duos, Phrasicridem & Polysthenem, homines (neque enim ingenui sunt) perditos, & talibus facinoribus opertos, à quorum*

C *commemoratione homo cordatus abhorreat. Nunc postremò, postquam Cersobleptem his dignati sunt, quæ ipsis videbantur, & ea res summis studijs agebatur, duos ei adiungunt: alterum, qui tanta mala fecit, quanta audiuistis: alterum, quem prorsus nemo hominum nouit, quisnam sit, Eudercen nomine. Itaque dum ità fit, quæ magna olim habebantur, nunc parui æstimantur: & res indies vagatur longius, neque iam hæc sufficiunt. Quòd nisi hæc singula cauebitis: satis apparet fore, vt illorum precium & gratia omnis exolescat. Quòd verò ad tantam turpitudinem res prolapsæ sunt, nemo magis in culpa est quàm vos ipsi Athenienses, si veritas liberè dicenda est. Nam delinquentes punire destitistis: & supplicia etiam ciuitate emigrarunt. Atqui considerate quo pacto nostri maiores eos vlti sint, à quibus iniuria afficiebantur? num eodem modo quo vos? Illi Themistoclem, animis elatiorem quàm in libera ciuitate ferri posset, Medicæ proditionis damnatum, vrbe eiecerunt. Cimon, quòd patriam reipublicæ formã in se transmoueret, tribus tãtum calculis pœnam capitis effugit, quinquaginta talentis mulctatus est. Hoc modo tractabat viros de se tã*

Reprehensio leuitatis oratorum, & sordium: & accusatio socordiæ populi.

præclarè meritos. Haud iniuria. Nec enim eis vendebāt suam libertatem, & magnitudine animorum partam gloriā: sed & dum boni erant, eos honorabant, & improbis eorum conatibus obsistebant. vos autem Atheniēses, grauissimorum scelerum reos & conuictos palàm, si vnum atq; alterum facetum dictum protulerint, & à tribulibus aliquot delecti aduocati deprecētur, absoluitis. Sin damnatis aliquem: æstimatio litis est XXV drachmarum. Atqui tum ærariū copiosum erat, & magnus reipublicæ splendor: priuatim nemo supra vulgus eminebat. Id quod hinc clarissimè cernitur. Nam Miltiadis & Themistoclis, aliorumq; illius ætatis illustrium virorum ædes, si quis piam vestrūm vidit, cuiusmodi sint: reliquis nihilo esse splendidiores videt, sed ædificia publica & substructiones tantæ & tales, vt ad eorum excellentiam posteritas nihil addere posse videatur: vt propylea hæc, naualia, porticus, Piræeus, & reliqua, quib. vrbē adornatam spectatis. Nunc priuatæ singulorū rempublicam gerentium tantæ opes sunt, vt alij ædes multis publicis ædificijs magnificentiores habeant: agros alij plures coemerint, quàm vos habetis omnes qui in iudicio B assidetis. Quæ vos aūt publicè struitis, & tectorio inducitis, turpe dictu est quàm sint tenuia, & sordida. Nunquid dicere potestis, vos cōmuniter quæsitam & partam relicturos esse, sicut illi fecerūt, Chersonesum, Amphipolim, gloriā rerum gestarū? quā cum istius generis ciues omni modo absum. ät, non tamē obscurare possunt, Athenienses. Meritò. Nam Aristidis, qui suo arbitratu ordinā di vectigalia potestatē habuit, opes, ne vna quidē drachma sunt auctæ: quin & eius mortui funus publicis sumptib. est elatū: vobis aūt sicubi opus erat, in ærario pecunia maxima erat inter omnes Græcos, vt quamdiu vos foris militaturos decreuissetis, tamdiu sumptus habere tis. Nunc, qui rempublicā administrant, ex inopia peruenerunt ad opes, & longi temporis cōmeatu sunt instructi: vos publicè nec vnius diei habetis alimoniā: sed accidit, vt simul aliquid faciendum sit, simul vnde id suppetat, vos nihil habeatis. Tū enim magistratuū dominus erat populus: nunc verò est minister. In causa aūt sunt isti, qui talia scribunt, & vos assuefaciunt, vt vosmetipsos aspernemini: vnū atq; alterum hominē adiremini. Sic fit, vt isti vestræ gloriæ, vestræq; felicitatis hereditatē C cernāt: vos re nulla fruamini, sed testes sitis alienorum bonorū, nullius alterius rei participes, nisi fraudū, quib. circumscribimini. At quātos gemitus, quāta suspiria ederēt illi viri, qui pro gloria & libertate mortē oppetiuerunt, & plurima honestissimorū facinorū monimenta reliquerunt: si scirent, nunc vrbem ad ministri habitū & conditionē redactam, an Charidemus custodiendus sit, deliberare: Charidemus, hei mihi. Sed nō hoc est grauc, non hoc, nos maioribus nostris, qui virtute omnibus præstiterūt, imprudētius consulere: sed illud, neminē nobis esse imprudētiorē. An verò pudendū nō est, cū Aeginetæ, qui in insula tā parua habitant, qui nihil habent quod eis animos facere iurè posset: Lampidē, quo in tota Græcia non est nauicularius opulentior, qui & vrbē & mercatū eis instruxit, nondū in hunc vsq; diē ciuem fecerint, sed vix immunitatē tributi, quod inquilini pendunt, concesserint: cū Megarenses execrandi, tā studiose suā dignitatē exaggerent, vt, cum missis legatis iuberēt Lacedæmonij, vt Hermonē gubernatorē, qui cum Lysandro triremes ducentas cæperat, post quā nos ad Aegospotamos aduersam fortunā experti sumus, ciuē facerēt: responderint,

A ἀνθρώπους. δικαίως. ἐγὼ γὰρ αὐτοῖς ἀποδίδοντο τὴν αὐτῶν ἐλευθερίαν, καὶ μεγαλοψυχίαν τῶν ἔργων ἀλλὰ χρηστοὺς μὲν ὄντας, ἐτίμων· ὅπως χειρῶσι δ' ἀδικεῖν, οὐκ ἐπέτρεπον. ὑμεῖς δ' ὦ ἄνδρες ἀθλιώταιοι, οὐ τὰ μέγιστε ἀδικοῦντας καὶ φανερῶς ἐξελεγχομένους, ἂν εἷς ἢ δύο ἀστεῖα εἴπωσι, καὶ ὧν δεῖ τῶν* Φυλετῶν ἵνες ἠρημένοι σώζειν δέονται, ἀφίετε. ἐὰν δ' καὶ καταψηφίσησθέ τε, ὥσπερ καὶ εἴκοσι δραχμῶν ἐπιμήσητε. καὶ γάρ τοι τότε, τὰ μὲν τῆς πόλεως, ἦν εὔπορα καὶ λαμπρὰ δημόσια ἰδίᾳ ὑπερεῖχε τῶν πολλῶν. πεπμέλον δ', τὴν θεμιστοκλέους μὲν δὴ οἰκίαν, καὶ τὴν μιλτιάδου, καὶ τῶν τότε λαμπρῶν, εἴ τις ἄρα οἶδεν ὑμῶν οἵα ποτ' ἐστὶν, ὁρᾷ τῶν πολλῶν ὑπὲρ σεμνοτέραν ὄψιν. τὰ δὲ τῆς πόλεως οἰκοδομήματα καὶ τὰ κατασκευάσματα, τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτα, ὥς τις μηδενὶ τῶν ὕστερον μόνον ὑπερβολὴν λελεῖφθαι· προπύλαια τοῦτα, νεώσοικοι, σταὶ, πειραιεύς, τἆλλα, οἷς κατεσκευασμένον ὁρᾶτε τὴν πόλιν. νυνὶ δ' ἰδίᾳ μὲν ἑκάστῳ τῶν τὰ κοινὰ πραττόντων τοσαύτη περιουσία ἐστὶν, ὡς τινες μὲν αὐτῶν πολλῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας τὰς ἰδίας κατεσκευάκασιν οἰκίας· γλῶ δ' οὐκ ἐλαττῶ πάντων ὑμῶν τὴν ἐν τῷ δικαστηρίῳ συνεισφοράν· δημοσίᾳ δ' ὑμεῖς, ἃ μὲν οἰκοδομεῖτε καὶ κοσμεῖτε, ὡς μικρὰ καὶ γλίσχρα, αἰσχύνη λέγειν. ἀλλ' ἔχετ' εἰπεῖν ὅτι κοινὴν κτησάμενοι καταλείψετε, ὥσπερ οἱπεῖνοι κεκτήνησαν, ἀμφίπολιν, δόξαν ἔργων καλῶν, ἣν οἱ πατέρες τοι πολίτην πάντα αὐξήσαντες τρόπον, ἀφ' οἵου πέφυκεν ἀφανίσαι, ὦ ἄνδρες ἀθλιώταιοι; εἰκότως. τότε μὲν γὰρ τῷ κυρίῳ τῶν φόρων ἡμῶν τάξαι δρυσίδη, ἡδυμιᾷ δραχμῇ πλείω τὰ ὑπάρχοντα ἐγίγνετο· ἀλλὰ δὲ πολιτήσονται αὐτὴ, ἔθαψεν ἡ πόλις. ὑμῖν δ', εἰπεῖ δέοιτε, χρήματα ὑπῆρχε κοινῇ πλεῖστα τῶν πάντων ἑλλήνων. ὥς τε ὁπόσον χρόνον ψηφίσασθε ἐξιέναι, τοσάτα μισθὸν ἔχοντες ἐξῆειτε. νυνὶ δ' οἱ μὲν τὰ κοινὰ οἰκοῦντες, ὡς πλουσίων εἰσὶν εὔποροι, καὶ πολλὰ χρόνου τροφὴν ἄφθονον εἰσὶν ἡτοιμασμένοι. ὑμῖν δ', ἐὰν δημιᾶς ἡμέρας ἐφόδιά ἐστιν ἐν τῷ κοινῷ· ἀλλ' ἅμα δεῖ τι ποιεῖν, κἀπόθεν οὐκ ἔχετε. τότε μὲν γὰρ ὑμῖν δεσπότης ὁ δῆμος τῶν πολιτευομένων, νυνὶ δ' ὑπηρέτης. αἴτιοι δ' οἱ τοιαῦτα χαρίζοντες καὶ συνεθίζοντες ὑμᾶς, ὑμῶν μὲν αὐτῶν καταφρονεῖν, ἵνα δ' ἦ ὑμῖν αὐτοῖς ἀπολαύειν· ἀλλὰ μάρτυρες ἐσὲ τῶν ἑτέρων ἀγαθῶν, ὧν ἑνὸς ἄλλου μετέχοντες τῆς ἐξαπατᾶσθε. καί τι πολιτικὸν ποτ' ἂν γένοιτο οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, οἱ ὑπὲρ δόξης καὶ ἐλευθερίας πολιτεύσαντες, καὶ πολλῶν καὶ καλῶν ἔργων ὑπομνήματα καταλιπόντες; εἰ ἄρα ἀΐδοιντο, ὅτι νυνὶ ἡ πόλις εἰς ὑπηρέτης ἀρχῆμα καὶ τάξιν περιελήλυθε, καὶ χρήσιμον εἰ χρὴ φρονεῖν βουλεύεσθαι, χαρίεν ἡμῖν, εἶμοι. ἀλλ' ἐγὼ τοῦτο τὸ δεινὸν, ἐάν τι, εἰ τῶν προγόνων, οἵ τ' ἀπάντων διενωϊχασιν ἀρετῇ, χεῖρον βουλεύωμαι· ἀλλ' ὅτι καὶ πάντων ἀνθρώπων. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν, αἰγινήτας μὲν τετρακισχιλίους ὄντας ἐλαττόνων ἑκατὸν ἐνδεεῖς ἔχοντας ἐφ' ᾧ μέγα δὴ φρονεῖν εἰκὸς ἦν αὐτοὺς, λάμπιν, ὃς μέγιστα ναυκλήρια κέκτηται τῶν ἑλλήνων, καὶ κατασκευάκε τὴν πόλιν αὐτοῖς καὶ τὸ ἐμπόριον, μηδ' ἑπτὰ τήμερον πολίτην ποιῆσαι· ἀλλὰ μόλις αὐτὸν τῆς ἀτιμίας ἠξιώκασι τοῦ μετοικίου. καὶ μεγαρέας τετρακισχιλίους, οὓς καπηλεύοντας, ὅτως εὐπάρ αὐτοῖς σεμνύεσθαι, ὡς τι ἐρμίονα τὴν κυβερνητῶν, τὴν μὴ λυσάνδρᾳ λαβόντα τριήρη Διακτορίδου, ὅτ' ἐν αἰγὸς ποταμοῖς ἡττώμεθα ἡμεῖς, πεμψάντων λακεδαιμονίων καὶ κελευόντων ποιήσασθαι πολίτην, ὁποιονοῦν αὐτοῦ·

πῖς· ὅπ ὅταν αὐτὸς ἴδωσι παρτιάτῃ αὐτὸν πεπιημένους, τότε καὶ αὐτὸ μεγαρέα ποιήσονται· καὶ ὀρέντας ἐκείνους μέρος τέταρτον Εὐβοίας οἰκοῦντων, τὸν χαρίδημον τοῦτον αὐτόν, ᾧ μήτηρ μὲν, ὑπάρχει πολίτις ἐκεῖ, πατὴρ δ' οὐκ ἐρῶ τίς, ἢ ποθέν. ὅδε γὰρ δεῖ πλείω τῶν ἀναγκαίων αὐτὸν ἐξετάζεσθαι. ἀλλ' ὅμως τὸ ἥμισυ τοῦ γένους αὐτῷ συμβαλλομένου, τοῦ ἡμίσεως μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας οὐκ ἠξιώκασιν, ἀλλ' εἰς οὗτοι νόθους ἐκεῖ συνέλεγον, καθάπερ ποτὲ ἐνθάδε εἰς κυνόσαργες οἱ νόθοι. ὑμεῖς δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάσης τῆς πόλεως μεταδόντες αὐτῷ καὶ τετιμηκότες ἄλλοις, ἔπι καὶ τοῦτο αὐτῷ προσθήσετε; ὅλη, τί; ποίας ἔλαβε ναῦς ὑμῶν, δι' ἃς ὑπὸ τῶν ἀπολελωκότων ἐπιβουλεύεται; ἢ πίαν πόλιν παρέδωκεν αἰχμάλωτον λαβών, ἢ τίνας κινδύνους ὑπὲρ ὑμῶν κεκινδύνευκεν, ἢ τίνας ἐχθροὺς οὗτος αὐτὸς ὑμῖν ἤρηται; ὅστις οὖν εἰς εἰπεῖν ἔχοι. ἐγὼ μὲν δὴ τῶν νόμων ὧν προσαγορεύεται, ὦ ἄνδρες δικασταί, βούλομαι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπὼν καταβαίνειν, ἃ νομίζω μνημονεύοντας ὑμᾶς ἄμεινον φυλάττειν, ἂν προάγειν καὶ φενακίζειν ἔτι ζητῶσιν ὑμᾶς. ὁ πρῶτος νόμος αὐτηρους εἴρηκεν, ἂν τις ἀποκτείνῃ τινα, τοῦτ' βουλεύειν δικάζειν. ὁ δ', ἂν τις ἀποκτείνῃ, δοῦναι γέγραφεν, ἀγώγιμον εἶναι. τοῦτο φυλάττετε, καὶ μεμνῆσθε, ὅτι πάντων ἐστὶν ἀναντιώτατον, τῷ κελεύειν τὸ μὴ δόντα κρίσιν ἕκαστον ποιεῖν. οὐκ ἐᾷ μεταταῦτα ὁ δεύτερος νόμος, ὃς δὲ τὸν ἑαλωκότα ἀνδροφόνον, λυμαίνεσθαι, ὃς δ' ἐχρήματα προέσθαι· ὁ δ' ἐν τῷ ποιεῖν ἀγώγιμον πάντα ταῦτα δέδωκεν· ὅπου γὰρ τοῖς λαβοῦσιν ἐξουσι ποιεῖν ὅ, τι ἂν βούλωνται. ἀπάγειν ὁ νόμος ὡς οὐ διαμορτάνειν κελεύει, καὶ τοῦτ', ἂν ἐν τῇ τοῦ πεπονθότος λάβῃς πατρίδι. ὅστις ἀγώγιμον αὐτῷ τῷ τιμᾶν αἰτίαν ἐνεγκόντι δίδωσιν ὡς αὐτόν, κἂν τῆς ἀλλοτρίας πολλάβῃ. ἔστιν ἐφ' οἷς ἀδικήμασι δέδωκεν ἀποκτείνειν ὁ νόμος. ὅστις γὰρ ὑπειπὼν, κἂν ὅπι τούτοις κτείνῃς, δίδωσιν ἕκαστον τὸν ἀθῷον ἀφειμένον ἐν τοῖς νόμοις. ἐάν τις πάθῃ τι τοιοῦτον, δίκας ὁ νόμος κελεύει ἀπαιτεῖν πρῶτον. ὁ δὲ, τοὐναντίον, ἀδεμίαν κρίσιν, ὅτι αὐτὸς εἰπὼν, ὅτε παρ' ὧν αὐτὸς ἀξιοῖ αἰτήσας λαβεῖν, ἀγώγιμον οὕτως ἔγραψε. κἂν τις ἀφαιρῆται, πρᾶγμα ἕκαστον δὸν ποιεῖ τὸ αὐθρολήψιον, παρ' οἷς ἂν ὁ δράσας ἢ ἐὰν μὴ διδόασι δίκας κελεύουσιν οἱ νόμοι μέχρι τριῶν εἶναι. ὁ δὲ, ἂν ἀφέληταί τις τὸν ἄροτα, μὴ βουλόμενος πρὸ δίκης ἀποδοῦναι, οὕτως ἕκαστον ποιεῖ. οὐκ ἐᾷ νόμον, ἐὰν μὴ τὸν αὐτὸν ὅπι πᾶσι λυθῇ τις εἰσφέρειν. ὅστις ἐπ' ἀνδρὶ γράφει ψήφισμα ἴδιον. οὐκ ἐᾷ ψήφισμα ὁ νόμος κυρωτέρον εἶναι νόμου. ὁ δὲ ὑπαρχόντων τοσούτων νόμων, ψήφισμα ποιεῖ κύριον, οὓς νόμους ἀναιρῶν. πᾶσα φυλάττεσθε, καὶ μεμνημένοι κάθησθε. καὶ τὰς μὲν προαγωγὰς, ἃς ἄνοι ποιήσονται, χαίρειν ἐᾶτε, καὶ μὴ ὑπομένετε λέγειν αὐτοῖς κελεύετε δὲ δεῖξαι πρότερον γέγραφε κρίσιν, ἢ οὗ γέγραφεν, ἂν τις ἀλῷ φόνου κατὰ τούτους τοὺς νόμους εἶναι. εἰ γὰρ, ἢ τὸν ἄλλοθί ποτε κελεύσει καὶ ἑαλωκότα ὅτι δεῖ κολάζειν ἔγραψεν, ἢ αὐτὸς ἔγραψε κρίσιν εἰ πεποίηκεν ἢ ὅ; καὶ εἰ δικαίως, ἢ ἀδίκως; οὐκ ἂν ἠδίκει. εἰ δὲ τὸ τῆς αἰτίας ὄνομα* αὐτῷ γεγράφας, ἂν τις ἀποκτείνῃ, καὶ ὑπερβὰς τὸ, καὶ ἐὰν ἀλῷ φόνου, καὶ τὸ δόξῃ ἀποκτεῖναι, καὶ τὸ δίκας ὑπεχέτω τοῦ φόνου, καὶ τὸ τὰς ζημίας εἶναι κατ' αὐτοῦ τὰς αὐτὰς, ἃς περ ἂν τὸν ἀθλιώτατον ἀποκτείνῃ, καὶ πάνθ' ὅσα ἐστὶ δίκῃ ὑπερβὰς, ἀγώγιμον εἶναι γέγραφε· μὴ φενακίζεσθε· ἀλλ' εὖ ἴστε, ὅτι πάντων ἀνθρώπων, ὧν ἐγὼ μάτην εἴρηκεν.

ΛΙΒΑ-

A *sponderint. Si prius vidissent ipsos eum Spartiatã fecisse, tum & se illum Megarensem facturos: cũ Oritæ quartam Euboeæ partem incolentes, istũ ipsum Charidemũ, cuius mater ciuis illic est, pater verò, non dicã, quis, aut vnde (nec enim necesse habeo inquirere in eũ accuratius quàm res cogit) mediã tamen ei partem generis cõferat, medietate in hunc vsq; diem nondũ illum dignati sint: sed illic in tribu nothorũ cẽseatur, quemadmodũ olim hic in Cynosarges nothi cõueniebant. Vos verò, Athenienses, qui totius illi ius ciuitatis impertijstis, & alios honores habuistis, etiã hoc ei adijcietis? Quamobrẽ tandem? Quas naues vobis capit? propter quas ei, ab his qui illas amiserunt, insidiæ struuntur? quam vrbem à se captam vobis tradidit? in quæ discrimina capitis propter vos se coniecit? quorum inimicitias communes vobiscum suscepit? Nemo est qui possit dicere. Sed vbi de legibus, quas adduximus, pauca disseruero, quorũ vos recordatos, cautores fore puto, si isti vos seducere atq; in fraudem illicere studuerint, desecẽdam. Prima lex apertè iubet, si quis aliquem occiderit, senatum iudicare: i-*

B *ste, si quis occiderit, statim scripsit abducere licere. hoc custodite: & memineritis, nihil posse iudicio fieri contrarium magis, quàm sine iudicio proscriptionem. Non sinit postea secunda lex, etiam damnatum cædis excarnificari, aut mulctari pecunia: at iste, dum eum abduci permittit, hæc omnia concessit. Nam in eorum qui aliquem comprehenderint, manu futurum est, de eo statuere quicquid libitum fuerit. Abducere iubet lex ad* *Sexuiros, idq; si quis homicidam in interfecti patria deprehenderit. Iste ipsi accusatori dat abducendi potestatẽ in suas ædes, etiamsi in aliena terra deprehenderit. Sunt iniuriæ quædam, propter quas aliquem occidendi licentiam lex dedit: iste nõ adiecit, etiamsi propter illas aliquis occiderit: sed eum proscribit, quem leges indemnem & insontem dimittunt. Si cui tale quid vsu venit, tius primum postulare lex iubet: iste contrà, nullum iudicium nec ipse designauit, neq; à quibus pœnas exigit, petijt: sed statim scripsit, eum abducere licere: quem si quis asseruerit, eue stigiò fœderibus excludit. Pignora capere illic vbi homicida fuerit, nisi ius dare velint, iubet lex, vsq; ad tres licere. Iste, si quis reum asserat à violen-*

C *ta abductione, nolens vt ante iudicium dedatur, statim eum fœderibus excludit. Non sinit lex aliquam legem, nisi eadem pariter ad omnes pertineat, promulgare: iste, ob vnum virum, peculiare decretum scribit. Non sinit lex decretum lege plus valere: iste, cum tot sint leges, decretum ratum facit, leges tollit. Hæc cauete, atque in hoc consessu nolite obliuiscì: & quicquid isti effugiorum quæritarint, contemnite & repudiate. Iubete potius, vt ostendat, vbi iudicij mentionem fecerit: aut vbi scripserit, Si quis cædis conuictus fuerit, vt de eo pœnæ sumantur? Nam si aut alicubi alibi damnatum & conuictum, puniendum esse scripsit, aut ipse iudicandum esse scripsit, vtrum reus cædem fecerit nec ne: item, iurène an iniuria occiderit: nihil deliquit. Si verò criminis duntaxat mentione facta, Si quis occiderit, inquiens, præterito hoc, Si cædis conuictus fuerit: item illo, Si occidisse videbitur: nec minus illo, Pœnas det homicidij: item, Idem de eo supplicium sumatur, ac si Athenienssem occidisset: si denique omnino iure omni præterito & neglecto, abduci licere scripsit: ne decipiamini: sed haud dubiè teneatis, nullo vnquam decreto leges vsque adeò fuisse violatas.*

Peroratio, cõstans enumeratione legum potissimũ.

I.

II.

III.

IIII.

V.

VI.

VII.

VIII.

LIBANII ARGVMENTVM ORATIONIS in Timocratem.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, ΤΟΥ ΚΑΤΑ Τιμοκράτης λόγυ.

Lex Timocratea.

Diodorus etiam hic accusator, criminatur legẽ valde humanã. Quapropter à causa & consilio scriptoris eam cõuellere conatur. Est aũt lex Timocratis huiusmodi: Si quis Athenien siũ ob debitum publicum vinculis damnatus est, aut deinceps dãnabitur: ei, siue ipsi, siue alteri eius nomine, datis vadibus, à populo cõprobatis, se ad certũ tempus mulctã bona fide soluturũ promittẽti, liceat vinculis liberari. Sin ad dictã diem debitũ solutum non fuerit & is qui per spõsores liberatus fuerat, in vincula conijciatur, & bona vadium publicentur. Hanc legẽ criminatur accusator, non ex vsu reipublicæ, sed p Androtione & Glauceta & Melanopo esse scriptã. Hi enim legati in Cariã missi, cum in triremi nauigantes, in Naucratitas quosdã, homines mercatores, incidissent: pecunias eis eripuerunt. Naucratitæ Athenas profecti, populo supplicãt. populus decernit, eam pecuniã hostilem esse, nec reddi mercatorib. oportere. His ita factis, Archebius & Lysithides trierarchi & domini eius nauis, qua Androtion cũ collegatis vectus fuerat, de pecunia postulãtur. Quã cũ illos non habere constaret, sed legati se habere faterentur, & aut omnis pecunia numerãda, aut legib. teneri necesse esset, q̃ in ærarios latæ sunt: Propterea, inquit, Timocrates, legẽ hãc ad illos sub leuandos tulit. Respondet Timocrates, Androtionẽ & collegas soluisse pecuniam: atq; inde constare, non in illorum gratiam legem hanc esse obrogatam. Sed Diodorus etiam aliud in lege accusat. Nam & latam esse contra leges, & antiquis aduersari legibus ait, & pernicio sam esse reipublicæ ostendit.

Accusatio legis.

Διόδωρος μὲ κἀνταῦθα ὁ κατήγορος, κατηγορεῖ νόμυ μάλα φιλανθρώπυ. διόπερ ἀπὸ τῆς αἰτίας κ̀ τῆς τε γεγραφότος γνώμης διαβάλλειν αὐτὸ πειρᾶται. ἔστι δὲ νόμος ὁ τῆ τιμοκράτους τοιοῦτος· εἴτω ἀθῳωίων ἐπ' ὀφλήματι δημοσίῳ πεφευγετίμῃ δεσμοῦ, ἢ καὶ τολοιπὸν πεφευμεῖν, ἐξεῖναι αὐτῷ, ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ αὐτὸ ἐγγυητὰς καταστήσαντι τὸ ὀφλήμα ὁ, ἐς αὖθ δῆμος χειροτονήσῃ, ἢ μὴ ἐντὸς ῥητῆς πεφευμείας ἐκτίσῃ, ἀφεῖσθαι τὸ δεσμοῦ. ἐὰν δὲ ἐκτίσαντος τὸ χρόνυ μὴ ἐκτίσῃ τὸ ὀφλημα· ἢ μὴ ἐξεγγυησάντα, δεδέσθαι· τὸν δὲ ἐγγυησάμενον, δημοσίαν τίνων ἀσίαν. τοῦτον αἰτιᾶται ἡ νόμος ὁ κατήγορος, ἐχ ὑπὲρ τὸ καινοῦ γεγράφθαι, ἀλλ' ὑπὲρ ἀνδροτίωνος, καὶ γλαυκέτου, καὶ μελανώπου. ὅτοι γὰρ πεμφθέντες εἰς καρίαν πρεσβεῦται, καὶ πλοῖον φησὶν ἐν τῷ τριήρει, ἀπεπεσόντες ναυκρατίται, ἀνθρώποι ἐμπόροις· ἀφείλοντο αὐτῶν τὰ χρήματα. εἰσὶ δὲ οἱ ναυκρατῆται πλόντες ἀθῳώζε, ἢ δῆμον ἱκέτευον· ὁ δὲ δῆμος ἔγνω ἀποδοθῆναι τὰ χρήματα, καὶ μὴ δεῖν ὑποδοθῶσι τοῖς ἐμπόροις. τούτων δὲ τῶν γνωμένων, ἀρχέδικος καὶ λυσιθείδης οἱ τριήραρχοι τὸν ἱερὸν ἧς ἐπλεον οἱ περὶ τὸν ἀνδροτίωνα, εἰσιπράττοντο τὰ χρήματα. οἱ μὲν ἐκεῖνοι μὲν ἐκ ἐφάνησαν ἔχοντες αὐτά, οἱ πρεσβεῦται δὲ ἀμολόγουν ἔχειν αὐτὰ, καὶ ἔδει πᾶν τὸ χρέος καταλεῖψι, ἢ τοῖς νόμοις ὑποπίπτειν τοῖς τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ· διατοῦτο, φησὶ, τοῦτον τὸν νόμον τιμοκράτης βουλευῶτα ἐκείνοις, ἔθηκεν. ἐμὲν τοι τιμοκράτης ἐκτεπλεῦναι φησὶ τὰ χρήματα τοὺς περὶ ἀνδροτίωνα· καὶ δῆλον ἐντεῦθεν ἔσ), ὡς ἐκ ἐκείνων εἵνεκα τὸν νόμον εἰσέφερεν αὐτός. κατηγορεῖ δ' ὁ διόδωρος καὶ ἄλλο τῶ νόμου· πῶς γὰρ δεῖσι αὐτὸ μέμφεται, ὡς γεγονυῖαν τοὺς νόμους, καὶ ὑπεναντίον εἶναί φησι τοῖς ἀρχαίοις, καὶ διάφορον τοῖς καπεῖσπεδείκνυσιν.

Aristophontis decretum.

Euctemonis accusatio.

Lex duplã.

Lex Timocratis.

ALIVD ARGVMENTVM.

Decretum.

Quo tempore bellum erat inter Athenienses & regẽ Persarum, decretum factum est, vt hostium naues prædæ essent, & æstimationes furtorum* publicæ fierent. Cum autem Mausolus Cariæ satrapes, vlteriores insulas vexaret, & ij qui lædebãtur, quiritarentur, & Athenien sium opem implorarẽt: visum est, interim dum bellum parabatur, per legatos Carem esse incusandum. Itaq; mittunt Androtionem, Melanopũ, & Glaucetam ad principem Mausolum, Artemisiæ maritum & fratrẽ, conquesturos de insularum iniurijs, quòd is in regis Persarum gratiam, Græcis malefaceret. Hi, cum in nauem Naucratiticam, Ægyptijs mercibus oneratam, incidissent (vehebant autem legatos Archebius & Lysithides trierarchi) nauẽ interceptam in Piræum appellunt. Ægyptij etsi verba faciunt apud populũ, & supplicant: nihilominus tamen decernitur, res illas esse publicas, quòd Ægyptij hostes essent. Iubente autẽ lege, vt qui publica pecunia per integrum annum vsus esset, eandem duplam restitueret: legati isti, quòd nouẽ talenta, & triginta minas, diuenditis ex naue illa mercibus, redactas, retinuissent, obnoxij ærario & duplo persoluendo fiunt. Quum autem respublica pecuniæ inopia laboraret: Aristophon, vnus è magistratibus, decretum facit, vt inquisitores deligantur eorum qui ærario debeant, & latere studeant, vtq; illos deferant. Indicat Euctemon (qui dudum cum Androtione litigarat, nunc cum Timocrate) habere Archebium & Lysithidem ex Ægyptia naue oneraria, talenta nouem & minas triginta. Scripsit autem sic, eò quòd aperto marte cum Androtione confligere verebatur: & trierarchorum facta mẽtione, nihilominus eidem insidiabatur. Re disceptata inter legatos & trierarchos, legati victi, pecuniã soluere iubẽtur. Sed quia lege sancitum erat, qui secundo anno deberet, vt in vinculis haberetur, donec soluisset: etiã legati in vincula cõijcie rant. Eo tempore, cũ alter annus inciperet, quo etiã vinciri legatos oportebat, Timocrates talem legẽ scripsit: Si quis ob debitum publicum vinculis sit damnatus, siue ex lege, siue ex senatusconsulto, aut in posterũ damnetur: licere ei, tribus vadibus datis, approbatis à populo, se bona fide satisfacturum reipublicæ promittenti, exire vinculis. Si verò non satisfecerit, vel ipse, vel vades: eum qui per sponsores liberatus fuerat, in vinculis habendum, vadium verò bona publicanda.

Naucratitica nauis.

Legati ad Mausolum.

Ετέρα ὑπόθεσις.

Πολέμου συνεχόντος ἀθῳωίοις πρὸς βασιλέα, καὶ τοῦτον τὸν χρόνον· ἐγράφη ψήφισμα, πλοῖα σῦλα πολεμίων εἶ), καὶ γίνεσθαι τὰ τιμήματα τῆς κλοπῆς, δημοσία. μαύσωλος ἡ κᾶρίας σατράπης ἦν, τὰς πέραν νήσους κακῶς ποιῶν. κατεξόων οἱ βλαπτόμενοι, καὶ τὰς ἀθῳωίους ἐπεκαλέντο. ἔδοξε διὰ πρέσβεων τίσασθαι τὸν κάρα. πέμπουσιν οὖν ἀνδροτίωνα καὶ μελάνωπον καὶ γλαυκίαν πρὸς ἡ ἀρχοντα μαύσωλον, ἡ τὸ ἀρτεμισίας ἀδελφὸν, ὡς ἀδικοῦντα τὰς νήσυς, αἰτησομένους, καὶ βαρυνόμενοι χαιρίζόμενον, δι' ὃν κακῶς ἐποίει τοὺς ἕλληνας. ἔτυχε γὰρ ἐκπεπλεχότες ναυκρατικὴν αἰγύπτιαν ἐχούσῃ φορτία (διεκόμιζον δὲ τοῦτες ἀρχέδικος καὶ λυσιθείδης τειήραρχοι) κατάγουσιν εἰς τὸ πειραϊκὸν λιμένα. καὶ λόγων γενομένων τοῖς αἰγυπτίοις πρὸς τὸ δῆμον, καὶ ἱκετείαν, ἀδὲν ἧττον ἐκείνα τὰ χρήματα εἶ) δημοσία, ὡς πολεμίων ὄντων τῶν αἰγυπτίων. νόμου δ' ὄντος τοῦ κατήγορος, τὸν χρήμενον δημοσίοις χρήμασιν ἐπ' ἐνιαυτὸν ὅλον, διπλάσια τούτου ἀποδοῦναι· καταλύοντες οἱ πρέσβεις ὅτι πλάνητα ἐννέα, καὶ τριακοντα μνᾶς τῶν ἀπεμπολησθέντων φορτίων ἐκ τῶν νεῶν, ἀπεδώκανον τῷ δημοσίῳ καὶ τῷ διπλασίῳ. ἀπαιτοῦντος δ' τοῦ χρεμπώλου τὰ χρέσης τὸ δῆμον, ἀφισοφῶν τὸν δημαγωγὸς ἔγραψε ψήφισμα, ζητῆσαι τῶν ὀφειλόντων τῇ πόλει, καὶ ἀποπειρωμένων διαλαθεῖν καὶ τούτυς μηνύειν. ἐμήνυσεν δ' κλήμων, ὁ πρὸς ἀνδροτίωνα μικρῷ πρόσθεν ἀγωνισάμενος, νυνὶ δ' πρὸς τιμοκράτην, ὅτι ἀφείλετο καὶ λυσιθείδου, ἐκ τῶν αἰγυπτίας ὁλκάδος πλάνητα ἐννέα καὶ τριάκοντα μνᾶς. ἔγραψε δηλονότι, φόβῳ μὲ τῶν ἐκ τῶν φανοῦς πρὸς ἀνδροτίωνα μάχῃ, διὰ δ' τῆς τῶν τειηράρχων μέμψις, ἐάν τι πλοῖον ὀπισθεν ἄγων τῷ ἀνδροτίωνι. διαδικασίας δ' γενομένης τοῖς πρέσβεσι πρὸς τοὺς τειηράρχους· ἠπίθησαν οἱ πρέσβεις, καὶ ὤφειλον τὰ χρήματα. πρόσταξον δ' νόμου, τὸν ὀφείλοντα ὅτι τῶν ἑτέρου ἐνιαυτῶ, δεδέσθαι, ἕως ἂν ἐκτίσῃ ἔμελλον τῷ δεσμῷ, καὶ οἱ πρέσβεις καθυποβάλλεσθαι. ἐν δ' τῷ χωρῷ τούτῳ, ἀρχομένου δ' ἑτέρου ἐνιαυτῦ, ἐν ᾧ κ̀ δεδῶσαι τοὺς πρέσβεις ἐχέω· ἔγραψε τιμοκράτης νόμον τοιοῦτον. εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ δεσμῶ πρόσκειται νόμον, ἢ κ̀ ψήφισμα, ἢ κ̀ πολιτὸν πεφευμένῃ· ἐξεῖναι αὐτῷ καταστήσαντι τρεῖς ἐγγυητὰς, ἢ μὲν ἐκτίσῃ, ὃς ἂν ὁ δῆμος χειροτονήσῃ, ἀφίεσθαι τοῦ δεσμοῦ. ἐὰν δ' μὲ ἐκτίσῃ αὐτὸς ἢ οἱ ἐγγυηταὶ· ἢ μὲν ἐξεγγυησάντα, δεδέσθαι· τὸν δ' ἐγγυητὴν, δημοσίαν

μοσίαν εἶναι τὴν ἐσίαν. τούτου τοῦ νόμου, γραφὴν ἀπολώλεκεν τὸ δόξαν καὶ δικτήμων, ὡς παρανόμου, καὶ ἀδίκου, καὶ ἀσυμφόρου. ἀνδροτίωνα δὲ καὶ γλαυκίας καὶ μελάνωπον, ζωιέντες δ' αὐτοὺς γεγονέναι τὴν γραφὴν, καταβάλλουσιν ὀνία τάλαντα καὶ τριάκοντα μνᾶς. ἴσως μὲν γὰρ οὐκ ἂν καταβαλόντες, εἰ μὴ τὴν γραφὴν ἀπέδοσαν οἱ κατήγοροι, ὅμως δ' οὖν κατέβαλον. κατηγορεῖ τοίνυν δικτήμων καὶ διόδωρος, φάσκοντες μὲν διὰ τοὺς πρόσθεν γεγράφθαι τὸν νόμον. εἰ δὲ καὶ ἐξέπεσαν ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ, διδομένης τῆς γραφῆς τοῦτο ἐποίουν. ὡς τε τὴν αἰτίαν τοῦ νομοθέτου ἁμαρτίαν εἶναι. ἐδὲν δὲ ἧττον ἐξετάζει τὸν νόμον ὁ ῥήτωρ, ὡς καὶ κατ' ἄλλον τρόπον ἔχοντα κακῶς. καὶ γὰρ παρανόμως τεθεῖσθαί φησι, καὶ ἐναντίως ἔχειν τοῖς νόμοις καὶ ἄλλα εἶν καὶ βλάπτειν δι' ὧν πειρᾶται, τὴν πόλ... διὰ τοῦ ... καὶ εἰ ἀποδείξεις τὸν λόγον δύο. μία μὲν τοὺς πρόσθεν γεγραπται· ἑτέρα δὲ, ὅτι ἐναντιοῦται τοῖς νόμ... καὶ ὀπζήμιος, καὶ ἄδικος. ὥστε εἰ καὶ ἠδυνάτο ἐκφυγεῖν κρίσιν τὴν αἰτίαν τῶν μὴ διὰ τοὺς πρόσθεν γεγραφέναι, ... ὧν γε τὸ μὴ πονηρὸν εἶναι οὐ διαφεύξεται. ἠδυνάτο μὲν γὰρ τὸν νομοθέτου κατηγορεῖν ὁ διόδωρος, ὅτι πονηρὸν ἔγραψε νόμον. καὶ ἐναντίον τοῖς νόμοις, καὶ ἤρκεσεν ἂν αὐτῷ πρὸς ἀπόδειξιν ταῦτα. νυνὶ δὲ καὶ τὴν κατὰ τὴν πρόσθεν πρόσληψιν διαβολὴν, ἕνεκα τοῦ νομοθέτου. ἡ μὲν οὖν ἀπόδειξις τῆς αἰτίας δι' ἣν ἔθηκεν τὸν νόμον, σοφιστική. ζητεῖται γὰρ, εἰ διὰ τοὺς πρόσθεν ἕνεκεν, ἢ οὔ· ἡ δὲ κατὰ τὸν νόμον, πραγματική. καθόλου γὰρ πᾶσι κατηγορία ῥητορ, πραγματικῷ ἀφορίζεται σάσιν. ῥητὸν δὲ λέγω, οὐκ ἐξ οὗ ἄν ἕτερόν τι ζητεῖται, ὥσπερ ἐν σοφισμῷ, ἀλλ' ἐξ οὗ ἂν ἕτερόν τι ζητεῖται, ὥσπερ ἐν *μεταλήψει. ἐκεῖ μὲν γὰρ δεῖ τοῖς ἐκδεδικόσιν, ἢ κείσις. ἐν δὲ τῇ πραγματικῇ, ... λουσι. καὶ δεῖ γεγράφθαι τὸ ῥητὸν ἐν νόμῳ, καὶ ἐν ψηφίσμ... τοίνυν τούτου τοῦ λόγου κεφάλαια τέτταρα. ἓν μὲν τὸ νόμιμον. ὃ διαιρεῖται διχῇ, εἴς τε τὸ πρόσωπον, καὶ εἰς τὸ πρᾶγμα. τουτέστιν, εἰς αὐτὸν τὸν νόμον, ὅπως ἐναντίος δεῖ τοῖς νόμοις. δεύτερον, τὸ δίκαιον. τέτταρ, τὸ συμφέρον, ὃ ὀπζήμιος. τέταρτον, τὸ δυνατόν, ὅπ καὶ ἀδυνάτους ἐπιτάττει πράξεις. ἡ κειμένη οὖν ἀπόδεσις, ἔστιν αὕτη ἡ ἐν τοῖς κεφαλαίοις. τὴν γὰρ κατὰ τὴν πρόσθεν ἀπόδειν, ἐν τῇ κατασ... καὶ ἐκβάσει τέθεικε, διαβολῆς ἕνεκα δηλονότ. ἐπειδὴ δὲ ἀνόμως δοκεῖ φιλανθρωπότατος εἶναι, τὴν δεσμῶν ἀφεσις· τοῦτο ἕνεκα αὐτέθηκε, πλεῖσμ μὲν καὶ ἄλλα, μάλιστα δὲ τὰ δύο τῶν. τίνα τε ἀπόδειν τὴν κατὰ τοὺς πρόσθεν, * ἵνα τὴν ἀπονοίαν ταύτην, τὸν ἀκροατήν, τὴν ἀπορίαν δοὺς κατὰ τὸ ἀνδρεῖον, πείσῃ, ὡς τὸν νόμον δι' ἀκροκέρδειαν τεθεικότος, ὃν ῥητόρων καὶ πολιτευομένων, σύμπαντα τὰ κοινὰ προαιρουμένων· καὶ τὸ ἀσύμφορον, ἐν ᾧ ὅτι ὑστερῆσαι τὴν πόλιν ἁπάντων τῶν ὀφλημάτων δίδωσι. πρὸς δὲ τὸ δυνατὸν, ὅτι εἰ καὶ ἐβουλόμεθα, ἐκ ὧν δυνατὸν. ἀναιροῦσι γὰρ τῆς πολιτείας οἱ κανόνες. μὴ ἀγνοῶμεν δὲ ὅτι τὸ μὲν νόμιμον κεφάλαιον, ἐντελέστατα εἴρηται. τὸ δὲ δίκαιον, καὶ τὸ συμφέρον, καὶ τὸ δυνατὸν, ἀλλήλοις συμπέπλεκται. καὶ τὸ μὲν συμφέρον, ἐν τούτοις ὅτι τὸ πρεσβεύμενον. κατασκευάζεται δὲ διά τε τοῦ δικαίου, καὶ τοῦ ἀδίκου, καὶ τοῦ ἀδυνάτου. πρῶ γὰρ ἄδικον, καὶ ἀσύμφορον. τῷ δ' ἀντῷ καὶ περὶ τοῦ ἀδυνάτου βιάζεται χρῆσθαι λόγῳ. ὁ γὰρ ἀδύνατόν φησι, τοῦτο δὴ καὶ ἀσύμφορον. καὶ ἐπειδὴ δημοκράτης πολύς ὅτι τῇ φιλανθρωπίᾳ τοῦ νόμου χρώμενος, αὖθις δὲ ὅτι τὸ δίκαιον ἀναφέροιτο αὐτοῦ διὰ τοῦτο δημοσθένης παντα χοῦ τῷ ἀσυμφόρῳ κέχρηται· δεινὸν, ὀπιθλασῆ καὶ ὀπιζήμιον τυγχάνοντα τῇ πόλει τὸν νόμον.

canda. Hanc legem Diodorus & Euctemon, vt legibus contrariam, vt iniustam, vt pernicioſam detulerunt. Cum autem Androtion, Glauceta & Melanopus animaduerterent, accuſationem hanc ſua cauſa eſſe factam: nouem talenta & triginta minas numerant: fortaſſe non numeraturi, niſi accuſatores legi interceſsiſſent. ſed numerant tamen. Diodorus & Euctemon accuſare pergunt, perinde ac ſi lex propter legatos ſcripta ſit. Etſi enim interiecto tempore numerarint: id factum eſſe tamen accuſatione iam inſtituta. Quare conſilium legislatoris eſſe culpandum. Nec minus interim legem examinat orator, vt quæ etiam alio modo ſit improbanda. Nam & contrà quàm leges præſcribant, eſſe latam, & alijs legibus aduerſari, & per ea quæ iubeat, nocere, & iniuriam facere reipublicæ. Quamobrem & orationis argumenta & fundamenta bina ſunt: alterum, in gratiam legatorum eſſe ſcriptam: alterum, aduerſari legibus, & pernicioſam & iniuſtam eſſe legem. Proinde, vt crimen propter legatos latæ legis effugiat Timocrates: illud tamen non effugiet, legem eſſe improbam. Poterat enim accuſare legislatorem Diodorus improbæ legis ſcriptæ, & legibus contrariæ: idque ſatis ei firmamenti fuiſſet. Nunc etiam legatorum calumniam cauſa legislatoris adſumpſit. Argumentum igitur cauſæ, propter quâ legem tulerit, eſt in coniectura poſitum. Quæritur enim, vtrum propter legatos lata ſit, necne? Illud verò quo leges examinantur, deliberatiuum eſt. Nam in vniuerſum omnis accuſatio ſcripti deliberatiuum efficit ſtatum. Scripti autem dico, non eius in quo quippiam aliud quæritur, vt in coniectura: neque eius quod refertur ad *caſum & facultatem, vt ſit in abſolutione. Illic enim de rebus factis eſt iudicium: in deliberatiuo, de futuris: ac ſcriptum tum in lege, tum ſenatuſconſultis contineri debet. Sunt igitur huius orationis capita quatuor. Vnum legitimum, idque bifariam diuiditur: in perſonam & rem, hoc eſt, in ipſam legem, quomodo contraria ſit legibus: alterum, iuſtum: tertium, vtile, eſſe noxiam. quartum, poſsibile: eam iubere, quæ fieri nequeant. Controuerſia igitur quæ venit in iudicium, in his argumentis conſiſtit. Nam tractationem illam contra legatos, in *conſtitutione & digreſsione poſuit, criminationis cauſa nimirum. Quia enim lex humaniſsima videtur, quòd vinculis ciues liberet: propterea oppoſuit cùm alia plura, tum verò duo hæc: alterum, argumentum de legatis, vt ea ſuſpicione ingeſta perſu... at auditori, aduerſarium corruptum largitionibus, oratorum & magiſtratuum, rempublicam depeculantium, ſordibus & rapacitati conſultum voluiſſe: alterum, pernicioſum, quo oſtendit ea lege ciuitatem omnis æris alieni ſolutione ſpoliari. Præterea impoſsibile: etiam ſi vellemus, inquit, fieri tamen haud poſſet. Tolluntur enim * regulæ ciuitatis. Non aũt ignorare debemus, legale caput perfectiſsimè tractatũ: iuſtum & vtile, & poſsibile, inter ſeſe implexa eſſe: ...que inter ea principem tenere locum vtile, quod & iuſto ...iuſto, & impoſsibili confirmetur. Nam quicquid iniuſtum, idem etiam noxium eſt. Eandem rationem etiam ad locum ab impoſsibili detorquere ſtudet. Quicquid enim impoſsibile ſit, idem etiam inutile eſſe dicit. & quoniam Timocrates legis humanitatem ſubinde inculcat, ea verò ad iuſtum meritò refertur: propterea Demoſthenes inutili paſsim vtitur, oſtendens, eam legem detrimentoſam & pernicioſam eſſe reipublicæ.

Diodoti & Euctemonis accuſatio.

Legis ciuilis natio.

Duplex argumentum.

Capita orationis.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΚΑΤΑ ΤΙΜΟΚΡΑΤΟΥΣ ΛΟΓΟΣ.

DEMOSTHENIS ORATIO CONTRA TIMOCRATEM, Hieronymo Vuolfio interprete.

ΟΥ μὴν ἀγῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῷ παρόντι, καθ' αὑτὸν οἶμαι Τιμοκράτην εἰπεῖν, ὡς αἴτιός ἐστιν ἄλλος τις αἰσχῶ, πλὴν αὐτὸς αὑτῷ χρημάτων. πολλὰ γὰρ ὀλίγων δεόντως ἐστερῆσαι

Auſam huius iudicij, Atheniẽſes, nec ipſum Timocratem arbitror in quenquam alium transferre, quàm in ſemetipſum. Dum enim rempub. fraudare pecunia nou parud ſtudet:

Orditur à reprehenſione ipſius legis, & conſilij legislatoris.

ſtudet: cõtra omnes leges obrogauit legem nec idoneam, A *nec iuſtam, Iudices. Quæ quantum alijs incommodatura, & reipub. ſtatum labefactura ſit, ſi perferatur: fortaſsis, vbi ex me ſingula audieritis, cognoſcetis. Vnum verò quod habeo maximum & expeditiſsimum, dicere apud vos non dubitabo: veſtram ſententiam, quam iurati de omnibus fertis, tolli, omnique autoritate ſpoliari, lege iſtius: non vt communitati ciuium quicquam commodet (nam id quî fieri queat, cum iudicijs, quæ rempublicam continent, litium æſtimationes, quæ quantæ ſingulis iniurijs debeantur, legibus definitum eſt, eripiat?) ſed vt nonnulli, qui iam longo tempore veſtris opibus abuſi ſunt, & multa veſtra diripuerunt: nec per manifeſtum ablata peculatum, reſtituant. Tanto autem commodius eſt priuatim quoſdam colere, quàm veſtrum ius tueri: vt iſte ab illis nummos acceperit, & non prius hanc pro eis legem tulerit: ego veſtra cauſa de mille drachmis in periculum veniam: tãtum abeſt, vt à vobis aliquid accipiam. Quanquam autem ferè omnes qui publicum aliquod negocium adminiſtrare inſtituunt, dicere ſolent: ſummo veſtro ſtudio & animaduerſione digna eſſe ea, de quibus ipſi* B *verba faciant: ego tamen, ſi quis alius vnquam hoc exordio conuenienter vſus eſt, id etiam mihi nunc dicturo decorum eſſe puto. Siquidem ad felicitatem reipublicæ, & populi libertatem in vlla re alia plus eſſe virium & momenti, quàm in legum autoritate: id ego neminem dicturum puto. At verò nunc de hac ipſa re deliberandum eſt, vtrum cateras leges à vobis approbatas, quibus iniuriæ ciuitati factæ cohercentur, abrogandæ ſint, & iſta perferenda: an contrà potius iſta tollenda, cæteræ autem retinendæ? Res igitur qua de vobis nunc iudicandum eſt, ſi quis pauciſsimis complecti velit, hæc eſt. Ne quis verò veſtrum miretur,* Per occupationem & collationem, cauſam exponit accuſationis. *quamobrem ego, reliquo ætatis tempore (vt mihi quidem perſuadeo) moderatè tranſacto, nunc in iudicijs & accuſationibus publicis verſer: apud vos pauca præfari volo, quæ à re aliena non erunt. Ego, Athenienſes, ſuſcepi inimicitias hominis improbi & odioſi, & dijs inuiſi, cui tandem tota quoque ciuitas inimica facta eſt, Androtionem dico: tantóque ſum grauioribus ab eo iniurijs affectus quàm Euctemon, quòd hic pecuniæ nonnullam iacturam fecit: ego verò, ſi conatus illius aduerſus me improbi ſucceſſum ha* C *buiſſent, non modò fortunis omnibus ſed vita etiam ipſa eſſem ſpoliatus: imò nec id quod commune eſt omnibus excedere vita mihi facile fuiſſet. Nam ea crimina, quæ vir prudens etiam inuitus nominet, contra me commentus, vt qui patrem occidiſſem, dica impietatis impacta, me reum fecit: in quo iudicio, quòd quintam ſuffragiorum partem non tuliſſet, mille drachmis eſt damnatus: ego verò, ſicuti iuſtum fuit, in primis ope deorum immortalium, deinde veſtro etiã, iudices, auxilio, incolumis euaſi. Eum igitur, à quo talibus eſſem inſidijs appetitus, hoſtem mihi irreconciliabilem arbitrabar. Cum verò viderem, ab eo cõmuniter totam ciuitatem eſſe leſam, tum exigendis tributis, tum ſacris vaſis conficiendis: magnámque pecuniam partim Mineruæ, partim heroum, partim ciuitatis, habere, quam non redderet: vnà cum Euctemone ſum eum aggreſſus, occaſionem mihi datam eſſe ratus, & reipublicæ defendendæ, & factas mihi iniurias vindicãdi. Vellem autem & me voti fieri compotem, & iſtum ea luere quæ meruiſſet.*

**Cum*

στερῆσαι βουλόμενος τὴν πόλιν· ἅπαντας γὰρ τοὺς νόμους νόμον εἰσλύεγκεν, ἵνα μηδὲν δίκαιον, μηδὲ δίκαιον ὦ ἄνδρες δικαστά. ὃς τὰ μὲν ἄλλα ὅσα λυμαινεῖται, καὶ χεῖρον ἔχειν τὰ κοινὰ ποιήσει, κύριος ἐγήσεται τάχα δὴ καθ' ἕκαστον ἀκούοντες ἐμοῦ μαθήσεσθε. τὸ δὲ μέγιστον ἔχω τῶν πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, οὐκ ἀποτρέψομαι. τὴν γὰρ ὑμετέραν ψῆφον, ἣν ὑμομοκότες πεῖ πάντων φέρετε, λύει καὶ ποιεῖ τὸ μηδενὸς ἀξίαν ὁ τοῦτοι νόμος, ἀλλ' ἵνα κοινῇ μὲ τὴν πόλιν ὠφελήσῃ (πῶς γάρ; ὅς γε ἃ δοκεῖ σωτήρια εἶναι τῇ πολιτείᾳ, τὰ δικαστήρια, ταῦτα ἄκυρα ποιεῖ τῶν πρεσβυμμάτων, τῶν δὴ τοῖς ἀδικήμασιν ἐκ τῶν νόμων ὡρισμένων) ἀλλ' ἵνα τῶν πολλῶν χρόνον ὑμᾶς λύνες ἐκκεκλεπτωμένων, καὶ πολλὰ τῶν ὑμετέρων διηρπακότων, μήδ' ἁλόντες φανερῶς ἐλήφθησαν, καταθωσι. καὶ τοσοῦτῳ ῥᾷόν ἐστιν ἰδίᾳ μὲ νὰς θεραπεῦσαι, ἢ τῶν ὑμετέρων δικαίων προστατεῦσαι· ὥς τε οὗτος μὲν ἔχει παρ' ἐκείνων ἀργύριον, καὶ ὁ πότερον τοῦτον εἰσλύεγκε ὑπὲρ αὐτῶν τὸν νόμον· ἐμοὶ δ' ἐν χιλίαις ὑπὲρ ὑμῶν ἔτ' ὀκίνδυνος· τοσοῦτ' ἀπέχω τοῦ λαβεῖν τι παρ' ὑμῶν. εἰώθασι μὲν οὖν οἱ πολλοὶ τῶν προφέρειν τι πρὸς ἅπαντ' ἐστὶ καὶ μάλιστ' ἄξιον προσέχειν τοῦτο τὸν νοῦν, * ὑπὲρ ὧν ἂν αὐτοὶ τυγχάνωσι ποιούμενοι σφᾶς λέγους· ἐγὼ δ' εἴπερ τινὶ τοῦτο καὶ ἄλλῳ προσηκόντως ἂν ῥηθῆναι, νομίζω κἀμοὶ νυνὶ ἀρμόττειν εἰπεῖν. τῶν γὰρ ὄντων ἀγαθῶν τῇ πόλει, καὶ τὸ δημοκρατεῖσθαι καὶ ἐλευθέραν εἶναι, ὡς ἄλλο τι τῶν νόμων αἰτιώτερόν ἐστιν, ἀσφ' ἂν εἶναι εἰπεῖν οἶμαι. πῶς τοίνυν αὐτὸ τοῦτο νῦν ὑμῖν ἐστι σκεπτέον, * πότερον δεῖ σφᾶς μὲν ἄλλους νόμους, οὓς δὴ τοῖς ἀδικοῦσι τὴν πόλιν ὑμεῖς ἀνεγράψατε, ἀκύρους εἶναι, τόνδε δὲ νόμον· ἢ τοὐναντίον, τοῦτον μὲν λῦσαι, κατὰ χώραν δὲ μεῖναι σφᾶς ἄλλους ἐᾶν. τὸ μὲν οὖν πρᾶγμα πᾶσι δεῖ νυνὶ ὑμᾶς γνῶναι, ὡς ἐν κεφαλαίῳ τῆς ἀπάντων ἐστίν. ἵνα δ' ὑμῶν μηδεὶς ἀγνοῇ, τί δή ποτ' ἐγὼ μετρίως, ὡς γ' ἐμαυτὸν πείθω, τὸν ἄλλον χρόνον βεβιωκὼς, νυνὶ ἐν ἀγῶσι καὶ γραφαῖς δημοσίαις ἐξετάζομαι βάλομαι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ἔσχε γὴ τοῦτο δοκεῖ τὸ πρᾶγμα. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, προσέκρουσα ἀνθρώπῳ πονηρῷ, καὶ φιλαπεχθήμονι καὶ θεοῖς ἐχθρῷ· ᾧ πολὺ τῶν πάντων προσέκρουσεν ἡ πόλις ὅλη· ἀνδροτίωνα λέγω. καὶ ποτὲ μὲν δεινότερα δικήματ' ἠδικήθην ὑπ' αὐτοῦ, ὡς δ' ὁ μὲν δικήμων εἰς χρήματα ἐμοῦ κακῶς ἔπραξεν. ἐπεὶ δ' ἐπὶ κατόρθωσιν σκεῖν ἐπ' ἐμὲ ἦλθεν ὁδόν, καὶ ὅτι τῶν ὄντων ἀπιστερήμαι ἀν, ἀλλ' ἐμοὶ ἀν ἔξω· ἐμοὶ κοινὸν ἅπασίν ἐστιν, ἀπαλλαγῆναι τοῦ βίου, ῥᾴδιον δὲ ἂν μοι. αἰτιασάμενος γάρ με, ἃ καὶ λέγειν αἰσχύνεται εὖ φρονῶν, τὸν ἐμαυτοῦ πατέρα ὡς ἀπέκτονα, καὶ ἀσεβείας γραφὴν κατασκευάσας, εἰς ἀγῶνα κατέστησεν. * ἐν δὲ τούτῳ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων ἐμεταλαβεῖν, ὥφλε χιλίας. ἐγὼ μὲν οὖν ὥσπερ δίκαιον, μάλιστα μὲν θεοὺς ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς δικάζοντας ὑμῶν, ἐσώθην. τὸν δὴ εἰς πάντα κατασήσοντά με ἀδίκως, ἀμάλακτον ἐχθρὸν ἡγούμην. ἰδὼν δὲ ἠδικηκότα κοινῇ πᾶσαν τὴν πόλιν, καὶ τοῦ τὴν εἰσφορῶν, καὶ τοῦ τὴν ποιησιν τῶν πομπείων, καὶ χρήματα πόλλα τῆς θεοῦ, καὶ τῶν ἐπωνύμων καὶ τῆς πόλεως ἔχοντα, καὶ οὐκ ἀποδιδόντα· ἦλθον ἐπ' αὐτὸν μὴ δικημένος ἡγούμενος ἀμύνεσθαι καιρὸν δὲ βοηθῆσαί θ' ἅμα τῇ πόλει καὶ ὑμωμοσίαν ὑπὲρ ὧν ἐπεπόνθην λαβεῖν. βούλομαι δ' ὑμῖν ἐμέ τε τυχεῖν ὧν βούλομαι, καὶ τὸν τι πεῖσαι ὑμᾶς ἄξιος εἶναι τῶν

τῶ ἢ πράγμα]Θ· οὐκ ἔπι ὄν]Θ· ἀμφισβητησίμω, ἀλ-
λὰ πρῶτον μὲν τ̃ βελῆς κατεγνωκυῖας· εἶτα τ̃ δήμω,
μίαν ἡμέραν ὅλην ὅπι τούτοις αὐτοῖς * ἀναλώσαν]Θ·
πρὸς ἢ τούτοις, δικασηρίοιν δυοῖν εἰς εἶα καὶ χιλίως ἐψη
φισμένων· ἐνέσης ἢ ἀδεμιᾶς ἔτι ἀποσροφῆς τοῦ μὴ τὰ
χρήματ' ἔχειν ὑμᾶς· ἡμοκράτης ὅτοσι τοσοῦτον ὑπερεῖ-
δεν ἅπαντα τὰ πεφάγματα, ὥς τε τίθησι τοῦτον τ̃ νόμον·
δι' οὗ τ̃ ἱερῶν μὲν χρημάτων οὐδ' ὁτιοῦν· τῶν ὁσίων ἢ τιῶ
πόλιν ἀποστερεῖ ἀκυρα ἢ τὰ γνωσθέντα ὑπὸ τ̃ βελῆς
καὶ τ̃ δήμω καὶ τ̃ δικασηρίω καθίσησιν· ἄδειαν ἢ τὸ
κοινὸν ἁρπάζειν τῶ βουλομένω πεποίηκεν. ὑπὲρ δὴ
τούτων ἁπάντων λύσιν ταύτην ζητοῦμεν ἔχειν μόνην,
εἰ γράψαμενοι τ̃ νόμον, καὶ εἰσαγαγόντες εἰς ὑμᾶς,
λύσομεν δυνηθέντες. ἐξ ἀρχῆς οὖν ὑμῖν βραχέσι τὰ πρα-
χθέντα δίειμι πρὸς ὑμᾶς· ἵνα μᾶλλον μάθητε καὶ ῥᾳ-
ον κωλυθῆσθε τοῖς ὑπὲ τ̃ νόμον αὐτὸν ἀδικήμασι. ψήφι-
σμα εἶπεν ἐν ὑμῖν ἀρίσοφῶν, ἑλέσθαι ζητητάς. εἰ δέ τις οἶ-
δε ἅλυα, ἢ τ̃ ἱερῶν, ἢ τ̃ ὁσίων χρημάτων ἔχοντά τι τ̃ πό-
λεως, μηνύειν πρὸς τούτους. μετὰ ταῦτα ἐμηνύσεν Εὐκτή-
μων ἔχειν ἀρχεῖον καὶ λυσιτείδη τριπαρχήσαντας,
χρήματα ναυκρατητικὰ, τίμημα τάλαντα ἐννέα, καὶ B
τριάκοντα μνᾶς. προσῆλθε τῇ βουλῇ προβούλευμα ἐ-
γράφη. μετὰ ταῦτα γιγνομένης ἐκκλησίας, πρὸχειροτό-
νησεν ὁ δῆμ]Θ· ἀναστὰς Εὐκτήμων, ἔλεγε ἄλλα τε πολ-
λὰ, καὶ διεξῆλθε πρὸς ὑμᾶς, ὡς ἔλαβεν ἡ τριήρης τὸ
πλοῖον, ἡ μελαίνωπον ἄγαλμα, καὶ γλαυκέτης, καὶ ἀνδρο
τίων, πρεσβεύσαντας ὡς μαύσωλον· ὡς ἔδοσαν τιῶ ἱκετη-
ρίαν, ὧν ἕνεκα τὰ χρήματα ἀνθρωπικῶς ἐπεχειροτονήσατ'
ὑμεῖς * μὴ φίλια εἶναι τότε ἀνέμνησεν ὑμᾶς οὐ νόμος,
ὃς ἀναγράπται, καθ' ὃς, τὸν τ̃ τρόπον πραχθέντων,
τ̃ πόλεως γίγνεσθαι τὰ χρήματα. ἐδόκει δίκαια λέγειν
ὑμῖν ἅπασιν· ἀναπηδήσας Ἀνδροτίων, καὶ γλαυκέτης,
καὶ μελαίνωπ]Θ· (καὶ ταῦτα σκοπεῖτε ἂν ἀληθῆ λέγω)
ἐβόων, ἠγανάκτουν, ἐλοιδοροῦντο, ἀπέλυον οὐδὲν τρι-
ήρεχος· ἔχειν ὡμολόγουν· παρ' ἑαυτοῖς ζητεῖν ἠξίουν
τὰ χρήματα. ταῦτ' ἀκούσαντων ὑμῶν, ἐπειδή ποτ' ἐ-
παύσαν]Θ ἅπαν * θορυβοῦντες· εὖ ἔδοκε γνώμην Εὐκτήμων
ὡς δυνατὸν δικαιοτάτην, ὑμᾶς μὲν εἰσπράξαι τὰς τρι-
ήρεις· ἐκείνοις δὲ εἶναι πρὸς αὐτὸν εἰς τὰς ἔχοντας ἀ-
ναφοράν. ἐὰν ἢ ἀμφισβητῇ τί τι, ποιεῖν δίκας ἐν δικασίαν·
τὸν δὲ ἡττηθέντα, τ̃ τὸν ὀφείλειν τῇ πόλει * γράφοντα
τὸ ψήφισμα· εἰς ὑμᾶς εἰσῆλθεν· ἵνα σωτέμω, καὶ τοὺς C
νόμους εὖ ὄξεν εἰρῆσθαι, καὶ ἀπέφυγεν. οὕτω ταῦτα τί προσῆ-
κεν μὲν χρήματα ἔχειν τ̃ πόλιν· τ̃ δὲ δοσερουῦτα
κολάζειν. νόμου δὲ ἑνὸς ἑδὲ ὁπουοῦν προσέδει δήπου.
μέχρι μὲν δὴ τούτων, ἑδὲν ἠδίκηθ' ὑπὸ τιμοκράτους
τουτουί. μετὰ ταῦτα ἦ, πάντα γ' ἀνεδέξατο ἐφ' ἑαυτὸν
τὰ πρασσόμενα, καὶ πάντα ἠδικημένοι φανήσεσθε ὑπὸ
τούτ. τ̃ γὰρ ἐκείνων τέχναις καὶ πανουργίαις μισθώσας
αὐτ̃ κ̃ ὠφελοῦν ὑπηρέτων· ἐφ' αὑτ̃ ἦγαγε τὰδικήμα-
τα, ὡς ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν ἐπιδείξω. ἀνάγκη ἢ πρῶ-
τον ὑπομνῆσαι οὐ χρόνους ὑμᾶς, καὶ τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ
τίθησι τὸν νόμον. καὶ γὰρ ὑβριστικῶς πρόσεκκεχλευάκως
ὑμᾶς φανήσεται. ἓν μὲν γὰρ σκιροφοριῶν μόνον, ἐν ᾧ τὰς
γραφὰς ἠτήσαντο ἐκεῖνοι, τὰς κατὰ τ̃ Εὐκτήμον]Θ. μι-
σθωσάμενοι ἢ τ̃τον καὶ ἑδὲ παρεσκευασμένοι τὰ δί-
καια ποιεῖν ὑμῖν, κατὰ τὴν ἀγορὰν λογοποιοὺς καθίσεσαν,
ὡς ἄπλα μὲν ἐστιν ἕτοιμοι τὰ χρήματα ἐκτίνειν· διπλᾶ
ἢ ἑδὲν ὑπόσονται. ἓν ἢ ταῦτα ἐνέδρα μ̃ γένηται δικασίας, καὶ
κατασκευασμὸς, ὑπὲρ τ̃ λαθεῖν τόνδε τ̃ νόμον τεθέν-
τα. μαρτυρεῖ δὲ ὅτι ταῦθ' ἅτως ἔχει τ̃ργον αὐτό. τῶν
δὲ χρημάτων ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις ὁραχμὴν ἀπέ-
δηκαν ὑμῖν· νόμῳ δὲ ἑνὶ πλείους οὐδ' ὑπάρχοντας ἀ-

κύρους

A *Cum verò res non iam controuersa, sed primùm à senatu damnata: deinde à populo vnus totus dies in his consumptus esset, prætereaq; duo iudicia, viri mille & vnus numero, sententias dixissent, neq; reo iã vllum patêret effugium, quò minus vestram pecuniam vos haberetis: Timocrates hæc quæ interceſſerunt omnia vsq; adeò ne glexit, vt legem eam ferat, qua & sacra pecunia deos et æriariũ publica spoliet, ac decreta tum senatus, tum populi, tum iudiciorum euertat, impunitatẽ deniq; rempublicam de peculari cupientibus proponat. Quæ cum ita sint omnia: hoc vnum præsidium reliquum esse videmus: vt legem accusatam, & vestris sententijs subiectam, refutare conemur. Ab initio igitur rẽ gestã vobis breuiter exponã, vt iniurias quæ in ista lege insunt, facilius discatis, & assequamini. Decretum fecit apud vos Aristophon, eligendos esse inquisitores. Si quis verò sciat aliquẽ qui aliquid pecuniæ habeat, siue sacræ, siue publicæ, vt illum apud vos deferat. Post hæc retulit Euctemõ, habere Archebium & Lysithidem trierarchia functos, pecuniã Naucratiticã æstimatione nouẽ talẽtûm & triginta minarum: accessit ad senatum, senatusconsultum scriptũ est. Deinde conuocata concione, accusator est datus. Euctemon conscẽso suggestu, cùm alia multa dixit, tum apud vos recẽsuit, à triremi, qua Melanopus, Glaucetes, & Androtion legati ad Mausolum vecti sint, captã esse nauem illam: homines, quorum pecunia fuerit, supplicasse: decreuisse vos, eam hostilem habẽdam. Tum vos admonuit earum legum, quæ vobis lectæ fuerunt, quarum decreto, rebus ad eum modum administratis, pecunia illa publicanda esset. Videbatur æqua dicere vobis omnibus. Confestim surgit Androtion, Glaucetes & Melanopus (considerate an vera dicam) clamitant, indignantur, conuiciantur, absoluunt trierarchos, ipsi se habere fatentur, quæri pecuniam apud se postulant. His auditis, vbi tandem isti tumultuari destiterunt, sententiam dixit Euctemon quàm fieri potest æquissimam, vt à Trierarchis vos exigeretis, & vt eis liceret omnem rem eam in illos qui pecuniam haberent, transferre. Sin dissensionis aliquid oriretur: vt sententia iudicum intercederet: atq; vt is qui victus esset, deberet ærario. Accusant decretum ad vos perlatum (vt in pauca rem conferam) visum est, secundum leges esse factũ, & absolutum. Iam fieri quid oportebat? reipublicæ pecunia restituenda erat, & peculator puniendus: lege verò nulla prorsus ad hoc quidem negocium erat opus. Hactenus nulla facta vobis est à Timocrate iniuria. Post hæc verò in se vnũ recepit & transtulit omnia ea, quæ iam cõmemorata sunt: vt nihil quo vos læderet, omisisse videatur. Quòd enim illorum artificijs & aucupijs se cõducendum locauit, ministrumq; præbuit: se ipse reum fecit illarum iniuriarum, vt ego vobis manifestè ostendam. sed ante omnia necesse est, vos admonere tẽporum, & eius articuli quo legem tulit. Nam vobis eum insolenter etiam insultasse, & illusisse constabit. Fuit Maius mensis, quo illi ab Euctemone iudicio superati sunt. Conducto aũt isto cum ne cogitarent quidem de satisfaciendo vobis: nugigerulos quosdam in forum dimiserũt, qui rumorem spargerent: paratos eos esse simplam pecuniam numerare: duplam non posse. Hæ verò insidiæ erant cum ludibrio, & machina quædam, vt interim hæc lex, aduertente nemine, perferretur. idq; ita esse, res ipsa testatur. Pecuniæ enim, illis temporibus nec obolum vobis numerarunt & vna lege plures iã receptas fecerunt

Narratio de Aristophõtis decreto, naue Naucratitica, & lege Timocratea.

Confirmatio I. Timocrateam legẽ esse contra leges: quas complures recitat, & cum lege & decreto Timocratis confert.

fecerunt irritas: eáque legum omnium, quæ vnquam apud vos latæ sunt, turpissima & iniquissima. Volo sanè, pauca de vsitatis legibus præfatus, quibus tales actiones dantur, statim de lege quam accuso, dicere. His enim prius auditis, reliqua facilius percipietis. Habetis, Athenienses, receptis & approbatis vestris legibus, accuratè & euidenter descripta omnia, quæ facienda sint in legibus posthac constituendis. Ac primùm omnium, tempus inscriptum est, quo legem ferri oporteat. Deinde, ne sic quidem vnicuique quidlibet permisit legislator: sed iubet autorem legis eam ante statuas heroum scriptam proponere, vt à quibusuis considerari possit. Deinde vult eandem legem ad omnes pertinere. Postea, contrarias abrogari. denique alia, quæ ad institutum nostrum fortasse nihil attinent. Quòd si quis horum vnum violarit: cuiuis dat accusandi potestatem. Timocrates igitur si non omnibus his teneretur, neque contra hæc omnia legem rogasset: vnum quippiam in eo accusari potuisset. Nunc necesse est, singulis distinctis, ea seorsim explicari. Primùm igitur id dicam, in quo primùm deliquit: eum contra omnes leges tulisse legem. Deinceps ordine cætera, prout vobis audire vnumquodque visum fuerit. Cape leges istas, & recita. Constabit enim, eum horum nihil fecisse. Attendite iudices, dum leges recitantur.

I. Lex. *IVSSIO LEGVM.*

Primo senatus conuentu, die vndecimo, postquam vota in populo peracta fuerint à præcone, scisc antur leges, primùm de senatorijs rebus, deinde de communibus, deinde de his quæ nouemuiris latæ sunt, mox de reliquis magistratibus. Prima sit autem dijudicatio, cui satis esse videantur leges senatoriæ, cui nõ videantur: Deinde rerum communium eodem modo. Sed legum comprobatio fiat secundum leges receptas. Quòd si quæ receptæ leges improbatæ fuerint: senatores, in quorũ administratione rogatio facta fuerit, de improbatis legib. postremam trium concionum indicant. Præsides verò, qui in ea concione præsederint, necessariò respondeant: primùm post sacra de legumlatoribus, quibus conditionibus sedere debeant: & de argento, vnde legumlatoribus sit soluendum. Legumlatores autem ex ijs deligantur, qui Heliasticum iusiurãdum dederunt. Sin senatores ad hoc præscriptum concionẽ non habuerint, aut præsides non ad hoc præscriptum responderint: mulctabitur senatorum vnusquisq; mille drachmis Mineruæ sacris. præsidum aũt vnusquisq; quadraginta drachmas debeat Mineruæ sacras. Liceat etiam eos apud sexuiros ea actione postulari, qua in ærariũ agitur, qui magistratum gesserit. Sexuiri aũt delatas introducunto, in iudiciũ ex lege: aut in Areopagum ne ascendunto, vt qui legum emendationẽ abrogent. Antequã verò concio sit indicta, quicunq; Athenienſiũ legem ferre voluerit, ante statuas heroum scriptas eas leges quas fert, proponito, vt pro multitudine propositarũ legum, statuat populus de tẽpore legumlatoribus concedendo. Is verò qui nouam legem fert, in album relatam proponat ante statuas heroum quotidie, donec concio indicatur. Deligantur autem è municipijs legibus patrocinaturi, quæ apud legũlatores abrogantur, quinq; viri ex omnibus Athenienſibus, XI mensis Iunij. Hæ leges omnes longo iam tempore sunt receptæ, & sæpe sui specimen præbuerũt, se prodesse vobis: neq; hactenus quisquã extitit, qui bonas eas esse negaret

A κύρας ἐποίησαν· καὶ τούτῳ τῷ πώποτε τεθεῖσιν ἐν ὑμῖν ἀλοχίστῳ καὶ δεινοτάτῳ. βούλομαι δὴ μικρὰ διελθὼν περὶ τῶν κειμένων νόμων, καθ' οὓς εἰσιν αἱ τοιαίδε γεγραμμέναι, περὶ αὐτοῦ τοῦ νόμου λέγειν ὃν γέγραμμαι. ἵνα τοίνυν ταῦτα ἀκούσαντες τὰ λοιπὰ, ταῦτα προακούσητε. ἔστιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἐν τοῖς ὑμῖν νόμοις ὑμῶν κυρίοις, διωρισμένα ἀκριβῶς καὶ σαφῶς, πάντ' ὅσα δεῖ ποιεῖν περὶ τῶν μελλόντων τεθήσεσθαι νόμων. καὶ πρῶτον μὲν ἁπάντων, χρόνον ἐστὶν ἐγγεγραμμένον, ἐν ᾧ προσήκει νομοθετεῖν. εἶτ' οὐδὲ τοῦθ', ὡς ἂν ἑκάστῳ δοκῇ, δέδωκε πράττειν ὁ νομοθέτης· ἀλλὰ προστέτακε πρῶτον μὲν ἐπιδεῖναι πρόθεν τῶν ἐπωνύμων, γράψαντα, σκοπεῖν τῷ βουλομένῳ, μεταπεῖσαι ἐπὶ πᾶσι τὸν αὐτὸν νόμον κελεύει λυθῆναι, πρὸς τούτοις λύειν οὐδὲν ἐναντίως· ἀλλὰ, περὶ ὧν ἴσως οὐδὲν κατεπείγει ὑμᾶς νῦν ἀκοῦσαι, ἐὰν δέ τις ἦν τῶν ἐναβῆναι, τῷ βουλομένῳ δίδωσι χρόνον. εἰ μὲν ἔν μὴ πᾶσιν ἔνοχος τούτοις νομοκράτης, καὶ πρὸς πάντα ταῦτα ἐνεγκὼν τὸν νόμον· εἰ δὲ αὖ τις ἐπιτήδειος κατηγόρημα, ὅτι δήποτε ἦν τοῦτο, νῦν δ' ἀνάγκη καθ' ἕκαστον χωρὶς περὶ ἑκάστου διελόμενον λέγειν· πρῶτον μέν, ὅπερ ἠδίκηται πρῶτον, τοῦτ' ἐρῶ, ὡς πρὸς πάντας οὐ νόμους ἐνομοθέτησε. εἶτα τῶν ἄλλων ἐξῆς, ὅτι μὲν βουλομένοις ὑμῶν ἀκοῦσαι. καί μοι λάβετε τούτου τοὺς νόμους, καὶ ἀνάγνωθι. φαῦλα μὲν οὖν τούτων πρὸς τὰ πεποιηκώς. προσέχετε, ὦ ἄνδρες οἱ καιρὸν, τὸν νῦν ἀναγιγνωσκομένοις τοῖς νόμοις.

Ἐπιχειροτονία νόμων.

Ἐπὶ τῆς πρώτης πρυτανείας τῇ ἐνδεκάτῃ, ἐν τῷ δήμῳ, ἐπειδὰν εὔξηται ὁ κῆρυξ, ἐπιχειροτονίαν ποιεῖν τῶν νόμων, πρῶτον μὲν περὶ τῶν βουλευτικῶν, δεύτερον ἢ περὶ τῶν ἱερῶν, εἶτα οἰκείαν τοῖς ἐννέα ἄρχουσιν, εἶτα τῶν ἄλλων ἀρχῶν. ἡ δ' ἐπιχειροτονία ἔστω ἡ πρώτη, ὅτῳ δοκοῦσιν δρᾶν οἱ νόμοι οἱ βουλευτικοί. ἡ δ' ὑστέρα, ὅτῳ μὴ δοκοῦσιν. εἶτα τῶν ἱερῶν καὶ ταύτας. τὴν δ' ἐπιχειροτονίαν εἶναι τῶν νόμων, καὶ οὐ νόμους οὐ κειμένους. ἐὰν δέ τινες τῶν νόμων τῶν κειμένων ἀποχειροτονηθῶσι, οὐ πρυτάνεις ἐφ' ὧν αὐτῶν ἡ ἀποχειροτονία γένηται, ποιεῖν περὶ τῶν ἀποχειροτονηθέντων, τὴν πρώτην τῶν τριῶν ἐκκλησιῶν οὐ ἡ προέδρους εἰ αὐτύχωσι προεδρεύοντες ἐν ταύτῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, χρηματίζειν ἐπαναγκες. πρῶτον μὲν τὰ ἱερὰ περὶ τῶν νομοθετῶν, καθ' ὅπι καθεδοῦνται. καὶ περὶ ὁρμητηρίου ὅπισθεν τοῖς νομοθέταις ἔσται. οὐδὲ ἂν νομοθέτας, εἶναι ἐκ τῶν ὀμωμοκότων τὴν λιαστικὴν ὅρκον. ἐὰν δὲ οἱ πρυτάνεις μὴ ποιῶσι καὶ τὰ γεγραμμένα τὴν ἐκκλησίαν, ἢ οἱ πρόεδροι μὴ χρηματίσωσι καὶ τὰ γεγραμμένα, ὀφείλειν τὸν μὲν πρυτανέων ἕκαστον ὀφείλετω, πεντάκοντα δραχμὰς ἱερὰς τῇ ἀθηνᾷ. τὸν δὲ προεδρεύοντα ἑκάστων ὀφειλέτω, πεντήκοντα δραχμὰς ἱερὰς τῇ ἀθηνᾷ. καὶ ἔνδειξις αὐτοῖν ἔστω πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, καθάπερ ἐάν τις ἄρχῃ ὀφείλων τῷ δημοσίῳ. οἱ δὲ θεσμοθέται, οὐκ ἐνδείξαντες εἰσαγόντων εἰς * τὸ δεσμωτήριον καὶ τὸν νόμον. ἢν μὴ ἀνιόντων εἰς ἄρειον πάγον, ὡς καταλύοντες τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν νόμων. πρὸ δὲ τῆς ἐκκλησίας ὁ βουλόμενος ἀθηναίων νομοθετῶν, ἐκτιθέτω πρόθεν τὸν ἐπωνύμων, γράψας οὐ νόμους οὓς ἂν πρὸς τὸ πλῆθος τῶν ἐκτεθέντων νόμων, ψηφίσηται ὁ δῆμος πρὸς τοὺς νομοθέτας. ὁ δὲ λαβὼν τὸν καινὸν νόμον, ἀναγράψας εἰς λεύκωμα, ἐκτιθέτω πρόθεν τῶν ἐπωνύμων ὁσημέραι, ἕως ἂν ἐκκλησία γένηται. αἱρεῖσθαι δὲ καὶ οὐ σωματολογησομένους τὸν δήμων τοῖς νόμοις, οἵ ἂν συνηγορῶσι τοῖς νομοθέταις λύων), ὥσπερ ἄνδρας ἐξ ἀθηναίων ἁπάντων, τὴν σὺν δεκάτην ἐκ πεμπαίων μισθοῦ. ὅπως πάντες οἱ νόμοι κείσονται πολὺν ἤδη χρόνον, ὦ ἄνδρες δικασταί. καὶ πεῖραν αὐτοῦ πολλάκις δεδώκασιν, ὅτι συμφέροντες ὑμῖν εἰσι· καὶ οὐδεὶς πώποτε μὴ οὐ καλῶς ἔχειν αὐτῶν

B

C

τῖπεν αὐτός. εἰκότως. ἀδ cὺ γὰρ ὠμὸν, ἢ βίαιον, ἀδ' ὁλι A negaret meritò. Nihil enim crudele, nihil violentum
γαρχικὸν προσάπτουσιν· ἀλλὰ τἀναντίον, πάντα φιλαν aut libertati contrarium imperant: sed cõtrà potius hu-
θρώπως καὶ δημοτικῶς φέρ ζουσι πράττειν. καὶ πρῶτον μὲν maniter omnia, & populariter fieri iubent. ac primum,
ἐφ' ὑμῖν ἐποίησαν Διαχειροτονίαν, πότερον εἰσιστὸν ἐ- iudicium penes vos esse voluerunt, num roganda sit e-
στι νόμος καινὸς, ἢ δοκεῖν δεῖ κεῖσθαι οἱ κείμενοι; μεταλαῦ- tiam noua lex, an satis esse veteres sit putandum? Dein
τε ἢ ἂν χειροτονήσητε εἰσφέρειν, οὐκ ἔξω τιθέναι προ de, si decreueritis, esse rogandam: nõ statim eam ferri iu-
σέταξαν· ἀλλὰ τῇ τρίτῃ ἀπέδειξαν ἐκκλησίαν· καὶ ἀδ bent, sed in tertiam concionem distulerunt, nec in ea fer
ἐν ταύτῃ τιθέναι δεδώκασιν· ἀλλὰ σκέψασθαι, καθ' ὅ, τι ri concesserunt: sed considerari iusserunt, quibus condi-
δεῖ νομοθέτας * καταδεῖπ. ἐν ᾗ τῷ μεταξὺ τούτῳ χρό tionibus legumlatores constituere velitis. Interiecto au-
νῳ, προσέταξαν τοῖς βουλομένοις εἰσφέρειν, ἐκτιθέναι tem tempore, mandarunt legem rogare volentibus, vt le
τὰς νόμους πρόθεσιν τῶν ἐπωνύμων· ἵν' ὁ βουλόμενος σκέ ges proponant a statuas heroum, vt quilibet ijs con-
ψηται. κἂν ἀσύμφορον ὑμῖν τι κατίδῃ, φράσῃ, καὶ κῦ siderati, si quid inutile vobis perspexerit, indicet, ac per
χολῶ αὐτείπῃ. τούτων μέν τοι τοσούτων ὄντων, ἀδ cὺ πε ocium refutet. Horum quae tam multa sunt, nihil fecit
ποίηκε Διωκράτης οὐδέν. ὅτε γὰ ἐξέθηκε τὸν νόμον, οὔτ' ἔ Timocrates. Nec enim legem proposuit, neque copiam fe
δωκεν, εἴ τις ἐβούλετο αὐτὸν ἀναγνῶναι αὐτοπεῖν, οὔτ' αὐτὸς cit, si quis eam lectam vellet, refutandi: neq; vllum tem
ἀδένα τῶν παραγεγραμμένων χρόνων ἐν τοῖς νόμοις· ἀλλὰ τῶν ἐκ pus definitum legibus obseruauit. Sed cum concio, qua
κλησίας, ἐν ᾗ τοὺς νόμους ἐπεχειροτονήσατε, ἔσης ἐνδεκά leges [illegible]icastis, XI Iunij celebraretur, postridie statim
της ἐκατομβαιῶνος μηνὸς, δωδεκάτῃ τὸν νόμον εἰσήνε XII legem tulit, eamq; Saturnalibus: propterea q; Sena-
γκεν Διὰ τοῦτο τὴν ὑστεραίαν, καὶ ταῦτα ὅλων κρονίων. ἐ Διὰ tu dimisso, per eos obtinuit, qui vobis insidiantur, vt se-
ταῦτα ἀφειμένης τῆς βουλῆς Διὰ τοῦτο ἐάμεν ὑμῖν ἐπιβουλεύσαι natusconsulto legumlatores constituerentur per spe-
ὅλων, καθίζειν νομοθέτας Διὰ τὸ ψηφί ciem Panathenæorum. Volo autem vobis ipsum sena-
σμα· ἐπὶ τῆς τῶν παναθηναίων πρόφασ. βούλομαι B tusconsultum recitare, quod ratum habitum est: vt in-
δ' ὑμῖν τὸ ψήφισμα αὐτὸ ἀναγνῶναι, τὸ νικῆσαν· ἵν' telligatis, ea omnia per conspirationem ab istis esse fac-
εἰδῆτ', ὅτι πάντα συντεταγμένοι, καὶ οὐδὲν ἀπὸ τυχοῦσά ta, nihilq; fortuitò accidisse. Cape senatusconsultum
τε τούτων ἕπεσθαι δοκεῖ. λάβε τὸ ψήφισμα αὐτοῖς, καὶ hoc, & lege eis tu.

ἀναγίγνωσκε σύ.

Ψήφισμα.

SENATVSCONSVLTVM.

Ἐπὶ τῆς πανδιονίδος πρώτης, ἐνδεκάτῃ τῆς πρυτανείας Præsidente tribu Pandionia, vndecimo senatus die, Ti-
Διωκράτης εἶπεν, ὅπως ἂν τὰ ἱερὰ θύηται καλῶς, καὶ οἱ διοίκη mocrates dixit: vt & sacris operari liceat, & sumptuũ
σις ἱκανὴ γένηται, καὶ εἴ τι δεῖ πρὸς τὰ παναθήναια, copia sit: & si quid ad Panathenæa defuerit, vt suppedi-
διοικηθῇ, ὅπως πρυτανεύσει τὰς τῆς πανδιονίδος καθίσαι, tetur: vt senatores Pandionię tribus, in crastinũ legum-
νομοθέτας αὔριον. ὅπως δὲ νομοθέτας εἶναι ἑνακοσίους, latores creent: legumlatores aũt sint vnus & mille nu-
ἐκ τῶν ὁμωμοκότων. συνομοθετεῖν δὲ καὶ τοῖς βουλῆ. ἐνθυμήθη mero, è iuratis. Leges autem vnà ferat etiam senatus.
σαν ἀναγιγνωσκομένων δὲ ψηφίσματος, ὡς τεχνικῶς Nunquid animaduertistis inter legendum senatuscon-
ὁ γράφων αὐτὸ, τοῦ δίκαι. ἐν τῇ τῆς ἑορτῆς προσηκούσῃ sultum, quàm callidè autor eius, per speciẽ sumptuum,
νῷ κατεπείγον, ἀνελὼν ἐκ τῶν νόμων χρόνον αὐτοῖς ἔ & vrgentis festi, sublato legitimo tempore, ipse scripse-
γραψεν αὔριον νομοθετεῖν. οὐ μὰ Δί' ἀλλ' ἵνα ὡς κάλλι rit, perendie leges ferendas esse? Non mediusfidius, non
στα γίγοιτο τῇ τῆς ἑορτῆς. ἢ γὰ ὦ πόλοιπον ἐδέ inquã, vt aliquid in festo pulcherrimè administretur:
διοίκητον ἐδενὶ, ἀλλ' ἵνα μὴ προαισθομένου μηδενὸς neq; enim reliquum aut praeteritum erat quicquam:
ἀνθρώπων, μήδ' αὐτεπόψει, πεθείη καὶ γίγοιτο κύριον sed vt nemine hominum praesentiente, aut refragante,
αὐτοῖς ὅδε ὁ νῦν ἀγωνιζόμενος νόμος. τεκμήριον δέ. ferretur & sanciretur istis ea lex, qua de nunc agitur.
καθιζομένων γὰ τῶν νομοθετῶν, ὅσοι μὲν τῶν γεγραμμένων Id quod hinc perspicitur: sedentibus legumlatoribus, de
τούτων, τῆς διοικήσεως, καὶ τῶν παναθηναίων, ὅτε χείρονα, his quae de sumptibus & Pan[illegible]henæis scripta sunt, neq;
ὅτε βέλτιω νόμον ἐδένα εἰσγέγραπται ἐδείς. ὅσοι δ' ὧν meliorem legem, neq; deteri[illegible]rem quisquam tulit. quib.
ὅτε τὸ ψήφισμα ἐκέλευεν, οἵ τε νόμοι κωλύουσι, δημο autem de rebus neq; decretum iubebat, & leges vetãt,
κράτης τοσοῦτος καὶ πολλοῦ ἡσυχίαν ἐνομοθέτει, κυριώτερον Timocrates ociosè leges tulit: plus autoritatis habere ra
μὲν νομίσας τὰ ἐν τῷ ψηφίσματι, ἢ τὰ ἐν τοῖς νόμοις tus senatusconsulto quàm legib. præfinitum tempus: &,
εἰρημένον χρόνον. ἐδεὶ ὁπόταν ἢ φοβηθεὶς εἰ ἀπάντων ὑ cum vobis omnibus fes[illegible]m celebrãtibus, lege sancitum
μῶν ἀρούσαν ἱερομηνίαν, καὶ νόμος κείμενος, μήτ' ἰδίᾳ μή sit, ne eo tempore vel priuatim, vel publicè, alij alijs in-
τε κοινῇ μηδενὶ ἀλλήλους ἀδικεῖν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, μη iurias faciant, néue quicquam decernatur, nisi ad fe-
δὲν πραγματίζειν, ὅ, τι μὴ περὶ τῆς ἑορτῆς ἦ, αὐτοῖς ἀκύ stum pertineat: ipsè nihil veritus est, ne non vnum ali
ρωμα ἔναι τοῦ χόντα. ἀλλὰ ὅλως ἀδικῶν φανήσεται τὴν πόλιν. καί quem è populo, sed totam ciuitatem lædere videretur.
τοι πῶς ἀδένα ἐδόκει μὲν τοὺς νόμους, ὧν ὀλίγῳ πρότε An verò ferendum est, eum qui leges omnes, quas pau-
ρον πάντες ἠκούσατε, κυρίους ὄντας, εἰδόκει δ' οὐκ ἐῶν θ' lo antè audiuistis sciret esse ratas: qui sciret item, eas-
ἕπεσθαι ψήφισμα ἀδὲν, ἀδ' ἂν ἔννομον ᾖ, κυριώτερον dem non sinere vllum decretum aliud, tametsi legiti-
εἶναι, γράψαι καὶ θεῖναι νόμον ὑμῖν καὶ τὸ ψήφισμα, ὃ mum fuerit, plus habere autoritatis: scribere & ferre
καὶ αὐτὸ ὧδε τοὺς νόμους εἰρημένους ἤδει; ἢ πῶς ἀκέ vobis legem ex decreto, quod ipsum etiam sciebat con-
τλιον, τὸ μὲν πάλιν αὖτ' ἑκάστῳ ἡμῶν δεδωκέναι ἄδοξαν tra leges esse factum? An non indignum est, cum ipsa ci-
δὲ μηδὲ παθεῖν ἀηδές, ἢ δεινόν, ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ποιή uitas vnicuiq; nostrùm securitatem præstiterit, ne quid
σασθαι ἱερομηνίαν, αὐτὸ δὲ μὴ τετυχηκέναι παύτης τῆς ἀ insuaue aut acerbum pateretur, hoc tempore festo insti-
σφαλείας ὧδε ἡμοκράτους; ἀλλ' ἐν αὐτῇ τῇ ἱερομη tuto: ipsam à Timocrate securitatem eandem non impe
νίᾳ τὰ μεγίστ' ἠδικῆσθαι; τί γὰ ἂν ἄλλ' ἐς μεῖζον ἠδίκησεν ἰδιώ trasse: sed maximis in ipso festo iniurijs esse affectam?
της ἀνὴρ, ἢ καταλύων τοὺς νόμους αὐτὸς δι' ὧν οἰκεῖται; δῆλα Quod enim maius scelus admittere priuatus ho[illegible]posset, quàm leges quae ciuitatem continẽt, violando: Eum

μεν

igitur nihil eorum quæ oportuerat & leges iubent, fe- A
cisse: ea quæ suprà dicta sunt, intuentes, cognoscere po-
testis. Neq; verò hac modò re peccare eum, q neglecto le-
gibus præfinito tẽpore, ereptaq; vobis prorsus omni de his
deliberandi facultate, dum festum ageretur, legẽ tulit:
sed ob illud etiam, q eam omnibus receptis legibus cõtra-
riã obrogauit: statim euidenter cognoscetis. Age lege mi-
hi primum hanc legem, quæ apertè vetat, ne qua con-
traria lex sanciatur. Sin qs rogarit, accusari iubet. Lege

L E X.

II. Lex. *Receptarum verò legum nullam abrogare liceat, nisi*
apud legumlatores. Tum verò cuiuis Athenienſi liceat
abrogare, si quid aliud in eius locum quod sustulit, tule-
rit. Præsides autem, de his legibus suffragia ferunto. ac
primùm de vetere, aptáne videatur Athenienſi populo,
an verò secus? pòst de ea quæ rogatur. Vtram verò le-
gumlatores comprobarint: ea rata habetor. Contrariam
verò ferre legem receptarum legum vlli, nemini liceat.
Quòd si quis abrogata lege aliqua vetere, aliam sub sti-
tuerit, Athenienſi populo non opportunam, aut è rece- B
ptis legibus alicui contrariam: eum accusari liceat ex
lege quæ in eos lata est, qui legem non idoneam tule-
rint. Audiuistis legem. Cum autem nostra ciuitas mul-
tis bonis legibus sit munita: ea est huius legis præstantia,
vt nulli post ponẽda videatur. Considerate quaſo quàm
iustè, quamq; populariter lata sit. Non sinit receptis le-
gibus obrogare contrariam, nisi vetus fuerit abrogata.
quamobrem? Primùm, vt vobis iustè religioseq; pronun-
ciare liceat. Nam si quæ duæ contrariæ leges extiterint,
atq; aliqui aduersarij apud vos contenderint, siue pu-
blicis siue priuatis de rebus, & vterq; victoriã sibi ven-
dicet, lege non eadem prolata: pro vtroq; ferre sententiã
non vtiq; licet. Qui enim id fieret? neq; pro alterutro la-
ta sententia, iurisiurandi religio seruatur. Sententiam
enim alterutri legi, quæ quidem perinde rata sit atq; al-
tera, necesse est repugnare. Hæc igitur legislator edixit,
tum quia religioni vestræ cauere, tum etiam quia vos
legũ custodiæ præesse voluit. Sciebat enim hoc, alias ea-
rum custodias in scripta relatas, multis licere modis elu-
dere: patronis quos deligitis, posset aliquis persuadere vt
tacerent: proponi iubet igitur, vt præsciant omnes. Nam
fieri fortasse queat, vt eos qui refragati fuissent, latêret C
aliquid, si legem non prius cognitam habuissent: alij mi-
nus attentè fortasse legerent. Sic verò, quilibet eam ac-
cusare potest: id quod & ego nunc feci. Quòd si quis eum
qui hic se opponeret, amoueret: verba data essent ciuita-
ti. Quæ igitur sola custodia est & iusta & firma legum?
Vos populus. Nec enim vobis, quò minus statuatis & pro
betis meliora, id quisquã extorquere queat: neq; si quem
amouerit & corruperit, persuadere, vt deteriorẽ legem
anteferatis meliori. Propter hæc omnia, omnes iniuria-
rum vias obstruit, repagula obijcit, & aditu eos, qui vo-
bis insidiãtur, prohibet. Hæc omnia Timocrates ita præ-
clarè iusteq; constituta sustulit, deleuit, quantum in ip-
so fuit, & legem rogauit, omnibus (vt paucis dicam) le-
gibus contrariam: neq; eam collatam cum alijs ex ad-
uerso legit: nullam abrogauit: non optionem dedit: non
quicquam fecit, quod fuisset ex officio faciẽdum. Eum
igitur accusatione teneri, lege rogata contraria cæteris:
omnes vos perspexisse arbitror. Vt autem sciatis, quibus
legibus violatis & repudiatis, qualem legem obtruserit
iste, legetur vobis primùm istius lex, deinde reliquæ qui-
bus hæc est contraria. Recita.

L E X.

μὲν τοίνυν ἀδικῶν πεποίηκε καὶ κελεύσειν οἱ νόμοι πεποίηκεν· εἰς τὰ πεπραγμένα τὶς σκοπῶν αὐτὸς ἔσται. σκοπεῖν δ' ἀ μόνον κ τοῦτ' ἀδικεῖ, εἰ πεπραχὼς τ λόγον, τ ὀφλεῖν τ νόμων, κ τὸ βλάπτεσθαι κ σπεύδειν περὶ τούτων ὑμᾶς, παντελῶς ἀνελῶν, ὅσης ἱερομηνίας ἐνομοθέτηκ' ἀλλὰ καὶ κατ' ἐκεῖνο, ὅτι πᾶσιν ἐναντίον εἰσενήνοχε* τοῖς ἔσι νόμοις· αὐτίκα δὴ μάλ' ἀκριβῶς μαθήσεσθε. ἀνάγνωθι δὲ μοι λαβὼν τοῦτον πρῶτον τ νόμον, ὃς διορίζει δηλονότι ἐᾶν νόμον ἀδύνατον ἐναντίον εἰσφέρειν. ἐὰν δὲ τὶς εἰσφέρῃ, γραφὴν κελεύει. ἀνάγνωθι.

Νόμος.

Τῶν δὲ νόμων, τῶν κειμένων, μὴ ἐξεῖναι λῦσαι μηδένα, ἐὰν μὴ ἐν νομοθέταις. τότε δὲ ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ τῶν ἀθηναίων λύειν, ἕτερόν τι πιθέντα ἀντ' ὅτου ἂν λύῃ. διαχειροτονίαν δὲ ποιεῖν τοὺς πρυτάνεις περὶ τούτων τῶν νόμων· πρῶτον μὲν περὶ τῶν κειμένου, εἰ δοκεῖ ἐπιτήδειος εἶναι τῷ δήμῳ τῶν ἀθηναίων, ἢ ἄλλου τινὸς περὶ τῶν κειμένων, ὁποτέρου δὲ αὖ χειροτονήσωσιν εἶναι νομοθέτας· τὸν κύριον εἶναι ἐναντίον ἢ νόμον μὴ ἐξεῖναι θέσθαι τῶν νόμων τῶν κειμένων, μηδενί. ἐὰν δέ τις λύσας ἕτερον τῶν νόμων τῶν κειμένων, ἕτερον ἀντιθῇ μὴ ἐπιτήδειον τῷ ἀθηναίων δήμῳ, ἢ ἐναντίον τῶν κειμένων τῷ· τὰς γραφὰς εἶναι κατ' αὐτὸν καπὶ τὸν νόμοθέτην, ἐάν τις μὴ ἐπιτήδειον θῇ νόμον. ἡνίκα περὶ νόμου. πολλῶν δὲ καλῶν κειμένων νόμων τῇ πόλει οὐδενὸς ἧττον ἡγοῦμαι δεῖν τούτων ἀξίως ἐπαινεῖν γε σκέψασθε δή, ὡς δικαίως, καὶ σφόδρα ὑπὲρ τοῦ δήμου κεῖται. σὺν ἐᾷ τοῖς ὑπάρχουσι νόμοις ἐναντίον ἀσφέρειν, ἐὰν μὴ λύσῃ τ πρότερον κείμ. τὸν δὲ ἐᾶναι πρῶτον μὲν ἐν ὑμῖν ἐξῆ τὰ δίκαια ψηφίζεσθαι μετ' εὐσεβείας. εἰ γὰρ εἶησαν δύο νόμοι ἐναντίοι νόμοι, καὶ μὴ ἐᾶν ἀντιδικεῖν παρ' ὑμῖν ἀγωνίζεσθαι, ἢ περὶ δημοσίων, ἢ περὶ ἰδίων πραγμάτων, ἀξιοῖ δ' ἑκάτερος νικᾶν, μὴ τ αὐτ' δεικνύων νόμον· ὅτ' ἀμφοτέροις οὖσι δήπου ψηφίσασθαι· πῶς γὰρ ὅτε θατέρῳ ψηφιζομένους δυσχερές. πολὺ γὰρ τ ἐναντίον νόμον, ὁπότ' ἂν ὁμοίως κύριον, ἢ γῆσις συμβαίνει. τοῦτό τοι σὺν ὑπὲρ ὑμῶν φυλαττόμενος ταῦτα προεῖπε, καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, βουλόμενος φύλακας ὑμᾶς τῶν νόμων καταστῆσαι. ᾔδει γὰρ ὅτι πολλὰς ἄλλας, ἃς γέγραφεν αὐτὸς, φυλακὰς ἔστι πολλαχοῦ διακρούσασθαι· οὐ συνηγόρους οὐς χειροτονῶν, διώσαιτ' ἂν πείσας τὶς σιωπᾶν· ἐκλιθέναι κελεύσας πρεσβεύειν πάντας, ὡς τάχ' ἂν εἰ τύχοι, οὐ μὴν αἰτεῖσθαι πόντας ἂν, εἰ μὴ προαισθοίντο, λάθοι. οἱ δ' ἀδικοῦντες ἔχοντες* ἀναγκοῖεν ἄν. ἄλλα γράψασθαι νὴ Δί' ἱκανόν ἐστιν, ὃ κἀγὼ νυνὶ πεποίηκα. κἂν σὺ ταῦτ' ἀπαλλάξῃ τοὺς ὀφλισκάνοντας, ἢ πόλις οὐδὲν κέκραγεν. τίς οὖν μόνη φυλακὴ καὶ δικαία καὶ βεβαία τῶν νόμων ὑμῖν οἱ πολλοί. ὅτε γὰρ τὸ γιγνώσκειν καὶ δοκιμάσαι τὸ βέλτιον ἐξελέσθαι δικάσαι ἂν ὑμῶν ἀδύνατοι, ὅτι ἀπαλλάξας ἐξαφθείρας πεῖσαι τ χείρονα θέσθαι νόμον αὐτὶ κρείττονος. διὰ ταῦτα σαφῶς ἐφ' ἑκάστῳ ἀπαίρω τ ὁδὸν τ ἀδικημάτων, κωλύων, καὶ σὺν ἐᾶν βαδίζειν οὐδ' ὀφελοῦντας ὑμᾶς. ταῦτα σαφῶς ὑμεκφάτις, ὅτων καλῶς κ δικαίως κείμενα, ἠφάνισεν, ἐξῆλειψεν, ὅσον ἐπὶ τούτῳ· καὶ νόμον εἰσφέρειν ἅπασιν ἐναντίον, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τὶς ἔσιν. ὁ παραναγκάζων ἀλύσας, ὁ δὲ ἂν αἱρεσιν, σὺκ ἄλλο ποιήσας ἢ δεν τῶν προσκόπτων. ὡς μὲν οὖν ἐνοχος τῇ γραφῇ καθέστηκεν, ἐναντίον εἰσενηνοχὼς τοῖς ἔσι νόμοις· οἶμαι πάντας ὑμᾶς ἠδῆσθαι. ἵνα δ' εἰδῆτε παρ' οἵους νόμους οἵων ἔτος εἰσήνεγκεν, ἀναγνώσεται πρῶτον ὑμῖν τ τούτου νόμον· εἶτα καὶ σὺν ἄλλους, οἷς ἔτος ἐναντίος ἐστίν. Ἀνάγνωσε.

Νόμος.

Νόμος.

Ἐπὶ τ πανδιονίδος πρώτης, δωδεκάτῃ τῆς πρυτανείας, Τιμοκράτης εἶπε. καὶ εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ προσετίμησαν κατὰ νόμον, ἢ κατὰ ψήφισμα δεσμοῦ, ἢ τὸλοιπὸν προσιμηθῇ εἶναι αὐτῷ, ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ ἐκείνου, ἐγγυητὰς καταστῆσαι τὸ ὄφλημα τοῦτο, οὓς ἂν ὁ δῆμος χειροτονήσῃ, ἢ μιὰν ἐκτίσειν τὸ ἀργύριον ὃ ὤφλε, ἔξεστι δὲ καὶ προέδροις ἐπιχειροτονεῖν ἐπαναγκες, ὅταν τις καθίσαι βούληται. τῷ δὲ καταστήσαντι τὰς ἐγγυητὰς, ἐὰν ἀποδῷ τῇ πόλει τὸ ἀργύριον, ἐφ' οἷς κατέστησε τὰς ἐγγυητὰς, ἀφείσθαι τῶν δεσμῶν. ἐὰν δὲ μὴ καταβάλῃ τὸ ἀργύριον ἢ αὐτὸς, ἢ οἱ ἐγγυηταὶ ὑπὸ τῆς ἐνάτης πρυτανείας, τὸν μὲν ἐξεγγυηθέντα δεδέσθαι, τῶν δὲ ἐγγυητῶν, δημοσίαν εἶναι τὴν οὐσίαν. εἶναι δὲ τῶν ὠνουμένων τὰ τέλη, καὶ τῶν ἐγγυωμένων καὶ συλλεγόντων, καὶ τῶν τὰ μισθώματα μισθουμένων, καὶ τῶν ἐγγυωμένων, τὰς πράξεις εἶναι τῇ πόλει κατὰ τοὺς νόμους τοὺς κειμένους. ἐὰν δέ τις ὑπὸ τῆς ἐνάτης πρυτανείας ὄφλῃ τὰ ὕστερα ἐνιαυτὰ ὑπὸ τῆς ἐνάτης, ἢ δεκάτης πρυτανείας ἐκτίνειν. Ἀκηκόατε μὲν τὰ νόμου· μνημονεύετε δέ μοι ἐξ αὐτῶν πρῶτον μέν, τὸ, καὶ εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων δεσμῷ προσετίμησαν, ἢ τὸλοιπὸν προσιμηθῇ. ἔπειθ' ὅτι πωλοῦσι τῶν τελωνῶν, καὶ περὶ τῶν μισθουμένων, καὶ ὅσοι τούτων ἐγγυῶσιν) χρῆσθαι κελεύει τῷ νόμῳ ὅλως μὲν γὰρ ἐστιν οὐδὲν γε ἅπασιν ἐναντίον τοῖς ἄλλοις· μάλιστα δὲ τοῦτο γνώσεσθε, ἀκούοντες τοὺς νόμους αὐτούς· λέγε.

Νόμοι.

Διοκλῆς εἶπε, τοὺς νόμους τοὺς πρὸ Εὐκλείδου τεθέντας εἰς δημοκρατίαν, καὶ ὅσοι * ἀπ' Εὐκλείδου ἐτέθησαν, καὶ εἰσὶν ἀνεγεγραμμένοι, κυρίους εἶναι. τοὺς δὲ μετ' Εὐκλείδου τεθέντας, καὶ τὸλοιπὸν γραφέντας, κυρίους εἶναι ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἂν ἕκαστον ἐτέθη· πλὴν εἴ τῳ πρόσγεγραπται χρόνος ὃν χρὴ δεῖ ἄρχειν. ὑπογράψαι δὲ, τοῖς μὲν νῦν κειμένοις, τὸν γραμματέα τῆς βουλῆς, τριάκοντα ἡμερῶν. τὸ δὲ λοιπὸν ὃς ἂν τυγχάνῃ γραμματεύων, προσγραφέτω ὑπογράμμα * τὸν νόμον κύριον εἶναι ἀπὸ τ ἡμέρας ἧς ἐτέθη. καλῶς ἐχόντων, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν ὑπαρχόντων νόμων· ὅδε ὁ νῦν ἀναγνωσθεὶς νόμος, ὥσπερεὶ διώρισε καὶ βεβαιοτέρους ἐποίησεν αὐτούς. κελεύει γὰρ ἕκαστον ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐτέθη κύριον εἶναι. πλὴν εἴ τῳ χρόνος προσγέγραπται. * τοῦτο δὲ, τὸν γεγραμμένον ἄρχειν. ὥστε οὐ πολλοῖς τῶν νόμων προσεγέγραπτο. * τὸν δὲ νόμον εἶναι κύριον τόνδε, ἀπὸ τοῦ μετὰ τὸν νῦν ἄρχοντα. ὕστερον δὲ γράφων ὁ λαχὼν ἐπὶ τούτοις τόνδε τὸν νόμον τὸν ἀνεγνωσμένον, οὐκ ἐνόμιζε δίκαιον εἶναι, τοὺς αὐτοὺς τῶν νόμων ἀναγεγραμμένους ὕστερον ἢ ἐτέθησαν, κυρίους εἶναι, ἀνενεγκεῖν ἐπὶ τὴν ἡμέραν, ἀφ' ἧς ἐτέθησαν. καὶ μὴ πρότερον ποιῆσαι κυρίους, ἢ ὁ θεὶς ἕκαστον ἠξίωσε. τοῦτο μὲν τῷ νόμῳ σκέψασθε ὅς ἐναντίον ἐστὶν ὧν ὅτου τέθεικεν. ὁ μέν γε κελεύει, τὸν γεγραμμένον χρόνον, ἢ τὴν ἡμέραν, ἀφ' ἧς ἂν τεθῇ, κύριον εἶναι. ὃ δ' ἔγραψε, καὶ εἴ τινι προσετίμησαν, πρὸ τῶν παρελληλυθότων λέγων. καὶ ἀνὴρ ἔστ' ὤφελεν, ἄρχοντα προσγράψας ἀφ' οὗ· ἀλλὰ πεπίηκεν ἃ μόνον ἀπὸ τ ἡμέρας ἐν ᾗ τέθεικε, κύριον τ νόμον, ἀλλὰ καὶ πρὸ τ γενέσθαι ἡμῶν. ἀόριστον γὰρ ἅπαντα τ παρελληλυθότα προσπεριέλιπε χρόνον. καὶ τοιχαροῦν σε ὦ δημόκρατες, ἢ τὸν μὴ γράφειν, ἢ ἐκεῖνον λύειν· καὶ ἐχ, ἵνα ὁ βάλῃ σὺ, γνῷ πάντα τὰ πράγματα συνταράξαι. λέγε ἄλλον νόμον.

Νόμος.

Μηδὲ πρὸς τ ἀτίμων, ὅπως χρὴ ὑπατίμους αὐτοὺς εἶναι· μηδὲ

A

LEX.

Pandionia tribu præsidente, duodecimo senatus die, Timocrates retulit: si quis erarius, siue ex lege, siue ex decreto, vinculis est damnatus: ei liceat, vadibus, siue per se, siue per alios constitutis, quos populus approbarit, promittenti se bona fide argentum quo mulctatus est, soluturum, carcerem egredi. Præsidibus verò, si quis vades dare voluerit, necesse sit ratos habere. Is verò qui vades constituerit, si reddiderit ciuitati argentum, à vinculis immunis esto, eo nomine quòd vades dedit. Sin argentum haud numerarit, vel ipse vel vades, nono senatus conuentu: is qui per vades liberatus fuerat, vinciatur, vadium verò bona publicentur. De redemptoribus verò vectigalium, & sponsoribus, & coactoribus: ijs item qui mercede conducunt prædia, eorúmque sponsoribus: liceat ciuitati pensiones exigere secundum receptas leges. Quòd si quis nono senatu mulctatus fuerit: sequentis anni nono senatus aut decimo consessu soluat. Legem audiuistis: hoc verò ex ea mihi primùm Timocratis lex.

B

memineritis, quòd ait, si quis erariorum vinculis est damnatus, aut in posterum damnabitur. Deinde, quòd exceptis publicanis & redemptoribus, eorúmque sponsoribus sua lege vti iubet. Omnino enim est omnibus contraria legibus idq; ipsis legibus auditis, maximè cognoscetis. Recita.

LEGES.

Diocles iubet, leges ante Euclidem latas, liberæ reipub. & quæcunque sub Euclide latæ sunt, & in tabulas relatæ, ratas esse. Quæ verò post Euclidem latæ sunt: & deinceps ferentur singulæ: eas esse ratas ab eo die, quo quæque latæ sunt: nisi si cui adscriptum est tempus, quo debeat geri magistratus. Adscribat autem nunc receptis scriba senatus, intra triginta dies. In posterum autem quicunque scribæ fungitur officio, statim adscribat, legem esse ratam ab eo die quo lata fuerit. Cum receptæ leges, Athenienses, bonæ sint, hæc modò recitata lex, veluti distinxit eas & confirmauit. Iubet enim vnamquamque ab eo die quo lata fuerit, esse ratam, nisi si cui III. Lex.

C

adscriptum fuerit tempus, quo prætore rata esse debeat. quamobrem? quia multis legibus adscriptum fuerat: lex hæc rata esto tum demum, vbi huic prætori alius successerit. Is verò qui post eas, legem hanc tulit iam recitatam: non æquum censuit, easdem leges quæ iubentur posterius quàm latæ sunt, ratæ esse, referri ad eum diem à quo latæ essent: neque prius habendas esse ratas, quàm cuiusque autor postulasset. Huic legi considerate quàm contraria sit ea, quam iste tulit. Nam illa iubet legem, siue à præfinito tempore, siue ab eo die quo lata fuerit, ratam esse. Iste verò scripsit, & si quis damnatus fuerit: de præteritis loquens, neque idipsum definijt, adscripto prætore à quo: sed fecit, non modò ab isto die quo legem tulit, ratam: sed etiam ab eo tempore, antequam nostrum quisquam nasceretur. Nam omne præteritum tempus, quod infinitum est, vnà comprehendit. Atqui te oportuit Timocrates, aut istam non sancire, aut illam abolere: & non, vt tuæ libidini satisfieret, conturbare omnia. Lege aliam legem.

LEX.

Neq; de ignominiosis pristinam eis dignitatē restituen- III I. Lex.

dam esse, neq; de his qui diuis debent, aut ærario Athenensiũ, de remittẽda mulcta, *aut militia: nisi prius creuerint Athenienses sex millibus, nõ pauciores, liceat id: quibus occultè decernentibus ita fuerit visum. Tum verò demũ referre liceat, quatenus senatui populoq; visum fuerit. Alia hæc lex est, quæ de ignominiosis, & ærarijs referre vetat, aut respondere de ære alieno condonãdo, aut militia, nisi potestas data fuerit, eaq; non pauciorum q̃ sex millium decreto. Iste verò palàm scripsit, etiãsi quis ærarius ad vincula sit damnatus, remitti ei licere, si modò vades dederit: cum nihil de his adiectum sit, neq; potestas dicendi data. Cum aũt lex nec impunitatem adepto licentiam det, suo arbitrio quiduis decernendi, sed ea duntaxat, quæ senatui populoq; probata fuerint: isti ne hæc quidem iniuria satis fuit, impunitate non data, dicere & legem ferre hisce de rebus: sed insuper etiã, nulla horũ apud senatum, nulla apud populũ facta mentione, occultè, dimisso senatu, alijs propter festum ferias celebrantibus, clandestinè legem obtrusit. Atqui oportebat te, Timocrates, quum legem, quam modò recitaui, scires, si ritè agere velles, primùm referre ad senatum: deinde rogare populũ: & sic, si omnibus Atheniensibus videretur, scribere & legem ferre de istis: idq; tempore legitimo expectato: vt rebus ad hunc modũ administratis, etiamsi quis ostendere conaretur, eam legẽ non esse è repub. sa.tẽ non insidiosè egisse videreris: sed opinionis errore deceptus impegisse. Nunc, quoniã & clanculũ, & subitò, & contra leges, istam legẽ in cæteras intrusisti potius q̃ tulisti: omnes tibi postulandæ veniæ causam ademisti. Nam ijs qui peccant inuiti, venia concedi debet: non ijs qui de industria & ex insidijs delinquunt. id quod te nunc facere constat. Sed enim de his mox dicam: iam verò, sequentem recita legem.

LEX.

V. Lex. *Si quis supplicarit in senatu, aut apud populum ijs de rebus, propter quas vel iudiciũ, vel senatus, vel populus aliquem damnauit: si ipse ærarius, priusquam solueri, supplicarit: actio in eũ detur, perinde ac si quis ærarius in Heliæam se ingerat. Sin quis alius pro ærario intercessérit, priusquam is soluerit: bona eius omnia publicẽtur. Sin præsidum aliquis, *dederit alicui suffragiorũ ius, siue ipsi ærario, siue alicui pro eo deprecanti, priusquã soluerit: ignominiosus esto. Difficile fuerit, Athenienses, de omnibus legibus, quibus iste contraria decreuit, disserere. Si tamen de vlla dicere operæprecium est: de hac, quæ modò est recitata, fuerit in primis. Nam qui legem hãc, Athenienses, tulit, norat humanitatem & clementiam vestram: & propter hanc videbat in multis vos rebus vltrò iam aliquando magna damna fecisse. Ne igitur vllam causam relinqueret, qua respub. læderetur: eos qui conuicti legibus, sententia iudicioq; iniuriarũ damnati essent, vestra facilitate frui noluit, arrepta occasione deprecandi, & vobis in malis supplicandi: sed omnino interdixit, ne vel ipse, vel quisquam alius, pro talib. vel verba faceret, vel intercederet: ac iussit omnes, iusta quæ sunt, silentio exequi. Si quis igitur vos roget, vtris potius obsequi malletis, quacunq; in re, supplicantibus, an imperanti: [illegible]s: Scio vos, supplicantibus respõsuros. hoc enim boni[illegible]is est, illud *ignauiæ. At leges omnes imperant, quid faciendũ sit: qui verò sordidati oliuam prætendunt, supplicant. Quòd si supplicare non licet: legem cũ imperio contuncti am inculcare licebit? equidem nõ opinor. Etenim turpe fuer[illegible] nec gratificãdi studio condo-*

μηδὲ πρὸς τὸ ὀφειλόντων τοῖς θεοῖς, ἢ τῷ δημοσίῳ τὸ ἀναλωμάτων πρὸς ἀφέσεως ἢ ὀφλήματος, ἢ τάξεως, ἐὰν μὴ ἐλάττον ἐξακισχιλίων, οἷς ἂν δόξῃ, κρύβδην ψηφιζομένοις. τότε δ' ἐξεῖναι χρηματίζειν, καθ' ὅ τι ἂν τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ δοκῇ. ἀλλ' ὅπως νόμος, ἐκ τῶν πρὸς τὸ ἀτιμῶν ἢ τὸ ὀφειλόντων λέγων, ἢ χρηματίζειν πρὸς ἀφέσεως τὸ ὀφλημάτων, ἢ τάξεως, ἐὰν μὴ τὸ ἀδέκαστος δεῖσθαι ἢ τῶν τοιούτων μὴ ἐλαττον, ἢ ἐξακισχιλίων ψηφισαμένων. ὅπως δ' ἔγραψεν αὖ πικρὸς, καὶ εἶναι τὸ ὀφειλόντων δεσμῶν προσετίμησ', εἶναι τὰ ἄφεσιν, πρὸς τοὺς ἐγγυησαμένους, ἐὰν * προσεβεβίκως ἀδενὸς [illegible] ἢ δεῖσθαι ἀδείας λέγων. ὁ μὲν νόμος, ὃν αὐτὸ ἀδεῖαν εὑρηταί λις, ἔδωκεν ὡς ἂν βούλῃ πράττειν, ἀλλ' ὡς ἂν τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ δοκῇ. τῷ δ' ἐκ ἀπέχρησέ τ' αὐτὸ εἶναι μόνον, εἰ μὴ δοθείσης ἀδείας λέγει, νόμον εἰσφέρειν περὶ τούτων· ἀλλὰ καὶ προσέτι ἐκεῖς τὸ βουλῶ ἐκεῖς τὸ δῆμον εἰπὼν περὶ τούτων ἀδικεῖ, ὃν ἐγὼ ἐλέγξω τὸ βουλῆς μὲν ἀφεμένης, τὸ δ' ἄλλων ἁπάντων ἱερομνήμονα ἀγόντων, λάθρᾳ τὸ νόμον εἰσφέρεις. καίτοι σέ γ' ὦ πρὸς μόχθηρε, εἰ δόπερ τὸ νόμον τὸν δεσμὸν αὐτὸν ἐγίγνων, εἰ δίκαιον ἐβούλου πρᾶξαι, πρῶτον μὲν πρόσθεν ἐχρῆν ψηφίσασθαι πρὸς τὸ βουλὴν εἶπαι τῷ δήμῳ παρελθοῦσαν καὶ ἔτους, εἰ πᾶσιν ἀθλοθέταις ἐδόκει, χρῆσθαι καὶ νομοθετεῖν περὶ τούτων· καὶ τότε τὰς χρόνους ἀναμείναντα τὰς ἐκ τῶν νόμων· ἵνα δ' ἦν τὸ τρόπον πρᾶττων, εἰ καί τις ἐπιχαίρει δεικνύειν ὑμῖν ὅπως τὴν πόλιν τὸ νόμον, μὴ οὐδ' ὅπως συλλαβέσθαι γ' ἐδόκεις· ἀλλὰ * γνώμην ἁμαρτὼν ὑπὸ τύχης, νῦν ἢ τῷ λάθρᾳ καὶ παχὺ καὶ ᾧδ' ἁπλῶς τὰς νόμους εἰσβαλεῖν τὸ νόμον, εἰς τὰς νόμους καὶ μὴ θεῖναι πᾶσιν ἀφῆσαι σωστὸ τὸ συγγνώμην. τοῖς μὲν ἄκουσιν ἁμαρτοῦσιν μετὰ συγγνώμης· τοῖς δ' ἐκ βουλομένοις· ὁ σὺ νῦν ἐλήφθης πεποιῶν. ἀλλὰ καὶ αὐτίκα ἐρῶ περὶ τούτων. νῦν δ' ἀναγίγνωσκε τὸ ἐξῆς νόμον.

Νόμος.

Ἐὰν δέ τις εἰσπεύῃ ἐν τῇ βουλῇ, ἢ ἐν τῷ δήμῳ, περὶ ὧν δικαστήριον, ἢ βουλὴ, ἢ ὁ δῆμος κατέγνω, ἐὰν μὲν αὐτὸς ὀφλων εἰσπεύῃ πρὶν ἐκτίσαι, ἔνδειξιν εἶναι κατ' αὐτοῦ, καθάπερ ἐάν τις ὀφείλων τῷ δημοσίῳ, ἡλίσκηται. ἐὰν δέ τις ἄλλος ὑπὲρ τοῦ ὀφλήκοτος εἰσπεύῃ πρὶν ἐκτίσαι ὃ μοῖρα ἑκατὸν αὐτοῦ ἡ οὐσία πᾶσα. ἐὰν δέ τις τὸ προέδρων δεῖται τινὶ τὸ ἐπιχειροτονίαν, ἢ αὖ τῷ τῷ ὀφλήκοτι, ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ ἐκείνου, * πρὶν ἐκτίσαι, ἄτιμος ἔστω. ἔστι δ' ἔργον, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ περὶ πάντων τὸ νόμων οἷς ἔστος ἐστὶν ἀντιποιεῖσθαι λώοχεν, ἐρᾶμεν. ἄξιον ἦ εἶπερ περὶ τοῦ καὶ ἄλλου, καὶ περὶ τοῦδε, ὃν νῦν ἀναγιγνώσκειν. ὁ γὰρ τὸ νόμον τοῦτον, ὦ ἄνδρες ἀθλοθέται, θεὶς, ἅπαντ' τὸ φιλανθρωπίαν καὶ τὸ πραότητα ὑμετέραν. ἐπὶ ταύτῃ τοίνυν πολλῶν ὑμᾶς ἐκπεπληγὼς ἤδη ποτὲ μεγάλα ζημιῶσαι. βουλόμενος δημοσίαν ποιεῖσθαι φασὶ τὰ κοινὰ κακῶς ἔχειν ὑπολιπὼν τοὺς μὲν τὸ νόμων κελεύσας δικάζειν, μὴ δίκαια ποιεῖν ἐγνωσμένους, ἐκ ὧν ἔδει τὸ δικαίας τὸ ὑμετέρας ἀπολαύειν· τὸ δ' ἅπαντ' καὶ μὴ συμφορᾶς ἱκετεύειν, ἔχοντας ἀφορμὴν ἀλλ' ὅλως ἀπεῖπε, μήτ' αὖ πῶ, μήτ' ἄλλῳ μηδενὶ μηδ' ἱκετεύειν, μήτε λέγειν ὑπὲρ φίλτων· ἀλλὰ πεῖν τὰ δίκαια σιγῇ. εἰ πίνω τις ἔροιθ' ὑμᾶς, πότερος μᾶλλον αὖ εἰκότως ποιήσαιθ' ὁ, λύειν, τοῖς δεομένοις ἢ τοῖς ἐπιτάττουσιν οἷσθ' ὅτι φήσατ' αὖ τοῖς δεομένοις. τὸ μὲν γὰρ, χρῆσθ' ὧν τὸ σ' * ἀνανδρῶν ἀνθρώπων ἔργον ἐστίν. ἐκεῖνο δὲ οἱ νόμοι μὲν ἅπαντες προστάττουσιν ἃ χρὴ ποιεῖν· εἰ πείθονται ἢ τὰς ἱκετηρίας, δέονται. εἰ πίνω ἱκετεύει οὐκ ἔξεστιν ἢ παρὰ νόμον γ' ὑπόταγμα ἔχοντα εἰσφέρειν ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. χ γὰρ αἰσχρὸν, περὶ ὧν μηδὲ χαρίζεσθαι

ἐὰν

δεῖν ὑπολήφαπ· περὶ τούτων, ἀκόντων ὑμῶν, ἐὰν ἃ ἂ
νες βέλον) πραχθῶσι. λέγε τὸν ἕτερον νόμον.

Νόμος.

Ὅσων δίκη πρότερον ἐγένετο, ἢ ἀθώωσις, ἢ διαδικασία
θεῖ ἢ ἐν δικαστηρίῳ, ἢ ἰδίᾳ, ἢ δημοσίᾳ, * ἢ τὸ δημό-
σιον ἀπέδοτο· μὴ εἰσάγειν θεῖ τούτων εἰς τὸ δικαστήριον,
μηδὲ ὑπομνήφιζειν τοὺς ἀρχόντων μηδένα, μηδὲ κατηγο
ρεῖν ἑνός, ἃ οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι. ὑμοκράτης τοίνυν ὧν
περ μαρτυρίαν, ὧν ἀδικεῖ, γράφων, ἀθῳοῦς ἀρχόμενος
ἢ νόμων, ταῦ- πία ἐμηνε τούτοις. ὁμοίως γε οὐκ ἐᾷ, θεῖ ὧν
αὖ ἅπαξ γ καστήριον, πάλιν χρηματίζειν. ὅστις ἔ-
γραψε, ἢ εἰ τ προστίμη) τῷ νόμον, ἢ τῷ ψήφισμα,
τὸ δῆμον τούτῳ χρηματίζειν. ὅπως ἂ μὲν ἐγὼ τὸ δικα
στήριον, λυθήσε), καταιγήσῃ σ' ἐγγυητὰς * ὁ ὦφλων;
ὁ μὲν νόμος, μηδ' ὑπομνήφιζειν φησὶ τῶν ἀρχόντων
μηδὲ ταῦτα μηδένα. ὅστις ἔγραψε τοῖς θεσμοθέταις ἐπα-
νάγκες, ἐάν τις καθιστῇ θεσμόν. ἢ θεσμοθέτης ἔγραψεν, ὁ-
πότ' ἂν τις βάλη). λέγε σ' ἕτερον νόμον.

Νόμος.

Τὰς δίκας καὶ τὰς διαίτας ὅσαι ἐγένοντο ὑπὸ τοῖς νό-
μοις ἐν δημοκρατουμένῃ πόλει, κυρίας εἶναι. ἃ φησὶ
μοκράτης, ἔκεω ὁπόσοις γ' ὦν δεσμοὶ θεσμοθε-
θῇ. λέγε.

Νόμος.

Ὁπόσ' σ' ἐπὶ τῶν τριάκοντα ἐπράχθη, ἢ δίκη ἐδικάσθη,
ἢ ἰδίᾳ, ἢ δημοσίᾳ, ἄκυρα εἶναι. ὑπόσχες. εἰπέ μοι τί δεινότατον πάντες ἂν ἀκούσαντες φήσαιτε, ἢ τί ἂν μάλιστα ἐπιξήσασθε; ἀρχὶ τούτων τὰ πράγματα, ἅπερ ὧν ὑπὸ τῶν τριάκοντα, μὴ γρεῖσθε; ἔγωγ' οἶμαι. ὁ γοῦν νόμος ὅτοσὶ βλασθέμενος, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ τοιοῦτον ἀπεῖπε τὰ πραχθέντα ἐπ' ἐκείνων, μὴ κύρια εἶναι. ὅτοσὶ τοίνυν τὴν αὐτὴν κατηγορίαν τῶν ὑπὸ τὸ δημοκρατίας πεπραγμένων, ὥσπερ ἐπ' ἐκείνων ὑμεῖς. ὁμοίως γὰρ ἄκυρα ποιεῖ. καί τοι τί φήσομεν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸν κύριον τὸν νόμον ἐάσοντες γρεῖσθαι πότερον τὰ δικαστήρια, ἃ, δημοκρατουμένης τῆς πόλεως, ἐκ τῶν ὁμωμοκότων πληρῶτο, τοῦτο ἀδικήματα τοῖς ἐπὶ τῶν τριάκοντα ἀδικεῖν; ἢ τοῦτο δῆλον; ἀλλὰ δικαίως ἐψηφίσω; τίνα οὖν ἐστε καὶ τὸν λύσοντα τοῦτα νόμον θήσω φησομεν; πλὴν εἰ μὴ τοῖς ἔπεσι, μανέντες. ἄλλο γὰρ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν. λέγ' ἕτερον νόμον.

Νόμος.

Μηδὲ νόμον ἐξεῖναι ἐπ' ἀνδρὶ θεῖναι, ἐὰν μὴ τὸν αὐτὸν ἐπὶ
πᾶσιν ἀθλωαίοις λυθῇ, ψηφισαμένων μὴ ἔλαττον ἑξακισ
χιλίων, οἷς ἂν δόξῃ, κρυβδὴν ψηφιζομένοις. ἢ κ ἐᾷ νό
μον, ἀλλ' ἢ τὸν αὐτὸν λυθῆναι καὶ τῆς πολιτείας πάντων. καλῶς
καὶ δημοτικῶς λέγων. ὥσπερ γὰρ τὴν ἄλλης πολιτείας ἴσον
μέτεστιν ἑκάστῳ· ἕτω καὶ τούτων ἴσον μετέχειν ἐκέλευσον ἀ-
ξιοῖ. διὰ οὓς μὲν γοῦν ἅπας εἰσέφερε τὸν νόμον, ὑμεῖς ἀ-
δὲν ἐμὲ χεῖρον γιγνώσκετε. ἀλλ' ἦ τούτων αὐτὸς ὡμο-
λόγησεν μὴ ἐπὶ πᾶσι τὸν αὐτὸν τεθῆκεναι πλὴν θεῖ τε-
λωνῶν, καὶ τῶν μισθωμένων, καὶ τούτων ἐγγυητῶν, χρῆσθαι
προσγράψας τῷ νόμῳ. ἔκεινῶν ὁπότε εἰσίασιν οὓς ἀφο
είλεις, ἐκ ἂν ἐπὶ εἴης. ἐπὶ πᾶσι τὸν αὐτὸν τεθῆκας. καὶ μὴν,
ἀλλ' ἐκεῖνό γ' ἂν εἴποις, ὡς ὅσοις δεσμὸν προσιμᾶτο, τού
των τὰ μάλιστα, ἢ τὰ μέγιστα ἀδικοῦσιν οἱ τελῶναι, ὥς τε
μόνοις αὐτοῖς μὴ μεταδοῦναι τοῦ νόμου. πολὺ γὰρ δήπου
μᾶλλον οἱ προδιδόντες τὴν κοινῶν, ἢ οἱ σὺν γονέας κα
κοῦτες, ἢ οἱ μὴ καθαρὰς τὰς χεῖρας ἔχοντες, εἰσιόντες
σ' εἰς τὴν ἀγορὰν, ἀδικοῦσιν. οἷς ἅπασιν, οἱ μὲν ὑπάρ
χοντες νόμοι, δεσμὸν προλέγουσιν· ὁ δὲ σὸς, λελῦσθαι
δίδωσιν· ἀλλ' ἐνταῦθα πάλιν καταμιλύεις, ὑπὲρ
ὧν ἐπῄης. Διὸ γὰρ τὸ μὴ τελωνήσαντας ὀφείλειν αὐτὰς,
ἀλλὰ κλέψαντας, μᾶλλον ἢ ἁρπάσαντας τὰ χρήματα·
Διὸ

condonanda censetis: in his, inuitis vobis, ea sinere cõsci,
quæ quidã volũt. Recita legẽ, quæ hanc ordine sequitur.

LEX.

Quibus de rebus iudiciũ prius factum, aut rationes re VI. Lex.
latæ, aut suffragia lata sunt, siue in iudicio, siue priua-
tim, siue publicè: aut quâ de re publicum decretum in-
terceßit: de his ne actio dator in iudicio: neq; nouemuiro
rũ quisquam decernito, neq; accusare sinunto ea, quæ le
ges interdicunt. Timocrates verò tanquã testimonium
suarum iniuriarum scriberet, si atim initio suæ legis his
contraria tulit. Nam illa non concedit, quibus de rebus
semel in iudicio sit lata sententia, de his denuò referre,
aut respondere: Iste verò, etiamsi quis lege aut decreto
damnatus fuerit, ei populum respondere iubet: vt & iu
dicio decreta tollantur, & ærarius vades det. ac lex qui
dem vetat, ne vel nouemuirorum quisquam, præter hæc
quicquã decernat: iste verò scripsit, præsidibus esse neces
se, si quis vades dederit, eum producere. atq; adscripsit,
quandocunq; quis voluerit. Aliam legem recita.

LEX.

Iudicia & arbitria, quæcũq; legitima ratiõe facta sunt, VII. Lex.
B libera republica, rata habentor. Negat hoc Timocrates,
non vtiq;, inquit, ijs quidẽ qui vinculis sunt damnati.
Recita.

LEX.

Quæcunq; sub triginta tyrannis acta sunt, aut iudicia VIII. Lex.
facta, siue priuatim, siue publicè irrita sunto. Desine. Di-
cite mihi, quidnam omnes vos immanißimũ diceretis?
aut quid maximè deteßaremini? nónne id, ne talis rerũ
status ingrueret, qualis ò triginta tyrãnis fuit? Equi-
dem sic opinor. Hæc igitur lex, id, vt mihi videtur, veri-
ta, vetuit acta illorum temporum rata haberi. Iste aũt
quæ libera ciuitate gesta sunt, ea eiusdẽ iniquitatis con
demnat, cuius vos triginta tyrannos: æquè certè irrita
facit. At quid dicemus Athenienses, si legem istam confir
mabimus? vtrũ iudicia, quæ, dum ciuitas à populo regi-
tur, iuratis iudicib. complentur, eadẽ grassari violẽtia,
quæ sub triginta tyrãnis fuit vsitata? Est verò id ferẽ
dum? An ritè sancita & decreta esse? Quamobrẽ igitur
legẽ, qua illa abrogentur, nos ferre dicemus? niſi hoc ali-
quis dicat, ex insania. aliud enim dici non potest. Recita
aliam legem.

LEX.

C Negq; cuiquã in vnius viri gratiã legem ferre liceat, niſi IX. Lex.
eadẽ ad omnes Athenienses pertinere posßit, decreto facto
à nõ paucioribus q̃ sex millibus, quibus id visum fuerit,
clàm decernentibus. Non admittit legẽ, niſi eadem ad o-
mnes ciues pertineat: in quo rectè & populariter loqui-
tur. Vt enim reliquarũ rerum ciuitatis æquam partem
omnib. tribui vult, sic etiã legum. Propter quos verò iste
legẽ hanc obtruserit, vos nõ minus q̃ ego intelligitis: &,
vt hoc omittã, ipse cõfessus est, se nõ propter omnes legem
eãdem tulisse: cum adscripserit, lege hac vtendũ esse: pu
blicanis, & mancipibus, & talium rerum sponsorib. ex-
ceptis. Quòd si qui sunt quos segregas: non tam eandẽ le-
gem tulisti omnibus. Atqui nec illud dicere queas, inter
eos qui vinculis damnentur, plurima vel maxima esse
delicta publicanorũ: proinde illos ab hac lege solos exclu
di. Multò enim profectò magis iniurij sunt, qui publicũ
aliquod munus perfidè administrant, aut parẽtes malè
tractant, aut pollutis manib. forum ingrediũtur: quib.
omnibus receptæ leges vincula minantur, tua impuni-
tatẽ largitur. Hic iterũ prodis, in quorum gratiam eam
tuleris. Nam qui illi non ob vectigalium redemptio-
nem, sed ex pecula, & rapina potius pecuniæ, debent:

A Timocrate iudicum sententias tãquã acta tyrannorum rescindit.

ob id opinor publicani tibi curæ non fuerunt. Possunt præterea multæ bonæ leges ostendi, quibus omnib. ista aduersatur. Sed ego, si de omnibus disputare velim, fortasse temporis angustijs excludar, quò minus indicem, legem eam prorsus non esse è republica. Videri aũt vobis æquè iniqua debet, si vni duntaxat receptarũ legum aduersetur. Faciẽdum igitur videtur, vt omissis alijs, vbi ea de lege quam iste ipse prius tulit, disseruero, tandẽ ad illam accusationis partem accedam, qua ostẽdam, legem istã, si confirmetur, magnas clades reipublicæ allaturam. Legem igitur, aliorum legibus contrariam obtrusisse, & si iniquũ est, alium tamen accusatorẽ postulat. Sed legi ab isto ipso prius latæ ferre contrariã: id verò iam ipsum accusatorem sui facit. Quod vt fieri sciatis: legetur vobis ipsa lex quam iste tulit: ego verò tacebo. Recita.

X. Timocratis ipsius lex alteri eius legi contraria.

LEX.

Timocrates retulit, quicunq; Athenienſiũ, ex delatione apud ſenatũ, aut nunc in carcere ſunt, aut pòſt eò conijcientur, quorũ damnatio à ſcriba ſenatus, Sexuiris ex delatoria lege tradita non fuerit: placere Sexuiris, Vndecimuiros intra trigeſimũ diem in iudicium introducere, *ex quo acceperint: niſi publicè aliquid impedierit. Sin minus: cũ primùm id fieri potuerit. eos verò accuſato, quicunq; Athenienſiũ voluerit, quib. id licet. Quod ſi conuictus fuerit: Heliæa litem illi æſtimet, quidnam vel luere vel ſoluere debere videatur? Sin mulcta pecuniaria ei dicta fuerit: in vinculis teneatur, quoad id ſoluerit quanti condemnatus eſt. Auditis, Iudices? Recita eis hoc denuò.

LEX.

Sin mulcta pecuniaria ei dicta fuerit, in vinculis teneatur, quoad ſoluerit. Deſine. Poſſétne quiſquã duo magis contraria decernere, q̃ dãnatos tenẽdos in vinculis, donec mulctã ſoluerint: & eoſdẽ datis vadibus, nõ eſſe vinciendos? Sic igitur Timocrates accuſat Timocratẽ, non Diodorus: neq; quiſquã alius noſtrũm in tãta multitudine. A quibus aũt ſordib. & corruptelis vobis alienus videbitur, aut quid lucri cauſa non ſubiturus: qui ipſe legẽ ſuæ contrariã ferre non dubitarit: cum leges, etiã aliorum legib. ferre cõtrarias interdicãt? Nam mihi quidẽ, quæ eius impudẽtia eſt, quiduis ſuſcepturus eſſe cupidè videtur. Quemadmodũ igitur alios facinoroſos, qui ſcelera fatẽtur, ſine iudicio puniri leges iubent: ſic etiã iſte: quandoquidem eum leges malitioſe rogare & abrogare conſtat: non facta dicendi poteſtate, nec eius excuſationibus auditis, condemnandus erit. Nam altera priore lege faſſus eſt ſe iſta contraria ferenda peccare. Ac eum & cõtra has leges, & contra ſupradictas, ac propè dixerim vniuerſas, quibus in hac republica vtimur, iſtam tuliſſe legem: vobis omnibus perſpicuum eſſe puto. Miror autem, quidnam adhæc dicturus ſit. Neq; enim ſuã legem reliquis contrariam non eſſe, oſtendere poterit: nec perſuadere, ſe hominem rerum imperitum, errore & inſcitia peccaſſe. Iam olim enim omnes eum viderunt mercede & ſcribere, & ferre leges. Neq; illud etiam habet, vt iniuſtè factum fateatur: ſed veniam tamen impetrare ſtudeat. Nec enim inuitus, nec pro calamitoſis, nec pro cognatis & neceſſarijs ſuis, eum hanc legem tuliſſe conſtat: ſed volens in eorum commodum tulit, qui magnis iniurijs vos affecerunt, nullaq; ſibi neceſſitudine coniunctis: niſi forte illos ſe cognatorum habere loco dicet, à quibus mercedem accipiat. Nunc legem eius nec vobis commodam eſſe, neq; conducibilem, oſtendere conabor.

Concluſio argumenti de violatis legibus, & exhortatio ad ſumẽdas pœnas.

XI. Legem Timocratis non eſſe è republica.

Δρᾶτ' οὖν ἐφρόντισας οἴμαι τῶν πελωνῶν. πολλὰς μὲν οὖν ἔχει νόμους ἔτι καὶ καλῶς ἔχοντας δεικνύειν, οἷς πᾶσιν ἐναντίος ἐστὶν οὗτος τεθηκώς. ἀλλ' ἴσως ἐγὼ μὲν, εἰ περὶ πάντων ἐρῶ, ἐξωθήσομαι, περὶ δὲ μόνου τούτου δεῖν ὅλως ὑμῖν εἶναι τὸν νόμον εἰπεῖν. ὑμῖν δὲ ὁμοίως οὐκ ἔχω φανεῖται τῇ ἀραφῇ, καὶ εἰ ἐνί τῶν ὅλων νόμων ἐναντίος ἐστί. *τοιγαροῦν μοι δοκεῖ σοῦ μὲ ἄλλως ἐᾶν, περὶ δὲ τοῦ πότερόν ποτε αὐτὸς ἔστος ἔθηκε * νόμον διελθόντα, ἐπὶ ἐκεῖνο ἰέναι τὸ μέρος τῆς κατηγορίας ἤδη, ὡς ἐμὲ μεγάλα αὐβλάπτοι, θρόμον τοῦ κύκλου τὴν πόλιν. τὸ μὲν οὖν τοῖς τῶν ἄλλων ἐναντίον εἰσενηνοχέναι νόμον δεινὸν μὲν, ἀλλ' ἄλλα δεῖται κατηγόρου. τὸ δὲ τοῦτον ἐὰν τοῦ πότερον κειμένῳ νόμῳ ταὐναντία θεῖναι ᾖ τὴν ἤδη ποτεῖ κατηγορεῖν αὐτὸν αὐτοῦ γεγραμμένον. ἵν' οὖν ᾖ τι εἰδῆτε γεγραμμένον· ἀναγνώσεται τὸν νόμον ὑμῖν αὐτὸν, ὃν αὐτὸς εἰσήνεγκεν ὢν σιωπήσομαι. λέγε.

Νόμος.

Τιμοκράτης εἶπεν· ὁπόσοι ἀθλοθετῶν κατ' εἰσαγγελίαν ἐκ τοῦ βουλῆς, ἢ νῦν εἰσὶν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, ἢ τὸ λοιπὸν καταπεθῶσι, καὶ μὴ ἀποδοθῇ ἡ κατάγνωσις αὐτοῖς τοῖς θεσμοθέταις ὑπὸ τοῦ γραμματέως τοῦ πεντακοσίων, τὸν εἰσαγγελτικὸν νόμον, δεδόχθαι τοῖς θεσμοθέταις, εἰσάγειν οὗτοι εἰς δεκάδας εἰς τὸ * δικαστήριον, ἐντὸς τριάκοντα ἡμερῶν, ἀφ' ἧς ἂν ἀποθάλωσιν, ἐὰν μήτε δημοσίαν λύσῃ ἐὰν ᾖ μὴ, ὅταν πρῶτον οἷόντ' ᾖ. κατηγορεῖν δὲ ἀθηναίων τὸν βουλόμενον οἷς ἔξεστιν. ἐὰν δέ τις ἄλλως, ἁμαρτὼν ἡλιαίας ἀποθάλῃ οὗτος, ὅτι ἂν δοκῇ ἄξιον εἶναι παθεῖν ἢ ἀποτίσαι. ἐὰν δέ τις ἐργυρίᾳ ἁμιηθῇ, δεδέσθω τέως ἂν ἐκτίσῃ ὅτι ἂν αὐτῷ καταγνωσθῇ. ἀκούετε ὦ ἄνδρες δικασταί· λέγε αὐτοῖς αὐτὸ τοῦτο πάλιν.

Νόμος.

Ἐὰν δὲ ἀργυρίᾳ ἁμιηθῇ, δεδέσθω * ἕως ἂν ἐκτίσῃ. τάπαντα, ἔστιν οὗ ὅπως ἂν ἐναντιώτερός τις δύο θεῖν, ἢ ὃς δέδεκε τέως ἂν ἐκτίσωσι, σοῦ ἀλόντας, ἢ τὸν καταγνῶναι σοῦ αὐτὸς τοῦτος ἐγγυητὰς, ἀλλὰ μὴ δεῖν. πῶς τάπαντα καταγορεῖ ἁμοκράτης ἁμοκράτους, ἀ διόδωρος, ἀ δ' ἄλλος ἡμῶν ἀδεὶς τοσούτων ὄντων τὸ πλῆθος. καίτοι, τίνος ἂν ὑμῖν δοκῇ λήμματος, ἢ τί πεῖν ὀκνῆσαι κέρδους ἕνεκα, ὃς γε τοσαῦτα αὐτὸς ἑαυτῷ νομοθετεῖν ἠξίωσεν, ἀδὲ τοῖς ἄλλοις τῶν νόμων ἐῶν; ἐμὲ μὲν γὰρ ἕνεκα ἀναιδείας ὁ ποιητὴς δοκεῖ, πᾶσι δ' ἐπίμως ἔργον ποιῆσαι. ὥσπερ τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθλοθέται, τὰ περὶ τἄλλα κακοῦργον σοῦ ὁμολογοῦντες, αὐδυνήσεσθε κωλύειν εἰ νόμοι κελεύουσιν ὕστερον δίκην ἢ τότε, ἐπειδὴ σοῦ νόμους κακοῦργον ἐλήφθαι, μὴ δοίητε λόγον, μήδ' ἐθελήσαντας ἀκοῦσαι, καταψηφίσασθε· ἅμα λόγῳ γὰρ, ὅτι τῷ πρότερῳ νόμῳ ἐναντίον τοῦτον τιθεῖς, ἀδικεῖν. ὅτι μὲν τοίνυν ἢ πρὸς τούτους σοῦ νόμους, ἢ πρὸς σοῦ προειρημένους, ἢ μικρὰ δέον πρὸς πάντας εἰπεῖν σοῦ ὄντας ἐν τῇ πόλει τέθηκε τὸν νόμον εἰρηκὼς ὅλον ἅπασιν ὑμῖν εἶναι θαυμάζω δ' αὐτοῦ τί ποτε ἐλπίσας λέγειν περὶ τούτων. ὅτι γὰρ, ὡς οὐκ ἐναντίος ἐστὶν ὁ νόμος τοῖς ἄλλοις δεικνύειν ἔξει· ὅθ' ὡς διαπέφευγεν, ἰδιωτικὸν αὐτὸ ὄντα, τοῦτ' ἐλαθε, δ' ὡς αὐτὸ ἀπεῖπον πάλαι μὲν δὴ καὶ γράφων καὶ νόμους εἰσφέρων ὤφελε. καὶ μὲν δὴ σκεῖνό γ' ἔστιν αὐτῷ, ἀδίκημα μὲν εἶναι τὸ πρᾶγμα ὁμολογῆσαι, συγγνώμης δὲ τυχεῖν ἀξιοῦν δ' ἂν ἄκων, δ' ὥσπερ ἠτυχηκότων, δ' ὥσπερ συγγνώμης καὶ ἀναγκαίων αὐτῷ, πῶς φαίνεται νόμον ἀλλ' εἰκὼν, ὥσπερ μεγάλα ἠδικηκότων ὑμᾶς, δὲ τὰ προσηκόντων αὐτῷ· πολὺ δὲ μὴ συγγνώμης ὑπολαμβάνειν φησὶ σοῦ μισθωμένους αὐτόν. ὡς τοίνυν δ' ἀπέδειξεν νόμον ὑμῖν, δὲ συμφέρον τοῦτ' εἰσενηνοχέναι τοῦτ' ἤδη περὶ τούτων

νωὶ δεικνύναι. οἶμαι δὴ πάντας ἂν ὁμολογῆσαι, δεῖν A
τ' ὀρθῶς ἔχοντα νόμον, καὶ σωοίσειν μέλλοντα τῷ πλή-
θει, πρῶτον μὲν ἁπλῶς καὶ πᾶσιν ὁμοίως γνωρίμως γε-
γράφθαι. καὶ μὴ τῷ μὲν, εἶναι τινὶ τὸ φεῖ αὐτὸ νομίζειν, τῷ
δὲ, τινὶ. ἔπειτα εἶναι δυνατὰς τὰς πράξεις, ἃς δεῖ γίγνε-
σθαι ὑφ' ἑνὸς νόμου. εἰ γὰρ αὖ καλῶς μὲν ἔχοι, μὴ δυνατὸν
δέ γε φέρεσθαι· οὐχὴ ὁ νόμος διαπράττοιτ' ἂν ἔργον.
πρὸς δὴ τούτοις, ἀδενὶ τῶν ἀδικούντων φαίνεσθαι μηδεμίαν
δοὺς ῥᾳστώνην. εἰ γὰρ δημοτικὸν ἦν ὑπειληφέναι τὸν
πράγματα εἶναι τοὺς νόμους. τίσι τούτοις προσεξετάζετω; κἀγὼ
περὶ ὀρθῶς βάλλειν σκοπεῖν, φήσει τοῖς κεῖνα μέλλο-
σιν, ἢ τοῖς ἐξεληλεγμένοις. ἐν μὲν γὰρ τοῖς, ἄδηλον, εἴτις
ἐστὶν ἀδίκως διαβεβλημένος· τοῖς δ', ἐξ ἀρχῆς λόγος λεί-
πει τὸ μὴ ἂν πονηροῖς εἶναι. τούτων δίνω, ὧν διεξελήλυ-
θα ἐγὼ νυνί, ἅπασ' ὁ νόμος φανήσεται. ταὐτὰ πάντα. πολλαχόθεν μὲν οὖν ἂν τις ἔχοι τοῦτο διδάσκειν· μάλιστα δ' ἂν τὸν νόμον αὐτὸν, ὃν τέθηκε, διεξιών. ἔστι γὰρ ἃ μὲν αὐτοῦ καλῶς κείμενα, τὰ δ', ἡμαρτημένον, ἀλλ' ὅλος ἐξ ἀρχῆς ἀπὸ τῆς πρώτης συλλαβῆς μέχρι τοῦ τελευταίας, ἐφ' ὑμᾶς * κεῖται. λάβε δ' αὐτῶν τὴν γραφὴν ταύτην, καὶ μέχρι τοῦ πρώτου μέρους ἀνάγνω- B
θι τὸν νόμον. ῥᾴστως γὰρ ἅπαντα ἐγώ τε διδάξω, καὶ ὑμεῖς μα-
θήσεσθε ἃ λέγω.

Νόμος.

Ἐπὶ δὲ Πανδιονίδος πρώτης πρυτανείας δωδεκάτῃ * τῶν προέδρων, ἐπεψήφισεν Ἀριστοκλῆς Μυρρινούσιος, Τιμο-
κράτης εἶπε. καὶ εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ προσε-
τιμήθη τι νόμον, ἢ τι ψήφισμα δεσμῷ, ἢ τοὐλοιπὸν
προσιμηθῇ, εἶναι αὐτῷ, ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ ἐκείνου ἐγγυητὰς κα-
τασῆσαι. δικάζειν. αὐτίκα γὰρ καθ' ἕκαστον ἀναγνώσῃ τι
τῶν πάντων, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ νό
μῳ, σχεδόν ἐστι δεινότατον. οἶμαι γὰρ ἀδένα ἀνθρώπων
ἄλλον τολμῆσαι, νόμον εἰσφέροντα, ἐπὶ τῷ χρῆσθαι αὐτῷ
πολίταις αὐτῷ, τοὺς τι αὐτῷ πρότερον κυρίους νόμους κεί-
σθαι γεγραμμένους, ὑπεξελεῖν λύειν. τοῦτο τοίνυν ἅπασι
τιμοκράτης αἰσχρῶς καὶ ἀδίκως * ἀπεκρύψατο καὶ πε-
ποίηκε, γράψας διαρρήδην· καὶ εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων τῷ
δημοσίῳ προστετίμηται νόμον, ἢ τι ψήφισμα δεσμῷ,
ἢ τοὐλοιπὸν προστιμηθῇ. περὶ μὲν δὴ τῶν μελλόντων εἴ τι
δίκαιον ἔπραξεν ὑμᾶς, οὐκ ἂν ἡδίκει. περὶ δὲ τῶν δικα-
σθέντων ἔγνωκε, καὶ τέλος ἔσχηκε· πῶς ἔχει δεινὰ ποιεῖ νό
μον εἰσφέρων, δι' ὃν ταῦτα λυθήσεται; ὥσπερ ἂν, εἴ τις ἐά- C
σας κύριον γλυφεῖν τὸν τοῦτον νόμον, γράψειεν ἕτερον τοιόν-
δε· καὶ εἴ τινες ὠφλήκοτες χρήματα, ἢ δεσμῷ προστε-
τιμημένον αὐτοῖς, ἐγγυητὰς κατέστησαν, καὶ τὸν τοῦτον νόμον
μὴ εἶναι τοῖς ἐγγύησιν αὐτοῖς, μὴ τοὐλοιπὸν ἐξαγαγεῖν
μηδένα. ἀλλ' ὅτε ταῦτα ποιήσειεν ἂν ὁδοῖς ὑγιαίνουσι οἶ-
μαι, οὐ σκεῦνα λύων ἠδίκει. χρῶ γὰρ αὐτῷ, εἰ τὸ πρᾶ-
γμ' ἐνόμιζε δίκαιον, ὅτι τοῖς ὕστερον χρησομένοις θεῖναι
τοὺς νόμους καὶ μὴ, συνενεγκόντα εἰς ταυτὸ τὰ μέλλοντα τοῖς
παρεληλυθόσι, καὶ τὰ μὴ δῆλα τοῖς φανεροῖς ἀδική-
μασιν· εἶτα ὅτι πᾶσι γράψαι τὸν αὐτὸν γνώμην. πῶς γὰρ
δεινὸν, τοὺς αὐτοὺς ἠξιωκέναι δικαίων ὄντων ἐξεληλεγμέ-
νους ἀδικοῦντας τὴν πόλιν πρότερον, ὅτε τὰς μηδὲ εἰκότως
ἀξίων ἐρωτᾶν τινά; δῆλος; καὶ μοὶ κἀκεῖνο εἰδοῖς ἂν,
ὡς δεινὸν τοῦτο ποιήσει τὸ θεῖναι περὶ τῶν παρεληλυθότων τὸν
νόμον, εἰ λογίσαιτο * παρ' αὐτῷ, τί ποτ' ἐστὶν ὦ νόμος ὀλι-
γαρχίας διαφέρει· καὶ τί δή ποτ', οἱ μὲν ὑπὸ νόμον ἐθέ-
λοντες ἄρχεσθαι, σώφρονες καὶ χρηστοὶ πολῖται νομίζονται· οἱ
δὲ ὑπὸ τὸν ὀλιγαρχῶν, ἀνάνδροι καὶ δοῦλοι; εὕροι γὰρ ἂν
ὡς ἀληθῶς τοῦτο πρόχειρότατον, ὅτι τῶν μὲν ἐν ταῖς ὀ-
λιγαρχίαις ἕκαστος, καὶ τὰ πεπραγμένα λῦσαι, καὶ
περὶ τῶν μελλόντων, ἃ ἂν αὐτῷ δοκῇ, προσθέσθαι κύριός
ἐστιν.

nabor. Arbitror igitur, consitendum esse omnibus, probam legem, & multitudini profuturam, primùm simpliciter, & omnib. æquè aperte scriptã esse oportere: ne eam alius aliter interpretetur. Deinde, fieri posse oportere ea quæ iubeat. Nam vt bene constituta sit, aliquid tamen quod fieri nequeat, proponat: id voti potius, quàm legis fuerit officiũ. Præterea oportere nemini delinquèti quicquam dare licentiæ. Nam si quis id esse populare putat, vt lenes sint leges: is id quoq; in eis consideret, quibus eas esse tales oporteat? Quod si rectè considerabit: inueniet, eam lenitatem ad reos, nõ ad damnatos pertinere. Nam de illis incertum est, an sit alicui calumnia facta per iniuriam: his autem nulla ratio restat, quò minus se improbos esse fateantur. At horum quæ ego nunc recensui, nihil omnino legem istam complecti, palàm est: sed ex ordine contraria omnia. idq; multis argumentis doceri queat, in primis verò sic, si lex ipsa, quam iste tulit, percenseatur. Non enim alia eius pars probanda est, alia improbanda: sed tota à prima syllaba vsq; ad extremam, vos oppugnat. Cape scripturam hanc, & vsq; ad primam partem recita legem. Nam facilimè sic tum ego docebo, tum vos mea dicta assequemini.

LEX.

Pandionia tribu præsidente, primo senatus cõuentu, duodecima die præsidum, censuit Aristocles Myrrhinusius, Timocrates sententiam dixit: Tametsi aliquis ærarius siue legibus, siue senatusconsulto damnatus est vinculis, aut in posterũ damnabitur: ei pro se, aut alij pro eo sponsores constituere liceat. Desine. mox enim singulatim omnia leges. Hoc omnium ferè, Iudices, quæ lege continentur, est indignissimum. Arbitror enim, cæterorum hominum neminem alium ea esse audacia, vt dum legem ferret ad vsum ciuium, iudicia prius receptis legibus rata habita, labefactare conaretur. At hoc Timocrates impudenter, neq; dissimulanter fecit: cum apertè scripserit, tametsi aliquis ærarius siue legibus siue senatusconsulto vinculis addictus est, siue in posterum addicetur. Ac de futuris quidem, si quid vobis vtile suasisset, haud peccasset: sed quibus de rebus iudicium statuit, ac cõtrouersiam diffinijt, an non importunissimè agit, qui legem promulget, qua lege res illæ rescindantur? id quod perinde est, ac si quis istius hac lege non abrogata, scriberet aliam, in hanc sententiam: Tametsi ærarij aliqui vinculis addicti, vades dederint istius lege: non tamen eis sponsio prosit, neque quenquam in posterum liberari sponsione fas esto. Sed neq; hæc quisquam sanæ mentis, opinor, faceret: & tu illis iudicijs abrogatis, ius violasti. Decuisset enim eum, si rem iustam esse censuisset, ferre legem de rebus in posterum futuris: & non in vnum velut acervum coniectis futuris cum præteritis, & incertis cum perspicuis delictis, demum sententiam eandem scribere de omnibus. Quid verò iniquius, quàm idem ius tribuisse ijs, qui conuicti sunt prius læsæ reipublicæ, & ijs, de quibus haud constat, an commissuri sint aliquid iudicio persequendum? Inde etiam perspicitur, quàm peruersè egerit, lege de præteritis ferenda, si consideretur, quid tandem sit quo* à paucorum dominatu respublica distinguatur: item, quidnam sit, cur hi qui legibus parere volunt, modesti & boni ciues perhibeantur: qui oligarchijs, effœminati & serui? Reipsa comperietur, expeditissimum hoc esse responsum, quòd in oligarchijs vnusquisq; tum acta rescindendi, tum de futuris pro sua libidine statuẽdi habeat autoritatẽ:

1. Rescindat res iudicatas.

2. Confundat præterita cum futuris.

3. Oligarchiæ quàm democratiæ cõgruentior.

leges autem de futuris enuncient, quid faciendum sit, ita latæ, vt populo simul etiã persuasum sit, profuturas esse eas his qui eis vti velint. Timocrates verò cum in libera ciuitate leges ferret, oligarchiæ iniquitatem in suã legem transtulit, deq; præteritis rebus plus sibi iuris arrogauit, quàm iudices habuerint qui condemnarunt. Neq; in hoc solo insolenter sese gessit: sed scripsit etiam, Si quis in posterum quoq; vinculis addicatur, licere ei, datis vadibus promittenti, se bona fide reipub. satisfacturũ, carcere liberari. Enimuerò, si vinciri graue putabat: decuisset, eum ferre legẽ, ne quis damnaretur vinculis, qui vades dedisset: non tum demum liberationẽ per vades proponere, vbi vos iam vinculis damnassetis, & condemnati odium suscepissetis. Nunc, quasi ostentaret, tametsi vobis visum fuerit aliquẽ vinciri, eum se dimissurum: hoc modo legem tulit. Num igitur talis lex è republica esse videtur, quæ plus autoritatis sibi vendicat, q̃ iudicium? & iuratorũ sententias euertere iniuratos iubet? Ego quidẽ non opinor. At istius lex horum vtrumq; cõplectitur. Proinde si vobis singulis respublica & libertas curæ est: si suam vnusquisq; sententiã, quam iuratus dixerit, ratam esse oportere putat: abroganda huiusmodi lex, non perferenda nũc fuerit. Neq; verò satis habuit iudicijs autoritatẽ æstimandarũ litiũ eripuisse: sed

4. Iudicũ autoritatẽ labefactet.

quæ iura ipse in lege descripsit, & ærarijs imposuit, ne hæc ipsa quidẽ simpliciter aut citra fraudẽ scripsisse deprehenditur: sed vt is, qui vos q̃ egregiè decipere & circũscribere studeat. Considerate quomodo scripserit: Timocrates retulit, inquit, Tametsi aliquis ærarius, vel lege vel senatusconsulto sit vinculis damnatus, aut in posterũ damnetur: ei liceat ipsi, aut alteri pro ipso, vades à populo cõprobatos constituere: ac promittere, se bona fide soluturum. Cogitate quomodo à iudicio & à damnatione sontem suffuratus, ad populum trãsilierit, atq; extorserit, quò minus Vndecimuiris tradatur? Quis magistratus ærariũ tradet? Quis ex vndecimuiris recipiet, cum lex ista iubeat, apud populũ cõstituere sponsores & fieri nequeat, vt vno eodemq; die & cõcio & iudiciũ habeatur: & nusquã iste iubeat custodiri reũ, donec spõsores cõstituerit? At quánã de causa ppʒicuè grauatus est ascribere: magistratus condemnata interim custodũto, dum vades cõstituerit? An verò iustũ non est? Satis scio,

5. Mulctas omnino tollat.

vos omnes confessuros. Num alicui legi aduersatur? nõ, quin potius [illegible] legibus consentit. Quid tandem fuit? nihil aliud [illegible]benietis, nisi q̃ hoc spectauit, non vt mulctæ à vobis inflictæ soluerentur, sed vt à vobis damnati, pœnas non darent. Deinde quomodo scripsit, postea constituendos esse sponsores? se bona fide soluturum æs alienum quod debuerit. Hic iterum sacræ pecuniæ decuplum: publicæ, quæ legibus dupla solui iubetur, dimidiã partem sustulit. Id quomodo facit? pro AESTIMATIONE posuit ARGENTVM: pro eo QVOD ACCEDIT, QVANTVM DEBVIT. Quid verò interest? Siquidem scripsisset, constituendos sponsores, se bona fide litis æstimationem, quanti ea esset, cum accessionibus velle soluere: vnà comprehendisset leges, quibus alia debita decupla, alia dupla fiunt. Hinc igitur necesse fuisset debitoribus tum id quod esset scriptũ soluere, tum legibus etiam adiectas mulctas numerare. Nunc cum talem vadium constitutionem decernat, qua promittat ærarius, se argẽtum quod debuerit bona fide soluturum: ex accusatione & scriptis, quibus vnusquisq; in iudicium pertractus est, solutionem fieri iubet.

In qui-

A ἐστιν. οἱ γὰρ νόμοι τοῖς τὰ μέλλοντα ἀρχὴν γίγνεσθαι φέρουσι, μὴ τὰ παρεληλυθότα τιθέντες, ὡς συνοίσουσι τοῖς χρωμένοις. τιμοκράτης τοίνυν ἐν δημοκρατουμένῃ τῇ πόλει νομοθετῶν, τοὺς ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας ἀδικίαν εἰς τὸν αὐτὸν νόμον μετέθηκε, καὶ τοῖς τὰ παρεληλυθότων, αὐτὸ κυριώτερον τῶν καταγνόντων δικαστῶν. ὧν ἠξίωσε τοιῆσαι. καὶ τοῦτο μόνον παρεπίηκεν ὑβριστικὸν, ἀλλὰ καὶ γέγραφε καὶ τοὐπίλοιπον ἐάν τινι προσιμηθῇ δεσμῶ, εἶναι, κατασῆσαντι τοῦτ' ἐγγυητὰς, ἢ μὴ τοῦτ' ἐκτίσειν, ἀφεῖσθαι. καί τι ἐπιεικὲς αὐτῷ, εἰ τὸ δεδέσθαι δεινὸν ἡγεῖτο, μηδενὶ προσιμᾶν, ὃς ἂν ὑμῖν ἐγγυητὰς καθιῇ, δεσμῶ νομοθετῆσαι μὴ προλαβόντα κατεγνωκότας ὑμᾶς τὸ δεσμὸν, μηδ' ἐχθρῶς διατεθέντα πρὸς ὑμᾶς τὰ ἀλωκότα· τοιικαῦτα ποιεῖν τὸ ἐξεγγύησιν. νυνὶ δ' ὥσπερ ἐνδεικνύμενος, ὅτι, κἂν ὑμῖν δοκῇ δεδέσθαι τινὰ αὐτὸς ἀφήσω, τὸν τρόπον τὸν νόμον εἰσηνέγκεν. ἆρ' οὖν τῷ δοκεῖ συμφέρειν τῇ πόλει τοιοῦτος νόμος, ὃς δικαστηρίου γνώσεως αὐτὸς κυριώτερος ἔσται· καὶ τοὺς ὑπὸ τοῦ ὀμωμοκότων, *γνώσεσθαι τοῖς ἀνωμότοις προστάξει λύειν; ἐγὼ μὲν οὐκ εἰμαι. φαίνεται τοίνυν ὁ τοῦτον νόμον παῦτ' ἔχων ἀμφίβ περα. ὥστ' εἴπερ ὑμῶν ἑκάστῳ μέλει τῆς πολιτείας, καὶ δεῖν οἴεσθε κυρίαν εἶναι τοῦ αὐτοῦ γνώμην, τοῦτον ὧν ἀνωμοκὼς ψηφίσῃ· λυτέος γὰρ ἐκείνου ὁ τοιοῦτος νόμος κύριος γεγραφὼς νυνὶ δὲ τοίνυν ἀπέχρησεν αὐτῷ τὰ δικαστήρια ἄκυρα ποιῆσαι τὰ προσιμημάτων· ἀλλ' ἃ δὲ* δικαία ὠφελοῦσιν αὐτοὺς ἐν τῷ νόμῳ, καὶ προσέταξε τοῖς ὠφληκόσιν, ἃ δὲ ταῦτα ἀπλῶς ἃ δὲ ἀδόλως φαίνεται γεγραφὼς· ἀλλ' ὡς ἂν μάλιστά τις ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι γ' ἐθέλοι σκοπεῖσθαι βούλομαι. σκέψασθε γὰρ ὡς γέγραφε. τιμοκράτης εἶπε φησὶ, καὶ εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ προσετίμησεν ἢ νόμον, ἢ ψήφισμα δεσμῶ, ἢ τοὐπίλοιπον προσιμηθῇ, εἶναι αὐτῷ ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ ἐκείνου ἐγγυητὰς καταστῆσαι, οὓς ἂν ὁ δῆμος χειροτονήσῃ, ἢ μὴ τοῦτ' ἐκτίσειν. ἐνθυμεῖσθε δὲ πῶς τὰ δικαστήρια ἢ τῶν* καταγνώσεως, οἳ διεπήδησεν ὅπως τὸν δῆμον, ἐκκλέπτων τὸν ἠδικηκότα, καὶ τὸ ἀποδοῦναι αὐτὸ τοῖς εἴδεσι; τίς γὰρ ἐχθρὸς ἀποδώσει τὸν ὄφλοντα; τίς τῶν εἴδεσι ἀποψηφίσεται; κελεύοντος μὲν τοῦ νόμου τοῦτο ἐν τῷ δήμῳ καθιστάναι οὓς ἐγγυητὰς, ἀδιωάτου δ' ὄντος αὐτόθι μερὸν ἐκκλησίαν ἅμα καὶ δικαστήριον γενέσθαι· ἀναγκαῖον δ' ἐπιτάττοντος φυλάττειν, ἕως ἂν καταστῆσι

C οὗτ' ἐγγυητάς; καί τι τί ποτ' ἐστὶν ὁ προσγράψαντα φῶς ὤκνησε. τὸ γὰρ ἐκτεῖσαι τὸ ὄφλοντα φυλάττειν, ἕως ἂν καταστήσῃ οὗτ' ἐγγυητάς; πότερον ἀχρεῖόν ἐστιν; ἴσμεν οἶδ' ὅτι πάντες ἂν φήσαιτε. ἀλλ' ἐναντίον ἐστὶ τοῖς τοῦ νόμου; οὐκ, ἀλλὰ μᾶλλον τοῖς οὗτ' νόμος. τί ποτ' οὖν ἐστὶν ἂν εὕροιτε ἄλλο, πλὴν ὅτι ἀχρεῖόν ὡς ἔστι δικαστήριον, ὧν ἂν ὑμεῖς καταγνῶτε, ἐσκοπεῖ· ἀλλ' ὅπως μὴ ἐν τοῦτο γέγραπται μεταποιῶν; καθιστάναι οὗτ' ἐγγυητὰς, ἢ μὴ τοῦ ἐκτίσειν τὸ ἀργύριον ὃ ὤφλεν. ἐν τοῖς πάλιν τὰ μὲν ἱερῶν χρημάτων τὴν δεκαπλασίαν ἀφῆρηται· τὰ δὲ ὁσίων, ὁπόσων ἐν τῷ νόμῳ διπλασιάζεται, τὸ ἥμισυ. πῶς δὴ τοῦτ' ποιεῖ; γράψας αὐτὰ μὲν τὰ τιμήματα τὸ ἀργύριον· αὐτὰ δὲ, τὸ γιγνόμενον, ὃ ὤφλε. διαφέρει δέ τι; εἰ μὲν ἔγραψε καθιστάναι οὗτ' ἐγγυητὰς, ἢ μὴ τοῦ ἐκτίσειν τὸ τίμημα τὸ γιγνόμενον· προσπεμελήφει οὗτ' νόμους ἂν, καθ' οὓς, τὰ μὲν δεκαπλᾶ, τὰ δὲ καὶ διπλᾶ γίγνεται τῶν ὀφλημάτων. ὥστε ἐκτὸς τῶν νῦν ἀνάγκη τοῖς ὄφλουσι τὸ γεγραμμένον τ' ἐκτίνειν, καὶ τὰς ἐκ τῶν νόμων προσόδους ζημίας καταβάλλειν. νυνὶ δ' ἐν τῷ γράψαι τοῦ καταστῆσαι εἶναι τῶν ἐγγυητῶν, ἢ μὴ τοῦ ἐκτίσειν τὸ ἀργύριον ὃ ὤφλεν ἐκ τῆς λήξεως καὶ τῶν γραμμάτων, ἐφ' οἷς ἕκαστος εἰσήχθη, ποιεῖ τὸ ἐκλιπὸν·

ἐν

ἐν οἷς πᾶσιν ἀπολοῦ * ὅλως ὤφληκεν ἀργύριον γέγραπται, μὴ ταῦτα τοίνυν τηλικοῦτον πρᾶγμα αἰτιῶν ἐν τῇ τ ῥημάτων μεταθέσει· πρόσεγραψε, σοῦ ἢ προέδρους ἐπιχειροτονεῖν ἐπαναγκες, ὅταν τις καθιστᾶναι βούλῃ)· ἅπαντα τὸν νόμον οἰόμενος δεῖν σώζειν τ ἠδικηκότα, ᾗ τ ἐν ὑμῖν ἠλωκότα. δὸς γὰρ ὅταν βούλῃ τ κατάστασιν αὐτοῦ τ ἐγγυητ, ἐπ' ἐκείνῳ πεποίηκε, μηδέποτ' ἀπολῦσαι, μηδὲ δεθῆναι. τίς γὰρ ἁπλῶς φαύλους ἀνθρώπους; οὓς ὅταν ὑμεῖς ἀποχειροτονήσητε, ἀπαλλάξω τιμ. ἐὰν γάρ τις, ὡς ἀκαθίστατε τοὺς ἐγγυητάς, ἄξιοι δεδέσθαι φήσῃ, ᾗ καθιστάναι, ᾗ καταψήσῃ, ᾗ δείξει τ τοῦτο νόμον, ὃς καθιστάναι μ ὅταν βούλῃ κελεύει, φυλάττειν ἢ τέως ἀπολέγῃ, ἀσφ ἂν ἀποχειροτονήσητ' ὑμεῖς τοὺς ἐγγυητάς, δεδέσθαι προστάττει· ἀλλ' ὡς ἀληθῶς ὥσπερ ἀληθιφάρμακόν ἐστι τοῖς ἀδικεῖν * βουλομένοις. τῷ ἢ καταψηφιστῇ φησι τοὺς ἐγγυητάς, ἐὰν ἀποδιδῷ τῇ πόλει τὸ ἀργύριον, ἐφ' ᾧ κατέψησε τοὺς ἐγγυητὰς * ἀφεῖναι δ δεσμοῦ· πάλιν ἐνταῦθ' ἐπέμεινεν ἐπὶ δ κακουργήματος, ὃ μικρῷ πρότερον εἶπεν, ᾗ οὐκ ἐπελάθετο. ἀσφ ἔγραψε τὸ τίμημα τὸ γιγνόμενον. ἀλλὰ τὸ ἀργύριον ὃ ὤφλεν ἐὰν ἀποδιδῷ, ἀφεῖσθαι δ δεσμοῦ. ἐὰν ἢ μὴ καταβάλῃ τἀργύριον, ἢ αὐτὸς, ἢ οἱ ἐγγυηταὶ ἐπὶ τ ἐνιαύτης πενταμέας τ μ ἐξεγ B γυηθεῖσι, δεδέσθαι· τ ἢ ἐγγυητ, δημοσίαν εἶναι τ οὐσίαν. ἐν δὴ τῷ τελευταίῳ τούτῳ, πάντελῶς αὐτὸς αὑτῷ κατήγορος, ὡς ἀδικεῖ, γεγονὼς φανήσε). ἀργὸν ὅλως τὸ δεσθῆναι τ πολιτ αἰσχρὸν, ἢ δεινὸν νομίσαις, ἀπεῖπε μὴ δεῖν· ἀλλὰ τ κυρίου ἐν ᾧ τ ἠδικηκότα ἐνδεῖν παρόντα λαβεῖν, ἐκκλέψας, τὸν ὅρκον μ τ ὠμοσίας ἔλιπε τοῖς ἀδικουμένοις ὑμῖν λαβεῖν· τὸ δ' ἔργον ἀφέλετο· ὃ τοιαύτην ἀνάγκην ἔδωκεν ἅπασιν τοῖς τὰ ὑμέτερα ἀξιοῦσιν ἔχειν βίᾳ, μόνον τὸ προσέγραψε, δίκῃ ἐξεῖναι λαχεῖν αὐτῶν ᾧ τ δίκας ὤν, τ προστιμησάντων δ δεσμᾶ. ὁ ἢ πολλῶν ὄντων, καὶ δεινῶν, ὧν ἐν τῷ νόμῳ τέθηκε, μάλιστ' ἄξιόν ἐστ' ἀγανακτῆσαι, βούλομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. δι ὃν γὰρ ᾧ νόμῳ τῷ καταψηφισαμένῳ τοὺς ἐγγυητὰς, * ἅπαντα λέγ' τῷ ἢ μὴ καθιστάναι, μήτε βελτίους μήτε χείρους, μήθ' ὅλως προσέχοντ τ νοῦν ὑμῖν, ὀδεμίαν ὅτι δίκην, ὅτι ἀμωρίαν προσγέγραφεν· ἀλλ' ἄδειαν πεποίηκε τοιαύτην, ὅσην οἷόν τε μάλιστα πλείστην. καὶ γὰρ τ χρόνον ὃν διώρισε τ ἐνιαύτιον πρυτανείαν, τῷ καταψηφισαμένῳ λέγει οὗτ' ἐγγυητάς. γνοίη δ' αὖ τις ἐκεῖθεν. προσέγραψε δὴ μεσίαν εἶναι τ οὐσίαν, τ τ ἐγγυητ, ἀν μή τις ἐκτίσῃ. ἔδ' ἢ C μὴ καταψηφισαμένους, ἐκ τί δήποθεν ἐγγυητὰς ὑπάρχειν. καὶ τοῖς μὲν προέδροις, οἱ κεκληρωμένοι καθίζουσιν ἐξ ὑμῶν, ἐπαναγκες ἐποίησεν, ὅταν καθιζῇ τις δ ἐχεθῆναι τοῖς δ' ἀδικοῦσι τ πόλιν, ὀδεμίαν προσέγραψεν ἀνάγκην· ἀλλ' ὥσπερ διεργάτας αἱρεσιν ἀν τις ἐδωκεν, εἰ χ ἢ δοῦναι δίκην ἢ μή; καί τοι πῶς ἂν ἀσυμφορώτερόν ὑμῖν τοῦτ' ᾖν ποιῆσαι νόμον, ἢ κάκιον ἔχων; ὃς πρῶτον μ περὶ τ ὀκ δ παρελήλυθότες χρόνῳ κεφαλὴν ἐναντία τοῖς ἐφ' ὑμῶν ἐγνωσμένοις προστίθ. δ' ὅπερον ἢ περὶ τ μελλόντων κεφαλῆσθαι, προσιμᾶν κελεύων δικασταῖς ὀμωμοκότας, ἀκύρα τὰ προσιμήματα ποιεῖ· πρὸς ἢ τούτοις, ὑπερτίμους τοὺς ὀφείλοντας, ἃ τὰ προσήκοντα ἐκτίνοντας καθίστησιν. ὅλως δ' ὅπῃ δείκνυσι μάτην ὀμνύντας, πρῶτον, δικάζοντας, ὀργιζομένους, ἅπαντα ποιοῦντας ὑμᾶς. ἐγὼ μ γὰρ οἶμαι κρῖναι, ὁ ἡγούμενος τ τριάκοντα, ἀποφέρειν τ νόμον· ἐκ ἂν ἄλλον οἶμαι τρόπον γράψαντ' εἰσενεγκεῖν, ἢ ἕνα τὸν ὅλην συγχεῖ τ πολιτείαν, ᾗ καταλύῃ πάντα τὰ πράγματα· ὁ νόμος, ᾗ πολλὰς φιλοτιμίας * ἀνελεῖται τ πόλεως· ἔστι δ' ῥᾳδίως ὑμᾶς νομίζω μαθήσεσθαι, εἴσε γὰρ δή που, ὅτι σώζε) πολλάκις ὑμῶν ἡ πόλις διὰ τὰς γραφὰς, ᾗ τὰς ναυτικὰς, καὶ τὰς πεζάς· καὶ

A *In quibus omnibus id argentum, quod quis ꝙ debuit, simplum est perscriptum. Deinde tanta re, mutatione verborum sublata, adscripsit, necesse esse vt præsides comprobent, si quis vades dare uelit: * contra omnes leges existimans conseruandum esse sontem, & apud vos damnatum. Nam quum ei vadium constitutionē quolibet tēpore liberam fecerit: facultatē dedit, ne quid vnquam soluat, neq; tamen vinciatur. * Quis enim non inueniet viles homines, qui vbi vos eos improbaueritis discedāt? Nam si quis eum, v qui vades non dederit, in vincula* 6. Vadium cōstitutio nem penes condemnatum esse velit.
poſtulabit: se & dare, & daturum dicet, & istius legem proferet, quæ, cum ipse velit, constituere vades iubeat: interim custodiri, & si vos vades improbetis, in vinculis esse, non iubeat. Sic ista lex reuera quoddam præsentissimum remedium est hominibus iniuriarum studiosis. Ei verò qui vades constituit, si reddiderit ciuitati argentum, propter quod vades dedit, abire (inquit) liceat vinculis. Rursus hic à malitia sua non discessit, de qua paulo antè dixi: nec sui oblitus est, neq; scripsit æstimationē litis cum accessione: sed vbi, inquit, reddiderit argētum quod debuerat, vinculis liberetur. Sin argentū non numerarit, vel ipse, vel vades, nono senatus cōuentu: is qui sponsione liberatus est, in vincula conijciatur, vadium bona publicentur. In hoc extremo capite, ipse sese iniuriarum manifestè dānat. Non enim in vniuersum, quasi id turpe aut nefas existimarit, vllum ciuem vinciri vetuit: sed ea casionem, qua sontem coràm comprehendere licebat, suffuratus, nomen supplicij sumendi vobis affectis iniuria, reliquit, rē ipsam sustulit: & his qui vestram pecuniam vi detinent, impunitate proposita, tantum non adscripsit, licere illi diem dicere iudicibus, qui vinculis addixerint. Cum autem multa intolerabilia sint, quæ legi inseruit: id quod maximā indignationem meretur, iam vobis dicam. Nam quæ per totam legem dicit, ad eum pertinent omnia qui vades constituerit. Ei verò qui non constituerit, neque meliores neque deteriores, qui denique nullam vestri rationem habuerit: nullam neq; pœnam, neq; vltionem adscripsit: sed tantam dedit impunitatem, quanta maxima dari potest. Nam & tempus vades constituenti diffiniuit, nonum senatus conuentum. id ꝙ inde potest intelligi: ad-*
C *scripsit, publicanda esse bona vadium, si quis non soluerit. Eius verò qui vades non dedit, nul* q, vades esse possunt. ac prædibus à vobi* orte de* adiudicādum, necessitatem imposuit, si quis dederit recipiendi: rempub. lædentibus nullam adscripsit necessitatem: sed tanquam benemeritis optionem dedit, vtrum dare pœnas debeant, nec ne? Quæ nam igitur lex ista minus vtilis, aut improbior excogitari queat? quæ primùm de his qui antehac in iudicium adducti fuerant, contraria vestris sententijs imperat. Deinde, quum ijs qui in iudicium adducendi sunt, litem æstimare iubeat iuratos iudices: æstimationes facit irritas. præterea ærarijs aditum ad magistratus relinquit, ea quæ soluenda fuissent, non soluentibus? Eò denique vos redigit, vt frustra iurare, æstimare, iudicare, irasci, omnia facere, vos ostendat? Equidem existimo Critiam, qui fuit vnus è triginta tyrannis, si quam ferre legem vellet, non aliam fuisse laturum. Iam totam confundi rempublicam, & omnia negocia destrui lege ista, & multa ornamenta nostræ ciuitatis aboleri: id quoq; facilè vos puto cognituros. Neq; enim ignoratis, nostram vrbem expeditionibus sæpe seruari tum naualibus, tū pedestribus:* 7. Totam confundat rempublicam.

& vos

& vos multa memorabilia gesisse iã, alijs conseruãdis, alijs puniendis, alijs reconciliandis. Hæc verò quo pacto administranda sunt? per senatusc̃ōsulta & leges: vt alij tributa pẽdere, alij triremes instruere, alij nauigare, alij singula quæ opus sunt, præstare iubeãtur. Quæ vti fiãt: & in iudicijs frequentes adestis, & ad vincula dãnatis ordinis perturbatores. Considerate verò præstantis istius viri legem, quantopere impediat hæc, & corrumpat. Scriptũ est in eius lege, tametsi ærarius aliquis vinculis sit damnatus, aut etiam in posterum damnetur, ei licere, constitutis vadibus promittenti, se bona fide nono senatus conuentu, argẽtum soluturum, exire vinculis. Vnde igitur commeatus suppetet? quo modo mittetur exercitus? quo pacto pecuniam exigemus, si vnusquisq; debitor vades ex istius lege dederit, officium fecerit nemo? Nunquid dicemus Græcis: Timocratis lex est apud nos. proinde nonum senatus conuentum expectatote: tum demum egrediemur? hoc enim reliquum est. Quòd si nostra ciuitas erit defendenda: num putatis hostes improborum ciuium tergiuersationes & elusiones improbas expectaturos? si leges, quæ ipsam vrbem impediunt, tuleritis, & rationi vtilitatis repugnãtes: nunquid officio vlla ex parte fungemini? Atqui præclarè nobiscũ agi putandum, si, cum omnia fuerint in officio, nec vllatalis lex interturbet, hostes superemus: si nec celeritate destituamur, nec belli occasiones deseramus vnquam, sed pleno gradu consequamur. Quòd si eam te legem tulisse cõstat, qua tales res abolentur, quæ nostræ ciuitatis splendorẽ & maiestatem vbiq; auxerunt: an non quouis supplicio iure afficereris? Insuper, Athenienses, vectigalia tollit, tum sacra tum publica: quod quomodo fiat, ego dicam. Est vobis rata lex, & præclara, vt si qua alia, qui tã sacram quàm publicam pecuniam tenent, eam vt in curia numerent. Sin minus, vt senatus exigat ijs legibus, quæ in publicanos latæ sunt. Per eam aũt legem communia administrantur. Nam quæ in conciones, in sacrificia in senatũ, in equites, aliasq; res insumuntur, huius legis omnia beneficio cõparantur, & suppetitant. Cum enim vectigaliũ reditus, sumptibus vrbis haud sufficiãt: adiectiones quas vocamus, huius legis metu numerantur. Qui poterit igitur fieri, quin totius ciuitatis status labefactetur, cum & vectigaliũ reditus non sufficient sumptibus, multaq; non explebunt: & ne hos ipsos quidẽ, nisi sub anni exitum, exigere licebit? & eos qui adiectiones non soluerint, neq; senatus neq; iudicum autoritas vincet: quin ipsi sponsores constituent vsq; ad nonum senatus conuentũ? at octo prioribus quid agemus? Age dic Timocrates: non conueniemus, & consultabimus, si quid erit opus? Si non fecerimus: num libertatem reipub. retinebimus? Non iudicia de criminibus, tum publicis tum priuatis, pronunciabunt? qui porrò portus, quod confugium patebit his, quibus iniuriæ fient? Non conueniet senatus, neq; sancita legibus administrabit: & quid erit reliquum nobis aliud, nisi vt seruitute opprimamur? At hercule hæc omnia faciem⁹ gratis? Quid verò iniquius, quum tu mercede conductus, legem istam tuleris, quàm senatum, quàm populum, quam iudicia sua mercede fraudari? Nam tuæ legi, Timocrates, adscribẽdum fuit, id quod in publicanis & sponsoribus feciſti: exigenda esse debita receptis legibus. Quòd si contra quospiam alia quapiam lege aut decreto sancitum est, licere ab eis ea quæ debent exigi eodem modo, quo à publicanis: ab ijs etiam, legibus receptis, ea esse exigenda.

8 Vectigalia sacra & publica tollat.

Nunc

καὶ πολλὰ καὶ καλὰ πολλάκις ἤδη διεπράξασθε, καὶ σώσαντες ἕνας καὶ πυρφορησάμενοι, καὶ διαλλάξαντες. πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον τὰ τοιαῦτα διοικεῖν ἐστι; διὰ ψηφισμάτων καὶ νόμων, τοῖς μὲν, εἰσφέρειν ὅπη πόσον τις, τοῖς δ', τριηραρχεῖν κελεύοντας, τοῖς δ', πλεῖν, τοῖς δ' ἕκαστα ποιεῖν ὧν δεῖ. ἐγὼ δ' ὅπως γίγνηται δικαστήρια πληρῆται καὶ καταγιγνώσκητε δεσμὸν τῶν ἀνωμοσιῶν. σκέψασθε δὴ τὸν τοῦ καλῶς καθεστῶτα νόμον, ὡς λυμαίνεται ταῦτα καὶ διαφθείρει. γέγραπται γὰρ δήπου ἐν τῷ νόμῳ αὐτῷ καὶ εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων προστίμημα δεσμοῦ, ἢ καὶ τοῦλοιπὸν προστιμηθῇ, εἶναι, κατασήσαντι ἐγγυητὰς, ἢ μὴ δύνηται ἐνάτης πρυτανείας ἐκτίσειν τὸ ἀργύριον· ἀφεῖσθαι τοῦ δεσμοῦ. πῶς οὖν πόρον ἔσται; τίνα δ' ὁποτελήσεται τρόπον ἡ στρατιὰ τοῖς τὰ χρήματα εἰσπράξομεν. ἐὰν εἷς ἕκαστος ὀφλισκάνων, ἐγγυητὰς καθίσῃ κατὰ τοῦτον νόμον, ἀλλ' ἃ τὸ προσῆκον ποιῇς; ἐρᾶμεν, νὴ Δία, τοῖς ἕλλησι, μισοῦντες νόμος ἐστὶ παρ' ἡμῖν. ἀναμένατ' οὖν τὴν ἐνάτην πρυτανείαν· εἶτα τότ' ἐξέσται, τοῦτο γὰρ λοιπόν. ἀν δ' ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἀμυνεσθαι δεῖ, ἆρά γ' οἴεσθε οὐκ ἐχθρὰς τὰς τῶν παρ' ἡμῖν πονηρῶν διαφυσὰς καὶ κακουργίας ἀναμενεῖν; ἢ τὴν πόλιν αὐτὴν ἐμποδίζοντας νόμους θήσεσθε, καὶ ταναντία τῶν συμφερόντων λέγοντας, δυνήσεται δέ ποτε ποιῆσαι τὰ δέοντα; ἀλλ' ἀγαπητόν, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτάτοις, εἰ παύτων καλῶς ἐχόντων ἡμῖν, καὶ μηδενὸς ὄντος τοιούτου νόμου, κρατοῖμεν τῶν ἐχθρῶν καὶ τῆς ὀξύτητος διωκίμεθα, καὶ τοῖς τὰ πολέμια κομιοῦσιν ἀναλωθεῖν, καὶ μηδενὸς ὑστερίζειν. ἀλλὰ μὴν, εἰ φανήσεται τὸν τεθηκὼς νόμον, ὃς τὰ τοιαῦτα λυμαίνεται, δι' ὧν ἡ πόλις καὶ σεμνὴ καὶ λαμπρὰ πᾶσι καθέστηκεν ὡς ἐπὶ δικαίως ὁ, τι οὖν αὖ πάθοις; ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτάτοι, τὴν διοίκησιν ἀναιρεῖ, τήν θ' ἱερὰν καὶ τὴν ὁσίαν. ὡς γ', ἐγὼ φέρω, ἔστιν ὑμῖν κύριος νόμος, καλῶς, εἰ πόρρω καὶ ἄλλος, κείμενος, οὐκ ἔχοντες τὰ, τε ἱερὰ καὶ τὰ ὅσια χρήματα καταβάλλειν εἰς τὸ βουλευτήριον. εἰ μὴ τὴν βουλὴν αὐτὸς εἰσπράξειν, τοῖς νόμοις χρεωμένην τοῖς πολωνικοῖς. διὰ τοίνυν τοῦ νόμου τούτου διακεῖται τὰ κοινά. τὰ γὰρ εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰς θυσίας, καὶ τὴν βουλὴν, καὶ τοὺς ἱππέας καὶ πάλλα χρήματα ἀναλισκόμενα. ἔστι δ' ἐξ ὀνόματος ὁ νόμος ὁ πιῶν πρεσβυτερεῖαν. ἐκ δὲ ὄντων ἱκανῶν τῶν ἐκ τῶν πολῶν χρημάτων τῇ διοικήσει· τὰ προσκαταβλήματα ὀνομαζόμενα. διὰ τοῦτον τὸν νόμον τοῦτον φόβον, καταβάλλεται. πῶς οὖν ἔχαπαντ' ἀνάγκη καταλυθῆναι τὰ τῆς πόλεως, ὅταν αἱ μὲν τῶν πολῶν καταβολαὶ μὴ ἱκαναὶ ὦσι τῇ διοικήσει, ἀλλ' ἀνδεᾶς πολλῶν· καὶ μηδὲ ταῦτα ἀλλ' ἢ πρὸς λήγοντα τινιαυτὸν ἢ λαβεῖν; τὰ δὲ προσκαταβλήματα οὐ μὴ πόντας, κυρίαν ἡ βουλὴ μηδὲ τὰ δικαστήρια δῆπου, ἀλλὰ καθιεῖσιν ἐγγυητὰς μέχρι τῆς ἐνάτης πρυτανείας; πῶς δ' ὁκλῶ, τί ποιήσομεν; εἰ πὲ τιμόκρατες· ἀ σώιμεν καὶ βουλοσόμεθα ἐὰν μὴ δέῃ; εἶτα ἔπι δημοκρατησόμεθα; ἀ δικάσει τὰ δικαστήρια τά, τε ἴδια καὶ τὰ δημόσια; τίς ὑπάρξει τοῖς ἀδικουμένοις ἀσφάλεια; σκεῖσεται ἡ βουλὴ τῆς διοικήσει τὰ ἐκ τῶν νόμων; τί λοιπὸν ἔσθ' ἡμῖν, ἀλλ' ἢ καταλελῦσθαι; ἀλλὰ νὴ Δί' ἀμυνεῖ τοῦτο ποιοῦμεν; καὶ πῶς ἀδεινόν, εἰ διὰ τὸν νόμον, ὃν σὺ τεθῆκας, μισθὸν λαβὼν, ἄμισθος ὁ δῆμος ἔσται; ἡ βουλὴ τὰ δικαστήρια ἔσται; χρεὼν γὰρ τοῦτό γέ σε, ὦ τιμόκρατες, προσγράψαι τῷ νόμῳ, ὅπερ ἐπίεις τῆς τῶν πολωνῶν καὶ τῶν ἐγγυητῶν, τὰς πράξεις εἶναι τῆς τοῦ ὑπάρχοντας νόμους· καὶ εἴ τινων ἐν ἄλλῳ τινὶ νόμῳ, ἢ ψηφίσματι τὰς αὐτὰς εἴρηται πράξεις, ὧν ὀφείλουσιν, εἶναι, ὡς τοῖς πολωνῶν τῆς τούτων εἶναι τὰς πράξεις, τῆς τοὺς ὑπάρχοντας νόμους.

νῶν δὲ κύκλῳ φεύγων τοὺς νόμους τοὺς πλωνικὰς, ὅπ τὸ ψήφισμα τὸ Δικήμονος εἵρηκε, πράττειν τοὺς ὠφληκότας τῷ τάττας τοὺς νόμους· Δι᾽ ἃ τοίνυν ὁ τοσοῦτος ψευδῆται· ἐκεῖ τάττα τῷ τρόπῳ, τὸν μὲν ὑπάρχοντα τιμωρίαν λύσας τῷ τὰ τῆς πόλεως ἐχόντων, ἑτέραν δὲ τοσοῦτος γράψας, πάντα τὰ τοιαῦτα γράμματα αἰωρεῖ, δῆμον, ἱππέας, βουλὴν, ἱερεῖα, ὅσια. αὐθ᾽ ὧν, ἂν περ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, σωφρονῆτε, κωλαθεὶς, κ᾽ δὲς ἀξίων δίκην, τοῖς ἄλλοις παράδειγμα γένησεται, μὴ τιθέναι τοιούτους νόμους. ὁ τοίνυν τὰ δικαστήρια ἄκυρα μόνον ποιεῖ τῶν προσιμιάτων· ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀδικοῦσι τὰ κοινὰ δίδωσιν ἄδειαν· τὰς ὑπὲρ τῆς πόλεως εὐπατρίας λυμαίνεται. τὴν διοίκησιν καταλύει· τοῖς κακούργοις, καὶ τοῖς πατραλοίαις, καὶ τοῖς ἀστρατεύτοις, βοηθοῦντα τέθεικε τὸν νόμον. τὰς γὰρ ὑπαρχούσας ἐκ τῶν νῦν κυρίων νόμων ἡμερίας, καταλύει. λεγόντων γὰρ τῶν νόμων, οὓς ἔθηκε Σόλων, ὁ δὲ ὅμοιος ὢν τούτῳ νομοθέτης, ἐάν τις ἁλῷ κλοπῆς, κ᾽ μὴ τιμηθῇ θανάτῳ, προσιμᾶν αὐτῷ δεσμόν· καὶ, ἐάν τις ἁλοὺς τῆς κακώσεως τῶν γονέων, εἰς τὴν ἀγορὰν ἐμβάλῃ, δεδέσθαι· κἂν ἀστρατείας τὶς ὀφλῇ, καὶ λιποτάξιον τοῖς ἐπιτιμίοις ποιῇ, καὶ τοῦτον δεδέσθαι· ὁμοκράτης ἅπασι τούτοις ἄδειαν ποιεῖ, τῇ καταστάσει τὴν ἐγγυητῶν τὸν δεσμὸν ἀφαιρῶν, ὥς ἐμοί γε δοκεῖ (καὶ γὰρ εἰ φορτικώτερον εἶναι τὸ ῥηθησόμενον δόξει, λέξω καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι·) κ᾽ τοῦτό γ᾽ αὐτὸ ἄξιον αὐτὸν εἶναι θανάτου ζημιῶσαι· ἵνα ἐν ᾅδου τοῖς ἀσεβέσι δῷ δίκην τὸν νόμον· ἡμᾶς δὲ οὖν ζῶντας, τοῖς δὲ τοῖς ὁσίοις κ᾽ δικαίοις, εἰς τὸ λοιπὸν χρῆσθαι. ἀνάγνωθι δή, τοὺς τάττας τοὺς νόμους.

Νόμος κλοπῆς, κακώσεως γονέων, ἀστρατείας.

Ὃς ἐάν τις ἁλοὺς κλέπτῃ, ἐὰν μὲν * αὐτὸ λάβῃ, τὸ διπλασίαν καταδικάζειν. ἐὰν δὲ μὴ, τὸν δεκαπλασίαν πρὸς τοὺς ἐπαγτίους. δεδέσθαι δὲ ἐν τῇ ποδοκάκῃ τὸν πόδα, ἐπὶ δὲ ἡμέρας κ᾽ νύκτας ἴσας, ἐὰν προσιμήσῃ ἡ ἡλιαία. προσιμᾶσθαι δὲ τὸν βουλόμενον, ὅταν θέλῃ τὰ τιμήματα· ἢ, ἐὰν δέ τις ἀπαχθῇ, τῶν γονέων κακώσεως ἡλωκὼς, ἢ ἀστρατείας, ἢ * προειρημένον αὐτῷ ὑπὸ τῶν νόμων, ἐρχθῆναι, εἰσιὼν ὅπῃ μὴ χρὴ, δήσαντων αὐτὸν οἱ ἕνδεκα καὶ εἰσαγόντων αὐτὸν εἰς τὴν ἡλιαίαν. κατηγορείτω δὲ ὁ βουλόμενος οἷς ἔξεστιν. ἐὰν δὲ ἁλῷ, τιμάτω ἡ ἡλιαία, ὅτι χρὴ παθεῖν αὐτὸν ἢ ἀποτίσαι. ἐὰν δὲ ὀφλισκάνῃ τιμᾶσθαι δεδέσθω τέως, ἕως ἂν ἐκτίσῃ. Ὁμοιός γε, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, Σόλων νομοθέτης, καὶ Δημοκράτης; ὁ μὲν, γε καὶ τοὺς ὄντας βελτίους ποιεῖ, καὶ τοὺς μέλλοντας ἔσεσθαι. ὁ δὲ, καὶ τοῖς γεγενημένοις πονηροῖς ὅπως μὴ δώσουσι δίκην, ὁδὸν δείκνυσι, καὶ τοῖς οὖσιν ὅπως ἄδεια γενήσεται κακουργεῖν, δοκεῖ, καὶ τοῖς μέλλουσιν ἔσεσθαι· τοὺς ἐξ ἁπάντων τῶν χρόνων πονηροὺς, ὅπως ἔσονται σῶοι καὶ μηδὲν πάσχοντες, θαυμάζω. καί τινα ἂν ἀξίαν δοίης δίκην, ἢ τί σὺ παθὼν ἄν, τὰ προσήκοντα εἶναι πονηθὼς; ὃς, τὰ μὲν ἄλλα ἐῶ, ἀλλὰ τοὺς τῷ γήρᾳ βοηθοῦντας λυμαίνῃ· οἳ καὶ ζῶντας ἀναγκάζουσι τοὺς παῖδας τοὺς γονέας τρέφειν, κ᾽ ἐπὰν ἀποθάνωσιν, ὅπως τὸν νομιζομένων τύχωσι, θαπτόμενοι· ἢ πῶς ἂν κάκιστος ἁπάντων ἀνθρώπων δικαίως ἂν νομίζοιο, ὃς ἵνα, ὦ καταράτε, πλείονος φαίνῃ τοὺς κλέπτας, κ᾽ τοὺς ἀποστάτας, τὸν πατρίδα ποιούμενος, κ᾽ λέγεις τάττας καθ᾽ ὑμῶν νόμον λύεις; βούλομαι γοῦν ὑμῖν, ἃ ὑπισχνοῦμαι ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου, * ἀπολογήσασθαι, πειρηκότα ἐμαυτόν. ἔφην γὰρ αὐτὸν ἐξελέγξειν κ᾽ πάντα ἔνοχον ὄντα τῇ γραφῇ, πρῶτον μὲν θεῖναι τοὺς νόμους νομοθετήσαντα. δεύτερον δὲ ὑπεναντία τοῖς οὖσι νόμοις γράφοντα· τρίτον δὲ τοιαῦτα, δι᾽ ὧν βλάπτει τὴν πόλιν.

ἀκηοῶ

A Nunc leges de publicanis vndequaq; fugitas: & quia decreto Euctemonis statutũ est, vt ab ærarijs, debita ijs legibus reposcantur: propter hoc, id caput non adscripsit. Ea machinatione, supplicium in eos constitutum, qui pecuniam publicam detinent, sustulit: & quia aliud non adscripsit, tollit vniuersa, populum, equites, senatum, sacra, profana. Pro quibus conatibus, si vos, Athenienses, sapietis, punitus, meritoq; supplicio affectus, exemplo alijs erit, ne leges huiusmodi rogent. Neq; verò iudicijs tantùm irrogandæ mulctæ potestatem eripit: sed rempublicam depeculantibus licentiam dat: expeditiones pro reipublicæ salute suscipiẽdas, corrumpit: vectigalia destruit: maleficis & parricidis, militiaq; desertoribus patrocinantem legem tulit: cum supplicia veteribus, & nunc ratis legibus indicta tollat. Iubent leges, quas Solon tulit, nulla re similis isti legumlator: Si quis de peculatu conuictus, capitis tamen damnatus nõ fuerit, cum vinculis addici: si quis conuictus malæ parentum tractationis, in forum sese ingesserit, in carcerem conijci: si quis militiæ desertor, idem sibi iuris arroget quòd hi ciues habent, quorum saluum caput est, cum quo; vinci

B ri: Timocrates his omnibus impunitatem proposuit, cõstitutione vadium carcerẽ demolitus. Proinde mea quidem sententia (tametsi enim dictum fortasse videbitur insolentius: tamen eloquar, & non dissimulabo) vel ob hoc capite mulctandus fuerit, vt apud inferos, impijs legem istam ferat: nos viuentes sanctis & iustis his in posterum vti patiatur. Recita istas leges.

LEGES DE FVRTO, MALA tractatione parentum, deserta militia.

Quicquid aliquis amiserit, si id receperit, fur dupli damnetur: sin minus, decupli, * vnà cum adiutoribus. Vnoq; pede stringatur compede quinq; dies, totidemq; noctes, si Heliæa id censuerit: censere verò liceat vnicuiq;, dum de litis æstimatione agitur. Quòd si quis abductus fuerit, vel malæ tractationis parentum, vel desertæ militiæ conuictus, vel cõtra legum interdictum eò fuerit ingressus, quò ei nefas est: vndecimuiri eum vinciunto, & in Heliæam introducunto. Accuset autem ex his quibus id licet, quicunq; voluerit. Damnatus si sit: æstimet Heliæa, quid eum luere oporteat, aut soluere. Quòd si pecuniaria mulcta ei dicta fuerit: in vinculis teneatur, dum soluerit. Similis igitur Soloni, Athenienses, legisla-

C tor est Timocrates? Ille probiores fecit, tum eos qui sunt improbi, tum qui futuri sunt: iste etiam ijs qui iam se malè gesserunt, viam ostendit elabendi ne pœnas dent: & ijs qui nunc sunt improbi, spem impunitatis proponit: & ijs qui futuri sunt. Ita omnes omnium temporum sceleratos fouet: atque id agit, vt sint incolumes, & ab omnibus incommodis vindicentur. Enimuero quas tu pœnas satis graues dares, aut quæ ferres, vt ea ferres quæ meruisti? qui (omitto cætera) etiam præsidia senectutis tollis: leges inquam, quibus cogũtur liberi & parentes viuos alere, & defunctis iusta persoluere. An verò te quisquam sceleratior inter mortales omnes existimari queat? qui, ò nefariũ caput, pluris facere non dubites fures, facinorosos & desertores, quàm patriam, & propter istos leges ferre perniciosas? Ostendam autem præstitisse me iam ea, quæ orationis initio facturũ esse sum pollicitus. Professus enim sum, me ostensurum, istũ per omnia teneri accusatione: primùm q; cõtra leges legem tulerit. deinde q; reliquis legibus cõtraria scripserit: tertiò, quòd ea quib. respublica læderetur.

Concluſi per enumerationem partium.

Audi-

Audiuistis aũt legem,quid eum facere iubeat qui nouã legem roget:rursus vos docui,horũ nihil prorsus istũ præstitisse. Quin illas etiã leges audiuistis, quibus ab isto rogata lex aduersatur:& hanc, priusquam illas abrogasset,eum tulisse scitis:non etiã esse è republica,audiuistis. iam primùm enim ea de re verba facere destiti. Proinde palàm,nullis rebus exceptis,iniurius est:neq; quicquam est in quo vestri rationẽ habuisse, aut verecundari videatur. Ac, mea quidẽ opinione,si quid præterea fuisset interdictũ legib.id quoq; facturus fuit. Vndecunq; igitur apparet,eum hæc insidiosè scripsisse,& re deliberata, non opinionis errore deliquisse:inde verò potissimum,q tota lex vsq; ad extremã syllabã talis est. Nec enim vel inuitus quicquã rectè statuit,aut q vobis profuturum esset. An non igitur odio prosequendus est,& puniendus is,qui læsi populi nullam rationem habuit: sed leges pro ijs tulit,qui & olim fecerunt,& post hac facturi sunt iniurias? Demiror aũt,Iudices, eius impudẽtiam,qui cum Androtionis in magistratu collega esset, eadem hac clementia non sit vsus erga vestratem populum,qui iam ita exhaustus erat exactionibus, vt plura pendere nõ posset:postquam verò Androtionem oportuit ea restituere, quibus iam olim rempublicam depeculatus fuerat, & sacra & profana pec[illegible]rrepta [illegible]m verò demum tulisse legem,vt mul[illegible]blica,decupli sacræ pecuniæ vos defraudari. [illegible]m vestram multitudinem sic tractarit: mox haud dubiè dicet,se legem istam populi gratia tulisse. Mihi quidem quouis supplicio dignus videtur,quicunq; oportere putat, siue quis ædilis, siue præfectus vrbis, siue iudex legibus creatus, peculatus in referendis rationibus sit conuictus, homo pauper & rudis,& multarum rerum imperitus, sortitoq; magistratu functus,eum decupli damnari,cum nemo vllam legẽ ferat quæ talibus opituletur. Si qui verò legati delecti à populo,homines copiosi,magnam pecuniam surripuerunt,aliam sacram,aliam publicam,eamq; longo tẽpore tenuerunt:his demum expediri remedia summo artificio concinnata,vt ne quid iubeant, quod est vel legibus,vel decretis constitutum. Atqui Solon, cui nec ipse Timocrates,se ferendarum legum scientia cõferendum esse censeat, nusquam id egit, vt eius generis homines impunè & securè grassari possent: sed in hoc potius intentus fuit, vt aut non delinquerent, aut delictorum pœnas darent,legemq; tulit. Recita legem.

Amplificatio criminis,à causa legis propter Androtionẽ & maleficos latæ: ob nummos.

LEX.

Si quis interdiu supra quinquaginta drachmas furatus fuerit:abduci liceat ad Vndecim viros. Si quis verò noctu quippiam surripuerit: eum & occidere, & interfequendum vulnerare, & ad Vndecimuiros, si cui lubet,abducere fas esto. Conuicto autem eorum facinorum,propter quæ in vincula licet abripi,non liceat datis vadibus satisfacere pro furtis:sed mors pœna esto. Ac si quis è Lyceo,aut ex Academia,aut Cynosarge vestem, aut lagunculam, aut quicquam aliud minimi precij, aut aliquod vasculum è gymnasijs aut portubus surripuerit,sup[illegible]ccem dra[illegible]mas: etiam his morte pœnas esse luendas cõstituit. Si quis verò priuato iudicio furti conuictus fuerit:ei licere duplum soluere æstimatæ litis: penes verò iudices esse furem præter argẽtum ad quinque dierum to.idemq; noctium vincula damnare:vt omnes e[illegible]m vinctũ esse videat. Etiã has leges paulò prius audiuistis. Censuit enim flagitiosum hominem,non tantum rapinis restitutis, esse liberatum (quia magnum furum

A ἀκοῶ ἠκούσατε τ̃ νόμων ἀκελ[illegible]υσι ποιεῖν τ̃ τιθέντα τὸ μὲν κοινὸν· καὶ πάλιν ὑμᾶς ἐδίδαξα, ὅτι τούτων ἕνεκ' ὀ[illegible]πιστῶ ἐπίστευσεν, ἅτ[illegible]. καὶ μὲν δὴ, κἀκείνων ἠκούσατε τ̃ νόμων, ὃ ἐναντί[illegible]ὢν ἐφαίνετ' ὀ τότε· καὶ τότε ὅλη πρὸν λύσαι, τόνδε τέθηκεν, ὅπως κἀ[illegible]. ἀλλὰ μὲν ὅτι γ' οὐκ ἀπιτήδει[illegible], ἀκηκόατε. ἄρτι γὰρ λέγων ἐπαυσάμην. ἐγκωῶ κ̃ ποιῶ τοῦτ' ἀδικεῖ φανερῶς, κ̃ ἐὰν ὅλ[illegible] φρόνησις ὑμῶν ἐὰν ὀλιγοθηβὰς φαίνε[illegible]. ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ, κἂν εἰ πρὸς τούτοις ἄλλο μὴ ποιεῖν ἐγέγραπτο ἐν τοῖς ἔσι νόμοις, κἂν τοῦτο ποιῆσαι. πάντα γὰρ ἔχθρα μὲν πίνω ἁπλ[illegible]ἐὰν ὅλ[illegible] τῶν τ̃ ἔγραψεν ἀπιθαλάττιος, καὶ μ̃ ἔ βαλάττιος * τοῦτ' ἀδικῶν, καὶ ἀ γνώμη μαμαρίων. μάλιστα δ' ὅτι ἔ πάντα τ̃ νόμον μέχρι τ̃ ὑστάτης συλλαβῆς τοιοῦτον εἶναι. ἀδ' ἐὰν ἀδ' ἄκων ἀδικῇ τις ἐγκλεῖν ὀρθῶς ἔχων, ἀδ' ὡς ὑμῖν ἔμελλε λυσιτελήσειν. πῶς εἰκὸς ἐστὶν ἡμιωρεῖας ἔ[illegible]ν, ὃς μὲν ἀδικημάτιά τις ἐλήσεν, ὥσπερ ἡ τ̃ ἠδικηκότων, κ̃ ὕστερον ἀδικήσόντων, οὓς νόμους τίθηκε θαυμάζω δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, τ̃ ἀναιδείας αὐτοῦ, τὸ, ἡνίκα μὲν ἦρχεν αὐτὸς μετ' Ἀνδροτίων[illegible], τ̃ ἔλεον ἔ[illegible]ν ὑπὲρ τῶν πληθῶν τῶν ὑμε[illegible] πρῶ μὴ ποιήσασθαι, τῷ ἀπρηκότι τὰ ἑαυ[illegible] χρήματα εἰσφέρουλι· ἐπειδὴ ἡ Ἀνδροτίωνα ἔδει, ἃ πάλαι ὑφῆκε τ̃ πόλεως χρήματα, καταθεῖναι, τὰ μὲν ἱερὰ, τὰ δ' ὅσια· τότε θεῖναι τ̃ νόμον ἐπ' Ἀποστερήσαι. τ̃ μὲν ὁσίων τῆς διαπλασίας, τ̃ ἱερῶν ἡ, τ̃ δεκαπλασίας. καὶ ἕτω πως τὸ πλῆθ[illegible] τὸ ὑμέτερον πεφυσενλώκατε, ὁ αὐτίκα δὴ μάλα ὥσπερ ἔ δῆμος φήσων τ̃ νόμον τοῦτον θεῖναι. δικαίως δ' ἂν ἐμοὶ δοκεῖ πάθειν ὁποιῶν, ὅς μ̃ εἰ[illegible] ὀδὸν εἰ μὲν μὴ ἀγορανόμ[illegible], ἢ ἀστυνόμ[illegible], ἢ δικασὴς κ̃ νόμους γνόμεν[illegible], κλοπῆς, ἐν ταῖς δυθυίαις ἑάλωκεν, ἄνθρωπ[illegible] πονηρὸς καὶ ἰδιώτης, καὶ πολλῶν ἀπρ[illegible], καὶ κληρωτὴν δὲ χλὼ ἄρξ[illegible]. τούτῳ μὲν τ̃ δεκαπλασίαν εἶναι, καὶ νόμον ὀδ[illegible]ία τοῖς τοιούτοις ἐπικηρυκῶπα πῆσιν. εἰ δέ τινες πρέσβεις αἱρεθέντες ὑπὸ τ̃ δήμου, πλούσιοι ὄντες, ὑφείλοντο χρή[illegible]α πολλὰ, τὰ μ̃, ἱερ̃, τά δ' ὅσια, κ̃ εἶχον χρόνον πολ[illegible] τούτοις ὅπως μηδὲ πείσονται, μήθ' ὧν οἱ νόμοι, μήτ' ὧν τὰ ψηφίσματα προστίθει, μάλ' ἀκριβῶς εὗρε. καί τι γ' ὁ σέλων, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὦ δὴ αὐτὸς δημοκράτης φησὶν εἶμοι[illegible] νομοθέτης εἶναι, ἀχ ὅπως ἀσφαλῶς κακυργήσουσι φαίνε[illegible] παρασκευάζων τοῖς τοιούτοις· ἀλλ' ὅπως μὴ ἀδικήσουσιν, ἢ δώσουσι δίκην ἀξίαν, καὶ νόμον εἰσήνεγκε. λέγε δ' αὖτον τ̃ νόμον.

B

C

Νόμ[illegible].

Εἰ μέν τις μεθ' ἡμέραν ὑπὲρ πεντήκοντα δραχμὰς κλέπτοι, ἀπαγωγὴν πρὸς τοὺς ἕνδεκα εἶναι. εἰ δὲ ἐλάττω τοιοῦτων κλέπτοι, τοῦτον ἐξεῖναι καὶ ἀποκτίνα, καὶ τρῶσαι διώκοντα, καὶ ἀπαγαγεῖν τοῖς ἕνδεκα ἂ βούλοιτο. τῷ δ' ἁλόντι ὦ[illegible] παγωγὰί εἰσιν ἐκ τ̃ γυνὰς καταιτήσαντι, ἕκλισ[illegible] ναι τῶν κλεμμάτων ἁλλὰ θάνατον τὴν ζημίαν. καὶ ἐάν τις γ' ἐκ Λυκείου, ἢ ἐξ ἀκαδημίας, ἢ ἐκ κυνοσάργους, ἱμάτιον, ἢ ληκύθιον, ἢ ἄλλο τι φαυλότατον, ἢ τ̃ σκευῶν ἢ τ̃ ἐκ τ̃ γυμνασίων ὑφέλοιτο, ἢ ἐκ τ̃ λιμένων, ὑπὲρ δέκα δραχμὰς κ̃ τούτοις θάνατον ἐνομοθέτησεν εἶναι τὴν ζημίαν. εἰ δέ τις νύκτωρ διώκω κλοπῆς ἁλοίη, ὑπὲρ ἀρχὴν μὲν αὐτῷ διπλάσιον ἀποτίσαι τὸ ἡμιθοῦ. προσιμήσαι δ' ἐξεῖναι τῷ δικασταῖ πρὸς τῷ δρύῳ δεσμὸν τῷ κλέπτῃ, πρὸς ἡμέρας, καὶ νύκτας ἴσας [illegible]ς ὁρῶσιν ἅπαντες αὐτ̃ δεδεμένον. καὶ τούτων ὁλ[illegible] πρότερον ἠκούσατε τῶν νόμων. ὥστε γὰρ δεῖν τὸν [illegible] τι αἰσχρὰ ἐργαζόμενον, μὴ ἀφελεῖσθαι μόνον, ἀποδιδόντα ἁπλᾶ ἀλλὰ (πολλοὶ γὰρ αὐτῷ ἐδόκουν ἔτω γ' οἱ κλέπται ἔσεσθαι, εἰ μέλλοιεν λαφθήσεσθαι

furum

ϑοντες μὲν ἔξειν, μὴ λαϑόντες δὲ, αὐτὰ μόνα καϑῃ-
ρουν ἀὐφείλοντο) ἀλλὰ ταῦτα μὲν, διπλάσια καταϑεῖ-
ναι· δεϑέντα δὲ, πρὸς τούτῳ τῷ τιμήματι, ἐν αἰχμώῃ
ἤδη ζῆν τὸν ἄλλον βίον. ἀλλ' οὐ τιμοκράτης· ἀλλ' ὅπως
ἁπλᾶ μὲν, ἃ δεῖ διπλάσια, καϑῃρῆσϑαι παρεσκεύα-
σε· μήδ' ὁτιοῦν δ' ὑπὲρ τίμιον ἔχειν πρὸς τούτοις. καὶ οὐκ
ἀπέχρησεν ὑπὲρ τῶν μελλόντων αὖϑις ταῦτ' ἀδικεῖν,
ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἄρ' ἠδικηκὼς κεκολασμένος * ἦν, καὶ τού-
των ἀφῆκε. καίτοι ἔγωγ' ὤμην, δεῖν τὸν νομοϑετοῦντα
πρὸ τῶν μελλόντων ἔσεσϑαι, εἶτα δεῖ γίγνεσϑαι, καὶ ὡς ἕ-
καστα ἔχειν, καὶ τὰς τιμωρίας ὁπίας τινὰς ἐφ' ἑκάστοις
δεῖ τοῖς ἀδικήμασιν εἶναι, περὶ τούτων νομοϑετεῖν. τοῦτο
γάρ ἐστι τὸ ἐφ' ἅπασι τοῖς πολίταις καινοὺς ϑεῖναι νόμους
τηλίκους. τὸ δὲ περὶ τῶν γεγονότων πραγμάτων νόμους
γράφειν, καὶ νομοϑετεῖν ἐστιν, ἀλλὰ τοῦ ἀδικεῖν σώζειν.
σκοπεῖτε δ' ὡς ἀληϑῆ λέγω ἐκ τωνδί. εἰ μὲν γὰρ δι-
κήμων ἑάλω τιὼ τῶν πρὸ τοῦ νόμων γραφεὶς, οὐκ ἂν
ἔῆκε τοῦτον τὸν νόμον ὁ τιμοκράτης· δῆλον δ' ἂν εἰ ἐδεῖτο ἡ πό-
λις τοῦ νόμου· ἀλλ' ἐξήρκει ἂν αὐτοῖς ἀπεστερηκόσι τιὼ
πόλιν τὰ χρήματα, τῶν ἄλλων μὴ φροντίζειν. νυνὶ δ' ἐπὶ
δὴ ἀπέφυγε· τὸ μὲν ὑμέτερον δόγμα καὶ τιὼ τοῦ δικα-
στηρίου ψῆφον, καὶ τοῦ ἄλλους νόμους, ἀκύρους οἴεται δεῖν
εἶναι, αὐτὸν ἢ καὶ τὸν αὐτοῦ νόμον κύριον. καίτοι, ὦ τι-
μόκρατες, οἱ μὲν ὄντες ἡμῖν κύριοι νόμοι, τουτουσὶ ποι-
οῦσι κυρίους ἁπάντων· οἳ δὲ δόσιν αὐτοῖς ἀκούσασιν, ἐ-
πῖδον ἂν τι νομίζωσι τὸ ἀδίκημα, τοιαύτη περὶ τοῦ ἠδι-
κηκότος κεχρῆσϑαι τῇ ὀργῇ. μέγα, μεγάλῃ· μικρὸν,
μικρᾷ. ὅταν γὰρ ἢ ὁ, πεϑεῖν, ἢ ἀποτίσαι, τὸ τι-
μᾶν ὀρϑῶς τούτοις γίγνεται. σὺ τίνων τὸ παϑεῖν ἀφαι-
ρεῖς, τὸν δεσμὸν ἀφιεὶς καὶ ταῦτα, τίσι; τοῖς κλέπταις,
τοῖς ἱεροσύλοις, τοῖς πατραλοίαις, τοῖς ἀνδροφόνοις, τοῖς
ἀστρατεύτοις, τοῖς λειποτάξασι τὰς τάξεις· τούτους γὰρ πάν-
τας σώζεις τῷ * νόμῳ. καίτοι ὅς γε ἐν δημοκρατίᾳ
νομοϑετῶν, μήθ' ὑπὲρ τῶν ἱερῶν μήθ' ὑπὲρ τοῦ δήμου
νομοϑετεῖ, ἀλλ' ὑπ[illegible]ν εἰσὶν ἀρίστως· ὡς οὐ δίκαιός
ἐστι τῆς ἐσχάτης τ[illegible]ίας τυχεῖν. οὐ γὰρ δὴ ἐρεῖ γε ὡς
οὐ πιούτους οὐ καὶ προσήκει καὶ οἱ νόμοι κελεύουσι
τῆς μεγίστης ζημιρίας ἐνόχους εἶναι· οὐδέ, ὡς οὗτοι
ὑπὲρ ὧν εἵρηκε τὸν νόμον, οὐ καὶ κλέπται καὶ ἱερόσυ-
λοί εἰσι· τὰ μὲν ἱερὰ, τὰς δεκάτας τῆς Ἀϑηνᾶς, καὶ τὰς
πεντηκοστὰς τῶν ἄλλων ϑεῶν σεσυληκότες· καὶ αὐτὰ τὰ
ἀποδοῦναι, αὐτοὶ ἔχοντες· τὰ δὲ, ὅσα, ἃ ἐγίγνετο ὑμέ-
τερα κυκλοφόρια. διαφέρει δὲ ποσοῦτον αὐτῶν ἡ ἱερο-
συλία τῶν ἄλλων, ὅτι τιὼ ἀρχαίω, οὐδὲ αὐλύγκαν
εἰς τιὼ ἀκρόπολιν, δέον αὐτούς. οἶμαι δὲ νὴ τὸν Δία
τὸν ὀλύμπιον, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐκ ἀστὸ τωντομά-
του τιὼ ὕβριν καὶ τιὼ ὑπερηφανίαν ἐπιλϑεῖν ἀν-
δροτίωνι· ἀλλ' ὑπὸ τῆς Ἀϑηνᾶς ὀπιπεμφϑεῖσαν· ἵν' ὥσ-
περ οἱ τὰ ἀνϑρωπήϊα τῆς νίκης περικόψαντες ἀπώ-
λοντο αὐτοὶ ὑφ' αὐτῶν, οὕτω καὶ οὗτοι αὐτοὶ αὐτοῖς
διαδικαζόμενοι, ἀπώλοντο, καὶ τὰ χρήματα κατε-
ϑεῖεν διπλάσια κατὰ τοὺς νόμους, ἢ ἀϑεῖεν. βούλο-
μαι δ' ὑμῖν, ὃ μεταξὺ λέγων περὶ τούτου ἐνεϑυμήϑην,
εἰπεῖν, περὶ οὗ τέϑεικε νόμου, ὡς δόξον τι καὶ ϑαυ-
μαστὸν ἠλίκον. οὗτος γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῖς μὲν τὰ
τέλη ὠνουμένοις, ἔγραψε τὰς τιμωρίας εἶναι, εἰ μὴ κα-
ταβάλοιεν τὰ χρήματα, τοῦ νόμου τοῦ πρότερου,
ἐν οἷς καὶ [illegible]εσμὸς καὶ διπλασία γέγραπται· ἀϑρώ-
πους, οἳ διὰ τὸ ζημιοῦσϑαι [illegible]ῆ ὠνῇ, ἔχοντες ἔμελ-
λον τιὼ πόλιν ἀδικήσειν· τοῖς δ' ὑφαιρουμένοις τὰ
τῆς πόλεως, καὶ ἱεροσυλοῦσι τὰ τῆς ϑεοῦ, τὸν δεσμὸν
ἀφεῖλε. καίτοι εἰ μὲν ἐλάττω τούτους ἀδικεῖν ἐκεί-
νων νομίσας φήσεις· ἀνάγκη μέμνησϑαί σε ὁμολογεῖν.
εἰ δὲ

A furum prouentum eo quidem pacto fore cẽsuit, si celato furto fruerentur, deprehenso tantundem dunt axat soluerent, quãtum sustulissent) sed cùm duplum oportere soluere, tum in vinculis habitum supra mulctam hãc, quod vitæ reliquum fuerit, exigere cum infamia. Non ita Timocrates: sed hoc effecit, vt simpla soluantur, quæ dupla solui conueniebat, neq; ad hæc vlla pœna adijciatur. Neq; satis habuit iniquissimum facere decretum pro ijs qui peccaturi essent: nisi etiã ob delicta iam mulctatos, pœnis exemisset. Atqui ego putabam legislatoris id esse officiũ, futuris de rebus quæ fieri oporteat, & qualia singula esse, & quibus pœnis iniurias singulas coherceri deceat, his demum de rebus cõstituere. Hoc enim est leges ferre, quæ pari æquitate omnes ciues comprehendant. Sed de præteritis scribere: id verò non est ferre leges, sed fouere nocentes. Considerate verò in hæc intuentes, quàm æqua dicam. Nam si Eucłemon violatarũ legum damnatus esset, non tulisset legem istam Timocrates, neq; hac lege fuisset opus reipublicæ: sed satis ipsi habuissent peculatu suo frui, quicquid de alijs fieret. Nũc,
B cum sit absolutus, vestram sententiam & iudicij suffragium, reliquasq; leges sine autoritate esse oportere censent: suam & suæ legis autoritatem esse oportere magnam. Atqui Timocrates, ea leges quas firmas & ratas habemus, omnem suam autoritatem in hosce conferũt, illisq; potestatẽ dant, vt re audita, quale facinus iudicarint, tali erga fontem etiam ira cõmoueantur: si magnum, magna: sin paruum, parua. Nam cum in eo res est, vt statui debeat, quid sit vel luendum, vel soluendum: æstimatio mulctæ penes hos est. Tu verò pœnas corporum sustulisti, vinculis remisis. Quibus verò id? furibus, sacrilegis, parricidis, homicidis, emansoribus, ordinũ desertoribus. hos enim omnes ista lege tueris. Enimuero quisquis leges ferens in libera ciuitate, neq; sacrorũ neq; populi rationẽ habet, sed eorum hominum quos modò dixi: an non vltimum supplicium probè cõmeruit? Nec enim hoc dicet scilicet, quin & oporteat, & leges iubeant, huius generis homines grauissimis pœnis coherceri: aut eos quib. ista lex patrocinetur, nõ esse & fures, & sacrilegos, qui sacra, tum decimas Mineruæ, tum reliquorũ deorum quinquagesimas diripuerunt: eaq; non
C reddũt, sed ipsi detinent: & publica quæ ad vos pertinebant, suffurati sunt. Tanto autem grauius est eorum sacrilegium quàm aliorũ, vt, quod factum oportuit, eam pecuniam prorsus in arcem non retulerint. Quare (Iouem Olympium testor) Iudices, non fortuito Androtioni petulantiam istam & insolentiam esse obortam existimo, sed iram deæ inflictam: vt, quemadmodum hi, qui donaria victoriæ causa consecrata conciderunt, ipsi suis manibus perierunt: sic & isti collusionibus suis, & iudicijs, quorum ipsi moderatores sunt, perirent: & aut duplum pecuniæ soluerent secũdum leges, aut in neruum irent. Exponam autem vobis, quid interim dum hæc dico, in mentem mihi venerit de lege ab isto lata: absurdum certè quiddam atq; mirificissimum. Nam iste, Iudices, vectigalium redẽptoribus pœnas, secundum priores leges, si pecuniam non soluerent, scripsit esse infligendas: quibus & vincula, & dupli solutio continentur, in eos homines constituta, qui ob contractum in emptione damnum, non volentes fraudaturi erant reipubl. Eos verò qui & ærarium depeculantur, & deam sacrilegijs compilant, vinculis liberauit. Quòd si istos minus tibi videri dices iniurios: necesse erit, vt insanire te fateare.

Insectatio oratorũ, & Androtionis Melanopi, Glaucetæ in primis.

Sin maiora, qualia sunt istorũ facinora, & tamen istis parcis, illos vrges: quî negabis te totum negocium istis vendidisse? Operæprecium porrò est, vt & hoc dicam, quantum vos magnitudine animorum oratores superetis. Vos etenim acerba supplicia in plebem constituta, vt, siue quis bina stipendia mereat, siue relatus in ærarios, concioni aut confessui iudicum interfit, siue quippiam aliud agat legibus interdictũ: non prohibetis. idq; cum sciatis coactum inopia facturum, si quis facturus sit tale quippiam: neq; tales leges fertis, vt eis delinquere liceat: imò contrà potius, vt ne liceat. Isti verò in eo sunt, vt flagitiosissimi homines, grauissimis q; constricti sceleribus impunè abeant: ac postea vos priuatim infectantur suis orationibus, dum sese pro bonis & præstantibus viris venditant, improborum & ingratorum seruulorum imitantes ingenia. Nam & illi, Iudices, consecuti libertatem, non ob manumissionem gratiam dominis habent: sed eos omnium infensissimè oderunt, vt seruitutis suæ conscios. Sic etiam isti oratores, non contenti se ex administratione reipublicæ paupertate emersos, & factos esse diuites: insultant etiam multitudini: quia vnusquisque è populo conscius est, quibus isti studijs in paupertate & adolescentia ætatem exegerint. At verò turpe fuisset scilicet, Androtionem esse vinctum, aut Glaucetem, aut Melanopum? Non mediusfidius, Iudices: sed rempublicam iniurijs & cõtumelijs affectam, cùm suo, tum deæ nomine non sumere pœnas, id verò multo est turpius. Nam Androtioni quidem nónne patrium est, esse in vinculis? Scitis ipsi, patrem eius multa quinquennia in carcere versatum, effugisse tandem, non esse dimissum. Nunquid ob primæ ætatis studia? Verùm ob ista non minus eum vinciri decet, quàm propter peculatum. Nunquid ideo quòd in forum erumpebat sibi interdictum, & ex eo moderatæ vitæ homines ipse in carcerem abripiebat? At facinus fortasse fuisset, si Melanopus nunc in vincula conijciendus esset? Ac de patre quidem eius mali nihil dicam: quamuis eius furta satis materiæ suppeditarent: sed is per me talis esto sanè, qualis à Timocrate prædicari queat. Si verò probi patris filius, improbus ipse & fur extitit, & proditionis dãnatus, tria talenta pependit: & eum collegæ iudices peculatus reum peregerunt, & decuplum ipse soluit, & legationem Ægyptiacam mala fide obijt, & suos fratres iniurijs affecit: nónne tanto magis eum vinciri oportuit, boni patris sobolem tam degenerem? Ego quidem arbitror, si reuera vir bonus esset Laches, & bonus ciuis, vltrò daturum fuisse operam, vt filius, qui quidem sit talis, & tanto dedecore patrem afficiat, in vincula conijceretur. Et hunc sanè missum faciamus, Glaucetemq; spectemus. Non verò hic is est, qui hinc Deceleam transfugit, atque inde incursione facta, vos omni latrocinij genere est depræda tus? Atqui hæc quæ dico, nostis omnes. Quicquid autem à vestris vxoribus & liberis eripuit, quicquid aliunde nactus fuit: horum omnium illic præfecto Laconico decimas bona fide annumerauit. Deam tamen nostram, decreto ei à vobis legationis honore, decimis hostilibus defraudauit: Quæsturam arcis adeptus, nostræ ciuitatis præmia & monimenta fortitudinis, quæ de Barbaris cæperat, ex arce surripuit: sellam illam dico argenteis pedibus, & acinacem Mardonij qui Daricos trecentos valet. Et hæc ita sunt peruulgata, vt nemo hominum ignoret. In alijs autem rebus nonne est omnium hominũ violẽtissimus?

Incitatio ad pœnam, exẽplis seueritatisve terũ in claros viros editis.

Parcen-

εἰ δὲ μείζω νομίζων, ὥσπερ ἐστὶν, ἐκεῖνα πεπονήκατε, σοῦ μὲν* ἀφίης, σοῦ δὲ μή· σὺ δὴ δῆλον ἂν ποιήσαις τὸ πρᾶγμα τούτοις; ἄξιον πίνυ καὶ τοῦτ' ἐπαινεῖν, ὅσον ὑμεῖς διαφέρετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, μεγαλοφροσύνῃ τῶν ῥητόρων. ὑμεῖς μέντοι τὰ ὑπὸ τῶν πολιτῶν δεινὰ, ἐὰν τις ἢ δι' ὀλίγον μισθοφορήσῃ, ἢ ὀφείλων τῷ δημοσίῳ ἐκκλησιάζῃ, ἢ δικάζῃ, ἢ ἄλλο τι ποιῇ ὧν οἱ νόμοι ἀπαγορεύουσιν· ἃ κωλύετε, καὶ τοῦτο εἰδότες, ὅτι διὰ πενίαν τοιοῦσί τινων τι τοιῶν· ἃ δὲ νόμους τοιούτους τιθέασθε, ὅπως ἐξουσία ἔσται αὐτοῖς ἐξαμαρτεῖν· ἀλλὰ τοὐναντίον, ὅπως μή. ὅτοι δ' ὅπως οἱ τὰ αἴσχιστα καὶ δεινότατα ποιοῦντες, δίκην μὴ δώσουσιν, εἶτα περιπλακίζουσιν ὑμᾶς ἰδίᾳ τοῖς λόγοις, ὡς αὐτοὶ καλοὶ κἀγαθοὶ· πονηρῶν καὶ ἀχαρίστων οἰκετῶν τρόπους ἔχοντες. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὅσοι ἂν ἐλεύθεροι γένωνται· ἃ τῆς ἐλευθερίας χάριν ἔχουσι τοῖς δεσπόταις· ἀλλὰ μισοῦσι μάλιστα αὐθρώπων ἁπάντων, ὅτι συνίσασιν αὐτοῖς δεδουλευκόσιν. οὕτω δὲ καὶ ὅτοι οἱ ῥήτορες, οὐκ ἀγαπῶσιν ἐκ πενήτων πλούσιοι ἀντὶ τῆς πόλεως γιγνόμενοι· ἀλλὰ καὶ περιπλακίζουσι τὸ πλῆθος, ὅτι συνοίδασιν* αὐτοῖς ἕκαστος, τὰ ἐν τῇ πενίᾳ καὶ * νεανικὰ ἐπιτηδεύματα. ἀλλὰ νὴ Δία, ἀλλ' ἀρχὴν ἴσως λῶ, ἀνδροτίωνα δεδέσθαι, ἢ γλαυκίσκον, ἢ μελανώπους; οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ ἄνδρες δικασταί· ἀλλὰ πολὺ ἄρχιον, τὸν πόλιν ἀδικουμένην καὶ ὑβριζομένην μὴ λαβεῖν δίκην. καὶ ὑπὲρ τῆς θεοῦ, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς. ἐπεὶ ἀνδροτίωνί γε, πότερα ὑπὲρ πατρῴων τι ὀφείλει; ἀλλ' αὐτοῖς ἦσε, πολλὰς πεντετηρίδας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ διατρίψαντα τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ δοκοῦντα, καὶ οὐκ ἀφιέντα. ἀλλὰ διὰ τὰ ὑπὸ τηδεύματα τὰ ἐν τῇ ἡλικίᾳ; ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο δεδέσθαι αὐτὸν οὐκ ἤθελον πρόσθεν, ἢ δι' ἅπερ ὑφείλετο. ἢ ὅτι εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀγοράν, οὐκ ἔχον αὐτῷ, κ' ἐκ τούτης σοῦ σωφρόνως βιωκότας, αὐτὸς ἦλθ' εἰς τὸ δεσμωτήριον; ἀλλὰ μὲν μελανώπους γε δεινὸν νὴ δί' ἐστὶν, εἰ δεθήσεται νῦν ἔμελλεν; ἀλλὰ πρὸς μὲν τὸ πατρὸς αὐτοῦ, οὐδὲν ἂν φλαῦρον εἴποιμι· δοξ' εἰ πάνυ πολλὰ ἔχω πρὸς κλοπῆς λέγειν. ἀλλ' ἔσω ἐκεῖνός γ' ἐμοὶ τοιοῦτος, οἷον αὖ τιμοκράτης αὐτὸν ἐγκωμιάσειεν, ἀλλ' εἰ χρῄζοι τοῦ πατρὸς ὢν πονηροῦ καὶ κλέπτης ὢν καὶ προδοσίας γε ἁλούς, τρία τάλαντα ἀπέτισε· καὶ πωλούμενον, κλοπῆς αὐτὸν ἐπικαιότερον κατέγνω, καὶ δεκαπλάσιον ἀπέτισε, καὶ πρεσβεύσαντα εἰς Αἴγυπτον, καὶ τοῦ ἀδελφοῦς τοῦ ἑαυτοῦ ἠδίκει· οὐ τοσούτῳ μᾶλλον αὐτὸν ἔδει δεδέσθαι, εἰ χρῄζοι πατρὸς ὢν τοιούτου ὤν; οἴμοι γε, εἴπερ τῷ ὄντι χρῄζοις ὤν λάχης καὶ φιλόπολις, ὑπὲρ αὐτοῦ ἂν ἐκείνου δεδῆσθαι αὐτὸν τοιοῦτόν γε ὄντα, καὶ οὕτως αἰσχροῖς ὀνείδεσι περιβάλλοντα ἐκεῖνον. καὶ τοῦτον μὲν δή, ἐῶμεν· γλαυκέτου δὲ σκεψώμεθα. οὐχ οὗτός ἐστιν, ὁ πρῶτον μὲν εἰς δεκέλειαν αὐτομολήσας, κακεῖθεν ὁρμώμενος, καταληΐων καὶ φέρων ἐξ ἀγρῶν ὑμᾶς; ἀλλὰ πάντες ἴστε ταῦθ' ἃ λέγω· καὶ δοῦλοι μὲν τῶν ὑμετέρων παίδων καὶ γυναικῶν καὶ τῶν ἄλλων χρημάτων ὅσα λάβοι, δεκάτας ἐκεῖ τῷ ἁρμοστῇ καταβαλὼν τέτταρα ἀκρεμβῶς· τὸν δὲ γ' ἐνθάδε θεὸν, πρόσοδον τῆς ἀξιωθεὶς εἶναι ὑφ' ὑμῶν, ἀποστερῶν τὰς ἀπὸ τῶν ὑμετέρων πολεμίων δεκάτας· ἔπειτα τιμῶσας, ἐν ἀκροπόλει τὰ ἀριστεῖα τῆς πόλεως, ἃ ἔλαβεν ἀπὸ τῶν βαρβάρων, ὑφηρημένος ἐξ ἀκροπόλεως τόν, τε δίφρον τὸν ἀργυρόποδα, καὶ τὸν ἀκινάκην τὸν μαρδονίου, ὃς ἦγε τριακοσίους δαρεικούς; ἀλλὰ πῶς γ' οὕτω πρόδηλος ἐστιν, ὥστε πάντας ἀνθρώπους εἰδέναι. ἀλλὰ ταῦτα, οὐ βίαιος ὡς ἀδεὴς ἀνθρώπων

δῦ

εἶτα φείσαιθ' ἑνός τινος αὐτῶν ἀξιόν ἐστιν, ὥστε διὰ τοῦτους, ἢ τῶν δεκατῶν τῆς θεοῦ ἀμελῆσαι, ἢ τῆς διπλασίας τῶν ὁσίων χρημάτων; ἢ τὸν τοῦτους προῳμένον σώζειν, τιμωρήσασθαι; καὶ τί κωλύσει, ἅπαντας εἶναι πονηροὺς, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ διὰ ταῦτα πλέον ἕξουσιν; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι οὐδέν. μὴ τοίνυν αὐτοῖς δι' ἀσκεπτα, ἀλλὰ τιμωρᾶσθε· καὶ μὴ ἐάτε ἀναναλῶσαι, εἰ δεήσονται ἔχοντες τὰ ὑμέτερα· ἀλλ' ἄγετ' αὐτοῦ τοὺς νόμους, οὐδὲ γὰρ οἱ τῆς ξενίας ἀλιτρόμενοι ἀναναλῶσιν, ἐν τῷ οἰκήματι τούτῳ ὄντες, ἕως ἂν τῶν ψευδομαρτυρίων ἀγωνίσωνται· ἀλλὰ μένουσι, καὶ οὐκ οἴονται δεῖν ἐκφυγεῖν καταγνόντες, φειδόμενοι. ἔδοξε γὰρ τῇ πόλει ἀπιστεῖν αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἄφετο δεῖν διακρουσθῆναι τῆς τιμωρίας δι' ἐκφυγῆς καταγνώσεως· ἀλλ' ἐνταῦθα μένειν αὐτοῦ, ὃ καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν πολιτῶν καί τοι καὶ ὑπὲρ χρήμασιν ἤδη τινὲς ἐδέθησαν, καὶ ὑπὲρ κρίσεσιν, ἀλλ' ὅμως ὑπέμειναν. ἀκούσεσθε μὲν οὖν ἴσως ἐξ ὀνόματί τῶν τινων μεμνῆσθαι. ἀναγκαῖον δ' παρεξελθεῖν αὐτοῦ διὰ τούτους. οὗτος μὲν γὰρ περὶ Δικλείδου ἄρχοντος, ἐῶ, καὶ οὗτος φόδρα παλαιούς. καί τοι καὶ τοῦτον χρόνους, καθ' οὓς ἕκαστοι αὐτῶν ἦσαν, πολλοῦ ἄξιοι δοκοῦντες γεγονέναι τὸν ἔμπροσθεν χρόνον, ὅμως ἰσχυρᾶς πρὸς τὸ δῆμου ὀργῆς ἐτύγχανον, ὑπὲρ τοῖς ὕστερον γενομένοις ἀδικήμασιν. οὐ γὰρ χρόνον τινὰ δικαίους ᾤετο δεῖν αὐτοὺς ἡ πόλις εἶναι, εἶτα κλέπτας. ἀλλὰ περὶ γε τὰ κοινὰ, ἀεὶ δικαίους. ἐδόκει γὰρ τὸν ἔμπροσθεν χρόνον οὐ φύσει, ἀλλ' ὑπὸ βουλόμενον, τὸ πρὸς θεοῦ εἶναι σπουδῇ ὁ τοιοῦτος γεγονέναι ἄνθρωπος. ἀλλὰ μετὰ Δικλείδου ἄρχοντα, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, πρῶτον μὲν, βραχύβουλον τὸν κολυτέα ἅπαντες μεμνήσθε δὶς δεθέντα, καὶ κελεύσαντε ἀμφοτέρας τὰς κρίσεις ἐν τῷ δήμῳ. καίτοι τῶν ἐκ πειραιῶς, ὃ ἀπὸ φυλῆς ἦν οὗτος. ἔπειτα φιλέψιον τὸν λαμπρέα. ἔπειτα ἀργύριον, τὸν κολυτέα, ἄνδρα χρηστὸν καὶ δημοτικὸν, ἢ περὶ τὸ πολῆσθαι τὸ ὑμέτερον. πολλὰ πρόσθεν ἁπάντων. ἀλλ' ὅμως τοὺς νόμους ᾤετο δεῖν καὶ αὐτοὺς ἐκείνους ὁμοίως ὥσπερ ὑπὲρ τῆς ἀσυμβάτου, οὕτω καὶ ἐφ' ἑαυτῷ ἰσχύειν· καὶ ἐγίγνετο ἐν τῷ οἰκήματι τούτῳ πολλὰ ἔτη, ἕως τὰ χρήματα ἀπέτισαν, ἃ ἔδοξε τῆς πόλεως ὄντα ἔχειν. καὶ ἐπ' ἐκείνου καλλίστρατος, δυνάμενος, καὶ ἀδελφιδοῦς ὢν αὐτῷ, ἐκ τίθει νόμους, καὶ μυρωνίδης ὁ ἀρχίνου υἱὸς, τὰ καταλαβόντος φυλῆ, καὶ μετά γε τοὺς θεοὺς αὐτοκράτορ ὄντος τῆς καθόδου τῷ δήμῳ, ἃ ἄλλα πολλὰ καὶ καλὰ πεπολίτευται, ἐστρατηγηκότος πολλάκις. ἀλλ' ὅμως ἅπαντες ὅτι ὑπέμειναν τοὺς νόμους. ἐν οἷς πεμίαι ἐφ' ὧν ὁ ὀπαδόδρομος ἐνεπρήσθη, καὶ οἱ τῶν τῆς θεοῦ, καὶ οἱ τῶν ἄλλων θεῶν, ἐν τῷ οἰκήματι τούτῳ ἦσαν, ἕως ἡ κρίσις αὐτοῖς ἐγίγνετο. καὶ οἱ περὶ τὸν σῖτον ἀδικεῖν δόξαντες, καὶ ἄλλοι πολλοὶ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἅπαντες βελτίους ἀνδρῶν ὄντες. εἶτα τότε μὲν ἔδοκε κυρίους τοὺς πάλαι κειμένους εἶναι νόμους, καὶ δεδώκεσαν δίκην αὐτοὺς κατὰ τοὺς ὑπάρχοντας νόμους· δὶ ἀνδρῶν δ' ἢ καὶ γλαυκέτου καὶ μελανώπου, καινὸν δεῖ γίγνεσθαι νόμον; διὰ τοὺς ἑαλωκότας, καὶ ψήφῳ κεκρυμένους κατὰ τοὺς πάλαι κειμένους νόμους, καὶ δόξαντας ἔχειν ἱερὰ χρήματα ἢ ὅσια; εἶτ' οὐ καταγέλαστος δόξει ἡ πόλις εἶναι, εἰ τοῖς ἱεροσύλοις, ὅπως σωθήσονται, νόμον φανεῖται τεθεμένη; ἔγωγ' οἶμαι. μὴ τοίνυν ἐάσητε ὑμᾶς αὐτοὺς ὑβρίζεσθαι, μηδὲ τὴν πόλιν· ἀλλ' ἀναμνησθέντες ὅτι εὐδημον τὸ κηδεμονικὸν, νόμον δόξαντα θεῖναι ὃν ἐπιτήδειον, οὐ πάλαι· ἀλλ' ἐπ' Εὐάνδρου ἄρχοντος, ἀπεκτείνατε· καὶ Φίλιππον τὸν Φιλίππου τοῦ ναυκλήρου υἱὸν, μικροῦ μὲν ἀπεκτείνατε, χρημά-

A *Parcẽdum igitur illorum cuiquam eſt, vt propter iſtos vel deæ decimæ negligantur, vel duplex ſolutio publicæ pecuniæ: an iſte potius talium ſedulus defenſor puniendus? Ecquid verò prohibet, quò minus omnes improbi ſint, vbi tam lucroſa fuerit improbitas? Nihil, mea quidem opinione. Ne igitur ipſi doceatis, ſed puniatis: neque ſinite, vt indignentur, ſe ob rapinas opum veſtrarum in vincula conĳci: ſed legibus eos ſubĳcite. Neq; enim qui peregrinitatis dãnantur, ægrè ferũt ſe in hoc eſſe domicilio, dũ falſi teſtimonĳ cauſa agatur: ſed manẽt, neq; putant, vadibus datis eſſe obambulandum. Viſum enim eſt ciuitati: ſidẽ eis non eſſe habẽdam: neq; committendum, ut per ſpeciẽ vadium cõſtitutionis impunè elaberentur: ſed vt ibi manerent, vbi ex alĳs quoque ciuibus multi. Nam & ob pecunias multi iam vincti ſunt, & propter iudicia: & tamen id non recuſarunt. Inſuaue quidem fortaſsis eſt nominatim meminiſſe de aliquib. ſed idem neceſſarium tamen, illos cũ iſtis cõparare. Eos autẽ qui ante prætorem Euclidẽ fuerunt, omitto, & illos omnino veteres. Qui quanquam, ſuis quiq; temporibus, præclariſſimè ſeſe geſsiſſe anteacta ætate viderentur: tamen ob admiſſa deinde facinora, vehementem populi iracundiam ſunt experti. Non enim eos ciuitas ad tẽpus duntaxat oportere iuſtos eſſe putabat, pòſt verò peculatores: ſed in adminiſtranda republica iuſticiæ perpetuò obſeruantes. Nã alioquin eius generis homo non natura probus extitiſſe, ſed inſidioſè id egiſſe videbatur, vt fidem ſibi præſtrueret, quò poſtea maiore lucro iniquus eſſet. Sed poſt Euclidẽ prætorem, Iudices, primùm Thraſybulum Colyttenſem omnes meminiſtis bis in vincula conĳectũ, & vtrumque id iudicium apud populum eſſe factum: quanquam is & vnus è Piræeo & Phyle, ac vindex libertatis extitiſſet. Deinde Philepſium Lamprenſem. Mox Argyrium Colyttenſem, virum humanum & popularem, & cõmodorum plebis ſtudioſiſsimum: is tamen cenſuit, eandem eſse debere in ſe quoq; legum ſeueritatem, quæ in tenuiſsimos homines & inopes valeret: atq; in domicilio plebis multos annos manſit, dum eam pecuniam, quã ciuitatis habere putabatur, diſſoluiſſet. Neq; verò Calliſtratus homo potens in republica, & conſobrinus eius, leges ad illum ſubleuandum tulit: & Myronides Archini filius, illius qui Phylẽ occupauit, & poſt deorum immortalium opem, vnus maximè omnium auctor, populi in integrum reſtituendi fuit: & alia multa præclara geſsit in republica, & exercitum ductauit: ſed tamen hi omnes in legibus acquieuerunt. quæſtores item, ſub quibus ærarium conflagrauit, cùm Palladis, tum reliquorum deorum, in hoc domicilio fuerunt, donec iudicium de eis eſſet factum: & qui rem frumentariam mala fide adminiſtraſſe putabantur, alĳq; multi, Iudices, qui fuere omnes viri Androtione meliores. Cum igitur his veteres leges ratas eſse oportuerit, & hi vſitatis legibus pœnas dare ſint coacti: Androtionis Glaucetæ & Melanopi gratia, noua lex eſt ſancienda: propter eos inquam qui damnati ſunt, & veteribus legibus iudicati, quos habere conſtat pecuniam tum ſacram, tum publicam? Nónne publicè ridebitur noſtra ciuitas, ſi legem tulerit, quæ ſacrilegos tueatur? Ego quidem opinor. Ne ſinatis igitur vos ipſos affici contumelĳs, neq; rempub. ſed recordati, vos Eudemum Cydathenæũ, & legem perniciosam rogare videretur, non olim, ſed Euãdro prætore interfeciſſe: & Philippum Philippi naucularĳ filium, propemodum occidiſſe·

B

C

sed quia ipse magna pecunia litem sibi contrà æstimarat, & paulò plura suffragia tulerat, ignominia notasse tamen: eandem iracundiam etiam contra istum nunc concipite: illud super hæc omnia cogitantes, quidnam vobis accidisset, si iste vnus homo legationem vobis obijsset. Nihil enim esse puto, quo abstinuisset. Videtis nimirum eius ingenium. Nam lex quam rogare fuit ausus, mores eius ostendit. Narrabo autem vobis, Iudices, quo pacto Locris leges ferre soleant. nihil enim uobis nocuerit exemplum aliquod audiuisse, tale præsertim, quo laudata respublica vtitur. Nam illi vsque adeò censent, veteribus legibus vtendum, & instituta patria ornanda esse: non ad cuiusuis libidinem & iniuriarum impunitatem leges ferendas: vt si quis legem nouam rogare velit, collo in laqueum inserto id facere cogatur. Quæ lex si honesta & vtilis videtur: autor eius viuit, & abit. sin minus: perijt, constricto laqueo. Proinde nouas rogare leges non audent: sed veteribus religiosè vtuntur. ac longissimo tempore, Iudices, vna lex apud eos noua perlata esse fertur. Nam cum ibi receptum esset, si quis excussisset alteri oculum, vt & ipsi oculus excuteretur, nec id supplicium vlla redimi pecunia posset: quidam comminatus fertur inimicus inimico, vnum oculum habenti, se illi eum vnum oculum excussurum. Eas minas luscus ille ægrè ferens, cum sibi in cæcitate vitam morte acerbiorem fore putaret, fertur ausus esse ferre legem: Si quis oculum lusco excusserit, illi contrà vtrunque eripiendum: vt pari calamitate vtrique conflictentur. & hanc solam iram sanxisse feruntur Locrenses amplius quàm duobus annis. At vestri oratores, Iudices, primùm singulis ferè mensibus, leges sibi ipsi inducibiles ferunt. Deinde ipsi homines plebeios in carcerem ducunt, quando cum potestate sunt: idem ius in se valere non patiuntur. Denique Solonis leges olim approbatas, quas maiores nostri sciuerunt, ipsi abrogant: suis quæ lædendæ reipublicæ sunt, vos vti oportere censent. Nisi igitur istos punieritis: primo quoque tempore multitudo belluis istis seruire cogetur. Neque verò vos præterit, Iudices, si aciter animaduertatis, minus eos improbos futuros: sin minus, multos fore petulantes: qui dum vestri studium & reipublicæ simulant, vos ludificentur. Vt autem de ea lege aliquid dicam, quam eum exempli vice allaturum audio, ac dicturum, se illam imitatum & secutum, ego contineatur: Non vinciam vllum Athenienſem, qui oades dederit tres, eiusdem census: nisi quis ad vrbem prodendam, aut popularem statum abrogandum conspirauerit, aut emptor vectigalium, aut sponsor, aut coactor, pecuniam non numerarit: audite me de hac etiam. Non enim dicam, ipsum Androtionem in carcerem ciues duxisse, & vinxisse, hac lege non abrogata: sed illud edocebo vos, quamobrem hac lex lata sit. Est enim constituta, non in eorum gratiam, de quibus iudicium factum est, qui causam in prætorio dixerunt: sed propter eos, qui nondum in iudicium venerunt: ne aut propter vincula suam causam incommodius agat: aut prorsus imparati circumueniatur. Iste verò, quæ his, qui causam non dixerunt, patrocinatur, quasi ad omnes pertinerent, apud vos dicturus est. Sic autem ego rem explicabo, vt me vera loqui, euidenter intelligatis. Nec enim si ita esset, Iudices, vobis liceret pronũciare, quid sit luendũ, aut soluendũ. Nam Luẽdi verbo etiã vincula continẽtur. Nõ igitur quisquã licuisset, vinculorũ meminisse: neq;

Exẽplum Locrẽsium in ferendis legib. cum licẽtia oratorũ comparatum.

Refutatio legis, quã se Timocrates imitatũ esse profitetur.

A χρημάτων δὲ πολλῶν, αὐτὸς ἐκείνου αἰτιμωμένου παρ' ὀλίγας ψήφους ἠτιμώσατο. πῶς τοίνυν τοῦ ὀργιλωτέρου νῦν ἢ τοῦτον λάβετε. ἐκεῖνο πρὸς τούτοις ἅπασιν ἐνθυμηθέντες, τί ποτ' ἂν ἐπάθετε ὑπὸ τούτου τοῦ αὐτοῦ, εἰ οὗτος ὑμῶν ἑνὸς ἐπέσβεσεν ὑπὲρ ὑμῶν; οἶμαι γὰρ οὐδὲν πιστὸν εἶναι, ὅτου ἂν ἀπέχεσθαι. ἐρᾶτε δὴ τοίνυν αὐτοῦ. ὁ γὰρ νόμος, ὃν ἐτόλμησε θεῖναι, τὸν τρόπον αὐτοῦ δείκνυσι. βούλομαι δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐν λοκρίδι ὡς νομοθετοῦσι, διηγήσασθαι. οὐδὲν γὰρ κέρδος ἔπαθε παραδείγματι ἀκηκοότες· ἄλλως τε καὶ ὦ πόλις δυναμένη χρῆσθαι. ἐκεῖνοι γὰρ οὕτως οἴονται δεῖν τοῖς πάλαι κειμένοις χρῆσθαι νόμοις, καὶ τὰ πάτρια διασῴζειν καὶ μὴ πρὸς τὰς βουλήσεις, μηδὲ πρὸς τὰς ἀβουλίας τῶν ἀδικημάτων* νομοθετῆσαι, ὡς τε ἂν τις βάληται νόμον καινὸν τιθέναι, ἐν βρόχῳ τὸν τράχηλον ἔχων νομοθετεῖ· καὶ ἐὰν μὲν δόξῃ καλὸς καὶ χρήσιμος εἶναι ὁ νόμος, ζῇ ὁ τιθεὶς καὶ ἀπέρχεται. εἰ δὲ μή, τεθνηκὼς* ἀπαγαγόντος τὸ βρόχον. καὶ γάρ τοι καινοὺς μὲν οὐ πολλοῦ τιθέναι νόμους· τοὺς δὲ πάλαι κειμένοις ἀκολούθως χρῆσθαι. ἐν πολλοῖς δὲ πάνυ ἔτεσιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἷς λέγεται παρ' αὐτοῖς νόμος καινὸς τεθεῖσθαι. ὅλως γὰρ αὐτοῖς B ὁ νόμος. ἐάν τις ὀφθαλμὸν ἐκκόψῃ, ἀντεκκόψαι πρὸς ἀντὶ τοῦ ἑαυτοῦ, καὶ ὀ χρημάτων τιμήσεως εὐθὺ μιᾶς ἁπλῆσαί τις λέγει ἐχθρὸς ἐχθρῷ ἕναν ἔχοντι ὀφθαλμὸν, ὅλι αὐτοῦ ἐκκόψει τοῦτον τὸν ἕνα. ἡγουμένης δὲ ταύτης τῆς ἁπλῆς, χαλεπῶς ἐνεγκὼν ὁ ἑτερόφθαλμος, καὶ ἡγούμενος ἀβίωτον εἶναι αὐτῷ τὸν βίον τυφλὸν, λέγει τολμῆσαι νόμον εἰσενεγκεῖν, ἐὰν δύο ἕναν ἔχοντα ὀφθαλμὸν ἐκκόψῃ, ἄμφω ἀντεκκόψαι τῷ ἔχοντι ἕναν. ἵνα τῇ ἴσῃ συμφορᾷ ἀμφότεροι χρῶνται. καὶ τοῦτον μόνον λέγονται λοκροὶ θεῖναι τὸν νόμον ἐν πλείοσι, καὶ διαφόροις ἔτεσιν. οἱ δὲ παρ' ὑμῖν ῥήτορες, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρῶτον μὲν ὅσοι μείονες μικροῦ δέουσι νομοθετοῦντα τὰ ἑαυτοῖς συμφέροντα. ἔπειτα αὐτοὶ μὲν τοὺς ἰδιώτας εἰς τὸ δεσμωτήριον ἄγουσιν, ὅταν ἂν σχῶσιν. ἐφ' αὑτοῖς δὲ οὐκ οἴονται δεῖν τὸ αὐτὸ δίκαιον εἶναι τοῦτο. ἔπειτα τοὺς μὲν τῶν ἄλλων νόμους τοὺς πάλαι δεδογμένους, οὓς οἱ πρόγονοι ἔθεντο, λύουσιν αὐτοὶ πρὸς ἑαυτῶν, οὓς ἐπ' ἀδικίᾳ τῆς πόλεως τιθέασι, χρῆσθαι ὑμᾶς οἴονται δεῖν. εἰ δ' ἂν μὴ προσέχητε τὸν νοῦν· οὐκ ἀφανὲς τὸ πλῆθος τούτοις τοῖς ῥητόροις δουλεῦον. ἐν δὲ ἔτει, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὀλίγα ἐὰν μὲν σφόδρα προσέχητε, ἥδιον ἀσελγανοῦσιν. ἐὰν δὲ μή, πολλοὺς τοὺς ἀπλογεῖς* ἀνήσετε καὶ τοὺς ὑβρίζοντας ὑμᾶς, ὅτι τῇ φιλοτιμίᾳ ἀεὶ προφάσει. ἵνα δὲ καὶ περὶ ἐκείνου εἴπω τοῦ νόμου, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὃν ἀκούω μέλλειν παραδείγματι χρῆσθαι τούτοις, καὶ φήσειν ἀκόλουθον αὑτῷ πεποιηκέναι, ἐν ᾧ οὐδὲν· οὐδὲ δήσω ἀθλιωτέρων οὐδένα, ὃς ἂν ἐγγυητὰς τρεῖς καθίσῃ, τὸ αὐτὸ τέλος πλεωνάσας πλὴν ἐάν τις ὑπὲρ προδοσίας τῆς πόλεως, ἢ ὑπὲρ καταλύσεως τοῦ δήμου σωτῆρα ἀλῶ, ἢ τέλος πρίαμενος, ἢ ἐγγυησάμενος, ἢ ἐκλέγων, μὴ καλῶς ἀλῶ· ἀκούσεσθέ μου καὶ περὶ τούτου. ἐγὼ δὲ ἐρῶ, ὅτι αὐτὸς ἀνθρωπίων ἤγαγεν εἰς τὸ δεσμωτήριον, καὶ ἔδει τοῦτο κεῖσθαι τοῦ νόμου· ἀλλ' ἐφ' οἷς κεῖται ὁ νόμος ἔστιν, ὑπεραίρω ὑμᾶς. ἔστι γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἃ κἀπὶ τοῖς πεκριμένοις καὶ ἠγωνισμένοις κεῖται· ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἀκρίτοις, ἵνα μὴ διὰ τὸ δεδέσθαι, χάριν ἀναγκάζειν τοὺς ἀγωνίζεσθαι, ἢ καὶ παντάπασιν ἀποθνῄσκειν. ἔπεισι δ', ἐπὶ τοῖς ἀκρίτοις κεῖται ὡς περὶ πάντων εἰρημένα μέλλει πρὸς ὑμᾶς λέγειν ὡς ἢ σαφῶς γνώσεσθε ὅτι ἀληθῆ λέγω, ἐγὼ ὑμῖν ἐρῶ. οὔτε γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐξὸν ὑμῖν τιμᾶν, ὁ βούλεται θεῖναι, ἢ δοκοῦσιν. οὔτε γὰρ τοῦ παθεῖν τὸ δεσμὸς ἕνεκα. ἐξὸν δὲ ἐξὸν δεσμᾶν τιμῶντ

ὅτ' ὄσων οὖν ἀφῃρῆσθαί τινι ἢ ἀπαγωγὴν προσγέγραπται αὐτὸν ἐν τοῖς νόμοις, τὸν μὲν ἐνδεχθέντα, ἢ ἀπαχθέντα δημοσίων οἱ οὐδεκα ἐν τῷ ξύλῳ. εἰ μὴ ἐξῆν ἄλλους, ἢ τοὺς ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς πόλεως, ἢ ἐπὶ καταλύσει δήμου συνιόντας, ἢ τοὺς τὰ τέλη ὠνημένους, καὶ μὴ καταβάλλοντας δῆσαι. νυνὶ δὲ, ταῦθ' ὑμῖν τεκμήρια ἔστω, ὅτι ἔξεστι δῆσαι. πάντων γὰρ ἤδη ἄκυρα αὐτῶν τὰ πεπραγμένα. ἔπειτα δὲ ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦτο τὸ ῥητόν ἐστι τὸ μὲν καθ' αὑτὸ ἀκύρωσις νόμου, τὸ δὲ δῆσαι τῷ βουλῇ προσθήκη ἀθηναίων καὶ ἑνός· ἐν δὲ τῷ ὅρκῳ τῷ βουλικῷ γέγραπται· ἵνα μὴ συνιόντες οἱ ῥήτορες οἱ ἐν τῇ βουλῇ δεσμόν κατά τινος τῶν πολιτῶν λέγοιεν. ἄκυρον ἂν δῆσαι τῇ βουλῇ τοιῶν ὁ σόλων πρὸς τὸν ὅρκον τὸ βουλικὸν τοῦτο προσέγραψεν, ἀλλ' ἀ πρὸς τὸ ὑμέτερον. ἀπάντων γὰρ κυριώτατον ὡήθη δεῖν εἶναι τὸ δικαστήριον, ἃ ὅ, τι γνοίη, τοῦτο πάσχειν τὰ ἀλόντα, ἀναγνῶσεται δ' ὑμῖν αὐτὸ τοῦτο ἕνεκα τῶν ἡλιαστῶν ὅρκον. λέγε σύ.

Ορκος ἡλιαστῶν.

Ψηφιοῦμαι κατὰ τοὺς νόμους, καὶ τὰ ψηφίσματα τοῦ δήμου τοῦ ἀθηναίων, καὶ τῆς βουλῆς τῶν πενταχοσίων, καὶ τύραννον οὐ ψηφιοῦμαι εἶναι, οὐδὲ ὀλιγαρχίαν. ἐὰν δέ τις καταλύῃ τὸν δῆμον τῶν ἀθηναίων. ἢ λέγῃ, ἢ ἐπιψηφίζῃ περὶ τούτου, οὐ πείσομαι· οὐδὲ τῶν χρεῶν τῶν ἰδίων ἀποκοπὰς οὐδὲ γῆς ἀναδασμὸν τῆς ἀθηναίων οὐδὲ οἰκιῶν, οὐδὲ μὴ φυγόντας καταδέξομαι, οὐδὲ ὧν ἂν ἀπαγωγὴν κατέγνωσται· οὐδὲ μένοντας ἐξελῶ παρὰ τοὺς νόμους τοὺς κειμένους, καὶ τὰ ψηφίσματα τὰ δήμου τῶν ἀθηναίων καὶ τῆς βουλῆς· οὔτ' αὐτὸς ἐγὼ, οὔτ' ἄλλον ἐάσω· οὐδὲ ἀρχὴν καταδέξομαι τὴν αὐτὴν ἐπὶ πλείω ἢ ἅπαξ οὐδὲ μίαν· καὶ γέγονα οὐκ ἔλαττον ἢ τριάκοντα ἔτη· καὶ ἀκροάσομαι τῶν τε κατηγόρου, καὶ τῶν ἀπολογουμένων ὁμοίως ἀμφοῖν, καὶ διαψηφιοῦμαι περὶ αὐτῶν ἃ ἂν ᾖ ἡ δίκη. ἐπόμνυμι Δία, Ποσειδῶνα, Δήμητρα, καὶ ἐπαρῶμαι ἐξώλειαν ἐμαυτῷ, καὶ οἰκίᾳ τῇ ἐμαυτοῦ, εἴ τι τούτων παραβαίνοιμι. ὀμνὺς δὲ καλὰ πολλὰ κἀγαθὰ ἕξω. ἐνταυθοῖ δ' οὐκ ἔνι, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδὲ δήσω ἀθηναίων οὐδένα. τὰς γὰρ κρίσεις τὰς κρίσεις ἁπάσας τὰ δικαστήρια ἐστίν, οἷς ἐξουσία ἐστὶ, καὶ δεσμὸν καὶ ἄλλο τι ἃ βουλῶν τιμᾶν καταγιγνώσκειν. ὡς μὲν οὖν ἔξεστιν ὑμῖν δεσμὸν καταγιγνώσκειν, πάντῃ δῆλόν ἐστι δείκνυμι. ὡς δὲ τὰ δεδικασμένα ἄκυρα ποιεῖν, καὶ δεινὸν καὶ ἀνόσιόν ἐστι, καὶ δήμου κατάλυσις. πάντας ἂν οἶμαι ὁμολογῆσαι. ἡ γὰρ πόλις ἡμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, νόμοις καὶ ψηφίσμασι διοικεῖται. εἰ δέ τις τὰ ψήφῳ κεκριμένα νόμῳ καινῷ λύσει· τί πέρας ἔσται, ἢ πῶς τοῦτον δίκαιόν ἐστι νόμον προτρέπεσθαι, ἀλλ' οὐκ ἀνομίαν; ἢ πῶς οὐ τῆς μεγίστης ὀργῆς ὁ τοιοῦτος νομοθέτης ἄξιός ἐστιν; ἐγὼ μὲν γὰρ τῆς ἐσχάτης νομίζω, οὐ μόνον ὅτι τοῦτον τὸν νόμον ἔθηκεν· ἀλλ' ὅτι καὶ τοῖς ἄλλοις ὁδὸν δεικνύει καὶ περὶ δικασηρίων καταλύσεως, καὶ περὶ τῶν φυγόντων καθέδρᾳ, καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν δεινοτάτων. τὸ γὰρ κωλύσαι, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ οὕτω χαίρων ἀπαλλάξει· ὁ τοιοῦτον νόμον θεὶς, ὅταν φανῇ ἄλλο τι τῆς πόλεως ἰσχυροτάτων καταλύσων νόμῳ καινῷ; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι οὐδέν. ἀκήκοα δ' ἐγώ γε καὶ τὸ πρότερον οὕτω καταλυθῆναι τὴν δημοκρατίαν,

ὥσθ-

A neq; quos alicui liceat deferre aut abducere, in legibus adscriptum fuisset, Delatum verò aut abductum vinciunto vndecimuiri in cataſta: ſi non licuiſſet alios, niſi qui ad prodendā vrbem, aut ād popularem ſtatum abrogandum conſpiraſſent, aut vectigalium redemptores, qui pecuniam non numeraſſent, vincire. Nunc hæc certiſſima vobis argumenta ſint, licere vincire: quia alioqui mulctæ prorſus irritæ forent. Deinde ſcriptum illud Athenienſes, ipſum per ſeſe non eſt lex: Neq; vinciam vllum Athenienſium: ſed in iureiurando ſenatorio continetur: vt ne oratores in ſenatu ciuem aliquem per conſpirationem in vincula conijciant. Solon igitur, vt ſenatui vincien li poteſtatem ādimer. ' anc appendicem ādiecit, ad ſenatorium, non ad veſtrum iuſiurandum pertinentem. Nam ſummam iudiciorum voluit eſſe autoritatem, & quicquid ea decreuiſſent, id damnato eſſe perpetiendum: & ob hoc ipſum vobis Heliaſtarum iuſiurandum recitabitur. Lege tu.

IVSIVRANDVM HELIASTARVM.

* Pronunciabo ſecundum leges & decreta populi Athenienſis, & ſenatus quingentorum. Tyrannidem verò, aut paucorum dominatum, mea ſententia non comprobabo. neque ſi quis populi Athenienſis libertatem oppreſſerit, aut quicquam contra hæc dixerit, aut decreuerit, cōcedam. neq; nouas tabulas priuatim, neq; agrorum Athenienſium diuiſionem, nec ædium neq; exules reuocabo, neq; capitis damnatos: neq; eos qui manēt, expellam contra leges receptas, & decreta populi Athen ſis & ſenatus, neq; egomet ipſe, neque alium ſinam: neque magiſtratum creabo, vt is imperet, antequam de ſuo geſto magiſtratu rationes retulerit, ſiue ſit nouemuir, ſiue pontifex, ſiue quicunque cum nouemuiris eodem die creantur, ſiue pr ue legatus, ſiue aſſeſſor: neque bis eundem magiſtratum eundem virum, neq; binos magiſtratus eundem gerere ſinam eodem anno: nec accipiam munera propter Heliæam, vel ipſe ego, vel quiſquam alius mihi, vel alij me conſcio, non fraude, non machinatione vlla: & natus ſum annos non pauciores triginta: & audiā tum accuſatorem, tum reum æquo animo ambos: & ſententiam de eo feram quod eſt in controuerſia poſitum. Adiuro Iouem, Neptunum, Cererem, et ipſe mihi exitium imprecor, & familiæ meæ, ſi quid horum neglexero & violaro. Sin bona fide præſtitero: præclara mihi & bona multa eueniant. Hic verò non ineſt, Iudices, neq; vinciam vllum Athenienſium. Nam iudicia ſunt, quæ omnes cauſas iudicent: his poteſtas datur, & vincula, & quāmuis aliam mulctam infligendi. Licere igitur vobis damnare vinculis, per hæc oſtendo. Res autem iudicatas reſcindere, & iniquum & nefas eſſe, & ſtatus popularis euerſionem: inter omnes conſtare opinor. Noſtra enim vrbs, Iudices, legibus & decretis regitur. Si quis autem ea quæ ſuffragio iudicata ſunt, noua lege abrogarit, qui finis reperietur? Lex ea dicenda potius erit, an legum interitus? An non grauiſſimum ſupplicium talis legiſlator meretur? extremum mea quidem opinione: non modò quòd hanc legem tulit: ſed quia viam oſtendit alijs & tollendi iudicia, & exules reuocandi, & atrociſſima quæq; conficiendi. Quid enim prohibet, Iudices, ſi nunc iſte triumphans diſceſſerit, tali lege perlata, quò minus alius exoriatur, qui ſummum aliquod reipub. præſidium noua lege demoliatur? Equidem opi r nihil. Siquidem audio prius etiam ſic popularem ſt fuiſſe oppreſſum:

B

C

Vinculorū abrogatione malicioſè abrogari rempublicam.

*cùm primum violatarum legum accusationes sublatæ essent, & peremptа iudiciorum autoritas. Fortasis autem aliquis obiecerit, me dissimili horum & illorum temporum statu, de oppressione libertatis loqui. Atqui, Iudices, etiam talium rerum semina spargere in repub. nemo debet, & si * nunquam exoritura sint: sed quisquis tale quicquam vel dicere, vel agere instituerit, puniẽdus est. Quàm callidè autem vobis nocere decreuerit: operæ precium est audire. Nam cũ videret, omni tempore & proceres & plebeios omnes sentire, leges causas esse publicæ felicitatis: secum meditatus est, qua ratione illas, animaduertente nemine destrueret. In quo facinore si deprehenderetur: ne tamẽ iniquè aut impudẽter admisisse quicquã videretur. Id igitur facturus quod fecit, rationem inuẽnit eam, vt lege leges euerteret: vt eius iniuriæ beneficij pernicies salutis nomen adipiscerentur. Nam & quæ rempub. conseruãt, sunt leges: & quã iste tulit, cum his nulla ex parte consentientem, lex. Nominis igitur humanitatem, quam vos maximè amplectimini, perspexit: idemq́, & in experiũdo contrariam vim esset habitura, despexit. Age verò per deos, est ne vel præses aliquis, vel senator, qui tale quid vnquã approbarit, qualia in ista lege continẽtur? ego neminẽ esse puto. Id igitur quomodo est suffuratus? Suis scelerib. legis nomẽ imposuit. Nec enim stolidè, aut temerè, sed sobrij et præmeditati accedũt ad vos lædendos. atq́ hoc ipsum agũt non isti solum, sed & multi magistratuum: qui mox huc progressi isti patrocinabuntur: non mediusfidius vt Timocrati gratificentur: Cur enim? sed quia vnusquisq́ legem hanc è re sua esse putabit. Quemadmodum igitur isti mutuas ad vos decipiendos tradũt operas: sic & vos ad vestri defensionem cõspirare debetis. Proinde cuidam interrogãti, quãobrem talia scribere voluisset, & periculosam huius iudicij aleam sibi videri, cõmemoranti: respõdit, delirare eum, qui illa diceret: se enim Androtionem defensorem habiturum: atq́ per ocium tales orationes inuenisse de rebus omnibus: vt satis sciret, actionem hanc sibi minimè fraudi futuram. Itaque mirabor impudentiam tum istius, tum illius: istius, si aduocarit eum: illius, si vocatus accesserit, & defendet. Nam ex eo palàm apparebit, legem istã in eius cõmodum esse latam, non propter ciuium communitatem. præstiterit tamen vos de illius actis in republica quædam audisse: & ex illis ea, quorum socius iste fuit, propter quæ iste non minore quàm ille odio dignus est. Dicam autem nihilo plura quàm vos audiuistis: nisi fortè vestrum aliqui iudicijs Euctemoni dictatis non interfuerunt. ac primùm, id quod ei maximos animos facit, eius pecuniæ exactionẽ excutiamus: qua vos omnes cum isto bono viro diuexauit. Nam accusato Euctemone, quasi is vestra tributa detineret, atq́ pollicitus, se id vel ostensurum, vel de suo dependsurum: decreto magistratum qui sorte obuenerat, abrogauit. per eamq́ speciem ad exactionem obrepsit, istumq́ designauit, corporis infirmitatẽ causatus: vt, inquit, in administratione me adiutet. Habitis deinde his de rebus concionibus, trium rerum vobis optionem dari dixit: aut enim sacra vasa conflanda esse, aut denuò tributa pendenda, aut æs alienũ exigendum. Cum autem vobis placuisset, sicuti par erat, æs alienum potius exigi: spe vos subducẽs, & autoritate fretus, quàm per illa tempora nactus erat, receptis legibus vtendum sibi esse non censuit: aut, si quid in his desideraretur, alias rogandas: sed apud vos decreta fecit acerba, & legib. cõtraria, per*

In aduocatos Timocratis.

Exagitatio actorũ Androtionis, ex oratiõe cõra illum habita, repetita: quæ maiori curæ fuisse accusatori videtur, quã salus reipublicæ.

τῶν νόμων πρῶτον γραφῶν καταλυθεισῶν, καὶ τῶν δικαστηρίων ἀκύρων γιγνομένων. ἴσως μὲν ἄν τις ὑπολάβοι, ὅτι οὐχ ὁμοίων ὄντων τῶν πραγμάτων νῦν καὶ τότε, λέγω περὶ καταλύσεως τοῦ δήμου. ἀλλ' ἀδύνατον ἐστὶ καταβάλλειν ἐν τῇ πόλει οὐδένα, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοιούτων πραγμάτων· οὐδ' ἐμοί γε ἂν ἐκφύγοι· ἀλλὰ καὶ τοῦτ' ἐγχειροῦντα λέγειν, ἢ ποιεῖν τι τοιοῦτον δίκαιον οἶδ' ὀναι. ὅτι τοίνυν καὶ τέχνῃ κακῶς ἐπεχείρησε ποιεῖν ὑμᾶς ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦσαι. ὁρῶν γὰρ ἑκάστοτε πάντας, καὶ οὐ πολλοὺς καὶ οὐ ἰδιώτας οὐ νόμους τῶν τῆς πόλεως ἀγαθῶν αἰτίους ὑπολαμβάνοντας. ἐσκόπει πῶς λήσει τὰ τοιαῦτα καταλύσας. καὶ ἆρα ληφθεὶς τοιῶν, μὴ δόξῃ δι' ἡδονὴν μηδὲν ἀφελεῖν. εὗρεν οὖν τοιῶν ὁ ποιήσει, νόμους οὐ νόμους καταλύσας, ἵνα τὰδικήματ' αὐτοῦ, τῆς σωτηρίας ὄνομ' ἔχῃ. οἵτε γὰρ σώζοντες τὴν πόλιν εἰσὶ νόμοι· ὅντε αὐτὸ ἔθηκεν, οὐδὲν ἐκείνοις τῶν αὐτῶν ἔχοντα, νόμος. τὸ μὲν οὖν τὸ ὄνομα φιλανθρωπίαν, ὅτι πάντων μάλιστα προσέοικε, καλεῖ· τὴν ἰσηγορίαν, ὅτι πάντα πᾶσι ἔχουσι φανήσεται, παρεῖδε. φέρε γὰρ πρὸς Διός ἐστιν ὅς τις οὖν, ἢ πρόεδρος ποτ' ἐπεψήφισεν, ἢ πρύτανις τούτων τι τῶν ἐν τῷ νόμῳ γεγραμμένων; ἐγὼ μὲν οὖν οὐδένα οἶμαι. πῶς οὖν τοῦθ' ὑπορεῖ; νόμον ἔθετο ὄνομα τοῖς αὑτοῦ κακουργήμασιν· οὐ γὰρ ἀπλῶς οὐδ' ὅπως ἔτυχε ποιοῦσι κακῶς ὑμᾶς, ἀλλ' ἐσκεμμένως· καὶ τοῦτ' αὐτὸ * πράττοντες οὐχ ἕνα μόνον, ἀλλὰ τῶν πολλοὶ τῶν πολιτευομένων, εἰσὶ τοῦτο, παρελόντες, αὐτίκα δὴ μάλα σωφρονήσουσιν. οὐ μὰ δί' ἀ τιμοκράτης χαρίσασθαι βούλομαι. πᾶσιν ἀλλ' αὐτῷ συμφέρειν ἕκαστος ἡγούμενος τὸν νόμον. ὥσπερ γοῦν ἕτεροί σφίσιν αὐτοῖς βοηθοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς· οὕτω δεῖ καὶ ὑμᾶς ὑμῖν αὐτοῖς βοηθεῖν. καί τις ἀνερωτῴη τινος αὐτὸν, ὅτου ἕνεκα τοιαῦτ' ἠθέλησε γράφειν, κἀπιδεξιόνλος, ὡς καλεπὸν ἀγῶνα ὑπολαμβάνοι τόνδε· τυφῶσθαι τὸν ταῦτα λέγοντα ἔφη. συμπαρεσπάσθαι γὰρ ἀνδροτίωνα ἑαυτῷ, καὶ τοιούτους λόγους, σχολῇ ἅπαντας, ἐσκέφθαι πρὸς πάντων, ὡς εὖ εἰδέναι ὅτι οὐδὲν αὐτῷ γνήσιον φλαῦρον. δεῖ τῆς γραφῆς τῆσδε. καὶ ὅτι ἐπιθυμήσαντα τοῦ ἀναιρεῖσθαι τοῦτο, κἀκεῖνο. ἐμὲ καλεῖ, τὸ ἢ, εἰ πάρεσι, καὶ συναπολογήσεσθαι. μαρτύρια γὰρ δήπου φανερὰ γνήσεται πᾶσιν ὑμῖν, ὅτι τὸν νόμον τοῦτο ἕνεκα ἐτίθη, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ πᾶσι τὸν αὐτόν. ὁμοίως δ' ἐπὶ τοῖς ἐκείνῳ πεπολιτευμένοις, ὑμᾶς μικρὰ βέλτιόν ἐστιν ἀκοῦσαι· καὶ τούτων ταῦτα, ὧν κεκοινώνηκεν οὗτος. δι' ἃ τοῦτον οὐδὲν ἧττον ἐκείνου δικαίως ἂν μισῶ τε. λέξω δ' οὐδὲν πλέον ὧν ἀκηκόαθ' ὑμεῖς· εἰ μή τις ἄρα ἐπὶ τοῖς δικτήμονι γιγνομένοις μὴ παρῆσθ' ἀγῶσι. καὶ πρῶτον μὲν ἐφ' ᾧ μέγιστον φρονεῖ, τὴν τῶν χρημάτων εἰσπραξιν ἐξετάσωμεν αὐτοῦ. ἵν' μὴ τοῦτ' ἔχῃς αὐτὸ πάλαι εἰσέπραξεν ὑμᾶς. αἰτιασάμενος δ' ὀκτήμονα τὰς ὑμετέρας ἔχειν εἰσφοράς, καὶ τοῦτ' ἐξελέγξειν, ἢ παρ' ἑαυτοῦ καταδήσειν ὑποχόμενος, καταλύσας ψηφίσματα κληρωτὴν ἀρχὴν· ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ ἐπὶ τὴν εἰσπραξιν παρέδυ· καὶ τοῦτον προὐβάλετο, εἰπὼν τὴν σωμασκίαν. ἵν' ἔφη σωφρονισθῇ μοι. ὀκτὼ μηνῶν δ' ἐπὶ τούτοις ποιούμενος, ὡς ἔτι τριῶν ἀφέσεις ὑμῖν, ἢ τὰ πεπραγότα κατακόψειν, ἢ πάλιν εἰσοίσειν, ἢ οὐ ὀφείλοντας εἰσπράξειν· αἱρουμένων εἰκότως ὑμῶν οὐ ὀφείλοντας εἰσπράξειν, πῶς ὑποχέσεσι καὶ σχὼν καὶ δοὺς τὸν καιρὸν, ὃς λῶ τότε, ἔχων ἐξουσίαν, πῶς μὲν κρίσεις νόμοις, οὐκ ὤφελε δεῖν χρῆσθαι· οὐδ', εἰ μὴ τούτους ἐνόμιζεν ἱκανοὺς, ἑτέρους θεῖναι· ψηφίσματ' ἂν εἶπεν ἐν ὑμῖν δεινὰ καὶ παράνομα, δι' ὧν πρᾶγμα πρᾶ-

προσαγωγεῖ τούτῳ χρώμενος τῶν λημμάτων, καὶ πολλὰ τῶν ὑμετέρων κεκλοφε μὴ τύπου· γράψας, οὗτ' ἐνδεκα, ἓς τοὺς ἀποδέκτας, καὶ τοὺς ὑπηρέτας, ἀκολουθεῖν μεθ' ἑαυτοῦ. εἶτ' ἔχων τουτουσὶ, ἢ γ' ἄλλοτε τὰς ὑμετέρας οἰκίας. καὶ σύ, ὦ Τιμόκρατες, σωφρονεῖν μόνος τῶν συναρχόντων δέκα ὄντων, καὶ μηδεὶς ὑπολαμβανέτω με λέγειν, ὡς οὐ χρεὼν εἰσπράττειν τοὺς ὀφείλοντας. χρεὼν γάρ. ἀλλὰ πῶς; ὡς ὁ νόμος ἀγοράζει * τῶν ἄλλων ἕνεκα. τοῦτο γάρ ἐστι δημοτικόν. οὐ γὰρ τοσοῦτον, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, πέντε τάλαντα ὑμῖν, ὧν ἅπαντ' ἐστέρησαν, τηλίκων ὠφεληθε, ὅσων βέβλαφθε, τοιούτων ἐθῶν εἰς τὴν πολιτείαν εἰσαγομένων. εἰ γὰρ θέλετε ἐξετάσαι, τίνος ἕνεκα μᾶλλον ἂν τις ἕλοιτο ἐν δημοκρατίᾳ ζῆν, ἢ ἐν ὀλιγαρχίᾳ· τοῦτ' ἂν εὕροιτε πρόχειρον, ὅτι πάντα πραότερά ἐστιν ἐν δημοκρατίᾳ. ὅτι μὲν οὖν τὸ ὅπως βέλεσθε ὀλιγαρχίας πολλῷ ἀσελγέστερα καὶ θηριωδέστερα ἐποίουν οὗτοι, πρόδηλόν ἐστιν. ἀλλὰ πρὸ ἡμῶν πότε ποτ' * δεινὸς οὗτος ἐν τῇ πόλει γέγονεν *; εὖ οἶδ' ὅτι ὑμῖν τῶν τριάκοντα, ἅπαντες ἂν εἴποιτε τότε γοῦν, ὡς ἔστιν ἀκριβῶς, οὐδεὶς ἐστιν ὃς τις ἀπέστεροῖτο τὸ σῶμα, εἰ τις ἑαυτὸν οἴκοι κρύψειεν· ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο * κατηγορεῖμεν τῶν τριάκοντα, ὅτι τοὺς ἐκ τῆς ἀγορᾶς, ἀδίκως ἀπῆγον. ὅτοι τοίνυν τοσούτῳ ὑπερβολῇ ἐπιήσαντο σκείνων τῆς αὐτῶν πονηρίας, ὥσ' ἐν δημοκρατίᾳ πολιτευόμενοι, τὴν ἰδίαν οἰκίαν ἑκάστῳ δεσμωτήριον καθίστασιν, ἄγοντες τοὺς ἕνδεκα ἐπὶ τὰς οἰκίας. καίτοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, τί οἴεσθε ὁ πώποτ' ἄνθρωπος πένης, ἢ καὶ πλούσιος πολλ' ἀνηλωκὼς, καί τιν' ἴσως τρόπον εἰκότως ἐκ ὑπαρχῶν δεηθείς, μὴ μόνον εἰς τὴν ἀγορὰν φοβοῖτ' ἐμβαλεῖν· ἀλλὰ μήθ' οἴκοι μένειν ἂν ἀσφαλὲς ἡγοῖτο· ὁ δὲ τούτων ἄθλιος ἀνδροτίων εἶη· ὃν οὐθ' ὑπὲρ αὐτοῦ δίκην ἐᾷ λαβεῖν τὰ πεπραγμένα καὶ βεβιωμένα· μή τι γ' ὑπὲρ τῆς πόλεως εἰς πρᾶξιν εἰσφορᾶς; καί τις εἴπῃς ἔροιτ' αὐτὸν, ἢ σὲ, ὦ Δημόκρατες, τὴν ἐπιμέλειαν τούτων καὶ σπουδὴν, τὰς εἰσφορὰς πότερον τὰ κτήματα, ἢ τὰ σώματα ὀφείλει; τὰ κτήματα φήσειτ' ἂν, εἴπερ ἀληθῆ λέγειν βούλοισθε. ἀπὸ γὰρ τούτων εἰσφέρομεν. τίνος οὖν ἕνεκα, ὦ κάκιστε πάντων ἀνθρώπων, ἀφέντες τὰ χωρία δημοῦσθαι, καὶ τὰς οἰκίας. καὶ ταῦτα ἀπορράφειν· ἐθέλετε καὶ ὑβρίζετε πολίτας ἀνθρώπους, καὶ τοὺς παλαιοπώρους μετοίκους; οἷς ὑβρίσατε κώτερον ὑμεῖς, ἢ τοῖς οἰκέταις τοῖς ἑαυτῶν κέχρησθε. καὶ μήν, εἰ θέλετε, σκέψασθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί, τί δοῦλον, ἢ ἐλεύθερον εἶναι διαφέρει· τοῦτο μέγιστον ἂν εὕροιτε, ὅτι τοῖς μὲν δούλοις τὸ σῶμα, τῶν ἀδικημάτων ἁπάντων ὑποθυτόν ἐστι· τοῖς δ' ἐλευθέροις, ὕστατον τοῦτο προσήκει κολάζειν. οἱ δὲ, τοὐναντίον εἰς τὰ σώματα, ὥσπερ ἀνδραποδίοις, ἐπιήσαντο τὰς ἡμωρίας. οὕτω δ' ἀνίσως καὶ πλεονεκτικῶς ἔχετε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς πολίτας, ὥστε τὸν μὲν αὐτοῦ πατέρα ὠφειλε δεῖν δημοσίᾳ δεθέντα ὑπὸ χρημάτων ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, μήτε ἀποδόντα ταῦτα, μήτε κεχρηκότα, ἀποφυγεῖν. τὸν δ' ἄλλων πολιτῶν, τὸν μὴ δυνάμενον τὰ ἑαυτοῦ θεῖναι οἴκοθεν, εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθέντα ὑφ' ἑαυτοῦ, δεδέσθαι, καὶ δημοκράτης τῶν μὲν πολλῶν ἡμῶν τότε, ὅτε τὴν δικαστικὴν εἰσέπραττεν, οὐδ' ἂν παρ' ἑνὸς λαβεῖν ἠθέλησεν ἐγκλήσας, μὴ μέχρι τῆς ἐνάτης πρυτανείας, ἀλλ' οὐδὲ μιᾶς ἡμέρας· ἀλλ' ἢ διπλᾶ τὰ χρήματα ἐπικαλεσάμενος, ἢ τριπλᾶ δεδέσθαι. πρεσβύτης δ' ὢν ἅπας τοῖς ἕνδεκα τὴν ἀκμὴν ὠφλήκατε ἐν τῷ δικαστηρίῳ. νῦν δ' ὅπως ὦν ἂν ὑμεῖς καταγνῶτε, ἄδετε περὶ ἰόντων, ὑπὸ θυμοῦ αὖτ' πιόντες, νόμον εἰσηνέγκειν ἐτόλμησεν. ἀλλ' ὅμως τάδε κἀκεῖνα φήσουσιν ὑπὲρ ὑμῶν πεπρᾶχθαι. εἶτα

A per quæ suo quæstui consulebat, istō sordium conciliatore vtēs, & multa vobis furabatur. Hoc adiutore Vndecimuiros & quæstores vrbanos, & ministros comitari se decreto iubebat: deinde ijs satellitibus vestras ædes inuadebat. Et tu Timocrates solus è collegis, quorum numero decem erant, eum assectabare. Neque verò me quisquam putet dicere, non exigendum fuisse ęs alienum. Fuit enim exigendum: sed quomodo? vt lex iubet,* alierum causa. nam hoc populare est. Neque enim tantum Athenienses, quinq; talenta per istos extorta vobis profuerunt: quantum tales consuetudines in vrbem introductæ nocuerunt. Nam si spectare velitis; quamobrem aliquis in Democratia viuere malit quàm in Oligarchia: hoc statim ante omnia in promptu erit, quòd in Democratia omnia sunt humaniora. Istos autē multo petulantiora et crudeliora designasse, quàm in vlla vspiam oligarchia fieri soleant, præteribo. sed quando vnquam in vrbe nostra maior inhumanitas grassata est? nec sub triginta tyrānis, omnes vos dicturos, compertum habeo. Tum enim nemo fuit, cui non cōseruare vitam licuerit, si se domi abdidisset. sed ob hoc triginta tyrannos accusamus, quòd homines in foro, per iniuriam comprehensos, violenter abducebant. Isti autem tāto illorum improbitatem interuallo superarunt, vt in democratia rempublicam gerentes, adductis Vndecimviris, suas cuique ædes in carcerem conuerterent. Quid igitur animi habuisse censetis, Iudices, hominem pauperem, atque adeò diuitem etiam, sumptibus exhaustum, imò etiam aliqua fortasse probabili de causa præsenti pecunia carentem: cum non modò in forum progredi non liceret: sed nec domi se tutò manere posse cerneret: earumq; rerum autor esset Androtion, quem sua facinora & anteacta vitæ ratio, nec sibi factas iniurias vlcisci iudicio, nedum nomine ciuitatis tributa colligere patiebantur? Atqui si quis eum interrogaret, aut te Timocrates, laudatorem istorum & administrum, corpora ne tributa debeant, an possessiones? possessiones dicetis, si modò fateri vera volueritis. Nam de his tributa pendimus. Cur igitur mortalium omnium improbissimi, omissa prædiorum & ædium publicatione, & talium rerum proscriptione, vinciebatis,
B & contumelijs afficiebatis homines ciues, & miseros inquilinos: quibus vos libidinosius insultastis, quàm vestris mancipijs. Atqui si apud vos ipsi consideretis, Iudices, quanti referat ingenuum esse an seruum: illud maximum discrimen reperietis, quòd serui quicquid cōmiserunt, corpore luere coguntur: ingenui autem hoc vltimum puniri debet. Isti verò contrà, pœnas corporibus ciuium, quasi mancipia essent, inflixerunt. actam iniquè, tam impotenter vobiscum egit Androtion, vt patrem suū æris alieni causa in carcere publicè vinctum, oportere censuerit eo nec dissoluto, nec iudicio liberatum, aufugere: reliquorum ciuium, si quis sua debita numerare nō posset, eum ex ædibus suis in carcerem à se ductum vinciri. Et Timocrates à nemine prorsus nostri ordinis plebeio homine cum duplū extorqueret, vades accipere voluit: non modò non ad nonum senatus conuēctum, sed ne ad vnum quidem diem: sed aut dupla pecunia annumerāda erat, aut vinciri statim oportebat, atq; vndecimuiris iste iudicio non conuictum eo tempore tradebat. Nunc verò, vt quos damnaueritis, hi liberi obambulent, legē ferre non dubitauit, eamq; cū suo periculo. Sed tamē et hæc et illa se vestri fecisse studio dictitabūt.

Vos igitur concedetis in vestram gratiam ea esse facta, et audacia atq; improba istorum facinora æquis animis feretis? Atqui odio vestro potius quàm vita digni sunt id genus homines. Nam qui aliquid publico nomine administrat, & vestram clementiam experiri studet: eum huius ciuitatis moribus præditum esse decet. ij verò qui sunt? Imbecillium misereri: firmorum & potentium petulantiam cohercere: non crudeliter grassari in plebem miseram: semper adulari & colere potentiores. Id quòd tu facis Timocrates: ob quæ merita hi meritò, ne audita quidem excusatione tua, morte potius te mulctarent, quàm in gratiam Androtionis dimitterent. Iam eos nec in exigendo ære alieno vestrum spectasse cõmodum: id quoq; vobis statim declarabo. Si quis enim eos roget, vtrum nocentiores reipublicæ putent agricolas & partos, qui propter educãdam sobolẽ, domesticosq; sumptus, & alia munera publica, tributa non præstiterunt: an verò, qui pecuniam eorum qui conferre voluerunt, & à socijs nostris acceptam furantur & perdunt: non tanta futura est, quamuis frontem perfricuerint, eorum audacia, vt dicant magis esse iniurios qui sua retineant, quàm eos qui rempublicam depeculentur. Quî fit igitur, Timocrates & Androtion, cum amplius triginta sint anni: ex quo vestrûm alter quidem in reb. gerenda versatur, & hoc spacio temporis multi duces vrbem læserint, multi item oratores, qui apud hos causam dixerũt, quorum alij ob scelera interfecti sunt, alij voluntario exilio, stimulante scelerum conscientia, sese imminenti exitio eripuerunt: vt neminem talem alteruter vestrûm accusarit, aut saltem dolere se de iniurijs ciuitati factis ostenderit? Hic quidem vos nostri gessisse curam apparet, cum multi exagitandi fuerũt. Horum factorum causam requiritis, Athenienses? dicam vobis. Ex iniurijs, quibus vos quidam afficiunt, fructum ipsi vnà capiunt, & de tributis suffurantur, & ob auariciam inexplebilem bifariam fruuntur repub. Neq; enim expeditius est multorum & minutis in rebus, quàm paucorum & in magnis delinquentium suscipere inimicitias: neq; popularius scilicet, multitudinis, quàm paucorum quorundã peccata cernere. Sed in causa hoc est, quod ego dico. Vos igitur his animaduersis, animoq; infixis: quicunq; peccarit, eum vbi deprehensus fuerit, punietis: neq; quantũ temporis interciderit, cõsiderabitis: sed vtrum talia fecerint. Nam si nunc æquis feretis animis ea, quæ tum ægrè ferebatis: per iracũdiã illos nõ ob factas vobis iniurias mulctasse vos putabũt. Nam iratorũ est, eũ à quo molestijs affecti sint, subito impetu vlcisci: læsorum, quandocunq; sontem nacti fuerint, tum in eũ vindicare. Non igitur decet, vt nũc deliniti, tũ dato iureiurãdo neglectis vobis ipsis præter ius & æquum gratificati esse videamini. Odio prosequẽdi sunt, quos audiẽda vox est eorũ q rẽpub. hoc modo gesserũt. At hercule, in his sõlis functionib. tales sese præbuerunt: alia verò sunt, quæ rectè administrarint? imò in alijs rebus tales in vos extiterunt, vt ob hæc quæ audiuistis, minimo sint odio digni. Quid enim à me dici vultis? sacra vasa quo modo refecerint? et vt coronas destruxerint? aut elegantẽ illam phialarũ confectionẽ? Nam vel ob hæc, si nulla re alia rempub. læsissent, ter, non semel mihi cõmeruisse mortem videntur. Nam & sacrilegij, & impietatis, & peculatus, & omnium atrocissimorum scelerum rei sunt. Multa igitur ex his orationib. quibus vos decepit Androtion, prætermittam. Sed folia coronarũ fluxa esse, &

A εἰπα ταῦθ' ὑμεῖς ἐφ' ἑαυτὸς ἀναδέξεσθε ὑπὲρ ὑμῶν πεπραχότος, καὶ τὰ τῆς τούτων θρασύτητος καὶ πονηρίας ἔργα πρᾴως οἴσεσθε; ἀλλὰ μισεῖν ὀφείλετε τοὺς τοιούτους ὦ ἄνδρες ἀθλωταί, μᾶλλον, ἢ σώζειν. τὸν γὰρ ὑπὲρ τῆς πόλεως πρᾴοντά τι καὶ πραέων ὑμῶν τυγχάνοντα, τὸ τῆς πόλεως ἦθος ἔχοντα δεῖ φαίνεσθαι. τοῦτο δ' ἔστι τί; σοὶ ἀθανεῖς ἐλεεῖν· τοῖς ἰαχυροῖς καὶ θρασυνομένοις, μὴ ὅπως ἐπανιστάναι. ὁ σοὶ μὲν πολλοὺς ὑμῶν ἐπιχειρεῖν, κολακεύειν ἢ. τὸν ἀεὶ πλείονα δῆμον θεραπεύειν ὁ σὺ ποιεῖς, ὦ Τιμόκρατες. διὰ τί τοῦτο μᾶλλον ἂν εἰκότως μὴ θέλησαντες ἀκοῦσαί σου δίκαιον καταψηφίσαιντ' ἄν τοι, ἢ διὰ ἀνδροτίωνα * ἀφέσθαι, ὅτι τίνων οὐδὲ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐπιλέλυται, καὶ τοῦτ' αὐτίκα δῆλα ὑμῖν ὄψεται ποιήσω. εἰ δέ τις ἔροιτο αὐτόν, πότεροι αὐτῶν δοκοῦσιν ἀδικεῖν μᾶλλον τὴν πόλιν, οἱ γεωργοῦντες, καὶ φέροντες εἰς παιδοτροφίας ἢ καὶ οἰκεῖα ἀναλώματα, καὶ λειτουργίας ἑτέρας, λελοιπότες τὰς εἰσφοράς· ἢ οἱ τὰ τῶν ἐθελησάντων εἰσενεγκεῖν χρήματα, καὶ τὰ κοινὰ συμμάχων κλέπτοντες, καὶ ἀπολλύοντες; ἐκ ἂν εἰς τοῦτο δήπου τόλμης, καὶ περ ὄντες ἀναιδεῖς, ἐλθοιεν, ὥς περ φῆσαι τὰς τὰ ἑαυτῶν μὴ εἰσφέροντας μᾶλλον ἀδικεῖν, ἢ τοὺς τὰ κοινὰ ὑφαιρουμένους. τίνος ἕνεκα ὦ Τιμόκρατες καὶ ἀνδροτίων, ἐτῶν ὄντων πλείονων ἢ τριάκοντα, ἀφ' οὗ ἑκάτερος ὑμῶν πολιτεύεται, καὶ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ πολλῶν μὲν ῥητόρων τοὺς μὲν ἀποθανεῖν δικαίως, πολλοὺς δὲ φυγεῖν, οἱ μὲν ἀποθανόντες ἐν τοῖς ἔργοις κέκρινθ'· ὧν οἱ μὲν πεφύασιν ἐφ' εἰς ἡδίκηκεν· οἱδ' ὑποχωρήσαντες ᾠχοντο, καταγνόντες ἑαυτῶν· οὐδένος πώποτε τούτων ἐξῆν πάθη κατήγορος ὑμῶν ἢ δέ τερος· οὐδ' ἀγανακτῶν ὤφλη ὑπὲρ ὧν ἡ πόλις ἔπαθεν; ἀλλ' ἐνταῦθα ἐφαίνεθ' ἡμῶν κηδόμενοι, ἃ πολλοὺς ἔδει κακῶς ποιῆσαι. βέλεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ τούτων αἴτιον ἐγὼ ὑμῖν εἴπω; ὅτι τούτων μὲν μετέχουσιν, ὧν ἀδικοῦσιν ὑμᾶς τινες· ἀπὸ γὰρ εἰσπραττομένων * ὑφηροῦντο· διὰ ἀπώλειαν δὲ πρόσοδον διχόθεν καρποῦνται τὴν πόλιν. ὅτε γὰρ ῥᾴδιον πολλοῖς κατὰ τὰ μικρὰ ἀδικοῦσιν ἀπεχθάνεσθαι, ἢ ὀλίγοις καὶ μεγάλα· ὅτε δημοτικώτερον δήπου τὰ τῶν πολλῶν ἀδικήματα ἰᾶσθαι, ἢ τὰ τῶν ὀλίγων. ἀλλὰ τοῦτ' αἴτιον, ὃ ἐγὼ λέγω. διὰ τοίνυν ὑμᾶς ταῦτα λογισαμένους καὶ μεμνημένους ὧν αὐ ἕκαστος ἁμάρτοι, κολάζειν ὅταν λάβητέ τινα· καὶ μὴ τὸν χρόνον, εἰ πολὺς ἐς' ἀπ' ἐκείνου, σκοπεῖν· ἀλλ' εἰ ταῦτ' ἐπίστασθε. ὡς εἰ νῦν πρᾴως εἴσετ' ἐφ' οἷς τότε ἠγανακτεῖτε δόξετε ὀργιζόμενοι κατεγνωκέναι * τὰ χρήματα τούτων, ἀκ ἀδικούμενοι. τῶν μὲν γὰρ ὀργιζομένων ἐστὶν, ἵνας τι κακὸν τὸν λελυπηκότα ἐργάσωνται· τῶν δὲ ἀδικουμένων ἂν ποθ' ὑπ' αὐτοῖς λάβωσι τὸν ἠδικηκότα, τοῦτο πρᾶξαι. οὕτω δεῖ δοκεῖν νῦν μαλακιθέντα πρὸς ὀμωμοσμένων ὅρκων ἀμελήσαντας, ὑμῖν αὐτοῖς χαρίσασθαι ᾧδε τὸ δίκαιον· ἀλλὰ μισεῖν, καὶ μήδ' ἀνέχεσθαι φωνῶ, μήτε τούτων μήτ' ἐκείνων τοιαῦτα πεπλημμελημένων. ἀλλὰ νὴ Δία ταῦτα μόνον πιθανοὶ γεγόνασι, ἐν οἷς πεπολίτευνται. ἄλλα δ' ἐστὶν ἃ καλῶς διῳκήκασιν; ἀλλὰ ταῦτα οὕτω προσελήλυθασι πρὸς ὑμᾶς, ὡς τε ἤκιστα, * ἐν οἷς ἀκηκόατε, ἄξιόν ἐστι μισεῖν αἰτίους. χρὴ βούλεσθε εἰπεῖν; τὰ πομπεῖα ὡς ἐπεσκεύακα; ἢ τὴν τῶν στεφάνων καθαίρεσιν; ἢ τὴν τῶν φιαλῶν ποίησιν τὴν καλήν; ἀλλ' ὅτι τούτοις γε, εἰ μηδὲν ἄλλο ἠδίκηκεν τὴν πόλιν, τοῖς οὐχ ἅπαξ δικαίως ἂν μισεῖν προσῆκεν. καὶ γὰρ ἱεροσυλία, καὶ ἀσέβεια, καὶ πάντα καὶ πᾶσι τοῖς δεινοτάτοις εἰσὶν ἔνοχοι. τὰ μὲν οὖν πολλὰ ὧν λέγων ὑμᾶς ἐφενάκιζεν ἀνδροτίων, παρεῖμαι. φήσας δὲ δεῖν ῥεῖν τὰ φύλλα τῶν στεφάνων.

καὶ

κὴ σωφρονὺς εἶναι. Διὰ τὸν χρόνον, ὥσπερ ἴων, ἢ ῥόδων ὄντας, ἀλλ' ὑχρυσᾶ, συγχωνδύλῳ ἔπεμψεν. αἱρεθεὶς δὲ ἐπὶ ταῦτα, προσέλεγε τετονὶ τὸν ἀπάντων τῶν κακῶν κοινωνόν. κἄπειτ' ἐπὶ μὲν ταῖς εἰσφοραῖς, τὸν δημόσιον παρεῖναι προσέχραψεν, ὡς δὴ δίκαιος ὢν, ὧν ἕκαστος αὐτῶν γραφεὺς ἔμελλεν ἔσεσθαι τῶν εἰσενεγκόντων. ἐπὶ τοῖς στεφάνοις δ' οὓς κατέκοπτεν, οὐχὶ προσηγάγετο τοῦτο δίκαιον τοῦτο. ἀλλ' αὐτὸς ῥήτωρ, χρυσοχόος, τεμίας, αὐτιγραφεὺς γέγονε. καὶ μὴν εἰ μὲν ἅπαντ' ἠξίους * ὅσα πράττεις τῇ πόλει σαυτῷ πιστεύειν· οὐκ ἂν ὁμοίως κλέπτης ὢν ἐφωρῶ. νυνὶ δ' ἐπὶ ταῖς εἰσφοραῖς, ὃ δίκαιόν ἐσθ' ὁρίσας, μὴ σοὶ πιστεύειν, ἀλλὰ τοῖς αὐτῆς δούλοις τῇ πόλει· ὁπότ' ἄλλοθι πράττων τι χρήματα κινῶν ἱερά, ὧν ἐνία οὐδεὶς ἐπὶ τῆς ἡμετέρας ἡλικίας ἀφῃρέθη, μὴ προσγραψάμενος τῷ αὐτῷ φυλακῇ, λῷον ἐπὶ τῶν εἰσφορῶν φαίνῃ· οὐκ ἤδη δῆλον δι' ὃ τοῦτ' ἐπιτήδευσις; ἐγὼ μὲν οἶμαι. καὶ μοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου σκέψασθε ὡς καλὰ καὶ χρήσιμα ἐπιχειρήματα τῆς πόλεως αἱρεῖ, ὡς ἀσεβῆ καὶ δεινὰ αὐτῇ προσφέρων. οἶμαι γὰρ ὑμᾶς ἅπαντας ὁρᾶν τοὺς τῶν στεφάνων τοῖς χρονικοῖς κάτωθεν γεγραμμένους, οἱ σύμμαχοι τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, ἀνδραγαθίας ἕνεκ' ἐστεφάνωσαν, καὶ δικαιοσύνης· ἢ, οἱ σύμμαχοι ἀρίστειον τῇ Ἀθηνᾷ ἀνέθεσαν ἢ κατὰ πόλεις, οἱ δ' ἕνες, τὸν δῆμον ἐστεφάνωσαν, σωθέντες ὑπὸ τοῦ δήμου· οἷον, Δύσεις σωθέντες καὶ ἐλθόντες ἐστεφάνωσαν τὸν δῆμον. ἐπεγέγραπτό που πάλιν, κόνων ἀπὸ τῆς ναυμαχίας τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους· Χαβρίας ἀπὸ τῆς ἐν Νάξῳ ναυμαχίας. τοιαῦτα γὰρ δὴ τὰ τῶν στεφάνων ἐπιγράμματα. τοῦτα μὲν τοίνυν, ἃ πρότερον ζηλον πολὺν εἶχεν φιλοτιμίαν ὑμῖν, ἠφάνισεν, καθαιρεθέντων τῶν στεφάνων. ἐπὴν τὰ φιάλας ἃς αὐτὸ ἐκείνων ἐποιήσαθ' ὑμῖν ὁ πόρνος ὤν, ἀνδροτίωνος ὑπιμελουμένου ἐποιήσατο, ἐπιγέγραπται. καὶ ἃ τὸ σῶμα ἠπορηκότος ἀκούειν οἱ νόμοι εἰς τὰ ἱερὰ εἰσιέναι, τοῦτο τὄνομα ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐπὶ τῇ φιάλῃ ἐπιγεγραμμένον ἐστίν. ὁμοίον γε (ἢ δὲ) τοῦτο τοῖς πρότερον ἐπιγράμμασιν, ἢ φιλοτιμίαν ἴσθι ἔχον ὑμῖν· χρεία πίνου ἐκ τούτων τὰ δεινότατα ἄν τις ἴδοι πεπραγμένα αὐτοῖς. τὴν μὲν γὰρ θεὸν οὐ στεφάνους συλήκασι· τῆς πόλεως ἦν, τὸν ζηλον ἣν νικᾶσι τὸν ἐκ τῶν ἔργων, ὧν ὑπομνήματ' ἦσαν, ὄντες ἱεροὶ στέφανοι. τοὺς δ' ἀναθέντας δόξαν οὐ μικρὰν ἀφῃρέθησαν, τῷ δοκεῖν ὧν ἂν εὖ πάθωσιν ἐθέλειν μεμνῆσθαι. καὶ τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα τὸ πλῆθος ἐργασάμενοι κακὰ, εἰς τοῦτ' ἀναισθησίας καὶ τόλμης προεληλύθασιν, ὥσθ' ὁ μὲν οἴεται δι' ἐκεῖνον ὑφ' ὑμῶν σωθήσεσθαι· ὁ δὲ, ὥσπερ καθήται, καταδύεται τοῖς πεπραγμένοις. οὕτω δὴ οὐ μόνον ἐστὶ χρήματα αἰσχρὰ, ἀλλὰ καὶ σκαιός ἐστιν, ὥς τ' οὐκ οἶδεν ἐκεῖνο, ὅτι στέφανοι μὲν εἰσὶν ἀρετῆς σημεῖον· φιάλαι δὲ καὶ ἐκπώματα, καὶ τὰ τοιαῦτα, πλούτου. καὶ στέφανος μὲν ἅπας, κἂν μικρὸς ᾖ, τιμὴ ἴσην φιλοτιμίαν ἔχει τῷ μεγάλῳ· ἐκπώματα δὴ ἡ βυμιατήρια, ἢ τὰ τοιαῦτα κτήματα, ἐὰν μὲν ὑπερβάλῃ τῷ πλήθει, πλούτου τινὰ δόξαν παρέσχηται τοῖς κεκτημένοις. ἐὰν δὲ ἐπὶ σμικροῖς σεμνύηταί τις, πόστου ἀπέχει τιμῆς τινος ἄλλου ταῦτα τυχεῖν, ὥστε ἀπρόκαλος παρέδοξεν εἶναι. ὅτου τοίνυν αἱρεῖ μὲν τὴν δόξης κτῆσιν, πλούτου πεπίηται μικρὰ καὶ ἀνάξια ὑμῶν. καὶ δὴ ἐκεῖνο ὁρᾶτε, ὅτι πρὸς μὲν χρημάτων κτῆσιν, ἃ δὲ πρὸς ἐ ὁ δῆμος ἐπαίδευσε πρὸς τὴν δόξης, ὡς δὴ πρὸς οὐ[δ]ὲν ἄλλων. τεκμήριον δὲ χρήματα μὲν δὴ πλεῖστα τῶν Ἑλλήνων πόλεων, πάντ' ὑπὲρ φιλοτιμίας ἀνήλωσεν ὑπὲρ τῆς δόξης, ἀποφέρων ἐκ τῶν ἰδίων, ἀδεὲς πώποτε κίνδυνον ἐξέσης.

ἀφ'

A & vetustate putrefacta dixit: quasi verò violacea essent, aut rosacea, non aurea: vobisq; persuasit, vt eas conflaretis. Eo munere sibi credito, istum omnium scelerum socium sibi allegit. Ac posteà in exigendis tributis oportere ministrum publicũ adesse censuit, ad absimilem tiam suam ostentandam, cum vnusquisq; illorum quĩ tributa pependerant, sibi ipse rescriptor futurus esset: in coronis autem quas concidebat, idem ius non adhibuit, sed ipse orator, aurifex, quæstor, rescriptor extitit. Enimuerò si postulasses, vt tibi de omnibus publicis functionibus fides haberetur: tua furacitas non perinde fuisset deprehensa. Nunc in exigendis tributis, id quod æquum fuit, desiniisti, non habendam esse tibi fidem à ciuitate, sed ministris publicis. Quum autẽ aliud quippiam agis, cum res sacras cõmoues, quarũ pleræq; nec ætate nostra cõsecratæ sunt: eãdemq; cautionẽ, quam in tributis exigẽdis adhibuisti, non ascribis: nónne iam cõstat, quãobrem id feceris? Ego quidẽ opinor. Atqui Atheniẽses, considerate, quàm præclaris, & ad omnem posteritatem honorificis inscriptionibus sublatis, quàm impias & inhumanas reposuerit. Arbitror enim scire vos omnes, sub cõronarum modiolis scriptũ fuisse, Socij populũ Atheniensem fortitudinis ergò coronarunt, & iustitiæ: aut, socij præmiũ hoc Mineruæ cõsecrarunt: aut oppidatim, hi vel illi populum coronarũt, seruati à populo: veluti Eubœenses seruati & in libertatem asserti coronarũt populum. Alibi alicubi adscriptum fuit: Conõ de nauali prælio Laconico: Chabrias de nauali prælio Naxio. Nam tales fuerunt coronarũ inscriptiones. Ea igitur quæ nobis honori dudũ fuerũt, & admirationẽ pepererunt, destructis coronis sunt abolita. phialis autem quas iste ganeo vobis illorũ loco procurauit, inscriptum est, Androtione curãte factæ sunt: & cuius corpus stupris inquinatum, ingredi templum leges vetãt, eius nomen in sacris templorũ vasis est inscriptũ. Quidni verò simile istud esset veteribus inscriptionibus, & æquè honorificum reipub.? Tria igitur hinc cõstat eos maximè nefaria perpetrasse. Nam & deam coronis spoliarunt, & vrbis illam facinorum celebritatẽ & admirationem, quarum coronæ monimẽta fuerant, aboleuerunt: & his qui coronis dedicarant, non paruam gloriam sustulerunt, quò minus accèB ptorum beneficiorum memores ægrati esse videantur. Quãuis igitur talia & tanta mala fecerint: tamen ità insignis eorũ stupor est & impudẽtia, vt & iste propter illũ se impunè speret abiturũ: & ille assideat, nec intueri lucem vereatur his rebus gestis. Est autẽ non ita modò impudens in pecunia rapiẽda: sed etiã ita stultus, vt ignoret illud, coronas esse virtu gnũ: phialas verò, & ula, & eius generis alia, iarum: & coronam quauis, tametsi pusilla sit, æquè norificã esse vt magnã: sed pocula aut acerras, aliaq; generis eiusdem vasa, si * permulta fuerint, opinionẽ quãdam opulẽtiæ possessoribus cõciliare: Sin ob minuta superbieris: tantum abesse, vt propterea quicquã existimationi tuæ accedat, vt etiam ineptus esse videaris. Iste igitur gloriæ possessiones sustulit, opulentiæ reposuit, minutas, & vobis indignas. Ac ne illud quidem animaduertit, populum nunquam dè pecunia cumulãda vehementer laborasse: de acquirenda verò gloria sic, vt de nulla re alia. Id quod ex eo cernitur, quòd cum aliquando maximã inter omnes Græcos pecuniam haberet, eam omnem honoris augendi studio insumpsit, ac gloriæ causa tributa conferre de suo voluit, neq; vllum periculũ vnquã detrectauit: vnde

vnde possessiones immortales sibi comparauit, partim rerum gestarum memoriã, partim donariorum, quæ propter illas dedicata sunt, præstãtiam, propylea hæc, ædem Mineruæ, naualia, porticus: non vrceolos duos, aut aureos caliculos quatuor aut tres, libræ pondere singulos, quos cum tibi visum fuerit, denuò conflãdos esse decernes. Nec enim decimas à ciuibus exigendo, neq; ea quæ hostes eis imprecati essent factitando, aut dupla tributa extorquendo, hæc consecrarunt, neq; tui similibus consiliarijs vtendo rempubl. gesserunt: sed hostibus superandis, & ijs rebus gerendis, quibus nec optari meliora possint: atq; inter ciues concordia conciliata, immortalem sui memoriam reliquerunt. Eos verò qui ita vixerant, vt tu hactenus studio tibi habuisti, foro prohibuerunt. Vos autem Athenienses, in eam adducti estis & facilitatem & ignauiam, vt exempla talia cum habeatis, ea tamen non imitemini: sed Androtion vobis sacrorum vasorum sit refector: Androtion, ô dij immortales: & hanc vlla impietate alia minorem ducitis? Ego enim arbitror, qui sacras ædes ingrediatur, qui malluuia & canistros attingat, qui curæ diuinarum rerum præsit, eum non modò ad certum aliquot dierum tempus castum esse debere: sed per omne spacium ætatis ab istiusmodi studijs fuisse purum oportere, in quibus ætatem iste cõsumpsit. At ea hactenus quidem per ocium. Cum verò de his quæ pro defensione Timocratis iste allaturus est, plura etiam dicenda haberem præter hæc: desinam. Quem tametsi inutilem vobis hanc esse legem, & contra omnes leges inculcatam, & ab omni parte iniquam, negare non possit, compertum habeo: dicere tamen audio, pecuniam illam soluisse Androtionem, Glaucetem, & Melanopum. Proinde omniũ iniquissimè secum actum iri, si nihilominus ipse damnetur, cum illi fecerint quicquid æquũ est, pro quib. eum tulisse legẽ hanc criminemur. Mihi verò nullo modo concedẽdum ei videtur hoc effugium. Nam si fateris te pro istis tulisse legem, quos officio functos esse dicis: eo nomine te dãnari aperte oportet, quòd receptæ leges, secũdum quas hi se pronunciaturos iurarunt, omnino interdicũt, ne qua lex, nisi quæ ex æquo ad omnes ciues pertineat, feratur. Sin te bonum publicum spectasse rogatione tua dices: noli solutionis istorũ meminisse, quæ ab ista lege prorsus aliena est: sed legẽ ipsam è repub. esse, rectéq; esse latam, id doceto. Nam hoc illud est, cuius gratia & tute tulisse dicas, & ego qui contrarium de ea sentiam, accusarim, & de quo his sententia sit ferenda. Quanquã aũt id quoq; ostendere possem, quiduis eos fecisse potius, quàm æs alienũ, ita vt leges iubent, dissoluisse: quia tamẽ vos ea de re iudicaturi non estis, quorsum attinet me vobis eo cõmemorando nunc obturbare? Arbitror præterea fore, vt nec his sermonib. abstineat: cum ipse scripserit, ne quis Athenienssis vinciatur, iniquè sedcũ actũ iri, si malo quippiam ipse ferat: & vt leges quàm lenissimæ sint & moderatissimæ, è re tenuissimorum esse in primis. Operæprecium fuerit igitur, vos omnes, ut ne fuco isto verborum decipiamini, prius aliquid audiuisse. Nã si dixerit, vt ne quis Athenienssiũ vinciatur: ne vos prætereat, eũ mẽtiri. Neq; enim hoc rogauit: sed illud, vt exigendæ mulctæ autoritas vobis adimeretur: vtq; suffragiũ, cum iureiurado, disceptatione & iudicio latum, irritum efficeret. Neque ea verba è lege seligat, quæ sunt humanissima auditu. sed totam legem ordine ostendat, & quæ eam consecutura sunt, considerari patiatur. Rem enim ita se habere, vt ego dico, nõ vt iste reperietis.

Solutio, De soluta pecunia.

De falsa humanitate legis, & sordibus atq; inclemẽtia legislatoris.

Quod

ἀφ' ὧν κτήματα ἀθάνατα αὑτῷ περίεσι, τὰ μὲν τῶν ἔργων. ἡ μνήμη· τὰ δὲ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐπ' ἐκείνοις ψηφισθέντων, τὸ κάλλος· τὰ προπύλαια ταῦτα, ὁ παρθενών, νεώσοικοι, στοαί. οὐκ ἀμφορίσκοι δύο, οὐδὲ χρυσίδες τέτταρες, ἢ τρεῖς, ἕκαστοι ἑκάστη μναῦν. ἃς ὅταν σοι δόξῃ πάλιν χρήσεις καταχωνεύειν. οὐ γὰρ ἑαυτῶν δεκάδουντες, οὐδ' ἀκάθαρτοι σιτοῦντες, ἐχθροὶ ποιοῦντες, δι- A πλᾶς πρασίους τελοῦντες εἰσφορὰς, ταῦτ' ἀνέθεσαν, οὐδ' οἷοις περ οὗ χρώμενοι συμβόλοις ἐπολιτεύοντο· ἀλλὰ οὐκ ἐχθρους κατασιτοῦντες, καὶ ἃ πᾶς τις ἂν εὖ φρονῶν εὔξαιτο, τὴν πόλιν εἰς ὁμόνοιαν ἀγαγόντες, ἀθάνατον κλέος αὑτοῖς λελοίπασι. σὺ δ' ὑπὲρ τηλικούτους εἰς ἀπιστίαν βεβίωται, τῆς ἀγορᾶς ἐργοντες. ὑμεῖς δ' εἰς ποσοῦτον ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, περιῆλθετ' ἀνοήτου, καὶ ῥᾳθυμίας, ὥστ' οὐδὲ τοιαῦτ' ἔχοντες παράδειγματα, ταῦτα μιμεῖσθε· ἀλλ' ἀνδροτίων ὑμῖν παμπείων ὑπισκυαφεῖς· ἀνδροτίων, ὦ γῆ καὶ θεοί. καὶ τοῦτ' ἀσέβημα ἐλαττίνους ἡγεῖσθε; ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι δεῖν τὸν εἰς ἱερὰ εἰσιόντα, καὶ χερνίβων, καὶ κανῶν ἁψόμενον, καὶ τῆς πρὸς τοὺς θεοὺς ἐπιμελείας προσήκοντα ἐσόμενον, οὐχὶ πρὸ B ρημένων τινῶν ἡμερῶν ἁγνὸν ἁγνίζειν· ἀλλὰ τὸν βίον ὅλον ἡγνικέναι τοιούτων ἐπιτηδευμάτων, εἶναί τέ τῳ βεβίωται. ἐπὶ μὲν τούτων, κατὰ σχολήν. ἃ δὲ πρόκειται σωφρονεῖν, πολλὰ λέγειν ἔχων ἔτι πρὸς τοῦτον παύσομαι. οἶδα δ' ὅτι ὡς μὲν οὐκ ἀσύμφορος ὑμῖν ἐστιν ὁ νόμος, καὶ πρὸς πάντας τοὺς νόμους εἰσενηνεγμένος· καὶ κατὰ πάντα ἀδίκως ἔχων, οὐχ ἕξει λέγειν. ἀκούω δ' αὐτὸν λέγειν, ὡς ἐκτέτισται τὰ χρήματα αὐτοῖς, καὶ γλαυκέτης, καὶ μελανώπους· καὶ ὅτι δεινόταται αὐτῷ πάντων ἀνθρώπων, εἰ πεπιστεύκασιν ἐκείνων τὰ δίκαια, ὑπὲρ ὧν αὐτὸς αἰτίαν ἔχει θεῖναι τὸν νόμον, μηδὲν ἧττον αὐτὸς ἀλίσκοιτο. ἐγὼ δὲ τὸν λέγοντα ἡγοῦμαι τοῦτον, οὐδὲ καθ' ὁντινοῦν ἐνεῖναι τοῦτο. εἰ μὲν γὰρ ὑπὲρ τούτων, οὓς τὰ προσήκοντα φήσεις πεπιστεῦσθαι, θῦναι τὸν νόμον ὁμολογεῖς· κατ' ἐκεῖνό σε προσήκει ἐλίσκεσθαι φανερῶς, ὅτι μὴ τεθέναι νόμον, ἐὰν μὴ τὸ αὐτὸν ὅπερ πᾶσι τοῖς πολίταις ἀνύπερος οἱ κυρίως νόμοι λέγουσι, καθ' οὓς ὅτοι δικάσειν ὀμωμόκασιν. ἐπεὶ τοῖς πᾶσι συμφέρον τε καὶ ἐνεκα τούτου νομοθετῆσαι φησὶς· μὴ λέγε τὴν ἕκλησιν τὴν τούτων (οὐδὲν γὰρ κοινωνεῖ τῷ νόμῳ τῷδε) ἀλλ' ὡς ὑπιτήδειός ἐστι καὶ καλῶς ἔχων ὁ νόμος, τοῦτο δίδασκε. τοῦτο γὰρ ἐστὶ ὑπὲρ οὗ σὺ μὲν εἰσενηνεγκεῖν φῂς· ἐγὼ δ' ἢ γέγραμμαι, πάντα φάσκων· κρῖναι δὲ προσήκει τουτουσί. καὶ πικρὸν τοῦτο οὐκ ἀπορήσαιμ' ἂν δεῖξαι, πάντα μᾶλλον ἢ τοὺς νόμους πεποιημένους τὴν ἕκλησιν ἐκείνους τὴν τῶν γραμμάτων. ἀλλὰ μὴ περὶ τούτων ὑμῶν οἰομένων τὴν ψῆφον, τί δεῖ ταῦτα λέγοντα ἐνοχλεῖν με νυνί; εἰμὶ γοῦν αὐτὸν, οὐδ' ἐκείνων ἀφέξεσθαι τῶν λόγων, ὡς δεινὰ ἂν πάθοι, εἰ γράψας, ὅπως ἀθλιώτατον μηδεὶς δεθήσεται, αὐτὸς πείσεται κακόν. καὶ ὅλως τοὺς νόμους ὡς πρωτάτους καὶ μετριωτάτους εἶναι ὑπὲρ τῶν ἀδικουμένων μάλιστά ἐστι. πρὸς δὲ τοὺς πιστοὺς λόγους, βέλτιον προσηκόντως μικρὰ πάντας ὑμᾶς, ἢ πᾶσιν ἐξαπατᾶσθε. ὅταν μὲν γὰρ λέγῃ, ὅπως μηδεὶς δεθήσεται ἀθηναίων· μὴ λανθανέτω ψευδόμενος ὑμᾶς. οὐ γὰρ τοῦτ' ἐρρήθη· ἀλλ' ὅπως ὑμεῖς ἄκυροι τῶν πεπραγμάτων γενήσεσθε· καὶ τὴν μεθ' ὅρκου, καὶ λόγου, καὶ κρίσεως ψῆφον ἐνδεδεμένην, ἄδικον καθίσητε· μηδ' ὑμῖν τῶν ἐν τῷ νόμῳ ῥημάτων ἐκλέξας λέγητω, ἃ φιλανθρωπότατ' ἐστὶν ἀκοῦσαι· ἀλλ' ὅλον σκοπεῖτω τὸν νόμον ἐξῆς, καὶ τὰ συμβαίνοντ' ἐξ αὐτοῦ σκοπεῖν ἐάτω. ἐπεὶ τὰ μὲν ὄντα, ἃ ἐγὼ λέγω, καὶ οὐχ ἃ φησὶν οὗτος, ἀλλὰ

ἀλλὰ μὴν πρός γε τοὺς πολλοὺς συμφέρειν, οὗτοι νόμους πράους καὶ μετρίους εἶναι, τάδε σκεπτέον. ἔστιν, ὦ ἄνδρες ἀθληταί, δύο ἴδια, περὶ ὧν εἰσιν οἱ νόμοι καθ' ἑκάστας τὰς πόλεις. ὧν τὸ μέν ἐστι δι' ὧν χρώμεθα ἀλλήλοις, καὶ συναλλάττομεν καὶ περὶ τῶν ἰδίων ἃ χρὴ πιστεύειν διωρίσμεθα, καὶ ζῶμεν ὅλως τὰ πρὸς ὑμᾶς αὐτούς. τὸ δ' ἕτερον πρόσεστι δεῖ τῷ κοινῷ τῆς πόλεως ἕνα ἕκαστον ἡμῶν χρῆσθαι, ἐὰν πολιτεύεσθαι βάληται, καὶ φῆι κήδεσθαι τῆς πόλεως. ἐκείνους μὲν οὖν τοὺς νόμους περὶ τῶν ἰδίων ἡπίους κεῖσθαι καὶ φιλανθρώπους, ὑπὲρ τῶν πολλῶν ἐστι. τοὺς δὲ περὶ τοὺς περὶ τῶν πρὸς τὸ δημόσιον προσιόντων, πονηροὺς ἰσχυρῶς, καὶ χαλεπῶς ἔχειν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστιν. οὕτω γὰρ ἂν ἥκιστ' οἱ πολιτευόμενοι τοὺς πολλοὺς ὑμῶν ἀδικοῖεν. ὅταν δὴ τούτῳ τῷ λόγῳ χρῆσθαι, δῆλα πᾶσι ἁπανταχοῦ· ὅτι τοὺς νόμους, οὐκ ἐκείνους τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν, πράους ποιεῖ· ἀλλὰ τοὐναντίον, εἰ τοῖς πολιτευομένοις φόβον παρέχουσι. πολλὰ δ' ἄν τις ἔχοι λέγειν, εἰ καθ' ἕκαστον ὧν ἐρεῖ δεικνύναι βούλοιτο, φενακισμοῦ καὶ ψευδολογίας ἕνεκα ῥηθησόμενα. ἀλλὰ τὰ μὲν πολλὰ παρήσω. κεφάλαιον δ' ὑμῖν ὧν μνημονεύετε ἐρῶ. σκοπεῖτ' ἐν ἅπασι τοῖς λόγοις ὁπόσους ἂν λέγῃ, εἴ τι δυνήσεται τοιοῦτον εἰπεῖν δι' οὗ δόξει, ὡς ἔστι δίκαιον τὸν τιθέντα τὸν νόμον, τοῦτ' ἐξεῖναι περὶ τῶν παρελθόντων, καὶ πρότερον τελευτήσαντων, ποιεῖν, καὶ περὶ τῶν μελλόντων γίγνεσθαι; πάντων γὰρ ὅσων αἰσχρῶν καὶ δεινῶν τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ νόμῳ· τοῦτο δεινότατον, καὶ μάλιστα ψεύδονομον γεγραφέναι. εἰ γὰρ τοῦτο μήθ' ὅρος μήτ' ἄλλος μηδεὶς τούτων δυνήσεται ὁρίζειν· εἰσιέναι χρὴ καὶ συκίνεα συκοφαντοῦντας ὑμᾶς· καὶ λογίσασθαι πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, ὁπότε ἐπῆλθε τοιαῦτα νομοθετεῖν; ἐν πεντακοσίοις πρότερον τυράννοις; ἐν δὲ ὀλίγοις* δὴ τοῦτον ἐψηφίσασθε τὸν νόμον. οὐδεμίαν γὰρ ἂν εἰπεῖν ἔχοις πρόφασιν ἄλλην, δι' ἣν τοιοῦτον ἐπήρθης εἰσενεγκεῖν νόμον, ἢ τιμωρεῖσθαι τοὺς ἐχθροὺς αἰσχροκερδείαν. οὔτε γὰρ οἰκεῖος, οὔτε συγγυμνὴς, οὔτε ἀναγκαῖος· ἵνα σοι τούτων οὐδεὶς. οὐδ' ἐκεῖνο ἂν ἔχοις εἰπεῖν ὡς ἐλεήσας δεινὰ πάσχοντας ἀνθρώπους, εἶτα διὰ ταῦτα βοηθῆσαι αὐτοῖς, οὔτε γὰρ τὰ τούτων πολλοστῷ χρόνῳ μᾶλις ἅπαντας ἐν τρισὶν ἐξελεγχθέντας δικασηρίοις καταψῆσαι, τοῦθ' ἡγήσω τὸ δεινὰ πάσχειν εἶναι. ποιεῖν γάρ ἐστι τοῦτό γε δεινὰ, καὶ παροξύνειε μᾶλλον ἄν τινα μισεῖν, ἢ μεταστρέψειεν ἐλεεῖν. ἔτ' ἄλλως πρᾷος καὶ φιλάνθρωπος σύλις τῶν ἄλλων διαφόρως ὤν, μᾶλλον ἐλεεῖς αὐτούς. οὐ γάρ ἐστι τῆς αὐτῆς ψυχῆς, ἀνδροτίωνα μὲν, καὶ γλαυκέτην, καὶ μελανώπην ἐλεεῖν, ἀκλεῆ ψαντες ἔχειν εἰ καταψήσουσι· τηλωνὶ δὲ, τοσούτων ὄντων, καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν, ὧν ὅστις τὰς οἰκίας ἐβάδιζες σὺ, τὰς σύδεκα καὶ τοὺς ἀποδέκτας ἔχων, καὶ τοὺς ὑπηρέτας, μηδένα πώποτε ἐλεῆσαι· ἀλλὰ θύρας ὑφαιρεῖν, καὶ κρώμαθ' ὑπαστᾶν, καὶ βάσκανον εἶτις ἐλέγχοι, πάντων ἀνεχυράζειν. ἃ σὺ πάντ' ἐπίστεις ἀνιαυτὸν ὅλον μετ' ἀνδροτίωνος. πολλῷ γὰρ δήπου χιλιῶν ἐπάσχετ' ὑμεῖς, καὶ πολὺ μᾶλλον ἂν εἰκότως ἠλέεις τούτους, οἱ δι' ὑμᾶς, ὦ κατάρατε, τὰς λέγοντας οὐδ' ὁπόθεν εἰσφέροντες πώποτε, καὶ σὺκ ἀπέχρη τοῦτο, ἀλλὰ καὶ δίωλα πράττονται, ἕως πάθ' ὑποτὶ σοῦ, καὶ ἀνδροτίωνος· εἰ μίαν εἰσφορὰν ἀδεῶς πώποτε εἰσενεγκόντα. πηλικοῦτο γίγνῳ ἐφρόνησεν οὗτος, ὡς δι' οὐδὲ δίκλω τούτων οὐδεμίαν δώσων· ὥς τε μόνος, δέκα τ' ἀρχόντων ὄντων, καὶ τὸν λόγον ἐγγράψαι μετ' ἀνδροτίωνος ἐτόλμησε. ποῖκα γὰρ, ἀδελφὼ ὀφελήμενος, ὑμῖν τιμοκράτης, ἀπεχθάνεται, καὶ νόμους εἰσφέρει πᾶσιν ἀναν-

A Quod igitur ad legũ lenitatem & moderationem quæ plebi sit cõducibilis, attinet, hæc cogitãda sunt. Duo habentur, Athenienses, genera rerum, propter quas in singulis vrbibus legũ adminicula requiruntur: alterum, quo de cõsuetudine vitæ, de cõtractibus, de priuatis negocijs, atq; adeò de consociatione & cõmunitate inter nos ipsos quid sit agendũ. cõstituimus: alterum, quo pacto vnusquisq; noſtrûm paratus & affectus esse debeat erga rem publ. si eã administrare instituerit, seq; curam suscepisse ciuitatis profiteatur. Illas igitur priuatorum contractuum leges, è re plebis est, esse lenes & humanas. Cõtrà, quæ in magistratus latæ sunt, eas esse acres & seueras vobis expedit. Sic enim reipub. gubernatores vos minimè iniurijs afficient. Proinde cum istam causam adducet, sic ei occurrite: leges eum humanas reddere, non has quæ vobis defendendæ sint, sed illas, quæ terrorem magistratibus incutiãt. Multa dicẽda restarent, si quis ostendere vellet omnia, quæ iste impostura fuciq; faciendi causa, in medium allaturus est: sed maxima ego parte omissa, summam eorum quæ tenenda vobis sunt, recensebo. Considerate in verbis eius omnib. quæcunq; dixerit, nũquid afferre tale queat, quo doceat, fas esse, vt legislator de præteritis eadẽ & iã antea absolutis fieri iubeat, atq; de instantibus & futuris. Nam cum omnia in lege perscripta, turpia sint & iniqua: hoc omnium iniquissimum, et legib. inimicissimum, inseruit. Quod si neq; iste, neq; quisquam alius ostendere poterit: sciẽdum erit, minimè dubitandum, vos decipi: atq; cũ animis vestris cogitandum, quãobrem isti tandem ad hunc modum ferre legẽ in mentem venerit? Non gratis nimirum, Timocrates, legem istam tulisti: non sanè gratis, neq; parua vtiq; mercede conductus. Neq; enim vllam causam aliam ostẽdere queas, quæ te ad legem istã rogandam impulerit, nisi tuam dijs inuisam et flagitiosam auaritiã. Neq; enim familiaris, neq; cognatus, neq; necessarius istorum, quisquã tibi fuit. Neq; illud dicere queas, te calamitosorum hominũ vicem misertum, propterea illorum fu scepisse defensionem. Neq; enim quòd isti tribus damnati iudicijs, vix tandem coacti debitam reipubl. pecuniam solueruntid indigna pati visum tibi est. Nam id quidem est indigna facere, ac tale, quod iracundiam potius moueat, q̃ ad misericordiam adhortetur. Neq; verò tanta est tua præter cæteros humanitas & clementia, vt te vnum omnium, calamitosorum potissimum misereſcat. Non enim eiusdem est ingenij, misericordia moueri Androtionis Glauceta, & Melanopi si furto ablata restituere cogatur: cum verò horum, aliorũq; ciuium tanta esset multitudo, quorũ ædes expugnabas tu, adductis vndecim viris & tribunis ærarijs atq; lictorib. neminis vnquã esse misertũ sed & ianuas cõuelliße, & cubilia surripuiße, & si quis ministrã haberet, cum qua cõsuesset, eã pigneraſſe. Quæ tu annũ perpetuũ facilitare cum Androtione haud destitisti. Multò enim profectò graviora vos, Iudices, ferebatis: & tu multò æquius misertus esses horum, execrande, qui propter vos oratores deglubũtur perpetuis exactionib. neq; id satis est, nisi etiam duplum ab eis exigatur: idq; per te, & per Androtionẽ, qui nihil vnquam in ærarium de vestris opibus intuliſtis. Tanta verò est istius hominis arrogantia, vt se horum facinorũ pœnas non esse daturũ putet: solus quidẽ, cũ eius collegæ sint decẽ, cũ Androtiõe cõmuniter inscribere rationẽ nõ dubitauit. Gratis enim vestra (si dijs placet) nullo suo fructu Timocrates odia q̃rit: & leges infert omnib.

B

C

contra-

Insectatio priuatę vitæ Timocratis.

contrarias, postremò etiam suæ priori legi aduersantes, quã equidem nec vos latêre puto. Quod verò mihi maxima videtur iracundia dignum, id dicã, & non dissimulabo: q Athenienses, cum propter nummos ista suscipiat, cumq; sibi omnino imperarit mercenarias locare operas: non in ea, quibus auditis veniã ei det aliquis, impendit. Cuiusmodi ea sunt? Pater istius, Iudices, ærarius est (neq; id exprobrandi causa dico, sed necessitate coactus) quẽ bonus iste vir negligit. Quod si is ad quẽ illius ignominiæ reditura est hæreditas, si quid patri acciderit, tamen soluendam esse mulctam non censet: sed illius tẽporis quod pater vixerit, vsuram esse lucrifaciẽdam: qua tãdem abstinere corruptela posse videatur? Patris quidem te nec miseresci t, nec iniquè cũ eo agi putas: si, te accipiente & collocupletato è tributis quæ exegisti, e decretis quæ scribis, è legibus quas rogas: ipse iure ciuitatis spolietur paruæ pecuniæ causa, & tamen aliorũ quorundam vicem dolere te ais. At sororis medius fidius præclarè curã gessit? Imò si nihil aliud deliquisset, vel ob id solũ dignus esset exitio. Eam enim vẽdidit, nõ elocauit. Vestrorum enim hostium vni, Corcyræo cuidã, vrbis imperium nũc cum alijs obtinenti, qui apud istum diuertit, quoties apud vos legatione fungitur, eamq; accipere voluit (quo pacto autẽ prætermittam?) nummis acceptis tradidit. Proinde puella Corcyræ nunc est. Qui igitur sororem peregrè abducendam elocasse sese dicit, reipsa vendidit: qui sui parentis senectutem iuuare iouet: qui assentatur alijs: qui mercede & leges & decreta facit, & rempub. administrat: eũ vos nacti non perimetis? Apparebit certè, Athenienses, iudicijs & negocijs vos delectari: non velle hominibus improbis liberari. Neq; verò mihi dubiũ est, quin interrogati, puniẽdos esse omnes improbos, fateamini: sed istum tali lege in plebis perniciem inculcata, grauissimum supplicium mereri, ego docere conabor. Furum enim & grassatorum & aliorum facinorosorum, primùm ei nimirum duntaxat quisq; nocet, in quem fortè inciderit: neq; illorum quisquam omnes vel furto, vel rapina spoliare possit: deinde suam duntaxat existimationem & vitam dedecore commaculat. Si quis verò legem rogat, qua perlata, quibusuis lædẽdi vos omnis licẽtia & impunitas proponitur: is vniuersæ reipub. vim & iniuriam facit. Flagitiosa enim lex, vrbis eius in quam recipitur, est publica ignominia & dedecus, nocetq; omnib. his qui ea vtũtur. Eum igitur qui & nocere vestris cõmodis, & vos infamia cõplere conatur: eum inquã vos nacti non punietis? Quid verò dicetis? Intelliget ur autẽ rectissimè, quãtas res ista lege scribenda, quibus insidijs sit complexus, easq; recepto statui ciuitatis quàm cõtrarias, si hoc consideretur, omnes qui libertatem populi sunt oppressuri, tum nouas res moliuntur, hoc facere: primùm omnium veteres leges aliqua lege destruunt, vt ne legibus pœnas dare suorũ scelerum sit necesse. Nónne igitur triplici, non vna morte, si fieri posset, mulctãdus esset: qui cũ sit vnus, et vos vtiq; non sit oppressurus, sed cõtrà ipse potius apud vos (modò, vt æquũ est, officium facere velitis) perituru s, tamen id facinus imitatus est: & lege sua eos soluere voluit, quos iudicia vinxerũt? quum impudenter scripserit, si quis vinculis sit damnatus, aut in posterum damnandus, vt is dimittatur. Atqui si clamorem subitò circa prætorium sublatum audiretis, atq; aliquis diceret, reclusum esse carcerẽ, vinctos q; aufugere: nemo ita neq; iuuenis, neq; senex, neq; socors est, qui nõ pro virib. opitularetur.

Exaggeratio criminis per collationẽ, & à dignitate legũ Atheniensium.

Sin

A ἐναντίους· τὸ πλῆθος ἡγοῦμαι, καὶ ἑαυτῷ νόμιζω προσήκειν· ὑπὲρ μὲν τοῦ ἀθλίου οὐδεὶς ὑμᾶς οἶμαι λανθάνειν. ὁ πάντων ἐμοὶ γε δοκεῖ μάλιστ' ὀργῆς ἄξιον εἶναι, φράσω. ἐξὸν ἀποκρύψασθαι τοῦτ', ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, πραττόμενον ἐπ' ἀργυρίῳ, καὶ προηγορευμένος ὡς ἀληθῶς μισθαρνεῖν εἰς ἃ καὶ συγγνώμην ἄν τις ἀκέσας ἔσχε, ταῦτ' ἀναλίσκει. ταῦτα δ' ἔστι τί; ὁ πατὴρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὁ τέτταρα, τῷ δημοσίῳ ὀφείλει (καὶ οὐκ ὀνειδίζων ἐκεῖνῳ λέγω, ἀλλ' ἀναγκαζόμενος) καὶ ὅτος ἐχθρὸς πατρὶ καὶ τοῖς ὅς τις μελλων κληρονομήσειν τῆς οὐσίας, ἂν ἐκεῖνος μὴ πάσχοι, μὴ οἴεται δεῖν ἐκτίνειν, ἀλλὰ κερδαίνειν, ἐν ἐκείνου ζῆν χρόνον ἀξιοῖ τοῦτο τὸ κέρδος· τίνος αὐτῷ δοκεῖ; καὶ τὸν μὲν πατέρα ἔτ' ἐλεεῖς, οὐπω δεινὰ πάσχειν δοκεῖ· εἰ σοῦ λαμβάνοντος καὶ χρηματιζομένου, ἀπὸ τῶν εἰσφορῶν ὧν εἰσέπραττες, ἀπὸ τῶν ψηφισμάτων ὧν γράφεις, ἀφ' ὧν εἰσφέρεις νόμων, μικρὸν ἀργύριον μὴ μετέχειν τὸ πόλεως· ἑτέρους δ' ἐλεῆσαί τινας φῂς. ἀλλὰ νὴ Δί' τῷ ἀδελφῷ καλῶς διώκησεν; ἀλλ' εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο ἠδίκει, κἂν τοῦτο ἄξιός ἐστιν ἀπολωλέναι. πέπρακε γὰρ αὐτῷ, καὶ οὐκ ἐκδέδωκε. τῶν γὰρ ὑμετέρων ἐχθρῶν ἑνὶ, κερκυραίῳ, τινὶ τῶν ἐχόντων τὴν πόλιν, καταλύοντι παρ' αὐτῷ, ὅτε δεῦρο πρεσβεύοι, καὶ βουληθέντι λαβεῖν αὐτὴν (ἐξ ἧς ἐγὼ προσεβαλεύψω) λαβὼν ἀργύριον ἔδωκε. καὶ νυνὶ ἔστιν ἐκκεκύρακε. ὃς ἂν τὴν μὲν ἀδελφὴν ἑαυτῷ ἐξαγωγὴν φησὶ ἐκδέδωκε πέπρακε γὰρ τῷ ἔργῳ· τὴν δ' ἑαυτοῦ παῖδα ἑαυτῷ γνησιοτροφεῖ· κολακεύει καὶ μισθοῦ γράφει, καὶ πλείστου τιμᾶται τῶν ὑμεῖς λαβόντες οὐκ ἀποκτενεῖτε; δόξει μοι, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, κρίσις βέλεσι καὶ πράγματ' ἔχειν, ἀλλ' οὐκ ἀπηλλάχθαι τῶν πονηρῶν. ἐγὼ μὲν οὖν, ὅτι μὲν πάντας κολάζειν δεῖ τοὺς ἀδικοῦντας, εὖ οἶδ' ὅτι πάντες ἂν, εἴ τις ἔροιτο, φήσαιτε. ὅσῳ δὲ μάλιστα τούτων, ὃς τὸν νόμον εἰσενήνοχεν ὅπως βλάβη τὰ πλήθους· ἐγὼ οἶμαι δεῖν ἐνθυμεῖσθαι. τῶν μὲν γὰρ κλεπτῶν καὶ λωποδυτῶν καὶ τοιούτων κακουργούντων ἕκαστος, πρῶτον μὲν ὡς ἀληθῶς τὸν ἐντυχόντα ἀδικεῖ. * καὶ οὐκ ἂν οἷός τ' ἦν πάντας ἁπανταχοῦ. οὐδὲ τὰ πάντων ὑφελέσθαι. εἶτα κατοχὴ τὴν ἑαυτοῦ δόξαν καὶ τὸν βίον μόνον. εἰσέρχεται νόμον, ἐξ οὗ τοῖς βουλομένοις ὑμᾶς ἀδικεῖν, ἢ πᾶσιν ἐξουσία καὶ ἀδεῶς γίγνεσθαι· οὗτος ὅλην ἀδικεῖ τὴν πόλιν, καὶ κατοχή πάντας. νόμος γὰρ ἀκριβὴς ὅταν κύριος ᾖ, τῆς πόλεως ὄνειδός ἐστι τῆς γεμένης. καὶ βλάπτει πάντας, ὅσοι περ ἂν αὐτῷ χρῶνται. τὸν οὖν καὶ βλάπτειν ὑμᾶς, καὶ δόξης αὐτὸν πλάνην φαύλης ὀφλεῖν, τοῦτον οὐ τιμωρήσεσθε λαβόντες; καὶ τί φήσει γνοίη δ' ἄν τις οὕτω μάλιστα, ἡλίκα πράγματα σκεδάσας, γέγραφεν αὐτόν· καὶ τοῦτ' ὡς ἐπανήκοντα τῇ καθεστώσῃ πολιτείᾳ, εἰ λογίσαιτο· ὅτι πάντες εἰκὸς καταλύοντες τὸν δῆμον, ὅταν πράγμασιν ἐγχειρῶσι νεωτέροις, τοῦτο ποιοῦσι. πρῶτον ἁπάντων, ἔλυσαν οὗτοι νόμους. * πότερον νόμῳ, δι' ἁμαρτίαν τινὰ πάντα ἔχοντες τὸν δίκαιον. πῶς ἂν οὐκ ἄξιος οὗτος εἰ δυνατὸν ἐστι, τοῖς ἐχ ἅπαξ ἀπολωλέναι; ὃς εἷς ὢν, καὶ οὐδὲ πω μέλλων καταλύσειν ὑμᾶς· ἀλλὰ τοὐναντίον, αὐτὸς ὑμῖν, αὐτὰ δίκαια καὶ πεποίηκε ποιῆσαι, ἀπολεῖσθαι· ὅμως ἐμιμήσατο τοῦτο τὸ δίκημα, καὶ διὰ τοῦτο νόμου λύειν ἠξίωσεν, οὗ δέδεκε τὰ δικαστήρια· γράψας ἀναιδῶς· εἴ τινι πεπτιμημένῃ δεσμῷ, καὶ τὸ λειπὸν τιμηθῇ, τοῦτον ἀφεῖναι, ἐμοὶ εἰ αὐτίκα δημάλα κραυγὴν ἀκούσαιτε πρὸς τῷ δικαστηρίῳ· εἶτ' εἴπειν, ὡς αὐξήσαιτε τὸ δεσμωτήριον· οἱ δὲ δεσμῶται φεύγουσιν· οὐδεὶς οὔτε νέος οὔτε γέρων, οὔτ' ὀλίγωρος οὕτως ἐστὶν, ὅς τις οὐχὶ βοηθήσειν ἄν, καθόσον δύναται.

ἃ δὲ

ἀ ἢ δ᾽ ἡμῖς ἅπαι παρελθὼν, ὡς ὁ τάτας ἀφιεὶς ἐσιν ἀπο-
σὶ δὲ λόγῳ τυχὼν, ὕθυς αὖ ἀπαχθεὶς θανάτῳ ζη-
μιωθείη. νῦ πίνυ, ὦ ἄνδρες ἀθλιώταιοι, ἔχετε τᾶτον, ὃς
ἐχὶ λάθρᾳ πεπίηκε τᾶτ᾽· ἀλλὰ φανακίσας κ᾽ ἀφαι-
ρησάμενος ὑμᾶς, νόμον τέθηκε φανερῶς, ὃς ἐκ αὐοί
γνωσι μόνον τὸ δεσμωτήριον, ἀλλὰ καθαιρεῖ. πρῶτα
μὲν γὰρ ἆφε᾽ ἢ κ᾽ τὰ δικαστήρια. τίς γὰρ ἡ τάτων, ἢ ἐκείνων
χρεία, ὅταν οἷς τετίμηται δεσμᾷ, λύωνται; κἂν τοιοῦτον
τιμήσητέ τῳ, μηδὲν ὑμῖν ἧττον. δεῖ πίνυν ὑμᾶς κἀ-
κεῖνο σκοπεῖν, ὅτι πολλοὶ τ᾽ ἐλλιπόντων πολλάκις ἐισὶν ἐ-
ψηφισμένοι τοῖς νόμοις χρῆσθαι τοῖς ὑμετέροις· ἐφ᾽ ᾧ
φιλοτιμεῖσθε ὑμεῖς εἰκότως. ὁ γὰρ εἰπεῖν λυσί φασιν ἐν
ὑμῖν, ἀληθὲς εἶναί μοι δοκεῖ· ὅλοι νόμοις ἅπαντες ὑ-
πληφασιν ἐν ὑμῖν, ὅσοι σωφρονοῦσι, τρόπως τ᾽ λεως
εἶναι κρὴ πίνυν πρὸ ἄλλων ὅπως ὡς βέλτιστοι δόξωσιν
εἶναι, κ᾽ ὅλ᾽ λυμαινομένους κ᾽ διαφθείροντας αὐτὰς κὰ
λάζειν. ὡς εἰ καταῤῥαθυμήσετε τ᾽ φιλοτιμίας τε ταύτης
ἀποστερήσεσθε, κ᾽ τ᾽ πόλεως δόξαν ἀ χρηστὴν ποιή
σετε. κ᾽ μὴν εἰ σόλωνα κ᾽ δράκοντα δικαίως ἐπαινεῖτε·
σὐκ ἂν ἔχοντες εἰπεῖν ἀδέτερα κοινὸν ὠφέλημα ἀπὸ τ᾽
πολλῶν ὅτι συμφέροντας ἔθηκαν καὶ καλῶς ἔχοντας νό- B
μους· δίκαιον δ᾽ ἦπα κ᾽ τοῖς ἐναντίους λυθεῖσιν ἐκείνοις,
ὀργίλως ἔχοντας, κ᾽ καλάζοντας φαίνεσθαι. οἶδα γ᾽ ὑμᾶς
κράτιστον, ὅλ᾽ τ᾽ νόμον εἰσενηνόχετε τᾶτον, ἀλλ᾽ ἥκιστα ἐναν-
αὐτ᾽. πολλὰ γὰρ ἡγεῖτο πολιτεύεσθαι παρ᾽ ὑμῖν ἄξια δὲ
σμᾶ. βάλομαι πίνυν ὑμῖν κἀκεῖνο διηγήσασθαι· ὃ φασίν
ποτ᾽ εἰπεῖν σόλωνα κατηγοροῦντα νόμον τινὸς σὐκ ὀρθῶ
τηδείου θέντος. λέγεται γὰρ τοῖς δικασταῖς αὐτ᾽ εἰπὼν ἢ
πολλὰ κατηγόρησεν, ὅλι νόμος ἐσὶν ἀπάσαις, ὡς ἔπος
εἰπεῖν, τ᾽ πόλε ἐαν λις τὸ νόμισμα διαφθείρῃ, θά-
νατον τ᾽ ζημίαν. ειτ. ἐπερωτήσας ἢ εἰ δίκην ὁ αὐτοῖς
κὰ καλῶς ἔχων ὁ νόμος φαίνεται; ἐπιθὴ φῆσαι πάν-
τας σὺν δικαστὰς, εἰπεῖν, ὅλι αὐτὸς ἡγεῖτο, δεινὸν μὲν,
νόμισμα εἶναι τ᾽ ἰδίων σκευαλλαγμάτων ἕνεκα, τοῖς ἰ-
διώταις διῃρημένων· σὺν ἢ νόμισμα ἡγεῖτο τ᾽ πόλεως νόμι
σμα εἶναι. δεῖ δὴ σὺν δικαστὰς, πολλῷ μᾶλλον, εἴ τις, ὃ
τ᾽ πόλεώς ἐστι νόμισμα, τᾶτο διαφθείρει, κ᾽ πρόσκοπον
ἀσφέρει μισεῖν κ᾽ καλάζειν· ἢ εἴ τις ἐκεῖνο, ὃ τ᾽ ἰδιωτῶν
ἐστι πρόσθεῖναι ἢ τεκμήριον ἢ κ᾽ μεῖζον εἶναι τὸ ἀδίκη-
μα, τὸ σὺν νόμισμα διαφθείρειν ἢ τὸ ἀργύριον· ὅλι ἀργυ-
ρίῳ μὲν, πολλαὶ τ᾽ πόλεων κ᾽ φανερῶς πρὸς χαλκὸν
ξυμβόλου κεκραμένῳ χρώμεναι σώζον), καὶ ἀσί ὁ-
πισῶ πρᾶξ᾽ ἔτο πίπρασιν, ὁμοίως ἢ νόμοις πονηροῖς C
χρώμενοι, καὶ διαφθείρεσθαι σὺν ὄντας ἐῶντες, ἀσί νες
πώποτ᾽ ἐσώθησαν. ταύτῃ μὲν γοῦν τῇ κατηγορίᾳ, κ᾽ ὑμο
κράτης ἔνοχος καθέσηκε νυνὶ· κ᾽ δικαίως αὖ ὑφ᾽ ὑμῶν
ἔ προσήκοντ᾽ τύχοι τιμήματ᾽. χρὴ μ᾽ ἐν ἅπασιν
ὀργίλως ἔχειν, ὅσοι πέφασι νόμους αἰσχροὺς κ᾽ πονηρούς·
μάλισα ἢ τούτοις, οἳ τὰς τοιούτας τ᾽ νόμων διαφθείρασι,
δι᾽ ὧν ἐσιν, ἢ μικρὰν, ἢ μεγάλην εἶναι τ᾽ πόλιν. εἰσὶ δ᾽ ἄ-
τοι τιν ; οἵτε τὰς ἀδικοῦντας ὑμωρέμενοι, κ᾽ ὅσοι τοῖς ἐ-
πεικέσι ὑμᾶς διδόασιν. εἰ γὰρ ἅπαντες προθυμηθεῖεν
πιεῖν ἀκαθόνλι τὸ κοινὸν, πᾶς ὑμᾶς κὰ τὰς δωρεὰς τὰς
ὑπὲρ τούτων ζηλώσαντες· ἅ παῦτες ἀποστῆσαι ἂν κακοῦρ-
γεῖν, ἢ κακόνλι πράτειν, τὰς βλάβας κ᾽ τὰς ζημίας τὰς
ἐπὶ τούτοις κειμένας φοβηθέντες· ἔαθ᾽ ὅλι σωλύει τ᾽ πό-
λιν μεγίσ᾽ ἐναι; ἀ ῥητῆρες ὅσοις ἀδεμία ἄλλη πόλις
ἐλλιπὼν κέκλη); ἀχ ὁπλίτας; ἀχ ἱππέας; ἀ προσόδους; ἀ
τόπους, ἀ λιμένας; ταῦτα ἢ παύτα τίκ σώζει ἅ σωέχει;
οἱ νόμοι. καὶ γὰρ τούτους, ὥσπ᾽ τ᾽ πολιτείας, ἔσι ταῦτα
χρήσιμα τῷ κοινῷ. εἰ ἢ τοὐναντίον ἦν ποτ᾽ τοῖς χρησοῖς
μὲν, ἀσί ὁτιῦν πλέον· τοῖς σὶ ἀδικοῦσιν, ἄδεια ὅσα ἐν-
μοκράτης γέγραφε. πόσῃ πρᾳχθὴ ἦν ποτ᾽ ἂν εἰκότως;
εὖ γὰ

A *Sin quis progressus diceret, istum esse qui eos dimisisset: statim abreptus indicta causa haud dubiè occideretur. Nunc, Athenienses, habetis istũ, qui hoc non clanculum fecit: sed per fucũ vobis & impostũrã, legem apertè obtrusi. quæ non modò aperit, sed etiam euertit carcerem, & iudicia etiam est complexa. Quis enim vel horum, vel illius erit vsus, si damnati vinculis, soluentur: & si quem deinceps damnaueritis, nihil ea re proficietis? Illud igitur vobis etiam esi considerandũ, multos Græcorum sæpe creuisse, vestris vtẽdum esse legibus: id quod vobis lasus haud iniuria ducitis. Nam verum illud mihi videtur, quod quendã apud vos dixisse ferũt: omnes cor os in ea esse sententia, vt leges nihil aliud esse putẽ m mores ciuitatis. Danda igitur est opera, vt ea q optimæ esse videantur: & pœnas dent quicũq; illas labefactãt, & peruertunt. Quod si negligetis: tũ laus hac vestra minuetur: tũ vrbi existimatio non bona conciliabitur. Cum verò Solonẽ & Draconẽ iurè laudetis: quanquã neutrius publicum aliquod beneficium aliud extet, nisi q conducibiles & præclaras leges tulerunt: æquum profectò est, vos ijs qui leges ferunt illorum legibus contrarias, irasci, & pœnas irrogare. Scio autem, Timocratem legẽ istam tulisse, non minimã partem suapte causa. Multa enim in gerẽda republica se carcere digna admittere, ipse censuit. Illud etiam vobis recitabo, quod Solone liquãdo dixisse ferunt apud iudices, in eo accusando qui legem pernicioſam rogarat, in hanc sententiã: Receptum esse in vniuersum apud ciuitates, qui monetã adulterarit, vt morte mulctetur. Deinde irrogasse iudices, nũ eis ea lex iusta & laudabilis videretur? qui cũ videri sibi respondissent: subiecisse: putare sese, argenti monetam priuatorũ contractuũ causa repertam inter ciues: leges aũt monetam esse reipub. Iudices igitur oportere, multò magis si quis eam quæ ciuitatis moneta sit, corrumpat, odisse & punire, quàm si quis eam quæ sit hominum priuatorum. Atq; vt intelligerent, haud dubiè maius esse delictũ corrumpere leges, quàm adulterare monetam: addidisse: multas ciuitates quæ haud dissimulanter argento, quod sit ære & plumbo contemperatum, vtantur, tamen esse incolumes, nec vllum ex ea re capere detrimentũ: at si qui perinde legibus adulterinis* C *vsi, receptas corrũpi siuerint, eorum nullos vnquam nõ internecione periisse. Huic igitur crimini etiam Timocrates nunc est obnoxius: & eam iurè à vobis estimationem nunc auferet, quã commeruit. Ac verò irascendum est omnibus, qui leges turpes & improbas ferũt: tum verò his imprimis, qui eas leges corrumpunt, à quibus vel magnitudo vrbis, vel humilitas pendet. Hæ verò quæ sunt? Tum quæ iniurios puniunt, tum quæ bonis & iustis honorem habent. Nam si omnes de republica bene merẽri studeant, honoribus & præmijs, quæ propterea dantur, incitati: & omnes maleficijs ac iniurijs abstineant, detrimenta & supplicia sceleribus constituta metuentes: quid prohibebit rempub. nostram esse amplissimam & florentissimam? Nónne tot triremes, quot nulla alia Græca ciuitas possidet? non legiones, non equites? non reditus? non loca, non portus? Hæc verò omnia quæ res tuetur & continet? L E G E S. Nam cum ciuitas legum præsidijs administratur: hæc vtilia sunt reipub. Sin contrafiat in repub. si bonis viris nulla virtutis præmia spẽrare liceat, si facinoroſorum tanta sit impunitas, quantam eis lege sua Timocrates proposuit: quanta quæso vos perturbatio secutura est? Satis enim scitis harum*

Incitatio ad sumendas pœnas.

T quas

quas modò recensui copiarum, ne si duplicẽtur quidem, A vllã fore vtilitatẽ. Quum aũt iste lege sua vobis nocere conetur, qua fit, vt hi quibus in animo est malefacere, impuniti maneant: propter hæc omnia quæ diximus, irascendũ ei est, & supplicium infligendũ, vt eius exemplo alij sint ad iniuriã tardiores. Nã talibus leni animo parcere, aut, etsi damnetis, exiguam tamen eis mulctam irrogare: non aliud est, quàm consuefacere atq; instituere quàm plurimos, ne vos iniurijs afficere vereantur.

LIBANII ARGVMENTVM ORATIONIS contra Aristogitonem.

Qua occasione Aristogiton factus sit ærarius.

PYthangelus & Scaphon, conspicati Herocle ferentem sacras vestes, quib. etiã aurea scriptura inerat, eorũ qui dedicarant, nomina significans, ad senatũ adducunt: vt sacrilegũ. Qui cum eum postridiè in concionẽ duxisset: ille se à sacrificula missum, eas accepisse dicit vestes, vt ferret ad sacrã venationẽ. Tum Aristogiton decretũ facit, primùm sine senatus autoritate: deinde atrocissimũ, quo iubet, si fateatur se vestes extulisse, eũ interfici statim: sin neget, iudiciũ de eo fieri. Eius decreti ea vis erat, si fateretur verũ, vt mox occideretur: sin iret inficias, vt paulo pòst idem pateretur. Id decretum vt contra leges factum, cum accusasset Phanostratus Hieroclis rei pater, socio Demosthene, condemnat vt contra leges factũ: iudices litem æstimant Aristogitoni quinq; talentis. Hoc primum æs alienum contrahit Aristogiton. Deinde cum Hegemonem accusasset, & causam in iudiciũ deduxisset: quinta suffragiorum parte nõ accepta, mille drachmis est mulctatus. Cum autem mulctam intra præfinitum tẽpus non soluisset: ex lege duplicatæ sunt mulctæ, & decem talenta facta, & bis mille drachmæ. Pro hac pecunia suum quoddam prædiũ reipublicę transcribit, idq; prędium Eunomus emit, frater eius: spacio reddẽdi æris alieni postulato, vt decẽ annis vniuersum dissolueret, quotannis conuenienti parte numerata. Ac duas quidẽ pensiones præstitit talenta duo, & drachmas 400. Reliqua debentur talenta octo, mille drachmę & sexcentę. Cum igitur Aristogiton dicendi habere sibi potestatẽ videretur, & non iam ærarius esse, debitore pro se constituto reipublicę: & accusabat multos, & concionabatur, legibus eum qui ærario

Aristogiton à Lycurgo fit reus.

deberet, antequã soluisset: ignominia notãtibus. Quapropter eum Lycurgus reum fecit, vt qui conciones haberet: cum id ei facere non liceret. Quia verò nondum ex arce deletus erat Aristogitõ, sed mulcta etiamnũ inscripta: & tamẽ emptor prædij, debitor constitutus fuerat: oritur quæstio, vtrum emptor prædij duntaxat debeat, an verò is etiã, qui primus æs alienũ cõflarit, eò vsq; dum solutũ id fuerit? Atq; hæc de duplici debito controuersia est. Aiunt aũt accusatores, eum & tertiã debere mulctã ærario: id quod Aristogitõ non cõcedit, seq; per iniuriã inscriptũ esse asserit, propterea q; diẽ Aristoni dixisse inscriptori. Demosthenes aũt & Lycurgus, iustãne an iniusta fuerit inscriptio, in medio relinquunt: sed aiunt, si Aristogitõ Aristonem vicerit, tum Aristogitone expuncto: illũ ex lege inscriptũ iri: priusquam aũt de re iudiciũ fiat, nõ decere eum in publico verba facere, qui iure fortasse sit inscriptus, & falsò accuset Aristonẽ. & hæ sunt huius causæ quæstiones, de quibus conflixit Lycurgus, cum priores in dicendo partes obtineret. Demosthenes aũt breuiter eas omnino attigit, vt antè occupatas: toq; eius oratio vitæ Aristogitonis accusationem continet. Dionysius Halicarnasseus non recipit has orationes pro Demosthenicis, coniectura ex genere dicendi capta. Alij dicũt de industria oratorẽ tali forma esse vsum, æmulatione Lycurgi gloria florentis apud Athenienses: alij, cũ ratione ætatis primas in dicendo partes obtinuisset Lycurgus, & omnibus ipse argumentis fuisset abusus, Demosthenẽ deinde necesse habuisse causam agere artificiosius, & periodis includere: alij, priorem vt Demosthenicam admittunt, posteriorem nequaquam, quòd nihil habeat hoc oratore dignum.

Cõtrouersia de autore harum orationum.

DEMO-

εὖ γὰρ ἴστε, ὅτι τούτων ὧν διεξῆλθον κτημάτων, ὃ δ' ἀεὶ ὁ δῆμος ἦρειτο ὅσα νεῶν ἐστιν, ἀεὶ δ' ὁποιῶν ἂν ὄφελος ᾖ, ἔτι τοίνυν ἐν τούτῳ τῷ νόμῳ φαίνεται κακῶς ὑπειλημμένος. ὑμᾶς ποιεῖν· διὰ τί δὲ τοὺς ἀδικεῖν δυναμένους ἧττον ἢ τοὺς ἀδικοῦντας ἁπάντων ἐστὶν ἀνοσιώτατον; ὑμῶν ἕνεκα τῶν ἱερομνημόνων ἄξιοί ἐσμεν ὀργισθῆναι καὶ κολάσαι, καὶ παράδειγμα ποιῆσαι τοῖς ἄλλοις τοῦτον· ὡς τὸ πρᾶγος ἔχειν τοὺς τοιούτους, καὶ κατὰ ψηφίζεσθαι μὲν ὀλίγα ὑμᾶς, ἐνθύμιζειν δὲ καὶ πολλὰ διδάσκειν ἔχειν, ἀδικεῖν ὑμᾶς ὡς πλείστους.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ἀριστογείτονος λόγου.

ΠΥθάγγελος καὶ Σκάφων, ἰδόντες ἱεροκλέα φέροντα ἱερὰ μάπα, ἐφ' οἷς καὶ χρυσᾶ γράμματα ἦν, σημαίνοντα τοὺς ἀναθέντας, ἀπάγουσι πρὸς τοὺς πρυτάνεις ὡς ἱερόσυλον. οἱ δὲ ὑστεραίᾳ καθίσασιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. κἀκεῖνος μὲν τὰ ἱερεῖα ἔτι πιμφθεὶς λαβεῖν τὰ ἱμάπα, ἵνα κομίσῃ πρὸς τὸ ἱερὸν κωμῳδούμενον· ἐν ταύτῃ δὲ ἀριστογείτων γράφει ψήφισμα, πρῶτον μὲν ἀπρεβόλαιον, ἔπειτα δεινότατον· κελεύων, ἐὰν μὲν ὁμολογῇ τὰ ἱμάπα ἐξενεγκεῖν, ἀποθανεῖν αὐτὸν αὐτίκα· ἐὰν δ' ἀρνῆται, κρίνεσθαι· ἐξὸν ζημιῶσαι αὐτόν, ὁμολογήσαντα μὲν τἀληθῆ, παρανόημα πεποιηκέναι· ἐξαγορεύοντα δὲ ἠμελημένῳ, μὴ ὀλίγον τοῦτο πεδίον. τοῦτο τὸ ψήφισμα γράψαμενος παρανόμων φανερὸς καὶ ὁ ἱεροκλέους τῆς κινδυνεύων πατὴρ, συγκατηγορήσαντος καὶ ἀντιφάνης δημοσθένης, αἱρεῖ παρανόμων, καὶ τιμᾶται τὸ δικαστήριον ἀριστογείτονι πάντες πλὴν τριάκοντα· τοῦτο μὲν δὴ φεύγων ὅπλημα ἀριστογείτονι γίνεται. ἔπειτα ἡγήμονα γράφει καὶ τὸν ἀγῶνα * ἀποδόμενος, τὸ πεμπτὸν μέρος μὴ λαβὼν ἔφυγε, ὄφλε χιλίας. ἃς ἀποδόντος δὲ αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀπρεβόλου παρανομίαν, διπλοῦνται τὰ ὀφλήματα κατὰ τὸν νόμον, καὶ γίνονται δισχίλια τάλαντα, καὶ δισχίλιαι δραχμαί. ὧν τούτων ὁμολογήσαντος ἀπογράφει τι εἰς τὸ δημόσιον χωρίον ἑαυτοῦ, καὶ τὸ χωρίον τοῦτο εὐνόμου ὠνεῖται, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, τάξιν ἀπτίσεως τοῦ ὀφλήματος, ὥστε ἐν δέκα ἔτεσιν ἐκτίσαι τὸ σύμπαν, καὶ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου τριάκοντα μέρος. δύο μὲν δὴ καταβολὰς ἀπέλυσε τάλαντα δύο καὶ δραχμὰς τετρακοσίας. τὸ δὲ λειπὸν ὀφείλεται τάλαντα ὀκτὼ, καὶ δραχμαὶ χίλιαι καὶ ἑξακόσιαι. δοκεῖν οὖν ἔχειν ὁ ἀριστογείτων τοῦ λέγειν ἐξουσίαν, καὶ μηκέτι ὀφείλειν ἐπειδὴ χρήσιμον αὐτὸν ἔδωκε τῇ πόλει· καὶ ἐγράφετο πολλοῖς καὶ ἐδημηγόρει, τῷ νόμῳ, τὸν ὀφείλοντα τοῦ δημοσίου, μέχρις ἂν ἐκτίσῃ, ποιοῦντων ἄτιμον. διόπερ αὐτὸν οἱ περὶ λυκοῦργον ἐνέδειξαν, ὡς, οὐκ ἐξὸν, λέγοντα. οὐκ ἐξαλειμμένου πίνακος ἀκροπόλεως ἀριστογείτονος, ἀλλ' ἔτι τοῦ ὀφειλήματος ἐγγεγραμμένου, χρῆσθαι δὲ καταγαίου τοῦ τὸ χωρίον ὠνησαμένου, ζήτημα συνίστασι· πότερον ὁ πριάμενος τὸ χωρίον ὀφείλων μόνον, ἢ καὶ ὁ πρῶτος ὄφλων. ἄχρις ἂν ἐκπραχθῇ τὸ χρέος; φεύγει δὴ τὰ δύο ὀφλήματα τοῦτο ζωίσασθαι τὸ ζήτημα. φασὶ δὲ αὐτὸν οἱ κατήγοροι, καὶ τρίτον ὀφείλειν ὄφλημα τῷ δημοσίῳ αὐτοῦ τοῦτο ἀριστογείτων ἀνθιστάμενος, φησὶν ἀδίκως ἐγγεγράφθαι, καὶ διὰ τοῦτο δίκην λαχεῖν ἀρίστωνι τῷ ἐγγράψαντι. δημοσθένης καὶ λυκοῦργος ἀεὶ μὲν τοὺς δικαίαν ἢ μὴ γεγραπται τὴν ἐγγραφὴν, ἐᾶν λέγουσι· φασὶ δὲ, ὅταν ἕλῃ τὸν ἀρίστωνα, τότε ἀριστογείτονα μὲν ἐξαλειφθήσεται, ἐκεῖνος δὲ ἐγγραφήσεται κατὰ τὸν νόμον· ἀεὶν δὲ κριθῆναι τὸ πρᾶγμα ἀποσκευάζει λέγειν τὸν πάλαι δικαίως ἐγγεγραμμένον, καὶ φαύλως ἐγκαλοῦντα ἀρίστωνι. πρῶτα μὲν δὴ τὰ ζητήματα τῆς ὑποθέσεως. ἐπηγόρησε δ' αὐτοῖς ὁ λυκοῦργος ἅτε πρότερος λέγων. πρὸ δημοσθένει δὲ ἀεὶ μὲν τούτων βραχὺς πάνυ λόγος γέγονεν, ὡς προειλημμένων. ὁ δὲ λόγος ἀριστογείτονος βίου κατηγορίαν ἀεὶ ἔχει. διονύσιος δὲ ὁ ἁλικαρνασσεὺς, οὐ δέχεται τούτους τοὺς λόγους δημοσθένους εἶναι, ἐκ τῆς ἰδέας τεκμαιρόμενος. οἱ δὲ φασὶν ὑπὸ πάντων ἐπιτηδευθῆναι τοῦτον χαρακτῆρα λέξεως, ζηλώσαντα λυκοῦργον, ἐν δοκιμωτάτοις παρὰ τοῖς ἀθηναίοις. οἱ δ', ἐπειδὴ τὴν τῆς ἡλικίας χρόνον εἰς τὸν πρωτολογίαν ἔλαβε λυκοῦργος, καὶ πᾶσι τοῖς κεφαλαίοις αὐτὸς ἐχρήσατο, ὁ δημοσθένης ἰδίᾳ κάλλιον τὸν φιλοσοφώτερον μεταθεῖν καὶ περιοδικῶς. ἄλλοι δ', τὸν μὲν πρότερον δέχονται δημοσθένους εἶναι. τὸν δὲ δεύτερον, ἐνδόξως ἐνδὲν ἄξιον ἔχοντα τοῦ ῥήτορος.

ΔΗΜΟ-

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΝΟΣ λόγος πρῶτος.

DEMOSTHENIS IN ARISTOGITONEM ORATIO prior, Hieronymo Vuolfio interprete.

Re'ectio, iudices officij commonens, in mansitando homine improbissimo.

Ἀλλὰ καθήμενος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ κατηγορῶν ἀκούων, ὥσπερ ὑμεῖς, Λυκούργου, τὰ μὲν ἄλλα καλῶς αὐτὸν ἡγούμην λέγειν· ἓν δὲ πρὸς μάκα ὁρῶν ὥσπερ διατεινόμενον εἰς ἀγνοεῖ τοῦθ', ὅπερ ποθ' οὗτος ὑφ' ἑαυτοῦ λόγους εἰρημένους, ἅπερ ποθὰ οὗτος ὑπ' ἐμοῦ μέλλοντας ῥηθήσεσθαι, τὰ τοιαῦτ' ἐστὶν ἀγῶνος δίκαιά ἐστιν ἰσχυρά· ἀλλ' ὡς αὖ ἕκαστος ὑμῶν ἔχει, ἢ πρὸς τὸ δυσχεραίνειν, ἢ πρὸς εὐνοίας πονηρίαν. ἐγὼ γὰρ ὑπολαμβάνω τὴν μὲν κατηγορίαν, καὶ τὸ τῶν λόγων πλῆθος, ἔθους εἶναι καὶ τῆς ὑμετέρας ἀκροάσεως δεῖν ποιήσασθαι κεκρίσθαι· ἢ δ' ἔστι τὸ πρᾶγμα πάλαι * ὑπὸ τοῦ ἑκάστου φύσεως εἰσεληλυθέναι. καὶ νῦν εἰ μὲν εἰσὶν ὑμῶν οἱ πλείους, οἷοι τὰς πονηρὰς φιλεῖν καὶ σώζειν, μάτην ἐρραψῳδηκότας ὑμᾶς ἔσεσθε· εἰ δ' οἷοι μισεῖν, δίκαιον. ἀνήκεστος γέλως, τὸν ἐμοῦ δ' ὠφελεῖν. πολλῶν λόγων εἰρημένων, καὶ πάντων καλῶς, ἐκ ὀκνήσω πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, ἃ γ' ἐμοὶ φαίνεται. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ ὅπως μὲν εἰκέναι δοκεῖ τοῖς ἄλλοις ὁ παρὼν ἀγών, σκοπεῖτε· δοκεῖ δ' ἐμοὶ πρὸς ἅπαντ' ἔρχονται τὰ δικαστήρια οἱ μὲν δικασταί, παρὰ δὲ κατηγόρου καὶ τοῦ φεύγοντος τὸ πρᾶγμα μαθησόμενοι, ὡς ἕκαστος τὸν ψῆφον ἐνεγκεῖν αὐτοῖς· οἱ δὲ αὐτόθι μεθ' ἑαυτοῦ δεῖξον ἑκάτερον ὅτι τὰ τῶν νόμων δίκαια ἰσχυρά. τὰ δὲ τούτου παρὰ ἀγῶνος πῶς ἔχει; οἱ μὲν δικάζοντες ὑμεῖς ἥκετε μᾶλλον ἡμῶν τῶν κατηγόρων αὐτὸ πρὸς καὶ ὀφείλοντα τῷ δημοσίῳ εἶναι, καὶ γεγραμμένων ἐν ἀκροπόλει, καὶ οὐκ ἐξὸν αὐτῷ λέγειν. ὧν ἕκαστον ὑμῶν καὶ πιστεύειν ἔχειν * καὶ τὰ δίκαια εἰδέναι, καὶ μὴ μαθεῖν δεῖσθαι· ὁ δὲ κρινόμενος τὰ μὲν εἰς σωτηρίαν αὐτῷ φερόντων αὐτοῦ ὅπως πάρεσιν ἔχων, ἀλλὰ τοῦ ὑπὲρ αὐτοῦ δὲ πράγματα λόγους δικαίους, καὶ τὸν ἑαυτοῦ βίον ἀνθρωπινον, οὐκ ἄλλο αὐτοῦ ὅπως ἀγαθόν. διὰ ταῦτ' οὖν καὶ μισεῖν ὅπως τῶν ἀδικούντων τοιούτους ἔθεσε, διὰ ταῦθ' ὅτι οἴεται σωθήσεσθαι. ἐν δὲ τῇ τοῦ πονηρίας ὑπερβολῇ τινὶ ἐλπίδα τοῦ σωτηρίας ἔχει. ὅτου δὴ τούτων ἐχόντων, δοκεῖ μοι οὐκ ἂν ἁμαρτεῖν, εἰπών, ὅλως νυνὶ κρίνεται μὲν Ἀριστογείτων, δοκιμάζεσθε δὲ καὶ κινδυνεύεται ὑμεῖς περὶ δόξης. ἐὰν μὲν γὰρ ὀφθῆσεσθε ὅτι τοῖς οὕτω φανεροῖς καὶ μεγάλοις ἀδικήμασιν ὀργιζόμενοι καὶ μεμορόμενοι δόξετε τοῦθ' ὅπερ ἐστὶ δικασταὶ καὶ φύλακες τῶν νόμων εἰσεληλυθέναι. εἰ δέ τι ἕτερόν τι τούτων φανεῖται, ὃ μηδεὶς μὲν αὐτὸς πεποιηκέναι φήσει, ἐν δὲ τοῖς ψήφοις εὑρεθήσεται· δέδοικα μὴ δόξητε ὑμεῖς τὸ ἀεὶ βουλόμενον εἶναι πονηρὸν τὸν ἐν τῇ πόλει παιδοτριβεῖν. ἀσθενὴς μὲν γάρ ἐστι πᾶς ὁ πονηρὸς καθ' ἑαυτόν· ᾧ δὲ αὐτὸν ὑμεῖς πεποιήκατε, ὅτου ἰσχυρὸς γίγνεται. ἔστι δὲ τοῦτο τῷ μὲν λαβόντι παρ' ὑμῶν ἐργασία καὶ δύναστεία· ὑμῖν δὲ τοῖς δοῦσιν, ὄνειδος. βουλοίμην δ' ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸ τοῦ τὰ ἰδίων ἐμὲ τὰ τοῦτο λέγειν, πρὸ ἁπάντων ὑμᾶς ἐξετάσαι Διὰ βραχέων, εἰς ὅσον αἰσχρὸν καὶ ἀδοξίαν πρόσηκε τὴν πόλιν δημοσίᾳ πάντα τὰ τοιαῦτα ἁμαρτήματα, ὧν μέσος καὶ πλείστων ἐστὶν οὗτος. * ὧν τὰ μὲν ἄλλα ἐάσω· ἀλλ' εἰς τὰς ἐκκλησίας ἀναβαίνουσιν· ἐν αἷς ὑμεῖς γνώμης ἀποδείξιν, ἢ πονηρίας τοῖς λέγουσι προτίθετε· τόλμαν, καὶ κραυγήν, καὶ ψευδεῖς αἰτίας, καὶ συκοφαντίαν, καὶ ἀναισχυντίαν, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα συνεσκευασμένοι. ὧν οὐκ ἂν εὕροις ἐναντιώτερόν τῷ βουλεύεσθαι. νομίζω δ' ἔγωγε ἂν αἰσχύνειν. καὶ τούτους τοῖς αἰσχροῖς πάντων τῶν καλῶν, τοῦ πόλεως πρέπειν, τῶν νόμων, τῶν πρεσβέρων,

Amdudum, Athenienses, dum sederem, & accusantem audirem, vt vos, Lycurgum: cætera præclarè eum dicere putaui: vnum sum miratus, cum vehementer contendentem viderem, an illud ignoraret, causæ huius æquitatem, neque propter se habitam, neque propter à me habendam orationem, fore firmam: sed eius pendêre vires ex cuiusque vestrûm vel odio, vel approbatione improbitatis. Ac ego sanè existimo accusationem verborúmque copiam, propter consuetudinem, & vestram auscultationem esse adhibendam: sed huius negocij iudicium, pro suo quenque ingenio, domo pridem secum attulisse: & nunc, si plures sitis, qui ametis improbos, & tueamini: periisse nobis omnia verba quæ fecimus. Sin oderitis: pœnas istum, si deus voluerit, daturum esse. Cum autem multa verba facta sint, eaq; rectè omnia: non tamen dicere dubitabo, quid mihi videatur. Ego causam hanc nulla re prorsus conuenire puto cum cæteris. quod ita esse, sic intelligetis. Ad omnia iudicia veniunt iudices rem ex accusatore & reo cognituri, de qua erit pronunciandum: aduersarij, ostensurus vterq; se præsidia legum habere firma. Causæ autem huius quæ ratio est? Vos controuersiæ disceptatores adestis, cum magis quàm nos accusatores sciatis, & erarium esse istum, & scriptum in arce, nec ei licere in publico dicere. Itaque vestrûm quisque accusatoris vicem obtinet, & causam tenet, neque necesse habet eam cognoscere. Reus autem præsidij prorsus nihil habet ad incolumitatem, nõ iustam causæ defensionem, non vitam humaniter actam, non aliud boni quicquam: sed quæ etiam insonti terrorem incuterent, per ea se fore incolumem arbitratur. Spem enim salutis suæ in insigni improbitate collocat. Quæ cum ita sint: rectè dici queat, opinor, reum esse nunc Aristogitonem: iudicium autem fieri de vobis, & existimationem agi vestram. Nam si iracundiam in adeò magnis & manifestis sceleribus declarabitis, & seueritatem vestram: vt iudices esse vos & legum custodes, vt estis, ingressos putabunt. Quòd si quid aliud his plus valuerit: quod etsi nemo se fecisse fatebitur, in suffragijs tamen apparebit: vereor, ne quouis eos tempore qui studeant esse improbi in republica, tanquam lanistæ quibusdam exercere velle videamini. Omnes enim improbi per se infirmi sunt: quem verò vos fouetis, sit potens: quod vt ei, cui hæc licentia contigit, quæstum & potentiam auget: ita vobis est eius licentiæ autoribus, opprobrio. Priusquam autem, Athenienses, de priuatis istius factis dicam, vos diligenter expendere velim, & paucis, in quantum dedecus & ignominiam ciuitatem publicè coniecerint omnes istiusmodi belluæ: quarum medius & postremus & primus iste est. Qui, quæ alia designent, prætereo: sed in conciones ascendunt, in quibus vos sententiæ dictionẽ, non improbitatis ostentationem oratoribus proponitis: audacia, vociferatione, falsis criminationibus, calumnia, impudentia, omnibus denig, eius generis rebus instructi, quæ deliberantibus omnium sunt inimicissima, atque etiam omnium turpissimæ, vt arbitror. His probris omnem publicam honestatem superant, leges,

præsides, promulgationē, disciplinam. Quæ si vos approbatis, si vestro consilio siunt: pergere, non prohiberi debent. Sin ea corrigēda vel nunc esse ducitis, & quæ iam dicta sunt, multo antè & longo iam tempore turpiter ab istis & malè diuexata, restituenda in integrum: omnia huius generis ingenia hodie sunt negligenda, & verè pronunciandum est, & æquitatis amica legum sanctio maximi facienda, quæ omnes & vrbes & regiones tuetur: & inexorabilis ac veneranda Iustitia, quam is qui sacrosancta initia nobis monstrauit Orpheus, solio Iouis assidentem, omnia facta hominum ait intueri. Eam vnusquisq; in se defigere putet oculos, itaq; pronunciet, vt caueat, & prouideat, ne eam pudefaciat, à qua cognomen habetis singuli, qui sorte iudices quoq; tempore delecti estis, ad omnium in republica degentium honestatem, & ius, & vtilitatem tuendam: & hodierno die tanquam depositū iureiurādo astricti, accepisti is à legibus, republica & patria. Quòd ni ita eritis animati, sed pro solita facilitate ingressi sedebitis: vereor ne res in diuersum vertat: & nos, dum Aristogitonē accusamus, vos accusare videamur. Quò enim euidentius ostensam à nobis istius improbitatē vos minus curaueritis: eò maius dedecus suscipietis. Atq; hactenus. Omnino autem, Athenienses, familiariter agam vobiscum, & vera dicam. Ego in concionibus cum viderē, constitui me à vobis, & deligi ad istius accusationē: ægrè tuli: ab eaq; ita me dij deæq; omnes amēt, abhorrui. Neq; enim ignorabam, eum qui tale munus apud vos obisset, non sine malo abiturum. Quod si tantùm non esset, vt statim sentiretur: at si sæpè fecisset, nec desisteret: celeriter iri cognitum. Necesse tamen esse duxi, vestris parēre voluntatibus. Ac delationis quidem causas, & iura legum, ipsum, id quod fecit, Lycurgum, *euicturum putabam, eumq; testes improbitatis istius citare videbam. Quæ autem & cogitare eos, qui super republica & legibus deliberant, conueniat, & circumspicere deceat: ea dicere instituī: ad eaq; explicāda nunc aggrediar. Per deos autem oro vos, date, Athenienses, & concedite mihi, ita vt natura mea fert, vtq; proposui, de his rebus differendi facultatem. Etenim haud aliter posim. Vniuersa vita mortalium, Athenienses, siue magnam vrbem incolant, siue pariuam, natura & legibus regitur. Ac natura quidem confusa & inæqualis est, & à peculiari cuiusq; pendet ingenio: leges autem communes & ordinatæ sunt, & eædem vniuersis. Quòd si praua natura fuerit: sæpè mala consilia molitur. Quare tales facilè in delictā ruere liquet. Leges autem æqua, honesta, vtilia spectant, & ad illa referuntur. Quæ inuenta si fuerint: commune iam inde mandatum omnibus proponitur, par & æquabile. Atq; ea lex est, cui parēre omnes debent, cùm propter multa, tum hac de causa maximè, quòd omnis lex inuentum est & donum deorum immortalium, decretum hominum sapientum, regula delictorum quæ de industria & fortuitò committuntur, ciuitatis commune pactum: cui viuere conuenienter, omnes qui sunt in vrbe, debent. Aristogitonem autem nunc omni iure accusationis esse conuictum, neque vllam ei restare probabilem excusationem: facilè ostendi potest. Cum enim res duæ sint, Athenienses, propter quas omnes feruntur leges: tum, vt ne quisquam iniustè aliquid agat: tum vt ijs qui ius violarunt, punitis, alij meliores reddantur: vtroque nomine supplicium de isto sumendum esse apparebit.

L. C. de dignitate legum & iudicum officio.

Aristogitonem, violatis legibus, per quas Resp. conseruetur, mulctandum esse.

Nam

A πρεσέδρων, & προγράμματ᾽ ⟨ο⟩. τ᾽ δικασμίας. ἐὰν μὲν οὖν ὑμεῖς ταῦτα βέλεσθε, καὶ μὴ τ᾽ ὑμετέρας γνώμης ἔτι ταῦτα ποιῆσιν· ὁδῷ βαδίζειν καὶ ἐᾶν δεῖ· εἰ δ᾽ ἐπανορθώσασθ᾽ αὖτ᾽ ἐπὶ καινὰ οἴεσθ᾽ ἐχρῆν ἰέναι, καὶ τὰ πρότερα μέν᾽ ἀπόρρητα καὶ πολὺ ἤδη χρόνον αἰσχρῶς καὶ κακῶς ὑπὸ τούτων διῳκημένα βελτίω ποιῆσαι· πάντα τὰ τοιαῦτα ἐπὶ τὰ ἀριθόντας τήμερον ὀρθῶς δεῖ δικάσαι, τ᾽ τὰ δίκαια ἀφαιρῶσαν δυνομίαν ὠθεῖ πολέσ᾽ ποιημένας ἢ πάσας καὶ πόλεις καὶ χώρας σώζῃ ⟨ς⟩ τ᾽ ἀπραίτητον καὶ σεμνὴν δίκην, ἣν ὁ τὰς ἀγωνίτας ἡμῖν τελετὰς καταδείξας ὀρφεὺς φησὶ καθῆσθαι μέλλων, πάντα τὰ τ᾽ ἀνθρώπων ἐφορᾶν· ἣν εἰς ἑαυτ᾽ ἕκαστον νομίσαντα βλέπειν, ὕτω ψηφίζεσθαι φυλατέον καὶ πρὸς μὴ κατηγορίαν ταύτην ἧς ἐπώνυμός ἐστι ὑμῶν ἑκάστ⟨ος⟩ ⟨ο⟩. ὁ ἀεὶ δικάζειν λαχὼν καὶ τὰ πάντων τ᾽ ὠ-
B τὴν τῇ πόλει καλὰ καὶ δίκαια καὶ συμφέροντα φυλαττήν καὶ ταύτην τ᾽ ἡμέραν ὑπάρχειν εἶναι φῶς ὑπὲρ τ᾽ νόμων καὶ τ᾽ πολιτείας καὶ τ᾽ παρρησί⟨ας⟩. ὡς εἰ μὴ ἔστιν ἔξεστι τ᾽ τρόπον, ἀλλ᾽ ὑπὸ τ᾽ σωφρόνων ὑπ᾽ ἀνδρείας εἰσπλυθῆτε καθεδεῖσθε· φοβοῦμαι μὴ πέρα-
γμα εἰς τοὐναντίον πεσεῖ· καὶ σκοπεῖτε ὑμεῖς ἀεὶ ἐγκαλεῖν, ὑμῶν κατηγορεῖν, ὑμῶν κατηγορεῖσθε ⟨ς⟩ αἰσχύνεσθαι. ὅσῳ γὰρ αὖ μᾶλλον ἡμῶν δεῖξαι τ᾽ τάχ᾽ πονηρὸν καὶ μηδὲν ὑμεῖς φρονῆσητε· πόσῳ μείζων ἡ καθ᾽ ὑμῶν αἰσχύνη γένησ⟨ε⟩. καὶ πρὸ μὲν τούτων ἱκανά. παύσ⟨ο⟩μαι, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, μὴ πάσης * εἰκειότητ⟨ος⟩ ἱερὰ πόλις πρὸς ὑμᾶς. ἐγὼ γὰρ ἐν τ᾽ ἐκκλησίαις ὁρῶν ὑμᾶς καταπαύοντάς με, ⟨ς⟩ προχειριζομένους τ᾽ τάχ᾽ κατηγορεῖν, ἠχθόμην ⟨ς⟩ μὰ τ᾽ δία ⟨ς⟩ παύσ⟨ε⟩σθαι οὐ βουλόμενος. ἠγνόουν, ὅτι ὁ ποιήσας μ᾽ ταῦτ᾽ παρ᾽ ὑμῶν καὶ παθὼν ἀπέρχε⟨ται⟩. εἰ γὰ μὴ τηλικοῦτον, ὥστε δυσὶ καιρὸς, ἀλλ᾽ ἐὰν πολλὰ τοιαῦτα ποιῇ καὶ μὴ παύσ⟨ε⟩ται, ταχὺ γνωσθήσ⟨ε⟩ται. ὅμως γ᾽ ἀναγκαῖον ἡγοῦμαι εἶναι πειθαρχεῖν τοῖς ὑμετέροις βουλήμασι. τὰ μὲν οὖν ὠθεῖ τ᾽ ἐνδείξεως καὶ τ᾽ νόμων δίκαια αὐτ᾽ ὅπερ πεποίηκε, λυκοῦργον * αἱρεῖσθαι ἡγοῦμαι, καὶ σοῦ μάρτυρας τ᾽ πονηρίας τ᾽ τότε ⟨ς⟩ πρὸ τ᾽ ἐώρων προκαλοῦμ᾽ ἃ γὰ λογίζεσθ᾽ σοῦ ὑπὲρ πόλεως καὶ νόμων βουλόμενος, προσῆκεν, ⟨ς⟩ σκεπτέον δεῖ, πρὸς τὰ προκείμενα εἰπεῖν, καὶ νῦν ὅτι πρὸς ταῦτα προθυμήσ⟨ο⟩μαι. δότε δ᾽, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, καὶ συγχωρήσατέ μοι περὶ ὧν ὡς πέφυκα, καὶ προῄρημαι πρὸς τούτων βοηθεῖν
C ναι πρὸς ὑμᾶς. καὶ γὰ δ᾽ ἀν᾽ ἄλλως δυνατὸν ἦν. ἁπάντ᾽ τ᾽ ἀνθρώπων βί⟨ος⟩, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, κἂν μεγάλῃ πόλιν οἰκῶσι, κἂν μικρᾷ, φύσ᾽ καὶ νόμοις διοικεῖται. τούτων δ᾽, ἡ μὲν φύσις ἐστὶν ἄπακτον καὶ ἀνώμαλον, καὶ κατ᾽ ἄνδρα ἕκαστον ἴδιον τ᾽ ἔχον⟨σα⟩. οἱ γὰ νόμοι, κοινὴ πεπαγμένον πάντ᾽ τὸ πᾶσιν. ἡ μὲν οὖν φύσις ἀνῄ πονηρὰ πολλάκις φαύλα βουλεύ⟨εται⟩· διόπερ σοῦ πιστεύσας μᾶλλον ἐξαμαρτ᾽ ἀνόσιος ἂν δόξῃσ⟨θ⟩ε. εἰ γὰ νόμοι τὸ δίκαιον καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον βούλον⟨ται⟩, καὶ τ᾽ τοῦτο ζητοῦσι καὶ ἐπὶ τοῦτ᾽ ἂν εὑρεθῇ κοινὸν τοῦτο προστάγμα ἀποδεικνῦσι πᾶσιν ἴσον καὶ ὅμοιον. καὶ τοῦτ᾽ ἐστὶ νόμ⟨ος⟩. ᾧ πάντες προσήκει πείθεσθαι διὰ πολλὰ καὶ μάλισθ᾽ ὅτι πᾶς ἐστὶ νόμ⟨ος⟩ εὕρημα μὲν καὶ δῶρον θεῶν, δόγμα γ᾽ ἀνθρώπων φρονίμων, ἐπανόρθωμα γ᾽ τ᾽ ἑκουσίων καὶ ἀκουσίων ἁμαρτημάτων πόλεως γ᾽ συνθήκη κοινὴ, καθ᾽ ἣν πᾶσι προσήκει ζῆν τοῖς ἐν πόλει. ἀλλὰ μὴν ὅτι νῦν δρισταίτων τοῖς μὲν τ᾽ ἐνδείξεως δικαίως πᾶσιν ἐάλωκεν, ἔστι γ᾽ οὐδεὶς ἐστὶν αἰσχίος αὐτῷ λόγος· ὠθεῖ τούτων ῥᾴδιον διδάξαι. δύσ᾽ γὰ ὄντοιν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, ὧν ἕνεκα πάντες τίθε⟨νται⟩ νόμους, ἕν, τι μηδεὶς ἀμηδεὶν ὁ μὴ δίκαιόν ἐστι ποιεῖν, καὶ τὸ, σοῦ πρὸς ταῦτ᾽ ἀγόντας τοῦτο κολάζομεν βελτίους σοῦ ἄλλους ποιεῖν· ἀμφοτέροις τούτοις ὅτ᾽ ἔνοχος ὢν φανε-

σ. τῳ

σεται. ἔτι μὲν γὰρ οἷς ἐξ ἀρχῆς παρεῖται οὐ νόμος, τὸ ὀφλήματ' αὐτῶν γέγονεν. ἔτι δ' οἷς οὐκ ἐμμένει τούτοις νῦν ἔτι τῶν ὑμῶν ἄγε) πμωρίαν· ὥστε μηδεμίαν καταλείπουσιν προφασιν, δι' ἣν ἂν τις αὐτῶν ἀφίῃ. ἁπλοῦν δὲ γὰρ αὖ τοῦτ' ἐστὶν εἰπεῖν, ὡς ἆρ' οὐκ τούτων ἡ πόλις ἀδικεῖται. ἐγὼ γὰρ, ὅτι μὲν πάντα ἀπόλλυται τὰ τῆς πόλεως ὀφλήματα, εἰ τὰ τούτου σοφίσματα προσδέξεσθε· καὶ ὅλως, εἰ ἄρα δεῖ ἐνίους οὐκ τῶν ὀφειλόντων ἀφεῖναι οὐδ' ἔτι εἰκεσεστέρους καὶ βελτίους, καὶ οὐδ' ἔτι τοῖς ἥκιστα δεινοῖς ὠφληκόσι, τούτους ἀφιέναι δεῖ, ἀλλὰ τῶν πονηρότατον καὶ πλεῖστα ἡμαρτηκότα, καὶ δικηρότατα ὠφληκότα, καὶ ἔτι δεινοτάτοις (τί γὰρ ἂν γένοιτο συκοφαντίας καὶ παρανομίας δεινότερον, ἐφ' οἷς ἀμφοτέροις οὗτος ὤφληκε;) καὶ ὅλως δὲ εἰ πᾶσι τοῖς ἄλλοις ἀφίετε, ἀλλὰ τῷ βιαζομένῳ δήπου συγχωρῆσαι προσήκει (ὕβρεις γὰρ τοῦτό γε) καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ἐάσω. ἀλλ' ὅλως καὶ πᾶς ὁ τῆς πόλεως, καὶ τῶν νόμων κόσμος, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, σωτηρίᾳ ἔστω) καὶ διαφθείρεται καὶ τοῦτον καὶ τοῦτ' οἴομαι, σαφῶς ὑμῖν ἔτι δείξειν λέξω ἢ ὅτι κομψὸν, ἢ τι πιθανὸν ἐρῶ, ἢ ὅτι ἴδιον· ἀλλ' ὁ πάντες ὑμεῖς ἴστε ὁμοίως ἐμοί. εἰ γάρ τις ὑμῶν ἐξετάσαι βούλεται, τί ποτ' ἐστὶ τὸ αἴτιον, καὶ τὸ ποιοῦν τὴν βουλὴν συλ B λέγεσθαι, καὶ δῆμον εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀναβαίνειν, τὰ δικαστήρια πληροῦσθαι, τὰς ἔνας ἀρχὰς καὶ νέους ἐκάστους ἐξετάζειν, πάντα δι' ὧν ἡ πόλις * διοικεῖται καὶ σώζεται, γίγνεσθαι· οὐ νόμους εὑρήσει, καὶ τὸ τούτοις ἅπαντας πείθεσθαι. ἐπεὶ λυθέντων γε τούτων, καὶ ἑκάστῳ δοθείσης ἐξουσίας ὅ,τι βούλεται ποιεῖν· ἃ μόνον ἡ πολιτεία οἴχεται), ἀλλ' ἁπλοῦς ὁ βίος ἡμῶν τοῦ τ' θηρίων ἀπὸ ἂν διενεγκοι. τί γὰρ αὖ τοῦτον αὖ οἴεσθε ποιεῖν, λυθέντων τῶν νόμων, ὃς ὄντων κυρίων τοιοῦτός ἐστιν ἐπὶ τοίνυν οἱ νόμοι μετὰ σοῦ θεὸς ὁμολογοῦσιν σώζειν τὴν πόλιν δεῖ πάντας ὑμᾶς τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅσπερ εἰ ἑκάθηθείραυ πληρωτὴν, τὸν μὲν πειθοῖ τύπτοις, ὡς φέροντα τὴν τῆς σωτηρίας φορὰν πλήρη τῇ πατρίδι, πμᾶν καὶ ἐπαινεῖν· τὸν δὲ ἀπειθοῦντα κολάζειν. ἔραν γὰρ ἐστι πλιτικὸς καὶ κοινὸς πάνθ' ὅσα παρ' αὐτῶν τῶν νόμων ἕκας ὑμῶν ποιεῖ· ὃν ὁ λείπων, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, πολλὰ καὶ καλὰ καὶ σεμνὰ καὶ μεγάλα ὑμῶν ἀφαιρεῖται, καὶ διαφθείρει τὸ καθ' αὐτό· ὧν ἓν ἢ δύο ἐρῶ πρὸς εἰγμα ἕνεκα τὰ γνωρίμωτατα. τὸ τὴν βουλὴν οὖν πεντακοσίους, ἀπὸ τῆς ἀθηναίας παντὶ κυκλῳ τοῦ ὑπορρήτων κυρίαν εἶναι, καὶ μὴ οὐ ἰδιώτας ἐπίσειαι τὸ τὴν ἐξ ἀρείου πάγου βουλὴν, ὅταν ἐν τῇ βασιλείῳ στοᾷ καθεζομένη πειροινίσηται, καὶ πολλὴν ἡσυχίαν ἐφ' ἑαυτῆς εἶναι, καὶ ἅπαντας ἐκποδὼν ὑποχωρεῖν· τὸ τὰς ἀρχὰς ἀπάσας ὅσας οἱ λαχόντες ἄρχουσιν ὑμῶν, ἅμα τῷ τὴν ὑπηρετῶν εἰπεῖν μετάσχητε ἔξω * τῶν νόμων κρατεῖν, ἐφ' οἷς εἰσεπέμφησαν, καὶ μὴ οὐ ἀστεγεστάτας βιάζεσθαι ἄλλα μυρία. πάντα γὰρ καλὰ καὶ σεμνὰ, καὶ δι' ὧν ἡ πόλις κοσμεῖται καὶ σώζεται, ἅπερ φυλάττουσιν. ἡ σωφροσύνη πρὸς οὖν γονέας, καὶ οὖν πρεσβυτέρους ὑμῶν, ἡ πρὸς τοὺς νέων αἰσχύνη, * ἡ εὐταξία, τῆς τῶν νόμων προσθήκης τὸ αἰσχρῶν φόβος, τὸ αἰσχυντίας, τὸ θρασύτης, τὸ * ἀναιδείας ἅπαν γὰρ ἡ πονηρία, καὶ τολμηρὸν, καὶ πλεονεκτικὸν. καὶ τοὐναντίον ἡ καλοκαγαθία, ἡσύχιον καὶ ὀκνηρὸν, καὶ βραδὺ, καὶ δεινὸν ἐλαττωθῆναι. τοὺς νόμους οὖν δεῖ τηρεῖν, καὶ τούτους ἰσχυροὺς ποιεῖν τοὺς ἀεὶ δικάζοντας ὑμῶν. μετὰ γὰρ τούτων οἱ χρηστοὶ τῶν πονηρῶν φόβοι εἰσὶν· εἰ δὲ μή, λέλυται πάντα, ἀνέῳκται, συγκέχυται, τῶν πονηροτάτων καὶ ἀναιδεστάτων ἡ πόλις γίγνεται. φέρε γὰρ πρὸς θεῶν, εἰ ἕκας τῶν ἐν τῇ πόλει τὴν ἀριστοκρίτου τολμαν

A *Nam & propter leges violatas, ab initio mulctatus est: et quia mulctã inflictam negligit, eò nunc apud vos pœnæ de eo expetuntur. Itaq; nulla causa reliqua est, propter quã absolui ab vllo possit. Neq; enim illud negari potest, hoc hominũ genus esse reipublicæ perniciosum. Nã vt taceã, omnes intercidere mulctas reipublicæ, si cauillationes istius approbabitis: vt omittã, si qui fortè ærarij dimittendi sint, humanissimos & optimos, & minimè ob atrocia delicta mulctatos, esse dimittendos: non hominẽ improbissimũ & flagitijs coopertũ, & iustissimè mulctatum, & ob grauissima scelera. Quid enim fieri possit calũnia & violatione legum, propter quarũ vtramq; iste mulctatus est, atrocius? vt non dicã, tametsi alijs omnib. condonetis: vim tamẽ facienti non dandã esse veniam (ea enim cõtumelia est) vt q̃ sunt eiꝰ generis alia, omnia prætereã: illud tamen, omnẽ etiam reipub. & legũ ornatũ conturbari & euerti, quantũ in isto est: id ego me vobis euidenter ostensurũ arbitror. Dicam aũt neq; nouũ, neq; admirabile, neq; peculiare quicquã: sed ea quæ nostis omnes æquè mecũ. Si quis enim vestrũm indagare velit, quæ causa sit, quidue efficiat, vt senatus cõueniat, vt populus in concionẽ ascendat, vt iudicia frequẽtentur, vt veteres magistratus nouis cedant, vt omnia per quæ vrbs regitur, & conseruatur, fiant: leges in causa esse, & quæ legibus præstatur, obedientiã, inueniet. Quæ si abrogentur, & prosua cuiq; libidine viuendi licentia detur: non respublica duntaxat intereat: sed nihil etiam inter nostram & belluarum vitam intersit. Quid enim istum ipsum facturum putatis abrogatis legibus: qui vigentibus illis est talis? Cum autem in confesso sit, leges proximè & secundum deos, conseruatrices esse rei publicæ: decet omnes vos, perinde ac si ad collectam compl endam sederetis, obtemperantem illis, vt qui salutis stipem ferat integram patriæ, honorare & laudare: contumacem punire. Collecta enim ciuilis & communis, ea sunt omnia, quæ ex constitutione legum quisque facimus: quam qui negligit, Athenienses, multa præclara, splendida, magnifica vobis eripit, & quantum in se est, pessundat. Quorum vnum atq; alterum, quæ notissima vobis sunt, exempli gratia proferam: Quòd senatus quingentorum, propter infirmos istos cancellos, secreto deliberandi potestatem habet, & vulgi interuentu non perturbatur: Quòd senatus Areopagiticus, cum in porticu regia sedenti funiculus obtenditur, tranquillo ocio & solitudine fruitur, & omnes è medio excedunt: Quòd magistratus omnes, quos ij gerunt è vobis, quibus illi sortitò obtigerunt, simulac minister eos egredi foras iusserit, * legum sunt compotes, per quas intromissi fuerant, & non importunissimi per vim se ingerunt: alia sexcenta, omnia denicq; præclara & augusta, per quæ vrbs & ornatur & conseruatur, legibus accepta sunt referenda: modestia erga parentes, erga natu maiores adolescentiæ verecundia, ordo, disciplina, legum adiumento flagitia superant, impudentiam, audaciam, contemptum. Nam temeraria res est improbitas, & audax, & violenta: contrà, bonitas tranquilla & timida, & tarda & damni patiens. Leges igitur tuendæ sunt, & à vobis, qui quoq; tempore iudicia exercetis, confirmandæ. Harum enim præsidio boni sunt improbis superiores. Sin minus: dissipata, aperta, confusa sunt omnia: in perditissimorũ & improbissimorum ciuium potestate est respublica. Agite verò, deum immortalem, si omnes qui in vrbe degunt, Aristogitonis*

Incommodalegum euersarũ, & concitatio iudicũ.

sumant audaciam atq; impudentiam, & ita vt iste se- A
cũ cogitent, licere & dicere & facere aliquandiu quic-
quid libeat in popolari imperio: atq; ÿ qui sic animũ in-
duxerint, existimationẽ suam negligant, & nemo in vl-
lo facinore deprehensos statim occidat: si igitur ita quis-
que cogitet, & forte non delectus cum delecto, & non de-
signatus cũ designato, eãdem esse dignitate & potestate
studeat: si denique nõ senex, non iuuenis officio fungatur,
sed omni ordine repudiato è vita suam quisq; libidinem
pro lege, pro magistratu, pro summa rerũ omniũ habeat:
ita si faciamus, nunquid vrbs incoli porrò poterit? nunquid
vlla porrò futura est legũ autoritas? Quantũ aũt
violentiæ & insolentiæ, & iniquitatis, & conuiciorum
quotidie fore putatis, loco eius quæ nũc est, tranquillita-
tis & disciplinæ? & quorsum dicere attinet, legibus &
obseruantia legũ ornari omnia? cum vos ipsi, modò om-
nibus Athenien sib. sortientibus, & (quod satis scio) cupiẽ-
tibus omnib. huius iudicij ordinem adipisci, soli nobis ius
dicatis? cur? quia sors vobis obtigit: quia sortitò selecti
estis: quia leges ita iubẽt. Qui igitur ipsi ex legibus estis
in hunc ordinem asciti: nactí eum, qui contra leges vi
dicere aut agere aliquid instituit, dimittetis? neq; ve-
strûm quisquã iram & indignationẽ suam declarabit
contra nefarij & impudentis hominis violẽtam legum
abrogationem? Túne impurissime omnium mortalium,
qui vsquã sunt, cum effrænati tui oris audacia nõ can-
cellis, non foribus, quæ clàm aperiri fortasse queant, sed
tot & tantis mulctis, ÿsq; in fano Mineruæ assignatis co
herceatur: vltra hæc penetras vi, & in ea te ingeris, à
quib. te leges arcent? exclusus omnibus ciuitatis institu
tis, cognitione triũ iudiciorum, accusatione Sexuirorũ,
accusatione exactorũ, actione iniustæ inscriptionis, quã
ipse persequeris, & tantum nõ ferrea catena ligatus, per
hæc omnia penetras, hæc conuellis: & confingendis cau-
sis, & falsis criminibus componendis, te rempublicam e-
uersurum putas? Atqui magnum & perspicuum vobis
dicam exemplum, cur ad ista nullo modo sit conniuen-
dum. Si quis subitò huc irrũpens dicat, è natu minimis,
aut ditiss: mis, aut munerib. perfunctis, aut tali aliqua
parte segregata, oratores esse eligẽdos: eum dubio procul
interfecturi sitis, vt rempub. euertentem: idq; iurè face-
retis. At quiduis horum leuius est, quàm si quis earum C
ex quibus iste est, partium dicat, vi se ingerentibus, dicẽ-
di faciendam esse potestatem, aut è carcere elapsis, aut
ÿs quorum patres occidit populus, aut qui sortiti magi-
stratum, improbati sunt, aut qui reipub. debent, aut in
vniuersum ignominiosis, aut ÿs qui improbissimi &
sunt & habentur. Hæc enim in isto reperiuntur omnia,
& ÿs insunt qui eius referu ingenium. Nam ego qui-
dem, Athenienses, existimo, eum ob hæc etiam quæ nunc
facit, iure occisum iri: multò autem magis, aut nihilo
certè minus, ob ea quæ se facturum esse ostendit, si licen-
tiam à vobis acceperit, & occasionem, quod dÿ prohi-
beant. Atq; adeò mirandum fuerit, quenquam ignora-
re vestrûm, istum ad nullum honestum, aut vtile, aut re
Nullum vsum esse Aristogitonis, in rebus neque bonis, neque malis. publica dignum adhiberi posse mum Dÿ enim omnes,
& Iupiter Opt. Max. prohibeant, ne respub. ea virorum
laboret inopia, vt ab Aristogitone honesti aliquid sit ad-
ministrandum. Quibus autem in rebus aliquis bel-
luæ istius vsus esse possit: ea ne vsuueniant, est exoptan-
dum. quæ si fortè eueniant: maior est reipub. felicitas,
eos qui scelus aliquod cogitant, facinorum carere mi-
nistro: quàm istum absolutum, paratum inuenire.

Quod

τόλμαν καὶ ἀναισχυντίαν λαβὼν, καὶ διαλογισάμε-
νος ταῦθ' ἅπερ ἔστ', ὅτι ἔξεστι καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν
μεχρὶ τίνος ὅ,τι ἂν βούληται τις ἐν δημοκρατίᾳ, ἐὰν μη-
δεὶς ποιῇ ὡς ἂν αὐτὸς ὀξέως ὁ τοῦτο ποιῶν ὀλιγωρήσῃ, ἐὰν
δεὶς ἐπ' αὐτὸν ἐνέγκῃ ἀδικημάτων αὐτὸς ἀποκτείνειν τοῦτο
διανοηθεὶς ὁ μὴ λαχὼν τῷ λαχόντι, καὶ ὁ μὴ χειροτο-
νηθεὶς τῷ χειροτονηθέντι ἐξ ἴσου ζητοῖ εἶναι καὶ τὰ αὐτὰ με-
τέχειν, καὶ ὅλως μὴ νέος, μὴ πρεσβύτερος τὰ πρέπο-
ντα πράττοι, ἀλλὰ πᾶν τὸ παραγινόμενον ἐξελάσας ἕ-
καστος τῇ βίᾳ, τούτῳ ἑαυτὸν βάλῃσιν, νόμον, ἀρχὴν,
παιδ' ὑπολαμβάνοι εἰ ταῦτα ποιοῖμεν, ἔστιν ἐπὶ τίνι
πόλιν οἰκεῖσθαι; τί γὰρ, τοὺς νόμους κυρίους εἶναι; πόσῳ
δ' ἂν ἧττον βίαν καὶ ὕβριν καὶ παρανομίαν ἐν ἁπάσῃ
τῇ πόλει καθ' ἑκάστην ἡμέραν γίγνεσθαι καὶ βλασφη-
μίαν, ἀντὶ τοῦ νῦν δι' ὀφημίας καὶ τάξεως; καὶ τί δεῖ λέ-
γειν, ὅτι τοῖς νόμοις ἅπαντα κοσμεῖται, ἐκ τούτων πί
θεται; ἀλλ' ὑμεῖς αὐτοὶ πάντων ἅπερ κληρωμένων ἀγ
ναίων, καὶ πάντων εὖ οἶδ' ὅτι βουλομένων εἰς τὰ λα
χεῖν τὸ δικαστήριον, μόνοι δικάζεσθ' ἡμῖν. Διὰ τί; ὅτι ἐλά
χετε, ἵνα ἀπεκληρώθητε. τούτων γὰρ οἱ νόμοι λέγουσιν.
ἐὰν ὑμεῖς αὐτοὶ κατὰ τοὺς νόμους εἰσελθόντες τὰ ἐκ
τούτων νόμων λεχθέντα πρότερον τι διαζόμενοι λαβόντες ἀφῆ-
σετε, καὶ μὴ δόξῃς ὑμῶν χολὴν ἐκεῖνος ἔχων φανῇ,
ἐφ' οἷς ὁ βδελυρὸς καὶ ἀναιδὴς ἄνθρωπος ἔστι βιά-
ζεται τοὺς νόμους; ὃς ὢν μιαρώτατε πάντων τῶν ὅσων ἀν-
θρώπων κεκλεισμένης σου τὰς παρρησίας ἀκινήτοις,
μὴ δὲ θύραις, ἃς καὶ ῥᾳδίως ἀνοίξειεν ἄν τις, ἀλλὰ τοσούτοις καὶ
τηλικούτοις ὀχλήμασι, καὶ τούτων ἐκεῖνα τῇ ἡμῶν κειμέ-
νων, ἐς τοὺς ἐντὸς τούτων βιάζῃ καὶ πρόσερχῃ τοῖς πάν-
τα, ἀφ' ὧν ἀπολαύουσί σε οἱ νόμοι ἀπεχοινισμέ-
νον πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει δικαίοις, γνώσεσι τριῶν δικασ-
τηρίων, τῇ γραφῇ θεσμοθετῶν, ἑτέρᾳ πρακτόρων, τῇ τῆς
βουλεύσεως λοιπὸς αὐτὸς διώκεις, γραφῇ, καὶ μονονὶ
ἀλύσεσι σιδηραῖς δεδεμένον, ἐποδύνη ταῦτα, καὶ
διαστρέφεις, καὶ προφάσεις πλατεῖαν, καὶ ψευδεῖς αἰ-
τίας συντιθεὶς, τὰ καινὰ αἰσχρὰ ποιεῖν οἴει καὶ μεῖ-
ζονα καὶ σαφῆ ὑμῖν ἐρῶν παράδειγμα, ὅτι ταῦτα δεῖ
καθ' ὧν προσήκει παραιδεῖν. εἰ γάρ τις αὐτίκα δημό-
λαι εἴποι, ὡς ὢν τῶν νεωτάτων, ἢ τῶν πλουσιωτάτων, ἢ τῶν λει-
τουργηκότων, ἢ τῶν πιστῶν τινος μερῶν ἀφορίσας,
οὓς λέγοντας εἶναι δεῖ ἀποκτίνυσθαι· αὐτὸν εὐθὺς
ὅλῃ, ὡς καταλύοντα τὸν δῆμον· καὶ δικαίως αὐτῶν ποιή
σαιτε. καὶ μοὶ ὅ,τι βούλεσθε τούτων, ἢ τῆδον ἐστὶ δεινὸν, ἢ εἰ
τις ἐξ ὧν ἐστιν αὐτὸς μερῶν εἴποι, τοῖς βιαζομένοις ὑπὸ
ναι λέγειν, ἢ τοῖς ὢν ἐξ δεσμωτηρίων, ἢ τοῖς ὧν ὁ δῆμος
ἀπέκλεινε τὰς πατέρας, ἢ τοῖς ἀποδεδοκιμασμέ-
νοις ἄρχειν λαχοῦσιν, ἢ τοῖς ὀφείλουσι τῷ δημοσίῳ, ἢ τοῖς κα
θάπαξ ἀτίμοις, ἢ τοῖς πονηροτάτοις καὶ ὕβρει καὶ δόκη
σι. πάντα γὰρ τοῦτα ὑπάρχει τούτῳ, καὶ πρόφασις,
οἵ ὅτος ἐστὶ τὴν φύσιν. ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι,
νομίζω μὲν αὐτὸν καὶ ἐφ' οἷς νῦν ποιεῖ, δικαίως ἂν
ἀποθανεῖν· πολὺ μέντοι μᾶλλον, ἢ ἐάν γε ἤδη ἐφ'
οἷς δῆλός ἐστι ποιήσων, εἰ τῶν παρ' ὑμῶν ἐξουσία
λήψεται καὶ καιρὸν, ὃ μὴ γένοιτο. ὃ καὶ δεινότατόν ἐ-
στιν, εἴ τις ὑμῶν ἀγνοεῖ, ὃν ὅτι μὲν καλὸν, κρεῖττον. ἢ
τῆς πόλεως ἄξιον πρᾶγμα ἐάν τις ἐστὶ χρήσιμον
(μὴ γὰρ ὦ ζεῦ καὶ θεοὶ ποτέ πω πᾶσαι αἱ ὧραι ἡμῖν
τῇ πόλει, ὥστε πάντα βέλτιστον τῶν καλῶν
ποιήσασθαι) ἐφ' ἃ δεῖ αὖ καὶ χρήσασθαι τοὺς πιστοὺς θε-
λοῦ, ἀποδέχεσθαι τοῖς θεοῖς μὴ γένεσθαι δεῦ. εἰ δεῖ ἀ-
εὶ καὶ συμβαίνει· μεῖζον ἐστὶν αὐτύχημα τῇ πόλει δυ-
ρήσαι τοὺς βουλομένους ἐξαμαρτεῖν, ἢ τοῦτον ἀφεμένοις αὐτοῖς ἕτοιμον ὑπάρχειν

τὴ γὰρ ὅτ῾ ὠκνήσατε αὖ, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τ῾ αἰηκέ- A
σωνῆ δεινῶν, ἄνθρωπ῾ μιαρὸς καὶ πατρικῆς ἐχθρας
τοῖς τὸν δῆμον αἰάμε῾; τίς δ' ἂν ἄλλ῾ μᾶλλον
(εἰ μὴ γένοιτο) ἀναπείψε τ῾ πόλιν, εἰ λάβοιτο ἐξουσίας;
οὐχ ὁρᾶτε, οἷα τ῾ φύσεως αὐτῷ καὶ τ῾ πολιτείας ὁ λογι-
σμὸς, ὑδ' αἰδὼς ὑδεμία, ἀλλ' ὀπόνοια ἠγεῖται· μᾶλλον
ἢ ὅλον ἐστὶν ὀπόνοια ἡ τότε πολιτεία; ἢ μέγιστον μὲν ἐ-
στὶν αὐτῷ τῶν ἔχοντι κακὸν· δεινὸν ἢ καὶ χαλεπὸν πᾶσι
πόλει δ' ὑδ' * ἀνεκτέον. ὁ γὰρ ὀπονενοημέν῾ ἅπας
αὐτ῾ μὲν σῴζειται καὶ τ῾ ἀπ' λογισμοῦ σωτηρίαν. ἀπ' ἢ
τοῦ σῴζεσθαι, καὶ τῷ σῴζεται, ἐὰν ἄρα σωθῇ, σω-
ζεται. τίς οὖν εὖ φρονῶν ἑαυτὸν ἂν ἢ τὰ τῇ πατρίδι
συμφέροντα τότῳ ὑπηρέψειε; τίς δ' οὐκ ἂν, εἰς ὅσον
δύνατον, φύγοι, καὶ τ῾ ἔχοντα ταὐτῶν ἀπ' ποδῶν ποιή-
σαιτο; ἵνα μηδὲ ἄκων αὐτῷ ποτε συνεπίσῃ; ἀπ' ὀπονοίας,
ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τὰς ὑπὲρ τ῾ πατρίδος βουλευομέ
νους δεῖ ζητεῖν, ὅτῳ κοινωνήσουσιν· ἀλλὰ νῷ, καὶ φρενῶν ἀ-
γαθῶν, καὶ προνοίας πολλῆς. ταῦτα μὲν γὰρ εἰς εὐδαι-
μονίαν ἄγει πάντας ἀνθρώπους· ἐκεῖνα δ' οἱ τῶν ἀπολ
λυμένων. θεωρεῖτε δ' μὴ πρὸς τ῾ ἐμὸν λόγον, ἀλλ' εἰς παν
τα τὰ τ῾ ἀνθρώπων ἔξω βλέποντες· εἰσὶ τ῾ πόλεσι πά
σαις βωμοὶ καὶ νεὼ πάντων τῶν θεῶν· ἐν ἢ τούτοις καὶ B
προνοίας ἀθλιᾶς, ὡς μεγάλης καὶ ἀγαθῆς θεοῦ, καὶ
τῷ ἀπόλλωνι ἐν δελφοῖς κάλλις῾ καὶ μέγι-
σ῾ * νεὼς οὗτος εἰσιόντι εἰς τὸ ἱερὸν· ὃς ὢν θεὸς ἐ μαν
τικὸς, κατ' ἀμφότερα οἶδε τὸ βέλτιστον· ἀλλ' οὐκ ἀπο-
νοίας, ὑδ' ἀναιδείας, καὶ δίκης γε καὶ εὐνομίας καὶ αἰδοῦς
ἐστιν ἅπασιν ἀνθρώποις βωμοὶ· οἱ μὲν κάλλιστοι καὶ ἀ-
γιώτατοι ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ ἑκάστου καὶ τῇ φύσει· οἱ δὲ καὶ
κοινοὶ, τοῖς πᾶσι ἡμῶν ἱδρυμένοι· ἀλλ' οὐκ ἀναισχυν-
τίας, ὑδ' συκοφαντίας, ὑδ' ἐπορκίας, ὑδ' ἀχαριστίας·
ἃ πάντα τότῳ πέπεισται. οἶδα γοῦν, οὔτ' μὲν ὀρθῶς
καὶ δικαίαν ὁδὸν τ῾ ἀπολογίας ὅτ῾ φοβηθεὶς ἐξω-
σθεὶς κύκλῳ πρέπει λοιδορούμεν῾, καὶ διαβάλ-
λων, καὶ ὑποχυόμεν῾ κενεῖν, εἰσάξειν, πρᾶγμα ὤσθ',
τὰ τοιαῦτα δῆ. ἔστι δὲ πεύτ' αὐτῷ πάντα, ἐὰν πέρ ὑμεῖς
ὀρθῶς ἀκούσητε, ἀδόκιμα. τί γὰρ οὐκ ἐξελήλεγκται
τούτων ὑπὸ πάντων πολλάκις; καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἐά-
σω· ἀλλ' ἀριστόγειτον ἐπὰ γραφὰς κέκρικάς με, τοῖς
ὑπὲρ φιλίππου τότε πρᾳχθεῖσι σωτὸν μισθώσας,
καὶ δωσίας διδόντ῾ δίς κατηγόρησας. καὶ αἰδρά-
σειαν μὲν, ἄνθρωπ῾ ὢν ἐγωγε, προσκυνῶ, καὶ ἔ-
χω τοῖς θεοῖς καὶ ἅπασιν ὑμῖν πολλὴν χάριν, ὦ ἄν-
δρες ἀθλιώτατοι, τῆς σώσασιν ἐμέ. σὺ δ' ἂ πώποτ' ἐδὲν
ἀληθὲς λέγων ἐφάνης, ἀλλ' ἀεὶ συκοφαντῶν ἠλέγχε-
ται· ἐὰν οὖν τὰς νόμους ἀκύρους ὅτι ποιήσαντες ἀφῶσί σε
τήμερον, νυνῶν μὲ ἐξελέγξεις; * πῶς δῆ; σκοπεῖτε γὰρ ὅτ῾-
σι. δὺ ἔτη βιάζεται λέγειν ὅτ῾ οὐκ ἐξὸν αὐτῷ, ἀλλὰ
λέγει γε * ὅμως. ἔπειτ' ἐν τοιούτοις τ῾ μὲν παλαίπωρον
φακιόλου, καὶ τὸν χαλκοτυπᾶν τ῾ ἐκπειραιῶς, καὶ τὸν
σκυτόδεψον, καὶ ὅσων ἄλλων κατηγόρηκε παρ' ὑμῖν,
ὧδεν ἀδικουμένους τοὺ πόλιν· ἐμὲ δ' οὐχ ἑώρα τὸν ῥή-
τορα ὦ ἐπολέμει; ὑδὲ τὸν λυκοῦργον; ὑδὲ τὰς ἄλλους;
πεῖ ὧν αὐτίκα δὴ τὰ πολλὰ ἐρεῖ. καὶ μοὺ κατ' ἀμφό
τερα ἄξιός ἐστ' ὀπολωλέναι. ἔστω μὲν, εἶν καθ' ὑμῶν
ἔχων ἀδίκημα φαίνοιμαι, ἡμᾶς μὲν ἠφίει, ἐπὶ δὲ τὰς
ἰδιώτας ἐπορεύετο. ἔστω δ' εἰ μηδὲν ἔχων, ἕνεκα δ' τοῦ
κρύπτειν δ' φανερὸς ὑμᾶς, πῶς ἐρεῖ. εἰ τοίνυν ἄρα δ'
τοιοῦτός τίς ἐστιν ἀνθρωπ῾ ἐν τῇ πόλει, οἵ῾ ἐκ πάν-
τως τρόπ῾ τ῾ κεινοὺς τινας καὶ συκοφαντήσοντα ζη-
τεῖν εἶναι δικαίως, ἢ ἀδίκως μηδὲν φρονοῦντας· ὑδένα
αὖ ἧττον εὑρεῖ χρήσιμον, ἢ ἑαυτῷ. διὰ τί; ὅτι τὸν
κατηγορήσοντα τῶν ἄλλων, καὶ πάντας κενοῦντα, αὐ-
τ῾ αἰσ-

Quod enim facinus tã atrox, tam perniciosum est, Athe
nienses, quod fugiat homo conscelcratus, & patrio in po
pulũ odio refertus? Quis alius respublica (quod absit)
expeditius euertat, si consequatur autoritatẽ & potentiã? Nónne videtis eius ingeniũ & actiones, nõ ratione,
non vlla verecundia, sed vna desperatione gubernari?
imò omnes eius actiones nõ esse aliud, quàm desperatio-
nẽ? quæ cũ ei maximo ipsi malo sit in quo est: tum acerba
& grauis est omnib. & reipub. intolerabilis. Omnis enim
homo profligatus & semetipsum proijcit, & q̃ consilio re-
tineri potest, incolumitatẽ: sed admirabiliter & præter
rationẽ, si fortè euaserit, conseruatur. Quis igitur homo
cordatus semetipsum aut cõmoda reipub. isti cõmiserit?
quis non quantũ possit, ea præditũ fugiat, & tollat è me
dio, ne quando inuitus in eũ incidat? De salute reipub.
deliberantib. Atheniẽses, nõ quærẽdus is est, cuius desperà
tionis socij sint ipsi: sed is potius, cuius mẽtem & ingenij bo
nitatẽ, & magnã prouidentiam imitẽtur. Nam hæc ad
felicitatẽ perducunt mortales omnes: illa eò, quò istũ a-
bire decet. idq; æstimate nõ è meis verbis, sed in omnes ho
minũ mores intuentes. Omnib. vrbib. aræ sunt & fana
deorũ omniũ, atq; inter eos etiã prouidæ Minervæ, vt ma
gnæ & præstantis deæ, & iuxta Apollinẽ Delphicũ pul
cherrima & maxima *ædes si atim vbi templũ ingres-
sus fueris: qui cũ & deus & vates sit, vtraq; ratione no-
uit quid maximè expediat: nõ Desperationis & Impu-
dentiæ. Quin & Iustitiæ, & Aequitatis, & Verecundiæ
mortalibus omnib. aræ sunt, aliæ pulcherrimæ, & sanctis
simæ in animo cuiusque & ingenio: aliæ eæq; commu-
nes omnib. ad cultũ propositæ: sed non Impudentiæ, aut
Calũniæ, non Periurij, nõ Animi ingrati, quæ omnia isti
insunt. Etsi aũt scio istũ rectam & verã defensionis viã
declinaturum, & extrinsecus vndiq; circuiturũ conũ
ciantem & calumniantẽ, & pollicitantem se accusatu-
rum, in ius adducturum, traditurũ magistratui, & eius
generis alia: tamen, si vos prudenter audietis, ea omnia
nihil illi profutura sunt. Quid enim istorum nõ sæpè in
omnibus quale esset, deprehensum est? Ac præteribo cete
ra: tu Aristogiton me septies maiestatis egisti reum, mer
cenarius eorum, qui tum Philippi negocium agebant, o-
rator, & me rationes referentem bis accusasti. Ac ego
quidem, qui homo sum, Adrastiam adoro: & habeo dijs
immortalibus & vniuersis vobis magnam gratiam, A-
thenienses, qui me conseruastis: tu autem nihil vn-
quam dixisti veri, sed mendacij semper es conuictus.
Quod si hi sopita legum autoritate, hodie te absolue-
rint: nunc me reum perages? quo crimine? Sic enim con
siderate: Biennium iam iste vi concionatur, quod ei fa-
cere non licet: sed concionatur tamẽ. Deinde interea mi-
serum Phocidem, & fœnum illum ærarium Pirænsem,
& coriarium, & si quos alios apud vos accusauit, pec-
care in rempublicam vidit: me autem non vidit, orato-
rem, in quem hostili fuit odio, nec Lycurgum, nec alios,
de quibus plurima statim dicet. Atqui propter vtrum
que dignus est exitio: tum quòd ostendere cum posset,
factam esse vobis aliquam per nos iniuriam, omissis no-
bis, homin erum imperitos inuasit: tum si nihil
potest, quòa c ad eludendos & decipiendos vos com-
miniscetur. Quòd si fortè quis homo est in vrbe tali
ingenio, qui omni modo requirat eum qui accuset &
calumnietur alios, quo iure quáque iniuria nihil pensi
habens: neminem minus vtilem isto inueniet. cur? quia
accusatorem aliorum, & omnium exagitatorem, ipsum

omni crimine vacare oportet: ne propter eius improbitatem illi elabantur. Nemo autem huius vrbis incola, nec pluribus, nec maioribus, quàm iste, peccatis est refertus. Quid igitur iste est? Canis mediusfidius, vt quidam aiunt, populi. Cuiusmodi? qui eos, quos vt lupos insimulat, non mordeat: quas verò se tueri profitetur oues, ipse deuoret. Quem enim iste oratorum tanta clade affecit, quanta homines plebeios, quos passim exagitat? Quem, posteaquam nunc ab integro concionatur, oratorem accusauit? neminem: sed homines plebeios multos, in quos decretum cum scriberet, condemnatus est. Atqui dicunt, canes qui de ouibus gustent, esse iugulandos. Itaq; primo quoq; tempore è medio tollendus est. Nulla enim eius, Athenienses, ijs in rebus quas iactat, est vtilitas: sed iste rem perspexit nefariam, & impudentem. Nam cum in concionibus conuicia dicat, & petulanter omnes lacessat: quibus in rebus ea ratione vos vniuersos deceperit: earum rerum cum descendit, singulatim ab vnoquoq; vestrùm pœnas sumit, calumniando, postulando, nummos exigendo: non ita me dij amẽt, ab oratoribus (hi enim cum eo conflictari possunt) sed à plebeijs & rerum imperitis: id quod icti qui sunt, nouerũt. At hercule hæc ita esse fatebimini: sed cum vtile sit, publicum esse accusatorem, neglectis his omnibus, cõseruandum esse dicetis? Sed quæ reipsa estis experti Athenienses, ea nunquam ex verbis æstimate. Iste in publicum non prodijt quinquennio, quo concionibus ei fuit interdictum. Quis igitur eum illo tempore desiderauit? quam reipublicæ partem neglectam vidit propter eius absentiam? Quid verò, ex quo nunc concionatur, factum est melius? Mihi quidem contrà videtur: quo tempore non prodijt, refocillatam è malis esse rempublicam, quæ omnibus iste inferebat: ex quo rursus concionatur, obsideri, orationes seditiosas & turbulentas in omnibus concionibus semper habente isto. Nunc audaciorem ingrediar orationem, & cum ijs agam, qui eum propter ista diligunt: qui quales putandi sint, ipsi considerate: ego verò non dicam aliud, nisi eos non sapere, qui secum eo coniungant. Ac vestrùm qui in hoc consessu nunc adestis, Iudices, talem arbitror esse neminem. Etenim & iustum est, Athenienses, & honestum, & vtile, me sic & loqui & sentire de vobis. E reliquis autem ciuibus, vt maledictum ad quàm paucissimos pertineat, discipulum, aut si vultis, doctorem eius Philocratem Eleusinium illum, solum talem esse statuo: non quin plures sint (vtinam enim Aristogitone delectaretur) sed quia in eo, quod, vt vobis cõtumelioſum, dicere vereor, neq; alios à meciues accusari publicè decet. Deinde idem efficiet etiam in vnum directa oratio. Ac quali eum esse præditum ingenio necesse sit, qui Aristogitone gaudeat: subtilius inquirere omittam, ne multis vti maledictis mihi sit necesse. Illud autem dico: si improbus est Aristogiton, sine controuersia, & acerbus, & calumniator, & talis qualem se esse pollicetur: largior, concede tibi Philocrates, talis cum sis, tui similem vt defendas. Nam si reliqui ciues omnes, & ita sunt affecti, vt oportet, & leges obseruant: nihil istud reipublicæ incommodaturum arbitror. Sin caupo est improbitatis, & mango sordidissimus, & propola, & ea quæ vnquam egit, tantum non statera & ponderibus adhibitis vendidit: quid istum, ô inepte, acuis? Neque enim mehercule coco vllus vsus est cultri hebetis: neq; ei qui per se vult negocia facessi, & mala dari omnibus, calum-

Infectatio amicorum Aristogitonis, qui ne quam hominem & conscelera tum defendant.

Α τ̃ αὐτεξέλεγκτον ὑπάρχειν δεῖ· ἵνα μὴ διὰ τ̃τ̓ τὰ πονηρὰ διαφύγωσιν ἐκεῖνοι. τ̃τ̓ ἦ ἔτι πλείονων, ἢ μειζόνων ἁμαρτημάτων ἕδεις μᾶλλόν ἐστι μεστὸς ἐν τῇ πόλει. τί ἂν ἄτος ἐστι; κύων νὴ δία φασὶ τινες ἕ δημαπός; οἵος οὓς μὲν αἰτιᾶται λύκους εἶναι, μὴ δάκνειν, ἃ δὲ φησι φυλάττειν πρόβατα, αὐτὸς κατεσθίειν. τίνα γὰρ τ̃ ῥητόρων ἕτ' εἰργάσατ' ἢ κακὸν μέγιστον, ἠλίκων οὐχ ἰδιώτας, οὓς συκοφαντῶν περιέρχεται; τίνα δὲ ἐξ ἧς πάλιν νυνὶ λέγει, κέκρικε ῥήτορα; ἀδύνατον· ἀλλ' ἰδιώτας πολλοὺς, περὶ ὧν ψήφισμα γράφων ἐάλωκεν. ἀλλὰ μὴν οὐχ ὑγιεινοὺς κύνας τῶν προβάτων κατακόπτειν φασὶ δεῖν. ὥστε οὐκ ἂν φθαίοι κατακοπόμενος. ἀδύνατον γάρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, χρήσιμός ἐστιν ὧν φησιν· ἀλλ' ἕτ' πρᾶγμα ἑώρακε μιαρὸν, καὶ αἰσχρόν. λοιδορούμενος γὰρ ἐν τ̃ ἐκκλησίᾳ καὶ προπετῶς ἅπασι προσιόντων, ὧν αὖ ἐκ τούτων ἀθρόους πάντας ὑμᾶς ἐκεῖ προσκρούσηται, τούτων καταβὰς καθ' ἕνα ὑμῶν παρ' ἑκάστου δίκην λαμβάνει συκοφαντῶν, αὐτῶν, εἰ παρέλθοιν ἀργύριον, ἐχὶ μὰ δία τ̃ λέγοντας (ἔστι γὰρ ἀπίστανται τούτῳ συμβαπτίζεσθαι) ἀλλὰ τ̃ ἰδιώτας, καὶ τ̃ ἀπείρους· ἴσασι γὰρ οἱ πεπραγμένοι. ἀλλὰ νὴ δία τοῦτ' μὲν ἔστως ἔχειν ὁμολογήσετε, *χρήσιμον γ', ἄνθρωπον τῇ πόλει κρίνειν· ὥστε πάντα τοῦτ' παριδόντας δεῖν αὐτ σώζειν; ἀλλ' ὧν ἔργῳ πεῖραν εἰλήφατε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μηδέποτε ἐκ λόγου τοῦτ' σκοπεῖτε. ἔστ' ὑμῖν ἐχὶ πεπραγὼς πολίτε ἕτ' ὢν ἐτιμήθη μὴ λέγειν αὖπ. τίς ἂν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἕτερον ἐπόησε; τί τ̃ τ' πόλεως ἐλλείπει φθείρασ' τ̃ ἀπραγμοσύνην εἶδε τ τούτου; τί γ' ἀφ' ἕνὸς λέγει, βέλτιον γεγονός; ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ τοὐναντίον· ὃν μὲν πεπραγὼς χρόνον, ἀναπαύσασθαι τῶν κακῶν ἡ πόλις, ὧν ἅπασιν ἕστ' πρόδηλον ἦν· ἀφ' ἕ δὲ πάλιν δημηγορεῖ, πολιορκεῖσθαι, λόγους σασιώδεις καὶ παραχώδεις ἐν ἁπάσαις τ ἐκκλησίαις ἀεὶ λέγοντ' τούτου. βούλομαι πίνυν καὶ πρὸς κινδυνωδεστικὸν ὄγκον ἀψασθαι λόγου, καὶ διαλεχθῆναι τοῖς διὰ ταῦτα φιλοῦσιν αὐτὸν οὓς ὑποίους μέν τινας χρὴ νομίζειν, αὐτοὶ σκοπεῖσθε· ἐγὼ δὲ ἁπλοῦν μὲν οὐκ ἔχω, πλὴν ὅτι γε σωφρονοῦσι, πιστεύοντες αὐτοὺς τούτῳ. τ μὲν οὖν ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῶν ὅλων ὑμῶν ἁπλοῦν εἶναι τὸ βέλτιστον τίθεμαι. καὶ γὰρ δίκαιον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ καλὸν καὶ συμφέρον ἅπασι καὶ λέγειν ἐμὲ, καὶ φρονεῖν περὶ ὑμῶν. ἐκ δὲ τῶν ἄλλων πολιτῶν, ἵν' ὡς εἰς ἐλαχίστους τ βλασφημίαν ἀγάγω, τ μαθητὴν, εἰ δὲ βούλεσθε, τ διδάσκαλον αὐτοῦ φιλοκράτη τ ἐλευσίνιον, μόνον εἶναι πιστεύω τίθημι· ἐχ ὡς ἐχὶ πλειόνων ὄντων (ὤφελε γὰρ μηδεὶς ἀνθρώπων ἐρισγείτονι χαίρειν) ἀλλ' * ὁ καθ' ὑμῶν ὡς ὀνειδιζόμενον ἐκνῶ λέγειν * ἀσθενὲς ἅπτ τ ἄλλων πολιτ δίκαιός εἰμι γὰρ μοσίᾳ κατηγορεῖν. εἶτα καὶ παντὸς πιστὸς καὶ πρὸς ἅπαντα θεὶς ὁ λόγος. τὸ μὲν ἂν ἐξετάζειν ἀκριβῶς οἷον ἀνάγκη τ φύσιν ἔχει τ ἐρισγείτονι χαίροντα, ἐάσω, ἵνα μὴ πλακὴ βλάσφημα ἀναγκάζωμαι * διεξιέναι ἀλλ' ἐκεῖνο λέγω· εἰ πονηρός ἐστιν ἐρισγείτων ἁπλῶς κ πικρὸς, καὶ συκοφάντης, καὶ πιστὸς οἷος ὑπολαμβάνεται δίδωμι, συγχωρῶ Φιλοκράτης σοὶ τῷ τοιούτῳ τ ὁμοίον σώζειν τ γὰρ ἄλλων ἁπάντων καὶ φρονοῦντων ἃ δεῖ, καὶ φυλαττόντων ἐστὶ νόμους· ἀδύνατον γὰρ οἶμαι ἡνιᾶσθαι, εἰ ἦ κάπηλός ἐστι πονηρὸς καὶ παλιγκάπηλος, καὶ μεταβολὰς, καὶ μονονὺ ζυγὰ καὶ σταθμὰ ἔχων πάντα ὅσα πώποτ' ἔπραξεν, ἐπώλησε· τί γάρ ἐστιν, ὦ μάταιε, ἀκονᾶσθαι ἅπερ γὰρ μαχαίρᾳ μαχαίρας ἀδύνατ' ἐς' ὄφελος δήπεθεν, ἧς μὴ τέμνει· ἅπερ τῷ βουλομένῳ δὲ αὖ πᾶσι πράγματα καὶ κακὰ γίγνεσθαι, ὁ τοῦτο *δυνάμενος ποιεῖν

B

C

συκοφαν-

συκοφάντης ἀδικόν ἐστι χρῆσιμον. ἀλλὰ μὲν ὅτι τοιοῦτός ἐστιν ὅτι σοι, εἰδότι φράσω. τὴν καθ' ἡγήμονος ἀπαγγελίαν μέμνησαι ὡς ἀπέδοτο καὶ τὰς κατὰ δημάδου χρεοφάς· οἴεσθ' ὡς ἐξέλιπε τὴν ἐλαιοπώλιν ἀγάθωνα. τοῦτο γὰρ πρώην βοῶν κεκραγώς, καὶ ἰδιώτης, πάντ' ἄνω τε καὶ κάτω ποιῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ὡς δέον ῥεβελοῦν, λαβὼν ὁπόθ' ἅπαξ, παρὼν ὅτε ἠφίετο, ἄφωνον ἐχρῆτο. τὴν κατὰ δημοκλέους εἰσαγγελίαν αἰσθόμενος πῶς ἔτρεψεν; ἄλλα μυρία, ὧν ἐμοὶ μνεῖαν ποιεῖσθαι σύ γ' οἶδ' ὅτι καὶ τὰ αὐτοχρεοφορικὰ αὐτῶν ἔχεις ἐρωτᾶν αὐτόν. τίς οὖν ὁ τὸν τοιοῦτον σώζων, * ἢ πονηρὸς, ἢ χρηστός; ἀλλὰ τί; τὸ μὲν δὴ ὁμοίων προδότης, τὸ δὲ χρηστῶν ἐχθρὸς οὐ φύσεως καὶ γνώμης, πάλιν αὖ συκοφάντης καὶ πονηροῦ σπέρμα καὶ ῥίζαν, ὥσπερ γεωργὸς, ὑπάρχειν οἴεται δεῖν τῇ πόλει. τοῦτο γὰρ καλὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· νομίζω γὰρ οὐ θεὸς δεῖ ὅσιον. ἀδεῶς οὖν προγόνους ὑπολαμβάνω τὰ δικαστήρια τῶνδ' ὑμῖν οἰκοδομῆσαι, ἵνα οὖν ῥιζώτης ἐν αὐτοῖς μοσχεύητε· ἀλλὰ τοὐναντίον, ἵνα ἀνείργητε καὶ κολάζητε, καὶ μηδὲν ἐᾶτε ζηλοῦν, μηδ' ὑπόνοιαν κακίας. δυσκατάπαυστον δὲ καὶ κινδυνῶδες πρᾶγμ' εἶναι πονηρία ὅπου γε δὴ ἐξεστιν εἰπεῖν τοῖς ὡμολογημένοις ἀδικήμασιν εἶναι κείνετα, καὶ οὐκ ἀπόλωλε πάλαι· τί χρὴ ποιεῖν, ἢ λέγειν; ὃς εἰς τοῦθ' ἥκει πονηρίας, ὥσθ' ὑπὸ δειγμένου ἡδονῆς βοῶν, συκοφαντῶν, ἀπολλῶν, οὐκ ἐπαύετο. εἰς μὲν ὑμεῖς τὰ μέγιστα ἐνεχειρίζετε στρατηγοῖς, οὐκ αὐτῷ δεῦρο ἄγειν αἰρουμένῳ οὐκ ἔδοσαν, δὲ τῶν κηρύκων ἀπιστούντας ἐλέσθαι φάσκων· οὐκ ἐκείνους ὑμᾶς ἔβελτιον, ἀλλ' ἐκείνοις μὲν ἐξὸν μικρὸν ἀργύριον δοῦναι τούτῳ, μὴ ἀκοῦσαι πᾶν· ἀλλὰ τὴν ὑμετέραν χειροτονίαν προπηλακίζων, καὶ τὴν ἑαυτοῦ πονηρίας ἐπίδειξιν ποιούμενος· τὰς γὰρ κληρωτὰς ἀρχὰς παράτιθεν, αὐτῶν, εἰσπράττειν δεῖν ἄγειν, πάκακον δ' παρέχων; τὸ τελωνεῖν γὰρ τοῦτο, πάντες εἰς παρακλῆσιν καὶ φύσιν ἐμβαλεῖν ζητήσας, γράμματ' ἐκπέμψεις ψευδῆ· ὅλως δὲ ἅπαντα τῶν πάντων κακῶν πεφυκὼς καὶ πεπλασμένος, ὃν, ὃν τοιοῦτός ἐστι τῷ βίῳ. σκοπεῖτε γάρ· εἰσὶν ὑμῖν δυσμενεῖς πάντες ἀθλιώτατοι, τῶν ἕκαστος ἂν μέλλῃ παράξειν καὶ τὴν ἀγορὰν πειέρχεται, ἢ τι νὴ τὴν ἡρακλέα τῶν κοινῶν ἢ τῶν ἰδίων· ἀλλ' ἀχθόμενος, δὲ ἂν δοκῇ αὐτοῖς ἔχοι δεῖξαι πρὸς ὅτῳ τὸν βίον ἐστὶ, τῶν μετρίων, ἢ τῶν καλῶν, ἀχὶ τῶν πολιτικῶν ἀγαθῶν ἅπτεται· δενὶ τῇ ψυχῇ διατρίβει. ἀ τέχνης, ἀ γεωργίας, οὐκ ἄλλης ἐργασίας δημιᾶς ἐπιμελεῖται· ἀ φιλανθρωπίας, ἀχ ὁμιλίας δημιᾶς δ' ἑνὶ κοινωνεῖ· ἀλλὰ πρεύεται διὰ τὸ ἀργὸς ὥσπερ * ὄφις, ἢ σκορπίος, ἡρκὼς τὸ κέντρον, ἄθλων δεῦρο κἀκεῖσε, σκοπῶν τίνι σύμφορα, ἢ βλασφημίαν, ἢ κακόν τι προσρίψαιμεν, ᾗ καταπλήξας εἰς φόβον, ἀργύριον * πράξῃ· δὲ προσφοιτᾷ πρός τινα τῶν τὸν ἐν τῇ πόλει κυρίων, ἢ μυροπωλίων, ἢ τῶν ἄλλων ἐργαστηρίων δὲ πρός σ' ἀλλ' ἅπασις, αἰδοῦς, ἀμικίας, ἀ χάριν, ἀ φιλίαν, οὐκ ἄλλο δὲν, ὧν ἄνθρωπος μέτριος γιγνώσκων· μεθ' ὧν οἱ ζωγράφοι οὐκ ἀσεβεῖς γράφουσιν ἐν ᾅδου, μετὰ τούτων μετ' ἀρᾶς καὶ βλασφημίας καὶ φθόνου καὶ στάσεως καὶ νεκρους πειέρχεται. εἶθ' ὃν δὲ τῶν ἐν ᾅδου θεῶν εἰκός ἐστι τυχεῖν ἵλεων, ἀλλ' εἰς οὐκ ἀσεβεῖς ὠφελῆσαι διὰ τὴν πονηρίαν τοῦ βίου· τοῦτον ὑμεῖς ἀδικηθέντες λαβόντες, ἀ μόνον ἀ ἠμωρήσεσθε, ἀλλὰ καὶ μειζόνων ἀξιώσαντες δωρεῶν ἀφήσετε, ὡς οὐκ εὐεργέτας; τίνι γὰρ πώποτε ὑμεῖς ἔδοτε, ἐὰν ὄφλῃ τῷ δημοσίῳ, τούτῳ μὴ καταθέντι τὸ ἴσον μετέχειν; οὐδενί. μὴ τοίνυν μηδὲ τούτῳ δότε νυῖ, ἀλλὰ τιμωρήσασθε, καὶ παράδειγμα ποιήσατε τοῖς ἄλλοις. ἄξιον

A *calumniator vẽditurus omnia, quicquã prodeſt. Talem aũt eſſe iſtum, ſcienti tibi dicã. Meminiſti vt Hegemonẽ læſæ maieſtatis reũ fecerit? vt ab accuſando Demade acceptã pecuniã deſtiterit? vt Agathonem olearĩũ miſſum fecerit? Cum enim dudũ clamitaret & vociferaretur, proh diuũm atq; hominũ fidem, & pro concione cælum terram miſceret, quæſtiones habendas clamitaret: acceptã quacunq; mercede, quanquã præſens, cũ is abſolueretur, obmutuit. In accuſando Democle perduellionis reo, accuſationẽ quò reiecit? Alia infinita ſunt, quorũ mihi memini ſſe omniũ laborioſum eſt: te aũt etiam exempla illarũ actionũ habere ſcio, qui illi propter prædæ ſocietatẽ ſubſeruias.* Quis igitur eſt, qui talẽ tuetur? bonus, an malus? malus. Quamobrẽ? nam & ſui ſimiliũ eſt proditor, & bonorum hoſtis natura & genere. Niſi quis calũniatoris & hominis improbi ſemen & radicẽ, vt agricola, relinquenda eſſe cenſet reipub. Quod non eſt honeſtum, Athenienſes: atq; ita me dij ament, nefas etiã eſſe exiſtimo. Neq; enim maiores vobis has curias ædificaſſe puto, vt iſtud hominũ genus in eis tanquã viuũ radices propagaretis: ſed contrà, vt coherceretis & puniretis, neq; quiſquã æmularetur, aut appeteret improbitatẽ. Omnino aũt id eſt improbitatis ingeniũ, vt ſine magnis reprimi difficultatibus haud poſſit. Cum enim Ariſtogiton in manifeſtis iniurijs accuſetur, & non olim perierit: quid faciendũ eſt, aut dicendum? qui eò venit improbitatis, vt iam accuſatus, clamitare, calũniari, minitari nõ deſiſteret. Quibus enim vos res maximas credebatis ducibus, quia nũmos ei poſtulanti non dabant, eis nec ſi meta cõmittenda eſſe dictitabat: quib. verbis nõ illos lædebat, non: licitũ enim eis erat, paucis nummis datis, ea non audire: ſed veſtra ſuffragia contẽnebat, & ſuã improbitatẽ oſtentabat. magiſtratus porrò qui ſorte creantur, lacerabat, poſcebat, pecuniã exigebat, quo malorum genere nõ vexabat? Poſtremò aũt omnes in tumultũ & ſeditionẽ conĩcere ſtuduit, falſis literis propoſitis: deniq; in omniũ perniciem natus eſt, & talem ſe eſſe tota vita declarat. Ita enim rẽ perpendite: Athenienſes omninovicies mille ſunt. Horũ vnuſquiſq; vno ſaltẽ negocio quopiã occupatus, in foro obabulat, ſiue id ſanè publicũ ſit, ſiue priuatum. Iſte aũt nihil quicquã oſtendere poſſit rei*

Imago calumniatoris, & priuatæ Reivitæ exagitatio.

C *moderatæ aut honeſtæ, in qua verſetur & vitã agat: nõ publico aliquo bono animũ occupatum habet: non arti, non agriculturæ, non vlli quæſtui ſit: det: cũ nemine vllis humanitatis aut familiaritatis officijs eſt cõiũctus: ſed per forũ incedit vipera inſtar, aut ſcorpionis, erecto aculeo, huc atq; illuc ſaltitans, circumſpectans cui calamitatẽ aut maledictũ, aut malum aliquod offerat, quo in timorẽ cõniecto, nummos extorqueat. nec ingreditur in vllam publicam tonſtrinam, aut myropolium, aut alias officinas: ſed inſociabilis, vagabundus, à congreſſibus abhorrens, non gratia, non amicitia, non vlla præditus eſt moderati hominis cogitatione: ſed ijs comitibus quos pictores lemuribus adiungunt apud inferos, diris, maledicentia, inuidia, ſeditione, contentione ſtipatus incèdit. Quem igitur nec infernales deos placatos habiturũ veriſimile eſt: ſed ad impios relegatum iri propter vitæ improbitatem: eum vos delinquentem nacti, non modò non punietis: ſed maioribus etiam donis ornatum abſoluetis tanquam bene meritum? Cui enim vos vnquam conceſſiſtis, ſi reipublicæ debuit, vt mulcta non ſoluta pari iure viueret cum cæteris? nemini. Quare nec iſti nunc cõcedite, ſed punite, & exemplũ in eum edite.*

Operæ-

Μαρτυρία.

Καλῶν γε ἔργων ὁ ῥήτωρ δημιουργὸς ὑμῖν γέγονεν. ἄξιόν γε οὖν ἐστι καὶ τοιαῦτα πεπονηκότος σώματος καὶ λόγου ἢ συμβουλίου ἕνα ἀκοῦσαι. ἀναγνῶθι δὴ καὶ τὸ καλὸν τοῦτο αὐτοῦ δόγμα.

Δόγμα.

Εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, ὦ ἄνδρες ἀθλιώταιοι, εἰ οἱ μὲν ὑπὲρ πονηρίας καὶ τοῖς * αἰσχίστοις ἐμπεπλωκότες εἰς τὸ οἴκημα, τοσούτῳ τοῦτον ἡγήσαντο ἑαυτῶν πονηρότερον, ὥστε ἄμικτον ἑαυτοῖς καταψῆφισθε ὑμεῖς δὴ ἐξελήλακότων τῶν νόμων αὐτὸν οὐκ ἐκ τῆς πολιτείας εἰς ὑμᾶς αὐτοὺς * καταψήσεσθε; ἢ τοὺς μὲν πεφευγμένων ἢ βεβιωμένων ἐπαινέσαντες; ἢ τοὺς μὲν πάντων ἀχθομένους δυσχεραίνετε; οὐκ ἀσεβεῖς; οὐκ ὠμός; οὐκ ἀκάθαρτος καὶ συνωφελήτης; ἀλλ', ὅμως τοιαῦτα ποιῶν καὶ τοιοῦτος ὤν, ἐν ἁπάσαις ἀεὶ βοᾷ τὴν ἐκκλησίαν· ἐγὼ μόνος ἔτι * εὔνους ὑμῖν· πάντες δ' ἄλλοι συνεστῶτ· πεφθόνηκα· ἡ παρ' ἐμοὶ μόνον εὔνοια λοιπή. βούλομαι δὴ τοσοῦτον καὶ μείζω εὔνοιαν αὐτοῦ τούτων ἐξευρεῖν, πόθεν ἐστὶ καὶ ἐκ τίνος ὡς ἀληθῶς αὐτῷ γεγονυῖα. εἰ μὲν ἐστι τοιαύτη χρῆσθε αὐτῇ καὶ πίστευσον. εἰ δὲ μή, φυλάξασθε. πότερον γὰρ ὅτι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ θανάτου κατέγνωτε, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ ὤφλησαν ἀποστασίου, ἀποδόσθε; διὰ ταῦτα αὐτὸν ὑμῖν ὑπολαμβάνετε εὔνουν εἶναι; ἀλλ' ἄτοπον νὴ τὸν δία καὶ πάντας θεούς τοῦτό γε. εἰ μὲν γὰρ εὔνους ἐστὶν ἐκείνοις, καὶ τοῖς τῆς φύσεως διατρόφοις νόμοις, οἳς καὶ ἀνθρώποις καὶ θηρίοις ἐξ ὁμοίου τοῖς ἅπασιν ὑπάρχει, σφόδρα οὗτος γονεῖς κακόνους ἐστὶ τοῖς ἐκείνου ἀπολωλεκόσι δῆλον ὅτι καὶ νόμοις καὶ πολιτείᾳ τῇ τούτων. εἰ δὲ μηδὲν τούτων ὑπολογίζεται ποιεῖται, ἡδέως ἂν εἰδείην, τίς ἐστιν ὁ τοῖς οὗτος γονέας εὔνοιαν ὁρῶν προσηκόντως τούτου, ὥστε τοῖς τὴν δημοσίαν νῦν ἔχειν ὑπαρχεῖται, πιστεύων. ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπιστῶ, καὶ θεοῖς ἐχθρὸν, καὶ μόνον ἀνθρώποις ὑπολαμβάνω τοὺς τῶν γονέων ἀμελοῦντα· ἀλλὰ καὶ δῆλον ὅτι πᾶς ἐνθυμεῖσθε αὐτοῦ καταψηφίσασθε, καὶ δίκης εἰς τὸ δεσμωτήριον καταβήσεσθε, καὶ αὐτὸν καὶ τὸν ἀδελφόν, διὰ τοῦτ' ὑμῖν εὔνους ἐστίν; ἀλλὰ καὶ τοῦτ' ἄτοπον. ἀλλ' ὅτι τὸ δεχθὲν λῦσ' ἔλαχεν ἀποδοκιμάσατε; ἀλλ' ὅτι σωθέντα μὲν αὐτοῦ κατέγνωτε; ἀλλ' ὅτι πάντα πελάνους τοσούτους τιμήσατε; ἀλλ' ὀλυνθοδεικτεῖτε, ὅτι τῷ πονηρότατον τ' ὄντων ἁπάντων δεικνύναι; ἀλλ' ὅτι τὸ ὑπαρχόντων νόμων καὶ πολιτείας μενούσης, οὐκ ἂν τὰ αἰσχρῶν αὐτοῦ τούτων * ἀπαλλαγή; ἀλλὰ διὰ τί ὑμῖν ἔτος ἐστὶν εὔνους; ὃν * φησὶν ἀναιδὴς ἐστιν; ὁ δὲ ἀναιδὴς ἐκ τίνος ἀνομάσθη τ' ἄλλων, ἀλλ' ἢ ὅταν τὰ μήτε ὄντα μήτ' ἂν γενόμενα τοῦτα τολμᾷ λέγειν δι' ἀναισχυντίαν, ὅπερ οὗτος ποιεῖ; ἡγοῦμαι τοίνυν καὶ τοῦτ' ἐνδείξεως, ἅμα μὲν βαλλόμενον ἐξολεκθρεύσαι, βέλτιον εἶναι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ἐγὼ μὲν οἶμαι δεῖν ὑμᾶς ὥσπερ ἂν ἰδίου χρέους ἐπιτάττειν ἴδιον, ὅπως ἐξετάσει τοῦτον, καὶ τὰ τούτου δίκαια. εἰ τοίνυν τις ὀφείλειν ἑνὶ ἢ πλείοσι τὸ χρῆμα τοῦτο, ὃν ἠρνεῖτο εἰ μὲν ἐφαίνετο αὐτὸ σεσημασμένα καθ' ἃς ἐδανείσατο, κείμενα, καὶ οἱ τεθέντες ὅροι ἐστήκοτες τ' ἀργύριον ἡγεῖσθ' ἂν ἀναιδῆ δῆλον εἶναι. εἰ δὲ ἀνῃρημένα τοῦτο τὸν ἐγκαλοῦντα. ὅτῳ τοῦτο πέφυκεν. εἰσί τοίνυν ὧν δικαίως ὀφείλει τῇ πόλει, σεσημασμένοι μὲν οἱ νόμοι καθ' οὓς ἐξεφόρουν πάντες οἱ ὀφλισκάνοντες· ὁρᾶτε δὲ, ἡ σανὶς ἡ τοῦ θεοῦ κειμένη. εἰ μὲν δὴ ἂν ἀνῄρηται τοῦτο καὶ ἐξήλειπται τὸ ὄφλημα· ἡμεῖς ληρῶμεν, μᾶλλον δὲ ψευδόμεθα. εἰ δὲ ἔτι ἐστὶ καὶ ἔστιν ὅπως ὥσπερ ἂν ἐκτίσῃ, καὶ μεθύει· ὅτῳ οὐδὲν ἀληθὲς λέγει· ἀλλ' ἀσκεῖ, καὶ δεινὰ ποιεῖ, τὰ κοινὰ δίκαια ἀφανίζειν ὅπλοις χειρῶν. οὐ γὰρ εἰ μὴ τοῦτο ὅσον ὦ ἦλεν, ὀφείλει, νικᾷ ἡ κρίσις, ἀλλ' ὁλόγῳ ἐστὶν· ἀλλ' εἰ ὀφείλει· ἢ δεινά γ' ἂν πάθοιεν οἱ διὰ χαφλὼ

A

TESTIMONIVM.

Egregiorum scilicet operũ vobis orator ipse artifex extitit. Operæprecium verò est, ex tali ore aliquam orationem audire, aut consilium. Recita etiam præclarum illud decretum de eo factum.

DECRETVM.

Et non pudeat, Athenienses, cũ homines propter improbitatem & fœdissima facinora coniecti in carcerẽ, tãtò istum se improbiorẽ esse duxerint, vt aqua & igni interdixerint: si vos, expulsum eum legibus ex republica, in vestrũ numerum recipietis? Quod eius facinus, quã vitæ rationẽ laudabitis, aut quid potius omniũ non ægrè feretis? Nónne impius est? nónne crudelis? nónne impurus? nónne caluniator? & tamẽ talis cũ sit, & talia designet: in omnibus semper concionib. clamitat: ego solus adhuc vobis bene cupio: omnes isti conspirarunt: proditi estis: sola mea benevolẽtia est reliqua. Inquirã aũt in vehementẽ istam eius & ingentẽ benevolentiam, vnde ea sit, & vnde reuera ortum duxerit: vt, si est talis, ea vtamini & freti sitis. Sin minus: vti caueatis. Nunquid inde, q patrem eius capitis damnastis, & matrẽ eius coniectam deserta clientela vendidistis? propter hæc eum vobis bene velle existimatis? at hoc, ita me Iupiter dij q, omnes ament, absurdũ est. Nam si illis bene cupit, & legẽ naturæ tuetur: quæ vna & hominibus & feris ex æquo est sancita, vt parentes diligant: malè vult ijs, qui illos peremerũt. apparet igitur eodem esse animo & in leges, & in rempublicã illorum. Sin nullam horum rationem ducit: perquàm scire velim, quis eum, quem benevolentiam in parentes abiecisse videret, ea esse præditum, qua se populũ nunc prosequi iactat, crederet? Equidẽ adduci non possum: & dijs inuisum, nõ modò hominibus, eum esse puto, à quo parentes negligantur. At hercule q eius delationes damnastis, quòd bis in carcerem coniecistis, & ipsum, & fratrem: propterea vobis bene cupit? sed & hoc absurdum est. An quòd magistratuum, qui ei sorte obuenerat, abrogastis? an quòd violatarum legum condemnastis? an quòd quinq talentis mulctastis? an quòd digitis eum monstratis, cum monstrare vultis omnium mortalium improbissimum? An quod saluis legibus, & republica incolumi, hac ignominia liberari nullo modo potest? Cur tandem vobis iste bene cupit? quòd se impudentem esse fatetur? at impudens ex qua re alia nomen est sortitus, nisi quòd, quæ neq sunt, neq facta sunt, ea dicere audet, propter impudentiam: id quod iste facit. Iam quæ in accusatione mihi prætermittere visus est Lycurgus, ea vobis præstat exponere. Arbitror enim oportere vos, tãquam si de priuato aliquo debito vestro ageretur, sic in istum inquirere, & in causæ huius æquitatem. Si quis igitur pecuniã debere aliquem criminaretur, is verò negaret: si proferrẽtur tabulæ, secũdũ quas mutuatus esset, & affixi essẽt libelli: eum qui negaret, vtiq impudentẽ putaretis. Sin hæc sublata essent: eum qui postularet. Sic natura cõparatũ est. Sunt igitur eorũ quæ Aristogiton Reipub. debet, tabulæ, leges, quib. inscribuntur omnes qui debent: libelli, tabella iuxta deã sita. Quòd si hæc sublata sunt, & expunctũ est debitũ: nos nugas agimus, ac potius mentimur. Sin restãt, & restabunt donec soluerit, & manent: iste nihil veri dicit, sed delinquit, & iniurius est, qui iura cõmunia extinguere conetur. Neq enim id nunc agitur in hoc iudicio & disceptatione, tanne ne debeat, quis cumulctatus est: sed an debeat? alioqui periniquè agere videmur, q ob solã accusationẽ sunt inscri-

B

C

Aristogitonẽ non bene velle reipublicæ, ob sese & suos male multatos arguit.

Omissa persona, venit ad causam.

Operæprecium autem est, Athenienses, & cætera audire. A *Nam cum atrocia sint quæ modò Lycurgum referêtem audiuistis, atq; adeò ad eorum atrocitatem nihil adiungi possit: cætera paria illis, & ab eodem profecta esse ingenio reperientur. Præterquam enim q̃ patrem in carcere desertum, Eretria digressus, vt ex Phædro audiuistis, mortuum impius iste & nefarius nõ sepelijt, neq; ijs qui sepelierant sumptus funeris restituit, sed & diem dixit: præterquam quòd manus à matre non abstinuit, vt modò è testibus audiuistis: & sororem suam, nõ quidem germanam, sed ex illa quocunq; modo susceptam (omitto enim hoc) sed sororem tamẽ, peregrè abducendam vendidit: vt asserit eius iudicij crimen, quo eum bonus ille frater, eius causa facinoris accusauit, qui nunc ei patrocinabitur: ad hæc quæ talia sunt, aliud nefarium, ô dij immortales, facinus audietis. Cum enim perfosso carcere esset elapsus: ad mulierem quandam confugit, nomine Zobiam, cum qua nimirum olim consueuerat: ea primis eum diebus, quibus ab vndecimuiris quærebatur, & proclamabatur, occultauit. Postea datis octo drachmis in viaticum, & tunica & pallio, Megara misit. Eam mulierem tam bene de se meritam vt prospero* B *fortunæ flatu vtebatur, & dignitatem apud vos obtinebat: aliquid de eo conquerentem, & eius beneficij memoriam refricantem, & gratiam sibi referri postulantem, primùm alapa data, & minis additis ab ædibus ablegauit. Vt autem muliercula non desistebat, sed progressa (vt eius sexus est ingenium) apud familiares de eo querebatur: ipse eam suis manibus prehensam, ad forum inquilinorum abduxit: ac nisi tributum inquilinorum soluisset, vendita esset per eum, cui salutem ipsa contulisset. Hæc verè à me dici vt constet, accerse mihi eum qui mercedem sepulti patris eius non recepit: & eius litis arbitrum, quam ei propter sororem venundatam intendit iste. profer & accusationem: sed ante omnia voca Zobiæ patronum, quæ eum suscepit, & venditores, ad quos eam adduxit. vos autem modò ægrè ferebatis* *si eos qui ei collectam ad salutem conferrent, accusaret. Nefaria nefaria bellua est, Athenienses, & immanis. Recita testimonia.*

ἄξιον σ᾽ ἐστὶν, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτάτοις, καὶ τἀλοιπὰ ἀκοῦσαι. δεινῶν γὰρ ὄντων, ἃ μὲν ἂν ἐκείνων ὑπερβολὴν ὧν ἠκούσατε ἄρτι λέγουσι· λυκόργου, τὰ λοιπὰ ὁμοίως τούτοις καὶ τοῦ αὐτοῦ φύσεως εὑρεθήσεται. πρὸς μὲν γὰρ τῷ πατέρα ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ πρόδρὸς ἀπολιπεῖν ἐξ Ἐρετρίας, ὥσπερ ἠκούσατε Φαίδρου· δοκοῦσι ὁ ἀσεβὴς οὗτος· καὶ μιδρὸς οὐκ ἔθαψεν, ἀλλὰ καὶ δίκην προσέλαχε. πρὸς δὲ τῷ τὴν μητρὸς μὴ ἀποχέσθαι τὼ χεῖρε, ὥσπερ ἀρτίως ἠκούσατε τῶν μαρτύρων· καὶ τὴν ἀδελφὴν τὴν ἑαυτοῦ ἐκ ὁμοπατρίαν μὲν οὖσαν, θυγατέρα δὲ ὑπὸ τοῦ ἐκείνης ὁπωσδήποτε γεγονυίαν, ἐῶ γὰρ τοῦτο· ἀλλ᾽ ἀδελφήν γε, εἰς ἐξαγωγὴν ἀπέδοτο, ὡς φησὶ τὸ ἔγκλημα τῆς δίκης, ὑπὲρ τούτων ἔλαχεν οὗτος ὁ χρήσιος ἀδελφὸς ὢν, ὁ νῦν σωσαπολογούμενος. πρὸς δὲ τούτοις τοιούτοις ὄσιν, ἕτερον δεινὸν, ὦ γῆ καὶ θεοὶ πάντες· ἀκούσατε. ὅτε γὰρ τὸ δεσμωτήριον διορύξας ἀπέδρα· τότε πρὸς γυναῖκά τινα ἔρχεται, ζωβίαν ὄνομα, ἣ ἐτύγχανεν, ὡς ἔοικε, χρόνῳ μικρῷ πρότερον καὶ κρύπτει καὶ διασώζει τὰς πρώτας αὐτὸν ἡμέρας ἐκείνας, ἃς ἐξῆπτον, ἐκήρυττον οἱ ἕνδεκα· χωρὶς μὲν ταῦτα δοῦσα ὀλίγα δραχμὰς ἐφόδιον, καὶ χλανίσκιον, καὶ ἱμάτιον, ἐξέπεμψεν εἰς Μέγαρα. τοιγαροῦν τοῦτον τὸν ἄνθρωπον τὰ τελευταῖα διεργασαμένην αὐτὸν, ὡς πολλοὺς παρ᾽ ὑμῖν ἔπνιξε, καὶ λαμπρὸς ὢν, μεμφομένῳ τινὶ, καὶ τούτων ὑπομιμνήσκουσαν, καὶ ἀξιοῦσαν εὖ παθεῖν· τὰ μὲν πρῶτον ῥαπίσας, καὶ ἀπολήσας ἀπέπεμψεν δοῦλον ἑαυτῆς. ὡς δ᾽ οὐκ ἐπαύετο ἡ ἄνθρωπος, ἀλλὰ γυναῖκα πρᾶγμα ἐποίει, καὶ πρὸς οὓς γνωρίμους προσιοῦσα ἐκάλει· λαβὼν αὐτὸς αὐτοχειρίᾳ, πρὸς τὸ πωλητήριον τὸ μετοικικὸν ἀπήγαγε· καὶ εἰ μὴ κείμενῃ αὐτῇ τὸ μετοίκιον ἔτυχεν, ἐπέπρατ᾽ ἂν ἀφ᾽ ἑστίας, ὡς τῆς σωτηρίας αὐτῇ αἰτία γεγόνει. καὶ ταῦθ᾽ ὡς ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τὸν παῖδα τὸν τοῦ πατρὸς οὐκ ἀπολειφόμενα, καὶ τὴν δίκης σλαιτητὴν, ὃν ὑπὲρ τῆς πράσεως τῆς ἀδελφῆς ἔλαχεν αὐτῷ ὅσοι, καὶ τὸ ἔγκλημα φέρε. κάλει δέ μοι πάντων πρῶτον τὴν ζωβίας προσάτην, τὸν ὑποδεξάμενόν αὐτὸν, καὶ σὺν τούτῳ τοὺς πωλητὰς πρὸς οὓς ἀπήγαγεν αὐτόν. ὑμεῖς δ᾽ ἠναγκάσθητε δικαίως εἰς τὸν ἔρανον φερόντων εἰς τὴν σωτηρίαν ἀπολογεῖσθαι μιαρὸν μιαρὸν τὸ θηρίον, ὦ ἄνδρες ἀθλιωτάτοις καὶ ἄμικτον. λέγε τὰς μαρτυρίας.

TESTIMONIA.

Μαρτυρίαι.

Quod igitur satis magnum in eum, qui tot & tanta scelera perpetrauit, supplicium statuetur? quæ digna pœna ab eo exigetur? Mors quidem parua mihi videtur. C *Quod si vnum adhuc ex priuatis eius sceleratè factis recensuero, cætera omittam. Priusquam è carcere egrederetur, eò coniecto quodam homine Tanagræo, qui ad satisdationem tabulas habebat: cum eo congressus, & nescio quid colloquens, surripit tabulas. Cum autem homo quereretur, & grauiter ferens diceret, neminem alium surripuisse: eò demẽtiæ peruenit iste, vt eum verberare aggrederetur. Is verò vt recens atque integer, superat illum iam rancidum, & diu maceratum. Cum autem eò ventum esset: præmordet nasum hominis. ac tum quidem ea calamitate pressus ille, ab inuestigandis & quærendis tabulis destitit. Pòst inueniunt eas in arcula quadam, cuius iste clauem habebat. Deinde qui in carcere erant, huiusmodi decretum faciunt: non ignem, non lucernam, non potum, non cibum vllum cum eo esse communicandum: nec accipiendum ab eo, nec ei dandum esse quicquam. Hæc vt à me verè dici constet, ipsum mihi hominem voca, cuius nasum nefarius iste præmorsum deuorauit.*

Τίς οὖν ἱκανὴ καὶ τοσοῦτα καὶ τοιαῦτα πονηρὰ πεπραγότα γνῶναι ἂν δίκη; τίς ἀξία τιμωρία; θανάτου μὲν γὰρ ἐμοί γε μικρὰ φαίνεται. ἐν πίνων εἰπὼν ἓν τῶν ἰδίων αὐτοῦ τῶν ἐγκλημάτων, τὰ λοιπὰ ἐάσω. περὶ δὲ ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου, ἐμπεσόν τινος ἀνθρωπαρίου ταναγραίου, πρὸς κατηγορῶ γραμματεῖον ἔχοντος, προσελθὼν δὲ λαλῶν ὁμιλήσας τοῦ γραμματείου. αὐτίκα μάλα δὲ δεινὰ ποιοῦντος τοῦ ἀνθρώπου, καὶ λέγοντος, ὅτι οὐδεὶς ἄλλος ὑφήρπακε· εἰς ἀπορίαν ἀφικνεῖται βουλευόμενος, ὥστε τύπτειν ἐπεχείρησε τὸν ἄνθρωπον. νεανίας δὲ καὶ πρόσφατος ὢν ἐκεῖνος, πρὸς ὃν ἀμφισβητῶν, καὶ πολὺν χρόνον ἐμπεπλεγμένος. ὡς δ᾽ εἰς τοῦθ᾽ ἦκεν, ἀπορρήξας τὴν ῥῖνα τοῦ ἀνθρώπου. καὶ τὸ μὲν πρῶτον τὴν γενομένην συμφορὰν ὁ ἄνθρωπος φυόμενος, ἀπέσχε δὲ τοῦ γραμματείου ἐρευνᾶν καὶ ζητεῖν. ὕστερον δὲ ἐξευρίσκουσι τὸ γραμματεῖον ἐν κιβωτίῳ τινὶ, ὃ τὴν κλεῖν ἔτυχε. καὶ μὴν ταῦτα ψηφίζονται πρὸς αὐτῶν τινι εἰς τὸ οἰκήματα, μὴ πυρὸς, μὴ λύχνου, μὴ ποτοῦ, μὴ βρωτοῦ μηδένα μηδενὸς τούτων κοινωνεῖν, μηδὲ λαμβάνειν, μηδ᾽ αὐτὸ τοῦτο διδόναι. καὶ ὅλως ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν, ὃν τινὰ ῥῖνα ὁ μιαρὸς οὗτος ἐδίων κατέφαγε.

Μαρτυρία.

TESTI-

Μαρτυρία

*inscripti,si ipsi,propterea φ parum atq; adeò nihil deliquerunt,ære alieno erunt obstricti:alius,magnis delictis admissis,si vnam atq; alteram pensionem soluerit,pristinam dignitatẽ recuperabit. Tria sunt aũt debita quæ inscripta sunt,& propter quæ est accusatus. ac duo quidem*in cõmentarios relata sunt:vnum non est relatũ: φ iste falsæ inscriptionis Aristonem Alopæcensem accusat.Næ,inquit:iniustè enim me inscripsit:pœna igitur tibi,vt par,sumenda est.Sed & luenda primum,& ea rata habẽda necessariò,quæ perpessus es. Alioqui cuius rei pœnã sumes?Si tibi enim agere licet omnia quæ cæteris: quæ facta tibi est iniuria? Agite per deos,illud etiã considerate:si Aristonẽ falsæ inscriptionis reum peregerit, quid fiet?expungetur ipse mediusfidius,& ille eius loco inscribetur.Sic enim leges iubẽt.rectè.Vtrum igitur ab eo die iste erit ærarius,qui expunctus fuerit:ille dignitatem retinebit,qui huius loco inscribetur? Ex istius certè postulatis nunc ista eueniunt. Si enim eò φ inscriptus est,non debet:vbi expunctus fuerit,debebit profectò.Sed hæc non ita sunt,non ita sunt.Verùm vbi deletus fuerit, tũ non debebit:nunc igitur debet. Quòd si ille fuerit absolutus:à quo recipiet ea resp· blica,quæ nunc iste facit, cum ea facere ei non liceat?Vnde,quos iste capitis arcessit,quos in vincula conijcit, passim in iudicio circumiens:illi vitam recipient:hi id consequentur,ne crudeliter tractati sint? Quem enim nec in æqualis iuris & quotidiani societatem leges admittunt: is in mala extrema conijcit alios:quod fit non rectè,nec ciuiliter,neque vtiliter. Quæ vbi video:miror sursum deorsum verti omnia. Quid enim fore putatis, si terra sursum, astra deorsum conuersa fuerint? hoc fie. neq; potest, neque debet.Tum verò ita fit,cum ijs,quibus non licet legibus,vestra voluntate licet:cum improbitati honos habetur,virtus abijcitur:cum ius & vtilitas vincitur ab inuidia:tunc sursum deorsum versa esse omnia est existimandum.Iam,reorum quosdam vidi,qui cum ipsis reb. vincerentur,& se peccasse inficias ire non possent:tamẽ quia alij ad vitæ moderationem & temperantiã,alij ad res maiorum gestas & obita munera,alij ad eius generis alia confugiebant,per ea flexisse Iudices ad misericordiam & humanitatem..Isti autem ad locorum illorum nullum,accessum esse video:sed omnia præcipitia,salebrosa,barathra. Quid enim omnino dicet? eorũ aliquid quæ pater suus fecit scilicet?Sed vos illum in hoc iudicio capite condemnastis,vt improbum nimirum,& dignum qui occideretur.At hercule,si,quod ad patrem attinet,in salebris hæret:ad suam vitam confugiet vt temperantem,& moderatam? quan am quam non vixit? in ea enim quã vos vidistis omnes,non est talis.At heus tu,ad obita munera se recipiet?quando illa,aut ubi?paterna?at nulla sunt.sua?delationes,abductiones, accusationes,non munera reperietis. At hercule, vt hæc nulla sint, cognati multi,ijq; boni viri,pro eo deprecabuntur?Sed neque sunt,neque fuerunt vnquam. Quî enim ei cognati sint,qui ne ingenuus quidem est? Vno excepto fratre isto,qui ei nunc adest, & præclaram illam litem ei intendit. De quo dicere cætera quorsum attinet? frater eius est germanus & vterinus,& præter mala reliqua,etiam gemellus. Is, cætera quidem taceo: sed propter quæ vos nefariam oridem, Lemniam illam,illam venefică,tum i oca, c. vniuersum eius genus occidistis:ijs venenis antamentis ab eius ancilla acceptis,quæ tũ eam detulit,ex qua fascinator iste liberos*

Redit ad personæ criminationem,&totius familiæ exagitationem.

A γραφὴν ἐγλεγραμμένοι μόνλω,εἰθ' ὅτι μικρὰ κἀδικὰ ἠδικήκασιν, ἰσχυρὸ τὸ ὀφείλειν κατ' αὐτ· ἐαὶ δέ τις μεγάλα ἠδικηκὼς,κ μίαν θῆις ἢ δύο καταβολὰς,ἀθλιμος ἔστ.ἔτι τοίνω τρία ἐσὶ τὰ ὀφλήματα,ἃ ἐγλέγραπται,κ ἐφ' οἷς ἐνδέδεικ),τὰ μὲσὶ δ' ἡ δύο ἐν δοκιμασίᾳ πεπίσ)·τὸ σ' ἓν,οὐκ ἀπογέγραπται ἀλλὰ βυλόμενος τ' ἀλωπεκῆθεν δρίς ωνα διώκει.ναί φησιν·ἀδίκως με γέγραφεν.δεῖ δή σε,ὡς ἔοικε,δίκλω λαβεῖν.ἐ ὧ ὑποσχεῖν πρῶτον κ μεῖναι ἐν οἷς πέπονθας ἀνάγκη ἢ τίν@ λήψη δίκλω;εἰ γὰ ἔξεσί σοι ταῦτα ποιεῖν, ἅπερ τοῖς ἄλλοις·τὶ ἠδίκησαι;φέρε δ' ἐκ τῶς θεῶν,κἀκεῖνο σκέψαθε αὐ ἔλη τ' δρίς ωνα τ' βυλόμενος·τί ἔσται; ἐξαλειφθήσε) νὴ δία,ὅσ' αὐτις γραφήσε).ταῦτα γὰ οἱ νόμοι λέγουσι,καλῶς. πότερον ἂν δοκῶ ταύτης τ' ἡμέρας ὁδὶ μὲν ὀφλήσ τῷ δημοσίῳ ὁ ἐξαλειφθεὶς,ὀκεῖ@ κ ὀφλεῖν@ ἔσεσθ' ὁ ἐγλεγραφείς; ὀκ γὰ ὧν νῦ ὅδε ἀξιῶ, ταῦτα συμβαίνει.εἰ γὰ ὅτ' ἐγλέγραπται μὴ ὀφείλει·ὅταν δ' αὖ ἐξαλιφθῇ,ὀφλήσ δ' ἡλονότι.ἀλλ' οὐκ ἔσι ταῦτα, οὐκ ἔσιν·ἀλλ' ὅταν ἐξαλειφθῇ, τότ' οὐκ ὀφείλει.κἀκεῖνῳ ὀφείλει. τὶ σ' ἐν αὐτὸς ἀποφύγοι,ᾧ γ' ἐμοὶ δοκεῖ τὴ τῶνδ' ἡ πόλις,ἃ νῦ οὐκ ἐξὸν ἔτ@ αὖτῳ ποεῖσθαι

B θεν σ' οἷς ἔτ@ θανάτ μᾶται,κἀ δεσμᾷ,ὠθεῖσ' ἐν τῷ δικασηρίῳ.οἱ μὲ τὰς ψυχὰς,οἱ δ' τὸ μὴ ὀφλὰ πενθένα κομιδῇ);ὧ γὰ δ' τ' ἴσων,δ' τ' ἐγκυκλίων δικαίων μέθυσίαν διδόασιν οἱ νόμοι·ἔτ@ τ' αἰκείας ἑτέροις αὖτι@ γίγνε)· οὐκ ὀρθῶς, δ' πολλικὰς,ὅσ' ὡς συμφέρει,γιγνομένων τάτων·ἀλλ' ἐγὼ τοῦτ' ὁρῶν θαυμάζω,τὰγ' ἄνω κάτω* γίγνεσθ.πότ' οὖσ' ἐναν ἐαὐ ἡ γῆ μὲ ἄνω,τὰ σ' ἄερα κάτω γῆ);οὐκ ἔστ' ἔτ' γρέος·μηδὲ γθοιτ·ἀλλ' ὅταν οἷς ὀκ τ' νόμων μὴ ἔξεσιν,ὀκ τ' ὑμετέρων βυλήσεων ἐξῇ·ὅταν ἡ μὲ ποινὴ λαμᾶται,τὰ χρήματ σ' ἀποῤῥίπτ)·ὅταν τὸ δίκαιον κ τὸ συμφέρον ἡ πᾶσι τ' φόνε·τότε αὖ κ κάτω πάντα χρὴ νομίζειν ἐρᾶφθαι;ἐσθ' ἡ τίνων ἰνὰς εἶδεν τ' ἀγνιζομένων,οἱ τοῖς πράγμασιν αὐτοῖς ἀλισκόμενοι,κ ἐκ ἔχοντες ὡς ὀκ ἀδικῶσι δεῖξαι,οἱ μὲν εἰς τ' βίᾳ μετριότητα, κἠ σωφροσύνῃ κατέφυγον, οἱσ' εἰς τ' προγόνων ἔργα κἠ λειτργίας, οἱσ' εἰς ἕτερα τιαῦτα, δι' ὧν εἰς ἔλεον & φιλανθρωπίαν σφ' δικάζοντας ἦγον.τούτῳ σ' ἐσθ' ὁρῶ τ' τόπων τούτων βάσιμον ὄντα, ἀλλὰ ταῦτα ἀποκρινόμενα,φάρμακίας,βάρμβρα,πῇ ὡς ἀληθῶς ἐρεῖ· ὧν ὁ ταπὴ αὖ τι πεποίηκε νηδίας C ἀλλὰ κατεγνώκαθ' ὑμεῖς ἐν τούτοις τοῖς δικασερίοις αὖ θανάτου,ὡς πονηρ δηλονότι κ ἀξίως πεπαίδ,ἀλλὰ νὴ δία εἰ τοῦτ' ἐσὶ αὖτῳ δυσχερῆ, τὰ πρὸ τ' πέρα,εἰς τ' ἐαυ βίον καταφυ ξε), ὡς σώφρονα κ μέτριον; ποῖον,ὃν * ταῦ βεβίωκεν; ὃν μὲν γ' πάντες ὑμεῖς ἑωρ κατε,ὀκ ἔστι τοιοῦτος.ἀλλ' ὅταν,εἰς τὰς λειτργίας ἀποχωρήσεται;τὰς πότε,ἢ ποῦ γεγονίας;τὰς δ' πατρῴας ἀλλ' ἐ εἰσὶν·ἀλλὰ τὰς ἐαυ;φάσκ,ἀπαγωγὰς,ἐξαγωγὰς,ἀχὶ λειτργίας φρήσετε· ἀλλὰ νὴ δία κἠ χορηγίας τούτας, συγγνῶναι πολλοὶ κἠ καλοὶ κἀγαθοὶ πάντες αὐτὸν ἐξαιτήσονται;ἀλλ' ὅτ' εἰσὶν,ὅτ' ἐγθρὸν ποιοῦντα πότε. πῶς γὰ, γε μήσ' ἐλεύθερος;πολλοῦ ἔσι νὴ δία, ἔστιν ἀδελφός τις ὅτ@ αὖτῳ ὁ παρὼν,κἠ τ' καλλὼ δίκλω αὖτῳ λαχὼν,πρὸς ὃ τὰ μὲν ἄλλα τί δεῖ λέγειν; ἀδελφὸς σ' ἔσι τούτ ὁμοπάτωρ@,κἠ ὁμομήτρ@, κἠ πρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς κ δίδυμ@. ὅτ@,τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ. ἀλλ' ἐφ' οἷς ὑμεῖς τ' μιαρὰν θεωρέλα, τ' λημνίαν,τ' φαρμακίδα,κἠ αὖτ κἠ τὸ γθ@ ἅπαν ἀπεκτίνατε, πρῶτα λαβὼν τὰ φάρμακα κἠ τὰς ἱπποδρομίας πρὸς τῇ θεραπαίνῃ αὐτῆς,ἣ κατ' ἐκείνης π· τ' ἐμιήνσεν, ἐξ ἧπερ ὁ βάσκαν@ ὑτρὶ πεπομφὼς

liberos

πίπτῃ, μαγγανεύει καὶ φενακίζει, καὶ τὸν ἀπολήπτους
φησὶν ἰᾶσθαι, αὐτὸς ὢν ἐπίληπτος πάσῃ πονηρίᾳ.
ὅτου οὖν αὐτὸ ἐξαιτήσεται ὁ φαρμακός; ὁ λοιμός; ὃν
οἰωνίσαιτ' ἄν τις μᾶλλον ἰδὼν ἢ προσεῖπεῖν βάλοιτο; ὃς
αὐτὸς αὑτῷ θανάτου τετύμηκεν, ὅτε τοιούτῳ δίκῃ ἔ-
λαχες; τί ἂν λοιπὸν, ὦ ἄνδρες ἀθλοθέται, ἡ κοινὴ νὴ δία
πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς ἀγωνιζομένοις πρὸ τῶν ἄλλων
ὑμῶν φύσεως, καὶ ἐᾷ εἰς αὐτὸς ἑαυτῷ τοῦτο φέρει τῶν
κεκτημένων, ἀλλ' ὑμῶν ἕκαστος ἔχων οἴκοθεν ἔρχεται,
ἔλεον, συγγνώμην, καὶ φιλανθρωπίαν. ἀλλὰ τούτων γε
ἅπαντ' ὄντων, ἀδίκημα τῷ μιαρῷ τούτῳ μεταδοῦναι. λέγε
δή; ποῦ αὖ αὐτὸς ἕκαστος νόμον τῇ φύσει δήλου; ἢ
καθ' ἁπάντων ἔχων τοῦτο τυγχάνειν παρ' ἑκάστου δί-
καιός ἐστι καὶ αὐτός. τίνα δὲ νόμον ὑμῖν, ἢ τίνα βούλησιν
ἔχειν δρισαμένων κατὰ πάντων δοκεῖ; πότερον ὡς τυ-
χοῦσιν ὁρᾶν, καὶ ἐν εὐδαιμονίᾳ καὶ χρῆσθαι δόξαν; λέ-
γοντας; καὶ τί ποιοῦν ζῆσεται; τὰ γὰρ τῶν ἄλλων κακὰ ἔστιν
πρέφειν ἀνθρώπων ἐν κρίσεσι καὶ ἀγῶσι, καὶ πονηρᾶς αἰ-
τίας ἅπασας εἶναι βούλεται. ταῦτα γεωργεῖ, ταῦτα ἐρ-
γάζεται. ὁ δὲ δὴ παμπόνηρος ἄνθρωπος, ποῖός τις,
ὦ ἄνδρες ἀθλοθέται καλεῖται ἂν δικαίως; ὁ τρισκατά-
ρατος, ὁ κοινὸς ἐχθρὸς, ὁ πᾶσι δυσμενὴς, ὅτῳ μήτε γῆ
καρπὸν φέροι, μήτ' ἀποθανόντα δέξαιτο; ἆρ' ὁ τοιοῦ-
τος ἐγγενόμενος. τὴν γὲ συγγνώμης ἢ ποίων ἐλέων
οἱ ἀπενθαντήσαντες παρ' αὐτοῦ τετυχήκασιν οἷς ὅτου
θανάτου πᾶσιν ἐπιμᾶτο ἐν τουτοισὶ τοῖς δικαστηρίοις, καὶ
ταῦτα πρὸ τῶν πρώτων ψήφον διενεχθῆναι καὶ ἐφ'
οἷς ὁ βάσκανος ὅτου ὅτως ὡμῶς καὶ πικρῶς εἶχες;
τούτους ὑμῶν οἱ λαχόντες, ὦ ἄνδρες ἀθλοθέται, τὰ δί-
καια ποιοῦντες, ἔσωζον, οὓς ὑπὸ τούτου συκοφαντη-
θέντας, καὶ ἀπεψηφίζοντο, καὶ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψή-
φων οὐ μετεδίδοσαν τούτῳ. ἀλλ' ἦγε τούτου πικρία καὶ
μανία καὶ ὠμότης παρῆν καὶ ἐξητάζετο. οὐχὶ παι-
δία, οὐχὶ μητέρας τῶν κεκτημένων ἐνίων γραῦς * προσε-
ρημίας ὁρῶν ὅτου ἠλέει. εἶτά σοι συγγνώμης πόθεν; ἢ
πρὸς τί; ἢ τοῖς οὐκ παιδίοις ἔλεος; πολλοῦ γε καὶ δεῖ.
σὺ τοίνυν τοῦτο ἔλεον προδέδωκας ἀριστόδικον, μᾶλλον
δ' ἀπώλεσας ὅλως. μὴ δὴ πρὸς οὓς αὐτὸς ἔχωσας λιμέ-
νας καὶ προβόλων ἐκέπλησας, πρὸς τούτους προσορμί-
ζῃ. καὶ δίκαιον. εἰ τοίνυν ἀκούσεταί σου τὰς βλασφημίας
ἃς κατὰ τῶν ἀγορανομησάντων καθ' ὑμῶν ἔλεγεν, ἔτι μᾶλ-
λον αὐτοῦ μισήσετε, καὶ δικαίως. φησὶ γὰρ πολλοὺς
ὀφείλειν τῷ δημοσίῳ, τούτους ἅπαντας ὑπάρχειν ὁ-
μοίους ἑαυτῷ. ἐγὼ δὲ πολλοὺς μὲν εἶναι τοὺς ἠτυχηκότας,
εἰ καὶ δύ' εἰσὶ μόνοι, συγχωρῶ· (πάντες γὰρ πλείους εἰσὶ
τοῦ δέοντος), ἐξὸν δὲ τοῦτον ἄλλων ὀφείλειν ἔδει) ἐμοὶ τοι
μὰ τοὺς θεοὺς τούτῳ γε ὑπάρχειν οἴομαι τούτους ὁμοίους·
ἥδε πολλοῦ δεῖ· ἀλλὰ καὶ παντὸς τοὐναντίον. ἴστωσι δὲ
λογίζεσθε· καὶ μή με ὑπολάβητε, ὦ ἄνδρες ἀθλοθέται,
ὡς πρὸς ὀφείλοντας ὑμᾶς τῷ δημοσίῳ διαλέγεσθαι.
ἔστι γάρ ἐστι, μὴ γένοιτο ἔστω, ἄτ' ἐγὼ νομίζω. ἀλλ' εἰ τῷ τις
ἄρα, ἢ φίλος, ἢ γνώριμός ἐστιν ἐν τούτοις, ὡς ὑπὲρ τού-
του, τοῦτον προσήκει, μισεῖν, τοῦτο βούλεσθαι δεῖσθαι. πρῶ-
τον μὲν, οἱ ἀνθρώπους ὑπεικεῖς, οἷς αἰεὶ ἐγὼ καὶ φι-
λανθρωπίαι, γίγνονται * ὀφλήματα ἴδια. οἷς δὲ πρόσ-
εστι κοιναὶ ἀδικήματα, ἠτυχηκόσι δὲ συμβέβηκεν·
εἰς τὴν ὁμοίαν τάξιν αὐτῷ καὶ βλασφημίαν ἄγει, οὐκ
ὀρθῶς, οὐδὲ προσηκόντως. οὐ γάρ ἐστιν ὅμοιον, δριστόδι-
κον, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, γραψαντά σε τῶν πολιτῶν
τρεῖς ἀκλήρους ἀποκτεῖναι, γραφὴν ἀλῶναι πα-
ρανόμων καὶ δέον σε θανεῖν τοῦτῳ τεθνεῶτι, τιμήμα-
τος τυχεῖν, καὶ φίλον ἐγγυησάμενον, μὴ δυεῖν
δεῖν ζημίαν ἀπροσδόκητον ἐνεγκεῖν· οὐχ ὅμοιον, οὔ,
ἔπεθ'

A liberos suscepit, impostura & fucum facit, & comitiali morbo laborantes se curaturum profitetur, cum ipse omni laboret improbitate. Is igitur pro eo venesicus intercedet? homo pestilens? quem qui viderit, abominetur potius, quàm alloquatur? qui ipse eum capitis arcessit, cum talem litē intenderet? Quid igitur restat, Atheniēses? ea nimirum præsidia, quæ reis parata sunt, à reliquorum nostrùm natura, quæq; nemo eorum qui periclitatur, secum affert: sed vnusquisq; vestrùm domo secum effert, misericordiam, veniam, humanitatem? Sed hæc neq; ius neq; fas isti nefario impertiri. Cur? quia quæ sibi quemq; legē suopte ingenio sanxisse contra alios constat: eandem eum & ab alijs ferre est æquum. Quam igitur legē vobis, aut quam voluntatē habere videtur Aristogiton in omnes? vtrum vt eos florere videat, & beatè glorioseq; viuere? Vnde autē victitabit? Nam aliorum eū mala nutriunt. Proinde volet iudicijs, certaminibus, atrocibus criminibus omnes conflictari. Hi cum fundi sunt, hi reditus. Quis verò homo perditissimus, Atheniēses, ter execrabilis, cōmunis hostis, omnium inimicus, cui nec terra fruges ferat, nec defuncto sepulturā præbeat, iurè appellabitur? nónne talis? Equidem opinor. Quam aūt veniam, aut quā misericordiam, ij quos calumnijs exagitaut, ab eo impetrarunt? quos iste omnes capitis damnauit in his iudicijs: idq; priusquā prima suffragia ferrentur? Et in quos fascinator iste adeò crudelis & acerbus fuit, eos, vos Atheniēses, qui tum sortitò iudices eratis, vt æquum fuit, conseruastis, q; ab isto calumnijs exagitarentur: & absoluistis, & quantam isti suffragiorum partem non dedistis. Istius aūt acerbitas, & sanguinaria mens, & crudelitas præstò erat, & in acie versābatur: non pueritia, non matribus reorū, quarū plereq; senes mulieres erant, astantes cum videret, iste moueba tur. Tibine ignoscendum? Vnde? aut à quo? aut tuorum liberūm misereri decet? Minimè verò gentiū. Tu misericordiam, quæ erga hos haberi solet, prodidisti Aristogitō: imò penitus sustulisti. Ne igitur ad eos, quos tu ipse ruderibus impleuisti, & muricibus circūdedisti portus, appellito. Neq; enim iustum est. Quòd si maledicta audietis, quæ in foro obambulans, in vos ingerit: magis etiā eum oderitis, & meritò. Ait enim multos debere ærario: eosq; B omnes sui esse similes. Ego verò multos esse calamitosos homines, etsi duo duntaxat sunt, fateor. Omnino enim plures sunt, quàm oportebat: & neminē alium decebat obæratum esse. Non tamen, ita me dij bene ament, eos istius esse similes arbitror. neq; multis est opus. Imò cōtrarium omnino est verū, idq; ita intelligetis: neq; me Atheniēses ita loqui vobiscum, vt qui debeatis ærario, putabitis. neq; enim ita est, absit hoc: neq; ego ita esse existimo. sed si fortè quis est alicui vestrùm siue amicus, siue familiaris inter illos, quanto eius nomine istum odio prosequi debeat, vobis ostendam. Primùm eò quòd homines æquos qui spōdent pro alijs, qui humanitatis officia præstant, atq; ita priuatum æs alienum contrahunt, quiq; in rempublicam nihil deliquerunt, sed fortuna parum prospera sunt vsi, in eundem secum ordinem ducit, eodemq; conuicio inuoluit: non rectè, neq; conuenienter. Neq; enim idem est, Aristogiton, neque multis verbis est opus: Tu quia tres ciues decreto facto, indicta causa occidi iussisti, condemnatus es violatarum legum. quod crimen cum morte luendum fuisset, lis pecunia tibi est æstimata: alius aliquis cum pro amico spopōderit, damnum inexpectatum ferre non potest: non idem est, non.

Hominis nefarij ea eri debis nō esse mi ferendum.

Calamitosos ciues, & verecundos, Aristogitonis nō esse similes, hominis impudētissimi.

*Deinde, communem humanitatem, quam vos natura habetis alij in alios, istam tollere & perdere, quantum in ipso est, hinc perspicietis. Vos, Athenienses, natura insita, quod dixi, alij in alios humanitate vtentes, quemadmodum cognati in ijsdem ædibus habitant, sic in vrbe publicè habitatis. Quomodo igitur illi? Vbi pater est, & filij adulti, fortasis & horũ liberi, ibi necesse est multas & nulla re similes existere voluntates. Neque enim eadem est adolescentiæ vel oratio, vel actio, quæ senectutis sed tamen & adolescentes quicquid agunt, si moderati sunt, id ita faciunt, maximè vt prorsus clàm habere studeant: sin minus, præ se ferunt tamen calandi studiũ: & natu maiores vicissim, si fortè viderint aut sumptum, aut potationem, aut oblectationes immoderatas: ea ita vident, vt non vidisse videatur. Ita fit, vt omnia fiant, quæ ingenia ferunt, & rectè fiant. Ad eundem igitur hunc modum & vos, Athenienses, in vrbe habitatis, cognatorum instar, atq; humaniter: alij sic aspicientes calamitosorum mala, vt quod prouerbio dicitur, Videntes non videatis, & audientes non audiatis: illi ita ea agant quæ faciunt, vt eos appareat cauere & verecundari. Hinc communis illa & omnium bonorum causa reipublicæ manet & constat concordia. Hæc Aristogiton adeò præclarè fixa natura, & institutis vestris, conuellit, eruit, euertit: & quæ omnes alij calamitosi absque strepitu faciunt: ea is tantùm non nolis suspensis peragit: non senator, non præco, non præses, non præsidens tribus eum cohercere potest. Si quis igitur vestrùm eius petulantia offensus, eum talia & talia dicat agere, cum debeat ærario: quid verò, nónne & ille, inquit, ærario debet? & * hostem quisque suum nominat. Quare improbitas istius causa est maledictorum, quæ propter istum ijs fiunt, qui sunt eius dissimiles. Reliquum igitur est, Athenienses, ijs qui isto liberari cupiunt, vt *freti legum exemplo perspicuo & illustri maximè, capitis eum condemnent: aut tanta pecunia mulctent, quantam soluere non poterit. aliter enim quieti per eum esse non poteritis: id certò scitote. Etenim, Athenienses, reliquorum hominum videatis optimos & modestissimos naturæ instinctu, omni vltro fungi officio: alios his deteriores, non adeò tamen, vt nimium vocentur improbi, metu vestri turpiumq; & verborum & probrorum dolore, cauere ne delinquant. Improbissimos autem, & quos deploratos nominant, calamitatibus & supplicijs erudiri dicunt. At Aristogiton mortales omnes vsq; adeò improbitate superat, vt nec acceptis malis sit factus emendatior: sed in ijsdem sceleribus & iniurijs denuò deprehensus. Tanto igitur nunc ei grauius quàm olim est irascendum, quòd tum decreta duntaxat contraria legibus facienda esse putabat: nunc verò hæc facit: criminatur, in concione orationes habet ad populum, calumniatur, ducit in carcerem, maledicit, capitis arcessit, læsæ maiestatis reos agit, in homines honoratos inuehitur, cum ipse ærario debeat. Quo nihil est indignius. Ac admonere quidem istum, insaniæ fuerit. Qui enim tumultibus, quibus vniuersus populus sibi molestos monere solet, nunquam cessit, neque commotus est: is vnius scilicet hominis oratione mouebitur? Insanabile, Athenienses, illius est ingenium. Oportet igitur, vt medici, cancrum, aut hulcus erodens, aut aliud prorsus immedicabile malum, aut vrunt, aut resecant penitus: ita vos omnes hanc belluam exterminare, ejicere*

Capitis dãnandum esse Aristogitonem.

A ἔπειθ' ὅπως τὴν κοινὴν φιλανθρωπίαν, ἣν ὑμεῖς ἔχετε ἐκ φύσεως πρὸς ἀλλήλους, ὅστις αἰρεῖ καὶ διαφθείρει, τὸ καθ' αὑτὸν, εἰδοιτ' ἂν ἐντεῦθεν. ὑμεῖς γὰρ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῇ τ' φύσεως πρὸς ἀλλήλους, ὅπερ εἶπον, χρώμενοι φιλανθρωπίᾳ, ὥσπερ αἱ συγγένειαι τὰς ἰδίας οἰκήσεις οἰκίας, οὕτω τ' πόλιν οἰκεῖτε δημοσίᾳ· πῶς οὖν σκέψασθε ὅπως παυτήρεσι καὶ ὑμῖς ἄνδρες, τυχὸν ἢ καὶ τάττων παῖδες, ἐντεῦθεν ἀνάγκη πολλὰς καὶ μηδὲν ὁμοίας εἶναι βουλήσεις. ἐγὼ γὰρ τὸ αὐτὸ ἅπ λόγων ἔστ' ἔργων ἐστὶν ἡ νεότης τῷ γήρᾳ. ἀλλ' ὅμως εἴτε νέοι παίθ' ὅσοι ἂν πράττωσιν, ἂν περ ὦσι μέτριοι, οὕτω ποιοῦσιν, ὥστε μάλιστα μὲν πειρᾶσθαι λανθάνειν. εἰ δὲ μὴ, φανεροί γ' εἶναι βουλόμενοι ποιεῖν. εἴτε πρεσβύτεροι πάλιν, ἂν ἄρα ἴδωσιν ἢ δαπάνῃ, ἢ πότον, ἢ παιδιὰν πλείω τ' μετρίας, οὕτω τοῦθ' ὁρῶσιν, ὥστε μὴ δοκεῖν ἑωρακέναι· ἐκ δὲ τάττων γίγνεται τε παίδια ἃ φέρουσιν αἱ φύσεις, καὶ καλῶς γίγνεται. τ' αὐτ' τοίνυν τρόπον ἔστιν καὶ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες ἀθλωάται, τ' πόλιν οἰκεῖτε συγγενικῶς καὶ φιλανθρώπως. οἱ μὲν ὅτως ὁρῶντες τὰ τῶν ἠτυχηκότων ἔργα, ὥστε τὸ παρημίας, ὁρῶντες μὴ ὁρᾶν, καὶ ἀκούοντες μὴ ἀκούειν. εἰσὶ δ' οὕτω ποιοῦντες ἃ πράττουσιν. ὥσ' εἶναι φανεροὶ φυλαττόμενοι καὶ αἰσχυνόμενοι. ἐκ δὲ τάττων ἡ κοινὴ καὶ πάντων B τ' ἀγαθῶν αἰτία τῇ πόλει μένει, καὶ συνέσχηκεν ὁμόνοια. ταῦτα τοίνυν ἀριστογείτων τὰ καλῶς ὅτω πεπηγότα τῇ φύσει, καὶ τοῖς ἤθεσι τοῖς ὑμετέροις, κινεῖ καὶ ἀναιρεῖ καὶ μεταῤῥίπτει καὶ ἀτ' ἄλλων τ' ἠτυχηκότων ἕκαστος ἀψοφητὶ παύει, ταῦθ' ὅτος μονοτρόπως ἐξαψάμενος διαπράττεται. ὁ πρύτανις, ὁ κήρυξ, ἐκκλησίας, ἀχὴ προσορᾶσι φυλὴ τάττα κρατοῦσα δικαίως ὑμῶν ἐφ' οἷς ἔπραττε λυπηρὰ, τοῦτον ποιεῖν εἴπη, καὶ ταῦτα ὀφείλοντα τῷ δημοσίῳ· τί δ' ἂν καὶ δεινά, φησὶν, ὀφείλει, τ' ἐχθρὸν ἕκαστος εἰπὼν τὸν ἑαυτ' ὥστε τ' πονηρίαν τ' τούτῳ, αἰτίαν εἶναι τ' βλασφημιῶν, αἳ πολλοὶ τ' ἀφ' ὁμοίων τούτῳ διαπεπραγμένων γίγνονται. λοιπὸν τοίνυν ἐστὶν, ὦ ἄνδρες ἀθλωάται, τοῖς ἀπαλλαγῆναι βουλομένοις τούτῳ, * ὥσπερ ἆθλα καὶ ἔπαθλα ἐκφανῆ καὶ ἐναργῆς ἔχοντας ἐκ τ' νόμων, μάλιστα μὲν ἀποκτεῖναι αὐτὸν ἡμᾶς. εἰ δὲ μὴ, τοσοῦτον ὑπολειφθῆναι τίμημα χρημάτων, ὅσον ἀδυνήσεται φέρειν. ἄλλη γὰρ οὐκ ἔστιν ἀπαλλαγὴ τούτῳ, σαφῶς ἐπίστασθε. καὶ γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τ' μὲν ἄλλων ἀνθρώπων ἂν τις ἴδοι τοὺς μὲν βελτίους καὶ μετριωτάτους αὐτῇ τῇ φύσει πάντα ποιοῦντας εἰκότως ἃ δεῖ. τοὺς δὲ χείρους μὲν τούτων, ἔξωθεν δὲ πονηροὺς ἄγαν κληθῆναι τῷ φόβῳ τῷ περὶ ὑμᾶς καὶ τοῖς αἰσχροῖς καὶ λόγοις καὶ ὀνείδεσιν ἁλῶναι, διαφθαρμένους ἐξαμαρτάνειν. τοὺς δὲ πονηροτάτους δὲ τοὺς ἰδίᾳ σφᾶς ὀνομαζομένους, τούς γε συμφορᾶς σωφρονίζεσθαι λογισμῷ, ὅτοσι τοίνυν ἀριστογείτων τοσοῦτον ὑπερῆρκε πάντας ἀνθρώπους πονηρίᾳ, ὥστε οὐδὲ παθὼν ἐκπλῆξαι ἀλλ' ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἀδικήμασι καὶ πλεονεκτήμασι πάλιν εἰληφέναι. καὶ πάντῳ πλείονος ὀργῆς ἄξιός ἐστι τούτῳ ἢ πρότερον, ὅσῳ τότε μὲν χρᾶσθαι μόνον ὤετο δεῖν παρὰ τοὺς νόμους· νυνὶ δὲ πάντα ποιεῖν, αἰτιᾶσθαι, λέγειν, διαβάλλειν, ἄρχειν βλασφημεῖν, θανάτου ζημιοῦσθαι, εἰσαγγέλλειν, κακολογεῖν τοὺς ἐπιτίμους, αὐτοῖς ὀφείλοντα τῷ δημοσίῳ. τοῦτο δὲ δεινόν ἐστι δεινότερον. τὸ μὲν γὰρ πονηρίᾳ. ὃς γὰρ οἷς ὁ δῆμος ἅπασιν τοὺς ἐγκλήματα ἑαυτ' νεμόμενος θορύβοις, μὴ δὲ πώποθ' ὑπομείνῃ μηδὲ διελθεῖν παρ' ἑνὸς λόγον, ἀνίσταται, ὦ ἄνδρες ἀθλωάται, τὸ πρᾶγμα ἐστὶ τοῦτο δεινὸν ἤδη πάντας, ὥσπερ ἰατροὶ ὅταν καρκίνον, ἢ φαγέδαιναν, ἢ τ' αὐτῶν τῶν κακῶν ἴδωσιν, ἀπέκαυσαν, ἢ ὅλως ἀπέκοψαν ὅτῳ ἔστι τὸ μέλον ὑμᾶς ἐξελεῖν, ἵν-

C

ψαι ἐκ τ πόλεως, ἀνελεῖν, μὴ πρεμείναντας ἁ παθεῖν, ὁ μήτε δημοσίᾳ, ἠξιοῦτο, ἀλλὰ προλαβηθέντας. ὡδὶ γὰ ὀργᾶτε· ἀδύνατα πώποθ' ὑμῶν ἴσως ἔχις ἔδακεν, ἀδὲ φαλάγγιον, μήτε δάκοι ποτέ· ἀλλ' ὅμως παύτα τὰ τοιαῦτα ἐπαν ἴδητε, ἀθρόους ἀποκτενεῖτε. τ αὐτὸν τίνω τρόπον, ὦ ἄνδρες ἀθλιαῖοι, καὶ ὅταν συκοφάντου καὶ πικρὸν καὶ ἔχιν τ φύσιν ἀνθρωπον ἴδητε, μὴ πότε ἕκαστον ὑμῶν δήξεται, προμείνετε, ἀλλ' ὁ προσυχὼν ἀεὶ ἀμυρείσθω. λυκοῦργ μὲν οὖ τ ἀθλιαν ἐμαρτύρετο, καὶ τ μητέρα τ θεῶν, καὶ καλῶς γ' ἐποίει. ἐγὼ δ' οὐ προγόνους οὐχ ὑμετέρους, καὶ τὰς ἀρετὰς ἐκείνων αἰνῶ καλῶ, ὧν ἀδὲ χρόν μ τ μνήμην ἠφάνικεν, εἰκότως. ἐπλιτεύοντο γὰ, οὐχὶ τοῖς πονηροτέροις συκοφάνταις συνεργεῖν διδόντες ἑαυτὸς, ὐδὲ τ ἐντὸς τείχους φθόνον ἀσκοῦντες ἐπ' ἀλλήλους, ἀλλὰ καὶ τ ῥητόρων καὶ τῶν ἰδιωτῶν οὐ μὲν σώφρονας καὶ χρηστὸς ὑμοῦντες, οὐ δὲ πονηρὸς καὶ θρασεῖς μισοῦντες καὶ κολάζοντες· ἐξ ὧν πάντες ἀθλητὰ τ καλῶν ἔργων ἐγίνοντο. σὺ δ' εἰπὼν ἔπ, παύσομαι βάλομαι ἔξιτε αὐτίκα δὴ μάλα ἐκ τ δικαστηρίου θεωρήσουσι σ' ὑμᾶς οἱ πρεσβύτατοι καὶ ξένοι καὶ πολῖται, ἕκατ' ἄνδρα εἰς ἕκαστον τ πρόσωπα, βλέψονται, καὶ φυσιογνωμονήσουσι οὐ δοκοψηφισαμένους. τί οὖ ἐρεῖτε, ὦ ἄνδρες ἀθλιαῖοι, εἰ προσέμενοι οὐ νόμους ἔξιτε; ποίοις προσώποις, ἢ τίσιν ὀφθαλμοῖς πρὸς ἕκαστον τότων ἀντιβλέψεσθε; πῶς δ' εἰς τὸ μητρῷον βαδιεῖσθε, οὗ βάλησθε; ἀ γὰ δὴ πρ καθ' ἕνα ὑμῶν ἕκας ὥσπερ ἀπὸ κυβείας οὐ νόμους προβαστε, εἰ νῦν μὴ βεβαιώσαντες αὐτὸς ἔξιτε ἅπαντες χωρίς. πῶς γὰ τ νομοθεσίας εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀναβαίνοντες, τὰγαθὰ τῇ πόλει διδόναι, καὶ ἕκας ἑαυτῷ τοῖς θεοῖς εὔξεται, ὅταν οὕτ τότε ἐκεῖ, καὶ τὸ πατρὸς αὖθ' ὅ χρηστὸ, ταὐτὰ πᾶσι τοῖς ὅρκοις καὶ τοῖς ἐκεῖ χράμασιν ἐγγεγραμμένοις ἦτε; ἢ τί ἐρεῖτε, ὦ ἄνδρες ἀθλιαῖοι; τί ἐρεῖτε, ἂν ὑμᾶς ἐρωτᾷ γνωσθῆναι οὐ δοκοψηφισαμένους; τί φήσετε; ἀρέσκειν τ πόλιν ὑμῖν; καὶ τίς ὁ τότο πλημήσων εἰπεῖν; τίς ὁ τ τότου πονηρίας μετ' ἀρᾶς καὶ κακῆς δόξης κληρονομεῖν βουλησόμενος, ἀλλ' ἐκ αὐτὸς ἕκας ἑαυτῷ κατεψηφίσασθαι; ἀκούω καὶ ἀρᾶσθαι τοῖς δοκοψηφισαμένοις, ἕνα τὸ πιστὸν ἕκας ἑαυτῷ διδὸς, ὡς οὐκ αὐτὸς ἕνα ἐστί. καὶ τί δεῖ ταῦτα ποιεῖν, ἐξὸν δύο ψηφιεῖν, καὶ ἅπασι πᾶσι παύτα τἀγαθὰ εὔχεσθαι, καὶ ὑμᾶς ὑμῖν αὐτοῖς καὶ τὰς ἄλλας ἀθλιαίους ἅπαντας ὑμῶν; προσθήσω δὲ καὶ τὰς ξένας καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας. ἐφίκται γὰρ, ἐφίκται πάντων ἡ τότε κακοπραγμοσύνη, καὶ πᾶσι βουλομένοις ἐστὶν ἀπαλλαγῆναι τῆς τούτου πονηρίας, καὶ δίκῃ δεδωκότα αὐτὸν ἀπιδεῖν.

cere è ciuitate, tollere è medio, nec eò vsque expectare debetis, dum accipiatis malum: quod absit, vt sit reipublicæ perniciosum: sed maturè præcauendum est. Sic enim considerate: Neminem fortasse vestrûm vnquam serpens momordit, aut araneus, & absit vt vnquam mordeat: sed tamen eas animantes, vt videritis, statim occidetis. Ad eundem igitur modum, Athenienses, etiam cum calumniatorem, & acerbum, & natura serpentina præditum hominem videritis, ne dum vestrûm singulos mordeat expectate: sed primus quisque, qui in eum incideri t, vlciscatur. Ac Lycurgus Mineruam obtestatus est, & matrem deûm, in quo rectè fecit: sed ego maiores vestros, & virtutem illorum inuoco, quorum memoriam nulla æui longinquitas obliterauit: nec iniuria. Non enim ita remp. gerebant, vt improbissimis & calumniatoribus se adiutores præberent: neq; intra pomœria vrbis mutua se inuidia conficiebãt: sed vt tum oratores, tum homines plebeios modestos & bonos honorabant: ita improbos & audaces oderant, & puniebant. Vnde omnes veluti pugiles honestorum operũ extiterunt. Vnum etiam vbi dixero, desinam. Exibitis statim è curia: spectabit vos corona & hospitũ & ciuiũ: & cum viritim singulos prætereuntes intuebuntur, ex vultu conijcient, quinam absoluerint. Quid igitur dicetis Athenienses, si legibus neglectis exieritis? quo vultu, aut quibus oculis illorum quenq; vicissim aspicietis? Quo pacto tabularium ingrediemini, si quid voletis? Neq; enim profectò vestrûm quisquã ingredietur, quasi leges ratæ sint, nisi nunc confirmata illarũ autoritate cõmuniter omnes exieritis. Quo pacto Calendis arcem ingressus quisq; precabitur deos, vt & reipublicæ & sibi sint propitij, si iste ibi fuerit inscriptus, & pater eius egregius? si vos contra iusiurãdum, & sitam ibi scripturam pronunciaueritis? Aut quid dicetis Athenienses? quid dicetis, si quis vos rogitet, cognitis ijs qui absoluerunt? quid respondebitis? placere istum vobis? & quis id dicere non verebitur? Quis est qui istius hæreditatem improbitatis, cum execratione & infamia coniunctæ adire velit, ac non potius ipse illum condemnare malit? Exe cramini igitur eos qui absoluerint: & vnusquisq; eo ve luti pignore sanciat, ex illo se numero non futurum. Et quorsum attinet istud facere, cum bene precari liceat, & omnibus omnia fausta & felicia optare, & vos ipsi vobis ipsis, & cateri Athenienses vniuersi vobis: addam & hospites, & liberi, & vxores. Inuasit enim, inuasit omnes istius nefaria curiositas: omnes cupiunt istius improbitate liberari, & mulctatum eum videre.

Obtestatio iudicis per exẽpla maiorum, iniecto ignominiæ metu.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΝΟΣ λόγ δεύτερ.

Τι μὲν τοίνυν ὀφείλει τῷ δημοσίῳ ἀριστογείτων οὑτοσὶ, καὶ ἁπλοῦν ἐστιν ἅπασι, καὶ οἱ νόμοι διαῤῥήδην ἀπαγορεύουσιν ἐν τῷ δήμῳ μὴ ἐξεῖναι τοῖς τοιούτοις λέγειν· φανερῶς ἅπασ' ἐστὶ δῆλ) ἄνδρες δικασταί. δεῖ δ' ὑμᾶς ἅπαντας μὲν ἀπειρήκη κωλύειν τὸς παρανομοῦντας. πολὺ δ' μάλιστα τὸς ἐν τῇ ἀρχαῖς ὄντας, καὶ τὸς πολιτευομένους. διὰ γὰ τούτους τὰ κοινὰ καὶ βλάπτεται πέφυκεν αὖ ὧσι φαῦλοι καὶ τὰ μεγίστα πάλιν ὠφελεῖται, ἐὰν ὦσιν ἅπιεικεῖς, ἐθέλωσιν ἐμμένειν τοῖς νόμοις. ὡς αὖ ἄπαξ δ' ὦτε τοῖς ὑπὲρ τ κοινῶν ἐγχειροῦσι πράττειν τὸ παρανομεῖν, καὶ κατα-

DEMOSTHENIS CONTRA ARISTOGITONEM SECUNDA ORATIO, eiusdem cum superiore argumenti, Hieronymo Vuolfio interprete.

ARistogitonem debere ærario, & capite diminutum, & legibus esse interdictum, ne tales homines quicquam pro concione dicant: euidenter ostensum est, Iudices. Sunt autem à vobis repellendi & coherce ndi, cùm omnes legum violatores, tum verò in primis ij, qui magistratu funguntur, & in repub. versantur. Per hos enim & maximas respublica clades accipit, si mali sint: & vicissim iuuatur plurimùm, si sint boni viri, & legum studiosi. Quòd si rempublicam capessentibus semel permiseritis violare

Magistratuum delicta vindicanda grauius quàm plebeiorũ.

re leges, & recepta iura despicere: necesse erit vniuersos, qui in ciuitate degunt, improbitatis eorum pœnas sustinere. Vt enim delictorum, quæ in nauibus committuntur inter nauigandam, si quis nautarum deliquerit, paruum est damnũ: sin gubernator deceptus fuerit, aut aberrarit, communi calamitate vectores omnes involuit: Sic & plebeiorum peccata non in populi, sed ipsorum damnum cedunt: sed magistratuum, & rempublicam gubernantium peccata ad vos vniuersos pertinent. Quapropter & Solon plebeijs tarda, magistratib. & populi gubernatoribus velocia supplicia constituit: quod existimabat, de illis quouis tempore sumi posse pœnas: hos moram vltionis non admittere. Oppressa enim libertate, qui pœnas repetat fore neminem. Atq; hæc instituta nemo ita est vel impudens, vel vestri contemptor, qui refellere audeat, præter Aristogitonem, & eius audaciam & improbitatem. Omnes enim magistratus, & claros in republica viros inueniemus, si quid semel à vobis pronũciatum in eos fuerit, ratum habuisse. Nam & si quibus abrogatur magistratus, ij statim deponunt munus, & coronas amittunt: & si qui è Sexuiris in Areopagum non admittuntur: omissa violentia, æquis animis vestra in cognitione acquiescunt, & hæc meritò faciunt. Quemadmodum enim, cum in magistratu sunt, à plebeijs obedientiam sibi deberi censent: eodem modo & ipsi deposito magistratu, legibus, reipublicæ moderatricibus, iurè obsequuntur. Præterea qui rempublicam administrarunt omnes, si è memoria vetustatis facto initio repetere volueritis: vno modo omnes cessisse vestris institutis apparebit. Nam & Aristidem aiunt, à maioribus relegatum, eò vsque in Aegina esse versatum, donec eum populus reuocasset: & Miltiadem atque Periclem condemnatos, hunc triginta, illum quinquaginta talentis solutis, ita demum conciones habuisse. Quid autem fieri posset iniquius, quàm si is, qui vt boni fecit nihil, ita innumera scelera designauit, tam expeditè, præter & vtilitatem & iustitiam, licentiam à vobis violandarum legum esset consecutus: quum ijs qui multa & magna in vos beneficia contulerunt, ea potestas data non fuerit, vt eis aliquid contra leges apud vos receptas agere concederetur? Et quid de antiquis dicere attinet? nostræ ætatis homines considerate, an aliquis vnquam ita extiterit impudens? Neminem reperietis, si accuratè quæsiueritis. Huc illud accedit, si quis decretum aut legem apud Sexuiros accusat: cùm lex aut decretum irritum est, tùm legislator decretiue autor nihil impudenter agere conatur, nihil violenter: sed quicquid vos decreueritis, ratum habet: etsi vel eloquentiæ facultate, vel rerum gerendarum dexteritate inter vos excellat. An verò absurdum non est, cum ea quæ vos omnes in conuentu publico ex legibus decreuistis, sint irrita: Aristogitonis voluntati in violando iure plusquam ipsis legibus tribui autoritatis? Rursus, si quis actionem persecutus, quintam suffragiorum partem non tulerit: cui rei legibus ea pœna definita est, ne is de cætero accuset, ne in carcerem abducat, ne deferat: eodem modo contra hæc nemo agendum esse putat eorum qui ad hunc modum mulctati sunt. Apud solum autem Aristogitonem ex omnibus, nullum neque iudicium, neq; lex plus habet autoritatis libidine ipsius. Quæ omnia sic obseruasse, neq; vos, neq; maiores vestros vnquã pœnituit. Est enim hoc status popularis munimentum, hostes vel consu-

Criminatio impudentiæ Aristogitonis, per ostentionem cum viris illustribus.

A καταφρονεῖν τ̃ ὠφελημένων δικαίων· ἀναγκαῖόν ἐστιν ἅπαντας ἀπολαύειν τ̃ τούτων κακίας ὧν μετέχοντας τ̃ πόλεως. ὥσπερ γὰρ τ̃ ἐν τ̃ ναυτίν ἁμαρτημάτων ἃ συμβαίνει ταῖς ναυσὶ πλῆς, ὅταν μὲν τ̃ ναυτῶν τις ἁμάρτῃ, βραχεῖαν τ̃ βλάβην λύεγκεν. ὅταν δ' ὁ κυβερνήτης ἀποσφαλῇ, ἡ ἀφαμάρτῃ, * κοινῇ τ̃ ἀτυχίαν ἅπασι τοῖς συμπλέουσι κατεσκέασεν· ὡσαύτως τὰ μὲν τ̃ ἰδιωτῶν ἁμαρτήματα, οὐκ εἰς τὸ πλῆθος, εἰς δ' αὐτὰς ἥνεγκε τὰς βλάβας· τὰ δ' τ̃ ἀρχόντων καὶ πολιτευομένων εἰς ἅπαντας ὑμᾶς ἀφικνεῖται. διὸ καὶ τὰς ἡμωρίας ὁ σόλων τοῖς μὲν ἰδιώταις βραδείας ἐπέθηκε· τοῖς δ' ἀρχαῖς καὶ τοῖς δημαγωγοῖς, ταχείας· ὑπολαμβάνων, * τοὺς μὲν ἐνδέχεσθαι καὶ φεύγειν τ̃ χρόνον τὸ δίκαιον λαβεῖν, τοῖς δ' οὐκ εἶναι φευκτὴν τὴν ἐκδικίαν. τὸ γὰρ ἡμωρεῖσθαι ἀχ ὑπάρχειν, τ̃ πολιτείας καταλυθείσης. καὶ τίνες τοὺς δικαίους ἀδικεῖς ἔτως ἔστιν ἀναιδής, ὅστις ὑμᾶς φρονῶν ἐστιν, ὅς γε αὐτὸν ἐξαιρήσεται, πλὴν ὅστις ἀναιδὴς τοιοῦτον τ̃ τρόπον, καὶ τ̃ τόλμης καὶ τ̃ πονηρίας. ἀλλὰ πάντας τοὺς ἀρχὰς καὶ τοὺς πολιτευομένους ἐρήσομεν. ἐπὶ τίνι ἄρα ἔξεστι καταγνῶναι ὑμεῖς, τούτοις ἐμμένοντες. τοῦτο μὲν γὰρ ὅταν ἀποχειροτονηθῶσί τινες τ̃ ἐν τ̃ ἀρχαῖς, ὡς ἀδικήματα πεπαυκότες ἄρχοντες, καὶ οὐ στέφανος ἐξαιρῆται τοῦτο· ἢ ὅσοις τ̃ θεσμοθετῶν εἰς ἄρειον πάγον ἀνιόντ̃ ἐστὶν ἀνελθεῖν, παρόντες τὸ βιάζεσθαι φασιν * ἐμμένοντες τ̃ ὑμετέραις γνώμαις· καὶ ταῦτ' ἐκάτερα ποιοῦσιν. ὥσπερ γὰρ ὅταν ἄρχωσι, δοῦ ἰδιώτας οἴονται δεῖν αὐτοῖς πειθαρχεῖν· ὡσαύτως ὅταν αὖτις ἰδιῶται γένωνται, πάλιν, τοῖς τ̃ πόλεως ἄρχουσι νόμοις, ὀρθῶς ἂν ἀκολουθοῖεν. ἔτι τοίνυν οἱ πολιτευόμενοι πάντες, ἐκ τ̃ παλαιῶν εἰ βούλεσθε ἀρξάμενοι χρόνων θεωρεῖν, ὡσαύτως φαίνονται ἐκ αὐτῶν εἰκάζοντες τοῖς ὑμετέροις δικαίοις. ἀριστείδην μὲν γὰρ φασιν ὑπὸ τ̃ προγόνων * μεταπεθέντα ἐν αἰγίνῃ διατρίβειν, ἕως αὖτ ὁ δῆμος κατεδέξατο. μιλτιάδην δ' ἢ καὶ περικλέα ὀφλόντας τὴν μὲν τριάκοντα, τ̃ δ' πεντήκοντα τάλαντα ἐκτίσαντας ὕστερον δημηγορεῖν, * ὁ καὶ δεινότατον ἂν εἴη συμβαῖνον· οὗτος μὲν πολλὰ καὶ μεγάλα ποιήσαντας ὑμᾶς ἀκαρῆ μὴ τυχεῖν παύτης τ̃ δωρεᾶς· ὥστε πῶς τοὺς νόμους πάντες κείμενους * παρ' ὑμῖν πρᾶξαι· τ̃ δ' μηδὲν μὲν ἀγαθὸν εἰργασμένον, παιπαλῆσαι δ' ἐξημαρτηκότα, τοῦτον ὕστερον προχείρως φαίνεσθαι, καὶ πῶς τὸ συμφέρον καὶ τὸ δίκαιον ἐξεῖναι παρ' ὑμῶν ἕκαστον ἐξηγεῖσθαι. καὶ τί δεῖ λέγειν πρὸς τ̃ παλαιῶν; ἀλλὰ τοὺς ἐφ' ὑμῶν αὖτ ἀναλογίσασθε, εἴ τις ὕστερος ἀναιδὴς γέγονε πώποτε. εὑρήσετε, εἰ βούλεσθε ἀκριβῶς ἐξετάζειν. καὶ εἰς τοῦτον τ̃ τρόπον, ὅταν τις ψηφίσηται ἢ νόμον γράψῃ ἀπενεγκεῖν πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ὁ μὲν νόμος, ἢ τὸ ψήφισμα ἄκυρόν ἐστιν. ὁ δ' θεὶς ἢ γράψας, ἀδέν αἰτιώτερος τοῦ βιαζόμενος· ἀλλ' ὅ, τι αὖ ὑμεῖς ψηφίσησθε, τοῦτο ἐμμένει, κἂν ἡ πρῶτος τῷ δικαίως λέγειν, ἢ πρᾶξαι ὑπὲρ ὑμῶν. καίτοι πῶς οὐκ ἄτοπον, ἃ μὲν ἅπαντες ὑμεῖς συλλεγέντες ἐψηφίσασθε, κ τοὺς νόμους ἄκυρα εἶναι· τ̃ δὲ διωγεῖπον βουλησιν εἰς τὸ πρόσθεν νομοθετῆσαι κυριωτέραν εἶναι δεῖν νόμων αὖτ κατασῆσαι; ἄλλην τινὰ χρὴ ὑπερβολὴν ὅταν τις ἐπιξενῶν μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τ̃ ψήφων, ἐφ' οἷς οἱ νόμοι κελεύουσι, τὸ λοιπὸν μὴ γράφειν, μηδ' ἀπάγειν, μηδ' ἐφηγεῖσθαι· τ̃ αὐτ τρόπον πρὸς ταῦτ' ἀδικεῖς οἶμαι δεῖν πράττειν τ̃ ἐνόχων ὅλων τέτταρας τιμίους· διοριστέον δ' ὡς ἔοικε, μόνον τ̃ παντων ἀδέν ἄτοπον δικαστήριον, ὃ τε νόμος κυριώτερόν ἐστι τ̃ αὐτ βουλήσεως καὶ ταῦτα ἅπαντα ὕστερον διαφυλάττουσιν, ἀδὲ πώποτε ἔδοξ' ὑμῖν, ὅτε τοῖς προγόνοις μεμέλησεν. ἔστι γὰρ δημοκρατίας φυλακὴ τὸ τ̃ μὲν ἐχθρῶν ἡβουλευμένους,

μένους, ἢ μαχομένους φεύγειν· τῷ γὰρ νόμων, ἢ προαιρουμένους, ἢ * ἀναγκαζομένους ἢ πᾶσαν. καὶ πῶς ὀλίγον τὸν τρόπον προσήκει πρᾶγμα, καὶ πάρεργον αὐτῷ τοῦτο φανερῶς συνωμολόγηκεν. ὅτε γὰρ ὑπερίδης ἔγραψε τὸ φεύγειν χερώνειαν ἀτυχημάτων τοῖς Ἕλλησι γεγονότων, καὶ τῆς πόλεως ὑπὲρ αὐτῶν τὸ ἐσαφῶς εἰς κίνδυνον μέγιστον καταπεκλιμένης, εἶναι δοῦναι ἀτιμίας ἀπιτίμους· ἵν' ὁμονοοῦντες ἅπαντες ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας προθύμως ἀγωνίζωνται, ὅταν ὑπὲρ κινδύνου τηλικούτου καταλαμβάνῃ τὴν πόλιν. τοῦτο τὸ ψήφισμα τοῦτο γραφὲν παρανόμων ἀπενέγκας ἠγωνίζετο ἐν τῷ δικαστηρίῳ. καί τοι πῶς ἐστὶ δεινὸν εἰς μὲν τοῦτον ὑπὲρ τῆς πατρίδος σωτηρίαν μηδενὶ τῶν πολιτῶν ἀφιερωμένην τιμὴν συγχωρῆσαι τυχεῖν τῆς ἐπιτιμίας· εἰς δὲ τοῦτον παρανομίαν παρὰ πάντων ὑμῶν ἀξίαν λαμβάνειν τὴν αὐτὴν δωρεάν. καί τοι πολύ γε νομιμώτερον καὶ δικαιότερον τὸ ψήφισμα ἐκεῖνο λῦσαι, ἢ σὺ νῦν ἀξιοῖς ψηφίσασθαί σοι τοιουτοσί. τὸ μὲν γὰρ ἴσον καὶ κοινὸν ἅπασι τοῖς πολίταις λῦσαι τὸ μὴ ἀνίσους, καὶ σοὶ μόνῳ τὴν ἐν τῇ πόλει τὴν πλεονεξίαν καταπαῦσαι. καὶ τὸ μὲν, ὑπὲρ τοῦ μὴ ἑνὸς τὴν ἀρχὴν λῦσαι, ἐφ' ᾧ τε ἕνα κύριον τῆς ὅλης πολιτείας καταστῆσαι· τὸ δὲ ὑπὲρ τοῦ τοιουτονὶ δόγματα καὶ νόμιμα ἐκ παλαιοῦ παραδοθέντα ὑπὸ τῶν προγόνων σοὶ μόνῳ δεδόσθαι ἐξουσίαν ἁπλῶς παραβαίνοντι καὶ πράττοντι ὅ,τι ἂν βούληθῇς. καὶ ἐγώγε αὐτὸ ἐρωτήσαιμι, πότερα ἔννομον καὶ δικαίαν ἐπιθήσεται τῷ ψηφίσματι τοῦτῳ τὴν γραφὴν, ἢ τἀναντίον. ἔοικεν καὶ παράνομον εἶναι· εἰ μὲν γὰρ ἀσύμφορον καὶ τῷ δήμῳ βλαβερὸν διὰ αὐτὸ τοῦτο δικαίως ἂν ἀποθανοῖς. εἰ δὲ συμφέρουσαν καὶ τοῖς πολλοῖς ὠφέλιμον· διὰ τί νῦν ταῦτα, οἷς αὐτὸς ἔγραψας, ψηφίζεσθαι τούτοις ἀξιοῖς; ἀλλ' ἅττ' ἐκεῖνα δίκαια, ἅττα τοῦτα ἔννομα, ἃ δὴ συμφέροντά ἐστιν ὑμῖν. ὁρῶ δέ σ' ὑμᾶς ἐγώγε, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοιούτους ἔχοντας τὸν γνώμην καὶ σοὶ ὑμῶν αὐτοῖς. πολλοὺς γὰρ ἐνδεδείχατε ἤδη καταψηφίσασθε ἰδιωτῶν ἀνθρώπων. καί τοι πῶς ἐστὶ δεινὸν, ἐφ' ὑμῶν μὲν αὐτοὺς ἐξεταζομένους ἀκριβῶς τοὺς νόμους· ὅστις δ' ἂν παρεγραζομένων τι, καὶ κοινῇ πάντας ἐνοχλοῦντων, καὶ προσποιουμένων ὑπὲρ τοὺς ἄλλους εἶναι, ῥᾳθύμως ἔχειν; ἃ γὰρ δὴ τινες ὑμῶν ἔχουσιν, ὡς προσήκειν μὲν ταῦθ' ἕτως ἔχειν ὡς ἐγὼ λέγω. Διὰ τί οὖν τὴν ἀπιθανίαν τοῦ λέγοντος, ἢ τὸ χρήσιμον αὐτοῖς ὑμῖν εἶναι, παροπτέον τι ἢ καταμεμῶσθαι αὐτό. οἶμαι μὲν γὰρ πονηρὸς καὶ τὸν τρόπον ἄδικος ἱκανῶς ὑμῖν ὡς ἐγὼν' οἶμαι, ἐκ τῶν προειρημένων λυχνοῦχος ἐπιδέδεκται· οἶμαι δ' ὠφέλιμος, ἐξ αὐτοῦ τῶν πολιτικῶν ἁμαρτημάτων ἂν τις αὐτὸν ἐλέγξειε. τίνα γὰρ παράγων εἰς τὸ δικαστήριον ὧν ἠτιάσατο * τούτων ἤρκεσε κατηγορῶν; ἢ ποῖον πόρον ὑμῖν ἐπόρισεν; ἢ τί ψήφισμα γέγραφεν, ᾧ πιθόμενοι ὑμεῖς ἀπαλλαγῆναι μετανοήσαιτε προείλεσθε; καὶ γὰρ * τοῦτο πάντων σκαιός ἐστι, καὶ βάρβαρος τὸν τρόπον, ὥσθ' ὅταν ὑμᾶς ἴδῃ παροργισθέντας τινὶ πρός τινας καὶ μᾶλλον ἢ δεινῶς παροξυνθέντας, τηνικαῦτα παρεγγυᾷ τὴν ὀργὴν, ὑμῶν τὰ βουλήματα λαβών, τοῖς καιροῖς συναίρεσθαι. δεῖ δὲ τὸν πολιτικὸν ὥσπερ ὑμῶν αὐτῶν καὶ τῆς ἐξαίφνης μετ' ὀργῆς πάθεσιν ὑμῖν συμπίπτουσιν ἐπακολουθεῖν· ἀλλὰ τοῖς λογισμοῖς καὶ τοῖς παράγουσι καὶ τοῖς ὑπάρχουσι καιροῖς ἀκολουθεῖν. τὰ μὲν γὰρ ταχὺ μεταπίπτειν εἴθισται· τὰ δὲ μεμένηκε καὶ πολὺν χρόνον ὑπάρχει. ὧν ἕτος αὐτῶν ἐστὶν ὑμεῖς ἐλέγχει τὰ διαπράγματα τῆς πολιτείας ὥστε πάντα ταῦτα ἀναγκάζεσθαι καὶ κύρια, καὶ πάλιν ἄκυρα ποιεῖν· ἀλλ' ἴσως οὐ πᾶσι ταῦτα ἅπασι ἀεὶ προαιρεῖσθαι λοιδορεῖσθαι καὶ μέμφεσθαι * διὰ παντὸς τὰ λεγόμενα, διὰ ταῦτα πειθομένοις νῦν αὐτοῖς ὁμολογεῖται; ἀλλὰ τοῦτό γε νὴ τὴν ἀθλιωτάτην ὄνειδός ἐστιν ἀνδρὸς δικαστοῦ τὰ γιγνόμενα τῇ πόλει ἐπὶ τοῦ βήματος, καὶ διὰ

A consulendo vel pugnando superare: legibus, siue volentes siue coactos succumbere. Atque hæc in hunc geri modum oportere, iste ipse etiam manifestè est confessus. Cum enim Hyperides decretum fecisset, postquam Græci cladem ad Choroneam acceperant, & nostræ ciuitati de ipso patriæ solo maximum periculum impendebat, vt ignominiosis erepta dignitas restitueretur: quò consentientes vniuersi pro libertate strenuè dimicarent, si quod tantum discrimen reipublicæ immineret: id decretum vt contra leges factum accusauit, & in iudicio causam egit. Quid verò fieri possit iniquius, quàm cum Aristogiton ad patriæ defensionem nemini passus sit restitui dignitatem: eum ad suam iniquitatem confirmandam id sibi muneris à vobis omnibus tribui postulare? atqui decretum illud multò fuit æquius eo, quod tu tibi nunc à iudicibus decerni flagitas. Illud enim commune fuit, & æquum ciuibus omnibus: istud iniquum, quòd soli tibi ex omnibus ciuibus licentiam tribuat: illud ad prohibendam eam pacem, qua pace vnus dominatu vrbis potiretur: istud eò spectat, vt suprà iudicum B decreta & instituta, perpetua serie à maioribus tradita, tibi soli potestas detur delinquendi, & agendi quicquid libitum fuerit. Equidem eum rogare cupio, vtrum legitima & iusta ratione decretum illud accusarit: an contrà per iniuriam, & legibus violatis? Si enim inutiliter, & in populi fraudem: propterea iurè occidereris. Sin vtiliter & è re multitudinis: cur nunc postulas, vt hi decreto tuo contraria decernant? Sed neque illa iusta, neque hæc legitima sunt, aut vtilia vobis. Ego verò vos video, Iudices, ita & in vosmetipsos esse animatos. Multos enim iam plebeiorum hominum delatos, atque accusatos condemnastis. Nónne vero iniquum est, contra vosmetipsos ita legum esse obseruantes: in eos verò qui curiosè superuacanei aliquid agunt, & publicè omnibus negocium facessunt, & suprà alios sese efferunt, iita esse lenes & dissolutos? Neque enim vlli vestrûm ta sentiunt, sic quidem, vt ego dico, fieri oportere: sed propter Aristogitonis bonitatem, & fructum quem ex eo capiatis, connituendum, etsi paululum deflexerit à le- C gibus. Nam eum esse improbum, & iniusto præditum ingenio, satis vobis, vt equidem arbitror, ijs quæ antè dicta sunt, Lycurgus ostendit. Iam nec esse vtilem: ex eius actis in republica perspicitur. Quem enim adductum in iudicium, quorum criminum arguit, eorum conuicit accusando? Quem vobis reditum comparauit? Quod decretum fecit, quod vos secutos esse non pœnituerit? Nam præter cætera, etiam ita vecors est, & barbaro ingenio, vt si quibus vos iratiores esse viderit, & vltrà quàm par est concitatos: tum vestris voluntatibus, ex iracundia æstimandis, *occasionibus aduersetur. Decet autem eum qui vobis consultum velit, nō subitis affectibus, quibus iracundia permoti sunt animi vestri, indulgere: sed rationi & negocijs, & temporibus obsequi. Nam illa subitò intercidere solent: hæc permanere, & diuturniora esse. Quorum iste nihil cogitans, occulta reipublicæ vitia profert, vt cogatur eadem negocia & rata habere, & irrita facere. At ideò fortasis in omnes perpetuò studet conuicia dicere, & quiritatur, & orationes interrumpit, nunc eum conseruari conuenit? Sed ita me Minerua amet, quæ nunc pro cōcione fiunt, dedecori sunt reipublicæ: & propter istorum

Criminatio morum Aristogitonis, hominis & priuatim & publicè pernicioſi.

pro suggesto temeritatem & desperationem, ignominio-
sum habetur iam à bonis viris è vestro numero, ver-
sari in republica. Quod si nunc alicui vestrûm ista
voluptati sunt: non deerit copia eorum qui talia fac-
tent. Nam etiam nunc ijs refertum est suggestum. Ne-
que enim difficile est reprehendere consilia: sed suade-
re aliquid, & persuadere vobis, vt ea quæ oportet de-
cernatis, id verò difficile est. Ad hæc nisi prius etiam
ijsdem verbis vos decepisset, cum primùm reus esset fa-
ctus: ne sic quidem æquum esset contra receptas leges a-
liquid ei concedi. Neque enim, si quibusdam violare
leges permittitur: postulandum est, vt ex præscripto
legum alij se gerant. Sed tamen illo tempore minus ab-
surdum fuisset, ei fidem habere, & gratificari, & ta-
li aliqua in re conniuere. Quia verò tunc eo absoluto
propter spem emendationis, paulo pòst eundem istum
& dicentem & agentem ea quæ non essent è republica,
denuò punuistis: quæ vobis idonea, si nũc decipiemini,
relinquetur excusatio? cum enim testimonia rerum ad-
sint, quid verbis est opus? Quæ autem ipsi apud animos
vestros nondum satis comperta habetis, de ijs fortasse ex
verbis iudicium est faciendum. Demiror eos, qui sen-
tiunt, priuatas opes, ijs quos superiori tempore bonos vi
ros fuisse cognouerunt, esse credendas: Reipublicæ com-
munes, ijs quorum improbitas nec ab ipsis negatur, &
palàm deprehensa est, committendas. Canem quidem
ouili degenerem & ignauum custodiendo nemo præfe-
cerit: reipublicæ autem gubernatoribus plerique di-
cunt, quoslibet esse præficiendos custodes: qui cum de-
linquentes se deferre simulent: ipsi vel in primis custo-
diendi essent. Quæ, si sapietis, cogitantes, eos qui se
ista ratione vestri amatores esse profitentur, valere
iubetis: ipsique omni modo cauebitis, ne cui licentiam
*detis legum violandarum: * eorum præsertim: qui*
Adhortatio ad legũ obseruationem.
rempublicam capessunt, populúmque se & dicendo
& decernendo defendere, profitentur. Nihil enim fie-
ri queat absurdius, quàm cum maiores vestri pro de-
fensione legum oppetere mortem non dubitarint: vos,
nec punire violatores earum instituere: cum Soloni au-
tori legum, æream in foro statuam decreueritis: ipsas
leges adeò manifestè negligere, propter quas ei tam e-
eximium honorem habuistis. An verò est rationi con-
sentaneum, cum in ferendis legibus, improbis irascа-
mini: in manifesto crimine deprehensos, indemnes di-
mittere? cum legislator homo vnicus, propter vos o-
mnium odia susceperit improborum: vos nec propter
vosmetipsos, in communi concilio declarare vestrum o-
dium improborum: sed vnius hominis succumbere im-
probitati? cum capite sanxeritis, ne quis legem commen
ticiã adducat: conniuere, vt veræ leges in commenticia
rum numero habeantur? Sic autẽ acutißimè perspicie-
tis, receptis parêre legibus quantum bonum sit, & in de-
spectu & neglectu earum quantum insit mali: si legum
cõmoditates seorsim, & quæ ex violatione legum mala
oriãtur, ob oculos posita intueamini. Repertietis enim, vio
lationem legum, insania & intemperantia & auaricia
esse refertam: leges prudentiæ, modestiæ & iustitiæ fun-
gi officijs: idq; minimè est dubium. Eas enim vrbes maxi
mè florere videmus: in quib. legumlatores optimi extite
runt. Nam vt quæ in corporibus oriuntur infirmitates,
medicorum inuentis curantur: sic animorum immanita-
tes, legumlatorũ prudentia exterminatur. Deniq. nihil
honestũ, nihil expetendũ esse inueniemus, quod à lege sit
alie-

Διὰ τὰς τότων δ᾽ ὑποψίας ἐπινενόηται ἤδη τὸ πολλοῖς
A ὀφθὲν ὠφελεῖν τοῖς ὑπευθύνοις ὑμῶν ἐστιν. εἰ δ᾽ οὖν ἔστι ὑμῶν
τοῦτ᾽ ἐνηδονῇ συμβέβηκεν, οὐκ ἀπορήσετε τοῦ τὰ τοιαῦτα
ποιησόντων· ἐπεὶ καὶ νῦν μέσον τὸ βῆμά ἐστιν. ἐγὼ δ᾽ οὐκ
ἐπιμέμφομαι τοῖς συμβεβουλευκόσιν, ἀλλὰ συμβουλεύσαι μοι καὶ πεῖσαι τοῦ δεόντων ὑμᾶς ψηφίσασθαι. πρὸς
μὲν οὖν τούτοις, εἰ μὲν μὴ καὶ πρότερον τοῖς αὐτοῖς τούτοις χρώ-
μενος λόγοις ἐξηπάτησεν ὑμᾶς, ὅτι ἠγωνίζετο τοὐναντίον ἔνδειξιν. ὡς μὲν οὖν ἔστω δίκαιον τὸ φῆφον οὐ
ἀναμένοντας νόμους μὴ συγχωρεῖν. ἃ δεῖ δὲ παρακε-
μεῖν δοῦναι ἴσως, οὐδὲ ἄλλους τοὺς νόμους ἀξιῶν πράτ-
τειν. ἐμοὶ μὲν ἀλλ᾽ ἴσως γε δυσλογώτερον ἐμοῦ * τοῖς πιστεύσαι,
καὶ καταχθρίσασθαι, καὶ πρέσθαι μὴ τοῖς πιστῶν. ἐπὶ δὴ
δὲ τοῦτ᾽ ἀφικνῆται πρὸς τοὺς * μελλήσαντας ἐλπίσι, μικρὸν
ὕστερον τὸν αὐτὸν τρόπον ὡς πρόσθονται καὶ λέγοντας, μὴ
τὰ ἄμεινα τῷ δήμῳ πάλιν ἐκολάσητε· τοῖς ἐπιτολείπ-
την σκῆψις ὑμῖν ἁρμόττουσι, οὐ νῦν πρόσκρουσθῆναι; ὧν
μὲν γὰρ ἔργῳ πεῖραν εἰλήφατε, τί δεῖ τοῖς λόγοις πι-
στεύειν; ὧν δὲ μηδέπω τὴν δοκιμασίαν ἔχετε ἀκεμ-
βῆ πρὸ ὑμῖν αὐτοῖς ἐκ τῶν λεγομένων ἴσως ἀναγκαῖον
ἐστι κρίνειν. θαυμάζω δ᾽ ἔγωγε τοῦτ᾽ ἔστως ἐχόντων, ὥστε τὰ
B μὲν ἤδη τοῖς ἐκ τοῦ παρεληλυθότων χρόνου ἔσιν ὑπευθύ-
νοις, τούτοις * πρόσκαταπίπτειν· τὰ δὲ ἐν τῇ πολιτείᾳ
κοινὰ τοῖς ὁμολογουμένως ἐξεληλεγμένοις ἔστι φαύ-
λοις * ὑπάρχειν· καὶ κτῆμα μὲν ὑπὸ πολίτου ἀφῃρῆσθαι
φαῦλον ἐδοξεν εἶναι τοῦ πίστεως ὑπὸ φυλάττειν. ὑπὸ δὲ τοῦ τὰ
κοινὰ πράττοντας οὐ τυχόντας ἀνθρώπους φασὶν ἔ-
νιοί τινες δεῖν φύλακας ἐφίστασθαι. οἱ προπαιόμενοι
μὴν οὐ ἁμαρτάνοντας, αὐτοὶ τ᾽ μεγίστης εἰσὶ φυ-
λακῆς δέομενοι. ὧν ἐὰν ἔχητε νοῦν, ἐνθυμούμενοι οὐ
μὲν φάσκοντας τούτῳ τῷ λόγῳ φιλεῖν ὑμᾶς, χαίρειν
ἐάσατε· αὐτοὶ δὲ τοῦτ᾽ ἐκ παντὸς τρόπου φυλά-
ξατε, ὅπως μηδενὶ δῶτ᾽ ἐξουσίαν, ἀκύρους οὐ νόμους
ποιεῖν· ἄλλως τε, δ τ᾽ * πολλῶν ὑστερ᾽ ἐλήφθης κλέ-
ψαν δεδράφειν δίωσαν προπαιομένων. ὡς παιδα-
νόν ἐστι, οὐ μ προγόνους ὑστερ᾽ μὴ καταλυθῶσι τοὺς
νόμους ἀποθνήσκειν τολμᾶν, ὑμᾶς δὲ μηδ᾽ οὐ ἁμαρτά
νοντας εἰς αὐτοὺς ἡμωρεῖσθ προσελέσθ. καὶ τ μὲν γρά
ψαντα οὐ νόμους σόλωνα ψηφίσασθ χαλκῆν ἐν ἀ-
γορᾷ ἑῆσαι, αὐτ᾽ τ νόμων ὄντως ὀλιγωρῆντας φαίνεσθ,
δι᾽ οὓς κἀκεῖνον ὑπερβαλλόντως συμβέβηκε ἡμᾶσθαι.
πῶς δὲ καὶ αὖθις τὸ συμβαῖνον ἄλογον, εἰ νομοθέτης
μὲν ὀργίζεσθε τοῖς πονηροῖς, ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ δὲ ἡμαρτη-
C κόσι ἀθῴους ἐάσετε; καὶ τ μὲν νομοθέτην ἕνα ὄντα πᾶ
σιν ὑπὲρ ὑμῶν ἀπεχθάνεσθαι τοῖς φαύλοις, ὑμᾶς δὲ
μηδ᾽ ὑπὲρ ὑμῶν αὐτ κοινῇ συλλεγόντας ἐπιδείξασθ μι
σοῦντας οὐ πονηρός· ἀλλ᾽ ὑφ᾽ ἑνὸς ἀνδρὸς πονηρίαν πε
πηθῶσαι; καὶ θάνατον μ ὠφελῆσαι ζημίαν, ἐὰν μ καὶ πα
νόμον ὠφάνη· οὐ δ᾽ ὄντας εἰς τ τ ἐκ ὀλίγων νόμων τὰ
ξιν ἄγοντας, τούτους ἀπιμωρήτους ὑπερᾶν; ὅτω σ᾽ ἀν
κρεβέσκεται σωθεωρήσετε τὸ τοῖς κειμένοις νόμοις πάν
θεδ ἠλίκον ἀγαθόν ἐστι, καὶ τὸ καταφρονεῖν καὶ μὴ πίθε
σθαι αὐτοῖς ἠλίκον κακόν· εἰ τὰ ἐκ τῶν νόμων ἀγαθὰ χω
ρὶς καὶ τὰ ἀφ᾽ τ ὠφελημονίας συμβαίνοντα πρὸ ὀφθαλ
μῶν ὑμῖν αὐτοῖς ποιησάμενοι θεωρήσετε. εὑρήσετε γὰρ
τὰ μὲν, τὰ τ μανίας καὶ τ ἀκρασίας καὶ τ πλεονε
ξίας· οὐ δὲ, τὰ τ φρονήσεως καὶ σωφροσύνης καὶ δι-
καιοσύνης ἔργα ἁπαντα ὁμοίως. δῆλον δ᾽ τ πό
λεων ταύτας ἄρις· αὐ οἰκουμένας ἰδοιμεν ἄν, ἐν αἷς ἄ
ριστοι νομοθέται γεγόνασι. τὰ μὲν γὰρ ἐν τοῖς σώμα
σιν ἀῤῥωστήματα τοῖς τῶν ἰατρῶν εὑρήμασιν κατ-
παύεται· τὰς δ᾽ ἐν ταῖς ψυχαῖς ἀφροσύνας, αἱ τῶν
νομοθετῶν ἐξορίζουσι δόξαι. ὅλως δὲ οὐδὲ ἔστι τι
μιον.

μνον, ὅτε ἀνοσιώτατον ἐῤήσομεν, ὃ μὴ νόμου κεκοινώνηκεν. ἐπεὶ τίς τὸν ὅλον κόσμον καὶ τὰ θεῖα, καὶ τὰς καλουμένας ὥρας, νόμῳ καὶ τάξει (εἰ χρὴ τοῖς ὁρωμένοις πιστεύειν)* διοικεῖν φαίνεται). ὦ δικαλέσαντες οὖν ὑμᾶς αὐτὸς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, βοηθήσατε μὲν τοῖς νόμοις, καταψηφίσασθε δὲ τοῦ τὰ εἰς τὸ θεῖον ἀσεβεῖν πεπραγμένων. καὶ ταῦτα ἐὰν πράξητε, τὰ δέοντα ποιήσετε, καὶ τὰ κράτιστα ψηφιεῖσθε.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΘΕΟκρίνους λόγου.

Τὸ μὲν πρᾶγμα οὐκ οἶδ' ὅπως ἐν τοῖς ἰδιωτικοῖς ἀναγράφουσιν οἱ πολλοί, δημόσιον ὄντα φανερῶς. ἕλλο δ' ἔστι τοῦτο ἐξ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως. καίτοι πρός ἑτέρωσέ τοι καὶ μὴ ἀθλιώτατος ἦν τῶν ἐμπόρων, ἢ ναυκλήρων ἀθλιωτέρων, φάσεις ἦσαν δεδομέναι. νόμος δ' ἦν, ἐάν τίς τινα φίλων μὴ ἐπεξίῃ, ἢ ἐπεξιὼν μὴ λάβῃ τὸ τιμῆσαν μέρος τῆς ψήφου, χιλίας ὀφείλειν τῷ δημοσίῳ· τοῖς δ' ὀφείλουσι μὴ ἐξεῖναι λέγειν.* καὶ τρίτος, ἐάν μή τις δόξῃ δικαίως εἰς ἀλλοτρίαν ἀφελεῖσθαί τινα, τὸ ἥμισυ τοῦ τιμήματος ὀφείλειν τῷ δημοσίῳ. ὁπηχάρης οὖν ἔδειξε θεοκρίνην ἐκ τούτων ἀποφυγόντα λέγειν ἐν ταῖς τῶν νόμων. καὶ γὰρ μίκων ὡς ἑτέρωσέ τοι σιτηγικόν τι φίλου μὴ ἀνὴρ λέγει, μὴ ἐπεξελθεῖν δέ. καὶ ὁπηνελητὴν ὑποδεδεχότα* ἀθλίως ἀλῶναι κλοπῆς χημάτων, ἀλλ' ἱερᾶς τῆς ἐπωνύμων· καὶ πεῖσαι κηφισοδώρα θεράπαιναν εἰς ἐλευθερίαν ἀδίκως ἀφελόμενον τὸν πατέρα τῆς θεοκρίνους, πεντήκοντα δραχμὰς πεντακοσίας. ὁπὶ τούτοις μὴ ἐνδείξει. καὶ τὸ πρᾶγμα φανερῶς δημόσιον. ἡ δὲ λόγου οἱ πολλοὶ νομίζουσιν εἶναι δεινότητος, καὶ τοῦ μὲν ἐκ ἀπεικότα τῆς τοῦ δημοδέκου.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΝΔΕΙΞΙΣ ΚΑΤΑ ΘΕΟκρίνους.

Τὸν πατρὸς ἡμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, Διὰ τυραννίδα θεοκρίνην ἀτυχήσαντα πρὸς τὴν πόλιν, καὶ ὅλον τὸν δῆμον δέκα τάλαντα, καὶ τούτου δημοσίου, ὥστε μηδεμίαν ἐλπίδα ἡμῖν εἶναι σωτηρίας μηδεμίαν ἡγησάμενον δεῖν ὅπου τῶν ἐμῶν ἐστερημένοι μεθ' ὑμῶν εἶμεν, μήτε ἡλικίαν, μήτε ἄλλο μηδὲν ὑπολογισάμενον, δίκαιον ἦναι τὸν ἐνδείξαντα τοῦτον. καὶ γὰρ ὁ πατήρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὧν περ καὶ τὰ πιθόμενον πεποίηκα, πρὸς ἅπαντας ὠδύρετο τοὺς γνωρίμους, εἰ προλιπὼν ἐγὼ τὸν κίνδυνον, ἐν ᾧ Διὰ τὸν πατέρα ζῆν ἔξεστί μοι νῦν ἀμυνόμενος, τὴν ἀπέχειαν καὶ ἡλικίαν προφασιζόμενος, αὐτὸς μὲν φεύγοιμι πάντων ἀπεστερημένον, θεοκρίνην δὲ προδιδοὺς τοὺς νόμους γραφὰς γραφόμῳ, καὶ συκοφαντοῦντα πολλοὺς τῶν πολιτῶν, οὐκ ἐῶν αὐτό. δέομαι οὖν ὑμῶν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ ἱκετεύω, μετ' εὐνοίας ἀκοῦσαί μου. πρῶτον μὲν ὅτι τῷ πατρὶ βοηθῶν καὶ πάσχομενος ἀγωνίζομαι, ἔπειθ' ὅτι καὶ νέος ὢν καὶ ἄπειρος. ὥστ' ἀγαπητὸν εἶναί μοι, ἐὰν τὸ παρ' ὑμῶν ἐπαρξάσης εὐνοίας, διωνθῶ δηλῶσαι τὰ πεπραγμένα τούτῳ. πρὸς δὴ τούτοις, ὅτι ὦ ἄνδρες δικασταί, πρόσειμι (τὰ γὰρ ἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς εἰρήσεται) ὑπ' ἀνθρώπων, οἱ πίστει λαβόντες ὑφ' ἡμῶν Διὰ τὴν πρὸς τοῦτον ἔχθραν, καὶ πυθόμενοι τὰ πράγματα, καὶ φήσαντες ἐμοὶ συναγωνιεῖσθαι, ἐγκαταλελοίπασι νυνί με, καὶ Διαλέλυνται πρὸς τοῦτον ἐν τοῖς ἐμοῖς πράγμασιν. ὥστε μοι μηδὲ τὸ συνερωτᾶν εἶναι, ἐὰν μή τις ἄρα μοι τῶν οἰκείων βοηθήσῃ. πολλαῖς μὲν γὰρ ἐνδείξεσιν ὧν ἔσχηκε χρόνοις καὶ ἅπασι τοῖς πώποτε νόμοις ἐφαίνετο πεπραγεβηκώς. καινότατον δὲ τοῦ ἔργον τῶν τότε, τὴν τὸ πλοῖον φάσιν ἀφέσκομεν γεγονέναι. διόπερ

ARGVMENTVM ORATIONIS CONtra Theocrinem.

A alienum. Nam vniuersum etiã mundum, & numina, & quæ vocantur anni tempora, lege & ordine si ijs quæ cernuntur adhibenda fides est, gubernari apparet. Excitatis igitur animis vestris, Athenienses, opem ferte legibus: condemnate eos qui religionem deorum immortalium violare instituunt. Quæ si facietis: & officio fungemini, & rectissimè pronunciabitis.

HAnc orationẽ nescio qua ratione in priuatas pleriq; referunt, cum manifestè sit publica: quod ex ipso argumẽto perspicietur. Mercatores aut nauicularios Athenienses, qui aliò quopiã quàm Athenas frumentũ vexerant, licebat deferre. Lex aũt erat, si quis aliquẽ detulisset, nec actionẽ persequeretur, aut persecutus quintã suffragiorum partẽ non tulisset, vt mille drachmas ærario solueret: quas qui nõ soluissent, ijs cõciones habere nõ liceret. *Tertia itẽ lex erat, si quis aliquẽ per iniuriã asserere in libertatẽ videretur, vt semissem æstimationis ærario deberet. Epichares igitur Theocrinẽ detulit, vt qui verba in publico faceret, quod ei per tres hasce le
B ges nõ liceret. Miconẽ enim detulisse, vt aliò frumentũ vehentẽ, & præuaricatũ esse: & curatorẽ à tribulibus designatũ, in rationib. referẽdis, peculatus damnatũ esse, ob eam pecuniã, quæ decẽ heroũ sacra esset: tertiò, Theocrinis patrẽ in libertatẽ asseruisse p iniuriã Cephisodori ancillã, & quingẽtis drachmis eam ob rẽ mulctatũ. Harũ igitur rerũ delatio hic agitur, & causa manifestè publica est. Ipsam aũt orationẽ Dinarchi esse pleriq; putãt, quanquã Demosthenicis haud absimilem.

DEMOSTHENIS DELATIO CONTRA THEOCRINEM, Hieronymo Vuolfio interprete.

DAtre nostro, Iudices, per Theocrinem calamitate publica affecto, & decem talentis mulctato, eaq; mulcta conduplicata, vt nullã salutis spem reliquam habeamus: existimaui, eius vestro præsidio vlciscendi gratia, nec ætatis, nec cuiusquam alterius rei ratione habita, istum apud vos esse deferẽdum. Pater enm, Iudices, cuius autoritate omnia
C facio, apud omnes familiares quiritabatur, si ego, prætermissa occasione hac, qua, dum ipse adhuc in viuis est, inimicum vlcisci possem, excusatione imperitiæ atq; ætatis, neq; se fortunis omnibus spoliatum curarem: neque Theocrinem contra leges accusantem, & multos ciuium, quod ei facere nõ liceret, calumniantem, reprimerem. Vos igitur omnes, Athenienses, oro & obtestor, vt me benignè audiatis: Primùm, quòd & patrem defendens, & patris autoritati parẽs, in hoc iudicium venio: deinde, quòd & adolescens sum, & rerum imperitus. Quamobrem actum præclarè mecũ putabo, si benevolentia vestra iuuante, facinora istius potero demonstrare. Præter hæc ob illud etiam Iudices, quòd proditus sum (vera enim apud vos dicentur) ab hominibus qui, cum ob inimicitias, quas cum isto exercebant, fidem apud nos inuenissent, auditaq; re, subscriptionem & strenuã operã promisissent, me nũc destituto, cum isto, in meo discrimine in gratiam redierunt. Quare nemo est qui mihi patrocinetur: nisi me fortè necessariorũ aliquis adiuuerit. Ac multis quidẽ iste delationib. obnoxius fuit, omnesq; leges, quæ ea de re cauent, violauit. Recentissimum autem eius facinorũ, nauigij indicationem esse reperimus.

Se patris impulsu Theocrinis vlturũ iniurijs, cõmendat iudicibus.

Quapropter hæc in delatione perscripta mihi pater dedit. Ac primum lex vobis recitabitur illa de indicantibus & prævaricantibus & contra leges cum aduersarijs transigentibus. Hinc enim auspicandam esse mihi orationem censeo. Deinde indicatio ipsa, qua iste Miconi negocium facesit. Recita.

διόπερ ταῦτα γράψας εἰς τ' ἔνδειξιν, ἔδωκεν ὁ πατήρ μοι. πρῶτον μὲν οὖν, τ' νόμον ὑμῖν ἀναγνώσετ' τ' περὶ τ' φαινόλων, κ' οὐκ ἐπεξιόντων, ἀλλὰ διαλυομένων παρὰ τοὺς νόμους. ἐντεῦθεν γὰρ οἶμαι δεήσειν μοι πεισθῆναι τ' δεχθέντα τὰ λόγια. εἶτα τ' φάσιν αὐτ', ὡς ἀτ' ὑποποιήσατο κ' ἔμικων. λέγε.

LEX. INDICATIO.

I. Theocrinē qui aut prævaricatus, aut calumniatus sit, esse mulctandum.

Lex hæc, Iudices, instituentibus aut publicè accusare, aut indicare, aut quippiam aliud eorum facere quæ in lege scripta sunt, perspicuè denunciat, quibus conditionibus horum quælibet facienda sint. Hæ autem sunt, vt ex ipsa lege audiuistis: Si quis actionem persecutus, quintam suffragiorum partem non tulerit, vt mille drachmas soluat. Quòd si non persequatur, Theocrine, alias mille: vt neque calumniatorem agat quisquam, neque impunitate proposita prævaricetur, aut condonet publica negocia. Affirmo igitur hac delatione teneri Theocrinem, quòd Miconem Chollidem indicarit, nec sit persecutus, sed accepta pecunia negocium vendiderit: & hoc apertè demonstrabo, vt ego arbitror. Quanquam enim Theocrines, ô Iudices, suiq; gregales, nihil non fecerunt, appellandis testibus, eis partim minitantes, partim pollicentes, ne testimonium dicant: tamen si vos pro officio me adiuueritis, eósque iusserit is, ac potius adigente me, vos vnà adegeritis eos aut testari aut eiurare, neque cauillari eos siueritis: verum inuenietur. Recita igitur primùm indicationem: deinde testimonia.*

Νόμος. Φάσις.

Ο νόμος, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῖς τεταγμένοις ἢ γραφεῖς γραφὰς, ἢ φαίνειν, ἢ ἄλλο τι ποιεῖν τ' ἐν τῷ νόμῳ τούτῳ γεγραμμένων, προλέγει διαρρήδην, ἐφ' οἷς ἕκαστόν ἐστι τούτων ποιητέον. ἔστι δὲ ταῦτα, ὥσπερ ἠκούσατε ἐξ αὐτοῦ τοῦ νόμου, ἐὰν ἐπεξιὼν τις μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τ' ψήφων, χιλίας ὀφλισάνειν· κἂν μὴ ἐπεξίῃ ὁ θεοκρίνης, χιλίας ἑτέρας· ἵνα μήτε συκοφαντῇ μηδεὶς, μήτε ἄδειαν ἔχων ἐργολαβῇ, κ' καλυφείη τὰ τ' πολλῶν. φημὶ δὴ κ' τούτῳ τ' ἔνδειξιν, ὃν ἔχον εἶναι ἡμῖν, τῷ * Φλυαντεῖ μίκωνα χολλείδην, μὴ ἐπεξελθεῖν· ἀλλ' ἀργύριον λαβόντα ἀποδόσθαι τὸ πρᾶγμα· κ' τοῦτο ἀποδείξω σαφῶς, ὡς ἐγὼ νομίζω. καί τοι θεοκρίνης γε, ὦ ἄνδρες δικασταί, κ' οἱ μετ' τούτου, ἃ δὲν ὅπως μὴ πεποιήκασι, προσιόντες τοῖς μάρτυσι· κ' τὰ μὲν ἀπλῶς αὐτοῖς, τὰ δ' ἀπειλοῦντες μὴ μαρτυρεῖν· ἀλλ' ὅμως ἐὰν ὑμεῖς βούλησθε τὰ δίκαια βοηθεῖν μοι, κ' κελεύσητε αὐτοὺς, μᾶλλον δ' ἀναγκάζοντος ἐμοῦ συναναγκάζητε ἢ τοι μαρτυρεῖν, ἢ ἐξόμνυσθαι κ' μηδὲν ἐάσατε λόγους λέγειν, εὑρεθήσετ' ἀληθῆ λέγοντες. λέγε σὺ πρῶτον μὲν τ' φάσιν, εἶτα τὰς μαρτυρίας.

INDICATIO.

*Hanc indicationem exhibuit iste, Iudices, Micone accusato, eámque scriba mercatuscuratorum Euthyphemus accepit, diúque ante concilium indicatio proposita iacuit, quoad iste accepta pecunia missam eam fecit: * recensentibus prætoribus, & eum ad quæstionem vocantibus. Hæc vt à me verè dici constet, primum voca qui magistratuum scriba tum fuit, Euthyphemum.*

Φάσις

Ταύτῃ τ' φάσιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔδωκε μὲν ἐπὶ προσκαλεσάμενος τ' μίκωνα· ἔλαβε δ' ὁ γραμματεύς, ὁ τ' τῶν ἐμπορίων ἐπιμελητῶν, Εὐθύφημος. ἐξέκειτο δ' ὁλιγὸν χρόνον ἐμποδὼν τῶν συνεδρίων ἡ φάσις, ἕως λαβὼν ἀργύριον ἀπ' Διογένους * Διογραφέως, κ' καλέσας αὐτ' εἰς τ' ἀνάκρισιν τ' δεχόντων, ὅτι δὴ ταῦτα ἀληθῆ λέγω, πρῶτον μὲν κάλει ὃς ἐγραμμάτευε τῇ ἀρχῇ, Εὐθύφημον.

TESTIMONIVM.

Recita etiam eorum, qui propositam eam viderunt, testimonium. Recita.

Μαρτυρία.

Λέγε δὴ κ' τ' τ' ἰδόντων ἀκκειμένην τ' φάσιν μαρτυρίαν. λέγε.

TESTIMONIVM.

Voca etiam mercatuscuratores, ipsumq; Miconem, cuius indicauit nauigium, & testimonia lege.

Μαρτυρία.

Κ' οὗτοι δὴ κ' οὗτοι ἐμποριῶν ἐπιμεληταὶ, κ' αὐτ' τ' μίκωνα, ὃν ἔφλωσε τὸ πλοῖον, κ' τὰς μαρτυρίας ἀναγίγνωσκε.

TESTIMONIA.

Theocrinem igitur indicasse Miconis nauigium, Iudices, & indicationem diu fuisse propositã, & accersitum ad quæstionem non paruisse, neque accessisse: eos testari audiuistis, quos id in primis habere compertum conuenit. Eum verò non modò mille drachmas debere: sed & in carcerē abducendum, & reliquis pœnis afficiendum esse, quas hæc lex ijs minatur, qui mercatores & naucularios calumniantur: ex ipsa lege facile cognoscetis. Cum enim vellet legislator, neque delinquentes mercatores indemnes esse, neque insontes vexari: omnino vetuit hoc hominum genus indicari, ni quis ipse sibi confidat, se ostensurum apud vos, facta esse ea quæ indicat. Quòd si quis calumniatorum secus fecerit: licere eos deferri, & in carcerem abduci. Sed ipsam potius legem recita, quæ id multo euidentius quàm ego, docebit.

Μαρτυρία.

Ὡς μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔφλωσε θεοκρίνης τ' τοῦ μίκωνος πλοῖον, κ' ὡς ἐξέκειτο πολλὺν χρόνον ἡ φάσις, κ' ὡς εἰς τὴν ἀνάκρισιν καλούμενος οὐχ ὑπήκουσεν, ἀλλ' ἐπῆλθεν ἀκηκόατε μαρτυριῶν τούτων. ἃς εἰδέναι μάλιστα προσῆκεν. ὅτι δὲ τ' χιλίας μέτειν ὀφλισάνειν ἐστὶν, ἀλλὰ κ' ἀπαγωγὴν, κ' τοῖς ἄλλοις ὅσοις κελεύει πάσχειν ὁ νόμος ἐστὶ, συκοφαντοῦντας τὰς ἐμπορίας κ' τὰς ναυκληρίας· ῥᾳδίως ἐξ αὐτοῦ τοῦ νόμου γνώσεσθε. βούλομαι γὰρ ὁ τ' νόμον τιθεὶς, μήτε τοὺς ἀδικοῦντας τ' ἐμπόρων ἀθῴους εἶναι, μήτε τινὰ ἁπλῶς πράγματ' ἔχειν ἀπλῶς ἀπεῖπε τοῖς τοιούτοις τ' ἀνθρώπων μὴ φαίνειν, εἰ μὴ πιστεύει τις αὐτῷ δείξειν ὑμῖν τὰ γεγενημένα, περὶ ὧν ποιεῖται τὴν φάσιν. ἐὰν δ' εἷς παρ' αὐτὰ ποιῇ τῶν συκοφαντούντων· ἔνδειξιν αὐτῶν εἶναι, κ' ἀπαγωγήν, μᾶλλον δὲ λέγε τ' νόμον αὐτ'. πολὺ γὰρ ἐμοῦ σαφέστερον διδάξει.

Νόμος.

Ἀκούετε τ' νόμων ἃ κελεύουσι πάσχειν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τ' συκοφαντοῦντας· ἐκὰν εἰ μή τι ποιήσετε τούτων, ἀν' ἐγραψεν ἐν τῇ φάσει θεοκρίνης ποιήσειν τ' μίκωνα, καλυφῆναι

καθυφῆκε τὸ πρᾶγμα, ἐξαλέλυ) πρὸς τ̃ ἀνθρωπον· ἀδικεῖ πάντας ὑμᾶς, καὶ δικαίως ὀφείλει τὰς χιλίας. εἰ δ' ὅλως παντὶ αὐτ̃ δικαίως οἱ πεφυτήκει (ἔστω γὰρ τ̃ τ' ὁτέρου ὅτ@ βούλε)) φαίνει καὶ προσκαλεῖται καὶ συνηθφαντι τοὺς ναυκλήρους, καὶ τ̃ νόμον, καὶ μόνον τ̃ πρότερον, ἀλλὰ καὶ τ̃ δρτίως ἀναγνωσθεντα προβέβηκε· καὶ καταμεμαρτύρηκεν αὐτ̃ μηδὲν ὑγιὲς, μητε λέγειν, μήτε πράττειν. τίς γὰρ ἂν παρείς τὸ, δικαίως* πράττοντα λαβεῖν τὸ μέρ@ τ̃ χρημάτων καὶ τὸν νόμον· ἐξαλυσιτέλουν ἡγούμενος μικρᾶ κέρδη ἀναιρεῖ; τότε σχολὴν αὐτ̃ καταλῆπται τοῖς νόμοις· ἔξον (ὅπερ ἀρτίως εἶπον) τὰ ἡμίσεα τ̃ φανθέντων λαβεῖν; ἀλλ' εἰς, ὦ ἄνδρες δικασταί, μὴ ἀπιστεῖν ἑαυτῷ συνηφανῆκεν. δύο μοι τίνω ἔτι νόμοι εἰσὶν, οὓς προβέβηκεν ὁ οὗτ ἄλλος προνόμων γραφόμεν@. ἕτερον δὲ τὸν τρίτον, ὃς ὁμοίως κελεύει καὶ τ̃ ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ πᾶς ἐνδείξεις τὸν βουλόμενον πιεῖσαι τ̃ πολίτ· καὶ ἐάν τις ὀφείλῃ τῇ ἀθηνᾷ, ἢ τ̃ ἄλλων θεῶν, ἢ τ̃ ἐπωνύμων τῷ· φανῆσε) ὅτ@ ὀφείλων, καὶ οὐκ ἐκπεπλῶς ἑπακοσίας δραχμὰς, ἃς ὤφλεν ἐν τ̃ ἀθηναίοις τῷ ἐπωνύμῳ τ̃ αὐτ̃ φυλῆς. καί μοι λέγε τοῦτ' αὐτὸ τὸ νόμιον.

Νόμ@.

Ἐπίσχες. ἀκούεις ὅτι σὶ λέγει; ἢν τ̃ ἐπωνύμων τῷ λέγειν τ̃ φυλετ̃ μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Ταχύ γ' αὐ ὅτ@, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀνθρώπων ὀλίγων φροντίσειεν, ἢ τ̃ τῶν πλείω τοῦ χρόνου πλεόντων, ὥσπερ ὁ μικων, ὃς οὐκ τοὺς φυλέτας προὐνόησε ὅτ' ἔδεισεν, ὅτ' ἠκούσθη τοῦτο μὲν ὅτως αὐτ̃ τὰ κοινὰ διοικήσας, ὡς ἐκεῖνος κλοπεῖ αὐτῷ καταγνῶναι. τοῦτο δὲ ὅλων, καὶ οὐ νόμους ἀκριβῶς εἰδὼς, ὅπως κωλύσουσιν αὐτὸν χρᾶφεσθ χρᾶφ@ ἕως ἂν ἐκτίσῃ, βιαζόμεν@ καὶ νομίζων δεῖν οὐ μὲν ἄλλους οὐ ὀφείλοντας μηδενὸς μετέχειν τ̃ κοινῶν, αὐτ̃ ἢ κρεῖττω τ̃ νόμων εἶναι. φήσ πίνω τὸν πάππον οὐκ αὐτ̃ εἶναι, τὸν ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένον· καὶ ὡς τοῦτο πολλὰς ἐρεῖ λόγους, ὡς ἐκεῖνός ἐστιν. ἐγὼ δ' οὐ τὸ μὲν ἀκριβὲς, ὁπότερός ἐστιν· οὐκ ἔχω λέγειν. εἰ δ' ὃν ἐστιν, ὡς ὅτος ἐρεῖ, πολὺ δικαιότερον εἶναι νομίζω καταψηφίσασθ ὑμᾶς αὐτ̃, εἰ πῶν ὅτως ἐστιν. εἰ γὰρ, ὀφείλον@ αὐτῷ τ̃ πάππον πάλαι, καὶ μὴ κελεύον@ κληρονομεῖν ἕτερον τ̃ ἐκείνου· πρὸς αὐτὸν μηδὲ πάλαι χράφεσθ, χράφε) καὶ διὰ τοῦτο οἰήσ δεῖν ἀποφοβῆσαι, ὅτι πονηρὸς οὐκ εὐγωνίας ἐστὶν· ἀδικεῖν ἐρεῖ. ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς ἂν καὶ παρ αὐτ̃ θεοκλείνου ὁμολογεῖται τοῦτ' εἶναι τὸ ὄφλημα, καὶ * κατεπάξατο τοῖς φυλέταις ὑπὲρ αὐτ̃ καὶ τ̃ ἀδελφ̃ τοῖς βουλομένοις διορκεῖν, καὶ καλῶς ἔχει πάντων ἀπογνῶσκειν τ̃ ἐνδείξιν. λάβεμοι τὸ ψήφισμα ὃ εἶπεν ἐν τοῖς φυλέταις σκιρωνίδης.

Ψήφισμα.

Προσελθὼν δ' ὅτοσὶ θεοκλείνης, ὡμολόγησεν ὀφείλειν ἑκτὸν ἐναντίον τ̃ φυλετ̃· ἐπιδὴ προσιόντας ἡμᾶς ἤσθετο, καὶ βουλόμενος αὐτὸς γράφασθ τ̃ ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένων λαβεῖν.

Ψήφισμα.

Πολύ γ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, λεωντίδας οὗτ ἀναγκάσαντας ἀποδῶναι θεοκρίνει τὰς ἑπτὰ μνᾶς ἐπῃνέσατ' αὐ μᾶλλον, ἢ ὅτον, τέταρτος τοίνυν ἕτερ@ νόμ@ ἐστὶν (ὁμολογῶ γὰρ τ̃ τρίτῳ πεπραγμένων τὰ πλεῖστα ἐξητακέναι) καθ' ὃν ὀφείλει πεντακοσίας δραχμὰς θεοκλείνης ὅτοσὶ, οὐκ ἐκτεπικότ@ αὐτῷ τ̃ παιδὸς, ἃς πρόσωφλεν ἀφελόμεν@ τοῦ κηφισοδώρου θεράπαιναν εἰς ἐλευθερίαν· ἀλλὰ διοικημένου πρὸς κτησικλέα τὸν

A *feciſſe ſcripſit Theocrines, fecit: prævaricatus eſt, rémque cum eo tranſegit: vobis omnibus facit iniuriam, meritóque mille drachmis mulctatur. Sin eò, quòd decebat, timuigante (vtrum enim iſte volet, largiar) indicat & arceſſit, & calumniatur nauicularios: legem non eam ſolum quæ prius, ſed hanc etiam quæ modò recitata eſt, violauit: & ſuo ipſe teſtimonio confirmauit, ſe ſani quicquam nec agere, nec dicere. Quis enim cauſæ bonitate fretus, pecuniæ partem ex lege accipere nolit: aut, re tranſacta paruum lucellum malit? præſertim legibus eam ob rem pœnas daturus: cum liceret, quod modò dicebam, ſemiſſem indicatarum rerum accipere. Nemo, nemo inquam, Iudices, qui ſe calumniatorem agere non compertum haberet. Duæ igitur hæ leges ſunt, quas iſte, violatarum legum alios reos agere ſolitus, violauit. Reſtat & tertia, quæ quòd iubet, & ærarios à quouis ciuium deferri, & ſi quis Mineruæ debeat, aut cæterorum deorum aut heroum alicui. Debere autem iſte comperietur, & non ſoluiſſe ſeptingentas drachmas, quas in referendis rationibus ex mulcta debuit ſuæ tribus heroi. Age hanc ipſam legis partem recita.*

II. Theocrinem accuſaſſe, cũ eſſet ærarius.

LEX.

Deſine. Audis hæc quid dicat? Si heroum alicuì. Recita etiam tribulium teſtimonium.

TESTIMONIVM.

Curabit iſte ſcilicet, Iudices, paucos homines, aut eos qui maximam ætatis partem nauigando, vt Micon, conſumunt: cum tribules ſuos præſentes nec metuerit, nec reueritus ſit? Nam & rempublicam eorum ita tractauit, vt peculatus eum condemnarint: & poſt condemnationem, quamuis ſatis ſciat, legum interdicto ſe ab accuſando remoueri, donec mulctam ſoluerit: vim tamen facit, atque exiſtimat, cæteros quidem ærarios omni munere publico depelli oportere, ſe verò ſuperiorem eſſe legibus. Dicet, auum, non ſe eſſe in tabulam relatum: & de hoc multa verba faciet, illum eſſe ærarium. Ego verò vter ſit, certò confirmare non poſſum. Sed vt ita ſit, vt iſte dicit: multò iuſtius à vobis condemnabitur, ſi res ita ſe habet. Nam ſi ærarius eius auus fuit olim, & lex illius iſtum hæreditatem capere iubet, atque ipſe, cum ei nec olim accuſare liceret, accuſauit, propterea que ſe abſoluendum putat, quòd à tertio inde generis gradu ſit improbus: nihil æqui dicet, ô Iudices. Ipſum autem Theocrinem confiteri, eam durare mulctam, qui tum pro ſe, tum pro fratre ſpoponderit tribulibus: nec ſeruata iuſiurandi religione, ac ſine infamia delationem hanc poſſe abſolui, vti conſtet: decretum profer, quod in Scironidæ ſententiam factum eſt apud tribules.

DECRETVM.

Acceſſit autem Theocrines, & ſe debere faſſus eſt, & ſoluturum coram tribulibus recepit, poſtquam nos adeſſe animaduertit, exempla eorum, quæ in tabulam relata erant, petituros.

DECRETVM.

Multò magis igitur, Athenienſes, Leontidas laudaueritis, qui Theocrinem illas ſeptem minas reddere coegerunt, quàm iſtum. Iam quarta etiam lex eſt (fateor enim, me pleraq; iſtius facinora perueſtigaſſe) qua Theocrines quingentas drachmas debet, à patre ſuo nõ reddi tas, quib. damnatus eſt, Cephiſodori famula in libertatẽ aſſerta: ſed interceſſione & tractatione cum Cteſicle oratio-

III. Quingẽtę drachmæ nouę ſolutæ.

orationum scriptore, qui ab aduersa parte stabat, curatum est, vt ea mulcta neque solueretur, neque in arcem referretur: quam Theocrines nunc opinor nihilominus ex lege debet. Non enim, si Ctesicles inquilinus iste concesserit, improbus improbo, ne tradatur exactoribus is, qui lege sit damnatus: propterea ciuitas fraudanda est mulctis, à legibus irrogatis: sed decet aduersarios, in priuatis contractibus inter se transigere arbitratu suo: in publicis verò negocijs parêre legibus. Ac legem mihi recita, quæ iubet semissem æstimationis debere publico, eum, qui per iniuriam ásserere in libertatem videatur: & Cephisodori testimonium.

LEX. TESTIMONIVM.

Illam etiam legem recita, quæ ab ea die debere iubet, qua sit damnatus: siue inscripta mulcta, siue non inscripta sit.

LEX.

Cõclusio, & effugiorum rei reiectio.

Quo igitur alio pacto Iudices, æquo accusatori ostendendum est, Theocrinem rectè esse delatum, nec propter mille drachmas duntaxat, ob quas delatus est, teneri delatione: sed multis etiam alijs obstrictum esse mulctis? Equidem alio nullo puto. Neque enim expectandum profectò est, dum ipse Theocrines ærario vestro se debere fateatur, & iurè delatum esse dicat. Imò contrarium fiet, quiduis dicet potius, quasuis criminationes proferet: se factionibus opprimi: se propter legum defensionem exagitari quiritabitur. Nam qui causam ipsam tueri nequeunt, hoc reliquum habent, vt effugia, vt causas quæritent: quæ erepta ipsius causæ recordatione, in ijs vos detineant, quæ ad ipsam causam nihil attinent. Ego verò Iudices, si in legibus quæ lectæ sunt, scriptum viderem: illa quæ de calumniatoribus sancita sunt, ita demum rata habenda, si Theocrines delatus, neque Thucydidem, neque Demosthenem, neque alium quempiam versantem in republica virum incusaret: quieuissem. Nunc excusationum illarum nullam vel in legibus momenti habere video quicquam, vel esse nouam: vt tanquam inaudita auscultationem mereatur: sed singulas à reis sexcenties inculcatas. Atque etiam è senioribus audio, Iudices, violatori legum nihil omnino cuiquam esse veniæ tribuendum. Sin quippiam fortè sit: non continenter improbis, propter sordidum quæstum leges aspernantibus (neq; enim fas est) sed ijs qui ex imperitia rerũ scriptas alicubi leges inuiti neglexerint. Quorum istũ esse Theocrinem, nemo dixerit: contraq; in legum omnium cognitione versatissimum. Quare cauendus est, neque vel ad mea, vel eius verba respicietdum. Neq; enim æquum est, vt qui pro legum defensione adsunt, prolixis fabulis & criminationibus præbeant aures, sed ijs quæ facilè omnes assequamini. Quare perspicuis verbis sic eum interrogate, vt omnibus ciuibus, hanc delationem, ita vti leges postulant, iudicasse videamini: Quid ais Theocrine, vósque omnes qui ijsdem constricti estis criminibus? Num postulatis, vt qui sacramento adacti sumus, nos secundũ leges pronunciaturos, propter vestrã eloquentiam cõtra eas dem decernamus? Nobis, Iudices, & Micon testimoniũ dixit, quẽ Theocrines indicatum, non est persecutus, istumq; coarguit: & scriba fatetur, se ab isto indicationẽ accepisse: & recitatũ paulo antè testimoniũ, istum cõuicit: & fori etiã curatores, ægrè illi quidẽ, sed tamen eadẽ quæ hi testificati sunt: & qui indicationem propositam viderunt, quiq; ad prætores accesserunt,

A τ λογογράφον, ὃς ὢν ἐπὶ τοῖς τ αὐτιδίκων πράγμασιν, ὥστε μήτ' ἐκτίσαι, μήτ' εἰς ἀκρόπολιν ἀνενεχθῆναι. ἃς ὀφλὼν μ ἦτιον εἰμὶ θεοκρίνης ὀφείλει νυνὶ κ τ νόμον. ἀ γὰρ ἐὰν κτησικλῆς ὁ μέτοικ συγχωρήσῃ τούτῳ, πονηρὸς πονηρῷ, μὴ ὤφελε θλῖψαι τοῖς πράγμασι τ πολίτην σόφλοντα κ τ νόμον. Διὰ ταῦτ δεῖ τ πόλιν βοηθεῖσθαι τ ἐκ τ νόμων ἀπειλημμένων ζημιῶν· ἀλλὰ πρόσκειται οὗτ αὐτιδίκως, ὥσπερ μὲν τ ἰδίων, ὅπως ἂν αὐτοῦ πείθωσι, διοικεῖσθ πρὸς ἀλλήλους· ὥσπερ δ τ πρὸς τὸ δημόσιον, ὅπως ἂν οἱ νόμοι κελεύωσι. καί μοι λέγε τ νόμον, ὃς κελεύει τὸ ἥμισυ τ ζημίας ὀφείλειν τῷ δημοσίῳ, ὃς ἂν ὀφλῇ μὴ δικαίως εἰς ἐλευθερίαν ἀφεθῆναι, κ τ τὸ κηφισοδώρου μαρτυρίαν.

Νόμ. Μαρτυρία.

λέγε δὴ κἀκεῖνον τ νόμον τ ἀπ' ἐκείνης κελεύοντα ἡμέρας ὀφείλειν ἀφ' ἧς ἂν ὤφλῃ, ἐάν τε ἐγλεγεγμέν ἦ, ἐάν τε μή.

Νόμ.

Πῶς ἂν ἄλλως, ὦ ἄνδρες δικασταί, προσηκ τ δικαίως κατηγορῆσθαι δοκοφαίνειν ὀρθῶς ἐνδεδημόσιον θεοκρίνη τετονὶ, κ μὴ μόνον ἔνοχον ὄντα τῇ ἐνδείξει κ τοῖς χιλίαις ἐφ' αἷς ἐνδέδεικ), ἀλλὰ κ πολλοῖς ὀφλήμασιν ἐγὼ μ οἶδα μὰ τὼ νομίζω. ἀ γὰρ δή γε προσδοκᾶν δεῖ τοῦτο κελεύω αὐτ ὁμολογήσειν ὀφείλ ν * ὑμῖν τῷ δημοσίῳ, κ δικαίως ἐνδεδεῖχθαι φήσειν· ἀλλὰ τἀναντίον, παντὸς μᾶλλον ἐρεῖν. ἐκ πόσης αἰτίας εἰσὶν ὡς κατασκευάζ), ὡς Διὰ τοὺς τ ψηφισμάτων γραφὰς εἰς παῦλ ἡμ. λοιπὸν γάρ ἐστ ἔτι τοῖς ἐν αὐτοῖς τοῖς πράγμασιν ἐλεγχομένοις, αἰτίας κ προφάσεις διορίσαι, αἳ λύειν ἔπιρόν ἐστ ὑμᾶς πεισθέντας πράγματος ὑπηλαθημένης, τοῖς ἔξω τ κατηγορίας λόγοις προσέχειν. ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ μ ἐώρων ἐν τοῖς ἀνεγνωσμένοις νόμοις γεγραμμένον· ταῦτα δ ἐᾶν κύρια εἶναι τ συνομοσάντων, ἂν μὴ θεοκρίνης ἐνδεδειχθεὶς, αἰτιᾶσθ βέλτιον ἡγοῦμαι εἶναι, ἢ δημοσιεύειν, ἢ κ τ πολιτευομένων ἄλλον λαβεῖν· ἡσυχίαν ἂν ἦγον· νυνὶ δ τούτων ἐνδεμίαν ὁρῶ τ σκήψεων ὑπὸ λόγον ἴσαν ἐν τοῖς νόμοις οὖσ κωλύω, ὥστε προσέχειν νυνὶ πρῶτον ἀκούοντας· ἀλλὰ μυρίακις ἂν ἤδ τ κειμένων εἰρημένων. ἀκούω δ κ ἂν τ πρεσβυτέρων, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς ἄρα προσῆκεν ἐστὶν, ὅλως μὲ μηδενὶ μηδεμίαν συγγνώμην ὑπάρχειν ἂν ἁμαρτάνοντ τοὺ νόμους· εἰ δ' ἄρα δεῖ μὴ τοῖς σωφρόνως ἔχουσι πολίταις, μηδὲ τοῖς ἐπ' ἀρετῇ τοὺς νόμους προῃρημένοις, ἀλλὰ κὰκ· ἀλλ' οἵτινες αὖ διὰ τ αὐτ ἀπραγμοσύνην ἀγνοοῦσι τ γεγραμμένων ἂν ἁμαρτάνοσιν· ὧν δ εἷς αὖ δήπου κελεύει τετονὶ φήσειν εἶ· ἀλλὰ τἀναντίον, ἐνδοὺς τοῖς νόμοις ἄφρον. διὸ καὶ δεῖ φυλάττειν αὐτ, μὴ πεῖσαι τοὺς ἐμοὺς λόγους, μηδὲ τοὺ ὑπὸ τούτου ῥηθησομένους ἀποβλέποντας (ἀ γὰρ δίκαιον, τοὺς ὑπὲρ τ νόμων καθημένους, μακροῖς λόγοις κ κατηγορίαις προσέχειν) ἀλλ' οἷς ἂν ἅπαντες ῥᾳδίως ἐπακολουθήσετε, καὶ δι' ὧν δόξετε πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει, τ νόμων ἀξίως, τοιοῦτον τ ἐνδοῦναι δικάσαι, σαφῶς ἐρωτῶντες· τί λέγεις θεοκρίνη, καὶ πάντες οἱ τ αὐτ * τούτων μετέχοντες; ἀξιοῦ δ' ἡμᾶς, κ τοὺ νόμους ὁμωμοκότας δικάσειν, ἀπὸ τούτου Διὰ τοὺ ὑμετέρους λόγους ψηφίζεσθαι; μεμαρτυρηκότος μοι ἡμῖν τ μίκωνος, καθ' ὃ δὲς θεοκρίνης κτησι τ φάσιν, ἐκ ἐπεξῆλθε, κ πεπικότος αὐτ τ ἀτιμίαν ὑπόδικον. ὁμολογοῦντος δ τ γραμματέως λαβεῖν τ φάσιν ἀπὸ τούτου κ πεπικυίας τ μαρτυρίας τ ὀλίγον μ πρότερον ἀναγνωσθείσης αὐτ ὑπόδικον. ἔτι δ τ ἐμπορίου ἐπιμελητ μόλις μὲν, ἀλλ' ὅμ ταὐτὰ τούτοις μεμαρτυρηκότων· πρὸς δ τούτοις τ ἰδόντων ἀκηκοιμένων τ φάσιν, κ προσελθόντων

τοῖς

τῆς ἀρχῆς μαρτυρήσωσι· ὥσπερ ὀλίγον πρότερον ἠκού- A
σατε. ἀλλ' ἐ δίκαιον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐ γὰρ δὴ ἀφ' ὧν
τρόπον γε τὸν ἔξω φύσει, ἐκ τοῦ βίου ψευδεῖς ὑποτι-
θέασι τὰς μαρτυρίας τὰς ἀνεγνωσμένας εἶναι. πολλοῦ
γὰρ ἂν ἔξω τρόπου σαφέστερον ἐπιδείκνυσι Θεοκρίνης τοιᾶ-
τα ὢν, ἢ ἀφ' ὧν ἐποίησεν ἕτερα; τί γὰρ ἐ πεποίηκεν οὗτος, ὃν
ἀπονηρὸς ἐ συκοφάντης ἄνθρωπος ποιήσειν; ἐ διὰ
μὲν τοῦτο πονηρίαν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἠσθήσεσθαι· ἢ
κάτω χρώμενος συμβάλλω, τούτοις ἔοικε πᾶσιν ὑμῖν
ἄνθρωπος εἶναι, ὥστε ἐ μόνον αὐτὸς ἀπεχειροτονήθη τῆς
ἐπιχειροτονίας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀρχὴν ἅπασαν ἐπίσης; καὶ εἰ
μὴ δεομένων αὐτοῦ, ἱκετευόντων, καὶ λεγόντων, ὡς σὺν ἐπι-
θέσθαι Θεοκρίνης τῷ ἀρχῇ, ἐπείσθητ' ὑμεῖς καὶ
πάλιν ἀπέδοτε τὸν στέφανον αὐτοῖς· πάντων ἂν αἰσχύ-
νη οἱ συνάρχοντες ἐπεπόνθησαν καὶ τούτων ἕνεκά με δεῖ
μάρτυρας ὑμῖν παραγαγέσθαι. πάντες γὰρ ἴστε τοὺς ἐπὶ λυ
κίσκου ἄρχοντος ἱερομνήμονας, ἀποχειροτονηθέντας ὑπ'
αὐτοῦ ὑπολαμβάνειν εἶναι ἕτερον καὶ πρότερον καὶ νῦν· ἀ
πολλῷ πάντων χρόνῳ ὕστερον τῆς ἀποχειροτονίας, πλη-
γὴν οὗτος ἀπέφυγε τῷ ἀδελφῷ βιαίῳ θανάτῳ, τοιοῦτος
ἐγένετο περὶ αὐτὸν ἕτερος, ὥστε ζητῆσαι τοὺς δράσαντας, καὶ
πυθόμενος οἵτινες ἦσαν, ἀργύριον λαβὼν ἀπήλλαξε.
καὶ τὸν μὲν ἀρχὴν ἣν ἐκεῖνος ἄρχων ἐτέλεσε τὴν, ἱερο-
ποιὸς ὤν, πάντας νόμους ἦρχεν ἕτερος, ἕτε λαχών, ἕτ'
ἐπιλαχών. ὥσπερ ὧν σοὶ ἔπαιζεν ἐκεῖνος, μέχρι τούτου
χιλιάζων πρείττω, καὶ φάσκων εἰς ἄρειον πάγον δημο-
χάρη προκαλεῖσθαι· ἕως ἀπελύσατο πρὸς τοὺς τὴν αἰτίαν
ἔχοντας· χρήσιός γ' ἐστὶ καὶ κρείττων χρημάτων· ὡσεὶ αὐ
αὐτὸς φήσειεν· ἃ γὰρ τοσούτων δεῖσθαι φασὶ δεῖν τὸν δι-
καίως καὶ μετρίως τῶν κοινῶν ἐπιμελησόμενον· ἀλλὰ πάν-
των τούτων εἶναι κρείττω, διὸν ἀναλίσκειν εἰς ἑαυτοὺς
ἀλαμβάνῃ καὶ τὰ μὲν πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πεπρα-
γμένα, τοιαῦτα ἐστίν· ἃ δὲ πρὸς τὴν πόλιν προσελθὼν διώ
κηται (δωτέρας γὰρ ὑμᾶς φησὶ φιλεῖν μᾶλλον τοὺς οἰκείους)
ἄξιον ἀκοῦσαι ἄρξομαι δὲ πρῶτον ἀπὸ τῶν πρὸς ἡμᾶς αὐτῷ πεπρα
γμένων. ἔστι γὰρ πατρὸς κατηγορῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὃν
ἂν παρανόμων αὐτὸν ἐδίωκε γραφῇ, ἔλεγε ὡς ἐπι
βουλεύομεν ὁ παῖς εἴη πρὸς τὸ ψήφισμα γεγραμ-
μένον ᾧ, ἐν ᾧ τὴν σίτησιν ἔγραψε χαρίδημος ὁ πατὴρ
τῷ ἰσομάχου υἱῷ· λέγων, ὡς, ἐὰν ἐπανέλθῃ εἰς τὸν πα-
τρῷον οἶκον ὁ παῖς, ἅπαντα λωλεκὼς ἔσται τὴν οὐσίαν ἅπασαν,
ᾗ αἰσχύνομαι ὁ ποιησάμενος αὐτὸν υἱόν, ἐδώκειν αὐτῷ,
ψευδόμενος. ἀδενὶ γὰρ πώποτε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔστι
τὴν εἰσποιηθέντων σωθῆναι. καὶ τούτων πάντων αἴτιον ἐφη
μοσθένη γεγονέναι τὴν μητέρα τοῦ παιδός, βου
λόμενον ἔχειν αὐτὸν τὴν τοῦ παιδὸς οὐσίαν. ὀργισθέντων δὲ τῶν δι
καστῶν τοῖς λεγομένοις, καὶ νομισάντων αὐτὸ μὲν τὸ
ψήφισμα, καὶ τὴν δωρεὰν καὶ τοὺς νόμους εἶναι. τῷ δ' ὅλῳ τὸν
παῖδα μέλλειν ἀποστερεῖσθαι τῶν χρημάτων. τῷ μὲν πατρὶ
δέκα ταλάντων ἐτίμησαν, ὡς μετὰ πολυδεύκους πάν
τα πράξοντι· τούτῳ δὲ ἐπίστευσαν, ὡς δὴ βοηθήσοντι τῷ
παιδί. καὶ τὰ μὲν ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου γιγνόμενα, τοιαῦτα καὶ
ἐπράχθησαν τούτοις· ὡς δὲ ὁ χρηστὸς οὗτος ὡρίσμε-
νος ἦν τοῦτο τοὺς ἀνθρώπους, καὶ πεπιστευμένον αὐτὸ, ὡς ἀ
ποκτενοῦντα πάντας· καὶ προσκαλεσάμενος τὸν πο-
λύδευκον, ἐπιφέρει γραφὴν κατ' αὐτοῦ κακώσεως πρὸς
τὸν ἄρχοντα· καὶ δίδωσι τὴν πρώτην λῆξιν μνησαρχίδῃ τῷ
πρεσβυτέρῳ. λαβὼν δὲ τὰς τριακοσίας δραχμὰς ἐπὶ τοῦ
πολυδεύκους· καὶ τὰ δεινὰ ταῦτα ἐπιδόμενος μικρᾷ λήμ
μα, ἐφ' οἷς τῷ παιδὶ ἐπιμήσατο δέκα ταλάντων
ἀπήλαση, καὶ τὴν γραφὴν ἀπέλιπε, προδοὺς τὸν ὀρφανόν.
καί μοι κάλει τούτων τοὺς μάρτυρας.

Μάρτυρες.

runt, tale testimonium dicunt, quale paulo antè audi- A
uistis. Quid igitur fieri queat iniquius, Iudices, quàm
si istum absolueritis? Nec enim profectò propter mores
rei, vitámque anteactam, falsa esse iam lecta testimo-
nia putabitis. Nam talem esse Theocrinem, è mori-
bus multò magis, quàm ex his quæ dicta sunt, elucet.
Quid enim prætermisit iste, quod homo improbus & ca-
lumniator facere posit? An non propter istius im-
probitatem, frater eius, cum Sexuir esset, cúmque i-
steus consilijs uteretur, talis apud vos homo visus
est, vt non ipse solum repulsam tulerit, sed & vniuer-
sum magistratum in eandem calamitatem coniecerit?
Qui nisi orassent, & supplicassent, ac Theocrinem ac-
cedere ad magistratum desisse dixissent, vbique placati
coronas eis restituissetis: collega eius summa ignomi-
nia essent affecti. Neque verò vllis mihi testimonijs
est opus apud vos. Scitis enim omnes, Sexuiros, qui
Lyciſco prætore fuerunt, propter istum à populo fuis-
se improbatos. Quibus in memoriam reuocatis, eun-
dem istum esse nunc qui tum fuit, existimare debetis.
Deinde non diu, post repulsam, fratre eius violenta
B morte peremperto, iste ita se erga illum gesit, vt & eos
qui eadem fecerant, quæsierit: & compertos, accepta
pecunia dimiserit. Ac magistratum quidem quo il-
le fungens (sacrificus autem fuerat) occubuit, con-
tra leges iste gesit, neque sortitione facta, neque sub-
sortitione. Illius verò casum hactenus indignè tulit,
vt passim quiritaretur, seque Democharem apud A-
reopagum delaturum profiteretur, donec cum ijs, qui-
bus ea cædes crimini dabatur, transegisset. Bonúsne
vir est, & alienus ab auaricia? Nec ipse dicere queat.
Nec enim ei tam multis esse opus oportere dicunt, qui
iustè & moderatè rempublicam sit gesturus: sed ea o-
mnia posse contemnere, propter quæ largitiones in se-
metipsos insumant. Ac quæ de fratre suo egit, hæc
sunt. Quæ verò postquam ad rempub. accessit, adminis-
trarit (proximè enim & secundum domesticos vos
à se diligi dicet) audire est operæpretium. Auspi-
cabor autem ab ijs, quæ in nos admisit. Patrem cum
accusaret, Iudices, ac violatarum legum reum face-
ret: insidias puero, de quo decretum scriptum erat,
fieri dicebat, in quo pater victum Charidemo Isoma-
chi filio decreuerat: asserens, si in paternas ædes re-
C disset puer, omnes opes, quas Aeschylus, à quo erat
adoptatus, ei dederat, amissurum: idq; falsò. Ne-
mini enim vnquam adoptato, Iudices, id accidit: &
horum omnium autorem Polyeuctum extitisse dicebat,
qui pueri matrem haberet in matrimonio, atque ipse
pueri opes concupisceret. Irati autem iudices ob ea di-
cta, & opinati, ipsum quidem decretum & præmium
legibus esse consentaneum, reuera autem puerum pe-
cunia fraudatum iri: patrem decem talentis mulcta-
runt, vt qui cum Polyeucto hæc moliretur: isti, vt pueri
defensori crediderunt. Ac quæ in iudicio acciderunt.
hæc & huiusmodi fuerunt. Vt autem bonus iste vir ho-
mines iratos esse animaduertit, & sibi, vt non omnino
nefario, fidem haberi: arcessito Polyeucto diem apud
prætorem dicit malæ tractationis, primámque sorti-
tionem dat Mnesarchidæ* assessori. acceptis autem
à Polyeucto trecentis drachmis, & atrocibus illis crimi-
nibus paruo ære venditis, ob quæ patrem decem talentis
mulctarat, destitit: actionemq; pupillo prodito, sustulit.
Age voca mihi horum testes.

Insectatio morũ Theocrini, & actorum in republica: vbi accusator suam quoq; famam agit.

TESTES.

TESTES.

Quòd si dives fuisset pater, &, ô Iudices, ei mille drachmas numerare potuisset: omnino crimine violatarum legum fuisset liberatus. Tantum enim iste ab eo postulabat. Age voca mihi Philippidem Paanien sem, ad quem dixit hæc Theocrines, & cæteros qui sciunt hæc ab hoc esse dicta.

TESTES.

Theocrinem igitur, Iudices, si quis ei mille drachmas dedisset, accusationem patris fuisse aboliturum: omnes vos credituros, etsi nemo testificetur, arbitror. Eundem autem multos alios arcessisse, & actione institutapræuaricatum esse, paruáque accepta mercede, recessisse: eos qui ei dederunt, ipsos vocabo: ne credatis ei, se obseruare legum violatores, glorianti: & violatarum legum sublatis actionibus, corruere libertatem dictitanti. Hæc enim qui omnia vendunt, dicere solent. Voca mihi Aristomachum Critodemi filium Alopecensem. Is enim dedit, vel potius in eius ædibus datæ sunt isti, incorruptæ fidei viro, duæ minæ cum dimidia, pro decreto quod Automedon in gratiam Tenediorum fecit.

TESTIMONIA.

Recita etiam cæterorum eiusdem generis ordine testimonia, & cùm Hyperidis, tum Demosthenis. Insignis enim est auaricia, a quibus nemo postulet nummos, istum libentissimè accipere, vendentem accusationes.

TESTIMONIA.

Refutatio: Non propter eludédas accusationes, delatũ esse Theocrinem.

Iste porrò statim dicet, propterea se esse delatum, vt ab ea desistit actione, quam contra Demosthenem & Thucydidem instituerit. Callidus enim est mentiendi, & nugarum artifex. Nos verò, Iudices, & hoc considerauimus, vobisq; demonstrabimus, nihil capere detrimenti rempublicam, siue, ita me amet Iupiter, ratum habeatur decretum Thucydidis, siue irritum fiat. Quanquam autem huiusmodi defensiones apud eos qui se pronunciaturos iurarunt secundum leges, proferri iniustum est: tamen ex ipsa statim accusatione cognoscetis, ad eludendam hãc delationem, accusationem illam pertinere. Recita accusationes has.

DECRETA. ACCVSATIONES.

Hæc decreta, Iudices, seu rata habeantur, seu damnentur (nam mea quidem id nihil interest) quid ciuitas aut lucri facit, aut damni? Equidem nihil arbitror. Tenedios enim aiunt nihil curare nostram ciuitatem, idq; per Theocrinem esse factum. Calumnijs enim per istum appetiti illis temporibus, quibus eorum alij Philippo, alij Athenien sibus studebant: cum audirent, iniquæ rogationis postulari decretum illud, quod Charinus ante decretum de tributo, Thucydide autore factum, accusarat, nec vllum esse rerum exitum: sed concedere populũ, vt Tenedij tantum tributi penderent, quantum Chareti duci promisissent: istum autem impurum hominem pollicitũ Charino proditori suam operã: quod necesse habuerunt, id fecerũt. Ex vrgentib. enim malis id quod fuit minimũ elegerunt. Quid verò probabile fuit, eos nostra tib. moueri decretis: quib. optabilius fuit præsidia recipere, & Barbaris parere, vestra societate relicta? Sed istius ferre improbitatẽ soli vos, opinor, potestis: alius Græcorum nemo. Non conuenire autẽ vel propter eas quæ recitatæ sunt accusationes, vel vllam alia ob causam, violatis delationũ legibus, absolui Theocrinẽ: ex his etiã quæ dicta sunt, fermè perspicitur.

Digressio in oratorũ reprehensionem, cũ tui cõmendatione.

Ego

Μάρτυρες.

Εἰ πίνυ εὔπορ ὢν ἐτύγχανε ὁ πατὴρ, καὶ δυνατὸς, ὦ ἄνδρες δικασταί, πεῖσαι χιλίας δραχμὰς ὅλως ἂν ἀπηλλάγη τῆς γραφῆς τῶν παρανόμων· νῦν δὲ αὐτὸν ἠτίμωσε. καί μοι κάλει Φιλιππίδην τὸν παιανιέα, πρὸς ὃν ἔλεγε ταῦτα Θεοκρίνης ἀτιμοῖ, καὶ οὐδὲ ἄλλους, οἱ συνίσασι τούτῳ ταῦτα λέγοντι.

Μάρτυρες.

Οὐ μὰ τὸν, ὦ ἄνδρες δικασταί, Θεοκρίνης εἴ τις αὐτῷ τὰς χιλίας δραχμὰς ἐδίδου τὸν γραφὸν ἀνεῖλετο, τὸν πατρὸς ἡγεμόνα πάντας ὑμᾶς πιστεύειν καὶ μηδένα μαρτύρησειν. ὅτι δὲ πολλὰς ἑτέρας προσκαλεσάμενος ἐγράψαμεν καὶ φανερὸν ἐποίησε, καὶ μικρὸν δεήσειν λαμβάνων ἀπαλλάττοι· οὐδὲ δόντας ὑμῖν αὐτοὺς καλῶ· ἵνα μὴ πιστεύητε αὐτῷ λέγοντι, ὡς αὐτὸς φυλάξει οὐδὲ παρανόμων γραφὰς γράψεται καὶ ὡς, ὅταν αἱ τῶν παρανόμων γραφαὶ ἀναιρεθῶσιν, ὁ δῆμος κατάλυται. ταῦτα γὰρ οἱ πάντα πωλοῦντες λέγειν εἰώθασί μοι εἶναι. κάλει μοι Δρομοκλείδην Μαραθώνιον· ἔδωκε μᾶλλον δὲ ἐν τῇ τότε οἰκίᾳ ἐδόθη τρισὶ μναῖς τούτων ἀσωματοκοπήτῳ ὑπὲρ οὗ ψηφίσματος, ὁ αὐτομέδων ἔγραψε τοῖς πενεδίοις.

Μαρτυρίαν.

Λέγε δὴ καὶ τὰς ἄλλων ἐφεξῆς ταύτας μαρτυρίας, ἃς ὑπεμνήσθη καὶ δημοσθένης. ἔστι γὰρ ἐπιβουλὴ, τὸ παρ' ὧν δεῖ αὐτὸν ἀξιοῦσαι λαβεῖν, τοῦτον ἡδίκηκέναι, πωλοῦντα τὰς γραφάς.

Μαρτυρίαν.

Οὕτω πίνυ αὐτίκα φησὶ Δρομοκλείδην ἔστι τὸν διδάξαι καὶ αὐτὸν γεγονέναι. ἵνα δημοσθένει μὴ ἐπιτρέψῃ τὸν γραφὸν, ἐὰν ἐγράψατο αὐτὸν, μηδὲ θρασυδίᾳ δεινὸς γράφεσθαι, καὶ μηδὲν ὑμᾶς ἐᾶν πεῖν. ἡμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἔστ' ἐπεσκεψάμεθα, καὶ δείξομεν ὑμῖν, ὡς ἐπὶ τὴν πόλιν βλάπτομένην, ἔστι μὰ τὸν Δία ἐὰν κύριον ᾖ τὸ ψήφισμα τὸ θρασυδίου, ἔστ' ἀκῦρον. καίτοι γε πάσης τοιαύτας ἀπολογίας ἀδίκημόν ἐστι προφέρειν πρὸς τοὺς νόμους ὁμωμοκόσι δικάσειν· ἀλλ' ὅμως ἐξ αὐτῆς γραφῆς αὐτίκα γνώσεσθε, διότι προφάσις ἐστὶ τῆς δικαίας ἀξιώσεως ἡ γραφή. λέγε τὰς γραφὰς ταύτας.

Ψήφισμα. Γραφαί.

Τούτων τῶν ψηφισμάτων, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἢν μενοῦν κατὰ χώραν, ἢ ἀλόντων (ἐδὲν γὰρ ἐμοί γε διαφέρει) τί ἡ πόλις κερδαίνει, ἢ βλάπτεται; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδὲν οἶμαι. οὗτοι γὰρ τενεδίους φασὶν ἔστι προσέχειν τὴν πόλιν ἔστιν ὃ γεγονέναι Δρομοκλείδου τυπανίσυνεφαίνοντο γὰρ ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις ὑπὸ τούτου, ἐν οἷς οἱ μὲν ἐφίλιππιζον, οἱ δ' ἠτιζίκιζον αὐτῶν. καὶ πωλουμένου γεγραφθαι τὸ ψήφισμα Φιλονόμου, ὁ χαρῖνος πρότερον ἐγράψατο· τοῦτο τὸ πρεῖ τῆς συντάξεως ὁ θρασυδίου ἐστὶν, καὶ πέρας τῶν πραγμάτων οὐδὲν γιγνόμενον. ἀλλὰ τὸ μὲν δῆμον συγχωροῦντα τοῦ συντάξιν διδόναι οὐδὲν τενεδίους ὅσον χάριν τῷ στρατηγῷ συνεχώρησαν· ἕτερον δὲ τὸ μισθὸν ἐξαιρῆ χαρίνῳ τῷ προδότῃ ταὐτὰ πράττειν, ὅπερ ἐκεῖνος ἀναγκαῖον αὐτοῖς, ἔστ' ἔπραξαν. εἵλοντο γὰρ τῶν παρόντων κακῶν τὰ ἐλάχιστα. καίτοι πῶς χρὴ νομίζειν αὐτοὺς πάσχειν ὑπὸ τῶν ἐνθάδε γραφομένων, οἷς ἐκεῖ αἱρετώτερον φρουρὰς ὑπομένειν καὶ βαρβάρων ἀκούειν, ὑμῶν ἀποστάντας; ἀλλ' οἶμαι τὸ πονηρὸν ὑμεῖς μόνοι δύνασθε φέρειν, ἀλλ' οὐδεὶς τῶν ἐλλήνων. ὅτι μὲν οὖν ἔστι διὰ τὰς γραφὰς τὰς αἰτιγνωσμένας, ἔστι δὲ ἄλλην αἰτίαν εὐδεμίαν ἄξιόν ἐστι θαυμάσαι τὰς νόμους, τὰς περὶ τῶν ἐνδείξεων, ἀφεῖναι θρασυδίου· σχεδὸν καὶ διὰ τῶν εἰρημένων φανερόν ἐστιν.

ἐγὼ

ἐγὼ δ' τὰς μὲν τούτων προφάσεις, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τὰς κατηγορίας καὶ τὰς προαποιήτους τουτουσὶ ἔχθρας, οὐ λανθάνειν ὑμᾶς νομίζω· οὐ γὰρ ὀλιγάκις ἑωράκατ' αὐτοὺς ὅτι μὲν τῷ δικαστηρίου καὶ τῷ βήματος ἐχθροὺς εἶναι φάσκοντας ἀλλήλοις· ἰδίᾳ δ' τοῦτο πράττοντας, καὶ μετέχοντας τῶν λημμάτων· καὶ ποτὲ μὲν λοιδορουμένους καὶ πλιώντας αὐτοὺς τὰ πρόρρητα· μικρὸν δὲ διαλιπόντας, τοῖς αὐτοῖς τούτοις* σωφρονεστάτοις καὶ τῶν αὐτῶν ἱερῶν κοινωνοῦντας. καὶ τούτων οὐδὲν ἴσως θαυμαστὸν ἄξιόν ἐστι. φύσει τε γάρ εἰσι πονηροὶ, καὶ τοιούτους προφάσεις ὁρῶσιν ὑμᾶς ἀποδεχομένους. ὥστε τί κωλύει τούτοις αὐτοῖς χρωμένους ἐξαπατᾶν ὑμᾶς, πειρᾶσθαι; ὅλως δ' ἐγωγε οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὑπὲρ αὐτῶν τῶν πραγμάτων σκεψαμένους, εἰ μὲν δίκαια λέγω, καὶ κατὰ τοὺς νόμους, βοηθεῖν μηδὲν ὑπολογισαμένους εἰ μὴ δημοσθένης ἐστὶν ὁ κατηγορῶν, ἀλλὰ μειράκιον· μηδ' νομίζειν κυριωτέρους δεῖν εἶναι τοὺς νόμους, ἂν εὖ λίγ τοῖς ὀνόμασι συμπλέξας τοὺς αὐτοὺς τούτους ὑμῖν διδάσκῃ, τὸ ὅπως ἔτυχε λεγόντων· ἀλλὰ τοὺς αὐτούς, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον τοῖς ἀπείροις καὶ τοῖς νέοις βοηθεῖν, ὅσῳ περ αὐτῆλον ἐξαπατήσαν ὑμᾶς. ἐπεὶ διότι τἀναντίον ἐστὶ, καὶ οὐχ ὅτος, ἀλλ' ἐγὼ κατιδὼν ἀσμαι, καὶ φησίλλων τινῶν μοι συναγωνιεῖσθαι, προδέδομαι διὰ τὰς τούτων ἐπηρείας, ἐκεῖνος δ' ὁ δῆλον ὑμῖν ἔσται, καλείτω ὁ κύριος οὗτος τὸν δημοσθένη· οὐκ ἀναβήσεται. τούτου δ' αἴτιόν ἐστιν, οὐ τὸ ἐμὲ ὑποπτόν πεπεισμένον ἐνδείξαι τοῦτο τι· ἀλλὰ τὸ τοῦτον καὶ τὸν ἄρτι καλουμενον διαλελύσθαι, καὶ τοῦτ' ἐστιν ἀληθές, ἀναγκάσω μὲν μαρτυρεῖν καὶ κλεινόμαχον τὸν συναγωνιστὴν αὐτοῦ, καὶ βουλήσομαι τ' ἐν κωμῳδούμενον. ἐμοὶ μὲν ἐλαττόν γε τοῦ σημεῖον ὑμῖν, ἀλλὰ μεῖζον σκοπεῖσθαι, διότι τοῦτ' ἐστὶν ἀληθές· ὃ πάντες ἀκηκόασιν ὁμολογήσετε. θεοκρίνης γὰρ οὗτοσὶ τοῦτον διώκων σκοπούμενον τὸν μιαρὸν, ὡς αὐτίκα φησὶ, καὶ τῶν νῦν αὖ τῷ κακῶν αἴτιον, φανερῶς ἀφῆκε τῆς γραφῆς, ἐφ' ᾗ δέκα τάλαντα ἐπέγραψατο τίμημα. πῶς; οὐδὲν καινὸν διαπραξάμενος, ἀλλ' ὅπερ ἕτεροί τινες τῶν ὁμοίων τούτῳ· τὸν μὲν δημοσθένη τὶς ὑπωμόσατο, καλουμένης τῆς γραφῆς, νοσοῦντα, τὸν σκεῖόντα καὶ λοιδορούμενον αἰσχίνῃ, τοῦτον δ' οὗτος τὸν ἐχθρὸν εἴασε· καὶ οὔτε τότε ἀνυπωμόσατο, ὕστερον ἐπήγελκεν. ἆρ' οὖ περιφανῶς οὗτοι φενακίζουσιν ὑμᾶς, τοὺς προσέχοντας τούτοις ὡς ἐχθροῖς; λέγε τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Οὐκοῦν δίκαιόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μηδ' ὑμᾶς τῶν φησύλων θεοκρίνη διὰ τὴν πρὸς δημοσθένη ἔχθραν πωρεῖν, ἐθέλειν ἀκούειν· ἀλλὰ κελεύειν αὐτοὺς, εἴπερ ὡς ἀληθῶς ἐχθροί εἰσι τῷ δημοσθένει, σκεῖνον αὐτοὺς γράφεσθαι, καὶ μὴ ἐπιτρέπειν οὕτω προάγονται γράφειν. εἰσὶ γάρ τινες καὶ πιθανοὶ μᾶλλον παρ' ὑμῖν· ἀλλ' ὑπήσουσι τοῦτο. διὰ τί; ὅτι φασὶ πολεμεῖν ἀλλήλοις, οὐ πολεμοῦντες. πρὸς μὲν γὰρ τῆς τούτων ἔχθρας, ὑμεῖς αὖ ἀκριβέστερον ἐμοὶ διεξέλθοιτε, ἢ ἐγὼ ὑμῖν. ἡδέως δ' αὖ ἐροίμην θεοκρίνη ἐναντίον ὑμῶν, εἴ μοι ἤμελλεν ὑποκρίνεσθαι δικαίως, τί ποτ' αὖ ἐπίστευν (ἐπειδὴ φησιν ἐπὶ τῷ κωλύειν πεπαῦσθαι τοὺς τὰ προάγοντας γράφοντας) ἐπειδάν τις ἐν τῷ δήμῳ διαλεχθεὶς ἅπασι τοῖς πολίταις, καὶ πείσας, ἐγράψεν, ἐξεῖναι τοῖς ἀτίμοις, καὶ τοῖς ὀφείλουσι τῷ δημοσίῳ γράφεσθαι, φαίνειν, ἐνδεικνύναι, ἀπλῶς ποιεῖν ὅσα περ νυνὶ ὁ νόμος κωλύει πράττειν· πότερον ἐγράψατ' αὖ παρανόμων τὸν ταῦτ' εἰπόντα, ἢ οὔ; εἰ μὲν γὰρ φήσει μὴ γράφεσθαι· πῶς χρὴ πιστεύειν αὐτῷ λέγοντι, ὡς φυλάττει τοὺς προάγοντας γράφον-

A Ego verò causas istorum, Iudices, & accusationes, & simulatas istas simultates, non latère vos existimo. Neque enim rarò vidistis eos in foro & suggesto præsefere inimicitias: priuatim autem colludere, partiriq; largitiones: atque aliquando conuiciari inter se, & extremis inuicem probris afficere: paulo pòst*, dies festos vnà agitare, & sacra habere communia. Neque horum fortasse quicquam est miratu dignum. Nam & natura sunt improbi, & tales velitationes vident à vobis approbari. Quare quid vetat, quò minus his artibus decipere vos instituant? Denique decere vos opinor, Iudices, illud spectare, si æqua dicam & consentanea legibus ipsa de re, vt opitulemini: neque intueamini, an is qui accusèt, non sit Demosthenes, sed adolescentulus: neque plus tribuatis legibus, si quis eas verbis exornatas vobis exhibeat, quàm si qui quomodocunque explicent: sed parem, atque eandem. Tantoq; magis imperiti & adolescentes adiuuandi sunt, quantò minus vos deceperint. Nam contrarium esse factum, & non istum, sed me factionibus pressum, et à quibusdam qui receperant se à me staturos propter istorum conspirationes esse proditum, non istum, perspicuum vobis erit. Vocet præco hic Demosthenem: non ascēdet. Eius autem rei causa est non hæc, quà à quibusdam adductus, istum detuli: sed quòd iste, & is qui modò vocabatur, inter se transegerunt. Quod vt verum esse constet, dicere testimonium cogam Clinomachum, qui eos reconciliauit, & Eubulidem, qui in Cynosarge interfuit. Neque verò signum vobis hôc minus, sed maius proferam, vnde constet hoc esse verum: quo audito mihi omnes assentiemini. Theocrines, qui violatarum legum accusat impurum illum, vt quamprimum dicet, & istorum ei malorum autorem: palàm ei remisit id crimen, quod decem talentis æstimarat. Quî? nihil id quidem noui, sed idem facit, quod alij quidam istius similes egerunt. Nam Demosthenem, pronunciata actione, iurauit quidam ægrotare: cum is ambularet, atq; Aeschini conuiciaretur. Eum verò inimicum iste missum fecit, & neq; tunc iusiurandum dedit, neq; deinceps ei denunciauit. Nónne euidenter isti fucum vobis faciunt, qui eos vt inter se inimicos audiatis? Recita testimonia.

C

TESTIMONIA.

Proinde iustum est, Iudices, neque vos eos audire velle, qui se Theocrini ex odio Demosthenis patrocinari profitentur: iubete potius, siquidem reuera inimici sint, vt eum illi accusent, neq; cōtraria legibus scribere patiantur. Sunt autem & ipsi eloquentes, & plus apud vos habent autoritatis. sed non facient hoc. Quamobrem? Quia se dicent inimicos esse cum non sint inimici, sed istorum inimicitias vos mihi certius exposueritis quàm ego vobis. Libens autem coram vobis Theocrinem percontarer, si mihi aliquid æqui responderet: quid nam faceret (quando id suum munus esse dicit, vt eos qui contraria legibus decernunt, coherceat) si quis apud omnes ciues oratione habita & probata, decerneret: licere ignominiosis & ærarijs accusare, indicare, deferre, ea denique agere quæ nunc leges eis interdicunt: nunquid decreti autorem violatarum legum accusaret, nec ne? Nam si dicat, se non esse accusaturum: est ne habenda ei fides, se eos, qui scribat contraria legibus, obseruare

Dilēma in Theocrinis accusationes: & refutatio cauillationis de inscriptione in ærarios.

iactitanti? Sin accusaret: quid iniquius, quàm alio autore intercedere, ne id decretum, quo * ea potestas detur omnibus, ratum fieret: & accusatione instituta perspicuè ascribere, rem esse legibus interdictam: nunc istum ipsum factitare accusationes, cum id neque à populo impetrarit, neque rem publicè deliberandum proposuerit, legibus id vetantibus? Statim autem dicet, iniquè secum agi, si hæc sibi facere non liceat: legumq; seueritatem, quibus futurus sit obnoxius, si damnetur, commemorabit: leges autem non curabit: sed tantam sibi dari à vobis licentiam postulabit, quantam nemo vnquam petere fuit ausus. Nam quod ad delationem attinet: neque Theocrinem neque defensorum eius vllum, quicquam æqui allaturum, ferè omnes vos scire existimo. Fore autem arbitror, vt dicere instituant, nec licere deferri quenquam eorum, qui in arce non sint inscripti: neq; in ærarijs eos habendos esse, quorum nomina nemo tradiderit exactoribus. quasi verò vos legem ignoretis, quæ debere ab ea die iubet, à qua damnatus sit, siue legem, siue decretum violarit? aut non omnibus notum sit, multis modis deberi ærario, & eos qui legibus parare velint, soluere? id quod ex ipsa lege perspicitur. Age denuò mihi cape legem hanc.

A

B

LEX.

Audis ne, tu impura bellua, à qua die debuerit, aut legem violarit? Sed eos illam quoque legem ostensuros esse vobis audio, quæ delere iubet inscriptos, si mulcta soluta fuerit: & rogaturos, quomodo mulcta eorum, qui non inscripti sint, deleri possit? Quasi verò ea non de inscriptis lata sit: de non inscriptis & debentibus autem lex illa, quæ iubet ex ea die debere, à qua mulctatus sit, legem ue aut decretum violarit? Quid igitur non neglectæ scripturæ, inquit, me accusas, qui cum debeam, non sim inscriptus? Quia lex non in eos qui debent, & inscripti non sunt, neglectæ scripturæ dat actionem: sed in eos, qui quamuis inscripti, non soluta reipublicæ mulcta, delecti fuerint. Cape legem, ac recita.

LEX.

Auditis legem, Iudices, apertè dicere, si quis ærarius, non soluto reipublicæ debito deleatur, dari in eum actionem expunctionis apud Sexuiros: non in eum qui debet, nec inscriptus est: sed deferri eum, & alijs pœnis mulctari iubere? Sed quid tu me omnes vlciscendi inimicos vias edoces, ac non potius eam rationem, qua es adductus in iudicium, refutas? Mœrocles certè qui decretum in eos fecit, qui mercatores iniurijs afficiant, nec vobis tantum, sed socijs etiam persuasit, ineundam esse rationem, qua facinorosis resistatur: statim adeò contra decreta sua defendere Theocrinem non erubescet, neq; suadere vobis dubitabit, tam apertè conuictum de iniustis mercatorum delationibus, vt absoluatis, atque impunè dimittatis: non aliter quàm si propterea censuisset piratarum grassationibus obsistendum, vt qui nauigant, superato maris periculo, istis in portu pecuniam penderent: aut mercatorum aliquid interesset, vitato Macro in Theocrinem incidere. Ego verò quæ inter nauigandũ accidunt, non vobis, sed ducibus, longarumq; nauium præfectis ascribenda censeo. Quæ verò in Piræeo, & apud magistratus, vobis, qui hæc omnia in potestate habetis.

In Mœroclem patronum Theocrinis.

C

Quare

γράφοντας εἰ ἢ γράψαι ἀν· πῶς δὲ δίκαιον ἐστιν, εἰ τὸν μὲν γράψαντος, κωλύειν ἀν τέλος ἔχειν τὸ ψήφισμα, ἵνα πάντες τοῦτο ποιῶσι, καὶ γραφὴν ἀπενεγκόντα ὃς ἂν γράψάμενον παύῃ, τοὺς νόμους κωλύειν τὸ πραγμα νικᾶν δ' αὐτὸν τοῦτον μήτε πείσαντα τὸν δῆμον, μήτε κοινὸν τὸ πρᾶγμα καταστήσαντα, γράψασθαι τῶν νόμων αὖθις ἀπιόντων; καὶ δίκας φησὶ αὐτίκα δὴ μάλα παύσειν, εἰ μὴ ταῦτ' ἐξέσται ποιεῖν αὖθις καὶ δίκας τὰς ἐκ τῶν νόμων τιμωρίας, αἷς ἔνοχος, ἂν ἁλῷ, φήσεται· τῶν δὲ νόμων μὴ φροντιεῖ, ἀλλ' ἀξιεῖ αὖθις παλιν αὐτῷ δωρεὰν δίδοσθαι παρ' ὑμῶν, ὅσῳ δεῖ αὐτὸν τοσούτῳ πλείω τολμήσειν ἀδικεῖν. ὅτι μὲν οὖν οὐ τῆς ἐνδείξεως ἀδικεῖ ἔξεστι δίκαιον λέγειν ὅταν θεοκρίνης, ὅταν τις ὑπὲρ τούτου λέγῃ ἀδικεῖ· σχεδὸν πάντας εἰδέναι νομίζω. οἶμαι δὲ αὐτὸν δὴ πρῶτον λέγειν, ὡς δεῖ εἶναι ἐνδείξεις τούτων, ὅσοι μὴ ἐν ἀκροπόλει ἀπογεγραμμένοι εἰσὶν· δεῖ δὲ ἔστι δίκαιον τούτους ὑπολαμβάνειν ὀφείλειν, ὧν ἀδίκως ἀφῃρέθησαν τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα· ὥσπερ ὑμᾶς ἀγνοεῖν οὐδὲν τὸν νόμον, ὃς ὀφείλειν ἀπὸ ἐκείνης κελεύει τὴν ἡμέραν, ἀφ' ἧς ἂν ὀφείλῃ, ἢ ἀφαιρεθῇ τὸν νόμον, ἢ τὸ ψήφισμα· ἢ ἃ πᾶσι δῆλον, ὅτι πολλαχῶς καὶ ὀφείλεται τῷ δημοσίῳ, καὶ ἐκτίνυσιν οἱ βουλόμενοι τοῖς νόμοις πείθεσθαι, καὶ τοῦτ' ἐξ αὐτοῦ τοῦ νόμου δῆλον. καί μοι λάβετε τὸν νόμον τοῦτον πάλιν. Νόμος.

Ἀκούεις, ὦ μιαρὸν σὺ θηρίον, τί κελεύει, ἀφ' ἧς ἂν ὀφείλῃ, ἢ τὸν νόμον ἀφαιρεθῇ; ἀκούω πάνυ αὐτὸς κἀκεῖνο ὑμῖν μέλλειν δείκνυσθαι τὸν νόμον, ὃς ἀπαλείφειν κελεύει ἐγγεγραμμένους ἀπὸ τοῦ ὀφλήματος, καὶ ἐπὰν ἐκτίνῃ, καὶ ἐρήσεται, πῶς ἀπὸ τούτου ἐγγεγραμμένους ἀπαλείφουσιν; ὥσπερ ἃ μὲν τοῖς ἐγγεγραμμένοις τοῦτον κείμενον, οἷς δὲ τῶν μὴ ἐγγεγραμμένων, ὀφλισάντων δὲ ἐκεῖνον, ὃς κελεύει ἀπ' ἐκείνης ὀφείλειν τὴν ἡμέραν, ἀφ' ἧς ἂν ὀφείλῃ, ἢ ἀφαιρεθῇ τὸν νόμον, ἢ τὸ ψήφισμα. τί οὖν ἐκ ἀγραφίας μέ φησι γράψῃ τὸν ὀφείλοντα καὶ μὴ ἐγγεγραμμένον; ὅτι ὁ νόμος ἃ μὲν τοῖς ὀφλισάντων καὶ μὴ ἐγγραφέντων κελεύει τὰς γραφὰς ἐξ ἀγραφίας εἶναι· ἀλλ' οἵτινες αὖ ἐγγραφέντες, καὶ μὴ ἐκτίσαντες τῇ πόλει τὸ ὄφλημα, ἐξαλείφθωσι. καί μοι λάβετε τὸν νόμον, καὶ ἀναγνωθι. Νόμος.

Ἀκούετε τοῦ νόμου, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὗ διαρρήδην λέγει, ἐάν τις τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ, μὴ ἐκτίσας τὸ ὄφλημα τῇ πόλει, ἐξαλειφθῇ, εἶναι κατ' αὐτοῦ τὰς γραφὰς πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, τὰ ἀγραφίου, καὶ οὐκ ἀπὸ τοῦ ὀφείλοντος καὶ μὴ ἐγγεγραμμένου· ἀλλ' ὁπόταν κελεύει καὶ ἄλλας τιμωρίας κατ' αὐτοῦ εἶναι, ἀλλὰ σὺ τί διδάσκεις με πάντας τοὺς τρόπους, οὓς ἔξεστι πορεῖσθαι τοὺς ἐχθροὺς· ἀλλ' ἃ καθ' ὧν εἰσελήλυθας τῇ ἀπολογίᾳ; μοιροκλῆς γένοιο, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὁ γράψας τὸ ψήφισμα καὶ τῶν οὐκ ἐμπόρους ἀδικεῖσθαι, καὶ πείσας οὐ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς συμμάχους φυλακὴν πεποιῆσθαι τῶν κακούργων ποιήσας, οὐκ αἰσχυνθεὶς αὐτίκα μάλα λέγων ὑπὲρ θεοκρίνους, ἐναντία τοῖς αὐτοῦ ψηφίσμασιν· ἀλλὰ τολμήσει πεῖθειν ὑμᾶς, ὡς χρὴ τὰ ὕστερον φανερῶς ἐξεληλεγμένων φάσκειν ποιεῖσθαι ἀδίκως καὶ τῶν ἐμπόρων, ἀφεῖναι, καὶ μὴ τιμωρήσασθαι· ὥσπερ οὐκ ἐκεῖνα τούτου γράψας καθαρὰν εἶναι τὴν θαλατταν, ἵνα σωθέντες οἱ πλέοντες ἐκ τῶν πελάγους, ἐν τῷ λιμένι τάπιτήδεια ὠνοῦνται· ἢ διαφέρει τι τοῖς ἐμπόροις, ἂν μακρὸν διαφυγόντες θεοκρίνη ἐπιπέσωσιν. ἐγὼ δὲ οἶμαι τῶν μὲν κατὰ πλοῦν γιγνομένων οὐχ ὑμᾶς, ἀλλὰ τοὺς στρατηγοὺς καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν μακρῶν πλοίοις αἰτίους εἶναι· τῶν δὲ ἐν τῷ πειραιεῖ καὶ πρὸς ταῖς ἀρχαῖς, ὑμᾶς οἵ τάττων κύριοι ἀπάντων ἐστέ.

διὸ ϛ μᾶλλόν ἐστι τηρητέον σοῦ ἐνθάδε ϖϖλαβαίνοντας
σοῦ νόμους τῶν ἔξω τοῖς ψηφίσμασιν σὸκ ἐμμένοντων· ἵνα μὴ δοκῆτε αὐτοὶ πρᾴως ὅπὶ τοῖς γιγνομένοις
φέρειν, ϗ ϖωϛδέναι τούτοις ὧν πράττουσιν. ἐγὼ δ' ἥπτω
μηλίους μέν, ὦ μοιρόκλεις, ϗ τὸ σὸν ψήφισμα δεκα
τάλαντα νῦν εἰσπράξομεν, ὃν σοῦ λῃσὰς ὑϖεδέξαντο· τοῦτον δὲ ἀφήσομεν ὡς ϗ τὸ σὸν ψήφισμα ϗ σοῦ
νόμους, δι' οὓς οἰκοῦμεν τὴν πόλιν, ϖϖλαβέβηκε· ϛ σοῦ
μὲν τὰς νήσους οἰκοῦντας κωλύσομεν ἀδικεῖν, ἐφ' οὓς
τριήρεις δεῖ πληρώσαντας, ἀναγκάσωμεν τὰ δίκαια ποιεῖν· ὑμᾶς δὲ τὰς μιαρὰς, οἷς αὐτὸ δεῖ καθημένους τυ
πτοῖ ϗ τὰς νόμους ὅπιθεῖναι δίκην, ἐάσομεν. σὸκ ἄν γε
σωφρονεῖτε. λέγε τὴν στήλην.

Στήλη.

Περὶ μὲν ὧν τ' νόμων, ϗ τοῦ πράγματος, σὸκ οἶδ' ὅπου
δεῖ πλείω λέγειν. ἱκανῶς γάρ μοι δοκεῖτε μεμαθηκέναι· βούλομαι δ', δεηθεὶς ὑμῶν τὰ δίκαια ὥσπερ ἐμαυτοῦ ϛ
τοῦ πατρὸς, καταβαίνειν, ϗ μὴ ἐνοχλεῖν ὑμῖν. ἐγὼ γάρ,
ὦ ἄνδρες δικασταὶ βοηθεῖν οἰόμενος δεῖν τῷ πατρί, ϗ
τοῦτο δίκαιον νομίζων εἶναι· τὴν ὄψιν ταύτην ἐποιησάμην, ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς εἶπον· σὸκ ἀγνοῶν, ὅτε τὰς
βλασφημεῖν βουλομένους, ὅπ λόγοις χρήσωσι τοῖς
διαβαλοῦσι τὴν ἡλικίαν· ὅτε τοὺς ἐπαινέσοντάς
ϛ σωφρονεῖν με νομιοῦντας, εἰ τὸν ἐχθρὸν τοῦ πατρὸς
τιμωρεῖσθαι ϖροαιρήσομαι· ἀλλ' ἡγούμενος ταῦτα μὲν οὕτως, ὅπως αὐτύχοι, ϖϖλὰ τοῖς ἀκροωμένοις συμβήσεσθαι· ἐμοὶ δὲ τὸ ϖροσευχθὲν ὑπὲρ τοῦ πατρὸς. ἀλλως τε ϗ
δίκαιον ὄν, τοῦτ' εἶναι ποιητέον. πότε γὰρ δεῖ με ϗ βοηθεῖν
αὐτῷ; ἀρ' ὅταν ἡ μὲν πυμφορὰ ϗ τοὺς νόμους ᾖ, μετέχων
δ' αὐτὸς τυγχάνω τῆς τοῦ πατρὸς ἀτυχίας, μόνος δὲ
καταλελειμμένος ὁ πατὴρ; ὅπερ νῦν συμβέβηκε. ϖρὸς
γὰρ τοῖς ἄλλοις ἀτυχήμασι, ϗ τοῦδ' ἡμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, συμβέβηκε. ϖαροξύνασι μ' ἡμᾶς ἅπαντας, ϗ σωάχθεσθαί φασι τοῖς γεγυμνασμένοις, ϗ δ' ἐνὰ ϖεπνῦσθαι λέγουσι, ϗ τοῦτον εἶναι σὸνοχον τῇ συνδίκῳ· συμπράττειν δὲ
ἁδοῖς ἐθέλει τῶν ἐϖόντων, ἁδέ φησιν ἀπεχθάνεσθαι βούλεσθαι φανερῶς. ὅτως ἐλαττον ϖϖάπασι τὸ δίκαιον
ἰσχύει τ* ϖαῤῥησίας. ϖολλῶν δ' ἡμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ
ϖϖὸ τοῦτον τοκρίνου ἀτυχημάτων ἐν σὸκ ὀλίγῳ χρόνῳ συμβεβηκότων· ἁδενὸς ἐλαττόν ἐστι τὸ νῦν συμβαῖνον· ὅτι τὰ δίκαια, ϗ τὸ ϖϖὸ τοὺς νόμους ϖεπραγμένα θεοκρίνη, τῷ μὲν ϖαρὸν τῷ ϖεπυσθότι ϛ δίκαια ποιοῦντι ἀὶ δηλῶσαι ϖρὸς ὑμᾶς, ἐξ ἀνάγκης ἡσυχίαν ἄκτεον ἐστίν. οἱ
γὰρ νόμοι ταῦτα κελεύουσιν. ἐμοὶ δ' τῷ ϖάντων τούτων ὑστερίζοντι λοιδόρου. ϗ τοῖς μὲν ἄλλοις τοῖς τηλικούτοις οἱ
πατέρες βοηθοῦσιν. ὅτος δ' ἐν ἐμοὶ νῦν ἔχει τὰς ἐλπίδας· τοιοῦτον οὖν ἀγωνιζόμενοι ἀγῶνα, δέομαι ὑμῶν ἅπασιν ἡμῖν, ϗ δέξασθαι πᾶσιν, ὅτι ϗὰν ϖαῖς, ϗὰν γέρων,
ϗὰν ἄλλῳ ὁτῳοῦν ἡλικίαν ἔχων ἥκει ϖρὸς ὑμᾶς, ϗ
τοὺς νόμους, ὅτος τοῦδε ϖάντων τ' δικαίων. καλὸν γάρ
ὦ ἄνδρες δικασταὶ, μήτε τοὺς νόμους, μήθ' ὑμᾶς αὐτοὺς ἐϖὶ τοῖς λέγουσι ϖοιεῖν, ἀλλ' ἐκείνους ἐφ' ὑμῖν· ϗ χωρὶς
κρίνειν τοὺς τ' εὖ ϛ σωφρόνως, ϗ τοὺς τὰ δίκαια λέγοντας. ϖερὶ γὰρ τούτου τοῦ ψηφου ὁμωμόκατε οἰσθ'. ἐγὼ γὰρ δὴ
ϖείσομαί γ' ὑμᾶς ἁδοὺς, ὡς ὅπιλείψουσιν ἔτι οἱ ῥήτορες· ἐφ' ὡς ἅμα τοῦτο χεῖρον ἡ πόλις οἰκήσεται. τἀναντίον γὰρ,
ὡς ἐγὼ τ' ϖρεσβυτέρων ἀκούω, τότε φασὶν ἄριστα ϖράξαι τοῦ πόλιν, ὅτε μέτριοι ϗ σώφρονες ἄνδρες ἐϖολιτεύοντο, οὐϖοτα γὰρ συμβούλους εὗροι τις ἂν τούτους ἀγαθούς; ἀλλ' ἁδὲν τῷ δήμῳ λέγουσιν· ἀλλὰ τὰς ϖρὸφεν
ϗαφόμενοι χρήματα λαμβάνουσιν. ὃ ϗ θαυμαστόν ἐστιν. οἷς ζῶντες ἀϖὸ τοῦ συκοφαντεῖν, ἃ φασὶ λαμβάνειν
ἀϖὸ τῆς πόλεως. ϗ ϖρὶν ϖροσελθεῖν ϖρὸς ὑμᾶς, οὐδὲν ἔχον-

A *Quare magis cauendi sunt qui hîc leges violant, quàm qui foris decreta neglígunt, vt ne ipsi æquis ferre animis ea quæ fiunt, & scelerum horum esse conscij videamini. Nec enim, cum à Meliis, ô Mærocles, ex tuo decreto decem talenta ob receptos piratas exigamus, istum absoluemus, qui & tuum decretum, & leges quæ ciuium consociationem tuentur, violauit: neq; cum insularium iniurias prohibeamus (qui vt iusticiam colant, classe missa cogendi sunt) vos nefarios, quibus in hoc consessu mulctam irrigare debent, hi absoluent. Minimè verò si sapitis. Recita columnam.*

COLVMNA.

Ac de legibus ipsaq; re haud scio plura dicere quorsum attineat. Satis enim vos ea cognosse censeo. Volo autem æquare pro me ipso & patre à vobis orata, descendere, neque vobis diutius facessere negocium. Ego Iudices, cum patri opitulandum, idq; iustum esse putarem, nomen istius detuli, vt dixi initiò: non ignorans, & B *ijs qui vituperare volent suppetitura verba, quibus ætatem meam calumnientur: & laudaturis, qui me prudenter facere putabunt, qui vlcisci paternum hostem instituerim. Verùm hæc, vt fortuna tulisset, sic apud auditores euentura existimaui: mihi autem mandatum patris, iustum præsertim, esse exequendum. Quando enim ostenderem me ei opitulaturum? non cum vindicta legibus conceditur? cum ego sum particeps paternæ calamitatis? cum solus pater est derelictus? id quod modò accidit. Nam præter alia infortunia nobis & hoc, Iudices, euênit, vt cum omnes nos instigarint, nostram sortem miserati, & iniquè nobiscum esse actum dixerint, & istum delatione teneri affirmarint: eorum nemo tamen nobis opitulari velit, neque se velle suscipere inimicitias, palàm profiteantur. Adeò plus apud plerosque valet metus, quàm iusticiæ respectus. Cum autem, Iudices, per Theocrinem multæ nobis calamitates tempore haud exiguo datæ sint: nulla maior est ea quæ nunc accidit, quòd facinora Theocrinis legumq; violationes, pater, qui & læsus est, & demonstrare posset, silentio tegere necesse habet. leges e-* C *nim ita præcipiunt: mihi verò, cuius facultas his omnibus impar est, verba facienda sunt. Ac alijs adolescentibus patres opem ferunt: hîc verò in me spem habet collocatam. Tali igitur certamine conflictantes, vos precamur, vt nobis opitulemini, & omnibus ostendatis, siue puer, siue senex, siue quacunque ætate quispiam ad vos confugerit, & ad leges: ei vestram iusticiam esse præsidio. Honestum est etenim, Iudices, neque vos neque leges in oratorum, sed illos in vestra esse potestate, discrimenque constitui inter eos, qui benè & perspicuè, & inter eos qui æqua dicunt. Nam de ea re vos pronunciaturos, iurati estis. Neq; enim quisquam vobis persuadebit, propterea defuturos istius generis oratores, aut propterea peius actum iri cum republica. Contrà ego è natu maioribus audio, tum floruisse maximè rempublicam, quum à modestis & prudentibus viris regeretur. Nunquid enim consiliarios istos esse bonos inuenietis? At nihil populo dicunt: & ijs qui populo consulunt, accusandis locupletantur. idq; admiratione dignum est, cum calumniando vitam sustentent, dicere eos, se nihil accipere è publico. qui antequam ad vos se contulissent,*

Excusatio suę accusationis, & commiseratio.

Insectatio calũniatorum quorũ morsus ne mortalibus.

inopes: nunc ditati, nullam vobis gratiam habent: sed A *passim dictitãt, quàm inconstans sit populus, quàm intractabilis, quàm ingratus: perinde ac si vos per eos ditemini, non ipsi per populum. Atque iurè adeò talia dicunt, cum vestram ignauiam videant, qui neminem, vt eorum merebatur improbitas, punieritis: sed aures eis præbeatis, dicentibus: populi saltutem pendère ab accusatoribus & calumniatoribus: quibus non aliud genus est pestilentius. Quem enim ab istis præstari reipublicæ vtilitatem reperias? Delinquentes isti nimirum puniunt, & propter hos illi sunt pauciores? Non vtique, Iudices, sed plures etiam. Nam qui facinus aliquod animis agitant, cum sciant, istis etiam aliquid esse de præda impertiendum: necessariò plus alijs eripere instituunt, vt non sibi solùm, sed istis etiam sumptus suppetant. Ac à cæteris quidem maleficis, qui ijs qui in ipsos inciderunt nocent, & res familiaris, custodibus adhibitis, seruari potest: & qui domi noctu manet, nihil mali patitur: alij sola vigilantia malè cogitantium insidias vitare queunt. At quorsum abeas, vt ab istiusmodi calumniatorum metu immunis degas? Nam quò in alijs iniurijs confugimus, ad leges, ad iudicia, ad testes, ad conciliabula: hæc illis quæstui sunt, in his vires ostentant suas, amicos existimant eos qui numerant: hostes, homines quietos, & diuites. Recordamini igitur Iudices, & improbitatis istorum, & maiorum nostrorum. Quorum*

Merita maiorum, & cõmiseratio, cũ insectatione aduersarij.

Epichares, auus meus, Olympiæ pueros stadio vicit, coronamq; reipublicæ retulit, & apud maiores vestros cum bona existimatione diem suum obijt. Nos verò propter istum dijs inuisum, hac ciuitate fraudamur, pro qua Aristocrates Scellij filius, auunculus Epicharis aui mei, cuius huic fratri meo nomen est inditum, multis & præclaris rebus gestis, bellum nostra vrbe gerente cum Lacedæmonijs, euersa Eetionea, in quam Critias cum cæteris tyrannis, Lacedæmonios recepturus fuit, castellum è quo oppugnabamur diruit, populumq; restituit: non talia, qualia hæc sunt pericula subiens, sed eius generis, in quibus & mortem oppetere præclarum est: & conatus eorum, qui vobis insidiabantur, compescuit. Propter quem, si Theocrinæ similes essemus, iure nos conseruaretis: nedum, cum eo meliores simus, iustámque causam habeamus. Neque C *enim sæpè vos, his dicendis, obtundemus. sic enim iste nobiscum egit, vt, quod & initiò dicebam, ne spes quidem vlla nobis sit reliqua vel peregrinis concessæ libertatis. Vt igitur, si nihil aliud, vel hoc solatium habeamus, vt & istum cohercitum videamus, nos adiuuate. Miseremini eorum, qui è nostra familia mortem pro republica oppetierunt. Cogite eum ad ipsam delationem respondere, & tales in eius causa vos præbete iudices, qualis iste noster fuit accusator: qui deceptis iudicibus, mediocrem aliquam infligere multam patri noluit, me multum obtestato, & ante eius genua supplicite prouoluto: sed tanquam pater rempublicam prodidisset, litem ei decem talentis æstimauit. Oramus igitur atque obsecramus, vt iusta quæ sunt, decernatis. Heus tu, auxiliare nobis, si quid habes, & patrocinare. Ascende.*

ἔχοντες, νῦν δ' ὀλιγωροῦσιν, οὐδὲ χάριν ὑμῖν ἔχουσιν· ἀλλὰ πλείονα λέγουσιν, ὡς ἀβέβαιός ἐστιν ὁ δῆμος, ὡς δύσχρηστος, ὡς ἀχάριστος· ὡς ὑμᾶς δι' οὗτος δὲ πρεσβῦτας, ἀλλ' οὐ δι' τὸν δῆμον. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἂν τοῦτ' εἴποτε λέγοιεν, ὁρῶντες τ' ὑμετέραν ῥᾳθυμίαν. οὐδεὶς γὰρ ἀξίως αὐτῶν τῆς πονηρίας τετιμώρηται πώποτε. ἀλλ' ὑπομένετε λοιδορίαν αὐτῶν, ὡς ἡ τοῦ δήμου σωτηρία διὰ τῶν συκοφαντουμένων καὶ συκοφαντούντων ἐστίν. ὧν οὐδεὶς ἐξωλέστερον οὐδὲν ἐπὶ γῆ ἂν ἴδοι τούτους εὕροι χρησίμους ὄντας τῇ πόλει; τοὺς ἀνιωμένους νὴ Δί' οὐχὶ πελάτας, καὶ διὰ τούτους ἐλάττους εἰσὶν οἱ πλούσιοι ἢ δῆτα, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀλλὰ καὶ πλείους, οὐδ' ὅτι γε βλέπουσι κακόν τι πρᾶξαι, ὅτι τούτοις ἐστὶν ἀπὸ τῶν λημμάτων τὰ μέρη δοτέον· ἐξ ἀνάγκης μείζω πεφρόντικε τῶν ἄλλων ἀφαιρεῖσθαι ἵνα μὴ μόνον αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ τούτοις ἔχωσιν ἀναλίσκειν. καὶ οὗτοι μὲν ἄλλους, ὅσοι κακουργοῦσιν βλάπτουσί τινας ἐντυγχάνοντες,* οὗτοι μὲν τοῖς οἴκοι φυλακὴν καθεστηκόσιν, σώζειν ἐστί· οὗτοι δὲ εὐδοκοῦντες τῆς νυκτὸς μηδὲν παθεῖν· οὗτοι δὲ οἱ μὲν τῷ τρόπῳ φυλαξάμενος σώζεσθαι δύνασθαι τῶν κακῶν τι βλαπτόμενον ποιεῖν ἀποκλείει. οὗτοι δὲ πιστεύοντες * συκοφαντοῦντας, πᾶσι χρῆσθαι παρέχοντας ἀδείας ἀφ' τούτων τυγχάνει· καὶ γὰρ τῶν ἄλλων ἀδικημάτων καταφυγαὶ τούτοις εἰσὶν ἐργασίαι, νόμοι, δικασήρια, μάρτυρες, ἀγοραί. ἐν οἷς τὰς ἑαυτῶν ῥώμας ἀποδείκνυται, φίλους μὲν τοὺς διδόντας νομίζοντες· ἐχθροὺς δὲ τοὺς ἀπαγγέλλοντας καὶ πλησίους. ἀναμνησθέντες οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῆς τούτων πονηρίας καὶ τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων, ὧν ὁ πρόπαππος ὁ ἐμὸς ὁ Ἐπίχαρης μὲν ὁ πάππος ὁ ἐμὸς Ὀλυμπίασι νικήσας παῖδας στάδιον, ἐστεφάνωσε τὴν πόλιν. ὢν δὲ τοῖς ἡμετέροις προγόνοις, διαφερόντως δόξαν ἔχων, ἐπολιτεύσατο. ἡμεῖς δὲ, διὰ τοῦτον τὸν θεοῖς ἐχθρὸν ἀποστερούμεθα τῆς τῆς πόλεως, ὑπὲρ ἧς Ἀριστοκράτης μὲν ὁ σκελίου, θεῖος ὢν Ἐπιχάρους, τοῦ πάππου τοῦ ἐμοῦ, ὃ ἔχει ἀδελφὸς ὅσοι πώποτε νόημα, πολλὰ καὶ καλὰ διαπραξάμενος ἔρχει, πολεμούσης τῆς πόλεως Λακεδαιμονίοις, καταπαύσας τὴν ἡγεμονίαν, εἰς ἣν οὗτος Λακεδαιμονίους ἤμελλον οἱ πρῶτοι κρατίαν ἀποδέχεσθαι, καθελὼν μὲν τὸ ἀπίσθισμα, κατήγαγε δὲ τὸν δῆμον, κινδυνευόντων αὐτὸς ἀπάντων κινδύνους, ἀλλ' ἐν οἷς καὶ παθεῖν τι καλόν ἐστιν. ἐπαύσατε δὲ τοὺς ἀποβαλόντας ὑμῖν. διὸν εἰ δεήσειέν τινα τῶν ὁμοίων ὄντα ἐντυγχάνομεν, εἰκότως ἐσώσετ' ἂν ἡμᾶς, μὴ ὅπως βελτίους ὄντας τούτου, καὶ δίκαια λέγοντας ἐνοχλήσομεν. ἐπεὶ γὰρ πολλάκις ὑμᾶς πολλὰ λέγοντες ἐνοχλήσαμεν. ἐπεὶ γὰρ ἡμᾶς ἔτυχε διαπεπόνηκεν, ὡς ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἔπαθον, ἀπολωλέναι ἡμῖν μηδεμίαν τοῦ μεταμεῖναι καὶ τοῖς ξένοις δεδομένης παῤῥησίας. ἵν' ἂν εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο, τοῦτό γ' ἔχωμεν πρὸς ψυχρόν, τὸ καὶ τὴν ὀργὴν συχίαν ἄγοντα, βοηθήσαι ἡμῖν· ἐλεήσατε τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἡμῶν πεπολιτευκότας· ἀναγκάσατ' αὐτὸν ὑπὲρ αὐτῆς τοῦ ἐνδείξεως ἀποδοῦναι· καὶ πίστιν ἡγεῖσθ' αὐτῷ δικαστὴν τῶν λεγομένων, οἵτινες ἐγένετο ἡμῶν κατήγορος. ὃς ἐξαπατήσας τοὺς δικαστὰς, οὐκ ἠθέλησε τιμήσασθαι μετρίᾳ τινὶ τιμήματι τῷ πατρὶ, πολλὰ ἐμοῦ δεηθέντος, καὶ τὸν ἱκετεύσαντος * ὑπὲρ τῶν γονάτων. ἀλλ' ὥσπερ τῷ πόλιν ἀποδεδωκότι τῷ πατρὶ, δέκα τάλαντα ἐτιμήσατο. δεόμεθ' οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἀντιβολοῦμεν, τὸ δίκαιον * ψηφίσασθε. βοήθησον ἡμῖν ὁ θεῖναι εἴ τι ἔχεις, καὶ σώσατε. ἀνάβηθι.

ARGV-

ΤΠΟ-

ΤΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΝΕΑΙΡΑΣ ΛΟΓΟΥ.

Καὶ τοῦτον τὸν λόγον οὐκ οἴονται Δημοσθένους εἶναι, ὕπτιον ὄντα, καὶ πολλαχῆ τῆς τοῦ ῥήτορος δυνάμεως ἐνδεέστερον· ὑποθέσιν δὲ ἔχει τοιαύτην. νόμου κελεύοντος ἐὰν ἀνδρὶ ἀθηναίῳ ξένη γυνοικὴ, πεπραθῆναι ταύτην. κατὰ τοῦτον τὸν νόμον δὴ νέαιραν ἦγεν Θεόμνηστος, λέγων γυνοικεῖν αὐτὴν ἑταίρᾳ γεγενῆσθαι μὲν δήλην νικαρέτης, ἐταιρήσασαν δὲ πρότερον· νῦν δὲ στεφάνῳ νόμῳ γυνοικοῦσαν, καὶ παιδοποιημένην ἐξ αὐτοῦ. ὁ δὲ στέφανος οὐχ ὁμολογεῖ ταῦτα· ἀλλὰ γυνεῖναι μὲν αὐτὴν φησὶν, ὡς ἑταίρᾳ δὲ, καὶ οὐ γυναικὶ· καὶ τοὺς παῖδας οὐκ ἐν ταύτῃς ἔχειν. πρὸς ὅπερ ὁ κατήγορος ἀντιτασάμενος. οὐκ ὀλίγα τεκμήρια παρέχεται, ὡς γυναικὶ γυνοικεῖν αὐτῇ· γίνεται τοίνυν ἡ στάσις τοῦ λόγου στοχαστική. περὶ γὰρ οὐσίας τὸ ζήτημα, καὶ οὔτε περὶ ἰδιότητος, οὔτε περὶ ποιότητος. τὰ μὲν οὖν πρῶτα τοῦ λόγου Θεόμνηστος λέγει· ἔπειτα γυνήγορον Ἀπολλόδωρον καλεῖ, κηδεστὴν ὄντα ἑαυτοῦ· κἀκεῖνος τὸν ἀγῶνα πεποίηται.

A ARGVMENTVM ORATIONIS contra Neæram.

ET hanc orationem non putant esse Demosthenis, quòd & supina sit, & multis in locis vi nostri oratoris tenuior. Argumẽtum autem tale habet. Lege iubente, si viro Athenienſi mulier peregrina nupserit, vt ea vendatur: ex hac lege Neæram aggreditur Theomnestus, eam in matrimonio esse Stephani dicens: cũ ancilla Nicaretæ fuerit, & antea quęstum corpore fecerit. Nunc esse Stephani matrẽfamilias, qui ex ea liberos susceperit. Quę Stephanus haud fatetur: atq; eã apud se concubinæ, non vxoris esse loco dicit, neq; ex ea sibi natos esse liberos. Quod accusator oppugnãs, non paucis argumentis demonstrat, eam matremfamilias illi esse. Fit igitur status orationis coniecturalis. Nam quæstio neq; de * proprietate est, neq; de qualitate, sed de re. Ac primam orationis partem Theomnestus recitat. Deinde patronum Apollodorum vocat socerum suum: is causam perorat.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, Ο ΚΑΤΑ ΝΕΑΙΡΑΣ ΛΟΓΟΣ.

B

Πολλὰ μὲ τὰ παρακαλοῦντα ἦν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, γράψασθαι νέαιραν τὴν γραφὴν ταυτηνὶ, καὶ εἰσελθεῖν εἰς ὑμᾶς. καὶ γὰρ ἠδικήμεθα ὑπὸ στεφάνου μεγάλα, καὶ εἰς κινδύνους οὐκ ἐλάττους κατέστημεν ὑπ' αὐτοῦ, ὅ, τε κηδεστὴς καὶ ἐγὼ, καὶ ἡ ἀδελφὴ, καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἐμὴ. ὡς οὐχ ὑπάρχων, ἀλλὰ τιμωρούμενος ἀγωνιζόμην τὸν ἀγῶνα τουτονί. τῆς γὰρ ἔχθρας πρότερος οὗτος ὑπῆρξεν, οὐδὲν ὑφ' ἡμῶν πώποτε ἔτι ἔργῳ, ἔτε λόγῳ κακὸν παθών. βούλομαι δ' ὑμῖν προδιηγήσασθαι πρῶτον, ἃ πεπόνθαμεν ὑπ' αὐτοῦ· ἵνα μᾶλλόν μοι συγνώμην ἔχητε ἀμυνομένῳ· καὶ εἰδῆτε ὡς εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους κατέστημεν πρὸς τε τῆς πατρίδος, καὶ πρὸς ἀτιμίας. Ψηφισαμένου γὰρ τοῦ δήμου τῶν ἀθλοθετῶν, ἀθλοθέτην εἶναι πασίωνα, καὶ ἐκγόνους τοὺς ἐκείνου διὰ τὰς εὐεργεσίας τὰς εἰς τὴν πόλιν· ὁμογνώμων καὶ ὁ πατὴρ ἐγένετο ὁ ἐμὸς τῇ τοῦ δήμου δωρεᾷ· καὶ ἔδωκεν Ἀπολλοδώρῳ, τῷ υἱεῖ τῷ ἐκείνου, θυγατέρα μὲν αὐτοῦ, ἀδελφῇ δὲ ἐμῇ· ἐξ ἧς Ἀπολλοδώρῳ οἱ παῖδές εἰσιν. ὄντος δ' ἐχρηστοῦ τοῦ Ἀπολλοδώρου πρός τε τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν, καὶ πρὸς ἡμᾶς ἅπαντας, καὶ ἡγουμένου τῇ ἀληθείᾳ οἰκείους ὄντας καὶ κοινωνεῖν πάντων τῶν ὄντων, * ἔλαβον καὶ ἐγὼ γυναῖκα, Ἀπολλοδώρου μὲν θυγατέρα, ἀδελφιδῆν δ' ἐμαυτοῦ. προελθόντος δὲ χρόνου λαγχάνει βουλεύειν Ἀπολλόδωρος· δοκιμασθεὶς δὲ καὶ ὀμόσας τὸν νόμιμον ὅρκον, συμβαίνοντος τῇ πόλει καιρῶ τοιούτῳ καὶ πολέμου, ἐν ᾧ ἐβούλοντο κρατήσαντες ὑμῶν μεγίστοις τῶν ἑλλήνων εἶναι, καὶ ἀναμφισβητήτως τὰ τε ὑμέτερα αὐτῶν κεκτημένοι, καὶ καταπεπολεμηκέναι Φίλιππον· ὑστερήσαντες τῇ βοηθείᾳ, καὶ προέμενοι τοὺς συμμάχους δι' ἀπορίαν χρημάτων, καθυφεῖτο τοῦ στρατοπέδου, τούς τ' ἀπολέσαι, καὶ τοῖς ἄλλοις ἕλλησιν ἀπίστους εἶναι δοκεῖν, καὶ κινδυνεύειν περὶ τῶν ὑπολοίπων, περί τε λήμνου, καὶ ἴμβρου, καὶ σκύρου, καὶ χερρονήσου, καὶ μελλόντων στρατεύεσθαι ὑμῶν παντδημεί, εἴς τε εὐβοιαν, καὶ εἰς ὄλυνθον· ἔχρα δὲ ψήφισμα ἐν τῇ βουλῇ Ἀπολλόδωρος βουλῶν, καὶ ἐξήνεγκε προβούλευμα εἰς τὸν δῆμον, λέγων, ὡς χροτονῆσαι τὸν δῆμον, εἴτε δοκεῖ τὰ πρόσοδα τῆς διοικήσεως στρατιωτικὰ εἶναι, εἴ τε θεωρικὰ· κελεύοντος μὲν τῶν νόμων ὁπόταν πόλεμος ᾖ, τὰ πρόσοδα τῆς διοικήσεως στρατιωτικὰ εἶναι· κύριον

DEMOSTHENIS ORATIO IN NEAERAM, HIERONYMO Vuolfio interprete.

Multa fuere quæ me hortarentur, Athenienses, ad Neæram hoc iudicio accusandam, & vestris sententijs subijciendam. Nam à Stephano magnis iniurijs affecti sumus, & in extrema discrimina per eum adducti, & socer meus & ego, & vxor mea. Quare in causa hac non à me lacessitur, sed propter exigendam vltionem accusatur. Nam inimicitias iste vltrò auspicatus est, nullo vnquam à nobis vel dicto, vel facto læsus. Antequam autem ad rem veniam, quid ab eo perpessi simus, vt mihi plus veniæ tribuatis vltionem expetenti, & vt in extrema pericula nos coniecerit, patriæ dignitatisq; amittendæ, vobis explicabo. Cum populus decreto fecisset Athenienſem Pasionem, & posteros eius, propter collatã eius in rempublicam beneficia: pater quoque meus populi donatione approbata, Apollodoro eius filio, vxorem dedit filiam suam, sororem meam: è qua liberos quos habet, Apollodorus suscepit. Cum autem Apollodorus, & in sororem, & nos omnes benignus esset, nósque reuera necessarios & domesticos duceret, omniàque inter nos essent communia: & ego vxorem duxi Apollodori filiam, meam ex sorore neptem. Progressu temporis senatoriam dignitatem sortitur Apollodorus. Approbatus, legitimóque iureiurando dato: cum tale tempus & bellum reipublicæ nostræ incidisset, in quo si vicissemus, maximis Græcorum nobis esse licebat, & citra controuersiam tum nostra recuperare, tum Philippum debellare: Sin opem segniter tulissemus, & socios deseruissemus, propter inopiam pecuniæ dissipato exercitu, metuendum esset, ne hos amitteremus, & à cæteris Græcis perfidiæ notaremur, & de reliquis, vt Lemno, vt Imbro, vt Scyro, vt Chersoneſo, in periculum veniremus: cumq; vos, omnibus ciuibus eductis, expeditionem & ad Olynthum, & in Eubœam instituissetis: scripsit decretum * in senatu Apollodorus senator, & senatusconsultum ad populum retulit: vt suffragia ferret populus, placeret ne reliquam vectigalium pecuniam esse militarem, an theatralem? Nam & leges iubebant, belli temporibus reliquias vectigalium esse militares:

Se lacessitũ iniurijs veniſſe ad accusandũ: quas prolixè narrat.

& penes populum esse oportere putabat, vt is de suis suo arbitratu statueret: & iurarat se optima suasurum esse populo Athenien sium: vt vos omnes eo tempore testati estis. Latis enim suffragijs, nemo refragatus est, quò minus ea pecunia in stipendia militum conferretur. atque hodie etiam, si quando mentio incidit, consitentur omnes, cùm rectissimè dixisset, iniquè cum eo esse actum. Illi igitur, qui iudices verbis circumuênit, irascendum est, non circumuentis. Nam Stephanus id decretum violatarum legum reum fecit: & calumniandi gratia forum ingressus, falsis testibus productis, cum extra causam declamitasset, decretum damnauit. Quo perfecto, si quiescere voluisset: non grauiter ferremus: sed cum litem æstimaturi iudices, calculos sumerent: orantibus nobis, vt veniam daret, noluit, sed quindecim talentis litem æstimauit, vt honoribus priuaret ipsum & liberos eius, & sororem meam, & nos vniuersos ad extremam inopiam redigeret, & penuriam omnium rerum. Nam res ei non omnino trium talentorum erat: vt tantam mulctam non posset soluere. Quæ si extremo senatus conuentu non solueretur: duplicabatur: ita vt Apollodorus inscribendus esset triginta talentorum debitor. Quo inscripto in publicas tabulas, res Apollodori familiaris inscribenda fuit, vt publicata. ea autem diuendita, fortunis omnibus euersi essemus, & ipse & liberi eius, & vxor, nos denique omnes. Altera præterea filia nuptum elocari haud potuisset. Quis enim ab ærario & egeno indotatam accepisset? In tanta igitur mala nos, nunquam læsus à nobis conijciebat. Iudicibus autem qui tum ius dixerunt, hoc quidem nomine magnam habeo gratiam, quòd eum tolli è medio non siuerunt, sed litem talento æstimarunt, vt ægrè posset soluere. Huic igitur iurè parem referre gratiam instituimus. Nec enim hac parte duntaxat nos euertere studuit: sed & è patria hunc eijcere voluit. Impegit enim ei falsum crimen, eum debuisse ærario ab annis quinque & viginti: profectúmque aliquando Aphidnas, ad fugitiuum ibi quærendum: percussisse mulierem, quo ictu illa perierit: & aduocatis atque subornatis hominibus seruis, qui se Cyrenæos esse dicerent, cædis ei diem dixit apud Palladium: causámque egit Stephanus iureiurando dato, occidisse suis manibus Apollodorum eam mulierem: exitium imprecatus sibi, & generi, & familiæ: atque ob eam rem diris semetipsum deuouit, quæ neque facta fuit, neque visa ab eo, neque ex vllo mortalium audita vnquam. Deprehensus autem & in periurio & falso crimine intentato, cum etiam liqueret, eum à Cephisophonte & Apollophane mercede esse conductum, vt aut eijceret Apollodorum, aut honoribus priuaret, accepto argento: pauca suffragia de quingentis consecutus, abijt periurus, atque improbitatis opinionem lucrifecit. Cogitate igitur ipsi, Iudices, & apud vestros animos reputate, quo in loco res meas futuras fuisse credendum sit, si quid Apollodoro eorum luere accidisset, quæ Stephanus in eum instruxerat, siue in priore, siue in posteriore iudicio? quod in dedecus, quamue in calamitatem non incidissem? Cum me igitur hortarentur omnes seorsim, meq; conuenirent, vt ad vltionem iniuriarum eius conuerteremur, & vt hominem omnium ignauissimum incesserent, si tam

Propositio per congeriem, ascito patrono Apollodoro.

A κυρεμον δ' ἡγούμενον δεῖν τὸν δῆμον εἶναι περὶ τῶν αὐτῷ ὅ,τι ἂν βούληται πρᾶξαι· ὁμωμοκὼς δὲ τὰ βέλτιστα βουλεύσειν τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων· ὡς ὑμεῖς πάντες ἐμαρτυρήσατε ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ. γνομένης δὲ τῆς ἀφορολογησίας, οὐδεὶς ἀντεχειροτόνησεν, ὡς οὐ δεῖ τοῖς χρήμασι τούτοις στρατιωτικοῖς χρῆσθαι. ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν αὐτοῦ λόγον ἔχοντα, πάντων ὁμολογεῖται, ὡς τὰ βέλτιστα εἰπόντος, ἄδικα πάθοι. τῷ ἂν ἐξαπατήσαντι τὸν λόγον τοῦτ' δικασταὶ, δίκαιον ὀργίζεσθαι, οὐ τοῖς ἐξαπατηθεῖσι. γραψάμενος δὲ παρανόμων τὸ ψήφισμα στέφανος οὑτοσὶ, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ δικαστήριον, ἐπὶ διαβολῇ, ψευδεῖς μάρτυρας παρασχόμενος, καὶ ἐξὸν γραφῆς πολλὰ κατηγορῶν, εἷλε τὸ ψήφισμα, καὶ τοῦτο μὲν αἰτιῶ εὖ ὀκεῖ διαπράξασθαι, οὐ χαλεπῶς φερόμενον. ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ ἧς τιμήματος ἐλάμβανον τὸ ψῆφον οἱ δικασταὶ, δεομένου ἡμῶν συγχωρῆσαι, καὶ ἠξίουν· ἀλλὰ πεντεκαίδεκα τελάντων ἐτιμᾶτο, ἵνα ἀτιμάσῃ αὐτὸν καὶ παῖδας τοὺς ἐκείνου, καὶ τὰ ἀδελφιδᾶ τὰ ἐμὰ, καὶ ἡμᾶς ἅπαντας εἰς τὰ ἔσχατα ἀπορίαν καταστήσῃ, καὶ σκέδασιν ἀπάντων. ἡ μὲν οὐσία, ἀπὸ τριῶν ταλάντων πάνυ τι λῷον, ὥστε διωνηθῆναι ἐκτῆσαι τοσοῦτον ὄφλημα· μὴ ἐκτιθένδε δὲ τὸ ὄφλημα διὰ τῆς ἐνιαυσίας πρυτανείας, διπλοῦν ἔμελλεν ἔσεσθαι τὸ ὄφλημα, καὶ ἐγγραφήσεσθαι ἀπολλόδωρος τριάκοντα τάλαντα ὀφείλων τῷ δημοσίῳ. ἐγλεγραμμένης τῷ δημοσίῳ ἀπογραφῆσεσθαι ἔμελλεν ἡ ὑπάρχουσα οὐσία ἀπολλοδώρου δημοσία εἶναι. παραθέμενος δ' αὐτῆς εἰς τὰ ἐχάτιον ἀποδόσεσθαι καὶ αὐτὸς, καὶ παῖδες οἱ ἐκείνου, καὶ γυνὴ, καὶ ἡμεῖς ἅπαντες. ἐπὶ καὶ ἡ ἑτέρα θυγάτηρ αἰεκ ὀφλήσει· ἔμελλεν ἔσεσθαι. τίς γὰρ ἂν ποτε παρ' ὀφείλοντι τῷ δημοσίῳ καὶ διορυττοῦντι ἔλαβεν ἄποικον ἐκ τῆς πολιτικωτάτων κακῶν αἴτιος ἡμῖν πᾶσιν ἐγένετο, ἀδεὲς πώποτε ὑφ' ἡμῶν ἠδικημένος. τοῖς μὲν ἂν δικασταῖς τῆς τότε δικάσεως, πολλὴ χάρις, κατά γε τοῦτο, ἔχω, ὅτι οὐ προεῖδον αὐτὸν ἁρπασθέντα, ἀλλ' ἐτίμησαν τάλαντα ὥστε καὶ διωνηθῆναι ἂν ἐκτῆσαι μόλις. τοῦτο δὲ εἰκαίως τὸν αὐτὸν ἔρανον ἐνεχειρήσαμεν διασῶσαι, καὶ γὰρ ἁ μόνον ταύτῃ ἐζήτησεν ἀφελεῖν ἡμᾶς· ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς πατρίδος αὐτὸν ἠβουλήθη ἐκβαλεῖν. ἐπενέγκας γὰρ αὐτῷ αἰτίαν ψευδῆ, ὡς ὤφλε τῷ δημοσίῳ, ἐκ πέντε ἑκόσι ἐτῶν, ὡς ἀφίδναζε ποτε ἀφικόμενος ἐπὶ δραπέτου, αὐτὸς ζήλων, παταξειε γυναῖκα, καὶ ἐκ τῆς πληγῆς τελευτήσειεν ἡ ἄνθρωπος*, διαπελευσάμενος αἰτίους δ' ἄλους, καὶ καπνοκλαύσας ὡς κυρίως αἴτιος εἴη, πεισθεὶς αὐτῷ ὅτι παλλαδίῳ φόνῳ· καὶ ἔλεγε τὸν ἔγκλειν στέφανος οὑτοσὶ, διομοσάμενος. ὡς ἐκλείσειεν ἀπολλόδωρος τὴν γυναῖκα αὐτοχειρίᾳ, δρώμενον ἐξώλειαν αὐτῷ, καὶ γένει, καὶ οἰκίᾳ. ἐπιορκήσαντος δ' ἀπηγγέλετο, ὅτε εἶδεν, ὅτε ἤκουσεν ἀδενὸς πώποτ' ἀνθρώπων ἐλεγχθείς δ' ἐπιορκῶν, καὶ ψευδῆ αἰτίαν ἐπιφέρων, καὶ καταφανὴς γιγνόμενος μεμισθωμένος ὑπὸ κηφισοφῶντος καὶ ἀπολλοφάνους, ὡς ἐξελάσαι ἀπολλόδωρον ἢ ἀλλιῶσαι δραχμὴν εἰληφὼς· ὀλίγας ψήφους μεταλαβὼν ἐκ πεντακοσίων* ἀνδρῶν, ἀπῆλθεν ἐπιορκηκὼς, καὶ δόξας πονηρὸς εἶναι. σκοπεῖτε δὴ αὐτοί, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἐκ τῶν εἰκότων λογιζόμενοι πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς, τί ἂν ἐχρησάμην ἐμαυτῷ καὶ τῇ γυναικὶ, καὶ τῇ ἀδελφῇ, εἴ τι ἀπολλοδώρῳ συνέβη παθεῖν, ὧν στέφανος ἔπεισε βάλλουσιν αὐτῷ, ἢ ἐν τῷ πρότερῳ, ἢ ἐν τῷ ὑστέρῳ ἀγῶνι; ἢ πῖα αἰσχύνη ἐκ ἂν καὶ συμφορᾶς πρεπῶς ἔφερον; ἐγὼ δὲ καλοιὼν δή με ἀπάντων ἰδίᾳ, πρεσβεύων τοῖς δικασταῖς τιμωρίαν τραπέσθαι ὧν ἐπάθομεν ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ὀνειδίζων μοι, ἀνανδρότατον ἀνθρώπων εἶναι,

B

C

ἐ εὖτος

εὐτως οἰκείως ἔχων τὰ πρὸς τούτους μὴ λήψομαι δί-
κλω ὑπὲρ ἀδελφῆς, καὶ κηδεστῶν καὶ ἀδελφιδῶν, ἢ
γυναικὸς ἐμαυτῦ· μηδὲ τιὼ πρεπόντως εἰς τοὺς θεὸς
ἀσεβοῦσαν, καὶ εἰς τιὼ πόλιν ὑβρίζουσαν, καὶ τῶν νόμων
καταφρονοῦσαν τῶν ὑμετέρων, εἰσαγαγὼν εἰς ὑμᾶς, καὶ
ἐξελέγξας τῷ λόγῳ ὡς ἀδικεῖ, κυρίους καταστήσω, ὅ,
τι ἂν βούλησθε ἐζημιῶσθαι αὐτῆ. καὶ ὥσπερ στέφανος οὐτοσὶ
ἐμὲ ἀφήρητο τοὺς οἰκείους τοὺς * τοὺς νόμους καὶ τὰ ψη
φίσματα τὰ ὑμέτερα· ἵνα κἀγὼ τοῦτον ἥκω ἐπιδείκ-
νυς εἰς ὑμᾶς, ξένῃ μὲν γυναικὶ πεποιημένον τοὺς τὸν
νόμον· ἀλλοτρίους εἰσαγαγόντα εἴς τε τοὺς φρά
τορας καὶ εἰς τοὺς δημότας· ἐγγυῶντα δὲ τὰς τῶν * ἑτέ-
ρων θυγατέρας ὡς αὐτῦ οὔσας· ἠσεβηκότα δὲ εἰς τοὺς
θεούς· ἄκυρον δὲ ποιοῦντα τὸν δῆμον τῶν αὐτῦ, ἄν τι-
να βούληται πολίτην ποιήσασθαι. τίς γὰρ ἂν ἔτι τοιοῦτος
δῆμῳ ζητήσας λαβεῖν δωρεὰν μετὰ πολλῶν ἀναλωμά
των καὶ πραγματείας πολίτης μέλλων ἔσεσθαι ἐξὸν τοιοῦ-
τος στεφάνου ἀπ' ἐλάττονος ἀναλώματος· εἴγε τὸ αὐ-
τὸ τοῦτο γνήσεται αὐτῷ; ἃ μὲν οὖν ἐγὼ ἀδικηθεὶς ὑπὸ
στεφάνου πρότερος, ἐγραψάμην τῇ γραφῇ ταύτῃ,
εἴρηκα πρὸς ὑμᾶς. ὡς δ' ἔστι ξένη νέαιρα αὕτη, καὶ συ-
νοικεῖ στεφάνῳ τούτῳ, καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἐξαμαρτάνει εἰς τιὼ
πόλιν· ταῦτ' ἤδη δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς. δέομαι οὖν ὑμῶν,
ὦ ἄνδρες δικασταί ἅπερ ἡγοῦμαι προσήκειν δεηθῆναι,
νέον τε ὄντα, καὶ ἀπείρως ἔχοντα τοῦ λέγειν, συνήγορόν με
κελεῦσαι καλέσαι τῷ ἀγῶνι τούτῳ Ἀπολλόδωρον. καὶ γὰρ
πρεσβύτερός ἐστιν ἢ ἐγὼ, καὶ ἐμπροσθέρους ἔχει τοὺς νό-
μους, καὶ ἠδίκηται ὑπὸ στεφάνου τοῦδε, καὶ μεμελέτηκεν
αὐτῷ περὶ τούτων ἁπάντων ἀκριβῶς. ὥστε καὶ ἂν ἐπιφθο-
νον αὐτῷ τιμωρεῖσθαι τὸν ὑπάρξαντα. δεῖ δ' ὑμᾶς ἐξ
αὐτῆς τῆς ἀληθείας τιὼ ἀκρίβειαν ἀκοῦσαι τῆς τε
κατηγορίας καὶ τῆς ἀπολογίας, ὅτως ἤδη τιὼ ψῆφον
φέρειν ὑπὲρ τε τῶν θεῶν, καὶ τῶν νόμων, καὶ τοῦ δικαίου,
καὶ ὑμῶν αὐτῶν. Συνηγορία.

Ἀ μὲν ἠδικημένος, ὦ ἄνδρες ἀθλωταί, ὑπὸ στεφά-
νου ἀναβέβηκα κατηγορήσων νεαίρας ταυτησὶ, θεό-
μνηστος εἴρηκε πρὸς ὑμᾶς. ὡς δ' ἔστι ξένη νέαιρα, καὶ πα-
ρὰ τοὺς νόμους συνοικεῖ στεφάνῳ, τοῦτο ὑμῖν βούλομαι
σαφῶς ἐπιδεῖξαι. πρῶτον μὲν τὸν νόμον ὑμῖν ἀναγνώ-
σεται, καθ' ὃν τιὼ τε γραφὴν ταυτηνὶ θεόμνηστος ἐγρά-
ψατο, καὶ ὁ ἀγὼν οὗτος εἰσέρχεται εἰς ὑμᾶς.

Νόμος.

Ἐὰν δὲ ξένος ἀσκῇ συνοικῇ τέχνῃ ἢ μηχανῇ ἢ πιστο-
ποιῶν, γραφέσθω πρὸς τοὺς θεσμοθέτας ἀθλωταῖων ὁ βου-
λόμενος, οἷς ἔξεστιν. ἐὰν δὲ ἁλῷ, πεπράσθω καὶ αὐ-
τὸς καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ, καὶ τὸ τρίτον μέρος ἔστω τοῦ ἐλόν-
τος. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐάν ἡ ξένη τῷ ἀστῷ συνοικῇ, καὶ ταῦ-
τα καὶ ὁ συνοικῶν τῇ ξένῃ τῇ ἁλούσῃ, ὀφλέτω χιλίας
δραχμάς. ἔστι μὲν νόμος τοίνυν ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικα
σταί, ὃς οὐκ ἐᾷ τιὼ ξένῃ τῷ ἀστῷ συνοικεῖν, οὐδὲ τιὼ
ἀστῖ τῷ ξένῳ, ἀδεσποποιεῖσθαι τέχνῃ, οὐδὲ μη-
χανῇ οὐδὲ μιᾷ, ἐὰν δὲ τις παρὰ ταῦτα ποιῇ· γρα-
φὴν πεποίηκε κατ' αὐτοῦ εἶναι πρὸς τοὺς θεσμοθέτας,
καθάπερ τοῦ ξένου καὶ τῆς ξένης· κἂν ἁλῷ, πεπρᾶσθαι
κελεύει· ὡς ἂν ἔστι ξένη νέαιρα αὕτη· τοῦθ' ὑμῖν βού-
λομαι ἐξ ἀρχῆς ἐπιδεῖξαι· ἐπὰ χὴρ ταύτας παιδί-
σκας ἐκ μικρῶν παιδίων ἐκτήσατο νικαρέτη, χαρισίᾳ
μὲν ἐστι τοῦ ἠλείου ἀπελεύθερα, ἱππίου δὲ τοῦ μαγείρ
ρου τοῦ ἐκείνου γυνὴ. ἐπαινῶ δὲ καὶ θαυμάζω φύσιν μι-
κρῶν παιδίων συνιδεῖν ὀρθῶς πρέπειν, καὶ ταῦτα ἐπισταμέ-
νη θρέψαι καὶ παιδεῦσαι ἐμπείρως, τέχνῃ ταύ-
την κατασκευασαμένη, καὶ ἀπὸ τούτων τὸν βίον συνει-
λεγμένη. προσποιοῦσι δ' αὐτὰς ὀνόματι θυγατέρας,
ἵν' ὡς

A *tam arcta cum his necessitudine coniunctus, pœnas non exigerem pro sorore, & affinibus, & neptibus, & vxore mea, neque palàm in deos impiam, & in ciuitatem contumeliosam, & legum contemptricem vestrarum, ad vos adductam, eius sceleribus patefactis, vestræ potestati subijcerem, vt vestro arbitratu de ea statueretis: & quemadmodum me Stephanus meis necessarijs contra leges & decreta spoliauit, sic & ego apud vos ostenderem, istum in matrimonio habere peregrinam mulierem, contra legem: & alienigenas liberos tum ad tribules tum ad populares adducere, & despondere meretricum filias pro suis: & sacris deorum immortalium pollutis, populi autoritatem tollere, si quem facere velit ciuem. Quis enim posthac ciuitatis adipiscendæ cupidus, à populo beneficium hoc magnis sumptibus magnóque negocio impetrandum censeat: cum idem à Stephano & minoris emere, & conditione liceat nihilo esse deteriore? Quibus ego igitur iniurijs prior à Stephano lacessitus, actionem aduersus eum hanc instituerim, vobis exposui. Peregrinam autem esse Neæram, & Stephani esse matremfamiliàs, & sæpe leges & instituta ciuitatis violasse: hæc vobis iam cognoscenda sunt. Peto igitur à vobis, Iudices, quæ peti æquum est, vt me & adolescentem, & dicendi imperitum, patronum huic causæ adhibere iubeatis Apollodorum. Nam & natu maior est quàm ego, & legum peritior, & à Stephano læsus, & magnum his rebus omnibus studium impendit. Quare nec inuidiosum ei est, eum vlcisci à quo sit lacessitus. Vos autem decet ipsa veritate ex accusatione & defensione perfectè cognita: sic demum ferre sententiam pro dijs, pro legibus, pro iusticia, pro vobis ipsis.*

B

ADVOCATIO.

Quibus affectus iniurijs, Athenienses, à Stephano ad accusandam Neæram ascenderim Theomnestus vobis exposuit. Peregrinam autem esse Neæram, & contra leges nupsisse Stephano, id ego perspicuè demonstrabo. Ac primùm lex vobis recitabitur, qua Theomnestus actionem hanc instituit, & causa hæc apud vos agitur.

Neæra peregrina, libertina meretricè famosa, Stephano contra leges nupsisse ostendit.

C

LEX.

Si hospes mulierem ciuem duxerit, quacunque arte aut machinatione: quiuis Athenienſium, cui id licet, eum apud Sexuiros accusato. Qui si damnatus fuerit: venundetur tum ipse, tum res eius familiaris: & triens sit eius qui reum peregerit. Similiter si & peregrina ciui cuipiam nupserit: pari ratione is etiam qui peregrinitatis damnatam habuerit in matrimonio, mille drachmis mulctetur. Legem, Iudices, audiuistis, quæ nec peregrinam ciui nubere, neque ciuem mulierem peregrino, neque suscipere ex ea liberos arte vlla aut machinatione sinit. Quæ si quis violarit: actionem contra eos dedit apud Sexuiros, tam contra peregrinum quàm contra peregrinam: qui si damnentur, eos venundari iubet. Iam peregrinam esse Neæram, id vobis ab ipso primordio demõstrabo. Septem puellas ab ipsa infantia emit Nicareta, Charisij Elei liberta, Hippiæ coqui eius vxor, gnara & perita perspiciendæ venustæ paruulorũ naturæ, & eos solerter educãdi instituendiq; scia, vt quæ artem eam exerceret, atq; ex ea re victũ collegisset. Filiarũ autẽ eas nomine cõpellauit,

vt quàm maximas ab ijs, qui earum consuetudinem, tanquam ingenuarum appetebant, mercedes exigeret, posteaquam autem florem ætatis earum magno cum quæstu prostituit: vno, vt ita dicam, fascę, corpora etiam earum, cum septem essent, vendidit: Antiæ, Stratolæ, Aristoclęæ, Metanirę, Philæ, Isthmiadis, & Neęrę. Quam igitur vnusquisque earum emerit, & vt ab ijs qui eas à Nicareta emerant, libertate donatæ sint: progressu orationis, si audire voletis, & aqua mihi supetet, vobis explicabo. Neęram autem fuisse Nicaretæ, & corpore fecisse quæstum, morigeram omnibus, qui cum ea congredi precio dato vellent: hoc vobis denuò narrabo. Lysias sophista, Metanirę amator, voluit prætер alias impensas, quas in eam conferebat, eam etiam initiare: quòd existimabat, reliquos sumptus dominam eius percipere. Quæ verò in festum & initia pro ea insumeret: ijs se ab ipsa muliere gratiam inituruum. Precatu itur est Nicaretam, vt ad initia veniret, Metanira secum adducta, vt initiaretur, ipsęq; se illam initiaturum est pollicitus. Quas, cum venissent, in suas ædes Lysias non introduxit: veritus cùm vxorem quam habebat; Brachylli filiam, suam neptem, tum matrem suam natu grandem, quæ in ijsdem ædibus habitaret. Sed ad Philostratum Coloneum, cælibem adhuc, & sibi amicum, deducit eas Lysias, tam Metaniram, quàm Nicaretam. Comitabatur eas etiam Neęra, iam quidem vulgato corpore, sed iunior, & ætate adhuc immatura. Vt igitur vera me dicere, & fuisse Nicaretæ Neęram constet, & secutam illam, & mercedem numeranti cuiuis sui fecisse copiam: harum rerum vobis ipsum Philostratem voco testem.

TESTIMONIVM.

Philostratus Dionysij filius, Coloneus, testatur, scire se Neęram fuisse Nicaretæ, cuius & Metanira fuerit, & ad se esse deductam, cum ad Initia huc venissent, dum Corinthi degerent: apud se autem esse collocatas à Lysia Cephali filio, amico suo & familiari. Rursus, Athenienses, deinde Simus Thessalus cum Neera ad magna Panathenęa aduênit, comitante eos etiam Nicareta. Cum autem diuerterentur ad Ctesippum Glauconidæ filium, & compotabat & concœnabat coram multis Neęra, tanquam meretrix: & vt vera me dicere constet, horum vobis testes voco. Age, accerse mihi Euphiletum Simonis F. Aexonensem, & Aristomachum Critodemi F. Alopęcensem.

TESTES.

Euphiletus Simonis filius, Aexonensis, Aristomachus Critodemi F. Alopęcensis, testantur, scire se, Simum Thessalum profectum esse Athenas ad Panathenęa magna, & cum eo Nicaretam & Neęram, nunc ream, eosq; diuertisse apud Ctesippum Glauconidæ filium, & cum eis compotasse Neęram tanquam meretricem: cum etiam alij multi adessent, & compotarent apud Ctesippum. Post hæc igitur, cum Corinthi palàm quæstum occepisset, ac nobilitata esset: tum alij eius amore capti sunt, tum poeta Xenoclides, & Hipparchus histrio, eámque conductam habuerunt. Ac me vera dicere, Xenoclidæ testimonio vobis ostendere non possum. Leges enim dicere testimonium non sinunt, quòd vobis Lacedæmonios defendentibus, Callistrato autore, cum refragatus esset illi defensioni pro concione, frumenti quinquagesima in pace redempta: cumq; eum singulis senatus conuentibus pensiones

A ἵν' ὡς μεγίστης μισθὸς πράττοιτο τὴς βυλομένης πλησιάζειν αὐτῇς, ὡς ἐλευθέρας ὔσης· ἐπειδὴ τὴν ἡλικίαν ἐκαρπώσατο αὐτῶν ἑκάσης, συλλήδην μὲν τὰ σώματα ἀπέδοτο ἁπασῶν, ἑπτὰ ὔσῶν, αὐτίαν, καὶ στρατόλαν, καὶ ἀριστόκλειαν, καὶ μετάνειραν, καὶ Φίλαν, καὶ Ἰσθμιάδα, καὶ Νέαιραν ταυτηνί. ὧν μὲν ἕν ἕκαστος αὐτῶν ἐκτήσατο, καὶ ὡς ἠλευθερώθησαν, ἀπὸ τῶν πεπραμένων αὐτὰς πρὸς τῆς νικαρέτης, προϊόντος τοῦ λόγου ἐὰν βούλησθε ἀκούειν, καί μοι βοηθῇ ἡ τοῦ ὕδατος, δηλώσω ὑμῖν. ὡς δὲ νέαιρα αὕτη νικαρέτης μὲν, καὶ ἐφαίζετο τῷ σώματι, μισθαρνοῦσα τοῖς βυλομένοις αὐτῆ πλησιάζειν· τὴν δ' ὑμῶν βούλομαι πάλιν ἐπανελθεῖν. λυσίας μὲν ὁ σοφιστὴς μετανείρας ὢν ἐρασὴς, ἠβουλήθη πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀναλώμασιν, οἷς ἀνήλισκεν εἰς αὐτὴν, καὶ μυῆσαι ἡγούμενος, τὰ μὲν ἄλλα ἀναλώματα τὴν κεκτημένην αὐτὴν λαμβάνειν. ἃ δ' αὖ εἰς τὴν ἑορτὴν καὶ τὰ μυστήρια ὑπὲρ αὐτῆς ἀναλώσῃ, πρὸς αὐτὴν τ' ἄνθρωπον χάριν καταθήσεσθαι. ἐδόκει δὴ ἐν τῇς νικαρέτης, ἐλθεῖν εἰς τὰ μυστήρια, ἄγουσαν τὴν μετάνειραν ἵνα μυηθῇ, καὶ αὐτὸς ὑπάρχειν μυήσων. ἀφικομένας δ' αὐτὰς ὁ λυσίας εἰς μὲν τὴν αὐτοῦ οἰκίαν οὐκ
B εἰσήγαγε, αἰσχυνόμενος τὴν τε γυναῖκα, ἣν ἔσχε θρασύλλην μὲν θυγατέρα, ἀδελφιδῆν δ' αὐτοῦ, καὶ τὴν μητέρα τὴν αὐτοῦ, πρεσβυτέραν τε οὖσαν, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ διαιτωμένην· ὡς φιλόστρατον δὴ τὸν κολωνῆθεν, ἡδέως ἐπόντα, καὶ φίλον αὐτῷ, καθίζησιν ὁ λυσίας αὐτὰς, τὴν τε μετάνειραν καὶ τὴν νικαρέτην. συνηκολούθει δὲ καὶ νέαιρα αὕτη, ἐρχαζομένη μὲν ἤδη τῷ σώματι, νεωτέρα δ' ἔτι, καὶ τὸ μηδέπω τὴν ἡλικίαν αὐτῆ παρεῖναι. ὡς σὺ ἀληθῆ λέγω, ὅτι νικαρέτης μὲν, καὶ ἠκολούθει ἐκείνη, καὶ ἐμισθάρνει τῷ βυλομένῳ ἀναλίσκειν, τούτων ὑμῖν αὐτὴν τὸν φιλόστρατον μάρτυρα καλῶ.

Μαρτυρία.

Φιλόστρατος διονυσίου κολωνῆθεν, μαρτυρεῖ, εἰδέναι νέαιραν νικαρέτης ὔσαν, ἧς πρὸς καὶ μετάνειρα ἐγένετο, ἐκ ταὐτομάτου παρ' αὐτῷ, ὅτε εἰς τὰ μυστήρια ἐπεδήμησαν, εἰς κορίνθῳ οἰκοῦσαι· καταχθῆναι δὲ αὐτὰς ὡς αὐτὸν λυσίαν τὸν κεφάλου, φίλον ὄντα ἑαυτῷ, καὶ ξενικὸν, πάλαι τινῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μετὰ τοῦτον τὸν χρόνον ὃν θετταλὸς, ἔχων νέαιραν ταυτηνὶ, ἀφικνεῖται δ' εὐθὺς εἰς τὰ παναθήναια τὰ μεγάλα. συνηκολούθει δὲ καὶ ἡ νικαρέτη αὕτη· κατήγοντο δ' ἐπὶ φιλοκτησίππου τοῦ γλαυκωνίδου, καὶ συνέπινε καὶ συνεδείπνει ἐναντίον πολλῶν νέαιρα αὕτη, ὡς αὐτὴ παρὼν ἔτυχον, καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν αὐτὸν μάρτυρας καλῶ. καί μοι κάλει καὶ φίλητον σίμωνος αἰξωνέα, καὶ δεισίμαχον κεφισοδήμου ἀλωπεκῆθεν.

Μάρτυρες.

Εὐφίλητος σίμωνος αἰξωνεύς, ἀριστόμαχος κεφισοδήμου ἀλωπεκῆθεν, μαρτυροῦσιν εἰδέναι σιμὸν τὸν θεσσαλὸν ἀφικόμενον ἀθήναζε εἰς τὰ παναθήναια τὰ μεγάλα, καὶ μετ' αὐτοῦ νικαρέτην καὶ νέαιραν τὴν νῦν ἀγωνιζομένην, καὶ καταχθῆναι αὐτοὺς φιλοκτησίππου τοῦ γλαυκωνίδου, καὶ συμπίνειν μετ' αὐτῶν νέαιραν, ὡς ἑτέρων ὄντων, καὶ ἄλλων πολλῶν παρόντων καὶ συμπινόντων παρὰ κτησίππου. μὴ τοίνυν ἐν τῇ κορίνθῳ αὐτῆς ἐπιφανῶς ἐργαζομένης, καὶ ὅσης λαμπρᾶς, ἄλλοτε ἑταίρας γίγνονται, καὶ ξενοκλείδης ὁ ποιητὴς, καὶ ἵππαρχος ὁ τραγῳδοποιὸς, καὶ εἶχον αὐτὴν μεμισθωμένοι. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, τὰ μὲν ξενοκλείδου, οὐκ ἂν δυναίμην ὑμῖν μαρτυρίαν παρασχέσθαι· οὐ γὰρ ἐῶσιν αὐτὸν οἱ νόμοι μαρτυρεῖν· ὅτε γὰρ λακεδαιμονίους ὑμᾶς ἐσώσατε, πεισθέντες ὑπὸ καλλιστράτου, ὅτε αὐτὸν ἐν τῷ δήμῳ τῇδε τῇ βοηθείᾳ, ἐωνημένῳ τὴν πεντηκοστὴν τοῦ σίτου ἐν εἰρήνῃ, καὶ δέον αὐτὸν καταβάλλειν τὰς

τὰς καταβολὰς εἰς τὸ βουλευτήριον καὶ πενταναίαν, καὶ
οὔσης αὐτῷ ἀτελείας ἐκ τῶν νόμων, καὶ ἐξελθὼν ἐκεί-
νῳ στρατείαν, γραφεὶς ὑπὸ στεφάνου τούτου ἀστρατίας,
καὶ διαβληθεὶς τῷ λόγῳ ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἥλω
καὶ ἠτιμώθη. καί τοι πῶς οὐκ οἴεσθε δεινὸν εἶναι, εἰ τοὺς
μὲν φύσει πολίτας, καὶ γνησίως μετέχοντας τῆς πόλεως,
ἀπεστέρηκε τῆς παρρησίας στέφανος· οὗτοι δὲ μη-
δὲν προσήκοντας βιάζεται ἀθλίους εἶναι παρὰ πάν-
τας τοὺς νόμους; τὸν δ' ἵππαρχον αὐτὸν ὑμῖν καλῶ, καὶ
ἀναγκάσω μαρτυρεῖν, ἢ ἐξόμνυσθαι καὶ τὸν νόμον, ἢ κλη-
τέω αὐτόν. καί μοι κάλει ἵππαρχον.

Μαρτυρία.

Ἵππαρχος Ἀθμονεὺς μαρτυρεῖ, Ξενοκλείδῃ καὶ
αὐτὸν μισθώσασθαι νέαιραν ἐν κορίνθῳ, τὴν νῦν ἀγω-
νιζομένην ὡς ἑταίραν οὖσαν τῶν μισθαρνούντων, καὶ συμ-
πίνειν ἐν κορίνθῳ νέαιραν μετ' αὐτοῦ καὶ Ξενοκλείδου τὸ
ποιητοῦ. μετὰ ταῦτα τοίνυν αὐτῆς γίγνονται ἐρασταὶ δύο,
τιμανορίδης τε ὁ κορίνθιος, καὶ Εὐκράτης ὁ λευκάδιος·
εἰ ἐπιδὴ πέρ πολυτελὴς ἦν ἡ νικαρέτη * τοῖς ὑπαγ-
μασιν. ἀξιοῦσα τὰ καθ' ἡμέραν ἀναλώματα ἅπαντα τῇ
εἰκίᾳ παρ' αὐτῶν λαμβάνειν καταπλήσασιν αὐτῆς τι-
μὴν τριάκοντα μνᾶς ὁ σώμαλος τῇ νικαρέτῃ καὶ ὠνοῦν-
την αὐτὴν παρ' αὐτῆς νόμῳ πόλεως, καταπαίζ αὐτῶν
ὡς ἄλλῳ εἶναι· καὶ εἶχον, καὶ ἐχρῶντο ὅσον ἠβούλοντο αὐτῇ
χρόνον. μέλλοντες δὲ γαμεῖν, προαγορεύουσιν αὐτῇ, ὅτι οὐ
βούλονται αὐτὴν σφῶν αὐτῶν ἑταίραν γεγενημένην, ὁ-
ρᾶν ἐν κορίνθῳ ἐργαζομένην, ὡσπερ ὑπὸ πορνοβοσκῷ ὄ-
ντων· ἀλλ' * ἡδέως ἂν αὐτοῖς εἴη, ἐλαττόντε τ' ἀργύριον
κομίσασθαι παρ' αὐτῆς ἢ κατέθεσαν, καὶ αὐτὴν ταύτην ὁρᾶν
τἀγαθὸν ἔχουσαν. ἀφιέναι οὖν αὐτὴν ἔφασαν εἰς ἐλευ-
θερίαν χιλίας δραχμὰς, πεντακοσίας ἑκάτερος· τὰς δ'
ἄνωθι μνᾶς, ἐκέλευον αὐτὴν ἐξευρεῖν, αὐτοῖς ἀποδοῦναι.
ἀκούσασα δ' αὐτὴν τοὺς λόγους τούτους Εὐκράτους καὶ
τιμανορίδου, μεταπέμπεται εἰς τὴν κόρινθον ἄλλους τε τῶν ἐρα-
στῶν τῶν γεγονότων αὐτῇ, καὶ Φρυνίωνα τὸν παιανιέα, δῆ-
μονος μὲν οὔπω ὄντα, δημοχάρους δὲ ἀδελφὸν, ἀπλοῦν
καὶ πολυτελῶς διάγοντα τὸν βίον· ὡς ὑμῶν οἱ πρεσβύ-
τεροι μνημονεύουσιν. ἀφικομένῳ δ' ὡς αὐτὴν τὸν Φρυνίω
νες, λέγει πρὸς αὐτὸν τοὺς λόγους οὓς εἶπεν πρὸς αὐτὴν,
ὅτι Εὐκράτης καὶ τιμανορίδας, καὶ διδοῦσιν αὐτῷ ἀργύ-
ριον, ὃ πρὸς τὰ ἄλλων ἐρασῶν ἐδασμολόγησεν ἔργον
εἰς τὴν ἐλευθερίαν συλλέγεται, καὶ εἴ τι ἄρα αὐτὴ προσε-
πήσατο· καὶ δεῖται αὐτῆς, προσθεῖναι τὸ ὑπόλοιπον, ὃ
προσέδει εἰς τὰς ἑκατὸν μνᾶς, καταθεῖναι ὑπὲρ αὐτῆς
τῷ τε Εὐκράτει καὶ τῷ τιμανορίδῃ, ὥστε ἐλευθέραν εἶναι.
ἅσμενος δ' ἀκούσας ἐκεῖνος τοὺς λόγους τούτους αὐτῆς,
καὶ λαβὼν τὸ ἀργύριον, ὃ πρὸς τῶν ἐρασῶν τῶν ἄλλων
εἰσηνέχθη αὐτῇ, καὶ προσθεὶς τὸ ὑπόλοιπον αὐτὸς, κα-
τατίθησιν αὐτῆς τὰς ἑκατὸν μνᾶς τῷ τε Εὐκράτει καὶ τῷ τι-
μανορίδῃ ἐπ' ἐλευθερίᾳ. καὶ ἐφ' ᾧ ἐν κορίνθῳ μὴ ἐργά-
ζεσθαι. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τοῦτον ὑμῖν τὸν παραγενό-
μενον μάρτυρα καλῶ. καί μοι κάλει Φίλαγρον μελι-
τέα.

Μαρτυρία.

Φίλαγρος μελιτεὺς μαρτυρεῖ παρεῖναι ἐν κορίνθῳ,
ὅτε Φρυνίων ὁ δημοχάρους ἀδελφὸς καταπίπτει ἑκατὸν
μνᾶς νεαίρας, τὴν νῦν ἀγωνιζομένης τιμανορίδῃ τῷ κο-
ρινθίῳ, καὶ Εὐκράτει τῷ λευκαδίῳ. καὶ καταθεὶς τὸ ἀργύ-
ριον, ὡχετο ἀπάγων ἀδιαλείπτως νεαίραν ἀφικόμενος πίνων
ὅλας ἔχων αὐτὰς, ἀτελῶς καὶ πολυτελῶς ἐχρῆτο αὐ-
τῇ καὶ ἐπὶ τὰ δεῖπνα ἔχων αὐτὰς πανταχοῦ ἐπορεύετο, ὅπου
πίνοι, ἐκώμαζέτ' ἀεὶ μετ' αὐτῆς, σαφῶς ἐμφανῶς ὁπό-
τε βληθείη που παροῦσα, φιλοτιμίαν τ' ἐξουσίαν πρὸς τοὺς
ὁρῶντας πιέμενος. καὶ ὡς ἄλλους τε πολλοὺς ἐπὶ κῶμον,
ἔχων

pensiones in curia numerare oporteret, & legibus data immunitate frueretur: in eam expeditionem non progressus, & à Stephano desertæ militiæ accusatus, & apud iudices in odium atque inuidiam adductus, damnatus, ignominiáque notatus est. An verò non iniquum esse putatis, cum natura ciues, & legitima ratione ciuitatis participes, à Stephano ciuitate sint priuati: eos qui omnino alieni sunt, per vim pro Athenienſibus intrudi contra omnes leges? Hipparchum autem vobis ipsum voco, & cogam testari, aut eiurare secundum legem, aut citabo eum. Age voca mihi Hipparchum.

TESTIMONIVM.

Hipparchus Athmonensis testatur, Xenoclidem & se conduxisse Neæram Corinthi, eam quæ nunc rea sit, tanquam meretricem prostitutæ pudicitiæ: & Corinthi secum compotasse Neæram, & cum Xen. de poeta. Post hæc eius amatores fiunt duo: Timanorides Corinthius, & Eucrates Leucadius: qui, quoniã sumptuosa erat Nicareta, & imperiosa, petebatq; quotidianas impensas omnes sibi submini-strari: precio corporis eius triginta minis numerato Nicaretæ, eam ab illa, more vrbis, emerunt, vt omnino ancilla sua esset: eamq; habuerunt, & vsurparunt quandiu voluerunt. Ducturi autem vxores, ei denunciant, se nolle eam, quæ sua amica fuisset, Corinthi videre quæstum facientem, aut lenoni seruientem: malle minus argenti ab ea recipere quàm numerassent, & ipsam secundiore fortuna videre vtentem. Remittere igitur ei se dicebant ad libertatem mille drachmas, quingentas vtrunque: viginti autem minas, ipsam comparare, sibiq; reddere iubebant. Quæ auditis his Eucratis & Timanoridæ verbis, Corinthum accersit cùm alios veteres suos amatores, tum Phrynionem Pæanien-sem, Demonis filium, Democharis fratrem: vitam agentem luxuriosam, & sumptuosam, vt vestrùm seniores meminerunt. Profectò igitur ad eam Phrynione, orationem Eucratis & Timanoridæ ei refert, dat argentum, quod ab alijs amatoribus tributi nomine exegerat, collecta ad libertatem conquirenda: & si quid ipsa fortè comparserat: eumq; rogat, vt reliquo adiecto quod deesset viginti minis, pro se Eucrati, & Timanoridæ, quo liberaretur, numeraret. Quibus ille verbis libenter auditis, acceptoq; argento quod mulieri à cæteris amatoribus collatum erat, & eo quod deerat de suo adiecto, viginti minas, eius precium, Eucrati & Timanoridæ numerat pro libertate, eaq; conditione vt ne Corinthi quæstum faceret. Et vt vera me dicere cognoscatis, hunc vobis qui interfuit testem vocabo. Age voca Philagrum Melitensem.

TESTIMONIVM.

Philager Melitensis testatur, interfuisse se Corinthi, quum Phrynio Democharis frater, viginti minas pro Neæra, nunc rea, numeraret, Timanoridæ Corinthio, & Eucrati Leucadio: argentoq; numerato, Neæram secum Athenas aueheret. Profectus igitur huc, eam petulanter & proteruè habuit, ad cœnas, ad potationes quócunque secum adduxit. Semper igitur cum ea comessabatur, remq; palàm vbicunq; erat libitum, habebat, quòd eam licentiã apud spectatores laudi sibi duceret. Adducebat eam comessatũ cùm ad alios multos, tum

*tum ad Chabriam Aexonenſem,cum is, Socratide prætore, quadrigis Pythia viciſſet, quas emerat à Mityis Argyrij liberis, & Delphis rediens, epulas in Coliade præberet propter victoriam. Ibi & alij multi cum ea ebria, dormiente Phrynione, rem habuerunt, & miniſtri Chabriæ, qui menſam ſtruxerant *. Hæc à me verè dici vt intelligatis, teſtes vobis producam eos qui viderunt, quiq; interfuerunt. Age voca mihi Chionidem Xypetæonem, & Euthetionem Cydathenæenſem.*

TESTIMONIVM.

Chionides Xypetæon, Euthetion Cydathenæenſis, teſtantur, ſe vocatos fuiſſe ad cœnam, cum Chabrias obvictoriam currulis certaminis epulum præberet, conuiuioq; in Coliade exceptos: ſcireq; ſe, Phrynionem adfuiſſe in cœna illius.ſecum adducta Neæra,ea quæ nunc periclitetur. & ſe dormiſſe,& Phrynionem,& Neæram: ſeq; ſenſiſſe, noctu aſſurrexiſſe ad Neæram, tum alios, tum miniſtrorum quoſdam, qui Chabriæ ſerui eſſent. Cum autem importunè & contumelioſè à Phryone haberetur,non vt putarat,amaretur, neq; is ei ad votum obſequeretur:conuaſata eius ſupellectile, & quæ is ei veſtimenta compararat, aureisq; ornamentis, cum duabus ancillis Thratta et Cocalina,Megara aufugit.Id eſt eo tempore factum, quo Aſtius prætoram geſſit Athenis, qua tempeſtate vos poſterius cum Lacedæmonijs bellum gerebatis. Commorata igitur Megaris eſt biennium, & Aſtij, & Alciſthenis prætoris annum: cum quidem ei quæſtus corporis non ſatis magnas ad alendam familiam domumq; inſtruendam copias ſuppeditaret (ſumptuoſa enim erat) quòd & ciues illiberales eſſent & tenaces, & hoſpites ibi non frequentes verſarentur,propter bellum,cum Megarenſes Laconibus ſtuderent, & vos mari imperaretis. Corinthum autem ei redire non licebat, cum ea conditione dimiſſa eſſet ab Eucrate & Timanoride,vt ne Corinthi quæſtum faceret. Vt igitur pax Phraſiclide prætore facta eſt, pugna in Leuctris à Thebanis & Lacedæmonijs cõmiſſa: Stephanus Megara profectus, apud eam vt meretricem diuerſatus,& cum ea congreſſus eſt. Ibi illa expoſitis ei rebus omnibus & iniurijs Phrynionis, traditisq; pecunijs quas ab illo hinc abſtulerat,cupida quidem huc redeundi, ſed Phrynionem à ſe compilatum metuens, quem & ſibi iratum, & vehementi eſſe ac violento ſciret ingenio: Stephanum patronum aſciſcit. Is verò Megaris in ſpem erectam & verbis inflatam eam,laturum infortunium Phrynionem dictitans, ſi eam attigiſſet,ſeq; vxorem eam ducturum,& liberos, quos tum haberet, ad tribules adducturum, ciuesq; facturum tãquam ſuos, neminemq; mortalium ei manus allaturum, pollicitus: huc eam ſecũ Megaris adduxit, & pueros cum ea tres, Proxenum,Ariſtonem,& filiam quam nunc Phanonem nominant, & cùm ipſam, tum liberos in domunculam introduxit,quæ ei erat ad ſuſurronem Mercurium, intra Dorothei Eleuſinij ædes & Clinomachi,quam nunc Spintharus ab eo mercatus eſt ſeptem minis. Nam opes Stephani tum hærerant,prætereaq; nihil ei erat.Duabus autem de cauſis eam adduxerat:vt & ſine ſumptu atq; immunis formoſum ſcortũ haberet: & mulier ad victũ neceſſaria quæreret.familiãq; ſuſtẽtaret.Neq; enim iſte vllos alios habebat reditus, niſi fortè quid per calũnias extorſiſſet.Phrynio verò, vbi audiuiſſet, eã in vrbe eſſe, & apud iſtum diuerſari:aſſumptis ſecum adoleſcentib.

Stephanus & patronus Neæræ,& maritus,& leno,& calũniator.

& ad

A ἔχων ἦλθεν αὐτῷ, καὶ ὡς χαβρίαν τὸν αὑξωνέα, ὅτε ἐνί-
κα ὀπὶ σωκρατίδου ἄρχοντος τὰ πύθια τῷ πθρί-
πῳ, ὃ ἐπρίατο παρὰ τῶν παρόντων μίτυος τὰ ἀρ-
γυρίου· καὶ ἦκον ἐκ δελφῶν εἰστιᾶτο ὀπὶ κω-
λιάδι. καὶ ἐκεῖ ἄλλοί τε πολλοί συνεκύλισαν αὐτῇ μεθύσην,
καθεύδοντος δ' φρυνίωνος, καὶ οἱ χαβρίου οἰ
τραπέζιον παρατεθέμενοι. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, σὺν
ὑμῖν καὶ παρόντας μάρτυρας παρέξομαι. καὶ μοι
κάλει χιωνίδην ξυπεταιῶνα, καὶ εὐθετίωνα κυδαθη-
ναιέα. Μαρτυρία.

Χιωνίδης ξυπεταιών, εὐθετίων κυδαθηναιεύς, μαρ-
τυροῦσι κεκλῆσθαι ὑπὸ χαβρίου ὀπὶ δεῖπνον, ὅτε τὰ
ὀπτνίκια εἰστία χαβρίας τὴν νίκης ἅρμασι, καὶ εἰστιᾶσθαι
ὀπὶ κωλιάδι, καὶ εἰδέναι φρυνίωνα παρόντα ἐν τῷ δεί-
πνῳ τούτου, ἔχοντα νέαιραν τὴν νυνὶ ἀγωνιζομένην, καὶ
καθεύδειν σφᾶς αὐτοὺς καὶ φρυνίωνα, καὶ νέαιραν, καὶ αὖ-
θις ἀνεσθαι αὐτοὺς ἀνισταμένους τῆς νυκτὸς πρὸς νέαιραν
ἄλλους τε, καὶ τῶν ἀκολούθων τινάς, οἵ ἦσαν χαβρίᾳ οἰκέται.
ἐπεὶ δὴ τοίνυν ἀσελγῶς προὐπηλακίζετο ὑπὸ τοῦ φρυ-
νίωνος, καὶ ἃ καὶ ὡς ἦν, ἠγανάκτουν, καὶ ἐπειρᾶτο αὐτῇ ἀ-
B ἐβάλετο· συσκευασαμένη αὐτῷ τὰ ἐκ τῆς οἰκίας, καὶ ὅσα
ἦν αὐτῇ ὑπ' ἐκείνου πρὸς τὸ σῶμα κατεσκευασμένα
ἱμάτια ἐχρυσία, καὶ θεραπαίνας δύο θρᾷτταν, καὶ κο-
καλίνην ἀποδιδράσκει εἰς μέγαρα. ἐν δὲ ὁ χρόνος ἐπὶ
ᾧ ἀσεῖος μὲν ἦν ἄρχων ἀθλοθέτησιν· ὁ κῶμος ἦ, ἐν ᾧ ἐπο-
λεμεῖτ' ὑμεῖς πρὸς τοὺς λακεδαιμονίους τὸν ὕστερον πό-
λεμον. διατρίψασα δ' ἐν τοῖς μεγάροις δύο ἔτη, πρὸ
ἐπ' ἀσεῖου ἄρχοντος καὶ ἀλκισθένους ἐνιαυτόν, ὡς αὐτῇ ἡ
ἀπὸ τοῦ σώματος ἐργασία οὐκ ἱκανὴν ἐδίδου ἀφορίαν παρεῖ-
χεν, ὥστε διοικεῖν τ' οἰκίαν, πολυπλῆς σφι ἦν· οἱ μὲν γὰρ
ἦσαν ἀνελεύθεροι καὶ μικρολόγοι, ξένων τε οὐδεπώ
ποτε ἦν αὐτόθι, διὰ τὸ πόλεμον εἶναι, καὶ σὺν μεγάροις
λακωνίζειν, τῆς δὲ θαλάττης ὑμᾶς ἄρχειν· εἰς τὴν κό-
ρινθον οὐκ ἐξῆν αὐτῇ ἐπανελθεῖν, διὰ τὸ ἐπὶ τούτῳ ἀ-
πολλάχθαι ὑπὸ τοῦ εὐκράτους καὶ τιμανορίδου, ὡς ἐν
κορίνθῳ μὴ ἐργάζεσθαι. ὡς δ' ἐγένετο ἡ εἰρήνη καὶ ἐπὶ φρα
σικλείδου ἄρχοντος, καὶ ἡ μάχη ἡ ἐν λεύκτροις θηβαίων τε
λακεδαιμονίων· τότ' ὀπισθημήσαντα στέφανον τῇπι
εἰς τὰ μέγαρα, καὶ καλούμενον ὡς αὐτήν, ἑταίραν ὄσαν,
καὶ πλησιάσαντα αὐτῇ, διηγησαμένη πάντα τὰ πεπραγ-
μένα, καὶ τὴν ὕβριν τοῦ φρυνίωνος, καὶ ὀπισθόσαι ἃ ἐξῆλθεν
ἔχοντα παρ' αὐτῆς, ὀπιθυμοῦσαν μὲν τῆς ἐνθάδε οἰκήσεως,
C φοβουμένην δὲ τὸ φρυνίωνα, διὰ τὸ ἠδικηκέναι μὲν αὐ-
τήν, ἐκεῖνον δ' ὀργίλως ἔχειν αὐτῇ, σφοδρὸν δὲ καὶ ὀλί-
γωρον εὐθὺς αὐτοῦ τὸν πρόπεν ὄντα· πείσασθαι στέφα-
νον τοῦδονὶ αὐτῆς, ἐπάρας δ' αὐτήν ὅτος ἐν τοῖς μεγάροις
τῷ λόγῳ, καὶ φυσήσας, ὡς κλαύσοιτο ὁ φρυνίων, ἀπ-
ῆρται αὐτῆς, αὐτὸς δὲ γυναῖκα αὐτήν ἕξων, πόλιν π
παῖδας τοὺς ὄντας αὐτῇ τότε εἰσάξων εἰς τοὺς φράτορας
ὡς αὐτοῦ ὄντας, καὶ πολίτας πήσων, ἀδικήσει δ' οὐδεὶς αὐ-
θρώπων· ἀφικνεῖται αὐτήν ἔχων δ' εὖρο ἐκ τῶν μεγάρων,
ἃ παιδία μετ' αὐτῆς τρία, πρόξενον καὶ ἀρίστωνα, καὶ θυ-
γατέρα ἣν νυνὶ φανὼ καλοῦσι· καὶ εἰσάγει αὐτήν καὶ τὰ
παιδία εἰς οἰκίδιον, ὃ ἦν αὐτῷ πρὸς τὸν ψιθυρισταὶ ἐρ-
μῆν μεταξὺ τῆς δωροθέου τε ἐλευσινίου οἰκίας, καὶ τῆς
κλινομάχου· ἣν νυνὶ σπίνθαρος παρ' αὐτοῦ ἐώνηται ἐν-
νακόσιων. ὥστε ἡ μὲν ὑπάρχουσα οὐσία αὕτη
ἦν, καὶ ἄλλο οὐδέν. δυοῖν σοι ἕνεκα ἦλθεν ἔχων αὐτήν, ὡς
ἐξ ἀτελείας τε ἕξων καλὴν ἑταίραν, καὶ τὰ ὀπισθόσια
τούτῳ ἐργασομένην, καὶ θρέψουσαν τὴν οἰκίαν. εὖ γὰρ
ἦν αὐτῷ ἄλλη πρόσοδος, ὅτι μὴ συκοφαντήσας τι λά-
βοι. πυθόμενος δὲ ὁ φρυνίων ὀπισθημῆσαν αὐτήν, καὶ εὖ-
σαν πρὸς τοῦτο· πρὸς λαβὼν νεανίσκους μεθ' ἑαυτοῦ,
καὶ

καὶ ἐλθὼν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν Στεφάνου, ἦγεν αὐτὴν· ἀφαιρεμένου δὲ τὸ Στεφάνου τὸν νόμον εἰς ἐλευθερίαν· κατηγόρησεν αὐτῆς πρὸς τὸν πολέμαρχον. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, τούτων αὐτὸν μάρτυρα ὑμῖν τὸν τότε πολέμαρχον παρέξομαι. καί μοι κάλει Αἰήτην Κηριάδην.

Μαρτυρία.

Αἰήτης Κηριάδης μαρτυρεῖ, πολεμαρχοῦντος αὐτοῦ καταγνωσθῆναι νεαίραν τὴν νυνὶ ἀγωνιζομένην τοῦ Φρυνίωνος, δημοχάρους ἀδελφοῦ, καὶ ἐγγυητὰς γενέσθαι νεαίρας Στέφανον Εὐρειάδην, γλαυκέτην κηφισιέα, Δεισικράτην Φαληρέα. διηγγυῆσθαι δὲ τὸν Στέφανον, καὶ ἅπαξ ἀπαγαγεῖν τοῦτο, τὴν μὲν αὐτὴν ἐργασίαν ὅσου ἦν ἢ τὸ πρότερον εἰργάζετο, τοὺς δὲ μισθοὺς μείζους ἐπράττετο τοὺς βουλομένους αὐτῆς πλησιάζειν. ὡς ἐπὶ προχήματος ἤδη τινὸς ὄσα, καὶ αὐθρὶ συνοικοῦσα. συνεσυκοφαντεῖ δὲ καὶ ἕτερος, εἰ πναξένου ἀγνῶτα πλούσιον λάβοι ἐρασθεὶς αὐτῆς, ὡς μοιχὸν ἐπ' αὐτῇ σὺν ἀποκλείων. καὶ ἀργύριον πραττόμενος πολύ· εἰκότως. οὐσία μὲν γὰρ οὐχ ὑπῆρχε Στεφάνῳ, ὥστε νεαίρᾳ, ὥσε τὰ καθ' ἡμέραν ἀναλώματα δυνάσθαι φέρειν· ἡ δὲ διοίκησις συχνή, ὁπότε δέοι τὸν γε καὶ αὐτὸ τρέφειν καὶ παιδάρια τρία, ἃ ἦλθεν ἔχουσα ὡς αὐτόν, καὶ θεραπαίνας δύο, καὶ οἰκέτην Δρόκωνα. ἄλλως τε καὶ μεγαλυκῆα, μὴ κακῶς ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια, ἑτέρων ἀναλισκόντων* αὐτὴν τὸ πρότερον. ἔτι γὰρ ἀπὸ τῆς πολιτείας πρόσφατα Στεφάνῳ τότε ἄξιον λόγου, ἐγὼ γὰρ πρῶτος ἐρῶ, ἀλλ' ἔτι συκοφάντης τε πολλοῖς πρὸς τὸ βῆμα, καὶ χρωμένων μισθῷ, καὶ φαινόντων, καὶ ἐπιτρεπομένων τοῖς ἀλλοτρίοις γνώμαις, ἕως ὑπὸ πεισθεὶς καλλιστράτῳ τῷ Ἀφιδναίῳ. ἐξ ὅτου δὴ τρόπου καὶ δι' ὃν αἰτίαν, ἐγὼ ὑμῖν καὶ περὶ τούτου διέξειμι, ἐπειδὰν περὶ τῆς νεαίρας ἐπιδείκνυμι ὡς ἔστι ξένη, καὶ ὡς μεγάλα ὑμᾶς ἠδίκησε, καὶ ὡς ἠσέβηκεν εἰς τοὺς θεούς· ἵν' εἰδῆτε ὅπως αὐτὸς ἄξιός ἐστιν ὑπὸ ἐλάττω δουῶναι δίκην, ἢ ἐκείνη, ἀλλὰ καὶ πολλῷ μείζω καὶ* μᾶλλον, ὅσῳ ἀδικεῖν Φάσκων εἶναι, ἔτι πολὺ τῶν νόμων καταφρονήκε, καὶ ὑμῶν καὶ τῶν θεῶν. ὥσ' ἐφ' ὑπὲρ τῶν ἡμαρτημένων αὖθις αἰσχυνόμενος τολμᾷ ἡσυχίαν ἄγειν, ἀλλὰ συκοφαντῶν ἄλλους τε καὶ ἐμὲ τοτὲ πεπαίκειν αὐτὸν καὶ τοῦτο εἰς τηλικοῦτον ἀγῶνα καταστῆσαι· ὥστε ἐξεπαιδεῦσθαι μὲν τοῦτο ἧττις ἐστίν, ἐξελεγχθῆναι δὲ τὴν αὐτοῦ πονηρίαν. λαχόντι δέ πως αὖθις καὶ Φρυνίωνι δίκην, ὅτι αὐτὸν ἀφέλετο νεαίραν πρότερον εἰς ἐλευθερίαν, καὶ ὅτι ἃ ἐξῆλθεν ἔχουσα παρ' αὐτοῦ αὖθις, ὑπεδέξατο· συνῆγον αὐτοὺς οἱ ἐπιτήδειοι, καὶ ἔπεισαν καὶ διαλλάξαι αὐτούς. ἐν ὑπὲρ μὲν δὴ Φρυνίωνος διαιτητὴς ἐκαθέζετο σάτυρος ἀλωπεκῆθεν ὁ λακεδαιμονίου ἀδελφός· ὑπὲρ δὲ Στεφάνου τοῦδε σαβρίας λαμπρεύς· κοινὸν δὲ αὐτοῖς προσπροῶνται διογείτονα ἀχαρνέα. συνελθόντες δ' ὅτι ἐν τῷ ἱερῷ, ἀκούσαντες ἀμφοτέρων καὶ αὐτῆς τῆς ἀνθρώπου τὰ πεπραγμένα, γνώμῃ ἀπεφήναντο, καὶ ὅτι ἐνέμειναν αὐτῇ τοῦτο μὲν ἀνθρωπον ἐλεύθεραν εἶναι, καὶ αὐτὴν αὐτῆς κυρίαν. ἃ δὲ ἐξῆλθεν ἔχουσα νεαίρα παρὰ Φρυνίωνος, χωρὶς ἱματίων χρυσίων καὶ θεραπαινῶν, ἃ* ἐν τῇ ἀνθρώπου ἠγοράσθη, ἀποδοῦναι Φρυνίωνι πάντα· σωθῆναι δ' ἑκατέρῳ ἡμέραν παρ' ἡμέραν. ἐὰν δὲ καὶ ἄλλως πως ἀλλήλοις πείθωσι, ταῦτα κύρια εἶναι. τὰ δ' ἐπιτήδεια τῇ ἀνθρώπου τὸν ἔχοντα ἀεὶ παρέχειν, καὶ ἐν τῷ λοιπῷ χρόνῳ φίλους εἶναι ἀλλήλοις, καὶ μὴ μνησικακεῖν. ἡ μὲν δὴ γνώμη διαλλαγὴ ἐστὶ τῶν διαιτητῶν Φρυνίωνι καὶ Στεφάνῳ περὶ νεαίρας ταυτησί, αὕτη ἐστίν. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω ταῦτα, τούτων ὑμῖν τὴν μαρτυρίαν ἀναγνώσεται. κάλει μοι σάτυρον ἀλωπεκῆθεν, σαβρίαν λαμπρέα, διογείτονα ἀχαρνέα.

Μαρ-

& ad ædes aggressus Stephani, eam ducebat. asserente autem eam Stephano secundum legem in libertatem, apud Belliducem sponsione illam obstrinxit. Ac vt me vera dicere constet, horum testem eum ipsum, qui tum Polemarchus fuit, adducam. Voca mihi Aetem Ceriadem.

TESTIMONIVM.

Aetes Ceriades testatur, se Belliduce, sponsione obligata tam Neæram, nunc ream, à Phrynione fratre Demochares: & Neæra vades esse factos Stephanum Eupæadam, Glaucetem Cephisiensem, & Aristocratem Phalereum. Sponsione per Stephanum liberata, apud eum commorans, eundem quæstum nihilominus, quem antea factitabat: sed maiores mercedes exigebat, si quis cũ ea rem habere vellet, vt quæ iam prætextum haberet suæ turpitudinis, & nupta esset. Calumnias & iste adiuuabat, si quem hospitem, ignotum, diuitem, eius amatorem deprehendisset, pro adultero intus includens, & argenti multum extorquens. Nec iniuria. Nam res familiaris nec Stephano erat, nec Neæræ, vnde quotidianos sumptus sustinere possent. Expensæ autem permultæ erant, quòd & istium & se & tres liberos, quos illa secum adduxerat, & duas ancillas, & puerum ministrum alere oporteret: præsertim quũ bene victitare didicisset, ab alijs sustentata prius. Neq; enim è republica reditus aliquo nomine dignos habebat Stephanus: vt qui nondum orator esset: sed calumniator adhuc, ex eorum numero qui ad suggestum acclamant, & mercede accusant, & indicant, et alienis sententijs subscribunt: donec in clientelam Callistrati Aphidnæi se insinuauit. Quo verò pacto, & quã ob causam, id quoq; vobis narrabo, vbi primùm de Neæra hac ostendero, eam esse peregrinam, magnisq; vos affecisse iniurijs, & in deos impiam extitisse: vt cognoscatis, ipsum quoq; dignum esse nõ minori supplicio, q̃ Neæram, sed multo etiam maiore: tantoq; magis, quòd se Athenien sem esse cum dicat, vsq; adeo & leges contempsit, & vos, & deos: Qui pudore & conscientia suorum scelerum non est adductus, vt quiesceret: sed dum & alios & me calumniari non dubitat, effecit, vt & ipse & ista in periculum adduceretur: vt & illa qualis sit exploretur, & istius improbitas coarguatur. A Phrynione igitur vocatus in iudicium, ob Neæram in libertatem assertam, & ob ea, quæ ista domo eius egressa abstulisset, excepta: conuocatis eis familiares persuasere, vt sibi arbitrium deferrent. Ac pro Phrynione sedit arbiter Satyrus Alopæcensis, frater Lacedæmonij: pro Stephano Sabrias Lamprensis: communem autem sibi asciscunt Diogitonem Acharnensem. Hi congressi in templo, audita re ex vtroque, & ex ipsa muliere: sententiam tulerunt, eamq; illi ratam habuerunt: mulierem esse liberam, & sui iuris. Quæ verò à Phrynione egressa secum extulisset, præter vestem, aurum & ancillas, quæ mulieri empta essent, Phrynioni reddẽda esse omnia: copiam verò sui facere debere vtrig; alternis diebus. Sin aliter inter eos conueniret: id quoq; ratum esse oportere. victum autem mulieri ab eo suppeditandum, qui eam quoq; tempore haberet: ac de cætero inter se amicitiam vti colerent, abiecta memoria iniuriarum. Decreta igitur ab arbitris Phrynioni & Stephano de Neæra ista reconciliatio, hæc est. Quæ verè à me dici vti constet, horum vobis testimonium recitabitur. Voca mihi Satyrum Alopæcensem, Sabriam Lamprensem, Diogitonem Acharnensem.

TESTI-

TESTIMONIVM.

Satyrus Alopæcensis, Sabrias Lamprensis, Diogiton Acharnensis, testantur, à se arbitris reconciliatos esse Stephanum & Phrynionem, de Neæra nunc rea litigantes. Reconciliationis autem eas fuisse conditiones, quas exhibeat Apollodorus.

RECONCILIATIO.

His conditionibus reconciliarunt Phrynionem & Stephanum: Neæra vterque totidem dies mensis vtatur, atq; apud se habeat, nisi alter alteri aliud concesserit. Vt autem inter eos conuenerat, qui vtriq; in arbitrio adfuerant, & controuersia, sicut ferè solet fieri perpetuò (præsertim cum inter eos de scorto ageretur) ad cœnam itarunt ad vtrunq; eorum, cum Neæram haberent: ipsa & concœnante & cõpotante, tanquam meretrice. Quæ verè à me dici vt constet, voca mihi testes qui vnà adfuerunt, Eubulum Probalisium, Diopithem Melitensem, Ctesonem è Ceramis.

TESTIMONIVM.

Eubulus Probalisius, Diopithes Melitensis, Cteson è Ceramis, testantur, postquam Phrynio & Stephanus de Neæra in gratiam redierint, sæpe se concœnasse eis, & compotasse cum Neæra nunc rea, tam cum apud Stephanum esset Neæra, quàm cum apud Phrynionem. Eam igitur ab initio fuisse seruam, & venditam bis, & quæstum feciße corpore, vt meretricem, & à Phrynione Megara aufugisse, & reuersam vadimonio fuisse obligatam apud Belliducem, vt peregrinam: & oratione vobis demonstro, & testimonijs est probatum. Ostendam autem vobis, & ipsum Stephanum testificatũ, eam esse peregrinã. Filiam enim Neæræ, quam ea secum paruulam puellam ad eum adduxerat (Strybelen tum vocabant, nunc Phanonem) Stephanus pro sua filia cuidam Athenienſi, Phrastori Aegilienſi collocat, dote triginta minarum addita. Vt autem ad Phrastorem venit, hominem laboriosum, quiq; rem familiarem accuratè instruxisset: non poterat illa Phrastoris delectari moribus: sed matris instituta requirebat, & eandem impunitatem, vt in tali licentia educata. Phrastor, qui eam neq; modestam esse videret, neque sibi morigeram, simulq; scisciscitatus esset & compertum haberet, eam non esse Stephani filiam, sed Neæræ, seq; primùm deceptum, cum aesponsam vt Stephani, non vt Neæræ filiam accepisset, quam suscepisse Stephanus ex altera vxore, priusquam duxisset Neæram, diceretur: his omnibus de causis ira commotus, seq; & contumelijs affectum & delusum esse ægrè ferens, ejcit mulierem: quam annum ferè apud se habuerat, prægnantem, dote non reddita. Cum verò Stephanus ei diem dixisset apud Odeum, de dote, ex lege quæ iubet: Si dimiserit vxorem, reddat dotem: sin minus, nouem obolos vsuram pendat: & curatori mulieris pro ea de victu ad Odeum detur actio: Phrastor Stephanum apud Sexuiros accusat, eum, cum sit Athenienſis, peregrinæ filiam pro sua despondisse, ex lege hac. Age recita mihi legem.

Phano, Neæræ filia, pro ciue despõsa à Stephano & à Phrastore repudiata.

LEX.

Si quis autem viro Athenienſi peregrinam mulierem pro sua elocarit, ignominiosus esto: & eius res familiaris publicetur, & triens esto eius qui eum conuicerit. accuset autem apud Sexuiros aliquis ex ijs quibus licet, quemadmodum peregrinitatis.

Ac

A

Μαρτυρία.

Σάτυρος ἀλωπεκῆθεν, σαβρίας λαμπρεὺς, διογέτων ἀχαρνεύς μαρτυροῦσι διαλλάξαι διαιτηταὶ γενόμενοι τὼ νεαίρας τῆς γυνὶ ἀγωνιζομένης στέφανον καὶ φρυνίωνα· τὰς δὲ διαλλαγὰς εἶναι καθ' ἃς διήλλαξαν, οἵας παρέχεται ἀπολλόδωρος.

Διαλλαγαί,

Κατὰ τάδε διήλλαξαν φρυνίωνα καὶ στέφανον χρῆσθαι ἑκάτερον νεαίρᾳ τὰς ἴσας ἡμέρας τῶ μηνὸς παρ' ἑαυτοῖς ἔχοντας, αὖ μή τι ἄλλο αὐτοὶ αὐτοῖς συγχωρήσωσιν. ὡς δ' ἀπηλλαγμένοι ἦσαν οἱ παρόντες ἑκατέρῳ ἐπὶ τῇ διαίτῃ, καὶ τοῖς πράγμασιν· εἶον οἶμαι φιλεῖ γίγνεσθαι ἑκάστοτε, ἄλλως τε καὶ ὠθεῖ ἑτέρας οὔσης αὐτοῖς τὰ φοράς· ἐπὶ δεῖπνον ἦσαν ὡς ἑκάτερον αὐτῶν, ὅπου καὶ νεαίραν ἔχοιεν· καὶ αὐτὴ συνεδείπνει καὶ συνέπινεν, ὡς ἑτέρα οὖσα. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλεσόν μοι μάρτυρας τοὺς συνόντας αὐτοῖς, ὅ βουλόμεθα πρῶτον, διοπείθων μελιτέα, κτήσωνα ὁκ κεραμέων.

Μαρτυρία.

Εὔβουλος προβαλείσιος, διοπείθης μελιτεύς, κτήσων ὁκ κεραμέων, μαρτυροῦσιν, ἐπειδὴ αἱ διαλλαγαὶ ἐγένοντο, αἱ περὶ νεαίρας, φρυνίωνι καὶ στεφάνῳ, πολλάκις συδεῖπνησαν αὐτοῖς, καὶ συνέπινεν μετὰ νεαίρας τῆς γυνὶ ἀγωνιζομένης, καὶ ὁπότε παρὰ στέφανῳ εἴη νέαιρα, καὶ ὁπότε παρὰ φρυνίωνι. Οτι μὲν πίνων ἐξ ἀρχῆς δούλη λῦ, καὶ ἐπράθη δις, καὶ ἐργάζετο τῷ σώματι ὡς ἑτέρα οὖσα, καὶ ἀπέδρα τὸν φρυνίωνα εἰς μέγαρα, καὶ ἤκουσα κατηγορήθη, ὡς ξένη οὖσα πρὸς τῷ πολεμάρχῳ· τῷ τε λόγῳ δοκοφαίνω ὑμῖν, καὶ μεμαρτύρηται. βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ αὐτὸν στέφανον τουτονὶ ὀπιδεῖξαι, καταμεμαρτυρηκότ' αὐτῆς ὡς ἐστὶ ξένη. τῷ γὰρ θυγατέρα τῷ ταυτησὶ νεαίρας λῦ ἦλθεν ἐχυσουσι, ὡς τουτονὶ παιδίον μικρὸν, λῦ τότε μὲν ῥυθήλῳ ἐκάλουν, νυνὶ δὲ φανὼ, ὁκ δίδωσι στέφανος οὐσίας οὖσαν αὐτῷ θυγατέρα, ἀνδρὶ ἀθηναίῳ, φράστορι αἰγιλιεῖ, καὶ πεῖκα ἐπ' αὐτῇ δίδωσι τριάκοντα μνᾶς. ὡς δ' ἦλθεν ὡς τὸν φράστορα, ἄνδρα ἐργάτην, καὶ ἀκριβῶς τὸν βίον συνειλεγμένον· οὐκ ἠπίστατο τοῖς τοῦ φράστορος τρόποις ἀρέσκειν· ἀλλ' ἐζήτει τὰ τῆς μητρὸς ἦθη, καὶ τὴν παρ' αὐτῇ ἀκολασίαν, ὃν τριαύτην οἶμαι ἐξουσίαν πεθραμμένη. ὁρῶν δὲ φράστωρ αὐτὴν οὔτε κοσμίαν οὖσαν, οὔτε βουλουσαν αὐτῷ ἀκροᾶσθαι, ἅμα δὲ καὶ πεπυσμένος σαφῶς ἤδει, ὅτι στεφάνου μὲν οὐκ εἴη θυγάτηρ, νεαίρας δὲ, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐξηπατήθη ὅτε ἠγνοεῖτο στεφάνου θυγατέρα λαμβάνων, καὶ οὐ νεαίρας, ἀλλὰ τάττω ἐξ ἄλλης αὐτῷ γυναικὸς οὖσαν πεπυσμένος, καὶ παύτῃ συνοικήσας, ὀργισθεὶς δὴ τούτοις ἅπασι, καὶ ὑβρίσθαι ἡγούμενος, καὶ ἐξηπατῆσθαι· ἐκβάλλει τὴν ἄνθρωπον, ὡς ἐνιαυτὸν συνοικήσας αὐτῇ, κύουσαν, καὶ τῷ πεῖκα οὐκ ἀπέδωσι. λαχόντος δὲ τὴν στεφάνου αὐτῷ δίκην εἰς ὠδεῖον τῆς πεῖκος καὶ τὸν νόμον, ὃς κελεύει, ἐὰν ἀποπέμπῃ τὴν γυναῖκα, ἀποδιδόναι τὴν πεῖκα. ἐὰν δὲ μὴ, ἐτ' ἐννέ' ὀβολοὺς πυθοφορεῖν, καὶ εἶναι εἰς ὠδεῖον εἶναι δικάσασθαι ὑπὲρ τῆς γυναικὸς τῷ κυρίῳ, γράφεται ὁ φράστωρ στέφανον τουτονὶ γραφὴν πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ἀθλιαῖον ὄντα ξένης θυγατέρα αὐτῷ ἐγγυῆσαι, ὡς αὐτῷ πεσούσης καὶ τουτονί. καί μοι ἀνάγνωθι αὐτόν.

Νόμος.

Ἐὰν δέ τις ἐκδιδῷ ξένην γυναῖκα ἀνδρὶ ἀθηναίῳ, ὡς ἑαυτῷ πεσοῦσαν, ἄτιμος ἔστω. καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ δημοσία ἔστω, καὶ τοῦ ἐλόντος τὸ τρίτον μέρος. γραφέσθω δὲ πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, οἷς ἔξεστι καθάπερ τοὺς ξενίας.

Τὸν

Τὸν μὲν πάνυ νόμον ἀνέγνω ὑμῖν, ἐφ' ὃν ἐγράφη Στέφανος ἀποστὶ τοῦ Φράστορος πρὸς τὰς διαθήκας. γνοὺς δ' ὅτι κινδυνευόμενος ἐξελεγχθεὶς ξένης θυγατέρα ἐγγεγυηκὼς εἴη, καὶ τὴν ἐγγάτης ζημίας φεύγειν, διαλλάττεται πρὸς τὸν Φράστορα, καὶ ἀφίησι τὸν περὶ τῆς οἰκίας, ἣν δίκην ἔλαχε, καὶ ἀποστασίου τὸν Φράστορα, καὶ ἀπαλλάττεται τοῦ γράμματος τοῦ πρὸς τοὺς διαθέτας καὶ τὸν νόμον, καὶ τὴν ἀνθρωπον ἐκκαλεῖν ἐκ τῆς ἑαυτοῦ οἰκίας, καὶ γαμεῖν συνοικεῖν αὐτῇ. καὶ λαχόντι αὐτῷ στέφανον εἰς ᾠδεῖον σίτου, διαλύσασθαι πρὸς αὐτὸν στέφανον, ὥστε τὴν γραφὴν ἀναιρεθῆναι τοῦ διαθέτου, καὶ τὴν δίκην τοῦ σίτου, ἣν ἔλαχεν ἐμοὶ στέφανος. φέρε δὴ ὑμῖν καὶ ἑτέραν μαρτυρίαν παράσχωμαι τοῦ τε Φράστορος, καὶ τῶν Φρατόρων αὐτοῦ καὶ φυλητῶν, ὡς ἔστι ξένη νέαιρα αὕτη. καὶ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον, ἢ ἐξέπεμψεν ὁ Φράστωρ τὴν νέαιραν θυγατέρα· ἠσθένησε, καὶ παρὰ πόνηρος διετέθη, καὶ εἰς πᾶσαν ἀπορίαν κατέστη. διαφορᾶς δ' οὔσης αὐτῷ παλαιᾶς πρὸς τοὺς οἰκείους τοὺς αὐτοῦ, καὶ ὀργῆς, καὶ μίσους, πρός τ' αὐτοὺς καὶ ἅπαντας ὤν, ψυχαγωγούμενος ἐν τῇ ἀσθενείᾳ τῇ θεραπείᾳ, ἀπό τε τῆς νεαίρας καὶ τοῦ θυγατρὸς αὐτῆς· ἐβάδιζον γὰρ πρὸς αὐτόν, ὡς ἠσθένει καὶ ἔρημος ὢν τοῦ θεραπεύοντος τὸ νόσημα, τὰ πρόσφορα τῇ νόσῳ φέρουσαι καὶ ἐπισκοπούμεναι. ἴσασι δήπου καὶ αὐτοὶ ὅσα ἀξία ἐστὶ γυνὴ ἐν τοῖς νόσοις παρεῖναι κάμνοντι ἀνθρώπῳ· ἐπειδὴ δὲ τὸ παιδίον ὃ ἔτεκεν ἡ θυγάτηρ ἡ νεαίρας πωτῆσαι, ὅτ' ἐξεπέμφθη ὑπὸ τοῦ Φράστορος κύουσα, πυθομένη. ὅτι δὲ στέφανος εἴη θυγατής, ἀλλὰ νεαίρας καὶ ὀργισθέντος ἐπὶ τῇ ἀπάτῃ, πάλιν λαβεῖν καὶ ποιήσασθαι υἱὸν αὐτοῦ, λογισμὸν ἀνθρώπινον, καὶ εἰκότα λογιζόμενος· ὅτι πονήρως μὲν ἔχει, καὶ ἀπωλλὴ ἐλπὶς εἴη αὐτῷ βιώσεσθαι· ἵνα δὲ μὴ λαβεῖν τὰς συγγενεῖς τὰ αὐτοῦ, μηδ' ἅπαντες τετελευτηκέναι· ἐποιήσατο τὸ παιδα, καὶ ἀνέλαβεν ὡς αὐτόν. ἐπεὶ ὅτι γε ὑγιαίνων οὐκ ἂν ποτε ἐποίησε. μεγάλῳ τεκμηρίῳ καὶ σαφεῖ ἐγὼ ὑμῖν ἐπιδείξω. ὡς γὰρ ἀνέστη τάχιστα ἐξ ἐκείνης τῆς ἀσθενείας ὁ Φράστωρ, καὶ ἀνέλαβεν αὐτό, καὶ ἔσχεν ἐπιφανῶς τὸ σῶμα· λαμβάνει γυναῖκα ἀστὴν κατὰ τοὺς νόμους, συνωρίδα μὲν ἐκ Μελίτης θυγατέρα γνησίαν, Διϊφίλου ἀδελφιδοῦν· ὥστε ὅτι μὲν οὐκ ἐκὼν ἀνεδέξατο τὸ παιδα ἀλλὰ βιασθεὶς ὑπὸ τῆς νόσου καὶ τῆς ἀπαιδίας, καὶ τῆς αὐτοῦ θεραπείας, καὶ τῆς ἐχθρας τῆς πρὸς τοὺς οἰκείους, ἵνα μὴ κληρονόμοι γένωνται τοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ πάντα, ταῦτ' ἔστω ὑμῖν τεκμήρια. δηλώσω δὲ καὶ τὰ ἀκόλουθα αὐτοῦ ἔτι μᾶλλον. ὡς γὰρ εἰσῆλθ' ὁ Φράστωρ εἰς τὰς Φράτορας τὸ παιδα ἐν τῇ ἀσθενείᾳ, ὡς τοῦ θυγατρὸς τῆς νεαίρας, καὶ εἰς τοὺς Βρυτάδας, ὧν καὶ αὐτός ἐστιν ὁ Φράστωρ γνησίως εἰδότες οἱ μὲν οἱ γυναῖκα ἢ τίς ἦν, ἦν ἔλαβεν ὁ Φράστωρ τὸ πρῶτον, τὴν νεαίρας θυγατέρα, καὶ τὸν ἀποπεμφθέντα τοῦ ἀνδρὸς τοῦ καὶ διὰ τὰ ἀσθένειαν πεπαυμένον αὐτῇ πάλιν ἀναλαβεῖν καὶ ποιήσασθαι τὸν παῖδα, ἀποψηφίζοντο τὰ παιδός, καὶ οὐκ ἐνέγραφον αὐτὸν εἰς σφᾶς αὐτούς, λαχόντος δὲ τοῦ Φράστορος αὐτοῖς δίκην ὅτι οὐκ ἐνέγραφον αὐτοῦ τὸν υἱὸν προκαλοῦντα αὐτὸν οἱ γνῆται πρὸς τῷ διαιτητῇ ὁμόσαι καθ' ἱερῶν τελείων, ἢ μὲν νομίζειν εἶναι αὐτοῦ υἱὸν ἐξ ἀστῆς γυναικὸς, καὶ ἐγγυητὴς κατὰ τὸν νόμον. προκαλουμένων δὲ τοῦτο τῶν γνητῶν τὸν Φράστορα πρὸς τὸν διαιτητὴν, ἔλιπεν ὁ Φράστωρ τὸν ὅρκον, καὶ οὐκ ὤμοσε. καὶ

Ac legem qua Stephanus à Phrastore est apud Sexuiros accusatus, audiuistis. Cum autem intelligeret, se conuictum de peregrinæ filia elocata, in summo discrimine versaturum: paciscitur cum Phrastore, & dote cedit, iudicium de victu tollit: Phrastor item actionem apud Sexuiros institutam. Quæ vt vera esse constet: horum vobis ipsum Phrastorem citabo testem, & cogam testari, autoritate legum. Voca mihi Phrastorem Aegilienſem.

TESTIMONIVM.

Phrastor Aegilienſis testatur: postquam senserit, Stephanum sibi Neæræ filiam despondisse pro sua: se aduersus eum actionem instituisse apud sexuiros: & mulierem eiecisse domo, neque habere adhuc in matrimonio. Item, quum sibi Stephanus ad Odeum de victu diem dixisset: secum transegisse Stephanum, vt actio apud Sexuiros tolleretur: itémque Stephanus actione de victu contra se instituta desisteret. Age verò vobis etiam alterum testimonium exhibeamus, & Phrastoris & tribulium eius, & gentilium: vnde constet, peregrinam esse Neæram. Non multo enim pòst, quàm ex ædibus abiegarat Phrastor Neæræ filiam: in morbum incidit, peſsiméque habuit & omnibus difficultatibus est conflictatus. Quia verò cum cognatis suis ei vetus simultas erat & ira & odium, supérque ipsè liberis orbus: delinitus est in morbo, cura & obsequio tum Neæræ, tum eius filiæ. Itabant enim ad eum cum ægrotaret, neminémque haberet à quo in morbo curaretur, opportuna ei malo remedia ferentes, & reuisentes. Neque verò ipsi ignoratis, quanti precij sit in morbis mulier aſsidua apud hominem ægrotantem. Denique persuasum ei est, puerulum quem pepererat filia Neæræ, cum ablegata fuisset à Phrastore prægnans, quod cognouisset, non Stephani esse filiam, sed Neæræ, fucúmque sibi factum ægrè ferret: rursus adoptare, locóq; habere filij: humano, nec absurdo consilio: quum & ipse malè affectus esset, nec magnam vitæ spem haberet: & ne sua hæreditate cognati potirentur, néue ipse orbus interiret, cauere vellet, Adoptauit igitur puerum, & ad se recepit. Nam id quidem, si valuisset, nunquam facturum: magno ego & euidenti vobis argumento ostendam. Cum primùm enim ab illa infirmitate surrexit Phrastor, & recreatus est, valetudinemq; confirmauit: ciuem vxorem, vt iubent leges, ducit, Satyri Melitensis legitimam filiam, Diϊphili sororem. Proinde nec volentem eum recepisse puerum, sed & morbo & orbitate, & mulierum obsequijs coactum, & cognatorum odio, ne sua illi hæreditate potirentur, si quid ei accidisset: hæc vobis argumenta sunto. eademq; hæc, ea quæ secuta sunt, magis declarabunt. Nam cum puerum Phrastor ad tribules introduceret in morbo, eum quem è Neæræ filia susceperat, & ad Brytiadas gẽtiles, quorum & ipse Phrastor est: quòd nossent scilicet gentiles, mulier ea quænam esset, quam Phrastor primùm duxerat, Neæræ filiam, & repudium mulieris, eumq; morbo adductum ad puerum recipiendum non ignorarent: reijciunt puerum, inq; suum album non inscribunt. Cum verò Phrastor eis diem dixisset ob non inscriptum suum filium: gentiles eum ad arbitrum prouocant, vt per integra sacra iuraret, omnino putare se, eum suum esse filium è ciue muliere, & legibus desponsa, susceptum. Hac prouocatione gentilium apud arbitrũ facta, deseruit iusiurandum Phrastor, nec iurauit.

Filius Phanonis à Phrastore adoptatus, sed non inscriptus.

Hæc verè à me dici vt intelligatis, horum vobis testes, qui Brytiadarum interfuerunt, exhibebo.

TESTES.

Timostratus Cephalēsis, Xāthippus Euriades, Eulabes Phalereus, Anytus Laciades, Euphranor Aegilienſis, Nicippus Cephalenſis: testātur & ſe & Phrastorē Aegiliēſem, eſſe è cætu gentilium, qui Brytiadæ nominentur: & poſtulante Phraſtore, vt ſuus filius in gentiles introduceretur, ſe, filium eum è Neæræ filia eſſe natum conſcios, prohibuiſſe Phraſtorem, ne filium introduceret. An non igitur euidenter demonſtro vobis, ipſos etiam Neæræ coniunctiſſimos, in eam vt peregrinam dixiſſe teſtimonium: tum Stephanum, qui eam nunc habet in matrimonio: tum Phraſtorem, qui filiam eius duxerat? Cum Stephanus filiam iſtius, à Phraſtore apud Sexuiros accuſatus, quòd, qui Athenienſis eſſet, peregrinæ filiam deſpondiſſet, defendere noluerit, ſed dotem condonarit, eamq; non receperit: cum Phraſtor Neæræ filiam matrimonio ſibi iunctam eiecerit, poſtquam audierat non eſſe Stephani, dote non reddita? cum poſtea & infirmitate ſua & orbitate & odio domeſticorum commotus, adoptaſſet filium, & ad gentiles introduxiſſet: puerò à gentilibus reiecto, iuſiurandum ei deferentibus, iurare noluerit, religionigq; ſuam cupiditatem poſthabuerit, aliamq; poſtea duxerit ciuem, vt iubent leges? Hæ enim res ita euidentes, magno teſtimonio contra eos fuerunt, Neæram eſſe peregrinam. Sed conſiderate & ſordes Stephani, & improbitatem: vt ex ea quoque perſpiciatis, Neæram non eſſe ciuem: Epænetum Andrium, Neæræ veterem amatorem, cui ea magno conſtiterat, & diuerti ad iſtos, cum Athenas veniebat, ſolitum, propter Neæræ amicitiam: Stephanus per inſidias in agrum, per ſpeciem diuinæ rei faciendæ accerſitum, apud iſtius filiam pro mœcho comprehendit, & terrore iniecto triginta ab eo minas extorquet: quarum ſponſoribus acceptis, Ariſtomacho, qui Sexuir fuerat, & Nauſiphilo, Nauſinici viri prætorij filio, miſſum eum facit, ſpe argenti ab eo recipiendi. Egreſſus Epænetus, & ſui iuris factus, de Stephano apud Sexuiros queritur, per iniuriam ſe ab eo in vincula coniectum, ex lege quæ iubet: Si quis aliquem per iniuriam pro adultero vinxerit, vt apud Sexuiros conqueratur, ſe per iniuriam in vincula eſſe coniectum. Quòd ſi eum qui vinxit, vicerit, & per iniuriam inſidijs appetitus eſſe videatur: ipſum indemnem eſſe, & ſponſores ſponſione ſolui. Sin mœchus eſſe videatur: ſponſores iubentur eum accuſatori tradere: cui, enſe excepto, eum in prætorio, ſuo arbitratu, vt adulterum tractare liceat. Hac lege igitur eum accuſat Epænetus, ſe vſum eſſe muliere fatetur, mœchum eſſe negat. Neque enim Stephani eſſe filiam, ſed Neæræ: matremq; conſciam eſſe ipſorum conſuetudinis: ſeq; multum eis impendiſſe, totamq;, cum adſit, alere familiam: & legem exhibet, quæ vetat apud eas pro mœcho arripi quenquam, quæ in taberna meritoria ſedeant, aut in foro aliquid manifeſtè vendant: tabernam eſſe eam ipſam Stephani domum dictitans: & quæſtum eas iſtum facere, & inde maximè locupletari. Quæ verba cum iactaret Epænetus, & actionem inſtituiſſet: intelligens Stephanus, ſe vt & lenonem & calumniatorem coarguendum eſſe: arbitrium erga Epænetum permittit ipſis ſponſoribus, ijs conditionibus, vt & ſponſione Epænetus, & iudicio ipſe Stephanus liberaretur.

Epænetus à Stephano pro adultero cõprehenſus.

Quas

A καὶ ὅτι ἀληθῆ ταῦτα λέγω, τέτων ὑμῖν μάρτυρας τοὺς παρόντας βρυτιαδῶν παρέξομαι. Μάρτυρες.

Τιμόστρατος κεφαλῆθεν, ξανθίππος εὐριάδης, εὔλαβος φαληρεύς, ἄνυτος λακιάδης, εὐφράνωρ αἰγιλιεύς, νικίππος κεφαλῆθεν μαρτυροῦσιν τοῦτο καὶ αὐτὸς καὶ φράστορα τὸν αἰγιλιέα τὸν γνήσιον οἰκαλεῖν βρυτιάδαι καὶ ἀξιοῦν. φράστορος εἰσάγειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τοὺς γνήσιους, εἰδότες αὐτὸν θυγατρὸς φράστορος υἱὸς ὄντα ἐκ τῆς θυγατρὸς νεαίρας, κωλύειν εἰσάγειν φράστορα τὸν υἱόν. ἀκούω οὖν ὑμῖν ὡς ἔστιν καὶ αὐτὸς οὗτος οἰκειότατος νεαίρας ταύτησι καταμεμαρτυρηκότας ὡς ἔστι ξένη, στέφανόν τε τυτνὶ τὸν ἔχοντα ταύτῃ νυνὶ, ὃν οἰκεῖν αὐτῇ, καὶ φράστορα τὸν λαβόντα τὴν θυγατέρα· στέφανον μὲν οὐκ ἐθελῆσαντα ἀγωνίσασθαι ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς τῆς ταύτης, χρεα φύτην ὑπὸ φράστορος πρὸς οὗτον δεσμοθέτας εἰς ἀγῶνα τὸν ξένης θυγατέρα αὐτῷ ἐνεγύησεν· ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς προικὸς, ἣν ἐκ δόπολαβόντα φράστορα δ' ἐκβαλόντα τὴν θυγατέρα τῆς νεαίρας ταύτησι, γήμαντά τε ἑτέραν ἐπὶ δὴ ἐπύθετο ἀστοφανὸν ἔχειν, καὶ τοῖκα ἐκ δόπο δύντα, ἐπὶ δὴ ἐπείδη ὕστερον ἀφ' ἑστίας ἐλαύνειαν τὴν αὐτὴν καὶ τὰ πατ-

B δίαν. καὶ τὴν ἔχθραν τὴν πρὸς τὸν οἰκεῖον ποιησαμένην τὸν υἱὸν, καὶ ἐπεὶ εἰσῆλθεν εἰς οὖν γνησίους δόποψηφισαμένων τῶν γνητῶν, καὶ διδόντων ὅρκον αὐτῷ, ἐκ ἐθελήσαντα ὀμόσαι, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπιορκεῖν προελόμενον, καὶ ἑτέραν ὕστερον γήμαντα γυναῖκα ἀστὴν τὸν νόμον. οὕτω γὰρ αἱ πράξεις ἐμφανεῖς ἦσαν, μεγάλας μαρτυρίας δεδώκασι κατ' αὐτοῦ, ὅτι ἔστι ξένη νέαιρα αὕτη. σκέψασθε δὴ καὶ τὴν αἰσχρὰν δίαιταν τοῦ στεφάνου τοῦτου, καὶ τὴν πονηρίαν· ἵνα δὲ ἐκ τῶν εἰδῆτε, ὅτι ἐκ ἔστι νέαιρα αὕτη ἀστή. ἐπώμοσεν γὰρ ἀνδρίων, ἐραστὴν ὄντα νεαίρας ταύτησι παλαιὸν, καὶ πολλὰ αὐτὴν κτήσασθαι εἰς αὐτὸν, καὶ καταμίσθωσιν ποιήσασθαι ὅπως δημόσιον ἀθλώσαιτο ἀφ' ἑστίας φιλίαν τοῦ νεαίρας, ἐπιβουλεύσας ὁ στέφανος αὐτοῦ, μεταπεμψάμενος εἰς ἀγρὸν, ὡς θύων, λαμβάνει μοιχὸν ἐπὶ τῇ θυγατρὶ τῆς νεαίρας ταύτησι, καὶ εἰς φόβον καταστήσας, πράττεται μνᾶς τριάκοντα· ἐκλαβὼν ἐγγυητὰς τούτων, δρισταμαχόν τε τὸν *ξεσμοθετήσαντα, καὶ ναυσίφιλον τὸν ναυσινίκου ἄρξαντα ὑμῖν, ἀφίησιν ὡς ἀποδώσοντ' αὐτῷ τὸ ἀργύριον. ἐξελθὼν δὲ ὁ ἐπαίνετος, καὶ αὐτὸς αὖ κύριος γενόμενος, γράφεται τοὺς οὖν δεσμοθέτας γραφὴν στέφανον τυτνὶ ἀδίκως εἰσχθλῶσαι ὑπ' αὐτοῦ, καὶ τὸν νόμον, ὃς κελεύει, ἐάν τις ἀδίκως εἴρξῃ ὡς μοιχὸν, γράφεσθαι τοὺς τὸς δεσμοθέτας

C ἀδίκως εἰρχθλῶσαι· κἂν μὲν ἕλῃ τὸν ἄρξαντα καὶ δόξῃ ἀδίκως ὑπιβεβουλεῦσθαι, ἀθῷον εἶναι αὐτὸν, καὶ τὰς ἐγγυητὰς ἀπολλάττεσθαι τῆς ἐγγύης. ἐὰν δὲ δόξῃ μοιχὸς εἶναι, ἀζήμιον αὐτὸν κελεύει τὰς ἐγγυητὰς τῷ ἑλόντι. ἐπὶ δὲ τούτοις ἐγχειρίδια χρῆσθαι ὁπλισμένον αὖθις ἐγχειρίδια χρῆσθαι ὁπλισμένον, ἐὰν βουληθῇ, ὡς μοιχῷ ὄντι. καὶ δὴ καὶ τὸν νόμον γράφει αὐτὸν ὁ ἐπαίνετος καὶ ὁμολογεῖ μὲν χρῆσθαι τῇ ἀνθρώπῳ, ὡς μοιχός γε εἶναι. ὅτε γὰρ στέφανος θυγατέρα αὐτὸν εἶναι, ἀλλὰ νεαίρας τε μητέρα αὐτὸν σωνεσθύειν πολυσιάζουσιν αὐτῷ αἰνλωκόναι τε πολλὰ εἰς αὐτὰς· τρέφειν τε ὁπότε δημόσιόν τε οἰκίαν ὅλην. τὸν τε νόμον ὅτι τούτοις παρεχόμενον, ὃς οὐκ ἐᾷ ὅτι τούτοις μοιχὸν λαβεῖν, ὁπόταν ἐπ' ἐργασηρίῳ κάθωνται, ἢ ἐν τῇ ἀγορᾷ πωλῶσιν ἀποφασμένως ἐργασηρίου φάσκων καὶ τοῦτο εἶναι τὸ στεφάνου οἰκίαν, καὶ τὴν ἐργασίαν ταύτην εἶναι, καὶ ἀπὸ τούτων αὐτοῦ βιοτεύειν μάλιστα. τούτους δὲ τοὺς λόγους λέγοντος τοῦ ἐπαινέτου, καὶ τὴν γραφὴν γεγραμμένην, γνοὺς στέφανος ὅτι, ὅτι ἐξελεγχθήσεται πορνοβοσκῶν καὶ συκοφαντῶν· δίαιταν ὑπιτρέπει τοῖς τὸν ἐπαίνετον αὐτοῖς τοῖς ἐγγυηταῖς, ὥστε τὸ μὲν ἐγγύης αὐτὸν ἀφεῖσθαι, τὴν δὲ γραφὴν αἰρεῖσθαι τὸν ἐπαίνετον

πωῦ α

πάθοιτο ἢ τῷ ἐπαινέτῳ ὅτι τούτοις, καὶ ἀνελομένου A
τὴν γραφὴν ἐᾶν ἐδίωκε Στέφανον, γνωμούσης σωφρόσυνα αὐτοῖς, καὶ καθεζομένων διαιτητῶν ἐγγυητῶν· δίκαιον μὲν οὐδὲν εἶχε λέγειν Στέφανος, εἰς ἔκδοσιν δ' ἠξίου τὸν ἐπαίνετον τῇ τοῦ νεανίσκου θυγατρὶ συμβαλέσθαι, λέγων τὴν ἀποβολὴν τῶν αὐτῷ καὶ τῶν ἀτυχιῶν τῶν πρόσθεν γενομένων τῇ ἀνθρώπῳ πρὸς τὸν Φράστορα, καὶ ὅτι ἀποτολωλεκὼς εἴη τῶν προικὸς, καὶ οὐκ ἂν δυνάιτο πάλιν αὐτὴν ἐκδοῦναι· σὺ δὲ καὶ κέχρησαι ἔφη τῇ ἀνθρώπῳ, καὶ δίκαιον εἰ ἀγαθόν τι ποιῆσαι αὐτὴν, καὶ ἄλλας ἐπαγωγὰς λόγους, οὓς ἄν τις δέοιτο ἐκ πονηρῶν πραγμάτων εἰπεῖν ἄν. ἀκούσαντες ἀμφοτέρων αὐτῶν οἱ διαιτηταὶ διαλλάττουσιν αὐτούς, καὶ πείθουσι τὸν ἐπαίνετον χιλίας δραχμὰς εἰσενεγκεῖν εἰς τὴν ἔκδοσιν τῇ θυγατρὶ τοῦ νεανίσκου. καὶ ὅτι ταῦτα ταῦτα ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν μάρτυρας αὐτοὺς τοὺς ἐγγυητὰς καὶ διαιτητὰς γνωμούσης καλῶ.

Μάρτυρες.

Ναυσίφιλος Κεφαλήθεν, Ἀριστόμαχος Κεφαλήθεν, μαρτυροῦσιν ἐγγυητὰ γνώσης ἐπαινέτου τοῦ ἀνδρός, ὅτ' ἔφη Στέφανος μοιχὸν εἰληφέναι ἐπαίνετον· καὶ ἐπειδὴ ἐξῆλθεν ἐπαίνετος ὑπὸ Στεφάνου καὶ κυρίου ἐγένετο αὐτοῦ χρήματος γραφὴν Στέφανον πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ὅτι αὐτὸν ἀδίκως εἵρξε· καὶ αὐτοὶ διαλλακτὴν γενόμενοι διαλλάξαι ἐπαίνετον καὶ Στέφανον· τὰς δὲ διαλλαγὰς εἶναι, ἃς παρέχεται Ἀπολλόδωρος.

Διαλλαγαί.

Ἐπὶ τούτοις διήλλαξαν Στέφανον καὶ ἐπαίνετον οἱ διαλλακταί. τὰ μὲν γεγενημένα πρὶν τὸν εἱρκτὸν μηδεμίαν μνείαν ἔχειν ἐπαίνετον ἢ δοῦναι χιλίας δραχμὰς Φανοῖ εἰς ἔκδοσιν, ἐπειδὴ κεχρηται αὐτῇ πολλάκις· Στέφανον δὲ παρέχειν Φανοῖ ἐπαινέτῳ, ὁπόταν ἐπιδημῇ, καὶ βούληται σωφρονεῖναι αὐτῇ. τὰ τοίνυν πρὸς Φανοῖ ἐγνωσμένα ξενίαν εἶναι, καὶ ἐφ' ᾗ μοιχὸν ἔτυχε τολμήσας λαβεῖν, εἰς τοσοῦτον ὕβρεως καὶ ἀναιδείας ἦλθε Στέφανος ὥστε, καὶ νεᾶραν αὐτῇ, ὥστε τολμήσαι μὴ ἀγαπᾶν εἰ ἔφασκον αὐτὸν ἀσυλίαν εἶναι· ἀλλὰ καταδύοντες θεοῖς τοῖς χθονίοις λαχόντα βασιλέα, ἄνθρωπον δημοτικὸν, πτωχὸν, ἄπορον πραγμάτων· συμπαραγινόμενοι αὐτῷ δοκιμαζομένῳ, καὶ συνδιοικήσαι ἀναλωμάτων, ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀρχὴν Στέφανος ἔτοιμος, καὶ συνελθών, καὶ τὴν ἀρχὴν παραλαμβάνων, πάρεδρος γενόμενος, δίδωσι τὸν ἄνθρωπον τούτῳ γυναῖκα, τὴν τοῦ νεανίσκου θυγατέρα, καὶ ἐγγυᾶται Στέφανος ἔτοιμος, ὡς αὐτοῦ θυγατέρα ἔσαν. ἕτω πολὺ τῶν νόμων καὶ ὑμῶν κατεφρόνησεν, καὶ αὕτη ἡ γυνὴ ὑμῖν ἔθυε τὰ ἱερὰ τὰ ἀρρητα ὑπὲρ τῆς πόλεως, καὶ εἶδεν ἃ οὐ θεμιτὸν ἦν αὐτὴν ὁρᾶν. ἕνεκα ἕτων. καὶ τοιαύτη ἔτι εἰσῆλθεν, οἱ δὲ θεοὶ ἄλλον ἀθλιώτερον, τοσούτων ὄντων, εἰσέρχεται, ἀλλ' ἡ τοῦ Βασιλέως γυνὴ ἐξώρκωσέ τε τὰς *γεραίρας τὰς ὑπηρετούσας τοῖς ἱεροῖς· ἔξεδόθη τῷ Διονύσῳ γυνή· ἔπραξε τὰ ὑπὲρ τῆς πόλεως τὰ πάτρια τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς, πολλὰ καὶ ἅγια καὶ ἀπόρρητα. ἀκοῦσαι οἷόν τ' ἐστὶ, πῶς ποιήσαί γε τῇ δυστυχούσῃ δυσεβῶς ἔχει; ἄλλως τε, καὶ τοιαύτη γυναικὶ, καὶ τοιαῦτα ἔργα δεδιαπεπραγμένῃ; βούλομαι δ' ὑμῖν ἀκριβέστερον περὶ αὐτῶν ἄνωθεν διηγήσασθαι καθ' ἕκαστον, ἵνα μᾶλλον ἐπιμελείαν ποιήσησθε τῆς ὑμετέρας καὶ εἰδῆτε ὅτι ἃ μόνον ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν καὶ τῶν νόμων τὴν ψῆφον οἴσετε, ἀλλὰ καὶ τοῦ πρὸς τοὺς θεοὺς δικαιοσύνης ὑμετέραν ὑπὲρ τῶν ἠσεβημένων ποιούμενοι, καὶ κολάζοντες τοὺς ἠδικηκότας. τὸ γὰρ ἀρχαῖον, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, δικαιοσύνη ἐν τῇ πόλει ἦν, καὶ ἡ βασιλεία τῶν ἀεὶ ὑπερεχόντων, διὰ τὸ αὐτόχθονας εἶναι. τὰς δὲ θυσίας ἁπάσας ὁ βασιλεὺς ἔθυε, καὶ τὰς σεμνοτάτας

καὶ

Quas conditiones cum accepisset Epænetus, actionémque, qua Stephanum persequebatur, sustulisset: congressis eis, cum sponsores arbitri sederent, æqui dicere Stephanus nihil poterat: sed postulabat, vt Epænetus aliquid ad elocandam Neæræ filiam conferret: & inopiam suam, & inflictam à Phrastore mulieri calamitatem commemorans, dotisque iacturam, & inopiam eius denuò elocandæ. Tu verò, inquit, & rem habuisti cum muliere, & æquum est ei te benefacere: aliáque blanda verba afferebat, quibus aliquis in mala vti causa precando posset. Arbitri vtroque audito, eos reconciliant: & Epænetо persuadent, vt mille drachmas ad elocandam Neæræ filiam conferret. Et vt hæc omnia verè à me dici constet, horum vobis testes, eos ipsos qui & sponsores & arbitri fuerunt, exhibebo.

TESTES.

Nausiphilus Cephalensis, Aristomachus Cephalensis, testantur se fuisse sponsores Epæneti Andrij, cum Stephanus se in adulterio deprehendisse diceret Epænetum: & cum Epænetus à Stephano abijsset, sui iuris factus, accusasse Stephanum apud Sexuiros, se esse ab eo per iniuriam in vincula coniectum: & se factos sequestres, reconciliasse Epænetum & Stephanum. Pactionem autem esse eam, quam exhibeat Apollodorus.

PACTIO.

His conditionibus Stephanum & Epænetum sequestres reconciliarunt: Eorum quæ de carcere accidissent, memoriam abolendam: Epænetum Phanoni, quoniam ea sæpe vsus esset, mille drachmas ad elocationem dare oportere. Stephanum Epæneto, quoties huc venisset, & cum ea congredi vellet, Phanonem exhibere oportere. Eam igitur etsi nimis euidenter cognitum est esse peregrinam, & apud eam iste adulterum comprehendere fuit ausus: eò contumeliæ tamen Stephanus & Neæra processerunt, vt non contenti essent, ipsam Neæram ciuem esse dicere. Sed vbi animaduerterant Theogeni Cothocidæ sortitò obuenisse, vt rex esset sacrificulus, homini vt nobili, sic pauperi, & rerum imperito: sese adiungit ei, cum esset explorandus, & impensarum partem magistratum ineunti submistrat Stephanus, & magistratum ab eo fraude circumuento mercatus, sit eius assessor: vxorem ei mulierem dat, Neæræ filiam, & despondet Stephanus pro sua filia. Vsque adeò & leges, & vos contempsit. Ita ea mulier vobis arcana illa sacra pro repub. immolauit: & vidit, quæ eam vt peregrinam videre nefas: & cum talis esset, eò ingressa est, quò nemo alius Athenienſium, in tanta ciuium multitudine, ingredi audet, præter regis vxorem: & sacramento adegit Geræras mulieres illas quæ sacris ministrant, & elocata est Baccho vxor, & patrio ritu pro repub. rem diuinam fecit, in qua multa fiunt & sacra & arcana. Quæ verò vel audire nefas est: qui citra impietatem à qualibet administrari queat? tali muliere præsertim, talibusq; rebus gestis? Volo autem altius exorsus, vobis accuratius referre singula: vt vobis vltio maiori curæ sit: vtq; sciatis, vos non modò pro vobis ipsis, & legibus sententiam laturos: sed & deorum immortalium religionem violatam vindicaturos, & pœnas sumpturos de conſceleratis. Olim dominatu respublica regebatur, & regnum eorum erat quibusque temporibus, qui præcæteris eminebant, propterea quòd indigenæ essent. Sacra autem rex obibat omnia: eorumq; religiosissima,

Phanonis rum pro ciuè despon sa Theogeni regi sacrificulo: cuius muneris originem expo nit orator.

I 2 & ar-

& arcana, vxor eius curabat : idque meritò, cum regina esset. Postquam autem Theseus ciues in vnum congregauit, liberámque rempublicam instituit & vrbs multitudine incolarum frequentari cœpit : populus nihilominus regem creabat delectu è viris præstantissimis habito. Vxorem autem eius, lege sanxit esse ciuem, & non alteri commistam viro, sed virginem ducendam, vt patrio ritu arcana sacra pro republica immolarentur, & iusta dijs piè solverentur: vtq; nec desereretur, nec innouaretur quicquam. Hanc legem pilæ lapideæ inscriptam erexerunt in Bacchi templo, iuxta aram in plaudibus: eáque pila etiam nunc extat obscuris literis Atticis inscripta. Quod populus testimonium esse voluit suæ erga deum illum religionis, & tanquam depositum relinquere posteritati : vxorem tibi dandam, & sacra obituram, talem esse volumus. propterea in antiquissimo templo Bacchi in paludibus collocarunt : vt ne multi, quæ inscripta sunt, cognoscerent. Quotannis enim semel aperitur, pridie idus Nouembris. De tam sanctis igitur & venerandis sacris, quæ maiores vestri tam præclarè splendidéque curarunt, operæprecium est & vos suscipere curam, Athenienses: & ij qui petulanter sacra vestra contempserunt, qui deorum immortalium religionem nefariè violarunt, duabus de causis puniendi sunt : vt & hi pœnas dent scelerum, & cæteri caueant & formident, ne quid in deos & rempublicam delinquant. Vocabo autem vobis & sacrum præconem, qui regis vxori ministrat, cum lustrat ministras ad canistra & ad aram, priusquam sacra attingant: vt & iusiurandum, & ea quæ de more dicuntur, audiatis, quatenus audiri fas est: & cognoscatis, quàm augusta & sacra & vetusta sint illa instituta.

IVSIVRANDVM MINISTRARVM.

Pia & pura & munda sum à cæteris immundis, & à viri congressu, & diuinum natalem & Iobacchea celebro Baccho, patrio ritu, & legitimis temporibus. Iusiurandum igitur, et instituta patria, quantum enunciari fas est, audiuistis: eam item, quam Stephanus Theogeni, regi sacrificulo, despondit vxorem pro sua filia, sacra fecisse, & iusiurandum detulisse Geræris, cognouistis. Iam vti constet, nec ijs ipsis mulieribus, quæ sacra hæc intuentur, effari licere apud alios : testimonium etiam vobis exhibebimus, secretò illud quidem factum, sed quod rebus ipsis tamen & perspicuum & verum esse demonstrabo. Cum hæc sacra fierent, & nouemuiri in vicum Martium legitimis diebus ascenderent : statim senatus Areopagiticus, qui in alijs quoque religionibus tuendis multum reipublicæ commodat, inquirit in istam Theogenis vxorem, quæ nam esset: eámque coarguit, & sacrorum curam suscipit, & Theogenem pro sua potestate mulctat, secretò tamen, & cum modestia. Nec enim ea sunt præditi autoritate, vt quenquam Athenienſium pro sua libidine puniant. Factis autem verbis, & senatu grauiter ferente, Theogenemq; puniente, qui talem vxorem duxisset, eamq; arcana pro republica sacra facere permisisset : precabatur Theogenes, suplicabat, obtestabatur : dicens, nescisse se Neæræ esse filiam, sed decepta à Stephano, pro germana eius duxisse filia ex lege: & propter imperitiam rerum, suámque simplicitatem, istum assessorem sibi asciuisse, vt is magistratu fungeretur, tanquam beneuolum: propterea que contraxisse cum eo affinitatem.

Me ve-

A καὶ ἀρρήτους ἡ γυνὴ αὐτῷ ἐπίοι, εἰκότως. Βασίλισσα ἦσαν. ἐπειδὴ δὲ ὁ Θησεὺς συνῴκησεν αὐτοὺς, καὶ δημοκρατουμένην ἐποίησε, καὶ ἡ πόλις πολυάνθρωπος ἐγίγνετο· τὸ μὲν βασιλέα αὐτὸν εἶναι ὁ δῆμος οὐκ ἠξίου διὰ τὸ μισεῖν τοὺς κατ' ἀνδραγαθίαν χειροτονουμένους. τὴν γυναῖκα αὐτῷ, οἷμαι ἐβούλετο, ἀστὴν εἶναι, καὶ μὴ θυγατέρα μισθωτῷ ἑτέρῳ ἀνδρὶ, ἀλλὰ παρθένον γαμεῖν, ἵνα καὶ τὰ πάτρια θύηται τὰ ἄρρητα ἱερὰ ὑπὲρ τῆς πόλεως, καὶ τὰ νομιζόμενα γίγνηται τοῖς θεοῖς ὁσίως, καὶ μηδὲν καταλυθῇ, μηδὲ καινοτομηθῇ. καὶ τοῦτον τὸν νόμον γράψαντες ἐν στήλῃ λιθίνῃ, ἔστησαν ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Διονύσου τοῦ ἐν τοῖς Βωμοῖς ἐν λίμναις· καὶ αὐτὴ στήλη ἔτι καὶ νῦν ἕστηκεν, ἀμυδροῖς γράμμασιν ἀττικοῖς δηλοῦσα τὰ γεγραμμένα. καὶ μαρτυρίαν ποιούμενος ὁ δῆμος ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ δεισιδαιμονεῖν περὶ τὸ θεῖον, καὶ τοῦτο καταθήκην καταλείπων τοῖς ὕστερον μέλλουσι, ὅτι τὴν γέ σοι γυναῖκα δοθῆναι ἐβουλήθημεν καὶ ποιῆσαι τὰ ἱερὰ, τοιαύτην ἀξιοῦμεν εἶναι. καὶ διὰ ταῦτα ἐν τῷ ἀρχαιοτάτῳ ἱερῷ τοῦ Διονύσου ἐν λίμναις ἔστησαν, ἵνα μὴ πολλοὶ εἰδῶσι τὰ γεγραμμένα. ἅπαξ γὰρ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου ἀνοίγεται, τῇ δωδεκάτῃ τοῦ Ἀνθεστηριῶνος μηνός, ὑπὲρ τοίνυν ἁγίων καὶ σεμνῶν ἱερῶν, ὧν οἱ πρόγονοι ὑμῶν

B οὕτω καλῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς ἐπεμελήθησαν, ἄξιον καὶ ὑμᾶς παραδέσθαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· καὶ οὐκ ἀπολογῶς μὲν καταφρονοῦντας τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων, αἰκαὶ δῶς δ' ἠσεβηκότας εἰς οὕτω θεοὺς ἄξιον ὑμᾶς ὀργισθῆναι δυοῖν οὖν ἕνεκα· ἵνα ὅστις τε τῶν ἠδικημένων δίκην δῶσι, καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν μηδεὶς ἀσεβῇ μηδὲν εἰς τοὺς θεοὺς ἄξιον ὑμῶν. ἐγὼ δὲ τὴν πόλιν ἀμαρτάνειν. βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ τὸν ἱερὸν κήρυκα καλέσαι, ὃς ὑπηρετεῖ τῇ τοῦ βασιλέως γυναικὶ, ὅταν ἐξορκῇ τὰς γεραίρας ἐν κανοῖς πρὸς τῷ βωμῷ πρὸ τῶν ἁπάντων τῶν ἱερῶν· ἵνα καὶ τὸν ὅρκον, καὶ τὰ λεγόμενα ἀκούσητε, ὅσον οἷόν τ' ἐστὶν ἀκούειν· καὶ εἰδῆτε, ὡς σεμνὰ καὶ ἅγια καὶ ἀρχαῖα τὰ νόμιμά ἐστιν.

Ὅρκος γεραιρῶν.

Ἁγνίζω δὲ καὶ εἰμὶ καθαρὰ καὶ ἁγνὴ ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν καθαρσίων, καὶ ἀπ' ἀνδρὸς σωφρονίσας. καὶ τὰ * Διόγνια καὶ Ἰοβακχεῖα γεραί[illegible]ω ὁσίως καὶ νύσω καὶ τὰ πάτρια καὶ ὡς πάντα καθήκει χρόνοις. τὰ μὲν ὅρκια τοίνυν καὶ τὰ νομιζομένων πατρίων, ὅσα οἷόν τ' ἐστὶν εἰπεῖν, ἀκηκόατε. καὶ ὡς ὁσίως στέφανος ἡγήσατο τῷ θεοφιλεῖ γυναῖκα βασιλεύουσι, ὡς αὐτὴ ἦσαν θυγατέρα, αὐτὴ ἐπὶ τὰ ἱερὰ πᾶσα, καὶ ἐξώρκωσε τὰς γεραίρας· καὶ ὅλως ἀεὶ αὐτὴ τὰς ὁρώσας τὰ ἱερὰ ταῦτα οἷόν τέ ἐστι λέγειν πρὸς ἄλλον ἀδένα. Φέρε δὴ καὶ μαρτυρίαν ὑμῖν ἀποδείξω ταῦτα λεγόμενα ὑμῖν ἃ ἀπορρήτως γεγενημένων ὑμῶν αὐτοῖς τοῖς πεπραγμένοις ἐπιδείξω φανερὰ ὄντα καὶ ἀληθῆ. ὡς γὰρ ἐγένετο τὰ ἱερὰ ταῦτα, καὶ ἀνέβησαν εἰς ἄρδον πάγον οἱ ἐννέα ἄρχοντες ἐν τῇ καθηκούσῃ ἡμέρᾳ· οὗτος ἡ βουλὴ ἡ ἐν Δρείῳ πάγῳ, ὥσπερ καὶ πάλαι πολλὰ ἀξία ἐστὶ τῇ πόλει σεμνοῖν εὐσέβειαν, ἐζήτει τὴν γυναῖκα ταύτην ὁ θεοφιλὴς ἢ τίς ἐστιν, καὶ ἐξήλεγχε, καὶ σκοπεῖ τὰ ἱερὰ πότερον ἐποιεῖτο, καὶ ἐζημίου τὸν θεοφιλῆ ὅσα κύρια ἐστὶν ἐν ἀπορρήτῳ ἢ, καὶ διὰ κοσμιότητος· ἃ γὰρ αὐτοκράτορές εἰσιν, ὡς αὖ βέλωνται, ἀθῳωσίων ἵνα κελάσαι. γνόμενον ἢ λόγων καὶ χαλεπῶς φερούσης τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλῆς, καὶ ζημιούσης τὸν θεοφιλῆ ὅτι τοιαύτην ἔλαβε γυναῖκα, καὶ ταύτην ἐᾶσαι ποιῆσαι τὰ ἱερὰ τὰ ἀπόρρητα ὑπὲρ τῆς πόλεως, ἐδεῖτο ὁ θεοφιλὴς ἱκετεύων καὶ ἀντιβολῶν, λέγων, ὅτι οὐκ ἤδει νεαίρας αὐτὴν ἦσαν θυγατέρα, ἀλλ' ἐξαπατηθεὶς ὑπὸ Στεφάνου, ὡς αὐτὴ θυγατέρα ἦσαν αὐτῷ λαμβάνων γνησίαν, κατὰ τὸν νόμον καὶ διὰ τὴν ἀπειρίαν τῶν πραγμάτων καὶ τὴν ἀκακίαν τὴν ἑαυτοῦ, ξυνοικεσίαν ποιήσασθαι, ἵνα δι' αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν, ὡς εὖ νοῦν ὄντα, καὶ διὰ τοῦτο κηδεύσειν αὐτῷ.

C

ὅτι δ' ἔφη, ἐγὼ ψεύδομαι, μεγάλῳ τεκμηρίῳ καὶ τεκ- A
φανεῖ ὑμῖν ἐπιδείξω ὑμῖν. τὴν γὰρ ἄνθρωπον ἀποπέμψω ἐκ τῆς οἰκίας, ἐπειδὴ οὐκ ἔστι Στεφάνου θυγάτηρ, ἀλλὰ Νεαίρας. κἂν μὲν ταῦτα ποιήσω, ἤδη πιστεύετέ μοι ἔξωθεν οἱ λόγοι, οἱ παρ' ἐμοῦ λεγόμενοι ὡς ἐξηπατήθην. ἐὰν δὲ μὴ ποιήσω, τότ' ἤδη με κολάζετε, ὡς πονηρὸν ὄντα, καὶ εἰς θεοὺς ἠσεβηκότα. ἱκετεύομέν σε ἡμεῖς ταῦτα ὁ Θεογένης, καὶ δεόμεθα, ἅμα μὲν καὶ ἐλεήσαι αὐτὸν ἡ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλὴ διὰ τὴν ἀκακίαν τοῦ τρόπου, ἅμα δὲ καὶ ἐξηπατημένῳ τῇ ἀληθείᾳ ἡγεμονεύσῃ ὑπὸ τοῦ Στεφάνου, ἐπέσχεν. ὡς ἡ καλιὰ ἐξ Ἀρείου πάγου ὁ Θεογένης, ὀργὴν τοῖς τε ἀνθρώποις τοῖς ταύτης νεαίρας θυγατέρα ἐκβάλλει ἐκ τῆς οἰκίας, τόν τε Στέφανον τὸν ἐξαπατήσαντα αὐτὸν τοῦτον ἀπελαύνει τοῦ συνεδρίου. καὶ ἅτως ἐπαύσαντο οἱ Ἀρεοπαγῖται κρίνοντες τὸν Θεογένη, καὶ ὀργιζόμενοι αὐτῷ. καὶ συγγνώμην εἶχον ἐξαπατηθέντι. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν μάρτυρα αὐτὸν τὸν Θεογένη καλῶ καὶ ἀναγκάσω μαρτυρεῖν. κάλει μοι Θεογένη Ἐρχιέα.

Μαρτυρία.

Θεογένης Ἐρχιεὺς μαρτυρεῖ, ὅτε αὐτὸς ἐβασίλευε, γῆ- B
μαι φανὼς ὡς Στεφάνου ὢν θυγατέρα. ἐπεὶ δὲ ἤσθετο ἐξηπατημένος, τήν τε ἄνθρωπον ἐκβαλεῖν, καὶ οὐκέτι συνοικεῖν αὐτῇ καὶ Στέφανον ἀπελάσαι ἀπὸ τοῦ συνεδρίου, καὶ οὐκ ἐᾶν ἔτι παρεδρεύειν αὐτῷ. λάβε δή μοι τὸν νόμον ὅπῃ τούτοις τοῦτον, καὶ ἀνάγνωθι· ἵν' εἰδῆτε, ὅτι οὐ μόνον προσῆκεν αὐτῷ ἀπέχεσθαι τῶν ἱερῶν τούτων τοιούτων ὄντων, καὶ τοιαῦτα διαπεπραγμένῳ, τοῦ ὁρᾶν καὶ θύειν καὶ ποιεῖν ἃ τοῖς νομιζομένοις ὑπὲρ τοῦ πόλεως πατρίοις, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων τοῦ ἀθλωύησιν ἁπάντων. ἐφ' ᾗ γὰρ αὐτοῦ μοιχὸς ἁλῶ γυναικί, οὐκέτ' ἔξεστιν αὐτῇ ἐλθεῖν εἰς ἁδυτὸν τῶν ἱερῶν τοῦ δημοτελῶν, εἰς ὃ καὶ τοῖς ξένοις καὶ τοῖς δούλοις ἐλθεῖν ἐξουσίαν ἔδοσαν οἱ νόμοι, καὶ θεασομένῳ καὶ ἱκετεύσουσιν εἰσιέναι. ἀλλὰ μόνας ταύτας ἀπαγορεύουσιν οἱ νόμοι τοῦ γυναιξὶ, μὴ εἰσιέναι εἰς τὰ ἱερὰ τὰ δημοτελῆ, ἐφ' ᾗ ἐὰν μοιχὸς ἁλῶ· ἐὰν δ' εἰσίωσι καὶ ὑπερνομῶσι· νηπινεῖ πάσχειν τὰ βουλομένῳ, ὅ, τι ἂν πάσχῃ τοῦτο θανάτου. καὶ ἔδωκεν ὁ νόμος τὴν ἡμωρίαν ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ἐντυχόντος. διὰ τοῦτο δ' ἐποίησεν ὁ νόμος τοῦτο θανάτου τἄλλα ὑβριζομένους, * αὐτοῦ μηδ' ἁμοῦ λαβεῖν δίκην, ἵνα μὴ μιάσματα μηδ' ἀσεβήματα γίγνηται ἐν τοῖς ἱεροῖς· ἱκανὸν φόβον τοῦ γυναιξὶ παρασκευάζων τοῦ σωφρονεῖν, καὶ μηδὲν ἀμάρτανειν, ἀλλὰ δικαίως οἰκουρεῖν, διὰ παντός· ὡς ἂν μὴ ἁμάρτῃ τούτων, ἅμα ἐκ τοῦ οἰκίας τοῦ ἀνδρὸς ἐκβεβλημένη ἔσται, καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν, τῆς πόλεως. καὶ ὅλῃ τοῦτ' ἅτως ἔχει, τοῦ νόμου αὐτοῦ ἀκούσαντες ἀναγνώθι τοῦτον, εἰσθε. καί μοι λάβε τὸν νόμον.

Νόμος μοιχείας.

Ἐπὰν ἁλῷ τις μοιχὸν, μὴ ἐξέστω τῷ ἑλόντι συνοικεῖν τῇ γυναικί· ἐὰν δὲ συνοικῇ, ἄτιμος ἔστω· μὴ ἐξέστω τῇ γυναικὶ εἰσιέναι εἰς τὰ ἱερὰ τὰ δημοτελῆ, ἐφ' ᾗ ἂν μοιχὸς ἁλῷ· ἐὰν δ' εἰσίῃ νηπινεῖ πασχέτω ὅ, τι ἂν πάσχῃ, πλὴν θανάτου. βούλομαι τοίνυν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων μαρτυρίαν ποιήσασθαι, ὡς περὶ πολλοῦ ἄξει τοῖς ἱεροῖς τούτοις, καὶ ὡς πολλὴν πρόνοιαν ποιεῖται αὐτοῦ πεποίηται). ὁ γὰρ δῆμος ὁ Ἀθηναίων κυριώτατος ὢν τοῦ ἐν τῇ πόλει ἁπάντων, καὶ ἐξὸν αὐτῷ ποιεῖν ὅ, τι ἂν βούληται· ἅτω καλὸν καὶ σεμνὸν ἡγήσατ' εἶναι δῶρον τὸ Ἀθηναίων γέρας, ὥστε νόμους ἔθετο αὐτῷ καθ' ὃς ποιεῖσθαι δεῖ, ἐάν τινα βάλλων, πολίτων οἰνῶν ποτε πεπλακισμένοι εἰσὶν ὑπὸ στέφανα τοιαῦτα τοῦ ἅτω μεγαλοπρεπῆ τῶν. ὅμως δ' ἀκούσαντες αὐτῶν, βελτίους ἔσεσθε, καὶ κάλλιστα καὶ τὰ σεμνότατα δῶρα τοῖς ἐργεροῦσι τὴν πόλιν

Me verò, inquit, non mentiri, magno & illustri vobis argumento probabo. Mulierem enim ejiciam domo, quoniam non Stephani, sed Neæræ est filia. Quod vbi fecero: tum verbis meis adhibete fidem, cum dico me deceptum. Sin minus fecero: tum verò me punitote, vt improbum, & in deos impium. Pollicito igitur hæc Theogene, & supplicante: partim misertus eius senatus Areopagiticus, propter ingenij simplicitatem, partim etiam quod à Stephano deceptum esse reuera putaret, moram interposuit. Vt verò è vico Martio descendit Theogenes, statim & mulierem Neæræ filiam domo expellit, & Stephanum à quo deceptus fuerat, concilio mouet. Sic Areopagitæ Theogenem missum fecerunt, eique irasci destiterunt, veniamq; decepto concesserunt. Et vt hæc à me vere dici constet, horum vobis testem ipsum Theogenem voco, & testari cogam. Voca mihi Theogenem Erchiensem.

TESTIMONIVM.

Theogenes Erchiensis testatur, se, cum regem ageret, duxisse Phanonem pro Stephani filia. vbi verò se deceptum esse animaduertisset, tum mulierem eiecisse ac repudiasse, tum Stephanum ab assessu repulisse, nec passum sibi diutius assidere. Age cape mihi legem his de rebus latam, & lege: vt sciatis, non deciuisse tantùm eam abstinere sacris his, quæ talis esset, taliáque patrasset, nec vel videre, vel immolare, vel facere quicquam pro patrio vrbis ritu: sed cæteris etiam sacris Athenarum omnibus ei esse interdictum. Cum qua enim muliere deprehensus fuerit adulter, ei in nullum templum populare licet ingredi: cum in ea & peregrinis mulieribus, & ancillis liberum aditum prebuerint leges, tum spectandi, tum supplicandi gratia: solas istas mulieres ingressu publicorum fanorum leges prohibent, cum quibus adulter fuerit deprehensus. Sin ingressæ fuerint cõtemptis legibus: impunè quouis multari licere modo, vitæ modò parcatur: & mulctandi eas potestatem lex cuiuis obuio dedit. Hác autem de causa, mulieribus adulteris, etsi cæteris omnibus iniurijs exagitentur, negauit vltionem, interfici tamẽ noluit: ne fana polluantur, aut religio violetur: satis magno terrore illi sexui iniecto, ad colendam modestiam, & flagitia vitanda: traditaq; disciplina, domum, sicut æquum est, custodiendi: quòd si quid tale in se admiserint, simul & ædibus mariti, & publicis vrbis fanis sint ejiciendæ. hæc ita se habere ipsa lege audita cognoscetis. Cape legẽ.

LEX ADVLTERII.

Postquam autem adulterum deprehenderit, ei qui deprehendit, porrò in matrimonio habere mulierem eam ne liceat. Quam si retinuerit: ignominiosus esto. Neque mulieri liceat ingredi in fana publica, cum qua fuerit adulter deprehensus. Sin ingressa fuerit: impunè quiduis in eam liceat, morte excepta. Exhibebo autem vobis Athenienses, etiã populi Atheniẽsis testimonium, quantæ curæ hæc sacra habeat, quanta ea diligentia & studio complectatur. Populus enim Athenienſis, cuius summa est in rebus ad rempublicam pertinentibus omnibus autoritas, cuiq; facere quod voluerit licet: ita præclarum & splendidum donum esse censuit Atheniensem fieri: vt ipse sibi leges præscripserit, quibus legibus faciendus sit, si quem donatum ciuitate velint: quæ nunc proculcatæ sunt à Stephano, & ijs qui sic matrimonia contraxerũt. Quæ vos audisse præstabit: vt cognoscatis, eos pulcherrima & splendidissima dona, de republica

Alia digressio: qua, quanta res sit ciuitas Atheniensis, exẽplo Platonis docet.

bene meritis tribui solita, contaminasse. Primùm enim lata hæc populo lex est, ne quem facere liceat Athenienſem, niſi qui propter ſtrenuam Athenienſi populo nauatam operam & fortitudinem, fieri ciuis mereatur. Deinde ſi perſuaſum populo fuerit, vt det id munus: ratam cooptationem eſſe haud ſinit, niſi concione ſequenti viri amplius ſex mille Athenienſes, occultis ſuffragijs comprobarint. Senatores autem iubet ea lex proponere capſulas, & calculos dare accedenti populo, priuſquam hoſpites ingrediantur, & * præmia tollant: vt vnuſquiſq; ſui iuris adhuc, ſecum ipſe deliberet, quem ciuem ſit facturus? an eo munere ſit dignus is qui accepturus ſit? Poſt hæc violatarum legum actionem cuiuis Athenienſium in eum dedit: licétque ingreſſo in iudicium, reuincere, non dignum eſſe eum munere illo, ſed contra leges Athenienſem eſſe factum. Et iam nonnullis vſuuenit, vt dato munere per populum, flagitantium verbis deceptum, falſæ rogationis actione apud iudices propoſita, is qui munus accepiſſet, conuinceretur munere indignus eſſe, eóque iudicum ſententia ſpoliaretur. Ac multos è veteribus commemorare, operoſum fuerit. Sed vos omnes meminiſtis, & Pytholam Theſſalum, & Apollonidem Olynthium, ciuitate à populo donatos, eadem à iudicibus eſſe ſpoliatos. Nam hæc non ita olim facta ſunt, vt à vobis ignorentur. His ita firmis & præclaris legibus cum reſpublica firmata ſit, per quas fieri Athenienſem oporteat: alia poſt has omnes lex ſummæ autoritatis eſt ſancita. Tantæ curæ populo fuit & ipſe ſibi, & dij immortales, vt ſacra pro republica religioſe fierent. Nam quoſcunque populus Athenienſis ciues fecerit, eos lex apertè vetat in collegium nouemuirorum cooptari, aut vllius ſacerdotij adipiſcendi ius habere. Horum verò liberis iam populus hoc omnia conceſſit: cum hac tamen appendice, ſi ſint è muliere ciue ſuſcepti, & legitimè deſponſa. Et hæc me verè dicere, magno & illuſtri ego teſtimonio vobis oſtendam. Narrabo autem vobis, antequam ad rem ipſam veniam, quo pacto ea lex lata, & propter quos promulgata ſit, quàm præſtantes viros, & conſtantes populi amicos. Ex his enim ſcietis omnibus, & populi beneficium bene merentibus repoſitum, proculcatum: & quantis veſtris vtilitatibus obſtent tum Stephanus, tum cæteri, qui eodem modo vel matrimonia contraxerunt, vel liberos ſuſceperunt. Platæenſes ſoli Græcorum omnium vobis, Athenienſes, in Marathonem ſuppetias venerunt, cum Datis Perſarum regis imperator Eretria recedens, Eubœa ſubacta, in noſtrum agrum cum ingentibus deſcendiſſet copijs, & populabundus vagaretur. Nam etiam hodie fortitudinis eorum in Varia porticu monimenta, pictura repræſentat. Quàm enim quiſque celerrimè potuit, ſi atim accurrens pictus eſt, * canes illi Bœotias habentes. Atque iterum Xerxe Græciam inuadente, Thebanis cum Medo coniunctis, noſtram deſerere amicitiam auſi non fuerunt: ſed ſoli de cæteris Bœotijs, partim cum Lacedæmonijs & Leonida in Thermopylis contra barbarum inſtructi vnà perierunt: partim conſcenſis noſtris triremibus, quòd proprias naues non haberent, ſocia nobiſcum arma iunxerunt: & ad Artemiſium, & ad Salaminem, & ad Platæas poſtrema pugna commiſſa cum Mardonio regis duce, vobiſcum & cum cæteris libertatis aſſertoribus coniuncti, commune bonum, libertatem, cæteris Græcis reſtituerunt.

Cate-

πόλιν διδόμενα, γνώσεσθε ὡς λελυμασμένοι εἰσί. πρῶ- A
τον μὲν γὰρ νόμος ἐστὶ τῷ δήμῳ κείμενος, μὴ ἐξεῖναι
ποιήσασθαι ἀθλωτάν, ὃν ἂν μὴ δι' ἀνδραγαθίαν εἰς τὸν
δῆμον τῶν ἀθλωτῶν, ἄξιον ἢ γενέσθαι πολίτην. ἔπει-
τ' ἐπιδὰν πληθῇ ὁ δῆμος, καὶ δῶ τὰ δωρεὰν ὅσα ἐκκυ-
κλίαν γενέσθαι ποιήσειν, ἐὰν μὴ τῇ ψήφῳ εἰς τὸ ὀπίσω
ἐκκλησίαν ὑπὲρ ἑξακισχιλίους ἀθλωτὰς ψηφίσωσι,
κρύβδην ψηφιζόμενοι. οὗτος ἦν πρυτανεύσας κελεῦσαι τι-
θέναι οὗτος καὶ ἵστησι ὁ νόμος, καὶ τὰ ψῆφον διδόναι πρῶ-
τον τῷ δήμῳ, πρὶν οὗτος ξένους εἰσιέναι, καὶ τὰ ἱερὰ
αἱρεῖν· ἵνα κύριος ὢν αὐτὸς αὑτῷ ἕκαστος, σκοπῇ
πρὸς αὑτὸν, ἵν' ὅτου μέλλει πολίτην ποιήσεσθαι, εἰ ἄ-
ξιός ἐστι τὰ δωρεᾶς ὁ μέλλων λήψεσθαι. ἐπὰν μὴ πάν-
των ἀνόμων γραφὴν ἐποίησε κατ' αὐτὸν τὸν βουλόμε-
νον ἀθλωτάν. καὶ ἔστιν εἰσελθόντα εἰς τὸ δικαστήριον
ἐξελέγξαι, ὡς οὐκ ἄξιός ἐστι τὰ δωρεᾶς, ἀλλὰ πάντα οὗτος
νόμος ἀθλωτὰς γέγονε, καὶ ἤδη ἤδη ἐστὶ τὰ δήμου τοῦ
τὰ δωρεὰν, λόγῳ ἐξαπατηθέντος ὑπὸ τὰ αἰτιωτῶν,
πάντα νόμων γραφὴς γενομένης, καὶ εἰσελθόσης εἰς τὸ δι-
καστήριον, ἐξελεγχθῶσι συνέβη τὰ εἰληφότα τὰ δω- B
ρεὰν, μὴ ἄξιον εἶναι αὐτά· καὶ ἀφείλετο τὸ δικαστήριον,
καὶ οὗτος μὲν πολλοὺς, καὶ παλαιοὺς, ἔχον διηγήσασθαι ἂν
πάντες μνημονεύετε, περὶ Θόλαν τε τὰ Θετταλὸν, καὶ Ἀπολ-
λωνίδην τὰ ὀλυνθίων, πολίτας ὑπὸ τοῦ δήμου γενομέ-
νους, ἀφείλετο τὸ δικαστήριον. παῦται γὰρ αἱ πάλαι εἰσὶ γε
γενημέναι, ὥστε ἀγνοεῖν ὑμᾶς. ἵνα τοίνυν καλῶς καὶ νο-
μίμως τὰ νόμων κειμένων ὑπὲρ τὰ πολιτείας, δι' ὧν δεῖ ἀ-
θλωτὰν γενέσθαι, ἕτερός τίς ἐστιν ἐφ' ἅπασι τούτοις κυρί-
ως νόμος κείμενος. ἵνα τοίνυν ὁ δῆμος πρό-
νοιαν ἐποιεῖτο ὑπὲρ αὐτοῦ τὰ θεῶν, ὥστε δι' εὐσεβείας τὰ
ἱερὰ θύεσθαι ὑπὲρ τὰ πόλεως. ὅστις γὰρ ἂν ὁ δῆμος
ποιήσηται τὰ ἀθλωτὰν πολίτας· ὁ νόμος ἀπαγορεύ-
σας ἀφαιρήσεται, μὴ ἐξεῖναι αὐτοῖς τὰ ἐννέα ἀρχόντων ἱερέ-
σθαι, μηδὲ ἱεροσύνης μηδεμιᾶς μεταλαχεῖν. πῶς δ' οὐκ τέ
τῶν μετέδωκεν ἤδη ὁ δῆμος ἁπάντων, καὶ πεπόηκεν, ἐὰν ὦσιν ἐκ γυναικὸς ἀστῆς, καὶ ἐγγυητὰ τὰ νόμοις
ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, μεγάλη καὶ σαφὴς μαρτυρία
ἐγὼ ὑμῖν δηλώσω. βούλομαι δ' ὑμῖν τὰ νόμον πρῶτον
προδιηγήσασθαι, ὡς ἐτέθη, καὶ πρὸς ὃς ἐτέθη. ὡς ἄν-
δρας ἀγαθοὺς ὄντας, καὶ βεβαίους φίλους πεῖται τὰ δήμου γε-
γενότας. ἐκ τούτων γὰρ ἁπάντων εἵπεσθε τῶν πρὸ τὰ δήμου
δωρεὰν τὰ δοθέντα τοῖς Θεραπευταῖς πεπολακευμέ- C
νων, καὶ ὅσων ἡμᾶς ἀγαθῶν κωλύσασι κυρίους εἶναι, σα-
φὴς πάσι, καὶ οἱ τὰ αὐτὰ τρόπον τοῦτο γεγραμμένοι, καὶ
παιδοποιούμενοι. πλατταιεῖς γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθλωτάν μό-
νοι τὰ ἑλλήνων ὑμῖν ἐβοήθησαν μαραθῶνάδε, ὅτε ὁ βάρ-
βαρος Δαρείου στρατηγὸς, ἀναχωρῶν ἐξ Ἐρετρίας,
εὐβοίαν ἐφ' ἑαυτῷ ποιησάμενος, ἀπέβη εἰς τὴν χώραν
πολλῇ δυνάμει, καὶ ἐπόρθει· καὶ ἔτι καὶ νῦν τὰ αἰσθρασίας
αὐτὰ ὑπομνήματα ἐν τῇ ποικίλῃ στοᾷ γραφὴ δεδήλω-
κεν. ὡς ἕκαστος γὰρ τάχιστ' εἶχεν, οὗτος προσεβοήθει
γεγραπται, οἱ τὰς κύας τὰς βοιωτίας ἔχοντες. πλὴν
ὑξέρξου ἰόντος ἐπὶ τὰ ἑλλάδα, θηβαίων μηδισάντων,
οὐκ ἐτόλμησαν ὅσοις ἔσω τὰ ἡμετέρας φιλίας· ἀλλὰ
μόνοι τὰ ἄλλων βοιωτῶν οἱ μὲν ἡμίσεις αὐτῶν μὴ λακεδαι-
μονίων καὶ λεωνίδου ἐν θερμοπύλαις παρατάξαμενοι
τῷ βαρβάρῳ ἐπιόντι, συναπώλοντο· οἱ δὲ λοιποὶ ἐμβάν-
τες εἰς τὰς ἡμετέρας τριήρεις, ἐπειδὴ αὐτοῖς οἰκεῖα σκά-
φη οὐχ ὑπῆρχε, συνεναυμάχουν ὑμῖν ἐπὶ τὸ δεπεμι-
σίῳ, καὶ ἐν σαλαμῖνι· καὶ τῶν πλαταιᾶσι μάχῃ* πλα
ταιεσι μαρδονίῳ, τῷ βασιλέως στρατηγῷ, μεθ' ὑμῶν,
καὶ τὰ συνελευθερούντων τῶν ἑλλάδα μαχεσάμενοι,
εἰς κοινὸν τὰ ἐλευθερίαν τοῖς ἄλλοις ἕλλησι κατέδειξαν.

ἐπὰ

ἐπεὶ ἢ παυσανίας ὁ λακεδαιμονίων βασιλεὺς ὑβρίζειν A
ἐνεχείρει ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἠγάπα ὅτι τὴν ἡγεμονίας μόνοι ἠξίου
ἔσεσθαι λακεδαιμόνιοι τῶν ἑλλήνων· καὶ ἡ πόλις τῇ
μὲν ἀληθείᾳ ἡγεῖτο τὴν ἐλευθερίας τοῖς ἕλλησι, τῇ δὲ φιλο
τιμίᾳ σὺν ἰσωνεῖτο τοῖς λακεδαιμονίοις, ἵνα μὴ φθο
νηθῶσιν τῶν συμμάχων. ἐφ' οἷς φυσηθεὶς παυσανίας
ὁ τῶν λακεδαιμονίων βασιλεὺς, ἐπέγραψεν δὴ τὸν τρίπο
δα τὸν ἐν δελφοῖς, ὃν οἱ ἕλληνες οἱ συμμαχεσάμενοι τὸν
* πλαταιέσι μάχλῳ, καὶ τὸν σαλαμῖνι ναυμαχίαν ναυ
μαχήσαντες, κοινὴν ποιησάμενοι, ἀνέθηκαν δεῦτερον τῷ
ἀπόλλωνι ἀπὸ τῶν βαρβάρων. Ἑλλήνων δὲ ἡγησὸς ἐπεὶ στρα
τὸν ὤλεσε μήδων, Παυσανίας φοίβῳ μνήμ' ἀνέθηκε τό-
δε. ὡς αὐτοῦ τὸ ἔργον ὄντος, καὶ οὐ ἀναθήματος, ἀλλ' ἀ κοινὸ
τῶν συμμάχων. ὀργισθέντων δὴ τῶν ἑλλήνων, οἱ πλαταιεῖς
λαγχάνουσι δίκῃ τοῖς λακεδαιμονίοις εἰς σφᾶς ἀμφι
κτυόνας χιλίων ταλάντων ὑπὲρ τῶν συμμάχων· καὶ ἐώ ἀγ-
καστοι αὐτὰς, ἐκκόψαντες τὰ ἐλεγεῖα, ἐπιγράψαι τὰς
πόλεις τὰς κοινωνήσας τοῦ ἔργου. διόπερ αὐτοῖς ἀχθηκότως
περιεγλάφη ἡ ἔχθρα πρὸς λακεδαιμονίων, ὃς ἀπὸ μὲν γὰ
ρους τοῦ βασιλέως, καὶ ἐν μὲν τῷ πρόσθε, ἀφ' ἑαυτοῦ ὅ,
τι χρήσων οἱ λακεδαιμόνιοι· ὕστερον δὴ ὡς πεντήκοντα B
ἔτεσιν, δεχίδαμος ὁ ζευξιδάμου, λακεδαιμονίων βα
σιλεὺς, εἰρήνης οὔσης, ἐπεχείρησεν αὐτῶν καταλαβεῖν τὴν πό
λιν. ἔπραξε δὴ τῶν τινὰ διὰ θρυμάχου τοῦ λεοντιά-
δου βοιωταρχοῦντος, αὐοιξαύτων τὰς πύλας τοῦ νυκτὸς
ναυκλείδου, καὶ ἄλλων τινῶν μετ' αὐτοῦ, πεφθαρμέ
νων χρήμα-
σιν. αἰσθόμενοι δ' οἱ πλαταιεῖς ἔνδον ὄντας τοὺς θηβαίους
τοῦ νυκτὸς, καὶ ἐξαπίνης αὐτῶν τὴν πόλιν ἐν εἰρήνῃ κατειλημμέ
νων· προσεβοήθουν καὶ αὐτοὶ, καὶ συνετάραττον. ἐπεὶ δὲ ἡμέ
ρα ἐγίγνετο, καὶ εἶδον οὐ πολλοὺς ὄντας τοὺς θηβαίους, ἀλλὰ
τοὺς πρώτους αὐτῶν εἰσεληλυθότας (ὕδωρ γὰρ χειμέριον τὴν νυ-
κτὸς πολὺ ἐκώλυσεν αὐτοὺς πάντας εἰσελθεῖν· ὁ γὰρ ἄσω
πος ποταμὸς μέγας ἐρρύη, καὶ διαβῆναι οὐ ῥᾴδιον ἦν, ἄλ-
λως τε καὶ νυκτὸς) ὡς δὲ εἶδον οἱ πλαταιεῖς τοὺς θηβαίους
ἐν τῇ πόλει, καὶ ἔγνωσαν ὅτι οὐ πάντες πάρεισιν, ἐπιτίθενται,
καὶ εἰς μάχην ἐλθόντες κρατοῦσι, καὶ φθείρουσιν ἀποκτείναν-
τες αὐτοὺς πρὶν τοὺς ἄλλους προσβοηθῆσαι· καὶ ὡς ὑμᾶς
πέμψαντων ἀγγέλους, τήν τε παρουσίαν φράσοντας, καὶ τὴν
μάχην δηλώσοντας ὅτι νικῶσι, καὶ βοηθεῖν ἀξιοῦντες αὖ οἱ
θηβαῖοι τὴν χώραν αὐτῶν δῃῶσιν. ἀκούσαντες δὴ οἱ τότ' ἀθη-
ναῖοι τὰ γεγονότα, διὰ τάχους ἐβοήθουν εἰς τοὺς πλαταιᾶς.
καὶ οἱ θηβαῖοι ὡς ἑώρων τοὺς ἀθηναίους βεβοηθηκότας
τοῖς πλαταιεῦσιν, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. ὡς δὲ ἀπέτυχον
οἱ θηβαῖοι τοῦ πέρας, καὶ οἱ πλαταιεῖς τοὺς ἄνδρας οὓς ἔ-
λαβον αὐτῶν ἐν μάχῃ, ζῶντας ἀπέκτειναν· ὀργισθέντες οἱ
λακεδαιμόνιοι ἀπροφασίστως ἤδη στρατεύουσιν ἐπὶ τοὺς
πλαταιᾶς. πελοποννησίοις μὲν ἅπασι πλὴν ὀλιγίων τὰ
δύο μέρη τοῦ στρατιᾶς ἀπὸ τῶν πόλεων ἑκάστων πέμπειν ἐπι
τάττουσι· βοιωτοῖς δὲ τοῖς ἄλλοις ἅπασι, καὶ λοκροῖς, καὶ
φωκεῦσι, καὶ μαλιεῦσι, καὶ οἰταίοις, καὶ αἰνιᾶσι παν δημεὶ
ἐπιστέλλουσι στρατεύειν, καὶ συνικαθεζόμενοι αὐτοῦ τὸ τεῖ-
χος πολλῇ δυνάμει· ἐπηγγέλλοντο, εἰ βούλοιντο τὴν μὲν πό
λιν αὐτοῖς παραδοῦναι, τὴν δὲ χώραν ἔχειν, καὶ καρπὸν τὸν
αὐτῶν, ἀφίσεσθαι δὲ τῶν ἀθηναίων συμμαχίας. οὐκ ἐθελη-
σάντων δὲ τῶν πλαταιέων, ἀλλὰ ἀποκριναμένων, ὅτι οὐδὲ
ἀθηναίων ἀδικοῦντας ἀποστήσειν αὐτοὺς δυνατὸν
πέχει συνεστρατεύσαντες δὲ ἔτη, πολλὰς καὶ παντοδα
πὰς πείρας παρασάγοντες. ἐπεὶ δὲ ἀπῆρκεσαν οἱ πλα
ταιεῖς, καὶ ἐνδεεῖς ἦσαν ἀπάντων, καὶ ἠπορεῖτο τοῦ σωτη-
ρίας. διαλληρωσάμενοι παρὰ σφᾶς αὐτοὺς οἱ μὲν ὑπο
μένοντες ἐπολιορκοῦντο· οἱ δὲ τηρήσαντες νύκτα, καὶ ὕ-
δωρ καὶ ἄνεμον πολύν, ἐξελθόντες ὅπερ τοῦ πόλεως, καὶ ὑ-
περβαίνοντες τὸ περιτείχισμα τῶν πολεμίων, λαθόντες τὴν
φυλακὴν,

Cæterùm Pausanias, rex Lacedæmoniorum, vobis insul
tare cæpit, non contentus imperio solis Lacedæmonijs à
Græcis delato: & nostra vrbs, quanquam Græcis renue-
ra dux & autor libertatis fuerat, tamen honori Lace-
dæmoniorum non aduersata est, vt ne in sociorum in-
uidiam incurreret. Iis igitur rebus inflatus Pausa-
nias, rex Lacedæmoniorum, Delphico tripodi inscri-
psit, quem Græci, qui ad Plataeas depugnarant, & na-
uale ad Salamina prælium coniunctis viribus commi-
serant, Apollini in Barbaricæ victoriæ monimentum
dedicarunt:

Græcorum ductor, Medos vbi perdidit hostes,
Pausanias, Phœbo dedicat hoc spolium.

Perinde ac si ipsius esset id facinus & donarium, non
commune sociorum. Iratis autem ea de re Græcis,
Plataenses Lacedæmonios apud Amphictyones accu-
sant nomine sociorum, & mille talentûm mulctam ab
eis petunt: erasis q; versiculis, inscribere cogunt vr-
bes quæ rebus gestis interfuerant. Quare vel in pri-
mis odia Lacedæmoniorum susceperunt, regia q; fami-
liæ. ac in præsentia non reperiebant Lacedæmonij, quo
pacto eos vlciscerentur. Annis autem pòst circiter
quinquaginta, Archidamus Zeuxidami F. Lacedæ-
moniorum rex, tempore pacis, eorum vrbe potiri in-
stituit. idque per Thebanum Eurymachum, Leon-
tiadæ F. Bœotiorum principem est conatus: quum no-
ctu portas Nauclides, & alij quidam corrupti largi-
tionibus, aperuissent. Plataenses, cognito intra mœ-
nia esse Thebanos, ac suam vrbem tempore pacis ex
improuiso captam: & ipsi ad arma concurrunt, & a-
ciem instruunt. Vbi diluxit, & non multos esse The-
banos vident, sed primores eorum ingressos (ingens
enim delata noctu pluuia, prohibuerat eos ne omnes
intrarent: qua fluuius Asopus auctus exundabat, nec
transiri facile poterat, noctu præsertim) vt igitur in-
quam Plataenses in vrbe sua Thebanos viderunt, nec
adesse omnes cognouerunt: aggrediuntur illos, commis-
so q; prælio superant, & cædunt priusquam cæteri opem
ferre possent: & statim misso ad nos nuncio, significant
rem gestam, suamq; victoriam: & auxilium petunt, si
Thebani agrum ipsorum vastarent. *Tum Atheniẽses,*
re cognita, celeriter auxilia Plataeas mittunt. Quos cum
vidissent Thebani, opem tulisse Plataensibus: domum
redierunt. Vt igitur Thebani frustrati sunt conatu
suo, & Plataenses, quos hostium in prælio viuos cæpe-
rant, occiderunt: irati Lacedæmonij, iam sine vllo præ-
textu Plataeas oppugnaturi, Peloponnensibus omnibus,
præter Argiuos, edicunt, vt binas partes copiarum
è singulis vrbibus mitterent: Bœotijs verò cæteris vni-
uersis, & Locrensibus, Phocensibus, Maliensibus, Oe-
tais, & Aenianibus denunciant, vt omnes in armis
adessent. Sic eorum murum ingenti exercitu circum-
sedentes, sciscitabantur, num vrbem dedere vellent:
agrum autem tenere, & frui suis opibus, societate A-
thenienſium deserta? Quod cum Plataenses recusa-
rent, & sine autoritate Athenienſium quicquam se
facturos esse negarent: obsederunt eos decennium,
duplici muro circundato, nec intentatum quicquam
reliquerunt. Cum verò fessi malis Plataenses, om-
nium rerum penuria premerentur: desperata salute,
sortitione inter se facta, alij remanserunt, obsidionem to
leraturi: alij expectata nocte & pluuia & magno ven-
to, egressi vrbe, hostium munitione superata, decepto

exercitu,iugulatis custodibus,miserabili habitu perueniunt huc,& inopinatò. Reliqui, vi capta vrbe,omnes interfecti sunt puberes, pueri & mulieres sub hasta venditi, qui Lacedæmoniorum aggressione non animaduersa, clàm Athenas non aufugerant. Eos igitur qui suam beneuolentiam ita euidenter erga rempublicam ostenderunt, & amicitiæ populi sua omnia & liberos atque vxores posthabuerunt: rursum considerate, quo pacto in ciuitatem receperitis. E decretis enim vestris,euidens omnibus erit ea ratio,& me vera dicere cognoscetis. Age cape decretum hoc,& lege eis.

DECRETVM DE PLATAEENSIBVS.

*Hippocrate referente, data ciuitas est Platæensibus: vt ab hac die sint eadem dignitate,qua cæteri Athenienses: & ius habeant, quorum Athenienses ius habent, omnium & sacrorum, & profanorum. Præterquam si quod sacerdotium aut festum est gentilitium: excepto item Nouemuiratu:eorum tamen liberis & hæc pateät. Platæenses autem in curias & tribus distribuãtur. Qui postquam distributi fuerint,posthac ne vlli Platæesium liceat fieri Athenienſem,nisi id ius populi beneficio consequatur. * Videtisne Athenienses, quàm præclarè & iustè orator ille pro populo Athenienſi scripserit & censuerit,Platæenses beneficium consecutos,primùm in iudicio explorandos viritim, an quisquam sit Platæensis & populi amicus,vt ne eo prætextu multi in ciuitatem recipiantur. Deinde eos qui probati fuerint, lapideæ pilæ inscribi, & in arce statui iuxta Mineruam iubet, vt beneficium id etiam posteris permaneat: probarique possit, quis cui cognatus sit. & postea non licere sinit Athenienſem fieri eum, qui nunc non factus, & in iudicio non probatus fuerit: vt ne multi se Platæenses esse dictitantes,fraude in ciuitatem irrepant. Deinde legem etiam sancit erga eos in decreto statim, tum quantum ad rempublicam, tum quantum ad deos attinet: ne cuiquam eorum in sortitione Nouemuirorum, aut vllius sacrificij locus detur. Horum verò liberis, si è muliere ciue suscepti sint, & legitimè desponsa, licere. Iniquissimum igitur fuerit erga vicinos, & extra controuersiam optimè omnium Græcorum de hac republica meritos, ita diligenter & accuratè singula diffinire, quibus conditionibus hoc beneficio fruantur: eam verò quæ palàm & exquisitè vniuersam Græciam prostituto corpore peruagata est,ita flagitiosè ac petulanter insultantem ciuitati,& sacra deosq; violantem,impunitam dimisisse? quam neq; parentes ciuem reliquerunt, neq; populus ciuitate donauit? Vbi enim corpore quæstũ non fecit? quò propter quotidianam mercedem non ventitauit? Nónne Peloponnesum totam, Thessaliã item & Magnesiam, Symum Larissæum & Eurydamantem Midiæ filium: nónne Chium,& maximam Ioniæ partem, Sotadem Cretẽsem secuta peragrauit? elocata mercede à Nicareta,dũ illius esset. Eam verò quæ alienæ potestati subiicitur,& precium numerãtem comitatur, quid facere putatis? Nõ omnibus eorum quib. familiaris est, obsequi voluptatibus? Talem igitur,& eam, quæ vt constat inter omnes, orbem terrarum propter infamem quæstum peruagata est,ciuem esse decernetis? Quod igitur,interrogati,præclarũ vos edidisse facinus respondebitis? quod vos suscepisse dedecus? quàm violasse religionem negabitis? Priusquã enim accusaretur adducta in iudicium, omnesq; audissent,& quæsit, & quæ impiè fecerit: ipsi imputari scelera sua potuissent, negligentia ciuitati: vestrumq;*

Cõcitat iudices ad pœnas de Nœra fœmĩdas, meretriculæ, & domestici probri extimulat.

A στρατίαν, ἀποσφάξαντες τοὺς φύλακας, ἀμασώλητον τὴν δεῦρο, δεινῶς ἀμηχέμενοι καὶ ἀπροσδοκήτως. οἱ δὲ ὑπομείναντες αὐτῶν, ἀλλόσης τε πόλεως καὶ γενεᾶς, ἀπεσφάγησαν πάντες οἱ ἡβῶντες. παῖδες δὲ καὶ γυναῖκες ἐξωνδραποδίσθησαν, ὅσοι μὴ προαισθόμενοι ἐπόντας τοὺς λακεδαιμονίους, ὑπεξῆλθον ἀθλίως. τοῖς οὖν ὕστερον φανερῶς εὐνοϊκῶς τε εὐγνωμόνως τῷ δήμῳ καὶ προθυμουμένοις ἅπαντα τὰ αὑτῶν, καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας, πάλιν σκοπεῖτε, πῶς μετέσται τὴν πολιτείαν. οὐ γὰρ τῶν ψηφισμάτων τῶν ὑμετέρων καταφανὴς πᾶσιν ἐστιν ὁ νόμος, καὶ γνώσεσθ' ὅτι ἀληθῆ λέγω. καὶ μοι λάβε τὸ ψήφισμα τοῦτο, καὶ ἀνάγνωθι αὐτοῖς.

Ψήφισμα περὶ Πλαταιέων.

Ἱπποκράτης εἶπε Πλαταιέας εἶναι ἀθηναίους ἀπὸ τῆσδε τῆς ἡμέρας ἐντίμους, καθάπερ οἱ ἄλλοι ἀθηναῖοι· καὶ μετεῖναι αὐτοῖς ὧν περ ἀθηναίοις μέτεστι πάντων, καὶ ἱερῶν καὶ ὁσίων· πλὴ ἐάν τις ἱερωσύνη, ἢ πλετή ἐστιν ἐκ γένους, μηδὲ τῶν ἐννέα ἀρχόντων, τοῖς δὲ ἐκ τούτων· καταναείμειν δὲ τοὺς Πλαταιέας εἰς τοὺς δήμους, καὶ τὰς φυλάς. ἐπειδὰν δὲ νεμηθῶσι, μὴ ἐξέστω ἐπὶ ἀθηναίῳ μηδενὶ γίγνεσθαι Πλαταιέων, μὴ ὁροθετοῦντι τὸν δῆμον τὸν ἀθηναίων. ὁρᾶτε δή, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὡς καλῶς καὶ δικαίως ἔγραψεν ὁ ῥήτωρ ὑπὲρ τοῦ ἀθηναίων, καὶ ἠξίωσε τοὺς Πλαταιέας λαμβανέτας τιὼ δωρεάν, πρῶτον μὲν δοκιμασθῆναι ἐν τῷ δικαστηρίῳ, κατ' ἄνδρα ἕκαστον, εἰ ἔστι Πλαταιεὺς καὶ φίλων τῶν τοῦ πόλεως· ἵνα μὴ ὑπὸ ταύτῃ τῇ προφάσει πολλοὶ μετάλαβωσι τοῦ πολιτείας. ἔπειτα τοὺς δοκιμασθέντας ἀναγράφειν ἐν στήλῃ λιθίνῃ, καὶ στῆσαι ἐν ἀκροπόλει πρὸς τῇ θεῷ, ἵνα σώζηται ἡ δωρεὰ τοῖς ὑπογιγνομένοις, καὶ ᾖ ἐξελέγξαι ὅτῳ ἂν ἔκας ᾖ τοῦ γένους καὶ ὕστερον ἐὰν γίγνεσθαι ἀθηναῖον ἐξεῖναι, ὃς ἂν μὴ νεῖμηται, καὶ δοκιμασθῇ ἐν τῷ δικαστηρίῳ, τὸν μὴ πολλοὺς φάσκοντας Πλαταιέας εἶναι καταπαύειν αὐτοῖς πολιτείαν· ἔπειτα καὶ τὸν νόμον διαμένειν ὃν B περὶ τοῦ ψηφίσματος πρὸς αὐτοῦ βουλεύσαντος ὑπέρ τε τῆς πόλεως καὶ τῶν θεῶν· καὶ μὴ ἐξεῖναι αὐτῶν μηδενὶ τὴν νέαν ἀρχόντων λαχεῖν, μηδὲ ἱερωσύνης μηδεμιᾶς, τοῖς δὲ ἐκ τούτων, ἂν ὦσιν ἐξ ἀστῆς γυναικός, καὶ ἐγγυητὴς ᾖ τὸν νόμον. ἐκοινῶ δεινὸν πρὸς μὲν τοὺς ἀσυλίτας καὶ ὁμολογουμένους ἱερίσεις τῶν ἑλλήνων εἰς τιὼ πόλιν γεγυμνασμένους, ὅτῳ καλῶς ᾖ ἀκριβῶς διορισθῆναι περὶ ἑκάστου, ἐφ' οἷς δεῖ ἔχειν τιὼ δωρεάν· τιὼ δὲ τοῦ φανῶς καὶ ἀκριβῶς ἐν ἁπάσῃ τῇ ἑλλάδι πεπραγμένῳ, ὅτῳ αἰσχρῶς καὶ ὀλιγώρως ἐάσετε ὑβρίζεσθαι εἰς τιὼ πόλιν, καὶ ἀσεβεῖσθαι εἰς τοὺς θεούς, ἀπιμπρήναι εἶναι, ἢν ὅτε οἱ πρόγονοι ἀσφαλῶ κατέλιπον, ὅτῳ ὁ δῆμος πολίτιν ἐποιήσατο; πῶς γὰρ αὐτῇ σῶμα ἤρκεσεν τῷ σώματι; ἢ πῶς οὐκ ἐλήλυθεν ὅλη τῷ καθ' ἡμέραν μισθῷ; οὐκ ἐν πελοποννήσῳ μὲν πάσῃ, ἐν θετταλίᾳ ἢ μαγνησίᾳ μέν σιμε δ' λαρισαίᾳ καὶ θρυοδάμαντι δὲ μειδίᾳ ὑδ. ἐν χίῳ ἢ καὶ ἐν ἰωνίᾳ τῇ πλείστῃ μέν σωτάδᾳ δὲ κρητὸς ἀκολουθοῦσα μισθωθεῖσα ὑπὸ νικαρέτης, ὅτε ἔπι ἐκείνης ἦν; τὸ ὑφ' ἑτέροις ἦσαι, καὶ ἀκολουθοῦσα τῷ δεδόνδι, τί οἴεσθε ποιεῖν; ἆρ' ἂν ὑπηρετεῖν τοῖς χρωμένοις εἰς ἁπάσας ἡδονάς; εἶτα τιὼ τοιαύτῳ, καὶ περιφανῶς ἐγνωσμένῳ ὑπὸ πάντων γῆς περίοδον εἰργασμένῳ, ψηφιεῖσθε ἀσυλίαν εἶναι; καὶ τί καλὸν φήσετε πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας, ἅμα πεπραχέναι; ἢ ποίαν αἰσχύνην καὶ ἀσέβειαν οὐκ ἔνοχοι αὐτὴ εἶναι; πρὸς μὲν γραφὴν μίαν τιὼν, καὶ εἰς ἀγῶνα καταστῆναι, καὶ πυθέσθαι πάντας, ἥντινα λῶ καὶ οἷς ἠσεβηκέναι μοι ἀδικήματα τούτοις λῶ αὐ· ἡ δὲ ἀμέλεια τῆς πόλεως, καὶ

C

καὶ δι μὲν ὃκ ἤδεσαν ὑμῶν, οἱ δ᾽ πυθόμενοι τῷ μὲν λό- A
γῳ ἠγανάκλουν, τῷ δ᾽ ἔργῳ οὐκ εἶχον ὅ, τι χρήσαιντο
αὐτῇ, ἰδενὸς ἔις ἀγῶνα καθισ ἀντος, ὃς δι δοῦ τ πε-
ὶ αὐτ τ ψῆφον. ἐπεὶ δὴ ὑμῖν ἔστε πάντες, ἔχετε ἐφ᾽
ὑμῖν αὐτοῖς, καὶ κύριοι ἔστε κολάσαι· ὑμέτερον ἤ- ἦ τὸ ἀσέ
βημα γίγνε τὸ πρὸς θεὸς, ἐὰν μὴ τούτων κολά-
σητε. τί δ᾽ ἂν φήσειεν αὖ ὑμῶν ἕκαστος ἀπιὼν πρὸς τ ἑαυ
γυναῖκα, ἢ θυγατέρα, ἢ μητέρα, ἀποψηφισάμεν
τούτης ἐὰν ἔρη ὑμᾶς, τί ἦτε; ἔ εἰπητε, ὅτι ἐδικά-
ζομεν. τῷ ἐρήσε δ᾽ ὐδύς, νεαίρα δηλονότι φήσετε. * ἔ δ᾽;
ὅτι ξυνῆσαν ἀσῶ σωοικεῖ πρὸ τ νόμον, καὶ ὅτι τ θυγα-
τέρα μεμοιχῶ μισθῷ ἐξέδωκε θεογένει τῷ βασιλεύ-
σαντι, καὶ αὕτη ἔθυσε τὰ ἱερὰ τὰ ἄρρητα ὑπὲρ τ πόλεως,
καὶ τῷ διονύσῳ γυνὴ ἐδόθη, ἔ τἆλλα, διηγούμενοι τ κα-
τηγορίαν αὐτ, ὡς εὖ καὶ μνημονικῶς καὶ ἐπιμελῶς πρὸς
ἕκαστα κατηγορήθη. αἱ δ᾽ ἀκούσασαι ἐρήσε, τί οὖ ἐποιή
σατε; ὑμεῖς δ᾽ φήσετε, ἀπεψηφισμεθα. ἐκεῖ ἤδη αἱ
μὲν σωφρονέστε τ γυναικῶν ὀργισθήσον ὑμῖν, διότι
ὁμοίως αὐτῆς τούτου κατηξιώσατε μετέχειν τ πόλεως
ἔ τ ἱερῶν· ὅσαι δ᾽ αὐόητοι, φανερῶς * ἐπιδείκνυσθαι
ποιεῖ ὅτι ἂν βούλων), ὡς ἀδειαν ὑμῶν καὶ τ νόμων δε-
δωκότων. δόξετε γὰρ ὀλιγώρως, ἔ ῥᾳθύμως φέροντες,
ὁμοίως ονες καὶ αὐτοὶ εἶναι τοῖς τούτης τρόποις. ὥστε πο- B
λὺ μᾶλλον ἐλυσιτέλει, μὴ γενέσθαι τὸν ἀγῶνα τοῦτον, ἢ
γενόμ᾽ ἀποψηφίσασθαι ὑμᾶς. κομιδῇ γὰρ ἤδη πάντε-
λῶς ἐξουσία ἔσται τ πόρναις σωοικεῖν οἷς ἂν βούλων),
καὶ οὐ παῖδας φάσκειν ἃ ἂν τύχωσιν εἶναι. καὶ οἱ μὲν
νόμοι ἄκυροι ὑμῖν ἔσονται· οἱ δὲ τρόποι τ ἑταιρῶν κύριοι
ὅ, τι ἂν βούλωνται ποιεῖν πράττειν. ὥστε καὶ ὑπὲρ τ πο-
λιτίδων σκοπεῖτε τὸ μὴ ἀσκεδότας γίγνεσθαι τὰς τ πε-
νήτων θυγατέρας. νῦν μὲν γὰρ κἂν πορισθῇ τις, ἱκανῶ
πρὸς αὐτὴν ὀνόμ συμβάλλε), ἂν καὶ ὀπωσιοῦν με-
τρίαν φύσις ὄψιν ἀποδῶ. πρὸς πλακιοῦτόν γ ἦ τὸ
νόμισμ ὑφ᾽ ὑμῶν, ἀποφυγόσης τούτης, καὶ ἀκύρου γενο-
μένου· πάντ᾽ ἐλεύ ἡ μὲν τῶν πορνῶν ἐργασία ἥξει
εἰς τὰς τῶν πολ ων θυγατέρας δι᾽ ἀπορίαν, ὅσαι ἂν
μὴ δύωνται σκεδοβλῶσαι· τὸ δὲ τῶν ἐλευθέρων γυναι-
κῶν ἀξίωμα εἰς τὰς ἑταίρας, ἂν ἄδοξαν λάβωσι, ῥᾳδίως ἔξει-
ναι αὐτοῖς παιδοποιεῖ καὶ ὡς ἂν βούλων), καὶ τελετῶν καὶ
ἱερῶν καὶ ἡμῶν μετέχειν τ ἐν τῇ πόλει. ὥστε ἕκας
ὑμῶν νομιζέτω, ὁ μὲν ὑπὲρ γυναικὸς, ὁ δ᾽ ὑπὲρ θυ-
γατρὸς, ὁ δ᾽ ὑπὲρ μητρὸς, ὁ δ᾽ ὑπὲρ τ πόλεως καὶ τ
νόμων, ἔ τῶν ἱερῶν τ ψῆφον φέρειν μὴ ἐξ ἴσ φα C
νῶμαι ἐκείνας ἡμωμένας ταύτῃ τῇ πόρνῃ· μηδ᾽ ἐν τὰς μετ᾽
πολλῆς καὶ καλῆς σωφροσύνης καὶ ἐπιμελείας τρα-
φείσας ὑπὸ τ πρεσβυτέρων, ἔ εὐδοθείσας κατ᾽ ἐξ νό-
μους, ταύτας ἐν τῷ ἴσῳ φαίνεσθαι μετεχούσας τῇ μὴ πολ
λῶν καὶ ἀσελγῶν τρόπων πολλάκις πολλοῖς ἑκάσης ἡμέ-
ρας συγγεγενημένῃ, ὡς ἕκας ἠβούλετο. ἡγεῖσθε δ᾽ μήτ᾽
ἐμὲ τ λέγοντα δεῖ ἀπολλόδωρον, μήτε τὸν ἀπολογησομέ
νους καὶ σωφρονοῦντας πολίτας· ἀλλὰ τοὺς νόμους καὶ νέαιραν
ταυτὶ πεῖ τ πεπραγμένων αὐτῇ πρὸς ἀλλήλους διά-
σκεψασθαι, καὶ ὅταν μὲ ἐπὶ τ κατηγορίας γίγνησθε τ νόμων
αὐ τ ἀκούετε, δι᾽ ὧν οἰκεῖται ἡ πόλις, καὶ καθ᾽ ὅς ὁμωμό-
κατε δικάσειν, τί κελεύουσι καὶ τί ἀπαγορεύουσι; ὅταν δὲ
ἐπὶ τ ἀπολογίας ἦτε μνημονεύοντες τ τ νόμων κατηγο
ρίαν, καὶ τ ἐλεγχον τ εἰρημένων, τ τε ὄψιν αὐτ ἰδόντες,
ἐνθυμεῖσθε ἔτι μόνον, εἰ νέαιρα ἔστι, ταῦτα διαπέπρα-
κε. ἄξιον δὲ κἀκεῖνο ἐνθυμηθῆναι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
ὅτι ἀρχίαν τ ἱεροφαντοῦντ ἡμῶν, ἐξελεγχθέντα ἐν τῷ
δικαστηρίῳ ἀσεβεῖν, θύοντα ἀπὸ τὰ πάτρια τὰς θυ-
σίας, ἐκολάσατε ὑμεῖς· καὶ ἄλλα τε καλῶς ἐβουλεύσασθε καὶ ὅλι
σκώτατ᾽ ἐπὶ τῇ ἑτέρᾳ ἁλῶ, * οἷς ἐπὶ τ ἐσχάρας τ ἐν τῇ αὐτῇ
ἐλθοῦσι-

*vestrúmque alij ignorassent, alij re audita verbis indignati essent: re ipsa de ea, nemine accusante, aut pronunciante pro tribunali, statuere nihil potuissent. Postquam autem & nostis omnes, & penes vos habetis, & eius puniendæ potestas datur: iam vestra erit illa in deos impietas, nisi eam puniueritis. Quid verò vestrûm quisque reuersus ad vxores, aut filias, aut matres, dicetis, ista absoluta? Si vos rogarint, vbi fueritis? vósque responderitis, ius dixisse: cui, rogabunt statim. Neæræ nimirum, dicetis. Quamobrem? quòd & pereg[rina] ciui nupsit contra legem, & filiam adulteram elocauit Theogeni regem agenti, quæ arcana pro republica sacra fecerit, & Baccho vxor data fuerit: cæteráque, commemorantes eius accusationem: quàm bene & memoriter, & accuratè fuerit de singulis accusata. Quibus illæ auditis, quærent, Quid igitur fecistis? Vos verò dicetis, absoluimus. Iam igitur matronæ pudicissimæ vobis irascentur, quòd æquè secum istam republica & sacris dignati sitis. Quæ autem amentes sunt, *palàm ostendent se facturas quicquid libeat, tanquam impunitate à vobis & legibus proposita. Nam si negligetis, & susque deque feretis: suspicio erit, vos quoque mores istius mulieris probare. Quare longè præstitisset, non fieri hoc iudicium, quàm eo facto, istam absolui. Omninoenim iam scortis licentia dabitur, nubendi quibus volent, suósque liberos eius esse dicendi, qui in mentem eis venerit: tum leges vestræ futuræ sunt irritæ, tum blanditiæ scortorum obtinere poterunt quicquid libebit. Quare & ciuium nostrarum habete rationem, vt ne pauperum filiæ nuptum collocari nequeant. Nunc enim, tametsi aliqua paupercula est, dotem ei satis magnam confert lex, si mediocrem duntaxat à natura formâ acceperit. Proculcatâ autem à vobis hac lege, & muliere ista absoluta, irritâ facta: omninoiam scortorum quæstus ad ciuium filias deuoluetur, quæ propter inopiam non poterunt elocari: atque ingenuarum mulierum dignitas ad meretrices, cum permissum eis fuerit suscipere liberos pro suæ libidine, & festis & sacris & honoribus ex æquo frui ciuitatis. Quare singuli putate vos ferre suffragia, alius pro vxore, alius pro filia, alius pro matre, alius pro republica & legibus & sacris, ne illæ eodem habeantur loco cum meretrice ista videantur: néue in magnâ & præclara modestia, & cura, à parentibus & cognatis educatæ, & ad præscripta legum elocatæ, eadem conditione sint quâ ista, quæ multis & impudicis modis sæpe cum multis eodem die rem habuit, vt vnicuique fuit lubitum. Existimabitis autem, neque me qui dicam, Apollodorum, neque qui se defendent, quique illis patrocinabuntur, esse ciues: Sed leges & Neæram de facinoribus inter se disceptare: cum in accusatione versamini, leges ipsas audite, per quas respublica est incolumis, & secundum quas vos pronunciaturos iurastis, quid iubeant, quid illa violarit: aut ad defensionem peruentum erit, accusationis firmatæ legibus & probationis eorum quæ dicta sunt, memores, solâq; eius facie visa, cogitate duntaxat, an, Neæra cum sit, talia perpetrarit? Illud autem, Athenienses, recordatione dignum est, vos Archiam, cum pontificem ageret, conuictum in iudicio impietatis, vt qui non patria sacra fecisset, puniuisse. Qui & de alijs rebus est accusatus, & *Sinopæ meretrici victimã adducẽti, ad aram Eleusi-*

Eleusiniam mactasse ferebatur: cum non moris esset eo A *die mactare victimas, neque illius mulieris esset sacrificium, sed sacriculæ. Quàm igitur iniquum fuerit, eum & ex genere Eumolpidarum, & claris ortum natalibus, & ciuem Athenien sem, propterea quòd legum quippiam neglexisse videbatur dedisse pœnas, neque ei vel cognatorum vel amicorum deprecationem profuisse, neque tum sua tum maiorum suorum merita in rem publicam, neq; sacerdotij reuerentiam, quo minus, cum deliquisse visus esset, mulctaretur: Neæram autem, quæ & eundem deum violarit, & leges, nec ipsam, nec eius filiam puniri à vobis? Equidem valde miror, quid ad vos dicturi sint in defensione apud vos. Vtrum ciuem esse Neæram istam, & legibus istius matremfamilias? Sed testatum est, & meretricem esse, & ancillam fuisse Nicaretæ. At non esse vxorem suam, sed pro concubina haberi domi? Sed istius mulieris liberi, & ad curiales introducti à Stephano, & filia viro Athenien si elocata, manifestè ostendunt, eam pro vxore haberi. Non autem vera esse crimina eis obiecta, & testificationes: nec ipsum Stephanum arbitror, nec alium eius nomine quenquem dicturum, aut ostensurum, Neæram esse ciuem. Audio autem tale quippiam eum loco defensionis allaturum: habere se eam non vxoris, sed concubinæ loco: nec liberos esse istius, sed ex alia muliere ciue, quam prius duxerit, cognata sua susceptos. Aduersus igitur orationis istius impudentiam, & commentum defensionis, & eos qui dicere pro eo testimonium parati sunt, prouocatione æqua & accurata cum eo contendi, per quam vos simplicem veritatem cognosceretis, vt traderet ancillas quæ tum apud Neæram assiduæ fuerunt, cum Megaris ad Stephanum venit, Thrattam & Cocalinam: & quas postea in eius matrimonio comparauit, Xennidem & Drosidem: quæ satis sciunt, & Proxenum defunctum, & Aristonem superstitem, & Antidoridem cursorem, & Phanonem cui Strybele nomen est, quæ Theogeni Regi sacrificulo nupserat, Neæræ esse liberos. Quod si è quæstionibus comperiretur, Stephanum ciuem duxisse vxorem, & liberos istos ex alia muliere ciue suscepisse, non è Neæra: velle me ab hac actione desistere, & non venire in iudicium. Nam habere in matrimonio hoc* C *est, si quis liberos suscipit: si cùm ad curiales, tum ad municipes introducit filio: si filias pro suis nuptum elocat. Meretrices enim causa voluptatis alimus: concubinas propter quotidiana ministeria, & curationem corporis: vxores propter ingenuos liberos suscipiendos, & fidelem rei familiaris administrationem & custodiam. Proinde si prius mulierem ciuem duxerat, & ex illa isti liberi sunt, non Neæræ: id ei certissimo licuit ostendere testimonio, traditis ancillis. Vt autem hanc illi conditionem me tulisse constet: & testimonium & ipsa vobis denunciatio legetur. Recita testimonium, deinde denunciationem.*

Refutatio: Liberos Neæræ esse, non alterius vxoris.

TESTIMONIVM.

Hippocrates Hippocratis F. Probalisius, Demosthenes Demosthenis F. Pæanien sis, Diophanes Diophanis F. Alopæcen sis, Diomenes Archelai F. Cydathenæen sis, Dinias Phormidæ F. Cydanthides, Lysimachus Lysippi F. Aegialen sis: testantur, se adfuisse in foro, cum Apollodorus Stephano conditionem ferret, ac peteret, vt ad quæstionem daret ancillas: earum rerum causa, quarum de Neæra Stephanum accusabat: sed Stephanum noluisse

ἐλθοῦσίνι προσαγάγῃ ἱερεῖον θύσειν, ἃ νομίμως οὐ θύεται τῇ ἡμέρᾳ ἱερεῖα θύειν· ἀδὲ σκείνης ἕνεκα ἡ θυσία, ἀλλὰ τῆς ἱερείας. ἀκούω δ' εἶναι, τὴν μὲν ἐκ γένους ὄντα τῶν Εὐμολπιδῶν καὶ προγόνων καλῶν κἀγαθῶν, καὶ πολίτην τῆς πόλεως, ὅτι ἐδόκει τι παραβαίνειν τῶν νόμων δίκαιον, καὶ ἅτ' ἢ τῶν συγγενῶν, ἅτ' ἢ τῶν φίλων ἐξαιτησαμένων αὐτὸν, ἅτ' αἰτουμένων λειτουργίαν εἰς ἐλευσῖνα τῇ πόλει αὐτὸς, καὶ οἱ πρόγονοι αὐτοῦ, ἃ πρὸ τοῦ ἱερεῖς φαύλην εἶναι, ἀλλ' ἐσκολάσατε δόξαντα ἀδικεῖν νεανίαν ἢ παντάπασι, εἴς τε τὸν αὐτὸν θεὸν τοῦτον ἡμαρτηκέναι καὶ τοὺς νόμους, καὶ αὐτοῖς καὶ τοῖς θυγατέρα αὐτοῦ, ἀπομωρήσεσθε. θαυμάζω δ' ἔγωγε τί ποτε καὶ ἐρεῖτε πρὸς ὑμᾶς ἐν τῇ ἀπολογίᾳ, πότερον ὡς οὐκ ἔστι νέαιρα αὕτη, καὶ κατὰ τοὺς νόμους συνοικεῖ αὐτῷ; ἀλλὰ μεμαρτύρηται ἑταίρα εἶναι, καὶ δῆλη νικαρέτης γεγενημένη, ἀλλ' ὡς γυναῖκα εἶναι αὐτοῦ, ἀλλὰ παλλακὴν ἔχειν ἔνδον; ἀλλ' οἱ παῖδες τούτης ὄντες, καὶ εἰσηγμένοι εἰς τοὺς φράτορας ὑπὸ στεφάνου, καὶ οἱ θυγατέρα αὐτοῦ ἀθλίως αὖ ἐκδοθεῖσα, πρόφασιν αὐτῷ ἀποφαίνει γυναῖκα ἔχοντα. ὡς μὲν τοίνυν οὐκ ἀληθῆ ἐστι τὰ κατηγορημένα καὶ μεμαρτυρημένα, B ἅτ' ἄλλον ὑπὲρ τούτου οἴομαι δεῖν δείξειν, ὡς ἔστιν αὕτη νέαιρα αὐτῷ. ἀκούω δ' αὐτὸ τοιοῦτόν τι μέλλειν ἀπολογεῖσθαι, ὡς ἃ γυναῖκα ἔχοι αὐτῷ, ἀλλ' ἑτέραν, καὶ οἱ παῖδες οὐκ εἰσὶ τούτης, ἀλλ' ἐξ ἑτέρας γυναικὸς αὐτῷ ἀστῆς, ἣν φησι πρότερον γῆμαι, συγγενῆ αὐτοῦ. πρὸς δὴ τοῦτο αὐταιδείαν αὐτοῦ τοῦ λόγου, καὶ τὴν παράβασιν τῆς ἀπολογίας, καὶ τῶν μαρτυρεῖν αὐτῷ παρεσκευασμένων πρόκλησιν αὐτοῦ προκαλεσάμενον ἀκέλευσιν καὶ δικαίαν, δι' ἧς ἐξέσται ὑμῖν παῦσαι τὰληθῆ εἰδέναι βασανίσαντας τὰς θεραπαίνας τὰς νεαίρας τότε προσπαρρήσας, ὅτ' ἦλθεν ὡς στέφανον ἐκ μεγάρων, θεράπαιναι καὶ κεκκαλίνθων, καὶ ἃς ὕστερον παρὰ τούτου ἔσπευσεν, ξεννίδα καὶ δροσίδα· αἳ ἴσασιν ἀκριβῶς πρόξενόν τε τελευτήσαντα, καὶ ἀρίστωνα τὸν νῦν ὄντα. καὶ ἀντιδωρίδην τὸν σταδιοδρομοῦντα, καὶ φανὼ τὴν συβήλην καλουμένην, ἣ θεογένει τῷ βασιλεύσαντι συνῆκεν, νεαίρας οὔσας. καὶ ἐὰν φαίνηται ἐκ τῆς βασιλίνης γεγενημένα στέφανον ἔτι σοι δοκῶ γυναῖκα, καὶ ὄντες αὐτοῦ οἱ παῖδες ἔτι ἐξ ἑτέρας γυναικὸς ἀστῆς, καὶ μὴ νεαίρας ἧττον ἀφίστασθαι τῶν ἀγῶνα, καὶ μὴ εἰσιέναι τὴν γραφὴν ταύτην. τὸ γὰρ συνοικεῖν τοῦτ' ἔστιν, ὡς ἂν παιδοποιῆται καὶ εἰσάγηται τε τοὺς φράτορας καὶ δημότας τοὺς υἱεῖς καὶ τὰς θυγατέρας ἐκδιδῶ, ὡς αὐτοῦ ὄντας, τοῖς ἀνδράσι. τὰς μὲν γὰρ ἑταίρας ἡδονῆς ἕνεκ' ἔχομεν· τὰς δὲ παλλακὰς, τῆς καθ' ἡμέραν θεραπείας τοῦ σώματος· τὰς δὲ γυναῖκας τοῦ παιδοποιεῖσθαι γνησίως, καὶ τῶν ἔνδον φύλακα πιστὴν ἔχειν. ὥστ' εἰ πρότερον ἔγημε γυναῖκα ἀστὴν, καὶ εἰσὶν ὅτοι οἱ παῖδες ἐξ ἐκείνης, καὶ μὴ νεαίρας· ἐξέσται αὖπαλιν ἐκ τῆς ἀκριβεστάτης μαρτυρίας ἀποδεῖξαι, παραδόντα τὰς θεραπαίνας ταύτας. ὡς δὲ προκαλεσάμενος· τούτων ὑμῖν τὴν τε μαρτυρίαν καὶ τὴν πρόκλησιν ἀναγνώσεται. λέγε τὴν μαρτυρίαν, εἶτα τὴν πρόκλησιν.

Μαρτυρία.

Ἱπποκράτης Ἱπποκράτους προβαλείσιος, δημοσθένης δημοσθένους παιανιεύς, διοφάνης διοφάντου ἀλοπεκῆθεν, διομένης ἀρχελάου κυδαθηναιεύς, δεινίας φορμίδου κυδαντίδης, λυσίμαχος λυσίππου αἰγιαλεὺς μαρτυροῦσι παρεῖναι ἐν ἀγορᾷ, ὅτ' ἀπολλόδωρος προσκαλεῖτο στέφανον, ἀξιῶν παραδοῦναι εἰς βασανον τὰς θεραπαίνας, περὶ ὧν ἠιτᾶτο ἀπολλόδωρος στέφανον περὶ νεαίρας· στέφανον δ' οὐκ ἐθελῆσαι παραδοῦναι

ϖδιδοῦναι τὰς θεραπαίνας· τ' δ' πρόκλησιν εἶναι, ἣν παρέχει ἀπολλόδωρος. λέγε δὴ αὐτ' τ πρόκλησιν, ἣν προκαλέμαι ἐγὼ στέφανον τυτονί.

Πρόκλησις.

Τάδε προκαλεῖται ἀπολλόδωρος στέφανον, ϖεὶ ὧν τ γραφὴν γέγραπται, νέαιραν ξυνίημι ἔσεν ἀσῳ συνοικεῖν ἐπιμοι ὧν τὰς θεραπαίνας ϖδιαλαμβάνειν τὰς νεαίρας, ἃς ἐκ μεγάρων ἔχουσα ἦλθε, θράτταν καὶ κοκκαλίνην, καὶ ἃς ὕστερον ϖδὰ στέφανῳ ἐκτήσατο ξενίδα καὶ δροσίδα, τὰς εἰδύας ἀκριβῶς ϖεὶ τῶν παίδων τ ὄντων νεαίρα, ὅτι μὴ ἐκ στεφάνου εἰσὶ, πρόξενός τε ὁ τελευτήσας, καὶ δρίστων ὁ νικῶν ὤν, καὶ αὐτιδωρίδης ὁ σταδιοδρομῶν, καὶ φανὼ, ἐφ' ᾧ τε βασανίσαι αὐτὰς· καὶ εἰ μὲν ὁμολογοίεν ἐκ στεφάνου εἶναι καὶ νεαίρας τύτους τοὺς παῖδας, ϖεπράσθαι νεαίραν κατὰ σοῦ νόμους, καὶ σοῦ παῖδας ξένους εἶναι· εἰ δὲ μὴ ὁμολογοῖεν ἐκ ταύτης εἶναι αὐτοῦ, ἀλλ' ἐξ ἑτέρας γυναικὸς ἀστῆς, ἀφίστασθαι τῆς ἀγῶνος ἤθελον τῆς κατὰ νεαίρας· καὶ εἴ τι ἐκ τῶν βασάνων βλαφθείησαν αἱ ἄνθρωποι, ἀποτίνειν ὅτι βλαβείησαν. ταῦτα ϖροκαλουμένου ἐμοῦ ἄνδρες δικασταὶ στέφανον τυτονί, σὺκ ἠθέλησε δέχασθαι. ἐγὼ μὲν οὖν ἤδη δοκεῖ ὑμῖν δεδικάσθαι ὑπ' αὐτοῦ στεφάνου τυτί, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι σύνοχός ἐστι τῇ γραφῇ νέαιρα, ἣν ἐγὼ αὐτῷ ἐγράψαμεν· καὶ ὅτι ἐγὼ μὲν ἀληθῆ εἴρηκα ϖρὸς ὑμᾶς, καὶ τὰς μαρτυρίας ϖαρεχόμην ἀληθεῖς, ἀποστόμους, ἃ αὖ λέγοι, ἅπαντα ψεύσεται, καὶ ἐξελέγξει αὐτὸς αὑτὸν, ὅτι ἀδὲν ὑγιὲς λέγει· σὺκ ἐθελήσας ϖδοῦναι εἰς βασάνους τὰς θεραπαίνας, ἃς ἐγὼ ἐξήτουν αὐτόν. ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τοῖς θεοῖς εἰς οὓς ἔπιστεύκασι, καὶ ἐμαυτῷ ὑμῶν, κατέσπασά τε τυτονὶ εἰς ἀγῶνα, καὶ ὑπὸ τ ὑμετέρων ψῆφον ἤγαγον. καὶ ὑμᾶς δὲ χρὴ, νομίσαντας μὴ λήσειν σοῦ θεὺς, εἰς οὓς ἔστι ϖαρανενομήκασιν, ὅτι ἂν ἕκαστος ὑμῶν ψηφίσηται, ψηφίσασθαι τὰ δίκαια· καὶ ὑμῶν εἶν μάλιστα μὲν τοῖς θεοῖς, ἔπειτα ἢ καὶ ὑμῖν αὐτοῖς. καὶ ταῦτα ϖοιήσαντες, δόξετε ϖᾶσι καλῶς καὶ δικαίως δικάσαι τοῦτον τ γραφὴν, ἣν νέαιραν ἐγὼ ἐγράψαμεν, ξένους ἔσεν ἀσῳ συνοικεῖν.

A noluisse ancillas tradere. denunciationem autem eam esse, quam exhibeat Apollodorus. Age recita ipsas conditiones quas Stephano tuli.

DENVNCIATIO.

Has conditiones tulit Apollodorus Stephano earum rerum causa, propter quas actionem aduersus eum instituerat: Neæram peregrinam esse, & ciui nupsisse, paratus ad quæstionem accipere ancillas Neæræ, quas illa Megaris secum adduxit, Thrattam & Cocalinam: & quas deinde apud Stephanum comparauit, Xenidem & Drosidem, quærem satis cognitam haberent de Neæræ liberis, eos non Stephani esse, Proxenum defunctum, & Aristonem superstitem, & Antidoridem cursorem, & Phanonem. Quæ si faterentur, è Stephano & Neæra eos esse liberos: vendendam Neæram, vt iubeant leges, & liberos pro peregrinis habendos. Sin eos non ex ista, sed ex alia muliere ciue esse dicerent: desistere voluit ab actione contra Neæram instituta: Et, si quid calamitatis in tormentis mulierculis accidisset, pensare damnum. Has ego conditiones, Iudices, quum Stephano tulerim, repudiauit. Proinde iam ipse Stephanus suapte sententia Neæram eorum criminum, quorum est à me accusata, condemnauit. & me vera dixisse apud vos, & testimonia vera exhibuisse, se verò quæ dixerit omnia mentiri, & à seipso conuinci vanitatis confitetur, postquam ancillas à me postulatas, ad quæstionem dare noluit. Ego verò, iudices, & deorum, quos isti violarunt, & meopte nomine pœnas exigens: istos in iudicium vocaui, vestræq; autoritati subieci. Decet autem vos quoque existimare, non clàm fore deos, in quos isti impij fuerunt, quid vestrûm vnusquisque decernat: & ita pronunciare, vt iustitia flagitat, ac vlcisci dijs maximè factam contumeliam, deinde vobis etiam ipsis. Quæ si feceritis: omnes vos hanc causam, qua ego Neæram peregrinam ciui nuptam accusaui, præclarè & iustè dijudicasse existimabunt.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΕΥ-
βουλίδην λόγου.

Γράφεται νόμος παρ' ἀθηναίοις, ψηφίσασθαι ζητήσιν ϖάντων τῶν ἐγγεγραμμένων τοῖς ληξιαρχικοῖς γραμματείοις, εἴ τε γνήσιοι πολῖται εἰσὶν, εἴ τε μὴ· τοὺς δὲ μὴ γνησίους ἐξ ἄστεως καὶ ἐξ ἀστῆς ἐξαλείφεσθαι. διαψηφίζεσθαι δὲ ϖερὶ ϖάντων τοὺς δημότας· καὶ τοὺς μὲν ἀποψηφισθέντας καὶ ἐμμείναντας τῇ ψήφῳ τῇ δημοσίᾳ, ἐξαλείφεσθαι, καὶ εἶναι μετοίκους· τοῖς δὲ βουλομένοις, ἔφεσιν εἰς δικαστὰς δεδόσθαι, κἂν μὲν ἁλῶσι, καὶ ϖρὸς τῷ δικαστηρίῳ, ϖεπράσθαι· ἐὰν δὲ ἀποφύγωσιν, εἶναι ϖολίτας· καὶ τοῦτον τὸν νόμον τοῦ ἀλιμουσίων δήμου διαψηφιζομένου, ἀποψηφίζεταί τις Εὐξίθεός τις. φάσκων δὲ ἑαυτὸν * ὑπὸ Εὐβουλίδου, ἐχθροῦ ὄντος, κατεσπάσθαι, ἐφῆκεν εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ ἐπιδεικνύει ἑαυτὸν ἐξ ἀστοῦ καὶ ἐξ ἀστῆς. εἰ δὲ ἐπίτηδες ἡ μήτηρ μου, δι' ἀποδείαν τοῦτο ἐποίησεν. ὁ δὲ ϖατὴρ ἐξένισε τῇ γλώττῃ, αἰχμάλωτος γιγνόμενος καὶ ϖραθείς· δεῖ δὲ μὴ τὰ ἀτυχήματα ϖροφέρειν, ἀλλὰ τὰ γένη ζητεῖν.

ARGVMENTVM ORATIONIS CONtra Eubulidem.

SCribitur lex apud Athenienses, vt inquisitio fiat in eos omnes, qui sint in album ciuitatis inscripti, ciuês ne germani sint, an non: & vt ij qui non & patre & matre ciue nati sint, deleantur: vtque municipes de omnibus sententiam ferant, & qui improbati fuerint, & sententiam municipum ratam habuerint, deleti inter inquilinos censeantur: ijs verò qui velint, liceat appellare iudicium. Qui si etiam in iudicio conuincantur, vendendos· sin absoluantur, ciues esse. Ex hac lege, Alimusio populo iudicante, improbatur Euxitheus quidam. Is, cum se Eubulidis inimici factione oppressum esse diceret, appellauit iudices, & ostendit; se & patre & matre ciue esse natum. Quòd si mater mea inquit, mercenarias operas fecit, ex inopia id fecit. Pater autem peregrinius loquutus est, quòd & captus & venditus fuit. Neq; verò calamitates exprobrandæ, sed genera exquirenda sunt.

ΔΗΜΟ-

DEMO-

DEMOSTHENIS APPELLATIO CONTRA EVBVLIlidem, Hieronymo Vuolfio interprete.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΦΕΣΙΣ ΠΡΟΣ ΕΥΒΟΥΛΙΔΗΝ.

Insinuatione beneuolentiam captat: perstringit aduersariũ: præiudicium municipum eleuat.

*OVum Eubulides multa falso nobis obiecerit, & conuicia neque vera, neque iusta fecerit: operam dabo, vt vera & iusta dicendo, Iudices, ostendam, & ius esse nobis ciuitatis, & indignè abisto me tractatum esse. Oro autem vos omnes, Iudices, obsecro & obtestor, vt & magnitudine causæ huius considerata, & ignominia, cum qua, qui condemnantur, etiam pereunt, me quoque tacitè audiatis: maximè, si fieri potest, maiore cum beneuolentia quàm istum (par enim est, vt in periculo constitutis melius cupiatis) sin minus, certè cum pari. Fit autem, Iudices, cum vos intueor, & ius ciuitatis habere me considero, vt securo animo sim, & magnam spem victoriæ concipiam: sed tempora, & ciuitatis in condemnando iracundiam formidem. Nam cum ex omnibus municipijs iurè multi sint expulsi: eadem est de nobis etiam, quos factiones oppressere, opinio: & propter illorum condemnationem, in maiore, quàm pro se quisque, periculo versamur. Quare fieri nequit aliter, quin magno in metu simus. Quæ quanquam ita sunt: ea tamen quæ in his ipsis æqua sunt, primùm vobis dicam. Ego ijs qui peregrinitatis conuincuntur, succensendum esse existimo: qui vobis neq; persuasis, neq; exoratis, clam & vi, sacris & republica vestra sunt vsi. Sed calamitosis hominibus, seque ciues esse ostendentibus opem salutemq; ferendam: & cogitandum, cum insontibus nobis miserrimè actum iri, si, cum vestra quibusdam autoritate pœnæ meritò infligantur, nos vnà inter eos censeamur, & propter inuidiam ipsius rei, iniuriã patiamur. Equidem putabã, Iudices, decere Eubulidem, & omnes eos, qui nunc in abrogando iure ciuitatis accusationes factitant: ea quæ comperta haberent dicere, neq; vllum rumorem in tale iudicium afferre. Id enim vsq; adeò iniustum esse olim etiam leges statuerunt, vt audita testificari leges sinãt ne in leuibus quidem causis: meritò. Cum enim aliquiam, qui se rem vidisse affirmarent, mendaces sint deprehensi: num illi habenda fides est, qui ea dicit quæ nec ipse nouit? Enimuero, cum nemini liceat, etiamsi obnoxium sese constituerit, per ea nocere cuiquam, quæ se audisse dicit: qui conuenit, ei vos habere fidem, qui nullo suo periculo nos criminatur? Postquam igitur iste legum gnarus, *idq; magis quàm conueniebat, iniustè multis q; rebus superior accusauit: necesse mihi est de ijs primùm dicere iniurijs & contumelijs, quibus apud municipes sum affectus. Peto autem à vobis Athenienses, ne illorum sententiam pro argumento putetis, me ab hac republica esse alienum. Nam si municipes omnem æquitatem perspicere posse putassetis: appellationem vestri non dedissetis. Nunc ex æmulatione, ex inimicitijs, alijs item de causis, tale quid euenturum existimantes: affectis iniuria vestrum velut asylum aperuistis: quo laudabili instituto Athenienses, homines innocentes omnes conseruastis. Primùm igitur vobis exponam, quo pacto apud populares sententia lata sit. Nam quæ ad rem faciant omnia dicere: id ego esse puto, si quis ostendat, quæ factionibus oppressus, contra decretum sit perpessus. Eubulides, vt vestrùm multi norunt, impie-*

Narratio, vt factione aduersarij sit reiectus.

ΠΟλλὰ ψευδῆ κατηγορηκότος ἡμῶν Εὐβουλίδου, καὶ βλασφημίας εἴπερ πεποίηκεν, εἴπερ δικαίας πεποιημένης, πειράσομαι πάλιν ἐγὼ τὰ δίκαια λέγων, ὦ ἄνδρες δικασταί, δεῖξαι καὶ μετὸν τῆς πόλεως ἡμῖν, καὶ πεπονθότα ἐμαυτὸν ἀνάξια προσήκοντα τούτου. δέομαι δ' ὑμῶν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἱκετεύω καὶ ἀντιβολῶ, λογισαμένους τὸ μέγεθος τοῦ παρόντος ἀγῶνος, καὶ τὰ αἰσχύνης μεθ' ἧς ὑπάρχει τοῖς ἁλισκομένοις ἀπολωλέναι, ἀκέραιον καὶ ἐμοῦ σωθῆναι μᾶλλον μὲν, εἰ δυνατὸν, μηδὲν ἧττον δὲ τοῦ νοίας ἢ τούτου (τοῖς μὲν γὰρ ἐν κινδύνῳ καθεστηκόσιν, εἶναι διπλοῦν ὑμᾶς ὑπάρχειν) εἰ καὶ μὴ μεῖζόν γε τοῦ ἴσου συμβαίνει δέ μοι τὸ μὲν καθ' ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τὸ προσήκειν μοι τῇ πόλεως, θαῤῥεῖν, καὶ πολλὰς ἔχειν ἐλπίδας καλῶς ἀγωνιεῖσθαι· τὸ καιρὸν δὲ καὶ τὸ παροξύνεσθαι τὴν πόλιν πρὸς τοὺς ἀποψηφιοῦντας, φοβεῖσθαι πολλῶν μὲν ἐξεληλαμένων δικαίως ἐκ πάντων τῶν δήμων συγκεκοινωνήκαμεν δὲ δόξης ταύτης εἰ κατεψευσμένοι καὶ πρὸς τὰ κατ' ἐκείνων αἰτίαν, ἃ πρὸς τὸ καθ' αὐτὸν ἕκαστος ἀγωνιζόμεθα· ὡς ἐξ ἀνάγκης μέγαν ἡμῖν εἶναι τὸν φόβον. ἐμοὶ μὲν ἀλλὰ καὶ περὶ τούτων ἅπασι ἐχόντων, ἃ νομίζω δεῖν τούτων αὐτῶν πρῶτον εἶναι δίκαια, ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς. ἐγὼ μὲν οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, τοῖς μὲν ἐξελεγχομένοις ξένοις ὄντι χαλεπαίνειν, εἰ μήτε πεπομπότες, μήτε δεηθέντες ὑμῶν, λάθρᾳ καὶ βίᾳ τῶν ὑμετέρων ἱερῶν, καὶ κοινῶν μετέσχον. τοῖς δ' ἠτυχηκόσι, καὶ δεικνύουσι πόλιν ἧς ὄντας αὐτοὺς, βοηθεῖν καὶ σώζειν· ἐνθυμουμένους, ὅτι πάντων οἰκτρότατον πάθος ἡμῶν αὖ συμβαίη τοῖς κεκτημένοις, εἰ * τῶν λαμβανόντων δίκην ὅτε αὖ δικαίως μεθ' ὑμῶν, ἐν τοῖς διδόασι γνοίμεθα, καὶ σωθησόμεθα νῦν δὲ τῶν πράγματος ὀργῇ. ἐμοὶ μὲν ἐγώγε, ὦ ἄνδρες δικασταί, προσήκειν δοκεῖ καὶ νῦν ἐπὶ τοῖς ἀποψηφίσεσι κατηγορεῖσθαι, ἐὰν ἴσασιν ἀκεραίως λέγειν, καὶ μηδὲν ἐμίαν προσάντη ἀκοὴν πρὸς τὸν ἀγῶνα. ἔστω γὰρ ἐξὸν ἀδικεῖν καὶ σφόδρα πάλαι κεκτῆσθαι, ὥστε καὶ μαρτυρεῖν ἀκοὴν ἐᾶσιν οἱ νόμοι, καὶ ἐπὶ τοῖς φαύλοις παύειν ἐγκλήμασιν· εἰκότως· ὅπου γὰρ ἀδύναται ἴσως ἢ φήσαντες ψευδεῖς ἐφάνησαν· πῶς, ἄγε μηδ' αὐτὸς οἶδεν ὁ λέγων, προσήκει πιστεύειν; ἀλλὰ μὴν ὅπου γε μήδ' ὑπῶν ἀληθὲς καθ' αὑτὸ ἐστὶν ἔχειν, διὰ τῶν ἀκουσμάτων φθάνειν μηδὲν ἀναπείθειν· πῶς; ἀνεπιθυμήτως γε λέγουσι προσήκει πιστεύειν ὑμᾶς; ἐπίδηλον πάντως ὄντος εἰδῶς οὗ νόμους, καὶ μᾶλλον ἢ προσῆκεν, ἀδίκως καὶ πλεονεκτικῶς τῆς κατηγορίας πεπίστευ· ἀναγκαῖον ἐμοὶ πρῶτον ὧν ἐν τοῖς δημόταις ὑβρίσθην, πρῶτον εἰπεῖν. ἀρξῶμαι δ', ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, μηδέπω τῆς δημοτῶν ἀποψηφίσεως τεκμήριον ὑμᾶς, ὡς ἄρα ἀνάξιος προσήκει μοι τῆς πόλεως. εἰ γὰρ πάντα ἐνομίζετε τὰ δίκαια δυνήσεσθαι τοὺς δημότας ἀφελέσθαι, οὐκ ἂν ἐδώκατε τοῖς ὑμᾶς ἔφεσιν. νῦν δ' ἀφ' φιλονεικίαν καὶ διαφορὰν καὶ διαβολὰς πρόφασις ἐσεσθαί μοι πιστὸν ἡγούμενοι· τοῖς ὑμᾶς τοῖς ἀδικηθεῖσιν ἐπιψηφίσατε καταφυγόν. διὸ καλῶς ποιοῦντες, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, οὐδὲν ἠδικημένους ἅπαντας σώσατε. πρῶτον μὲν οὖν ὃν τρόπον ἐν τοῖς δημόταις ἐψηφίσθην ἀκούσατε, φράσω πρὸς ὑμᾶς. τὸ δὲ εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα πάντα λέγειν, τοῦτ' ἐγὼ παραιτοῦμαι, ὅσα τοῖς ὑπὲρ τοῦ ψηφίσματος πέπονθεν ἀδίκως καταστασιασθεὶς ὑπὸ δείξαι. Εὐβουλίδης γὰρ ὅτ', ὦ ἀν-

impie-

δρες ἀθλιωτατοι, ὡς ὑμῶν ἴσασι πολλοί, γραψάμενος A
ἀσεβείας τὴν ἀδελφὴν Λακεδαιμονίαν, τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων ἀπέλαβεν. ὅτι δὴ ἐν ἐκείνῳ τῷ ἀγῶνι τὰ δίκαια, τούτῳ ἦν ταὐναντία ἐμαρτύρησα· διὰ τοῦτόν τοι ἔχθραν ὑπόπτηξέ μοι καὶ βελτίων, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ κύριος ὢν τοὺς τε ὅρκους καὶ τὰ γράμματεῖα, ἐξὸν σκάλαι σοῦ δημότας, τί ποιεῖς; πρῶτον μὲν ἐπειδὴ συνελέγησαν οἱ δημόται, κατέτριψε τὴν ἡμέραν δημηγορῶν, καὶ ψηφίσματα γράφων. τοῦτο δ' ἴσως οὐκ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου, ἀλλ' ὑπὸ βελτίωνος ἐμοί, ὅπως ὡς ὀψιαίτατα ἡ διαψήφισις ἡ περὶ ἐμοῦ γένοιτο. καὶ διεπράξατο τοῦτο, καὶ τοὺς μὲν δημοτῶν οἱ ὁμόσαντες ἐγγύμεθα τρεῖς καὶ ἑβδομήκοντα. ἠρξάμεθα δὲ τῆς διαψηφίσεως δείλης ὀψίας. ὥστε συνέβη ἡνίκα τὸν ἐμὸν ὄνομα σκάλει, τὸ σκότος ἤδη εἶναι. ἐγὼ δ' ἴσως περὶ ἐξήκοντα ὄν καὶ σκληθλωμένος ἀπάντων τῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ κληθέντων. ἡνίκα οἱ μὲν πρεσβύτεροι τῶν δημοτῶν ἀπεληλύθεσαν εἰς οἶκον ἀργοὶ (τοῦτο δὲ δήμαρχ' ἡμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοιοῦτοι γὰρ ἀπέχουσι τοῦ ἄστεος ἀπέχοντος, καὶ τῶν πλείστων ἐκεῖ οἰκούντων, ἀπεληλύθεσαν οἱ πολλοί) οἱ δὲ κατέλοιποι ἦσαν ὀλίγοι ἢ τριάκοντα· ἐν δὲ τούτοις ἦσαν ἅπαντες οἱ τοῦτο παρεσκευασμένοι. ἐπειδὴ δὲ σκληθὲν τὸ B
ἐμὸν ὄνομα, ἀναπηδήσας ἔστην, ἐβλασφήμει κατ' ἐμοῦ τυχὸν καὶ πολλά, καὶ μεγάλῃ τῇ φωνῇ, ὥσπερ καὶ νῦν, μάρτυρα ὧν κατηγόρησεν ὀδυσσέα παραχόμενος, ἅπαντα δημοτῶν, ἅτε τῶν ἄλλων πολιτῶν· παρεκελεύετο δὲ τοῖς δημόταις δοτὸν ψηφίζεσθαι. ἀξιοῦντος δέ μου εἰς ὑστεραίαν ἀναβαλέσθαι διαφέρειν γάρ, καὶ τὸ μηδέν μοι παρεῖναι, τότε πρᾶγμα ἄφνω προσπεπωκέναι. ἵνα τούτῳ τε ἐξουσία προσγένοιτο ὁπόσου βούλοιτο κατηγορῆσαι καὶ μάρτυρας εἰ ἴσασιν ἔχοι, παραχέσθαι· ἐμοί τε *ἐκγένοιτο δικολογίσασθαι ἐν ἅπασι τοῖς δημόταις, καὶ οὓς οἰκείους μάρτυρας παραχέσθαι· καὶ ὅτι γνοίησαν περὶ ἐμοῦ, τούτοις ἤθελον ἐμμενεῖν. ἅτε οὖν μὲν ἐγὼ πρὸς καλούμενος, ὀδὲν ἐφρόντισε· τὴν ψῆφον δοὺς ἐδίδου τοῖς παροῦσι τῶν δημοτῶν, ἅτε δικολογίαν ἀδεμίαν δοὺς, ἅτ' ἐλεγχον ἀδικία ἀκριβὴς ποιήσας· οἱ δὲ τούτῳ συνεσῶπες, ἀναπηδήσαντες ἐψηφίζοντο. καὶ δὴ σκότος· εἰ δὲ λαμβάνοντες δύο καὶ τρεῖς ψήφους, ἕκαστος παρὰ τούτων ἐνέβαλλον εἰς τὸ καδίσκιον. σημεῖον δέ· οἱ μὲν γὰρ ψηφισάμενοι ἀπὸ πλείους ἢ τριάκοντ' ἦσαν. αἱ δὲ ψῆφοι ἠριθμήθησαν πλείους ἢ ἑξήκοντα· ὥστε πάντες ἡμᾶς ἐκπλαγλιῶσι. καὶ ταῦτα ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ ὅτι ἅτε ἐδόκει ἡ ψῆφος ἐν ἅπασι, πλείους τε ἐγένοντο τῶν ψηφισαμένων, μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι· συμβαίνει δὲ μοι περὶ τούτων, τὰ μὲν φίλων ἢ τῶν ἄλλων ἀθλιωτάτων μηδένα μάρτυρα παρεῖναι, διά τε τὴν ὥραν, καὶ διὰ τὸ μηδένα προσκαλέσαι, αὐτοῖς δὲ τοῖς ἠδικηκόσι με χρήσασθαι μάρτυσιν. ἃ δ' ἂν ἀδυνήσωμαι ἐξαρνοι γένεσθαι, ταῦτα γράφα αὐτοῖς. λέγε.

Μαρτυρία.

Εἰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, συνέβαινε τοῖς ἀλιμουσίοις περὶ ἁπάντων τῶν δημοτῶν διαψηφίσασθαι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ εἰκὸς ἦν καὶ εἰς ὀψὲ ψηφίζεσθαι· ἵνα ἀπηλλαγμένοι εἶεν ποιήσαντες τὰ ἡμῖν ἐψηφισμένα. εἰ δὲ πλείους ἢ εἴκοσι ὑπολοιποι ἦσαν τῶν δημοτῶν περὶ ὧν ἐδεῖτο τὴν ὑστεραίαν διαψηφίσασθαι, καὶ ὁμοίως ἦν ἀνάγκη συλλέγεσθαι τοὺς δημότας· τί ποτ' ἦν τὸ δυσχερὲς Εὐβουλίδῃ αὐθαλέσθαι εἰς τὴν ὑστεραίαν, καὶ περὶ ἐμοῦ πρώτου τὴν ψῆφον διδόναι τοῖς δημόταις; διότι, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐκ ἠγνόει Εὐβουλίδης, ὅτι εἰ λόγος ἀποδοθήσοιτο καὶ παραγένοιτό μοι πάντες οἱ δημόται, καὶ ἡ ψῆφος δικαίως ἀφεθείη, ἐδαμοῦ γένοιτο) εἰ μὴ τάτε συνεγνώκοτες. ὅθεν

*impietatis accusata sorore Lacedæmonij, quintam suffragiorum partem non tulit. Quòd igitur in ea causa & verum, & isti aduersum dixi testimonium: eò mecum exercet inimicitias, méque oppugnat. Qui cum & senator esset, & iusiurandum, atque album, ex quo populares intrò vocabat, in sua potestate haberet, quid facit? Primùm cum municipes conuenissent, concionibus habendis, & decretis scribendis diem contriuit. Id verò non forte fortuna factum est, sed circumscribendi mei causa, vt quàm tardissime de me pronunciaretur: idque perfecit. & municipes, qui iurauerámus, tres & septuaginta fuimus. Cœpimus autem ferre suffragia admodum serò. Proinde accidit, cum nomen meum citaret, vt iam tenebræ essent. *Etenim peruentũ iam erat circiter ad sexagesimũ: & vocatus sum postremus omnium inter eos, qui illo die sunt vocati: natu grandioribus inter municipes iam in agros digressis. cum enim municipium nostrum quinque & triginta stadia distet ab vrbe, & ibi plurimi habitent: plerique abierant, & reliqui erant non plures triginta. In quibus erant omnes ij, quos iste subornarat. Vt autem nomen meum citatum fuit: exiliens iste, statim in me inulta maledicta congerebat; & magna voce, vt nunc etiam, teste suarum criminationum nullo, neque ex municipibus, neque ex reliquis ciuibus producto, hortabatur populares, vt me improbarent. Postulante autem me, vt in posterum diem differret, propter & tempus, & sõlitudinem meam, & casum ex improuiso oblatum: vt & ipsi crimina, quàm multa vellet, adijcere liceret, & testes, si quos haberet, producere: & mihi potestas daretur causæ dicendæ apud omnes municipes, & cognatos meos testes producendi: pollicente item, quicquid illi decreuissent, id me ratum habiturum: iste, quæ ego offerebam, negligebat omnia, statimq; calculum ijs dabat qui aderant ex municipibus, neque mihi defendendi potestate facta, neq; vlla certa inquisitione habita. Istius autem gregales & cõiurati exilientes suffragia ferebant. Et cum tenebræ essent, illorum singuli ab isto binos & ternos calculos acceptos in vasculum coniecerunt. argumento C
est, quòd qui suffragia tulere, plures triginta non fuerunt: calculi autem numerati sunt amplius sexaginta: vt nos omnes obstupescceremus. Et hæc verè à me dici, & suffragia neq; lata esse præsentibus omnibus & plures fuisse calculos quàm suffragatores, testes vobis producam. Et quoniã sic accidit, vt mihi in his amicorum aliorúmue Atheniensium testis nemo adfuerit, tum propter diei tempus, tum quod neminem aduocaram: ijs ipsis, qui me læserunt, vtar testibus: Quibus ea scripsi, quæ inficias ire non poterunt. Recita.

TESTIMONIVM.

Quòd si, Iudices, Alimusij illo die suffragia de omnibus municipibus tulissent: consentaneum fuisset, eos vsque in noctem suffragia ferre: vt re confecta, vestrúmque decretum executi abirent. Cum autem amplius viginti reliqui essent è municipibus, de quibus postridie suffragia ferenda erant, & nihilominus necesse esset municipes conuenire: quid fuisset incommodi Eubulidæ, differre in diem posterum, & de me primo popularibus dare suffragium? Propterea, Iudices, quòd Eubulides non ignorabat, si mihi causæ dicendæ potestas fieret, & populares omnes præsto essent, & calculus iustè daretur: suos gregales nihil esse valituros.

Propositio: Se esse & à paterno & à materno genere Athenié sem.

Vnde autem ista conspiratio sit orta, cum de genere meo dixero, tum si voletis exponam. Nunc autem quid iustum esse existimo, & quid facere sum paratus, Iudices? Ostendam vobis, me esse Athenien sem & à patre & à matre: & huius rei testes, quos veraces esse dicetis, vobis exhibebo, & conuicia criminaque refutabo: & à vobis, his auditis, petam, si vobis ciuis & factionibus oppressus videbor, vt me seruetis: sin minus, vt id agatis, quod vobis pium esse videatur. Hinc autem auspicabor. Perstrinxerunt patrem meum peregrinitatis: captum autem eum sub Decelicum bellum ab hostibus & Leucadem venditum, cum in Leandrum histrionem incidisset, ad suos longè pòst esse reuersum incolumem, praterierunt: sed quasi nobis propter illa infortunia pereundum sit, peregrinitatis eum accusarunt. Ego verò per hæc ipsa potissimùm ostendam, eum Athenien sem fuisse: ac primùm de eius & captiuitate & redemptione testes vobis producam. Deinde eum reuersum, à patruis facultatum partem accepisse: postea, nec in municipibus, nec in curialibus, nec alibi vsquam ob sermonis peregrinitatem, vt peregrinum ab vllo esse accusatum. Age cape testimonia.

TESTIMONIA.

De captiuitate quidem & incolumi patris mei reditu in vrbem, audistis. Eum autem vestrum fuisse ciuem (rei enim veritas ita se habet) testes voco ex cognatis patris mei qui sunt superstites. Primùm autem Thucritidem mihi voca, & Charisiadem. horum enim pater Charisius, frater fuit aui mei Thucritidæ, & Lysaretæ auiæ meæ, & patruus patris mei: sororem enim duxerat auus meus non vterinam. Deinde Niciadem. nam eius quoque pater Lysanias, frater fuit Thucritidæ & Lysaretæ: & patris mei patruus. Pòst, Nicostratum. nam eius quoque pater Niciades, nepos ex fratre fuit aui mei & auiæ, & patri meo consobrinus. Voca mihi hos omnes: tu verò siste aquam.

TESTES.

Qui igitur à uiris patri meo cognati fuerunt, eos audiuistis, & testificantes & deierantes, patrem meum necessarium eis & cognatum fuisse: quorum vtiq; nemo in conspectu eorum, qui falsi testimonij ei conscij essent, exitium sibi imprecatus peierabit. Cape & illorum qui patri à mulieribus cognati sunt, testimonia.*

TESTIMONIA.

Qui igitur è cognatis mei patris, tam à viris quàm à mulieribus superstites sunt, eos testificantes audiuistis, eum vtrinque fuisse Athenien sem, & sine controuersia ius habuisse ciuitatis. Voca mihi & Curiales, & deinde gentiles.*

TESTES.

Cape & municipum testimonia, & cognatorum, illa de Curialibus: vt constet, eos elegisse me curiæ principem.

TESTIMONIA.

Quæ igitur & cognati & curiales & municipes, & gentiles, quorum id officium est, testificati sunt, audistis. Vnde vobis scire licet, ciuisne an peregrinus fuerit is, cuius ea conditio fuit. Si enim ad vnum hominem atque alterum confugeremus: suspicio esse posset, eos à nobis esse subornatos. Sed cum apud omnes eos, apud quos & vestrûm vnusquisq; probatus fuit, & pater dum vixit, & ego qui nunc verba facio probati sumus, apud curiales, cognatos, municipes, gentiles: fierine vllo modo potest, vt ij omnes mẽdaces & subornati sint? Quod

A ὅθεν δ' ἔτι σωέστηκεν, πῶπε ἐπὶ τοῦτο ἀφῖγμαι τότε, ὦ βέλτιστε λέγειν, ἐρῶ. νυνὶ δ' ἃ τί δίκαιον νομίζω, καὶ τί παρεσκεύασμαι ποιεῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, δεῖξαι πρὸς ὑμᾶς ἐμαυτὸν ἀβλωβαῖον ὄντα, ἔκ τε τοῦ πρὸς πατρὸς, καὶ τοῦ πρὸς μητρὸς, καὶ μάρτυρας τούτων, οὓς ὑμεῖς ἀληθεῖς φήσετε εἶναι, παρασχέσθαι· τοὺς δὲ λοιδορίας καὶ τὰς αἰτίας ἀπελεῖν· ὑμᾶς δ' ἀκούσαντας τούτων, ἐὰν μὲν ὑμῶν πολίτης ὢν κατεψευσμένος δοκῶ, σώζειν· ἐὰν δὲ μή, πράττειν ὅπερ ἂν ὑμῖν δοκῇ εὐσεβὲς εἶναι δοκεῖν. ἄρξομαι δ' ἐντεῦθεν. διαβεβλήκασι γάρ μου τὸν πατέρα, ὡς ἐξελθόντος καὶ ὅτι μὲν ἀλλοῦ ὑπὸ τῶν πολεμίων ὑπὸ τῶν δεκελικὸν πόλεμον, καὶ πραθεὶς εἰς λευκάδα λεανδρῳ πεπτυχὼς τῷ ὑποκριτῇ πρὸς οὐδὲν εἰκείως ἐσώθη δεῦρο πολλοῖς ὕστερον χρόνῳ, διαλελοίπασιν. ὥσπερ δὲ δέον ἡμᾶς διὰ ἐκείνους τὰς ἀτυχίας ἀπολέσθαι, τὸ ξενίζειν αὐτὸν κατηγορήκασιν. ἐγὼ δ' ἐξ αὐτῶν τούτων μάλιστ' ἂν οἶμαι ὑμῖν ἀβλωβαῖον ὄντα πρῶτον μὲν ὡς ἐάλων καὶ ἐσώθη, μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι· ἔπειτα ὅτι ἀφικόμενος, τῆς οὐσίας ἀφῃρέθη τὸ μέρος καὶ μετέλαβεν· εἶτα, ὅτι ἐν τοῖς δήμοις, ἔτ' ἐν τοῖς φράτρασιν, ἔτι ἄλλοθι οὐδαμοῦ τὸν ξενίζοντα ἀφεὶς πώποτε ἠτιάσατο ὡς οὐ ξένος. καί μοι λάβετε τὰς μαρτυρίας. B

Μαρτυρίαι.

Περὶ μὲν τῆς ἁλώσεως, καὶ τῆς σωτηρίας, ὧν συνέβη ἡμῖν τῷ πατρὶ δεῦρο, ἀκηκόατε· ὡς δ' ὑμέτερος ὢν πολίτης, ὦ ἄνδρες δικασταί (τὸ γὰρ ἀληθὲς ἅπασι παρέχει) μάρτυρας καλῶ τοὺς ζῶντας ὑμῖν τῶν συγγενῶν τοὺς πατρός. κάλει δέ μοι πρῶτον μὲν Θουκυτίδην καὶ χαρισιάδην. ὁ γὰρ τούτων πατὴρ χαρίσιος, ἀδελφὸς ὢν τοῦ πάππου τοῦ ἐμοῦ Θουκυτίδου, καὶ τῆς λυσαρέτης, θεῖος ὢν τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ. ἔπειτα νικόστρατον· καὶ γὰρ ὁ τούτου πατὴρ νικιάδης, ἀδελφιδοῦς ὢν τῷ πάππῳ τῷ ἐμῷ, καὶ τῇ πίτθῃ, ἀνεψιὸς ὢν τῷ πατρί. καί μοι κάλει τούτους πάντας. σὺ δὲ σπεῖσαι τὸ ὕδωρ.

Μάρτυρες.

Τῶν μὲν τοίνυν πρὸς ἀνδρῶν τῷ πατρὶ συγγενῶν ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ μαρτυρούντων, καὶ ὀμνύντων οἰκεῖον εἶναι καὶ συγγενῆ τὸν ἐμὸν πατέρα αὐτοῖς. ἃ δὲ δεῖ πρῶτον διαμνησθέντα μ' οὐ συνεισενεγκεῖν αὐτὰ τὰ ψευδῆ μαρτυρούντα, κατ' ἐξωλείας ὀμνύοντα λαβεῖν δίκην καὶ τὰς πρὸς γυναικῶν τῷ πατρὶ συγγενῶν μαρτυρίας. C

Μαρτυρίαι.

Οἱ μὲν τοίνυν ζῶντες ὅτι τοῦ συγγενοῦς καὶ πατρὸς καὶ πρὸς ἀνδρῶν, καὶ πρὸς γυναικῶν μεμαρτυρήκασιν, ὡς ἀμφοτέρωθεν ἀβλωβαῖος, καὶ μετῶν τὰ πόλεως αἰεὶ δικαίως, κάλει δή μοι καὶ τοὺς φράτορας, ἔπειτα τοὺς γνήτας.

Μάρτυρες.

Λάβε δὴ καὶ τὰς τοῦ δήμου μαρτυρίας, καὶ τὰς τῶν συγγενῶν πρὸς τοὺς φράτορων, ὡς εἵλοντό με φρατριάρχον.

Μαρτυρίαι.

Τὰ μὲν τοίνυν ὑπὸ τῶν συγγενῶν καὶ φρατόρων καὶ δημοτῶν καὶ γνητῶν, ὧν προσήκει μαρτυρούμενα, ἀκηκόατε· ἐξ ὧν ἐστιν ὑμῖν εἰδέναι, πότερόν ποτ' ἀστὸς ἢ ξένος οὗτος, ᾧ ταῦθ' ὑπῆρχε. καὶ γὰρ εἰ μὲν εἰς ἦν ἢ δύο αὐθρώπους κατεφεύγομεν· εἴχομεν ἂν ἴσως ὑπόνοιαν παρεσκευάσθαι τούτους· εἰ δ' ἐν ἅπασιν οἷς πρὸς ἔπρασσον ὑμῶν, ἐξητασμένος φαίνεται καὶ ζῶν ὁ πατὴρ, καὶ νυνὶ ἐγὼ ὁ λέγων, φράτορσι, συγγενέσι, δημόταις, γνήταις· πῶς ἔστιν, ἢ πῶς οἰκὸς τούτους ἅπαντας, μὴ μετ' ἀληθείας ὑπάρχοντας, καὶ πολλάκις

ἐπὶ μὲν

εἰ μὲν τοίνυν εὔπορος ὢν ὁ πατὴρ χρήματα δοὺς τούτοις A
ἐφαίνετο, πείσας συγγενεῖς αὐτοὺς ἑαυτῷ φάσκειν εἶ-
ναι λόγον εἶχεν ὑποψίαν τιν' ἔχειν ὡς οὐκ ὢν αὐτός. εἰ
δ' ἅμα συγγενεῖς τε παρέσχετο οὗτοι αὐτοὺς, καὶ με-
τεδίδοσαν τῶν ὄντων ἐπιδείκνυε, πῶς οὐκ εὔδηλον, ὅτι
τῇ ἀληθείᾳ προσήκει τούτοις; ὃ δὲ οὐδὲ πένης γε μηδε-
νὶ ὢν οἰκεῖος, χρήματ' αὐτῷ προστεθέντα ἔσοι, καὶ φύσει
μεταδίδοσαν· ἀλλ' ὧν, ὡς τό, τε ἔργον ἐδήλωσε, καὶ ὑμῖν με
μαρτυρεῖ. ἔτι τοίνυν δόξαν ἔλαχε, καὶ ἦρξε δοκιμα-
σθείς. καί μοι λάβε τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Οἵτινές ἂν ὑμῖν ἐξῇ τινα τοῦτον δημότην εἶναι ξέ-
νον ὄντα, καὶ μὴ πολίτην, ἄρχειν παρ' αὐτοῖς, ἀλλ' οὐκ ἂν κα-
τηγορεῖν; ὁ τοίνυν κατηγόρησεν ἢ εἷς, ὃν ἡπάσατο. ἀλ-
λὰ μὴν καὶ Ἀφυψηφίσεις ἐξ ἀνάγκης ἐγίγνοντο τοῖς δημό-
ταις, ὁμόσασι καὶ ἱερῶν, ὅτ' ἀπώλετο αὐτοῖς τὸ λυξιαρ-
χικὸν γραμματεῖον. δημαρχήσαντος αὐτοῦ φίλου τοῦ πατρὸς
τοῦ Εὐβουλίδου, καὶ λίνας ἀπήλασαν αὐτοῦ· ὥστε οὐδεὶς δὲ
ἀδελφὸς ἔτ' εἶπεν, ὅτ' ἠπάσατο τοιοῦτόν τι δίκης. καίτοι πᾶ-
σίν ἐστιν ἀνθρώποις τέλος καὶ βίᾳ θανάτῳ· καὶ ὥστε ὧν μὲν
ἄλλης ζῶν αἰτίαν ἔχῃ ὥστε καὶ γήρως, δίκαιον τὰς παῖδας B
τοῦ ἀγελογίαν παρέχειν. ὥστε ὧν οὐ μηδεὶς αὐτοῦ ζῶν-
τα κατηπάσατο· πῶς οὐ δεινὸν, εἰ οὗτος παῖδας ὁ Εὐβού-
λου κελεύει; εἰ μὲν τοίνυν ὥστε τούτων μηδεὶς λόγου
ἐξηπάτηθη, δῶμεν τοῦτο λεληθέναι. ἐπεὶ δ' ἐδόθη, καὶ διε-
φήφισαντο, καὶ μηδεὶ ἠπάσατο πώποτε μηδείς· πῶς οὐ δι-
καίως ἂν ἐγὼ κατ' ἐκεῖνον ἀθλίως εἶμι, τὸν πλου-
τήσαντα πρὶν ἀμφισβητηθῆναι τὸ γήρως αὐτῷ; ὡς δὴ
ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, καλεῖ καὶ τούτων μάρτυρας.

Μάρτυρες.

Ἔτι τοίνυν παῖδων αὐτῷ τεττάρων γνησίων ὁμομη-
τρίων ἐμοὶ καὶ πλουτήσαντων, ἔλαχε τούτους εἰς τὰ πα-
τρῷα μνήματα. ὧν ὅσοι πέρ εἰσι καὶ γήρως κοινωνοῦσι τού-
των οὐδεὶς οὐκ ἀπεῖπε πώποτε, οὐκ ἐκώλυσεν, οὐ δίκλιν
ἔλαχεν. καί τοι τίς ἂν εἴη ὃς οὐκ εἰς τὰ πατρῷα μνήμα
τοὺς μηδὲ ἐν γήρᾳ πιθανὸν ἔσεσθαι; ὡς τοίνυν καὶ ταῦτ'
ἀληθῆ λέγω, λάβε τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Περὶ μὲν τοίνυν καὶ πατρὸς, ὡς ἀθλίως οὐκ ὢν, ταῦτ' ἔχω
λέγειν καὶ μάρτυρας παρέσχημαι· οὐκοῦν ἴσως αὐτὸ τοῦτο ἐ-
ψηφισμένους εἶναι πολίτας μαρτυρεῖν, ἐκεῖνον ἑαυ-
τοῖς αὐτοῖς εἶναι. φαίνεται γὰρ βιοὺς ἔτη πολλὰ καὶ τόπου καὶ C
δεῖ, καὶ οὐδαμοῦ πώποτε ὡς ξένος ἐξεταθείς, ἀλλὰ πρὸς
τούτους ὄντας συγγενεῖς καταφυγών. ἔτι γὰρ προσδε-
χόμενοι, καὶ τὰ ὑσίας μεταδιδόντες, ὡς αὐτοῦ ἐνί. τοῖς χρό-
νοις τοίνυν ἔτω φαίνεται γεγονώς, ὥστε εἰ καὶ πατρὸς ἀ-
στὸς οὐ, εἶναι πολίτην προσήκειν αὐτόν. γέγονε δὲ πρὸ
Εὐκλείδου. ὥστε ἡ τε μητρὸς, ἐπεὶ καὶ ταύτην Ἀφεβουλή-
κασί μου, λέγω, καὶ μάρτυρας ὧν αὐτὰ λέγω, καλῶ. καί τοι,
ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, οὐ μόνον ὧν δικαίως τὰ ψηφίσματα τὰ
τοῦ ἀγοραῖ, διέβαλεν ἡμᾶς Εὐβουλίδης, ἀλλὰ καὶ πα-
ρὰ τοὺς νόμους, οἳ κελεύουσιν εἶναι τῇ κακηγορίᾳ
τὴν ἐραστίαν τοῦ ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἢ τοῦ πολίτου, ἢ τοῦ πολιτῶν
ὀνειδίζοντά τινι. ἡμεῖς δὲ ὁμολογοῦμεν μὲν ταινίας πω-
λεῖν, καὶ ζῶ ἀκόνα τρόπον βουλόμεθα, καὶ εἴ σοι ἐστὶ τού-
το σημεῖον. ὦ Εὐβουλίδη, τὸ μὴ ἀθλίους εἶναι ἡμᾶς· ἐ-
γώ σοι τοῦτο ὅλως τἀναντίον ἐπιδείξω, ὃν οὐκ ἔξεστι ξέ-
νῳ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐργάζεσθαι. καί μοι λαβὼν ἀνάγνωθι
πρῶτον τὸν Σόλωνος νόμον. Νόμος.

Λάβε δὴ καὶ τὸν Ἀριστοφῶντος. ἔτω δή, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι,
ἔταν ἔδοξεν ἐκεῖνος ὑμῖν καλῶς καὶ δημοτικῶς νομοθε-
τῆσαι, ὥστε ψηφίσασθαι πάλιν ἀνανεώσασθαι. Νόμος.
Προσήκει τοίνυν ὑμῖν, βοηθοῦσι τοῖς νόμοις, μὴ οὐκ ἐρα-
ζομένους

Quòd si locuples fuisset pater, atq; his pecunia data persuasisset, vt se cognatos eius esse dicerent: nõ absurda suspicio fuisset, eum nõ esse ciuẽ. Sin simul & pauper fuit, & eos exhibuit simul & cognatos, & de suo impertientes: an non euidẽs est, eum reuera cognatũ eis fuisse? neque enim profectò, si nemini coniunctus fuisset, isti adiecta pecunia eum in familiam recepissent: sed fuit, vt & ipsa res probauit, & testes vobis affirmarunt. præterea magistratus etiã sortitus est: & approbatus, eos gessit. Cape testimonium. TESTIMONIVM.

Quis verò vestrũm existimet permissuros fuisse municipes, vt ille peregrinus & non ciuis, apud ipsos magistratu fungeretur, ac nõ fuisse accusaturos? neq; verò quisquã eum vel accusauit, vel criminatus est. Quin necessariò etiã suffragia tulerũt municipes sacris iuratis, cũ eis albũ municipij perijsset, Antiphilo patre Eubulidæ tribuno plebis, & quosdã è municipio repulerũt: de illo aũt neq; dixit, neq; conquestus vllus est tale quicquã. Atqui omnib. hominibus vitæ finis mors est: & qui viuentes de genere accusantur, eorũ filios æquũ est ad reddendã rationem perpetuò esse paratos. Quibus aũt in rebus nemo viuentem ipsum criminatus fuit: de ijs an non iniquũ est, liberos exagitari à quouis? Quòd si de his inquisitio nulla facta fuisset: latuisse rẽ concedi posset. Sed cum & facta sit, & lata suffragia, & nemo vnquã quicquã sit conquestus: nónne æquũ est me propter illum Atheniensem esse, antequam ei de genere facta fuit controuersia? Hæc verè à me dici vt constet, horum etiam vocа testes.

TESTES.

Præterea cum ei liberi quaterni essent nati, vterini mei fratres, & mortui: sepelijt eos in patrijs monimentis, quæ quotquot è familia sunt, participant: neq; istorum quisquam vnquã vetuit aut prohibuit, neq; eum in ius vocauit. Quis verò est, qui à familia alienos in patrijs sepeliri monimentis patiatur? Vt autem & hæc verè à me dici constet, cape testimonium.

TESTIMONIVM.

De patre igitur, fuisse eum Atheniensem, hæc habeo quæ dicam: & testes produxi eos, quos isti ipsi ciues esse pronunciarunt, qui testificantur, cum suum fuisse consobrinum. Constat autem eum tot & tot annos hic vixisse, & nunquam vsquã vt hospitem esse deprehensum: sed ad hos cognatos suos confugisse, qui eum & receperunt, & facultates ei impertierunt, vt suorum vni. Iis porrò temporibus natus fuit, vt etiãsi ex altera duntaxat parte ciuis fuisset, ciuem eum haberi cõueniret: cum natus ante Euclidẽ fuerit. De matre aũt mea (nam & hanc exagitarunt) iam dicam, & orationis meæ citabo testes: quamuis non modò contra decreta, forensem quæstum nobis obiecerit Eubulides, sed etiam contra leges, quæ conuicij crimine teneri iubent eum, qui quæstum in foro vlli ciuium, seu viro seu mulieri exprobrarit. Nos verò fatemur & fascias vendere nos, & victitare non viti volumus. Quod si tibi argumento est, nos non esse ciues: ego tibi huius omnino contrarium probabo, non licere peregrino in foro quæstum facere. Cape primùm, ac lege mihi Solonis legem.

Quæstum matris in foro, sibi fraudi esse non oportere, nec nutricis munus: & recriminatio aduersarij.

LEX.

Cape etiam Aristophontis legem. Is enim eam adeò rectè & populariter esse latam censuit, vt senatusconsulto renouandam esse decreuerit.

LEX.

Tuẽda sunt igitur vobis leges: neq; ij qui quæstũ faciũt

peregrini: sed qui calumniantur, improbi sunt habendi. Est enim Eubulide, alia quoq; lex de ignauia, cui cũ ipse obnoxius sis, nos qui opus facimus, exagitas. Verùm nunc vsq; adeò infelices sumus, vt isti liceat extra causam cõuiciari, atq; omnia facere, ne meum mihi ius tribuatur: me autẽ fortasse obiurgabitis, si dixero quemadmodum iste in vrbe circumiẽs rem faciat, idq; meritò. Quorsum enim attinet, vobis ea narrare quæ ipsi nostis? Considerate igitur. Quòd nos in foro quæstũ facimus: id in primis argumento esse puto, istũ falsa nobis impingere crimina. Quam enim fasciarũ vẽditricem fuisse dicit, & manifestam omnibus: de ea par fuit vtiq; testificari multos, qui ipsi eam nouissent, nõ qui nihil præter auditum referrent. Nam peregrina fuisset, excutiẽda fuerunt vectigalia in foro: & nũ peregrinorũ tributum pepẽderit inquirendũ: & cuias fuerit ostendendum? Sin ancilla, in primis emptor: sin minus, venditor producendus fuit, qui testimoniũ in eam diceret: aut saltem alius quispiã, qui probaret, eã vel seruitutẽ seruisse, vel esse manumissam. Nunc horũ nihil ostendit, sed crimen obiecit, vt mihi videtur, nullius momenti. Id enim est calumniatoris ingenium: criminari omnia, probare nihil. Deinde illud etiã in matrem dixit, eam nutricẽ fuisse. Nos verò, cùm nostra vrbs cladem accepisset, & omnes rebus aduersis conflictarentur: nõ insiciamur hoc esse factũ: quo pacto aũt, & quibus de causis mammam præbuerit: ego perspicuè vobis ostendam. Neq; verò quisquam vestrum Atheniẽses, iniquo animo accipiat: etia nunc ciues mulieres multas inuenietis, quæ nutricũ fungantur officijs: quas vobis vel nominatim, si vestra voluntas feret, dicemus. Quòd si diuites essemus: neq; tænias venderemus: neq; denique inopes essemus. Sed quid ista cum genere consortij habent? equidẽ nihil opinor. Ne verò, Iudices, pauperes aspernemini. satis enim eis est in ipsa paupertate mali: neq; eos etiã, qui quæritare victũ, & viuere sine cuiusquia iniuria instituunt. Sed audita re, vbi vobis matris cognatos ostendero tales, quales ingenuorum hominũ esse decet: qui, si iste in eam talia crimina cõiecerit, eiurẽt & testificentur se scire eam esse ciuem quos vos putatis esse fide dignos: eam nobis ferte sententiã, quam postulat æquitas. Mihi auus fuit, Atheniẽses, matris pater Damostratus Melitensis. ei nascuntur quatuor liberi è priore quã habuit vxore, filia & filio, cui nomẽ fuit Amytheõ: è posteriore Chærestrata, mater mea, & Timocrates. His porrò liberi nascũtur, Amytheoni Damostratus, aui nomẽ referẽs, & Callistratus & Dexitheus. Ac Dexitheus quidẽ ex eorũ numero est qui in Sicilia & militarũt, & obierũt, & sepultus est in publicis monimẽtis. & hæc testes confirmabunt. Soror aũt eius, quæ Alæensi Diodoro nupta fuit, filium peperit Ctesibium. is Abydi obijt, cum Thrasybulo militans. Ex his viuit Damostratus Amytheonis filius, matris meæ fratris filius. Chærestratæ auiæ meæ sororem ducit Apollodorus Plothensis. ex his nascitur Olympichus: ex Olympicho Apollodorus, is viuit. Proinde voca mihi eos.

TESTES.

Hos igitur audiuistis testificantes, & deierãtes. Vocabo etiam vterinum fratrem, & vtringi nobis cognatũ, & filios eius. Nam Timocrati matris meæ fratri germano & vterino, nascitur Euxitheus: Euxitheo tres filij, qui omnes viuunt. Voca mihi ex eis qui domi sunt.

TESTES.

Cape etiam testimonia Curialium & cognatorum matris. &

A ζομένους ξένους νομίζειν, ἀλλὰ δοῦλ συκοφαντοῦντας πονηρούς. ἐπεὶ, ὦ Εὐβουλίδη, ἔστι καὶ ἕτερος περὶ τῆς ἀργίας νόμος· ὦ αὐτὸς οὗτος ὤν, ἡμᾶς τοὺς ἐργαζομένους διαβάλλεις. ἀλλὰ γὰρ τοσαύτης ἀτυχίας ἐστὶ περὶ ἡμᾶς νῦν, ὥστε τούτῳ μὲν ἔξεστιν ἔξω τοῦ πράγματος βλασφημεῖν, καὶ πάντα ποιεῖν, ὅπως μηδενὸς τῶν δικαίων ἐγὼ τύχω. ἐμοὶ δ' ἴσως ἐπιτιμήσετε ἴσως, ἐὰν λέγω, ὃν τρόπον ἄτης ἐργάζεται περιὼν ἐν τῇ πόλει, καὶ εἰκότως. ἀλλ' ὑμεῖς εἰπέ, τί δεῖ λέγειν; σκοπεῖτε δή. νομίζω γὰρ ἐγὼ τοῦτο τῇ ἀγορᾷ ἡμᾶς ἐργάζεσθαι, μέγιστον εἶναι σημεῖον καὶ ψευδοῦς ἡμῖν αἰτίας ἐπενεγκεῖν. οὗ γάρ φησι ταμίαν πολιτεύεσθαι καὶ φανερὰν πᾶσι, πρόσκειται δ' ἡπτῆσθαι διὰ τοιαύτας αἰτίας οὐ πολλὰς ἢ δύο ἔτη. μαρτυρεῖν, καὶ μὴ μόνον ἀκηκοὼς. ἀλλ' εἰ μὲν ἐξῆν οὕτω, τὰς τέλη ἐξετάσαντας τὰς ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἃ ἐξενικὰ ἐτέλει καὶ πόσα πέπρακεν οὗτος ἐπιδεικνύντας εἰ δ' ὅλη, μάλιστα μὲν τὸ πρᾶγμ' εἰ ἦν μή, τὸ ἀποδόμενον ἦκεν κατηγορεῖν τινα. εἰ δὲ μή, τὰ ἄλλων ἴσα, ἢ ὡς ἐσθλὸν ἦν, ἢ ὡς ἀφεῖτο ἐλεύθερον. νυνὶ δὲ τούτων μὲν ἀπέδειξεν οὐδέν. λοιδορεῖσθαι δ' ὡς ἐμοὶ δοκεῖ οὐδείς. * ἔστι γὰρ ἐν ὁ συκοφαντῶν πάντα, ἐξελέγξαι δὲ μηδέν.

B ἔφην κἀκεῖνο οὗ τὸ μητρὸς εἰρηκέναι, ὅτε ἐπίστευον. ἡμεῖς δ' ὅτε ἡ πόλις ἠτύχει, καὶ πάντες κακῶς ἔπασχον. σκοπεῖσθε δὲ τὸ γιγνόμενον ἐν τῷ πρόσθεν καὶ ὧν οἵεσθε ἐπιθυμοῦσιν, ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν ἐπιδείξω. μηδεὶς δ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, δυσχερῶς ἀκούσῃ. ἐγὼ γὰρ ἂν γυναῖκας πολλὰς εὑρήσειν πιθανὰς, ἃς ὑμῖν καὶ κατ' ὄνομα, ἐὰν βούλησθε, ἐροῦμεν. ἃ δὲ γε πάσχομεν, ὅτ' οὐ τὰς ταινίας ἐπωλοῦμεν, ὅτ' οὐκ ὄλως ἦμεν ἄποροι. ἀλλὰ τί ταῦτα κοινωνεῖ τῷ λόγῳ; ἐγὼ μὲν οὐδὲν οἶμαι. μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, δεῖ πένητας ἀπομάζειν. ἱκανὸν γὰρ αὐτοῖς πένεσθαι κακόν· μηδὲ γε δεῖ ἐργάζεσθαι καὶ ζῆν ἐκ τῶν δικαίων πεφαιρημένους. ἀλλ' ἀκούσαντες, ἐὰν ὑμῖν ἐπιδείκνυσι τὸ μητρὸς τὰς οἰκείας, οἵας προσῆκεν εἶναι αὐθρώπους ἐλευθέρους, ἐὰν καταπατᾶσι ταῦτ' αὐτοὶ ταύτας τὰς διαβολὰς, ἐξομωμένους καὶ μαρτυρήσαντας, αὖτ' ἀξιοῦ ὑμᾶς εἰδέναι, ὡς ὑμεῖς φήσετε πρὸς ἐναι, καὶ δικαίαν ἡμῖν θέσθε τὴν ψῆφον. ἐμοὶ γὰρ οὗ πάππος, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τὸ μητρὸς πατὴρ δαμόστρατος μελιτεύς. τούτῳ γίγνονται τέτταρες παῖδες. ἐκ μὲν οὖν τῆς τὸ πρῶτον ἔσχε γυναικὸς θυγάτηρ καὶ υἱὸς, ᾧ ὄνομα Ἀμυθέων· ἐκ δὲ τὸ ὕστερον χαιρεστράτης ἡ μήτηρ ἡ ἐμὴ καὶ Τιμοκράτης. τούτοις δὲ γίγνονται παῖδες, τῷ μὲν Ἀμυθέωνι Δαμόστρατος καὶ πάππου τοὔνομα ἔχων, καὶ Καλλίστρατος καὶ Δεξίθεος. καὶ ὁ μὲν Ἀμυθέων ὁ τῆς μητρὸς ἀδελφὸς τὸν οἰκείαν στρατευσαμένων καὶ τελευτήσας αὐτῶν ἐστὶ καὶ τέθαπται ἐν τοῖς δημοσίοις μνήμασι· τῶν δὲ παίδων μαρτυρήσει· τῇ δὲ ἀδελφῇ αὐτοῦ συνοικήσασα Διόδωρος Ἀλαιεὺς γίγνεται κτησίβιος. καὶ ἔστι μὲν ἐπελεύτησεν ἐν Ἀβύδῳ, μετὰ Θρασυβούλου στρατευόμενος. ζῇ δὲ τούτων ὁ Δαμόστρατος, ὁ δὲ Ἀμυθέωνος τῆς μητρὸς ἀδελφιδοῦς τῆς ἐμῆς. τὸν δὲ χαιρεστράτης, τὸν ἐμὴν πενθῆ, τὸν ἀδελφὸν λαμβάνει Ἀπολλόδωρος Πλωθεύς. τούτων γίγνεται Ὀλυμπίχου· τοῦ δὲ Ὀλυμπίχου, Ἀπολλόδωρος, καὶ ἔστι ζῇ. καλεῖ μοι κάλει αὐτούς.

Μάρτυρες.

Τούτων μὲν τοίνυν ἀκηκόατε μαρτυρούντων καὶ ὀμνυμένων. τὸν δὲ κατὰ μητρὸς καὶ κατ' ἀμφοτέρων ἡμῶν συγγενῆ καλῶ καὶ τοῦτον υἱέα αὐτός. τῷ γὰρ μητρὸς τῷ μητρὸς ἀδελφῷ τῷ ἐμῆς ὁμοπατρίῳ καὶ ὁμομητρίῳ γίνεται δεξίθεος. τοῦτ' οἶδ' ἐξ ἀδιθέου τρεῖς ἡμῖν ἔστι παῖδες ζῶσι, καὶ μοι κάλει τοῦτ' ἐπιδημοῦντας αὐτῶν.

Μάρτυρες.

Λάβε δή μοι καὶ τὰς μαρτυρίας τῶν φρατόρων καὶ συγ-

ων

νῶν τ̃ τ̃ μητρὸς κ̓ δημοτ̃, ᾧ ὧν τὰ μνήματα παρὰ τ̃ πατρός.

Μαρτυρίαι.

Τὰ μὲν τοίνυν γ̓ ἡμῖν τ̃ μητρὸς, ὅτως ὑμῖν ἐπιδεικνύω, κ̓ παρὰ ἀνδρῶν κ̓ παρὰ γυναικῶν ἀστῶν. τῆς δ̓ μητρὶ τῆ ἐμῆ γίγνεται, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὸ μ̃ πρῶτον ὑπὸ Πρωτομάχου ᾧ αὐτ̃ ὁ μὲν ὁμοπάτριος ὁμομήτριος κ̓ ὁμοπάτριος ὢν ἀδελφὸς ἔδωκε, θυγατρί· εἶτα ὑπ̓ γ̓ ἐκείνου τοῦ πατρὸς γ̓ ἐμοῦ, ἐγώ. ὃν δ̓ τρόπον τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ συνῴκησε, παῦθ̓ ὑμᾶς ἀκοῦσαι δεῖ. κ̓ γὰρ ἃ περὶ τ̃ κλεινίαν αὐτῆς πάντα, κ̓ τὸ λαθεῖσαν τ̃ μητέρα, κ̓ ταῦτα πάντα ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν διηγήσομαι. ὁ Πρωτόμαχος πένης ἦν· ἐπικλήρῳ δ̓ κληρονομήσας οὐσίᾳ, τ̃ μητέρα βουληθεὶς ὑπ̓ δοῦναι, πείθει λαβεῖν αὐτ̃ τ̃ θάνατον τ̃ πατέρα τ̃ ἐμὸν, ὅτε ἐαυτ̃ γνώμονα· κ̓ ἐγγυᾶται ὁ πατὴρ τ̃ μητέρα τ̃ ἐμὴν τῷ γ̓ ἀδελφῷ αὐτ̃ Ὁμοκράτει Μελιτέως, παρόντων τ̃ ἑαυτ̃, ᾧ ἄλλων μαρτύρων. κ̓ τούτων ὅσοι ζῶσι μαρτυρήσουσιν ἡμῖν. μ̃ δ̓ πῶς χρόνῳ ὕστερον παιδίων αὐτῇ δυοῖν ἤδη γεγενημένοιν, κ̓ τ̃ μὲν πατρὸς στρατευομένου, κ̓ ἀποδημοῦντος· μ̃ θρασυβούλου, αὐτὴ δ̓ ὅτε ἐν ἀπορίαις, λύουσα ἀναγκάζεται τ̃ κλεινίαν τ̃ γ̓ κλιδίκην λαθεῖν, τῷ μὲν εἰς ἐμὲ ἥκοντι κινδύνῳ B νῦν μὰ τ̃ δία, ἐγὼ συμφέρον πρᾶγμα πεποίηται. ἀπὸ γὰρ τούτης τ̃ λαθείας ἅπασι ἡ περὶ ἡμᾶς γέγονε βλασφημία· τῇ μὲν γὰρ ἀρχούσῃ πενίᾳ ἴσως κ̓ ἀναγκαῖα, κ̓ ἁρμόττοντα ποιοῦσι. φαίνεται τοίνυν ἐγὼ ὁ ἐμὸς, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, πρῶτος λαβὼν τ̃ ἐμὴν μητέρα, ἀλλ̓ ὁ Πρωτόμαχος, κ̓ παῖδας ποιησάμενος, κ̓ θυγατέρα ἐκ δούς, ὃς κ̓ πεπλουτηκὼς ὅμως μαρτυρεῖ τοῖς ἔργοις, ἀσθενὴς τοῦτο κ̓ πολῖτην εἶναι. ὡς ἔστ̃ ταῦτ̃ ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι πρῶτον μὲν δὴ τ̃ Πρωτομάχου υἱεῖς, ἔπειτα τοὺς ἐγγυωμένῳ παρόντας τῷ πατρὶ κ̓ τ̃ φρατόρων τοὺς οἰκείους, οἷς τ̃ γαμηλίαν εἰσήνεγκεν ὑπὲρ τ̃ μητρὸς ὁ πατήρ. εἶτα εὔνικον χολαργέα, τ̃ ἀδελφιδοῦν λαβόντα τιμῶν ᾧ γ̓ Πρωτομάχου· εἶτα τ̃ υἱόν τ̃ ἀδελφῆς. κάλει τούτους. Μάρτυρες.

Πῶς ἔστ̃ ἂν οὐκ ἀνοήτατα, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, πάντων ἐγὼ πεπυσθῶς εἴην, εἰ τ̃ συγγενῶν ὅλων τοσούτων τούτων, κ̓ μαρτυρούντων κ̓ διομνυμένων ἐμοὶ προσήκειν, μηδεὶς μηδενὶ τούτων ἀμφισβητ̃, ὡς οὐκ εἰσὶ πολῖται, ἐμὲ ψηφίσαντο εἶναι ξένον; λάβε δή μοι καὶ τ̃ γ̓ κλεινίαν κ̓ τ̃ τῶν συγγενῶν αὖ γ̓ μαρτυρίαν. εἰ ἴσασι δήπου, τίς ποτε ἡ ἐμὴ μήτηρ ἐπιθυμεῖ αὐτ̃. ἃ γὰρ τὴμερον ἡμεῖς φαμὲν, εὑρεῖν αὐτοῖς μαρτυρίαν, ἀλλ̓ ἃ πάντα τ̃ χρόνον ἠδέσαν αὐτ̃, ἡμετέραν μὲν μητέρα, πίθηκον δ̓ τοῦτο νομιζομένου. κ̓ γὰρ εἰ παῖδον ἡ πίθηκος, τ̃ ἀληθῆ ἀφοῦ γ̓· ἃ γὰρ εἰ πένητες ἦμεν, ἠδικήκαμεν, ἀλλ̓ εἰ μὴ πολῖται· ἆῤ ᾧ σοὶ * ψυχῆς. ἆῤ ᾧ σοὶ χρημάτων ἡμῖν ἐστὶν ὁ παρὼν ἀγών, ἀλλ̓ ὥσπερ ἡμεῖς. πολλὰ παῖδα κ̓ δουλικὰ πράγματα ἆῤ ἐλεύθερος ἡ πενία βιάζεται ποιεῖν ἐφ̓ οἷς ἐλέουντ̓ ἄν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, δικαιότερον, ἢ προσαπολλύουντο. ὡς γὰρ ἐγὼ ἀκούω, πολλαὶ κ̓ τίτθαι κ̓ ἔρριθοι καὶ τροφοὶ γεγόνασιν ὑπὸ τ̃ τ̃ πόλεως κατ̓ ἐκείνους χρόνους συμφορῶν ἀστικαὶ γυναῖκες· πολλαὶ δ̓ ἐκ πενήτων πλούσιαι νῦν ἀλλ̓ αὐτίκα ὑπὲρ τούτων νῦν ᾧ ἆῤ μάρτυρας κάλει.

Μάρτυρες.

Οὐκοῦν ὅτι μὲν κ̓ τὰ πρὸς μητρὸς εἰμὶ ἀστὸς, κ̓ τὰ πρὸς πατρὸς, τὰ μ̃ ἐξ ὧν ἄρτι μεμαρτύρηκ̓, μεμαθήκατε πάντες· τὰ δ̓ ἐξ ὧν πρότερον περὶ ἀμφοτέρων λοιπὸν δέ μοι περὶ ἐμαυτ̃ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, τὸ μ̃ ἀπλούστατον οἶμαι κ̓ δικαιότατον, ἐξ ἀμφοτέρων ἀστῶν ὄντα με, κεκληρονομηκότα καὶ τ̃ οὐσίας καὶ τὰ ἤθη, εἶναι πολίτην· ἃ μὲν ἄλλα καὶ τὰ προσήκοντα πάντα ἐπιδείξω μάρτυρας παρε-

A tris, & municipum, & quorũ eadem monumenta sunt.

TESTIMONIA.

Genus igitur maternum tale demonstro vobis, & eam ostendo à viris & mulieribus esse ciuem. Matri aũt meæ nascitur, Iudices, primùm è Protomacho, cui eam Timocrates frater vterinus & germanus desponderat, filia. Deinde è patre meo, ego. Quo aũt pacto patri meo nupserit, vobis est cognoscendũ. Nam & q̃ de Clinia criminatur, & de nutricio matris ministerio: illa etiã ego vobis omnia perspicuè narrabo. Protomachus pauper fuit: Ad quem cum pupilla locuples hæreditate venisset: elocaturus matrẽ meam, Thucrito, patri meo, familiari suo persuadet, vt eam ducat. Sic despondetur patri meo mater mea, per Timocratem Melitensem, præsentibus vtriusq; patruis eius, & alijs testibus: & horũ q̃ superstites sunt, nobis testimonium dicẽt. His factis, aliquanto pòst, cum duos iam liberos peperisset, patre militante peregrè, ductu & auspicijs Thrasybuli: ipsa inopia conflictans, coacta est Cliniam Clidici filiũ lactare. quo facto, quod ad id periculum attinet, in quo nunc ego versor: malè mihi cõsuluit: fateor equidem. (Nam ab ea lactatione omnia quæ in nos congeruntur maledicta, oriuntur) sed tamẽ illius tẽporis inopia, & necessaria sanè fecit, & congruẽtia. Constat igitur patrem meum non primùm duxisse matrẽ meam, sed Protomachũ & liberos procreasse, & filiam elocasse: qui etsi mortuus est, ipsis tamẽ factis testatur, eam & *vrbanã & ciuem fuisse. Hæc me verè dicere vt appareat, primùm mihi voca Protomachi filios. Deinde eos qui sponsalibus patris interfuerunt, & è curialibus cognatos, quibus nuptiale munus contulit pro matre pater. Pòst, Eunicum Cholargensem, qui sororem meam accepit à Protomacho. Deinde filium sororis. voca hos.

TESTES.

An non igitur indignissimè omniũ hominũ agitur mecum, Athenienses, q̃ eũ tot cognati mihi sint, hiq̃ & testificentur, & deierent, se mihi cognatos esse, & horum nemo in ius vocetur, quasi ciues non sint, isti tamen pronunciarunt, me esse peregrinũ? Cape mihi & Cliniæ, & cognatorum eius testimonium, qui norunt haud dubiè, quæ nam mater mea fuerit, quæ mammam illi præbuit. Neq; enim id ab eis iurisiurandi religio pòstulat, vt quæ nos hodie dicimus, ea testificentur: sed vt ea quæ omni tẽpore comperta habuerunt, eam & suam nutricem, & nostram fuisse matrem existimatam. Tametsi enim humile quiddam est nutricis vocabulum: veritatem tamen non detrecto. Non enim si pauperes fuimus, cuiquã iniuriam fecimus: sed si ciues nõ fuimus: neq; in hoc iudicio vel *vita, vel pecunia nostra agitur: sed genus. Multas humiles & seruiles operas ingenuos homines paupertas facere cõgit: ob quas cõmiserationem potius, quàm internecionẽ merentur. Vt enim ego audio, multæ mulieres ciues, & nutrices, & mercenariæ, & vindemitrices factæ sunt, propter reipublicæ illorũ temporum calamitates. Multæ item ex pauperibus nunc locupletatæ sunt. Sed de his statim. nunc testes voca.

TESTES.

Me igitur & à matre esse ciuẽ, & à patre: partim ex dictis testium modò cognouistis, partim ex ijs quæ prius de patre dicta sunt. Restat igitur, vt de me ipso apud vos dicam. Quod igitur simplicissimũ est, & iustissimum, cum ex vtriusq; parentibus sim ciuis, cum & hæreditatẽ & genus sim consecutus: me esse ciuem affirmo: sed tamen omnia quæ conueniunt, à me esse præstita, probabo, testib.

productis: vt introductus sim ad Curiales: vt in municipiũ sim adscriptus: vt ab istis ipsis delectus sim, vt inter nobilissimos de sacerdotio Herculis sortirer: vt magistratus gesserim approbatus. Voca mihi eos. TESTES.

Quàm aũt absurdum fuerit, Iudices, si ita mihi obuenisset sacerdotium, vt delectus fueram, oportuisse me pro istis sacrificare, & istos vnà sacrificare mecũ: nunc autẽ eosdem istos non permittere, vt ego vnà cum eis sacra faciã? Constat igitur Athenienses, me per omne reliquum tẽpus, apud omnes eos, qui me nunc accusant, ciuem esse habitũ. Neq; enim peregrinum & inquilinũ, vt nũc ait Eubulides, vel magistratus gerere, vel sacerdotium sortiri, secũ delectum siuisset. Nam & ipse fuit è sortientib. & delectis. Neq; etiã, cum vetus ei mecũ simultas intercederet, in hoc vsq; tempus distulisset: quod an vnquam futurũ esset, nemo præsciuit, si quid de me tale compertũ habuisset: sed non compertum habuit. Quapropter per tẽpus omne reliquum, cũ & municipiũ & sortitionẽ mecum communem haberet: nihil horum perspexit. Postea quam autẽ ciuitas vniuersa in eos qui se petulanter in municipia ingesserant, iracũdè concitata fuit: tum insidias mihi cõparauit. Fuisset aũt illud quidem tẽpus hominis veritate freti. hoc aũt quod nũc adest, inimici est, qui de industria calumnietur. Ego aũt, Atheniẽses (neque, per deos oro quisquã mihi obturbet, neq; id quod dicturus sum, ægrè ferat) me Atheniẽsem esse duco, vt vestrũm quilibet sese: & eã esse mihi matrẽ ab initio puto, quã apud vos ostendo, neq; alterius sum, hanc aũt mihi vẽdico: patrẽ rursus eodem modo. At si qui eorũ, in quos inquiritur, cum eos quorũ sunt, occultant, eorũ verò esse sese, quorũ non sunt, simulant, eo ipso argumento non iniuria peregrini apud vos iudicantur: de me contrariũ vtiq; sentiendũ erit, ciuẽ esse me. Neq; enim peregrinum & peregrinã parentes esse meos profitendo, frui ciuitate instituissem: sed si quid tale mihi cõscius essem, quæritas sem, quorũ me filiũ esse dicerẽ. sed nihil erã cõscius. Quapropter eos parentes, qui mihi sunt, vt æquũ est, retinẽs, ciuis esse studeo. Iam etsi pupillus relictus sum: tamẽ me dicunt esse locupletẽ: & testiũ quosdam propter emolumenta se mihi cognatos esse dicere. Ita simul & probra paupertatis & generis obscuritatẽ obijciunt: simul propter diuitias omnia mercari me dicunt. Proinde vtra horũ eis credẽda sunt? Licuisset nimirũ eis, si peregrinus aut nothus ego essem, omniũ mearũ opũ capere hereditatẽ. Itáne hi paucula accipere, & falsi testimonij actionẽ & periculum expectare, & peierare malunt, quàm tenere omnia, eaq; securè, neq; vllis se diris & deuotionibus obstringere? Non ita res habet nimirũ: sed cognati cũ sint, vni suorũ, vt rectum est, opitulantur. Neq; hæc nũc tantùm impulsu meo faciunt: sed dum puerulus etiam num fui, me statim ad Curiales duxerũt, in adẽ Apollinis patrij duxerunt, in reliqua itẽ tẽpla. Neq; verò ego dum puer fui, eis persuasi, vt illa facerent scilicet, argento dato: sed & pater dũ vixit, legitimo iureiurãdo dato Curialibus, me ciuẽ introduxit, cũ ex ciue desponsa sibi natũ sciret: & hæc testes affirmarunt. Post ea ego sum peregrinus? Vbi tributũ inquilinorum pependi, aut vllus meorũ vnquam? quando ad alios municipes accessi, & quũ eis, vt me reciperent, persuadere non potuissem, huc me inscripsi? Vbi? quibus rationibus? quibus illos qui germani ciues non sunt, vti constat? Nusquã. quomodo tãdem? in eo municipio, in quo auus, patris mei pater, in quo pater meus versatus est, in quo me versatũ esse cõstat: & quo

Testes à se non esse cõductos.

A παρεχόμενον, ὡς εἰσήχθην εἰς τὰς φρατέρας, ὡς ἐπιγράφειν εἰς σὲ τὸν δήμοτας, ὡς ἐπ' αὐτῷ τούτων πρακεχείρισμαι ἐν τοῖς ἀγχιστεῦσι κληρῶσαι τὸ ἱερωσύνης τῷ ἡρακλεῖ, ὡς ἦρχον δοκιμασθείς. καί μοι κάλει αὐτούς.

Μάρτυρες.

Οὐκοῦν δεινόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ μοὶ ἔλαχον ἱερεὺς ὥσπερ προεκεχείρισμαι, ἔδει αὖ με καὶ αὐτὸν θύειν ὑπὲρ τούτων, καὶ τούτους μετ' ἐμοῦ σωθύειν νυνί; ἢ τοὺς αὐτοὺς τούτους μεθ' αὑτοῦ δεῖ σωθύειν ἐᾶν; φαίνομαι πίνυ, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἅπαντα σιγᾶν καὶ πᾶσι τοῖς νυνὶ κατηγοροῦσι πολίτης ὁμολογημένος. ἐγὼ δὲ αὖ πάντων γε ξένον καὶ μέτοικον, ὡς νυνὶ φησὶν Εὐβουλίδης, ἔτ' ἐξ ἀρχῆς. ἔτι ἱερωσύνην κληρωθεὶς μεθ' ἑαυτοῦ προεκεχειρισμένους εἶασε. καὶ γὰρ ἔστιν οὗτος τῶν κληρωμένων καὶ προεκεχειρισμένων, ὡδί γ', ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, παλαιὸς ὢν ἐχθρὸς ὢν ἐμοὶ ἔστιν τὸν τοῦ καιροῦ προεμένειν, ὃν ἡδέως ἂν ἡμισόμην, εἴ περ τί σωφρονέστερον. ἀλλ' ἐσωφρόνησεν. διόπερ τὸν μὲν ἄλλον ἅπαντα χρόνον δημοβιώμενος μετ' ἐμοῦ, καὶ κληρώμενος, ἡδέως ἐώρα τούτων. ἐπειδὴ δὲ ἡ πόλις πᾶσι τοῖς ἀσελγῶς εἰσπεπηδηκόσιν εἰς σὲ τὸν δῆμον ὀργὴ μένη * πρωζωώτο· τιμωρεῖται μοι ἐπιβέβλωται. διὸ δὴ ὀκνεῖν μὲν ὁ καιρὸς ἔστ σωφρονιστός· αὐτῷ τἀληθῆ λέγειν· ὁ δὲ νυνὶ πρῶν, ἐχθρός, καὶ συκοφαντῶν βουλόμενος. ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί (καί μοι πρὸς διὸς καὶ θεῶν μὴ δόξω θορυβῆσαι, μήδ' ἐφ' ᾧ μέλλω λέγειν ἀχθεσθῆτε) ἐμαυτὸν ἀθλιώτατον ὑπείληφα ὥσπερ ὑμῶν ἕκαστος ἑαυτόν· μητέρα ἐξ ἀρχῆς νομίζων οὐ περ εἰς ὑμᾶς ἀποφαίνω, καὶ ἀκ ἑτέρας μὲν ὤν, ταύτης δὲ προσποιούμενος, πατέρα πάλιν, ὦ ἄνδρες ἀθλιώτατοι, τὸν αὐτὸν τρόπον. καίτοι εἰ τοῖς ἐξελεγχομένοις ὧν μέν ἐστιν ὑποκρυπτομένοις, ὧν δὲ οὐκ ἐστὶ προσποιουμένοις δίκαιον ὑπάρχειν παρ' ὑμῖν ἔστ σημεῖον, ὡς εἰσὶ ξένοι· ἐμοὶ δὴ πάντων ἐναντίον ὡς εἰμὶ πολίτης. ἐγὼ γὰρ ξένος οὐδ' ἐμαυτὸν γενέσθαι φράτορα ψάμενος, μετέχειν ἠξίουν τῆς πόλεως· ἀλλ' εἰ μὴ τοῦτον σωφρονεῖν, ἐζήτησα ὧν φήσω γονέων εἶναι· ἀλλ' ἐσωφρονεῖν. διόπερ μένων ἔτι τοῖς ἐμοὶ δικαίως γενέσθαι ἐμαυτῷ, τῆς πόλεως μετέχειν ἀξιῶ. ἔτι πίνυ ὀρφανὸς κατελείφθην, καὶ φασί με εὔπορον εἶναι). καὶ τὴν μαρτύρων ἐνίοις ὀφελιμοῦσιν μοι μαρτυρεῖν συγγενεῖς εἶναι καὶ ἅμα μὲν κατ' ἐμοῦ λέγουσι τὰς ἐκ τῆς πενίας ἀδοξίας, καὶ τὸ ἦθος διαβάλλουσιν· ἅμα δὲ διὰ πλοῦτον φασὶ πάντα με ὠνεῖσθαι. ὥστε πότερα χρὴ αὐτοῖς πιστεύειν; ἐξὸν ἔτι δῆτα εἰ νόθος ἢ ξένος οὐκ ἐγὼ, κληρονόμος εἶναι τῶν ἐμῶν πάντων. εἶθ' ὅτι μικρὰ λαμβάνειν καὶ κινδυνεύειν ἐπὶ ψευδομαρτυρίαις, καὶ ἐπιορκεῖν μᾶλλον αἱροῦνται, ἢ πάντ' ἔχειν καὶ ταῦτ' ἀσφαλῶς καὶ μηδεμιᾶς ἐζωλείας * ἐν πόχθοις ἑαυτοὺς ποιεῖν; ἀκ ἔστι ταῦτα. ἀλλ' οἰμαι συγγενεῖς ὄντες, τὰ δίκαια ποιοῦσι, βοηθοῦντες αὐτῶν ἐπὶ καὶ ταῦτα ἀκὶ νυνὶ πεπεισμένοι ποιοῦσιν, ἀλλὰ παιδίων ὄντα μὲ δοθέως ἦγον εἰς σὲ φράτορας, εἰς Ἀπόλλωνος πατρῴου ἦγον, εἰς τἆλλα ἱερά. καί πι οὐ δῆτα πω πάις ὢν ἐγὼ ταῦτα ἔπεισθον αὐτόν, ἀργύριον δι' δούς. ἀλλὰ μὴν ὁ πατὴρ αὐτὸς ζῶν, ὁμόσας τὸν νόμιμον τοῖς φράτορσιν ὅρκον εἰσήγαγε με ἀστὸν ἐξ ἀστῆς ἐγγυητὴς αὐτῷ γεγενημένον εἰδώς, καὶ ταῦτα μεμαρτύρηται, εἶτ' ἐγὼ ξένος; ποῦ μετοίκιον κατατεθείς, ἢ τίς τῶν ἐμῶν πώποτε; ποῦ πρὸς ἄλλους δημότας ἐλθών, καὶ δ' ἀνηθεὶς ἐκείνους πεῖσαι δεῦρ' ἐμαυτὸν ἐνέγραψα; πῶς; τί ποιήσας, ὧν ὅσα μὴ καθαρῶς ἦσαν πολίται πεποιηκότες φαίνονται; ἀδαμοῦ. ἀλλὰ πῶς; ἐν οἷς ὁ πάππος ὁ τοῦ πατρὸς, ὁ ἐμὸς πατὴρ, ἐνταῦθα καὶ αὐτὸς φαίνομαι δημοτεύμενος καὶ

C

κὴ νῦ πῶς αὖ ὑμῶν σαφέστερον ἀπιδείξειεν μετ' τ
πόλεως αὐτῷ; ἐνθυμείσθω γὰρ ἕκαστος ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, σαυτὸν παρασκευάσας, τίν' ἄλλον ἂν δύναται τρόπον ἀπιδείξαι τρόπον, ἢ τ αὐτ ἐμοὶ, μαρτυρᾶντας, ὁμνύοντας. πάλαι τὰς αὐτὰς ἀπὸ τ ἀρχῆς ὄντας. Διὰ ταῦτα πίνυ ἐγὼ πιστεύων ἐμαυτῷ, κατέφυγον εἰς ὑμᾶς. ὁρῶ γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἃ μόνον τ ἀποψηφισαμένων ἀλιμουσίων ἐμέ, κυριώτερα ὄντα τὰ δικαστήρια, ἀλλὰ κὴ τ βουλῆς, κὴ τ δήμου, δικαίως. κὴ γὰρ πάντα αἰ παρ' ὑμῶν εἰσι κρίσεις δικαιότατ). ἐνθυμεῖσθε πίνυν καὶ κεῖνο ὅσοι τ μεγάλων δήμων ἐστε, ὡς ἀδίκως ἀποστερεῖται, ἅτε κατηγορείας, ἅτε ἀπολογίας. κὴ πολλὰ ἀγαθὰ γίγνοιτο πᾶσιν ὑμῖν τοῖς δικαίως ἤδη τῷ πράγματι χρησαμένοις, ὅτι κὴ τ αὐθαδιζομένων δεομένων, ἀκ ἀφήρησθε τὸ σωφρονεῖν. * ὁ κὴ τὰς συκοφαντοῦντας καὶ δι' ἔχθραν ἀπιβαλλόντας ἐξελέγχετε. κὴ ὑμᾶς μὲ ἐπαινεῖν ἄξιον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὰς μὴ καλῶς χρησαμένας ψέχειν. ἐν ἀδενὶ πίνυν εὕρήσετε τ δήμων δεινότερα γεγενημένα τ παρ' ἡμῖν. ἔστι γὰρ ἀδελφῶν ὁμομητρίων κὴ ὁμοπατρίων, τ μὲ εἰσιν ἀπεψηφισμένοι, τ δὲ ἔ. καὶ πρεσβυτέρων ἀνθρώπων ὄντων, ὧν τὰς ἡλικίας ἐγκαταλελοίπασι. κὴ τούτων αὖ βούλησθε, μάρτυρας παρέξομαι. ὃ δὴ πάντων δεινότατον, οἱ συνεσηκότες πεπίηκα τι, καί μοι θεὸς διὸς κὴ θεῶν μηδεὶς ἀπολαύσῃ δυσκόλως, ἐὰν τὰς ἠδικηκότας ἐμαυτ πονηρὰς ὄντας ἀπιδείκνυω. νομίζω γὰρ ὑμῖν τ τούτων πονηρίαν δείκνυσ, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα λέγειν τὸ γιγνόμενόν μοι) ἔστι γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, βουλομένους τινὰς ἀνθρώπους ξένους πλούτου ψευδῶς, ἀναξιμένη καὶ νικοστράτον κοινῇ διαφιλονεικήσαντε, πέντε δραχμὰς ἕκαστος ἐπιτιθέναι τε δέξασθαι. καὶ παῖ ἂν ἐξομόσαιτο διόβουλίδης, εἰ μετ' αὐτ μὴ ἂν ἐδεῖσαι. κὴ νῦ τούτων ἂν ἀπεψηφίσαντο. τί ἦν; ἂν αὖ εἶδε τούτους ἰδία ποιοῦντ, οἱ κοινῇ ταῦτ' ἐτόλμων; πολλοὶ ὦ ἄνδρες δικασταί, οἱ μετ' διόβουλίδ συνεσῶτες, καὶ ἀπολωλεκασι κὴ σεσώκασιν εἵνεκ' δεῦρο. ἐπεὶ κὴ τὸ πρότερον (ἐρῶ δὴ εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι) δημαρχῶν ὁ διόβουλίδ πατὴρ, ὥσπερ εἶπον αὐτὶ φίλος, πειρᾶζε βουλόμενος τριῶβολον λαβεῖν δεῦρο. καὶ ἔφη, τὸ κοινὸν γραμματεῖον ἀπολωλέναι. ὥστε ἐπίστευσε διαψηφίσασθαι τὰς ἀλιμουσίας τοῖς αὐτ. καὶ κατηγορῶν, δέκα τ δήμου ἐξέβαλεν, ὃς ἅπαντας πλὴν ἑνὸς καπ' ἔξατο τὸ δικαστήριον. κὴ ταῦτα πάντες ἴσασιν οἱ πρεσβύτεροι. πολλοῦ γε * δεῖν ἵνας ἐγκαταλιπεῖν τ μὴ ἀθηναίων, ὅπου κὴ τὰς ὄντας πλείστας σωισάμενοι ἐξέβαλον, ὃς τὸ δικαστήριον κατεδέξατο, κὴ ὧν ἐχθρὸς τῷ ἐμῷ πατρὶ τότε, ἀ μόνον ἀκατηγόρησεν. ἀλλ' ἀδὲ τ ψήφον ἠνέγκεν ὡς ἀκ ἂν ἀθηναῖος τῷ ἔστο δῆλον; ὅλη ἀπάσας ἔδοξε δημότης εἶναι. κὴ τί δεῖ περὶ τ πατέρων λέγειν; ἀλλ' διόβουλίδης αὐτὸς ἔρρει, νὴ Δία ἐνεργάφω ἐγὼ, καὶ ὁμόσαντες οἱ δημόται δικαίως πάντες περὶ ἐμοῦ τ ψῆφον ἔφερον, ἅτε κατηγόρησεν, ἅτε ἐναντίαν τ ψῆφον ἠνέγκε κὴ δὲ ἐντεῦθε πάλιν ἐμὲ πάντες ἐψηφίσαντο δημότην κὴ εἰ φασί με ἔστο ψεύδεσθαι, ἐπὶ ἔμοῦ ὕδατος ὃς ἂν βούλῃ) τούτων ταὐαντία μαρτυρησάτω, εἰ τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἔστο δοκοῦσιν ἔστι λέγειν μᾶλλον ἰσχυρὸν, ὡς ἀπεψηφίσαντό μὲ νῦ οἱ δημόται. ἐγὼ τετράκις ἐπιδείκνυμι πρότερον, ὅτε ὁσίως αὖ συνέστως ἐψηφίσαντο, κὴ ἐμὲ κὴ τ πατέρα δημότας αὐτ εἶναι ψηφισαμένους. πρῶτον μὲν γε ἔ πατρὸς δοκιμασθέντος, εἶτ' ἐμοῦ, εἶτ' ἐν τῇ πρώτερα * δοκιμασίᾳ ὅτε ἠφάνισαν ἅτε τὸ γραμματεῖον, τὸ πλοῦτον προκείναντες ἐμὲ, ἐψηφίσαντο ἐν τοῖς δοκιμωτάτοις κληροῦσθαι τ ἱεροσυνῆς τῷ ἡρακλεῖ. καὶ τοῦτο πάντα μεμαρτύρηται. εἰ δ

& quo pacto nunc vobis euidentius quisquam probet, ius sibi esse ciuitatis? Cogitet enim vnusquisq; vestrùm, Athenienses, quónam alio modo quàm ego feci, cognatos suos demonstrare posset: cum pro testimonio dicant, cum iurent, cum olim iam inde à primordio ijdem sint? Quas ob res ego bonitate causæ fretus, ad vos confugi, quòd videam, Athenienses, iudiciorum maiorem esse autoritatem, non modò quàm Alimusiorum, qui me eiecerunt: sed etiam quàm senatus & populi: nec iniuria. Quicquid enim spectetur, sententiæ vestræ iustissimæ sunt. Cogitate illud etiam, vos, qui è magnis municipijs estis, nulla re priuare quenquam, nec accusatione, nec defensione. ac multa bona vobis eueniant, qui ea rectè vsi estis: qui ijs etiam qui moram petierunt, parandi se facultatem non ademistis. Quare & calumniatores, & eos qui propter simultatem alijs insidiantur, conuincitis. Ac vos quidem laudandi estis, Athenienses. Qui aũt re bona & iusta malè sunt abusi, vituperandi. In nullo autem municipio, quàm in nostro, crudelius esse actum reperietis. In eo enim fratrum vterinorum & germanorum alios eiecerunt, alios non: & homines natu grãdes, B inopes, quorum filios retinuerunt. Harum etiã rerum, si vultis, testimonia vobis exhibebo. Quodq; omnium grauissimum est, factiosi id fecerunt. Negq; per deos oro vos, in malam partem quisquã vestrùm accipiat, si eos qui me leserunt, improbos esse ostendero. Eorum enim vobis improbitate demonstranda, ipsam calamitatem quam accepi, narraturus mihi videor. Isti, cum quidam homines peregrini, ciues fieri vellent, Anaximenes & Nicostratus, cummuniter quinas quisq; drachmas inter se distribuerunt. hoc cum sciret se negq; Eubulides, negq; gregales eius eiurare audeant, nunc tamen eos nõ eiecerunt. Quid autem eos priuatim non facturos putatis, qui publicè hæc facere non dubitarunt? Multos, Athenienses, Eubulidea factio & perdidit & conseruauit, argenti gratia. Nam prius etiam (ad rem faciet quod dicam, Athenienses) cum tribunus plebis esset Eubulidæ pater, vt dixi, Antiphilus commentũ excogitat, vt à quibusdam nummos auferret: & ait, se commune album perdidisse. Quare persuasit Alimusiis, ut inter sese suffragia ferrent: & accusatos decem municipes eiecit: quos omnes praeter vnum, iudices receperunt. & hoc seniores omnes norunt. multum certè abfuit, vt aliquos relinquerent, qui Athenienses non essent, cum germanos etiam ciues per factionem ejiserent, quos iudicium recepit. cumq; patri meo tunc inimicus esset, non modo eum non accusauit, sed ne suffragium quidem de eo tulit, quasi non esset Athenienſis. * Vnde id constat? quòd omnibus suffragijs ciuis est habitus. Et quid opus est de patribus dicere? cum ipse Eubulides, cum ego inscriberer, & municipes ita vt æquum est, iurati omnes suffragia de me ferrent, negq; accusarit, neque contrarium suffragium tulerit. Nam hic iterum omnes me municipem esse iudicarunt. Quòd si mentiri me dicũt: in mea aqua, quisquis voluerit, testificetur horum contraria. Si igitur, Athenienses, istorum id argumentum firmissimum esse videbitur, q̃ municipes me iam eiecerunt: ego quater prius sanctè, & sine conspiratione decreuisse eos ostendam, cum decreuerunt & me & patrẽ esse municipes suos. Primùm, cum pater probatus fuit: deinde, cum ego: pòst, in prima disquisitione, cum isti album occultassent: postremò, cum inter nobilissimos me delegerũt ad sortitionẽ Herculani sacerdotij. Atq; hæc omnia testimonijs cõprobata sunt.

Iudiciorũ laus, & aduersæ factionis crimination.

Quòd

Quòd si tribunatus mihi referendus est, propter quem mihi quidam irascebantur (nam in eo inimicitias susceпi, exigendo à multis conductiones lucorum, & alia quæ reipub. subtraxerant) equidem vos audire velim, sed fortasse nihil ad rem facere existimabitis. Illud quidem argumentum conspirationis eorum proferre possum, quòd è iureiurando deleuerunt hæc verba: Sententiam feram animo æquissimo, nec gratiæ nec odij causa (nam id quoque deprehensum est) & quòd arma per sacrilegium abstulerunt (dicetur enim) quæ ego Minervæ consecraram: & decretum exculpserunt, quo municipes me ornarant. Coniurarunt isti contra me, à quibus ea quæ publicè debebantur, redegi: eóque venerunt impudentiæ, vt passim dicerent, ea me facere causa defensionis. Quis verò me vestrûm tantæ condemnet insaniæ, Iudices, vt propter tantilla rei probandæ argumenta, facinus morte vindicandum auderem? & quæ mihi honorifica essent, ea abolerem? Illud autem quod omnium est grauissimum: non vtique dicent me autore esse factum. Cum primùm enim mihi calamitas accidisset: statim istorum quidam, tanquam exul iam essem, & perijssem, domunculam in agro noctu aggressi, instrumentum & suppellectilem auferre sunt conati. Vsq; adeò & vos & leges contempserunt. Ac si vultis, huius rei conscios citabimus. Etsi autem multa habe rem quæ isti perpetrarunt & ementiti sunt, commemoranda, libenterq; vobis exponerem: ea tamen cum præter rem esse putetis, omittam. Illa autem recordamini, & spectate, quãtis argumẽtis fretus ad vos accesserim. Vt enim vos in Sexuiros inquiritis: ad eundem ego modum apud vos in me inquiram. Heus homo quis tibi pater fuit? mihi? Thucritus. Nunquid aliqui se cognatos eius esse testificantur? omnino. Primùm consobrini quatuor, deinde sobrinus: pòst, qui consobrinas eius duxerũt. Curiales item, nec non Apollinis patrij, Iouis Hercei gentiles. Deinde ij quibus monumenta sunt eadem. Deinde municipes, eum sæpè & probatũ esse, & magistratus gessisse, suis suffragijs ostenderunt. De patre igitur, quid vobis æquius aut sincerius afferre potuissem? vocabo autẽ vobis cognatos, si vultis. De matre porrò audite: Mater mihi est Nicareta, filia Demostrati Melitẽsis. Eius cognati, qui testimonium dicunt? Primùm patruelis filij duo, deinde consobrini matris. Pòst Protomachi filij, eius qui matrem meam prior habuit. Deinde qui sororem meam ex Protomacho duxit, Eunicus Cholargensis. Pòst filius sororis. quin & Curiones cognati matris, & municipes idem sunt testificati. Quid igitur requiritis amplius? Nam & ex præscripto legum contraxisse matrimonium patrem, & nuptiale munus obtulisse Curialibus, testes confirmarunt. Ad hæc autem me ipsum quoque ostendi, participasse res omnes quæ decent ingenuos. Quapropter ab omnibus partibus iure & conuenienter lato pro nobis suffragio, religiosè pronunciabitis. Iam etiam, Iudices, Sexuiros interrogatis, an parentibus bene faciãt: ego verò à patre pupillus sum relictus. Matrem autem obsecro vos & obtestor, vt in patrijs sepelire moninetis hoc vestro suffragio liceat: ne me prohibetis, ne extorrem agite, ne cognatis spoliate, quorum tanta multitudo est: ne denicq; me perdite. Potius enim quàm eos deseram, si ab eis conseruari non potuero, meipsè interficiam: vt sal tem ab eis in patria sepeliar.

Peroratio per enumerationem, & commiserationẽ.

εἰ δ' ἦν δεῖ τ' δημαρχίαν λέγειν, δι' ἣν ὠργίζοντό μοι τινες, ἐν ᾗ Δημόφορ@ ἐγγράψειν εἰς πρᾶτον ὀφείλοντας πολλὰς αὐτ' μυριάδας τεμισίων, καὶ ἕτερα τ' κοινῶν ἀπρακτα κεισεται, ἐγὼ μὲ ἀν βουλοίμην ὑμᾶς ἀκέειν· ἀλλ' ἴσως ἔξω τ' πράγματ@ ἐπολιψεσθε τοῦτ'· ἐναγὲς δὲ τάτ' ἔχω δ' εἰπεῖν περὶ μέλον, ὡς συνέσησαν, ἐκ τ' δ' ὅρκου ἐξαλειφαν τὸ ψηφισμα τῇ δικαιοτάτῃ, καὶ ἅπ' χαεντ@ οἷσεκα, ἅτε ἐχθρας. καὶ γὰ τᾶτο φανερὸν ἐγένετο· καὶ οἱ πεισυλησαντες τα ὅπλα, (εἰρηται γὰ) ἀ' ἐγὼ ἀνεγκα τῇ ἀθηνᾶ, καὶ τὸ ψήφισμα ἐκκλαψαντες, ὁ ἐμοὶ ἐψηφίσαντο οἱ δημότ@. συνώμνυον ἅτι ἐπ' ἐμὲ οἱ ἐπ' ἐμᾶ τὰ κοινὰ εἰπραχθότες· καὶ ἀς πολλὰς ἀναιδείας ἐληλύθασιν, ὥστε ἔλεγον πρεῖττονες, ἐμὲ ἀπολογίας ἕνεκεν τᾶτα ποιῆσαι. καὶ τὶς ὑμῶν ἀν κατεγνοίη μα τοσοῦτον μανίαν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὥστε πλὴν κᾶτον εἵνεκεν πρὸς τὸ πρᾶγμα πεπεμμένον ἄξια δρᾶτα δρασάσθαι; καὶ ἃ ἐμοὶ φιλοτιμίαν ἔφερε· ταῦτα ἀφανίζειν τὸ δ' παντων δυνατον, ἃ δ' ἠπατ@ φήσειν ἀν ἐμὲ καταπροδόσαι· ἃ γὰ ἔφη μοι συμβᾶναι ἀτυχίαν, καὶ δῆθ' ὥσπερ φυγάδ@ ἤδη μ' ὄντ@ καὶ δοπαλωλότες, τάτων ἕνες ἦλθ' τὸ οἰκίδιον ἐλθόντες εἰς ἀγρὸν νηκλ@ρεπεχείρησαν διαφορῆσαι τὰ εἴσοθεν. ἕτως σφόδρα ὑμῶν καὶ τ' νόμων κατεφρόνησαν καὶ ταῦτα δ' οὐδὲ τως ἐὰν βουληθε,* καλέσμεν. πολλὰ δ' ἔχων ἄλλα ἐπιδείξαι ἃ τάτοις ἐστὶ διαπεπραγμένα, καὶ ἅσπερ ψόσμενοι, ἠδέως μὲν ἂν ὑμῖν λέγοιμι. ἐπεὶ δ' ἢ ἔξω δ' πράγμα] @ νομίζετ' εἶναι, ἐάσω. ἀναμνήσθητε δ' ὑμεῖς καὶ θεάσασθε ὡς πολλὰ κὰ δίκαια ἔχων πρὸς ὑμᾶς ἦκω. ὥσπερ γὰ δὴ δεσμοθέτας ἀνακέκληνται, ἐγὼ τ' αὐτ' πρόπον ἐμαυτ' ὑμῖν ἀνακέκλημαι. ὦ ἄνθρωπε, τὶς σοι πατὴρ; ἐμοὶ; θέκελ@. οἰκεῖοι τινες εἶναι μαρτυροῦσιν αὐτῶ; ναίγε. πρῶτον μέν γε τέτορες ἀνεψιοί. εἶτα ἀνεψιαδοῦς· εἶτα οἱ τὰς ἀνεψιὰς λαβόντες αὐτ'· εἶτα φράτορες. εἶτα Ἀπόλλων@ πατρῴου, καὶ Διὸς ἑρκίου ἱδρυται. εἶτα οἷς ἱέρεια ταῦτα· εἶτα οἱ δημόται, πολλάκις αὐτ' δοκιμάσαντες, καὶ δεκὰς ἄρξαι, & αὐτοὶ διεψηφισμένοι φαίνον]. τα τοίνυν τοῦ πατρὸς, πῶς ἂν ὑμῖν δικαιότερον, ἢ καθαρώτερον ἀπόδείξαιμι; καλῶ δ' ὑμῶν οὓς οἰκείους, εἰ βούλεσθε. τὰ δ' τοῦ μητρὸς ἀκέσατε. ἐμοὶ γάρ ἐστι μήτηρ νικαρέτη δημοστράτου Μελιτέως. ταύτης τίνες οἰκεῖοι μαρτυροῦσι; πρῶτον μὲν ἀδελφιδοῦ δύο υἱοί· εἶτα ἀνεψιοὶ αὐτ'· εἶτα οἱ πρωτομάχου υἱεῖς τε λαβόν]@ τ' ἐμοῦ μητέρα πρότερον· εἶτα ὁ τοῦ ἀδελφοῦ τ' ἐμοῦ τ' ἐκ δ' πρωτομάχου γήμας εὐνικ@ γυναῖκα Χολαργέως· εἶτα υἱὸς τ' ἀδελφῆς· ἀλλὰ μὴν καὶ φράτορες τ' οἰκείων αὐτ' καὶ δημόται, ταῦτα μεμαρτυρηκασι τοῖς ἓν ἂν πρόσθεν οἶδε· καὶ δὴ οἶμαι καὶ τοῦτ' νόμους ὁ πατὴρ ἐγράψατο, καὶ γαμηλίαν τοῖς φράτορσιν εἰσήνεγκε, μεμαρτύρηται. πρὸς δ' τούτοις καὶ ἐμαυτ' ἐπέδειξα παίτων μετὰ μητρός, ὅσων προσῆκεν τοῦτ' ἐλθεῖν. ὥστε πάντα χὴ δικαίως καὶ προσηκόντως ἡμῖν ἂν προσθέμενοι τὸν ψῆφον βοηθοίητε. ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦτ' ἐννέα ἄρχοντας ἀνακέκληνται, εἰ γονέας εὖ ποιοῦσιν· ἐγὼ δ' ἔ μὲν πατρὸς ὀρφανὸς κατελείφθην· τ' δὲ μητρὸς ἱκετεύω ὑμᾶς καὶ ἀντιβολῶ, διὰ τοῦτον τ' ἀγῶνα, δότέ μοι θάψαι εἰς τὰ πατρῷα μνήματα, καὶ μὴ με κωλύσητε, μηδ' ἄπλιν ποιήσητε, μηδὲ τ' οἰκείων δυστυχήσητε, τοσούτων ὄντων τὸ πλῆθος, δ' ὅλως ἀπολέσητε. πρότερον γὰ δὴ ἢ προλείπην τούτους, εἰ μὴ δυναῖτ' ἂν αὐτ' ἐγὼ σωθῆναι, ἀποκτείναμ' ἂν ἐμαυτ', ὡς' ἐν τῇ πατρίδι γε τῶν τούτων τυχεῖν.

TERTII TOMI FINIS.